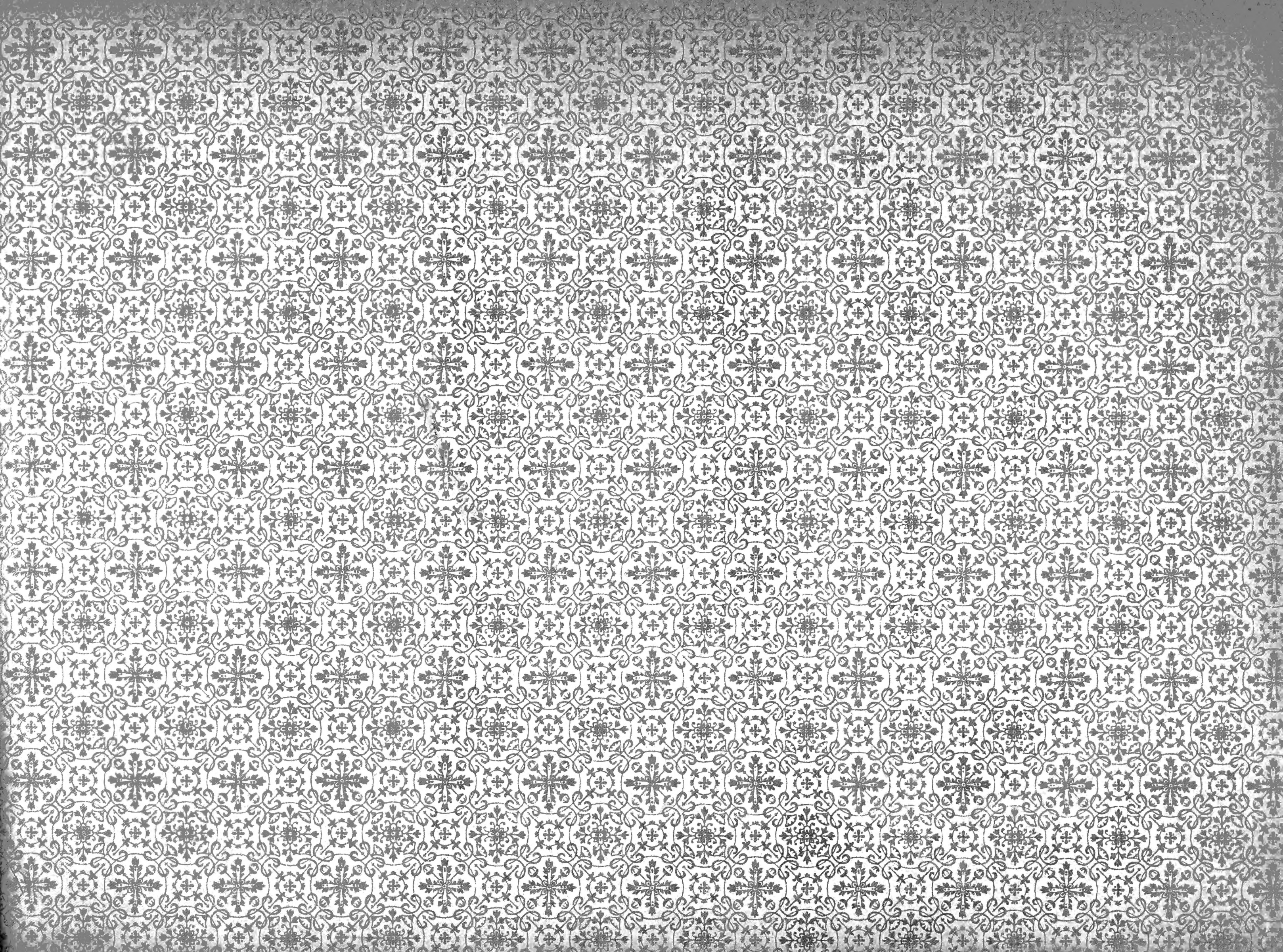


EX
LIBRIS
S. DILLON RIPLEY 2ND

Gift of
The Ripley Family



Smithsonian Institution Libraries



SVENSKA FOGLARNA

AV

PROFESSOR CARL J. SUNDEVALL

FORTSÄTTNING

AV

PROFESSOR J. G. H. KINBERG

TREDJE BANDET

1885



STOCKHOLM
F. & G. BEIJER

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1885.

Sjette ordningen.

SIMFOGLAR, *Natatores*.

Övre underarmtäckare längre än halva underarmpennorna. Underben kort, till största delen fjäderklädt. Tår med simhud.

Uti föregående ordning finnas släktena *Recurvirostra* och *Platalea* med simhud, men hela deras bildning för övrigt visar, att de tillhöra vadarna. Bland simfoglarna finnas icke några inhemska och endast få utländska, som sakna simhud.

Fjäderklädnaden är mycket tät, fjädrarna elastiska, starkt böjda, avhållande vattnet från själva huden. Näsborrar alltid nakna, ligga långt framom ansigtsranden. Kropp trind eller nedtryckt. Underbenet till största delen fjäderklädt. Fötter hos alla inhemska korta, oftast nättecknade. Tår från roten vidt divergerande, med första leden, den tarsen närmaste, större än de övriga. Klor korta, nedtryckta, mindre krökta. Baktån kort, fästad över fotsulan, saknas stundom.

Fam. 1. *Sterninæ*. Näbb långt, spetsigt, med föga böjd näbbås; vingar långa, spetsiga; stjert lång, kluven (hos våra arter).

Fam. 2. *Laroidæ*. Överkäkens spets starkt nedåt böjd; underkäkens underkant bildar en starkt nedskjutande vinkel.

Fam. 3. *Alcinæ*. Tår 3; stjert avrundad.

Fam. 4. *Eudytoidæ*. Näbb långt, spetsigt; tår 4, framtår inåt avtagande, baktå fri.

Fam. 5. *Colymboidæ*. Näbb spetsigt; tår 4; framtår med flikiga simhinnor.

Fam. 6. *Totipalmatæ*. De 4 tårna förenade med simhud.

Fam. 7. *Procellarinæ*. Näsborrar rörformiga, ligga intill hvarandra.

Fam. 8. *Diomedeidæ*. Näsborrar rörformiga, åtskilda.

Fam. 9. *Anatinæ*. Näbb bredt med nagelformig spets; käkkanter med talrika, hoptryckta lameller.

Fam. 10. *Merginæ*. Näbb smalt; käkkanter med koniska lameller.

Fam. 1. TÄRNOR, *Sterninæ*.

Näbb långt, rakt, med lång, skarp spets, näbbåsen föga böjd; underkäkens hakvinkel ej stor, belägen föga framom näbbets midt. Vingar mycket långa, spetsiga. Stjert lång, hos alla inhemska arter kluven.

Hvad som i den klassiska eller äldre literaturen finnes taladt om simfoglars, är icke mycket, och det är svårt eller omöjligt att avgöra hvilken art uppgifterna röra, eller betydelsen av de uppgivna namnen. Det är stundom till och med svårt att bestämma till hvilken familj en omtalad fogel hör. Emellertid får jag här anföra det viktigaste av hvad jag funnit sannolikast rö-

rande Tärnor, och för övrigt till jernförelse hänvisa till hvad jag kommer att meddela under nästa familj, *Laroidæ*.

Hos HOMEROS läses:

Leukothea, Kadmos' skönfotade dotter . . .
 . . . liksom en Tärna sig flygande höjer från havet,
 sätter sig på hopfogade flotten

Aïðua översattes vanligen med *Mergus*, Skrak, men få hava väl sett den senare sätta sig på föremål flytande på vattnet, då deremot Tärnor och Måsar ej sällan hvila sig på dylika.

Aithya har samma levnadssätt som *Laros*, men lägger tidigare ägg, strax efter dagjemningen, ARISTOTELES.

Cepphum etiam videas cœlo volitare sereno
 Contra venturos connixum corpore ventos:
 Sæpe feras anates cernas mergosve relicto
 Æquore mox tremulis tellurem plangere pennis.
 CIC. ARAT. 187.

Medan himlen är klar, du ofta Måsen ser flyga,
 Buren på starka vingar, pressande bröstet mot vinden:
 Ofta du skådar vilda Änder eller ock Tärnor,
 Skrikande havet fly åt land med hastiga vingslag.

VARRO säger, att när *Mergus* söker sin föda, dyker han i vattnet.

Iam sibi tum curvis male temperat unda carinis,
 Quum medio celeres revolant ex æquore mergi,
 Clamoremque ferunt ad litora . . .
 VIRG. GEORG. I 360.

Nu så illa vågen jemnas för bugtiga kölar,
 Då ifrån öppna havet de snabba Tärnorna vända
 Och till stranden komma med skrik . . .

Detta handlar icke om *Mergus*, Skrak, utan om *Sterna* eller *Larus*, hvilket synes av sammanhanget: då tecknen till annalkande storm beskrivas, hvarvid VIRGILIUS tillägger:

Campus et apricis statio gratissima mergis
 VIRG. ÆN. V 123.

Fältet behagligt ställe för de sig solande Tärnor.

Sæpe videbis . . .
 Aut summa nantes in aqua colludere plumas.
 VIRG. GEORG. I 370.

Ofta du ser . . .
 Eller på vattnets yta flytande fjädrarna leka.

Detta sker under höst och vår och torde i synnerhet röra i Medelhavet ruggande Måsar och Tärnor. Man har klandrat VIRGILIUS därför, att han överflyttat till *Mergus* det, som ARATOS säger om 'Hägern'. Härvid må anmärkas, att redan före VIRGILIUS CICERO använde namnet *Mergus* för ARATOS' *Aïðua*, hvilket, under förutsättning att dermed förstås *Sterna*, passar till texten vida bättre än 'Hägern'. För övrigt torde en skald hava rättighet att förbättra en bild, helst VIRGILIUS icke skrev en översättning.

Namque volans rubra fulvus Iovis ales in æthra
 Littoreas agitabat aves, turbamque sonantem
 Agminis aligeri.

VIRG. ÆN. XII 247.

Jupiters gyllene fogel flyger ur rodnande eter,
 Skrämmar strändernas foglar och den flygande skarans
 Skrikande hop.

[Obs. Fulvum aurum VIRG.]

Med strändernas skrikande foglar förstås Tärnor och Måsar. *Fulvus ales* är *Falco fulvus* L., Jupiters fogel.

Iam varias pelagi volucres, et quæ Asia circum
 Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri,
 Certatim largos humeris infundere rores;
 Nunc caput objectare fretis, nunc currere in undas
 Et studio incassum videas gestire lavandi.

VIRG. GEORG. I 383.

Flere av havets foglar och dem, som vid Asia uti
Sötvattens-kärr i Caystri ängar söka sin föda,
Ser du täfla att stänka ymnigt på skuldrorna vatten;
Än sitt huvud de doppa och än de löpa i vågen,
Även utan att varda våta lustigt de bada.

Härmed förstås åtskilliga simfoglar och vadare. Med textens *incassum*, förgäves, kan icke annat menas, än att dessa foglar bada, utan att fjädrarna bliva genomdränkta av vatten.

I Frygien stodo en ek och en lind, omgärdade av en stenmur.

Haud procul hinc stagnum; tellus habitabilis olim;
Nunc celebres mergis fulicisque palustribus undæ.
OVID. Met. VIII 624.

Nära dervid ett träsk, dess mark beboelig fordom;
Vattnet sökes nu blott av kärrens Tärnor och Sothöns.

Även här kunna Måsar inbegripas under *Mergus*. 'Om *Mergi* och Änder med näbbet putsa sina fjädrar och andra vattenfoglar, *aves aquaticæ*, samla sig i flock, om Tranor skynda till det inre av landet, om *Mergi* och Måsar flyga från hav och sjö, blir det blåst.' PLIN. XVIII 87.

PLINIUS säger dessutom, att *Mergi* lägga ägg i träd i början av våren. X 31. [Den felaktiga uppgiften om äggläggningen synes vara hemtagad ur en äldre källa, ur hvilken även LUKIANOS fått anledning att nämna detta, men om Alkyone (se under LARUS).] Tyngre foglar leva av säd, och högtflygande, *altivolæ*, endast av kött. Ibland vattenfoglarna bruka *Mergi* sluka hvad andra släppa ifrån sig, X 47. GROSSE, PLIN. X 65, översätter *quæ ceteræ reddunt* med 'den Koth', hvilket säkert är origtigt, då meningen är, att de sluka de fiskar, som andra foglar tagit och tvingas av *Mergi* släppa ifrån sig. [Obs. 'Struntjager', *Lestris*, men även *Sterna* m. fl.] Omättliga djur äro de, hos hvilka födan kommer från magsäcken till *rectum intestinum* såsom hos *Mergus*. PLIN. XI 79.

Albua HOM., Odyss. V 337, ARISTOT., I 1, 6; V 8, 4. ARAT., sec. Eudoxos, v. infr. OPPIAN., Ixeut. II 5. AILIAN., III 5; ed. GRONOW. 1744, 178 (*Mergus*); JACOBS, 1838, 536 (Taucher). OPPIAN., De aucup. 2, 4; LENZ, Zool. 1856, 383 (Taucher).

Mergus CIC., ARATUS, 188; ed. NOBBE, II 1850, 1333. VARRO, De lingua lat. IV 13. VIRG., Georg. I 361 *aves + pelagi volucres* (ex. p.); ÆN. XII 247; Georg. I 383. OVID., Met. VIII 624 ex p.; (XI 793-5). PLIN., VIII 87 [nec X 31; nec *albæ aves*] + *altivolæ* ex p. X 47 (ed. GOSSE X 65) X 95. Cf. FRANZ., Hist. An. II 1426; nec *Carbo* etc.

Mergulus PINICELLO, Mund. Symb. 1681, 309.

Släktet TÄRNA, *Sterna* L.

Se *Sterninæ* här ovan p. 757.

185. SKRÄNTÄRNA, *Sterna caspia* PALL.

Pl. XLVIII, fig. 1.

Näbb starkt, rödt; stjert jemförelsevis kort; fötter svarta.

Unge: näbb rödaktigt; fötter bruna.

1. *Hane*, 6 juni, Stockholms skärgård.

Näbb rödt, framåt hoptryckt; spets gråsvart, främst hvitgrå; näbbås kullrig, vid roten rät, sluttande, framåt bågböjd. Käkanter skarpa, intryckta, bågböjda; överkäken något > underkäken, dennas spets nedtill rät. Pannvinkel bakåt riktad, spetsig. Näsborrar låga, jemnhöga; iris 'brun'. Huvud ovan och nacke svarta; ögonlock svarta; ögonvrå, tinning och kind upptill svarta, nedtill, likasom undre kroppsdelar, hvita; käktrakt och haka hvita. Hals vit; sidhals och halsrygg nedtill gråhvita. Mantel ljust blågrå; kors och övre stjerttäckare ljusgrå. Stjert något urringad, spolar hvita; stjertpennor 6 par: 5 och 6 hvita med infan vid spetsen hvitgrått, 6 > 5 > 4 > 3 > 2 = 1, 1—2 hvita, 3 å ena sidan mörkare grå. Bröst, sidor, mage, slaksida och undre stjerttäckare hvita. Vingar spetsiga, långa; tumvinge med 4 fjädrar, 1 ljusgrå, de övriga gråhvita; handpennor 10: 1 > 2 > 3, spolar hvita, in- och utfan grå, de obetäckta spetsarna gråsvarta, 7—10 gråhvita;

armpennor 20, blågrå med hvita spetsar, de innersta sakna dessa senare; armbågspennor 5, grå, 1—3 > armpennorna; överarmpennor vitgrå; handtäckare vitgrå; de små gråhvita; armtäckare ljust blågrå; kanttäckare gråhvita; undre täckare hvita; undre armtäckare långa. Fötter svarta; smalben 18 m.m. Tars med små sköldar, något hoptryckt; tår: 3 > 4 > 2 > 1, simhudens inskärning når ej midten av tårna; klor svarta, 3 vidgad > 4 > 2 > 1, som når marken.

2. *Hona*, 23 juni 1873, Mörkö, EKSTRÖM.

Liknar föregående. Stjertpennor alla hvita, de yttre nötta.

3. *Hona*, 7 juli, Fårö vid Gotland, MEVES. Riksm.

Lik den förstnämnde. Kind nedtill vit med små svarta spetsfläckar.

Stjert gråhvit.

4. '*Nykläckt*', augusti, Sylt, Slesvig.

Näbb rakt, hoptryckt, spets grå. Huvud ovan och tinning gulgrå; huvudets sidor och haka hvita. Hals vitgrå; kräva och undre delar hvita. Rygg och andra övre delar gulgrå med fina svarta dunspetsar. Vingar ovan gula, utåt hvita.

5. *Dundrägt, hane*, 3 juli, Nyköpings skärgård, MEVES. Riksm.

Något större än föregående. Näbbspetsar nära spetsen brunsvarta, spetsens kanter hvita; kalkspets sned, smal. Ovan vitgrå, svartflammig av dunspetsar; huvudets sidor vitgrå; hals grå. Bröst och mage hvita. Vingar grå.

6. *Unge*, 4 augusti 1868, Hamnskär, Östergötland, A. HAGBERG, LUNDBORGS samling.

Näbb i torrt tillstånd brandgult, spets något brunsvart. Huvud ovan med svarta spol- och hvita brämtrakter, huvan sträckande sig ned till munvinklarna, svart och vit; ögonvrå och huvudets sidor upptill svarta; kindtrakt vit; örontrakt svart. Hals och kräva hvita. Rygg vit med något kvarsittande vitt dun; skulderfjädrar gråhvita med svartgrå, breda band, bildande bakåt riktade vinklar. Stjert avrundad, når föga bakom vingspetsarna; stjertpennor med mörkgrå spetsar, hvita kanter, nära spetsarna svarta fläckar. Bröst, sidor, mage och undre stjerttäckare hvita med något kvarsittande vitt dun; handpennor: 3 > 2 > 4 > 1 > 5, svartgrå, de inre: 4:de och följande med vitt bräm; armbågspennor grå med hvita spetsar och nära dessa svartgrå fläckar, hos de flesta pariga; armtäckare ljust blågrå med hvita spetsar, de mellersta ljust blågrå med vitt bräm. Tars klubbformig, framtill med djup fåra.

7. *Årsunge, hona*, september 1834, Mörkö, MUNZING.

Liknar den sistnämnde, utan dun. Näbb gult; spets svagt grågul. Hu-

vud ovan svart med vitt bräm; huvudets sidor till munvinkeln svarta och brunsvarta, botten vit, genomskinande; käktrakt vit. Rygg och skulderfjädrar vitgrå med mörkbruna, breda, ojemna tvärband; kors och övre stjerttäckare hvita. Stjert kluven; stjertpennor 6 par, hvita och grå, mot spetsen å 1—5 mörkbruna tvärband och fläckar, spetsar och spolar hvita. Bröst, sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita; tumvinge med mörkgrå fjädrar med hvita kanter; handpennor: 1 föga > 2 > 3, de inre med hvita spetsbräm och kanter; armbågspennor vitgrå, spetsarna med mörkbruna tvärband; undre täckare hvita.

N	1 ♂	2 ♀	3 ♀	4 p.	5 p.	6 j.	7 j.
Längd. Se p. 761.....	—	—	—	c. 165	c. 225	—	—
Huvudets längd.....	—	—	—	c. 48	c. 66	—	—
Näbb, längd till pannan	70,5	68,5	60,5	16	21	44	56
» » » munvinkeln	97	—	88	—	—	—	81
» » från spetsen till näsb..	47	46	43	—	—	—	35
» höjd vid roten	21,3	23	23	7	9,5	14,5	16,5
» » » näsborrarna	17,3	18	18	5,5	8	11	14
Gapets bredd	33	28	31	—	—	—	23
Näbbets bredd vid näsborrarna	10	10	10	—	—	6,5	8
Underkäkens spets, längd	27	26	27,5	—	5	—	16
Näsborrar	7×1,5	8	7	—	—	—	—
Vingens längd, direkt.....	380	410	410	—	—	250	380
Tumvinge	97	98	98	—	—	—	98
Stjert, längd	148	143	135	—	—	c. 95	138
Stjertspets framom vingspetsarna ...	60	90	80	—	—	—	35
Tars	46	46	43	18	24	44	42
Mellantå med klo	30+11	31+9,5	27+10	14	22+5,4	30+8	26+6

Ägg. Brungrå, hvita, rödgrå; grundfläckar perlgrå till svartgrå; ytfläckar små och medelstora, bruna, stundom en och annan svart.

1. 1865, Vermlandsnäs, Venern, DAHLGREN.

2. 10 juni 1864, N. Åland, ERIKSSON.

3. 24 maj 1862, Hartsön. a olivgrått; b rödbrungrått; c vitgrått.

4. Samma dag och plats. Ljust olivgrått.

5. 20 maj 1880, Sylt, MOESCHLER. a, b rödgrå, c vitgrått; ytfläckar bruna till svartbruna, jemnt fördelade.

6. 1875, S. Ryssland. Ljust gråbrunt med stora, bruna, spridda fläckar.

7. 6 juni 1875, Dobrudscha, TANCRÉ. Hvita, småfläckiga; a tillspetsadt, smalt; b brunhvit.

	<i>Nº</i>	1	2	3 a	b	c	4	5 a	b	c	6	7 a	b	c
Äggets längd		58,4	64,5	59,7	59	58,2	61	65,7	64,8	62,4	64,8	64	62,8	61,9
» bredd		41,3	44,6	43,7	43,9	43,8	43,5	44,3	42,7	43,4	44,5	43,9	44,4	41,9
» spets.....		17,1	19,9	16	15,1	14,4	17,5	21,4	22,1	19	20,3	20,1	18,4	20
» reduc. längd.....		1,41	1,45	1,37	1,34	1,33	1,4	1,48	1,52	1,44	1,46	1,46	1,41	1,48
» rektangel.....		2412	2877	2609	2590	2549	2653	2911	2767	2708	2884	2810	2788	2594

Ägg: Sverige 63—64×43—42, HOLTZ; Danmark eller Sylt 61,5—68,5×45—48, COLLIN. Enl. DEGLAND: 60—67×42—44; Enl. DRESSER: $2\frac{12}{40} \times 1\frac{27}{40}$, $2\frac{20}{40} \times 1\frac{33}{40}$ eng. t. Hos somliga synes tydlig spiralteckning, ALTUM.

Skräntärnan är föga talrik i norden. En har antagligen blivit träffad vid Hvalöarna i aug. 1839, SCHÜBELER, COLLETT.

Sågs vid Sormjolöle i Vesterbotten den 2^o 1843, vid Umeå och Lule elv, 2 mil från staden, den 2^s s. å., LÖWENHJELM. Om-
talas från Råbäcken vid Lule elv omkring den 3 juni 1843, BOHEMAN; från Gefle skärgård, HARTMAN. Träffad i Wärmdö skär-
gård, THUNBERG, 1798. År 1828 häckade 2 par på Mörkö, EKSTRÖM. Häckar icke sällan i närheten av Hasselön, Södermanlands skär-
gård, och på skär utanför Hartsö; 3—4 par på Hamnskär, Gurkast och Treknappingarna, EKBLAD, 1865. År 1871 skall ett par hava häckat liksom på några andra skär i trakten, SUNDSTRÖM. Ett och annat par häckar i Östergötlands yttre skärgård, LUNDBORG, hos NILSSON. Häckar årligen i Sjosafjärden inom skansen i Ny-
köpingstrakten och ses rätt ofta i den yttre skärgården, LUND-
QUIST. Träffas vid Carlstad, CEDERSTRÖM. Häckar vid Ve-
nern, HAMMARGREN, 1853. LLOYD säger 1867, att ett dussin par häckar hvarje sommar vid Venern; erhållen d. 1^o och 3^o 1853, d. 1^o 1862; unge m. fl. d. 3^o 1853. KOLTHOFF har även senare funnit henne häcka der, fastän hon numera är sällsynt. Längd 396 m.m.; vinge 262 m.m., A. W. MALM.

W. v. WRIGHT säger, att hon några år före 1851 förekom i Bohuslän på flere ställen i den yttre skärgården, men att hon då sågs sällan, och LLOYD, att hon der var sällsynt, utom å de yttersta skären. NILSSON säger sig även hava sett henne i S.

och mellersta delen av skärgården, men att hon blev sällsynt, emedan äggen togos. På Alperö skall hon årligen hava visat sig, men endast om hösten. Hvarken MALM eller KOLTHOFF har träffat henne, och Göteborgs museum har aldrig erhållit henne härifrån. Säges förekomma i Ö. Smålands yttre skär, TISELIUS. I Kalmar sund på flyttning om hösten, enligt meddelande av KOLTHOFF.

På Gotland stundom under flyttning, THUNBERG; här och der häckande på holmar och skär, KOLMODIN. Ett par den 1^o på Skeneholmen häckande; ett annat par på Marpesholm, enl. HOLTZ, som på Gotland iakttog 2 par och erhöll en kull ägg; häckade i en koloni av *Larus fuscus*; hade en liten grop i jord på en klippa, med bädd av få växter och fiskben, HOLTZ, 1868. En hona fälades av C. MÖLLER i juni 1870 vid Falsterbo. Ett par sågs då här; har sedan dess ej visat sig der. Sedd vid Alnarp.

Skall häcka på Bornholm, NAUMANN.

Häckade 1824 på öar i Kattegat, FABER. Erhållen på Heselö, N. om Seeland, i aug. 1826. Vid Kallundborg erhållen nära medlet av sept. 1868, FISCHER. De gamla besöka årligen SV. kusten av Ringkjøbings fjord och Felsöen; erhållen i Holstein. Häckade vid Samsö, KJÆRBÖLLING, COLLIN. I Danmark sällsynt, häckade 1823 på Römö och Sylt, sällan vid inloppet till Ribe å; kommer i början av maj, bortflyttar i sept., TEILMANN. NAU-
MANN ansåg, att år 1819 300 par häckade på Sylt; senare ansåg

Boie, att der häckade 200 par. Sällsyntare visar hon sig vid Östersjökusten, BENICKEN, 1824; besöker årligen utom Ringkjöbings fjord och Felsöen på hösten även Slien m. fl. ställen, även träffad på Seland. Träffas årligen i senare hälften av aug. och sept. i nämnda fjord. Hon jagas av *Lestris catharactes*. Vid samma fjord erhöles den 2^o 1849 6 stycken gamla foglar av KJÆRBÖLLING. 'Häckar nordligare', RAFN. Erhållen vid Schlei, Slesvig, NAUMANN. Unge erhållen i dundrägt vid boet den 1^o 1856 på Sylt, SCHLEGEL. År 1870 utkläcktes endast omkring 70 ungar. Den 2^o 1871 häckade på Sylt 17 par; bon voro 3—5 steg från hvarandra, funnos oftast i lä om hvarjehanda föremål mot V. vind. Då det blåser starkt, måste fogeln skydda äggen mot flygsanden. Vid storm kunde fogeln dock icke hindra, att äggen blevo nedbäddade i sand, och fogeln överger dem då. Står med näbbet mot vinden. Antalet har under senare tider minskats. Troligt är att, sedan 2 fyrrar blivit byggda, foglarna störas mera än förr. Häckar även på Lister, MÖBIUS. På häckplatser å NV. kusten av Sylt funnos 1 eller 2 ägg i hvarje bo d. 3^o. Antalet var minskadt, DURNFORD, 1874. Från medlet av april till medlet av sept. på Ellenbogen på Sylt var kolonien ej stor; fogeln visar sig sällan på vestkusten, ROHWEDER, 1875. Kom till Slesvig 1876 den 2¹, bortflyttade den 1^o; på Sylt häckade 40 par; hade ägg den 2^o. Ett ringa antal häckade 1877 på vissa platser på Sylt, ROHWEDER. År 1878 omkring 30 par, GRUNACK, THIELE. Kolonien i avtagande; kommer omkring d. 2^o från SO., bortflyttar i medlet av sept.; lägger endast 3 ägg, om det första borttages, ROHWEDER, 1880. I Flensburg 1877 under flyttning. Träffas ej på Helgoland, CORDEAUX. Vid Hamburg 1878 regelbunden på flyttning.

Träffad vid Torneå 1832, W. v. WRIGHT. Erhållen i trakten av Uleåborg i slutet av juli; sällan träffad vid kusten av Bot-

niska viken. Häckar i Finland: talrik på de yttre skären av Finska vikens V. hälvt, enligt v. NORDMANN ej långt från Helsingfors. Häckar på Åland, nemligen i spridda par på Klåfskär; på några andra ställen, PALMÉN m. fl. Häckade ännu 1874 på Åland; anfallas av Labben; en hade en 6 tum lång Aborre i matstrupen, 'R. S.'

Vestra Sibirien, PALLAS. Några werst ovanom Dsejas mynning i juni 1857 i ej ringa antal, RADDE. E. v. HOMMEYER säger, att det är osäkert, hvilken form denna var. I Ural-Tianschan träffad häckande i stepplandet: går högt mot norr, SEVERZOW.

I Tyskland sällsynt; På Rügen häckande i få par. Efter en mild vinter 1822 såg man en flock om 12 st. på Rügen flyga åt NO.; sågs i slutet av sept. ensam; kommer vanligen i sista hälften av april till häckplatsen och bortflyttar i aug.; flyttar högt och om dagen, dock troligtvis även om natten; håller sig vid salt, klart vatten, NAUMANN. Flyttar regelbundet om hösten över ön; anses komma öster ifrån, E. v. HOMMEYER. Häckade förr på Hiddensö, träffas ännu der i aug.; störtar i vattnet vid fiske och slår efter en död fogel, till och med efter en mössa. Skjutes från en nedgrävd tunna, TANCRÉ. Ej långt från Stralsund; förr på ön Stubber vid Odors utlopp; fans år 1840 ej mer, OTTO, NAUMANN. År 1877 ansågs hon hava lemnat sina häckplatser vid S. Östersjö-öarna på grund av förföljelse, HOLTZ. Ett par iaktogs i Mansfeldersjön, NAUMANN, och ett par i Thüringen på våren, BECHSTEIN. Vid Halle a. S. träffad en gång, E. REY.

Besöker någon gång sjöarna i Schweiz, RIVA, SCHINZ. I Genève-dalen oregelbunden, F.-BEAUMONT.

I Mähren i vinterdräkt under okt. 1823. Vid Seefeld, Österrike, en gång tagen och underhållen i Schönbrunn, v. PELZELN. I Herzegowina, BAYER, 1881.

Niederelbe, BOECKMANN. Häckar hvarken på Westerstrand, Hollum eller Ameland, omnämnes icke av ALBARDA. Vid Leiden d. 28 1847 i häckdrägt; i vinterdrägt vid Texel, SCHLEGEL. Sällsynt i Belgien, DE SELYS.

Vid Yarmouth träffade YARRELL 2 st. Visar sig stundom på Englands kust, i synnerhet den östra, JARDINE.

I N. Frankrike; vid Douai den 19 1827, senare vid Dunkerque och Tournai, DEGLAND; Seine-inférieure, HARDY. I Norden likasom i södern sällsynt, DE SERRES. Erhållen, men ganska sällsynt, i Côte-d'Or, MARCHANT; i Provence mycket sällsynt, v. MÜLLER. Några gånger erhållen vid Frankrikes Medelhavskust, DEGLAND.

Tillfälligtvis vid mynningen av Guadalquivir; skall förekomma talrikare på ostkusten.

I Italien 'tillfällig'. På Sardinien ej sällsynt, CARA; årligen i april och maj, SALVADORI; häckade på N. delen av ön, TEMMINCK; ej träffad av BROOKE. Erhållen i Cagliari i mars 1862; 2 st. skola även hava erhållits i Padua, GIGLIOLI. Träffad vid Syracusa, MALHERBE. Fort Manoel-ön, Malta, den 21 maj i full sommardrägt. Träffad även på Gozzo, C. A. WRIGHT.

I vestra Grekland talrik i febr., SIMPSON. Albanians kust, ELWES, BUCKLEY. På Korfu och kusten av Epirus sparsam om vintern. Stannfogel på Cykladerna; i små flockar om våren, ERHARD. Kallas *μύχος*, Mychos. Vid Butrino, DRUMMOND; mycket talrik vid Missolonghi, SPERLING; häckar ej der, KRÜPER.

Häckar vid Dobrudscha, ELWES, BUCKLEY. Svarta havet, PALLAS; mindre allmän än vid Kaspiska. Träffad den 28 1869 n. st., GOEBEL. I stor mängd på sandbankar i sjön Sinoe, SINTENIS. I Bulgarien, E. v. HOMEYER.

Träffad vid Smyrna, KRÜPER. Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW. År 1856 eller derefter talrik vid Kaspiska havet och dess flodmynningar, PALLAS. Går stundom uppåt Ob och når till och med Ishavet (?), LATHAM, BECHSTEIN. Häckade i talrika kolonier på ön Sari, Tiflis, RADDE, även på andra öar, BRUCH. Erhölls i Palestina. Flere fiskade vid kusten vid Jaffa, TRISTRAM.

En gång under 4 år erhållen i vinterdrägt i Tanger eller N. Fez, CARSTENSEN. I Senegal, JARDINE; vid Camma, V. Afrika, CASSIN. Sierra Leona, HARTLAUB. På Medelhavets kuster, i synnerhet Egyptens. Vid Chartum hela året, VIERTHALER. Allmän i lägre Egypten, ADAMS. Vid Port Said den 19 1869, fåtalig, KENNEDY, men allmän både vid Port Said och Damietta; der åtskilliga syntes, enligt TAYLOR. Vid Röda havet erhållen i häckdrägt, SCHLEGEL, och vid Adenviken hela året parvis, v. HEUGLIN. Vid Hvita och Blå Nilen, HARTMANN. Flyger talrikt upp till Blå Nilen och över Nilen vid Kairo, till Sudan, A. BREHM. I Abyssinien, Ö. Kordofan i okt. 1862 sparsam, v. HEUGLIN. Häckar i jan. på de låga sandbankarne vid Zambeseflodens mynning, KIRK. I S. Afrika, LICHTENSTEIN; skall der hava något större näbb; i höstdrägt funnen vid Algoaviken, SCHLEGEL. Vid Kap, JARDINE. På Madagaskar, POLLEN; en gång träffad i vinterdrägt, SCHLEGEL.

Häckar i Turkestan, SEVERTZOFF. Indien, NAUMANN; ej sällsynt, JERDON. S. Ceylon, LEGGE; ej talrik i okt.—mars; skall finnas hela året.

I Amoy endast om vintern; mellan Takoo och Peking allmän i aug. och sept. Få besöka Formosa under vintern efter svåra NÖ. vindar. Häckar i stort antal på S. Formosas klippstrand. Talrik i hamnen vid Hoehow, Hainan, i febr. och början av april, SWINHOE. I det inre av Kina ofta parvis träffad av DAVID vid sjöar och floder, aldrig talrik.

Enligt BAIRD är Nord-Amerikas fogel lika med Europas, 'men större'. Arktiska Amerika S. ut om vintern till mellersta staterna, dock ej talrik. Labrador, der den häckar, till New Jersey, SAUNDERS. New Jersey, Maine, COUES m. fl. Nordamerikanska kusten av Atlantiska oceanen; i Utah i maj 1850, S. F. BAIRD. Vid Slave Lake sällsynt, B. R. ROSS. Under häcktiden vid arktiska kusten till Hudson-viken; södra gränsen om vintern Carolina, ALLEN. Om vintern i N. delen av Illinois, RIDGWAY.

Sandwich- och Vänskaps-öarna, NAUMANN. På Nya Zeeland, syntes vid kusten, LAYARD; der och i Australien har hon större näbb än i Europa. I höstdräkt från Tasmania; i vinterdräkt erhållen på Nya Holland. Ungdräkt från Australien, SCHLEGEL. Enligt O. FINSCH m. fl. avviker Australiens och Nya Zeelands icke från Europas; häckar i nov.—jan.

Skräntärnan besöker vanligen kusterna, sällan inre vattendrag. I Sverige endast spridda par, såsom av det föregående synes. Är mycket skygg, stark och modig och driver även större Måsar på flykten. Simmar oftare än andra Tärnor.

Flygten är snabb. Synes oftast flytta längs havskusterna, sällan i ländernas inre trakter. Kommer till Sverige i maj.

Lätet, 'krräik . . .', är starkare än det av *Sterna hirundo*, på häckplatsen 'krräike' även 'krräe'. Då hon skriker, utsträcker hon halsen och gapar.

Födan utgöres i synnerhet av levande Sill, *Clupea*. FABER och ÖDMAN säga, att hon är utmärkt störtdykare och störtar lodrätt i vattnet, men NAUMANN säger, att hon vid fiske flyger nära vattnet, störtar deri, men ej med mer än huvud och hals; slukar fisken hel; höjer sig åter strax från vattnet och ej alltid med lyckad fångst; förtär även unga foglar, såsom Vipor m. fl., och sjöfogelägg. Förföljer Måsar. Vid Nilen förtär hon Gräshoppor.

Häckar hos oss, men icke kolonivis; icke sällan på de yttersta skären i Östersjön; hos oss även vid sött vatten, neml. i Venern, annars mest på flacka sandstränder. Har sitt bo vanligtvis på det högsta stället på en klippa och ofta utan bädd, hade 3 ägg den 6, enligt EKSTRÖM, uti hvars uppsats ett fel har insmugit sig, nemligen deruti, att hon skulle hava kommit samma dag. Ägg även funna i slutet av maj. Boet utgöres på andra ställen av en håla i sanden nära vattnet, stundom med få grässtrån. Ägg, 2—3, läggas i slutet av maj eller början av juni. Vid häckning i kolonier är det knappt en meter mellan hvarje bo. På Gotland fann HOLTZ bo bland torrt gräs, med några fiskben och några sönderbrutna, korta växtdelar. Den 29^o voro bon på Sylt grunda, avlånga; 17 bon voro 3—5 steg från hvarandra, vanligen vid sandkullar, buskar eller uppspolade trästycken, som skänkte något skydd mot flygsanden. Fogeln är vid häckplatser mycket skygg. Lyfter vid ruvning vid minsta fara. Hon ruvar ej fullt 3 veckor, börjar ligga i början av maj; på Sylt tagas äggen, och hon får ej börja ruva förr än 8—14 dagar före midsommar; ligger vid ruvning med näbbet mot havet. Har en ruvfläck. Om honan skjutes, ruvar hanen äggen och uppföder ungarna. Hon är illa tåld av skärkarlarne och förföljes, emedan hon med sitt skarpa skrik varnar Skälen för den lurande skytten, G. EKBLAD. Hon skall även skrämman fisken ur vikarna; bortdriver Kråkorna från skäret, och vid hennes skrik gömma sig fogelungarna. Antalet minskas år från år, A. HOLLGREN.

Menniskan är fogelns värsta fiende, dernäst kommer Havsrörnen; sällan blir fogeln byte för de större Falkarna. Då vattnet stiger, bortspolas stundom äggen eller ungarna.

Äggen äro ganska välsmakande och hava mörk, pomeransgul gula. Köttet är segt och ätes i allmänhet icke, hvarför å fo-

geln sällan anställes jagt. Någon nämnvärd skada genom sitt fiske förorsakar hon icke, hvadan hon, såsom en bland de märkvärdigaste ibland sina samsläktingar, bör, der hon häckar, bevaras.

Stundom har man uppfödt och underhållit henne i tamtillstånd. Sällan ses hon i de zoologiska trädgårdarna. LLOYD hade 2 par tama. År 1863 togos 3 ungar och uppföddes med fisk; de uppkräkte hvarje morgon små bollar av fiskben och fjäll. Sedan de blivit flygga, gjorde de små utfärder, men kommo tillbaka till det ställe, hvarest de voro vana att få mat. Mot hösten bortflögo de och återkommo icke, EKBLAD.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus melanocephalus BURM. [*D. laricola* GIEB., Zeitsch f. Nat. 1866, 363]; *Nirmus caspius* GIEB.; *N. griseus* RUDOW.

Uti inelvorna äro funna:

Spiroptera acanthocephala MOLIN, i ventrikelns hinnor; *Hemistomum commutatum* DISING, i tarmkanalen. — Parasiterna äro av stort intresse och böra tillvaratagas och läggas i sprit med anteckning av datum, fogelns namn och platsen, der denna erhållits.

Sterna Tschegrava LEPECHIN, N. Comm. Ac. Petr. XIV, i 1770, 500.

Sterna caspia PALL., N. Comm. Ac. Petr. XIV, i 1770, 582; Reise I 1771, 143, 429; II 471; Zoogr. II 1811, 332. ÖDMAN, Vet. Ak. Handl. 1782, 230; Wermdö 1792, 70. BERGIUS, Tal. II 1787, 31. GM., L. S.N. 1788, 603. SPARRM., Mus. Carls. II, III 1788, 62. LATH., Ind. II 1790, 803. LATH.-B., III, II 1798, 308; IV 1812, 486. THUNB., V. A. H. 1798, 178. TEMM., Man. 1815, 476; II (1820) 733, IV 1840, 454. RETZ., Fn. 1800, 164. NILSS., Orn. II 1821, 155; Fn. II 1858, 340. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 149. BENN., Isis 1824, 886. FABER, Hochn. Vög. 1826, 189, 192, 279. EKSTR., V. A. Handl. 1829, 35, 40. SAVI, Orn. Tosc. III 1831, 96. YARR., Loud. Mag. 1831, 117. NAUM., V. D. X 1840, 18. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 370. ANDR., V. A. Handl. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 105. DE SELYS, Fn. Belg. 1842, 149. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422. MALH., Fn. Sic. 1843, 210. LÖW., V. A. Handl. 1843, 403. JARD., B. of Gr. Brit.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-3.

IV 271. BOHEM., Öfv. V. A. Förh. 1844, 97. SUNDEV., V. A. Handl. 1844, 384; J.f.O. 1855, 167. SCHLEG., Rev. 1844, CXXVIII; Mus. Sternæ 1863, 14. A. BREHM, N-a 1 H. 1849, 60; 1854, 84, 318,-9; J.f.O. 1855, 368, 377. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 49; Danm. Fugl. 1852, 326; ed. COLL., 1876, 585; v. HOM., Orn. Br. 1881, 225. CEDERSTR., Carlstad 1851, 12. BÖCK, Ber. Priv.-sch. 1851, 21. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 88. THOMPS., Irel. III 1851, 268. CARSTENS., N-a 1852, 79. BAIRD, Extr. Stansburg Rep. 1852, 335; Ibis 1867, 286. VIERTH., N-a 1853, 19. HAMM., l. c. 295. A. FRITSCH, Cat. 1854, 42. WALL., N-a 1854, 92, 464. HARTL., J.f.O. 1854, 305-6; 1855, 420; 1860, 175; W. Afr. 1857, 253; Vög. Mad. 1877, 382. v. HEUGL., J.f.O. 1854, 160; V. NO. Afr. Sitz.-ber. Ak. Wien 1856, 322; J.f.O. 1867, 286; 1868, 212; Reise 1869, 51, 236, 349. LLOYD, Anteckn. II 1855, 210; Game B. 1867, 339. HARDY, N-a 1855, 422. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. BRUCH, J.f.O. 1857, 24. C. JÄG., Wetterau II 1857, 52. RAFN, N-a 1857, 125. ERH., N-a 1858, 7, 22. TRISTR., Ibis 1859, 37; 1868, 331. SWINH., Ibis 1860, 68, 89; 1861, 345; 1863, 430; 1867, 230; 1870, 366. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 181. CASS., J.f.O. 1860, 202. POW., Ibis 1860, 356. SIMPS., Ibis 1860, 394. ROSS, Canad. Nat. VII 1862, 154. RADDE, Reise II 1863, 388; v. HOM., Orn. Br. 1881, 61. HARTM., J.f.O. 1863, 236, 317, 463. ALTUM, l. c. 1864, 88 (104). (LUNDB.), Jägarf. Tidskr. 1864, 98. KIRK, Ibis 1864, 334. SCLAT., l. c. 337. v. NORDM., J.f.O. 1864, 382. v. MÜLL., J.f.O. 1865, 234. SALVAD., ref. J.f.O. 1865, 421. R. BLAS., Eisch. d. Vög. 1867, 26. TAYL., Ibis 1867, 72. O. FINSCH., J.f.O. 1867, 338; 1870, 364; 1872, 253. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. HOLTZ, J.f.O. 1868, 125-6; Mitth. Nat. Ver. N.-Vorp. u. Rüg. 1870, Sep. 49; Orn. C. 1877, 82. SCHÜBELER, 'N. Mag. f. Nat. XV, 16'. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 148. BORGG., Norddeutshl. 1869, 143. FISCH., Nat. Tidsskr. 1869, 140. MÖBIUS, Z. G. 1870, 135; 1871, 195; ref. Ibis 1872, 444. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 337. C. A. WRIGHT, l. c. 488. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 438; 1877, 73; ref. Ibis 1881, 162; Reise 1880, 22, 29, 32; Orn. Br. 1881, 280. v. PELZ., Wien Ak. XXI 1871, 728. SHELL., Ibis 1871, 318; P. Z. S. 1876, 656-7. SAUND., Ibis 1871, 398; P. Z. S. 1876, 656. MARCHAND, R. Z. 1872; Ibis 1873, 467. COUES, Key 1872, 319; B. of NW. 1874, 667. BROOKE, Ibis 1873, 343. SEV., J.f.O. 1873, 344, 385. PALM., Finl. Fogl. 1873, 564; J.f.O. 1876, 161. KEMEDY, Ibis 1874, 109. DURNF., l. c. 401. RIDGWAY, Ann. Lyc. 1874, 391. E. REY, Z. G. 1874, 429. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24; Z. G. 1877, 100; v. HOM., Reise 1880, 74. CORDEAUX, Ibis 1875, 187. KRÜP., Momms. Griech. Jahr. III 1875, 305.

GUNDL., J.f.O. 1875 389-90. SEV., DRESS., Ibis 1876, 415. SINT., J.f.O. 1877, 67. MALM, Fn. 1877, 86, 307. Orn. Beob.-St. Jahresber. J.f.O. 1877, 340; 1878, 434; 1878, 92. DAV. & OUST., Ois. Chin. 1877, 522. GRUNACK, THIELE, Orn. C. 1878, 155. BRANDT, J.f.O. 1880, 253. BOGD., SCHAL., l. c. 276. BAYER, Mitth. Orn. Ver. Wien 1881, 29. TANCRÉ, v. HOM., Orn. Ber. 1881, 274. BÖCKM., Orn. C. 1882, 35.

Sterna megarhynchus MEY. u. W., Tasch. II 1810, 457.

Thalasseus caspius BOIE, Isis 1822, 563. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 537; 1868, 308. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1872, 410.

Hodroprogne caspica KAUP., Sk. Entw. eur. Thier. 1829, 91. FRITSCH, Cat. 1854, 42; V. E. 454. COUES, Proc. Phil. Ac. 1862, 471-2; Ibis 1864, 389.

Sylochelidon caspia BREHM, Isis 1830, 994; Vög. D. 1831, 769, 770 [+ *S. baltica* + *S. Schellingii*]; N-a 1855, 295. A. BR., J.f.O. 1855, 377. CASSIN, Cat. B. Camma 1858; J.f.O. 1860, 202. ADAMS, Ibis 1864, 36. BLAS., J.f.O. 1864, 457; 1866, 82-8. JERD., B. of Ind. III 1864, 835. GOULD, Handb. B. Austr. II 1865, 392. GOEB., J.f.O. 1870, 141. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 57. v. HEUGL., J.f.O. 1874, 402. LEGGE, Ibis 1875, 407. SEV., J.f.O. 1875, 185. GIGL., Ibis 1881, 217.

Helopus caspius WAGL., Isis 1832, p. 1224.

Thalassites melanotis SWAINS., B. W. Afr. II 1837, 253.

Sylochelidon strenuus GOULD, B. Austr. VII 1844, pl. 22; P. Z. S. 1846, 21. BLYTH, Ibis 1865, 39.

Sylochelidon melanotis BP., Compt. Rend. 1856, 772.

Sterna melanotis HARTL., Orn. West. Afr. 1857, 256.

Phætusa melanotis GRAY, Gen. III 660.

Sterna major ELLMAN, Zoologist 1861, p. 7472.

Thalassius caspius var. *imperator* COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 538.

Skräntärna LUNDQ., Jägarf. t. 1864, 215; 1872, 217. EKBLAD, l. c. 1865, 237. SUNDSTR., Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 41.

LEPECHINS namn är äldst, men har, såsom barbariskt, blivit förkastadt. Vi behålla det av PALLAS givna såsom allmänt känt.

186. FISKTÄRNA, *Sterna hirundo* L.

Pl. XLVII fig. 4.

Näbb rödt med svart spets; första handpennan med infanets mörka spoltrakt, 75 m.m. från spetsen, omkring 4—6 m.m. bred; fötter röda.

Anm. Med längden av underkäkens spets förstås direkta avståndet från spetsen till den nedskjutande vinkelns spets å käkens undre kant.

Tumvingen mätes från dess spets till vingens främsta del, då den är hoplagd.

1. *Hane, gammal*, 30 maj 1875, Hornborgasjön, Vestergötland.

Näbb rödt, spets svart; näbbås mörkröd. Näsborrar genomsigtiga; näsfåra svag. Huvud ovan från pannan till övre delen av halsryggen svart; övre ögonlock svart; huvudets sidor och haka hvita. Framhals gråhvit; strupe hvit. Halsrygg och rygg askblå. Kors hvitt. Stjert djupt, till hälften, kluven, hvit, utåt grå med hvita spolar, yttersta utfanet grått. Bröst, mage och undre stjerttäckare hvita. Vingar askblå; handpennor: 1 svartgrå med bred, hvit inkant, när stjertspetsen. Fötter röda; klor svartbruna, spetsiga, båg böjda, 2 störst.

2. *Hane*, samma tid och ställe, KOLTHOFF.

Stjert ej till hälften kluven.

3. *Hona, gammal, vårdräkt*, 26 maj, Stockholms skärgård.

Näbb rödt, mot spetsen svart, yttersta spetsen grå; näbbås kullrig, jemnt båg böjd; överkäken 1,5 m.m. > underkäken, hvars undre spetskant är rät; munvinkel och gap röda. Pannvinkel tvär, utskuren. Näsborrar låga. Kalott svart, sträcker sig icke ned till halsryggens midt; övre ögonlock svart; undre ögonlock hvitt; ögonvrå ovan svart, nedtill hvit, gräns skarp, rät, går från näsborrarna till främre ögonvinkeln; huvudets sidor och haka hvita. Hals och kråva hvitblå. Rygg ljust hvitblå; skulderfjädrar: de längre med hvita spetsar och, likasom kors, ljust hvitblå; övre stjerttäckare hvita. Stjertpennor 6 par: 1 < 2 < 3 < 4 < 5, som är 30—36 m.m. < 6, infan och spolar å alla och utfan å 1 hvita, utfan å 2—4 gråhvit, å 5 grått, å 6 mörkare grått. Bröst, sidor och slaksida ljust hvitblå; mage och undre stjerttäckare hvita. Vingar spetsiga, nå ej stjertspetsarna; tumvinge med 3 fjädrar, ljust hvitblå; handpennor: 1 liten, smal, trubbig, hvit; stora 10, utfan å 1 svart, å de övriga grått, infanets brämtrakt å den 1:a 70 m.m. från

spetsen 4 m.m. bredt, mörkgrått, de inre blekare med hvitt spetsbräm; armpennor 16, i utfan och spoltrakt i infan ljust blågrå, spetsbräm hvita; armbågspennor 4, grå, 2 längst, 1 och 2 > armpennorna; överarmpennor grå; handtäckare: den 1:a smal, grå, de övriga hvitgrå med hvita spetskanter; de små grå, i vingkanten hvita; armtäckare och kanttäckare blågrå, vid vingkanten hvita; alla undre vingtäckarne hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter röda; vad hvit, smalben 8 m.m. över hället naket, rött. Tars > 3:dje tån utan klo, framtill ringlad; tarssula nättecknad; tår: 3 > 4 > 2 > 1; simhud röd, den inre mest utskuren; klor: 3 > 2 > 4 > 1, som är liten, men när marken, svarta, krökta, spetsiga, 2 och 3 vidgade.

4. *Hona, gammal*, 27 maj, Öland.

Liknar föregående. De längsta skulderfjädrarna med hvita spetsar; utfan å mellersta stjertpennan gråhvitt; smalben framtill 12 m.m., när baktill 9 m.m. från hället.

5. *Hona*, 15 juni 1875, Gotland.

Näbb rött, spets svart. Huvud ovan svart, för övrigt hvitt; strupe nedtill hvit; halsrygg överst svart, för övrigt grå. Mantel grå. Övre stjerntäckare hvita. Stjert djupt kluven; stjertpennor 6 par; 6 i utfanet gråsvart; 4 och 5 i utfanet grått, de övriga hvita, liksom infan och spolar. Bröst gråhvitt; undre stjerntäckare hvita; tumvinge grå; handpennor: 1 liten, hvit; stora 10: 1 i utfanet svart, infanets svarta spoltrakt vid pennans midt betydligt bredare än spolen; armpennor 16, grå med hvita, korta spetsar; armbågspennor 3; undre vingtäckare hvita. Fötter zinnoberröda; klor svarta; 3 > 4 > 2, 1 när marken. — 5 a, b ♂, ♀, föräldrar till n:o 8 b. c. Alsvik, Stockh.

6. *Hona*, juli 1875, Skåne.

Näbb brunrött, under näsborrarna rött; överkäkens främre del svart; spetsen grå; näbbås från roten bågformig. Käkkant skarp, intryckt, från roten bågböjd; underkäken 0,5 m.m. < överkäken; kalott svart, huvud för övrigt hvitt; ögonlockskanternas bakre hälft hvit; undre ögonlocken baktill hvita, framtill svarta; sidhals blåvit; kräva hvit, åt sidorna blåvit; halsrygg svart, nederst hvitgrå. Mantel ljust blågrå. Stjert djupt kluven: ej fullt till hälften. Bröst, sidor och mage gråhvita; undre stjerntäckare hvita. Slaksida gråvit. Vingar ljust blågrå, långa, spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor 10: 1 utfan gråsvart, infan svartgrått, 105 m.m. från spetsen till lika bredd, eller 4 m.m., som spole och utfan tillsammans; armpennor 15, korta, bågböjda med hvita spetsar; armbågspennor 3 av lika längd med svaga tvärband (nya fjädrar); handtäckare: 1 liten hvitgrå med framtill hvit spole, spetsig, ligger över 1 handpennans utfan, när 115 m.m. från handleden, de övriga större ljust blågrå; kanttäckare hvita; undre hand-, arm-, kant- och överarmtäckare hvita. Fötter zinnoberröda, korta; vadtäckare

gråhvita; underben fjäderklädt till nedersta fjerdedelen. Tars framtill trind; tår: 1 när marken, < 2 < 3 < 4; klor: 3 > 2 > 4 > 1, brunsvarta.

7. *Hona*, juli 1875, Skåne.

Liknar n:o 5, men näbbet är mera rött; spetsens svarta färg när mindre långt bakåt. Stjert ej fullt till hälften kluven.

8. *Dundrägt*, 28 juni, Bohuslän.

Näbb ljusgul, spets svart. Panna ljusgul; hjessa, nacke och övre delar ljust brungula med svarta fläckar; huvudets sidor ljusgula; käktrakt och haka framtill hvita, baktill ljusgula; kräva och undre delar hvita. Skuldror, kors och stjert brungula med svarta fläckar. Fötter 'blekgula', i torrt tillstånd hvita; klor hvita.

8 a. *Dundrägt* 22 juni Karlsö; b, c: 1 juli 1883, Alsvik, Stockh. skärg.

Näbb violettgrått, spets svart; ansigte nedtill och haka svarta; fötter rödhvita. Längd 100—110. Tars 14—16. Av H. GRÖNVALL.

9. *Hona, dundrägt*, 16 juli, Öja, Gotland, MEVES. Riksm.

Utskjutande fjäderspetsar. Panna och ögonvrå svartgråbruna; hjessa och övre delar rostgrå med svarta fläckar; ögontrakt rostgul; käktrakt och haka mörkbruna, något mörkare än pannan; klor korta, hornbruna med spetsar hvitgrå.

10. *Unge*, 15 juli, Väderöarna, Bohuslän.

Större än föregående. Samma färger å fjädrarna som den följande, men med mera kvarsittande dun å huvud, hals och undre delar.

11. *Unge*, 19 juli, Stockholms skärgård, KARSTEN. Riksm.

Liknar n:o 12. Panna hvitbrun med kvarsittande grått spetsdun; hjessa hvitbrun, bakåt svart med hvitbrunt bräm; haka och undre delar hvita, till en del med hvitt spetsdun. Rygg och skulderfjädrar blågrå, mot spetsarna mörkbruna, bräm breda, brunhvita; de mellersta armtäckarna ljust blågrå med brunhvita, breda bräm.

12. *Hona, ung*, 16 augusti, Landsort.

Näbbspets svart. Inga kvarsittande dun. Panna hvit. Hjessa gråvit med brunsvarta spoltrakter; ögonvrå fram- och nedtill hvit, vid ögat svart; tinning svart; kind hvit med fina, svarta fjäderspetsar; käktrakt och haka hvita. Fram- och sidhals svarta; kräva hvit; nacke och halsrygg brunsvarta med gråhvita spetskanter, dessa nedtill hvita. Rygg och skulderfjädrar blågrå, mot spetsarna brungrå, bräm hvita, bakåt tilltagande; kors ljust blågrått; övre stjerntäckare gråhvita och hvita. Stjert när ej vingspetsarna; stjertpennor 6 par: utfan grått, utåt mörkare, infan hvitt, spolar hvita. Bröst, sidor, mage, undre stjerntäckare och slaksida hvita; de mellersta armtäckarna ljust blågrå med hvita bräm; kanttäckare svartbruna med gråhvita kanter; undre täckare hvita. Tars framtill fårad, upptill tjock.

N ^o	1 ♂	2 ♂	3 ♀	4 ♀	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 p.	9 p.	10 j.	11 j.	12 j.
Längd	382	387	376	373	353	365	346	c. 85	c. 155	c. 225	—	—
Huvudets längd	—	—	76	76	—	—	—	c. 35	c. 48	c. 66	—	—
Näbb, längd t. pannan.....	39	37	35	35	33	34	32	10,5	16	24	28,4	28
» » » munvinkeln	55	52	50	49	48	—	—	—	—	—	—	—
» » fr. spets. t. näsb.....	—	—	25	26	—	28	—	—	—	15	18,3	18,5
» höjd vid roten.....	—	—	9	9	—	8,5	9	—	—	7,2	7,4	8,3
» » » näsborr.....	—	—	7,5	7	—	7	7	—	—	6	6	6,5
Gapets bredd.....	—	—	16	14,5	14	—	—	—	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsb.....	—	—	4,5	4,5	—	—	—	—	—	2,6	3,5	3,5
Underkäkens spets, längd	—	—	18	20,5	18	20	—	5	6,6	10	11,2	12
Näsborrar.....	6	—	6×1	5×1	—	6×1	—	—	—	—	5,5	6
Vingens längd, direkt.....	267	267	265	260	275	265	256	—	—	161	190	248
Vingbredd.....	802	792	802	780	—	769	782	—	—	—	—	—
Tumvinge.....	—	—	57	58	—	60	—	—	—	55	59	55
Stjert, längd {1:a paret.....	80	68	89	78	76	73	76	—	—	65	84	78
» {6:te »	161	153	162	150	146	134	136	—	—	—	—	118
Stjertspets framom vingspetsarna.....	0	—	10	4	—	25	—	—	—	—	—	—
Tars.....	21	21	20	20	18	20	21	13	17	21	18	19
Mellantå med klo	23	24	23	16+8	21,5	22	22	10+1,5	14,5+4,5	16+5,5	15+5,5	16+5

Ägg. Måttligt päronformiga, olivbruna till olivgrå, finkorniga, mest matta; ytfläckar rödbruna, vanligen små, men störst och sammanflytande omkring tjockändan.

1. 3 juli 1864, Venern, F. MEVES, Riksm. Ljusbruna, grundfläckar perlemorgrå; ytfläckar sneda i krans och spridda.

2. Vestergötland, LAMPA. Bruna till olivgrå; fläckar små, mest spridda.

3. Vestergötland, LAMPA. Olivbruna, fläckar små och medelstora.

4. 1864, Stockholms skärgård. Utdraget, olivgråbrunt, fläckar mest små, delvis sammanlöpande omkring tjockändan, MEVES saml., Riksm.

5, 6. 31 maj 1869, Ladoga. 5 a: långt, ljust, kastanjebrunt, ytfläckar mörkt svartbruna, de flesta och största omkring tjockändan; b, c ljust olivgrå, fläckar spridda.

6. a ljusare, kastanjebrunt, fläckar stora, spridda; b kastanjebrunt, fläckar spridda.

7. 30 maj 1882, Estland, SCHLÜTER. Ljusgrå med sparsamma fläckar; c ljusbrunt med stora fläckar.

N ^o	1 a	b	2 a	b	c	3 a	b	c	4	5 a	b	c	6 a	b
Äggets längd	41,5	39,1	41	41,1	39,8	44,85	42,6	41,65	46,9	43,5	41,3	40,9	41,7	41,5
» bredd	31	29,8	29,4	30,3	29,6	31,10	31,1	30,60	30	30,7	30,2	31,2	30	30,9
» spets	10,5	9,3	11,6	10,8	10,2	13,75	11,5	11,05	16,9	12,8	11,1	9,7	11,7	10,6
» reducerade längd.....	1,34	1,31	1,39	1,36	1,34	1,44	1,37	1,36	1,56	1,42	1,37	1,31	1,39	1,34
» rektangel	1287	1165	1205	1245	1178	1395	1325	1274	1407	1335	1247	1276	1251	1282

N ^o	7 a	b	c	8 a	b	c	9 a	b	c	10	11	12	13
Äggets längd	43	42,8	41,6	42,9	42	41,44	43,7	43,10	42,18	43,6	41,5	41,2	40,2
» bredd	30	30,6	29,5	30,15	30,05	29,2	28,2	28,65	28,60	29	31,1	28,6	30,5
» spets.....	13	12,2	12,1	12,75	11,95	12,24	15,5	14,45	13,58	14,6	10,4	12,6	9,7
» reducerade längd	1,43	1,4	1,44	1,42	1,4	1,42	1,55	1,5	1,47	1,5	1,33	1,44	1,32
» rektangel	1290	1310	1227	1293	1262	1210	1232	1235	1206	1224	1291	1178	1226

Ägg: Libau, 11 st.: 39,5—46×26,5—33, GOEBEL; Mark: 43—31×39—29, SCHALOW; Danm., Finl.: 12⁹/₄₀×11¹⁰/₄₀ eng. tum, DRESSER; Smyrna, der *St. arct.* ej finnes, 40,6×30,4, 44×30,7, 38×30 m.m.; Danm., Tyskl., Grekl.: 45×31,5, 39×30,5 m.m.; Fyen abnormt den 2^o 1865: 27×20, BENZON hos S. a. DR.; 40—44×29—33, DEGL., G.

8. 31 maj 1880, Rügen, SCHLÜTER. Brungrå med små fläckar.
9. 14 juni 1881, Mark Brandenburg, KRICKELDORFF. Ljusgrå och ljusbruna; fläckar små.
10. Smyrna. Brungult, småfläckigt.
11. Smyrna. Fläckar något större.
12. Smyrna. Ljusbrunt, fläckar delvis och krumelurer i krans.
13. Smyrna. Kort, bukigt.

Då dessa ofta äro mycket svåra att skilja från äggen av *S. macrura*, får jag meddela följande uppgifter av andra författare. Ägget finkornigt, utan glans, grundfärgen alltid (?) blek, rostgulhvit, smutsigt rostgul, brungul, hos färskas med en svag grön anstrykning — vanligen något större än ägg av *St. macrura*, men varierar mindre än dessa, NAUMANN. I allmänhet större, finkornigare än *St. macrura*, ZANDER. De variera mycket: perlgrå, nästan ljusröda och olivfärgade med större och mindre fläckar; även ljusblå utan fläckar, KJÆRBÖLLING. Ägg i samma kull ofta mycket olika, såsom 1 brunt, 1 gulgrönt och 1 ljusblått, enfärgadt — vanligen med små fläckar, v. PREEN. Enligt WIESE äro äggen stundom 'grönsjuka'. Ägg av *St. hir.* och *St. macr.* likna hvarandra och variera mycket: ovala, ljusblåhvita utan fläckar; kaffebruna fläckar; grundfläckar vanligen grågula, ofta dragande åt grönt eller brunt, sällan åt blåhvitt; grundfläckar blågrå, ytfläckar bruna till svarta, stundom samlade vid tjockkändan i krans, S. a. DRESSER.

Hon ansågs av RASCH vara Norges enda Tärna. Häckar här längs kusten från Hvalöarna till N. om Lofoten. Besöker om sommaren även inre vattendrag nära fjordarna och häckar också der på sina ställen; träffas icke sällan i landets inre trakter, såsom vid Mjösen, COLLETT. Häckade förr allmänt inne i Kristianiafjorden, RASCH. Häckar årligen, även år 1876, men avtagande vid Kristiania; i sept. i små flockar, COLLETT. Ett par skjutna vid Gjæsvær nära Nordkap i juni 1874, enligt meddelande av NORDVI. Utanför Namdalen den $\frac{21}{7}$ 1875 erhöles en gång 4 ägg i ett bo med strå, COLLETT. I Norges inre fjordar; försvinner i sept från fjorden vid Bergen, LILLJEBORG.

Är sällsynt i Muonioniska; men förekommer dock på vissa ställen i trakten av Kyrrö på Finska sidan; det säges, att en

art skall hava svart färg på näbbets spets, men icke en annan; ägg lägger hon omkring midsommartiden på elv- eller träskstränder, enligt en äldre anteckning. Träffades 1841—42(?) i synnerhet i V. lappmarkerna, Karesuando och Jukkasjärvi, av MALM. Vid Arjeplog, LÆSTADIUS; flere par sågos på Udjaur den $\frac{18}{6}$ 1845, LÖWENHJELM. Sågs(?) vid Östersund, MEVES, saknas, OLSSON.

Häckar i trakten av Horndal; endast i kolonier i Dalelven, enligt meddelande av LUNDBORG. Kommer på flyttning till Upsala, MESCH; Mälaren, FISCHERSTRÖM; vid Ultuna enligt meddel. av A. S. SEGERSTRÖM. Förekommer stundom, men mindre talrikt i trakten av Stockholm; häckar i skärgården. I Nerike, J. W. GRILL. Örebro län vid nästan alla större sjöar. Häckar mycket allmänt i Södermanlands skärgård; träffas även vid sjöarna inne i landet. Dununge erhöles den $\frac{22}{6}$ 1871. Ungarna ej större än Lärkor, i dundrägt simma de sjelvmant från skär till skär, SUNDSTRÖM. I Kil ej sällsynt, häckar, LÖWENHJELM. Kom 1844 till Finspong den $\frac{20}{4}$, enligt samtidigt meddelande av LUNDBORG. Häckar allmänt i trakten av Karlstad, CEDERSTRÖM. Häckar och är allmän vid Venern, HAMMARGREN. I Vestergötland, vid Venerns strand och vid Vettern och mindre sjöar, GADAMER. Erhållen i Bohuslän den $\frac{16}{6}$ 1837, den $\frac{22}{6}$, $\frac{28}{6}$ och mellan den $\frac{12}{7}$ och den $\frac{20}{7}$, dunungar den $\frac{28}{6}$, enligt samtida anteckning, meddelad av C. G. SILFVERSVÄRD. I Bohuslän mycket allmän i fjordar och ytterst i skärgården. Kommer sent; då ungarna äro flygga, samlas de i stora flockar. Hon flyttar snart och är försvunnen i slutet av aug. eller början av sept., en och annan synes der senare.

	1838	1843	1845	1846	1848	1851
Den första kom till Bohus län	$\frac{19}{5}$	$\frac{8}{5}$	$\frac{14}{5}$	$\frac{16}{5}$	$\frac{10}{5}$	$\frac{20}{5}$

Enl. W. v. WRIGHT 1851.

Denna (eller möjligen *St. arctica*) kom till Fjellbacka den 20^o 1856, Väderöarna d. 1⁴, hon sades komma med och följa Makrillen; den 23^o sågs vid Sotefjorden en N. ut flyttande flock om 50 st., flög högt; d. 23^o kl. 9 e. m. utanför Tjörn en flock om 44 st. vinden NV., med frisk kultje och vid klar himmel, + 12° C. och vattnet + 10°. Tog fisk i vattenbrynet, A. W. MALM. Häckar och är allmän i Almesåkra, c. 57° 32' n. br., och i Jönköpings län: i Fredriksdals sjön, 1,040 fot över havet, och i Spexsjön, 1014 fot; kom d. 20^o 1878, d. 30^o 1879, d. 24^o 1880, d. 1^o 1881; bortflyttar i sept., CARLSON. Ses sparsamt vid S. Smålands sjöar. Förekommer i Ö. Småland, TISELIUS.

Allmän på Öland både vid kuster och vid träsk och insjöar, WESTERLUND. Skaror av flere tusende. Vid Gotska Sandön den 28^o till d. 1⁶ 1867, EISEN, STUXBERG. På Gotland allmän, häckar både vid myrar och havsstränder, enligt KOLMODIN, som såg henne ofta häcka vid kusten och på de inre holmarna.

Förekommer vid Karlshamn, enligt meddelande av RÄÄF. I V. Vram vanlig, häckar, LILLJEBORG. I NÖ. Skåne vanlig, GADAMER; häckar vid sött vatten här och der, WALLENGREN. Vid kusten sällsynt och endast under flyttning. Häckar på många ställen, i Rönneholms mosse 20—30 par; Bosjöklosters mosse, enligt meddelande av C. MÖLLER. Vid Lomma allmän vår och höst, ÅSTRÖM, 1859. Sågs dagligen från våren till senhösten under åren 1830—60 i Grönby-trakten över mossarna, såsom Vallemad, och sågs ofta, enligt meddelande av HENR. GRÖNVALL, till 1870-talet i en mosse i Börringe och vid insjöar, såsom Börtinge-sjön m. fl. Kommer, enligt NILSSON, till Skånes sydkust än omkring den 10 mars, än i april, bortflyttar i sept. eller början av okt.

I Danmark allmän; kommer i början av maj, bortflyttar i

sept.; på havet visar hon, att land är nära, TEILMANN. Häckar i synnerhet vid insjöar och vid de djupare havsvikarna, KJÆRBÖLLING. Enligt BENZON, hos DRESSER, häckar hon ännu vid alla insjöar och långa fjordar, med *St. macrura*, med hvilken hon flyttar, endast vid kusten; häckar vid Gottorp, SCHLEEP. Kommer till Slesvig och Holstein i medlet av maj, bortflyttar i medlet av sept. Häckade 1877 i ringa antal på Kobbhalligen [Kobbe = Mås + Tärna] i Bundesgaarder-See; V. Sleswig, ROHWEDER. Talrik 1874 på våren på Sudfall, Sylt, Amrum och nära Husum, DURNFORD. Kommer efter häcktiden till Nordfriesiska öarna, men ROHWEDER anser, att hon ej häckar der; om våren endast under kort tid. v. HOMEYER tror dock, att hon häckar. Från medlet av apr. till medlet av sept. talrik, häckar vid de flesta insjöar, visar sig efter häckning vid V. kusten, men sparsamt vid samma kust. Häckar spridd på Sylt, GRUNACK, THIELE, 1875. Talrik vid Elbe vid låga flodstränder; hade ägg d. 18^o—20^o, 2, sällan 3 st., DRESSER; förr ofta vid mynningarna av bifloderna; 25—30 st. på flyttning d. 1^o 1820, NAUMANN. Vid Glückstadt. Följde fartyg i kölvattnet till Helgoland, NOLL. Erhållen på Helgoland, NAUMANN.

I Finland, norr ut vid kusten till Torneå, 66° n. br. Vid Uleåborg sällsynt, JULIN; men enl. NYLANDER mycket allmän vid Uleåborg. Sågs nordligast vid Ule elv, 65° n. br.; häckar stundom på låga ängar, bo träffadt i Idensalmi i slutet av juli, M. v. WRIGHT. Kom till Savolax, 63° n. br., i medlet av april; häckar i Kuopio-trakten; stundom, och vanligtvis i juni, visar hon sig i trakter, hvarest hon ej häckar, J. v. WRIGHT. Häckar på holmarna i de större träsken i trakten av Kajana, MALMGREN. I S. och mellersta Finland allmän överallt såväl vid kusterna som inne i landet. Kommer i andra veckan av maj, drager bort i slutet av aug. En varietet träffad med nästan svarta skulder-

fjädrar den $\frac{17}{8}$ 1853, v. NORDMANN. Vid Helsingfors i maj 1855; Uskela med flere trakter, PALMÉN. Nykläckta ungar träffades ända till den $\frac{16}{8}$, ASCHAN. Antalet i skärgården omkring Helsingfors synes hava under senare tid minskats, häckar även vid mindre träsk. Kommer till Åbo läns skärgård omkring den $\frac{6}{5}$, till trakten av

Torneå omkring d. $\frac{19}{5}$, bortflyttar från nordliga trakterna i senare hälften av aug., från de sydligare vid samma tid, eller i sept., kvarstannar stundom till okt., häckar ensam eller kolonivis, PALMÉN. På Åland är hon mycket allmän, häckar på nästan hvarje skär, 'R. S.'

<i>Sterna hirundo</i> [+ <i>S. macrura</i>]. Nya st.	N. br.	1846	1847	1848	1849	1850	1854	1855
V. Finland.....	70°	—	$\frac{15}{6}, \frac{21}{6}, \frac{18}{10}, \frac{12}{9}$	—	—	—	—	—
»	69	$\frac{18}{6}, \frac{10}{9}$	$\frac{26}{6}, \frac{10}{9}$	—	—	—	—	—
»	68	—	$\frac{6}{6}$	$\frac{30}{5}$	—	—	—	—
»	66 $\frac{1}{2}$	$\frac{9}{6}$	—	—	—	—	—	—
»	66	$\frac{28}{5}, \frac{7}{6}, \frac{13}{6}$	$\frac{4}{6}, \frac{6}{6}, \frac{13}{9}$	$\frac{6}{6}, \frac{5}{9}$	$\frac{5}{6}$	—	—	—
»	64 $\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{6}$	—	—	—	—	—
Mell. Finland.....	63 $\frac{1}{2}$	—	—	$\frac{6}{6}$	$\frac{6}{6}$	—	—	—
» »	63	$\frac{4}{1}$	$\frac{12}{6}$	$\frac{25}{5}$	$\frac{30}{5}, \frac{31}{5}$	—	—	—
» »	62 $\frac{1}{2}$	—	$\frac{21}{5}$	$\frac{23}{5}, \frac{26}{5}$	—	—	—	—
Ö. Finland.....	—	—	$\frac{23}{5}$	$\frac{20}{5}$	$\frac{14}{5}$	—	—	—
»	62	—	$\frac{1}{6}$	$\frac{27}{5}$	$\frac{7}{6}$	—	—	—
Mell. Finland.....	61 $\frac{1}{2}$	$\frac{20}{5}$	$\frac{24}{5}$	$\frac{17}{5}$	—	—	—	—
V. »	—	$\frac{7}{6}$	$\frac{29}{5}$	$\frac{13}{5}$	$\frac{5}{6}$	—	—	—
Ö. »	61	—	$\frac{24}{5}, \frac{9}{8}$	$\frac{17}{5}$	$\frac{28}{5}$	—	—	—
Mell. »	61	$\frac{12}{5}, \frac{23}{5}, \frac{25}{5}$	$\frac{77}{6}$	$\frac{2}{6}$	$\frac{2}{6}$	—	—	—
» »	60 $\frac{1}{2}$	$\frac{22}{5}$	$\frac{11}{6}, \frac{16}{6}$	$\frac{31}{5}$	—	—	—	—
Åland.....	60 $\frac{1}{2}$	—	$\frac{21}{5}$	—	$\frac{22}{5}$	$\frac{21}{6}$	—	—
Tammerfors, Finland.....	60 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	$\frac{20}{6}$	$\frac{22}{4}$	—
Mell. Finland.....	60	—	$\frac{21}{5}, \frac{26}{5}, \frac{16}{6}$	$\frac{19}{5}, \frac{7}{6}$	$\frac{24}{5}, \frac{27}{5}, \frac{28}{5}$	$\frac{22}{6}$	—	—
Åland	60	$\frac{14}{5}, \frac{1}{6}, \frac{11}{8}$	$\frac{22}{5}, \frac{13}{9}, \frac{12}{10}$	$\frac{11}{5}, \frac{22}{5}, \frac{27}{5}$	$\frac{26}{5}$	—	—	—
»	60	—	$\frac{22}{5}$	$\frac{17}{5}, \frac{19}{5}, \frac{26}{5}$	$\frac{27}{5}, \frac{29}{5}$	$\frac{21}{5}, \frac{22}{5}, \frac{26}{5}$	—	—
Kiev (se pag. 772) <i>St. hir</i>	50 $\frac{1}{2}$	—	$\frac{13}{5}$	—	—	—	—	$\frac{13}{5}$

Enligt v. MIDDENDORFF.

Enligt PALMÉN synes hon komma tidigast till SV. kusten och flytta hastigare längs kusten än till inre trakter och komma på följande medeltider:

Åbo läns skärgård omkring.....	$\frac{6}{5}$
Åland	$\frac{10}{5}, \frac{11}{5}$
Vid Nyland	$\frac{10}{5}, \frac{11}{5}$
Viborgs län till 61°	$\frac{12}{5}$

S. Tav., Sav., Karel. 60 $\frac{1}{2}$ °—62 $\frac{1}{2}$ °	$\frac{15}{5}$
N. » » » 62 $\frac{1}{2}$ °—54°	$\frac{17}{5}$
Torneå-trakten 66°	$\frac{19}{5}$

Obs. Några uppgifter torde röra *St. macrura*.
Ägg i Nylands skärgård i slutet av maj till in i juni.
Se för övrigt uppgifterna vid ovan beskrivna ägg, pag. 768 o. f.

'Allmän vid Arkangel', LILLJEBORG; 'är der den enda Tärnan, som iaktogs, talrik på de yttre öarna och uppåt floden vid Cholmogory', ALSTON, BROWN. Deremot säger PALMÉN, att hon ej finnes i de nordligaste trakterna. LILLJEBORGs uppgift, att hon fans vid Arkangel, synes betvivlas av PALMÉN. MEVES fann henne icke der. Uppgifterna om dess förekomst här tarva bekräftelse.

Träffad vid Novaja-Ladoga. Torgföres stundom till St. Petersburg, PLESKE. Talrik i Ryssland och Sibirien, PALLAS; dock torde även *Sterna macrura* inberäknas. Allmän vid Onega och Ladoga, MEVES. I Estland och Lifland vanlig vid större insjöar och nästan över allt vid havskusten, häckar, MEYER. Vid Peipus i juni 1854, SEIDLITZ. I Kurland, BESEKE; häckande, HUMMEL. Häckar i Libausjön, Kurland, i mängd, GOEBEL. Få par iakttagna i Sokolowsjön, Uman, kommer i början av april, bortflyttar i slutet av okt., HOLTZ, 1873. Sågs på Wolga till Twer i maj 1864. Häckade temligen talrikt i Uman 1867—69; kom d. $\frac{4}{4}$, $\frac{10}{4}$, $\frac{1}{4}$, bortflyttade den $\frac{20}{10}$, $\frac{10}{10}$, $\frac{22}{10}$; friska ägg erhöles den $\frac{2}{2}$, GOEBEL. Kom till Kiev 1847, se Tab. p. 771; 1849—52 d. $\frac{6}{24}$ maj, $\frac{16}{4}$ maj, $\frac{26}{14}$ april, $\frac{2}{20}$ maj, KESSLER. Häckar under mars i Sarepta; träffad der i mars, BALDAMUS. I Odessa, GOEBEL. Allmän i Sibirien, GEORGI, 1772. Vid Ob(?); talrik på Schtschutschja floden, allmän i juli 1863, FINSCH. Erhållen i Daurien vid Onon, der hon häckar, och vid Baikalsjön, DUBOWSKI, TACZANOWSKI. Aral-tianschan; i Yarkands lågland, SEWERZOW.

Häckar i Pommern, L. HOLTZ m. fl. Darserort, v. PREEN. Danzig, BÖCK; den $\frac{7}{6}$ 1858 2 ägg funna vid Rostock, RIEFKOHL. Häckar och är talrik i Pommern, HORNSCHUCH, SCHILLING. Vid de större sjöarna vid Vorpommerns kuster och öar. Till Vorpommern kom hon talrikt i slutet av april 1859, HOLLAND. Häckade i mängd på Usedom den 10 juli, QUISTORP, 1858. På Usedom den $\frac{25}{5}$ 1879, SCHALOW, BÖHM; häckade bland *Larus ri-*

dibundus. Vid Tysklands floder, i synnerhet dem som mynna i Östersjön och Nordsjön, NAUMANN. I Karkower-sjön, Mecklenburg, v. MÜNCHHAUSEN. I Schwerin-sjön 1859 den $\frac{12}{2}$ i en koloni av *Larus ridibundus* vid N. ändan av sjön, v. PREEN. På nordkusten av Schwerin-sjön talrika kolonier, ävenså på norra öarna, WÜSTNEI, 1877.

I Pommern 1829—51 kom hon den $\frac{17}{4}$ — $\frac{11}{5}$; iakttagen den $\frac{8}{3}$ 1854 i Schlosskämpen. Köslin 1855 den $\frac{12}{2}$, häckar der; 1857 den $\frac{8}{3}$; den $\frac{7}{6}$ vid Östersjökusten många ägg nya och ruvade; i Pommern 1858 den $\frac{8}{4}$: 2 st. ägg den $\frac{19}{5}$ vid Östersjöstranden. Pommern 1860 den $\frac{8}{3}$, häckade ej; den siste den $\frac{6}{3}$ SV. vind + 8° till 12°; 1861 den $\frac{8}{3}$ NV. vind, + 1° till 2°. Ett par kom sedan 18 år till en damm, utan att häcka; häckar talrikt vid insjöar, belägna inne i landet; vid Östersjön d. $\frac{1}{6}$, $\frac{2}{6}$ funnos oruvade ägg. År 1862 i Schlosskämpen d. $\frac{7}{3}$ vid S. vind, + 6° till 17° ett par vid en damm utan att häcka; 1863 den $\frac{5}{2}$ SV. vind, + 4° till 13°: 2 st. på Bawerhusener Teich utan att häcka, likasom under föregående 20 år; 1864 den $\frac{4}{5}$, NNV. vind, — 2° till + 3°, kommo 2 st. såsom vanl. ensamma utan att häcka; 1865 d. $\frac{6}{5}$, V. vind, + 12° till 20°; den $\frac{28}{3}$ erhöles den första kullen ägg, den $\frac{4}{6}$ den sista. Ett par infann sig årligen under 24 år, men uteblev 1866; den $\frac{10}{6}$ den första kullen, 3—5 dagar ruvade; den $\frac{8}{7}$ de sista, 6 dagar ruvade. År 1868 heter det, att hon fans vid små insjöar i ringa antal, enl. HINTZ.

Häckar över allt vid Oder, L. TOBIAS. Sågs här och der mellan Lübeck och Kiel den $\frac{7}{6}$ 1880, E. v. HOMEYER. Häckar i sanden, annars bland fotshög *Carex*, i synnerhet på öar, v. PREEN. I Ö. och V. Preussen häckar hon och är mycket talrik, RATHKE. Vid Freudenau den $\frac{23}{4}$ 1881, Walkenried 1881 den $\frac{1}{4}$. Flyttar i Anhalt åt SV., sällan åt V., vanligen i flock om 20—40 st.; håller sig på flacka, sandiga stränder, dock mest vid sött vatten, NAUMANN. I trakten av Dingelstadt sällsynt, häckar och är vanlig vid Seeburger-See, STRECKER, 1879; kommer talrikt till Elbe, der hon häckar; enkla par även till Saale, PÄSSLER. Bor sedan något år före 1864 på en sandbank i Elbe vid Anhalt; vid lågt vatten kunna pojkar vada dit över och förstöra äggen. Foglarna hade

likväl fortsatt att bo här. De äro vanda vid att menniskor och Kråkor röva deras ägg, PÄSSLER. Vid Diebzig, BALDAMUS. Häckade 1880 mindre talrikt än *St. macrura* på Neu-Bussin och Hiddensö, E. v. HOMEYER. År 1855 häckade hon ej sällsynt i Mark, var talrikast om våren, VANGEROW. Enligt SCHALOW, 1876, häckar hon talrikt i Mark, kommer i april, bortflyttar i slutet av aug. På Tegeler See från slutet av juli eller från aug. efter fortplantningstiden, häckar ej här i mannaminne, C. BOLLE. Drar över Münsterlandet, ALTUM. Häckar der och är talrik, BOLSMANN. Några ytterligare uppgifter finnas uti årsberättelserna från Beobachtungs stationer i Tyskland. Vid Köln, RUHL; stundom på Rhen, häckar på öarna i floden hvarje år, BRAHTS. Träffas stundom på floderna i Nassau, skall även häcka, RÖMER. I Arnsburg under sommaren spridd, men häckar ej, SUFFRIAN. Wupperthal, HOPFF, FUHLROTT. Flyttar sällan över Kurhessen, SCHWAAB. I Niederhessen flere gånger träffad i ungdrägt, SEZEKORN. Vid Halle a. S. regelbunden på flyttning, REY. Flyttar över Thüringen, HELLMANN. I Wetterau från maj till sept., då ofta hela tåg komma från Main, JÄGER. I Würtemberg, CALWER. Om vår och sommar vanlig vid lägre Bodensjön, 'näbbspets sällan svartaktig', WALCHNER; mindre talrik vid övre Bodensjön. Vid Stuttgart den $\frac{4}{5}$, $\frac{4}{5}$ 1843, $\frac{8}{5}$ 1845. I Bayern häckar hon talrikt; vid Augsburg ävenså; den $\frac{23}{4}$ 1853; ungar den $\frac{19}{4}$; vid Altmühl erhalten den $\frac{29}{4}$ s. å. Kom till Augsburg den $\frac{25}{4}$; d. $\frac{2}{4}$ 2 ungar med fjädrar; häckar här talrikt. I Neuhaus några gånger sedd under vårflyttning i april, JÄCKEL. I Mindel- och Kamelthal i aug. i flock om 6—10 st., LANDBECK. I Schwaben och Neuburg vanlig, LEU.

Hela sommaren talrik på alla sjöar i Schweiz, kommer i april, bortflyttar i slutet av aug.; häckar; endast vid SV. stormar

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-3.

på Untersee, SCHINZ. Bebor de flesta sjöar i Schweiz, kommer efter medlet av april, bortflyttar i slutet av juli; träffad vid Untersee och Rhen, GOELDLIN, 1879. St. Gallen, Appenzell, STÖLKER. Ticino, RIVA.

I Oberlausitz häckar hon; är vanlig i maj—aug.; endast ungar stanna till i sept., TOBIAS. Skall häcka i Böhmen, kommer i senare hälften av april, bortflyttar i slutet av juli, FRITSCH. I Mähren och Schlesien sällsynt; häckar, kommer i maj; 1851 häckade hon i sanden vid floden Ostrawitz. Bortflyttar i aug., SCHWAB. Kommer (till Österrike?) i andra hälften av april, bortflyttar i slutet av juli. Kom i medeltid till Neusatz den $\frac{30}{4}$, ett år den $\frac{11}{4}$; till Wien den $\frac{30}{4}$. Bortflyttar från Kremsmünster den $\frac{10}{4}$; från Wien den $\frac{25}{4}$, Cilli den $\frac{18}{4}$, Neusatz den $\frac{31}{10}$; uppgifterna endast för ett år på hvardera platsen, K. FRITSCH. I Galizien och Bukowina under sommaren, ZAWADSKI. Häckar vid Donau vid Wien, Kronprins RUDOLF, BREHM. På Donau-öarna vid Wien 1852, v. PELZELN, uppgives såsom stannfogel, Gr. MARCHALL, v. PELZELN. I Salzburg ej sällsynt på flyttning årligen; d. $\frac{19}{4}$ 1869 7 st. vid Seekirchner-See, v. TSCHUSI. I Tyrolen under den vackra årstiden, ALTHAMMER. Häckar i övre Österrike, Steier; lägger ägg på stränder eller holmar i slutet av maj eller början av juni; kommer i slutet av april eller början av maj, bortflyttar i slutet av juli eller början av aug.; i Donau- och Traun-Auen, vid Inn, BRITTINGER. I bergen även vid öppna sjöar, temligen högt i Siebenbürgen, LANDBECK; vid Peterwardein den $\frac{22}{4}$ 1852, A. FRITSCH, i Ungern, KORNHUBER m. fl. Uppgavs häcka i Hvita moraset av BALDAMUS. Träffad i Jacova i april, TOBIAS. Transylvanien ej sällsynt, sades häcka, DANFORD, BROWN, 1875. I Herzegowina, BAYER, 1881.

Vid Weser i trakten av Vegesack talrik, häckar på sandiga

platser, öppna för solen; ägg den $\frac{22}{5}$, $\frac{10}{6}$, KOHLMANN. Häckar i hertigdömet Oldenburg, NEGELEIN; Niederelbe, BOECKMANN. Sågs i Jahdebugten i juni 1865. I Holland vanlig vid sandiga flodmynningar, NAUMANN; i Groeningen, BRAAK.

Häckar i Friesland, är vanlig, kommer omkring den $\frac{20}{4}$, ALBARDA; i Nordfriesland, BÖHM.

På Borkum häckade 1864 flere små kolonier på dynernas utsida bland snäcksand; en koloni på Rottum; på flyttning i slutet av aug., uppehåller sig då vanligen ej länge. På Borkum ej talrik, bor nära sött vatten, dock även på dynerna bland *St. arctica*, v. DROSTE. Häckar i kolonier på Borkum, flög efter besökande och skrek 'kri ä', HESS. På Rottum i aug. 1862 fåtalig, ALTUM; 1867 den $\frac{1}{5}$ fulltalig; på Borkum höll man 1867 på att utrota de häckande foglarna. Bildar huvudsakligen kolonien på Rottum, v. DROSTE. Häckar på Vangerooge, WIEPKEN.

Museet i Leiden eger exemplar erhållna på nedannämnda tider och ställen: Leiden den $\frac{22}{4}$ 1863, $\frac{7}{5}$ 1861, $\frac{21}{5}$ 1858, $\frac{6}{6}$ 1840, $\frac{6}{6}$ 1860. Rottum: häckdräkt (något hvit å pannan) $\frac{6}{6}$ 1860. Leiden: full häckdräkt $\frac{10}{6}$, $\frac{22}{6}$ 1859, $\frac{30}{6}$ 1863; pannan kantad med hvitt $\frac{1}{8}$ 1863, Holland; häckdr.: $\frac{8}{8}$ 1859, Rottum; $\frac{2}{8}$ och $\frac{18}{8}$ 1861, Leiden; $\frac{19}{8}$ 1859 Meuse; $\frac{22}{8}$ 1861 Harlem; övergång till vinterdräkt $\frac{19}{8}$ 1859 Meuse, $\frac{13}{8}$ 1859 Ij; $\frac{26}{8}$ 1857 Ij; ungdräkt: $\frac{18}{8}$ 1858 Ij; $\frac{19}{8}$ 1859 Meuse, $\frac{17}{8}$ Ij; dundräkt, 10 dagar, $\frac{17}{7}$ 1861 Rotterdam; 6 dagar $\frac{8}{8}$ 1859, Rottum; 1 dag: $\frac{2}{7}$ 1860 och 12 dagar $\frac{25}{6}$ 1860 fr. Rottum, enl. SCHLEGEL.

Skulle i Shetland vara 'den enda Tärnan', EDMONDSTON, hvilket nog är felaktigt. DUNN säger också, att här endast finnes *St. macrura*. Kommer till Orkney i maj, flyttar i aug., BAIKY, HADDLE, DRESSER; häckar på Hebriderna, ELWES. Skotlands sjöar, MORE. I Irland är hon regelbunden om sommaren på kusten och vid inre vattendrag, häckar även på holmar; THOMPSON anför flere detaljer. I Storbritannien, enligt JARDINE, sparsam, besöker även floderna. Häckar i åtskilliga trakter på kusten av Storbritannien, MORE. Häckar på flere ställen i England talrikt, DRESSER. Ett år först sedd den $\frac{6}{5}$; år 1829 vid Carlisle. Somliga kvarstanna över vintern, MACGILLIVRAY, DRESSER.

Häckar i Belgien vid kusten; allmän från Ostende till Antwerpen, vid Meuse och l'Ourthe efter stormar om vår och höst, DE SELYS. I Belgien allmän, O. FINSCH.

På flyttning längs kusten av Dunkerque i stora flockar i maj och aug.; stundom vid Lille. Några par häcka på dynerna i Picardie, Bouillonnais, Bayonne och vid la Grève, la Loire, DEGLAND, GERBE. Häckar sällan i Boulogne, DEGLAND; Seine-inférieure, HARDY. I Savoyen i april och maj, aug. och sept. ensam eller i små flockar, mindre allmän, BAILLY. Tillfällig (?) i Côte d'Or, MARCHANT; sällsynt i trakten av Lyon, O.-GALLIARD; under häktiden om sommaren talrik i Camargue, J. W. v. MÜLLER.

I Portugal, A. C. SMITH. I Spanien då och då, vanlig i aug. till okt., RIOS NACEIRO. Talrik i Spanien på somliga delar av kusten, häckar vid Mar Menor, som anses för häckområdets sydgräns, SAUNDERS. Vid Gibraltar, IRBY.

På Sardinien om våren talrik, häckar, SALVADORI; om sommaren allmän, BROOKE. I Italien den allmännaste arten, GIGLIOLI. Lombardiet, BETTONI; Toscana, SAVI; vid Pisa 1864 fåtalig, GIGLIOLI; allmän på Sicilien under flyttning i maj, Messina, MALHERBE; häckade den $\frac{22}{5}$ vid Medelhavskusten i stort antal, Lord LILFORD. På Gozzo och Malta få om vår, sommar och vinter, C. A. WRIGHT.

Vid Pirano 1880 på flyttning i sept. och okt.; 1881 den $\frac{27}{4}$ och $\frac{31}{5}$. I full dräkt den 7 maj 1851 på ön Idola, Dalmatien, SCHLEGEL.

Talrik i Grekland på genomflyttning vår och höst i flock om 20—30 st. vid de sandiga havskusterna; ej här särdeles skygg, v. D. MÜHLE. De första komma till Grekland 14 dagar efter vårdagjemningen, till kusten ofta hundratals. Häckar på ensamma

klippholmar och laguner; tyckes flytta i sept., få dröja längre, LINDERMAYER. Vid Missolonghi, KRÜPER; i mängd under senare hälften av maj; många ägg ätas av folket, SIMPSON. På Joniska öarna sällsynt, Lord LILFORD, DRESSER; om våren vanlig; DRUMMOND, KRÜPER. Sällsynt om våren på Korfu och Greklands fastland, POWYS; flyttar vår och höst över Cykladerna, ERHARD. I Akarnanien den $\frac{29}{2}$ 1860; liggtiden börjar i slutet av april eller början av maj; ägg erhållna den 29 april 1859, KRÜPER.

I Dobrudscha mycket talrik, häckar till hundra tusenden på sandbankar i sjön Sinoe, SINTENIS. I Bulgarien vid Donau allmän, FINSCH. Erhållen vid Konstantinopel, ROBSON, ELWES, BUCKLEY, allmän under sept. och okt., SCLATER, TAYLOR, 1876; kommer i april, finnes allmänt under kort tid i Bosforen, Marmorasjön och Svarta havet, sågs ej om sommaren; det betvivlas ej, att hon häckar på klippor i Svarta havet och Marmora-sjön. Återkommer på hösten, få stanna över vintern, ROBSON, DRESSER. I Erzerum den $\frac{24}{2}$ allmän; i Smyrna den $\frac{1}{2}$ 1859 talrik, häckar, v. GONZENBACH; ägg föras till Smyrna, KRÜPER. Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW; Kaspiska havet den $\frac{19}{2}$, Emba, LEHMANN, DRESSER.

Kommer till Azorerna i medlet av april, flyttar i medlet av sept.; häckar på små holmar vid kusten temligen allmänt, GODMAN.

På Canariöarna, i la Palmas hamn, om sommaren talrik; på hösten vid Santa Cruz, der de sätta sig på i vattnet flytande bräder eller tunnor. I tusental häckar hon på Canaria i sanden; äggen insamlas, hava god smak, ej av fisk, gulan är röd, BOLLE. På alla Canariöarna, häckar på Desertos och andra små, obebodda öar, GODMAN. Häckar på Madeira, enligt HARCOURT.

På Algeriets kust talrik, LOCHE, men skall vara sällan sedd vid Fezzara och Constantine, enligt TACZANOWSKI; enligt BUVRY talrik vid Fezzara.

Parvis på Egyptens N. kust under vinter och vår, SHELLEY, v. HEUGLIN, men ej talrik, enligt A. BREHM m. fl. I häckdräkt erhållen vid Röda havet, SCHLEGEL. I Abyssinien i vinterdräkt; flere trakter av Afrika, DRESSER; enligt GURNEY erhållen vid Kap.

Var kommen till Tiflis den $\frac{15}{2}$ april 1876, RADDE. Hade på ön Sari bo nära *St. caspica*. I Turkestan häckar hon både i låg- och höglandet; i Pamir talrik vid alla sjöar och floder, häckar der, SEVERZOW, 1883. I Persien, FILIPPI, 1862. I häckdräkt i Hindostan, SCHLEGEL. I Kaschmir allmän. S. Gilgit: en Tärna, som ansågs höra hit, sågs den $\frac{23}{2}$ på flyttning, BIDDULPH, 1881. På Indus vid Puga i V. Tibet, 14,000 fot högt. Erhållen av STOLICZKA, v. PELZELN, 1868. I Central Indien sällsynt, häckar ej, JERDON; Ceylon, BLYTH. I Oudh och Kumaon tillfälligtvis, sedd om vintern, IRBY.

Hankow, Peking, SWINHÖE. Peking och Mongoliet, DAVID; Central-kina, men ej vid kusten, SWINHÖE. Ofta träffad inne i landet; *St. tibetana* SAUNDERS, anses vara en skild art, DAVID, OUSTALET. '*St. fluviatilis* GOULD'?, vid Manilla och Pasig talrik, E. v. MARTENS.

Den amerikanska, som är funnen av Prins MAX zu WIED, är lik den europeiska, hvilket bekräftats av COUES m. fl. Kommer till Belle Island på Labradors kust om vår och höst. Talrik i juni, häckar norr ut till 58°, till Glaveston Island; längs åt kusten, på flyttning i Texas, AUDUBON, [N. York, New England, N. delen av S. Carolina på flyttning] i Labrador: Maine, Nelson River, BLAKISTON. Missouri i små flockar, Prins zu WIED. I Kansas

sällsynt. Ipswich den $\frac{16}{6}$ — $\frac{2}{7}$ 1868, ALLEN. Kommer till New Jersey omkring medlet av april; börjar lägga ägg en månad der-
 efter, A. WILSON. På Bermuda häckar(?) hon med *St. Dougalli*. En
 funnen efter storm vid stranden, JONES. Illinois om sommaren,
 RIDGWAY. S. Texas; San Antonio i maj 1864, DRESSER. I Texas
 i april; få komma från vester, men i början av maj ett stort
 antal kommande från trakten av Florida; förekommer der om
 vintern; Bahamaöarna. I Georgien, GERHARD. [?Talrik i Valpa-
 raiso i hamnen, BIBRA.]

Fisktärnan är under sin behagliga flygt mycket livlig. Ma-
 karna synas vara hvarandra mycket tillgivna. Ett par bodde,
 enligt HINTZ, under 20 år vid en damm. De synas icke hava
 fått några ungar, men matade hvarandra.

Flyttar ofta om dagen och flyger då högt, så att hon knappt
 synes. Stående eller flygande vänder hon gerna bröstet mot vin-
 den; lyfter lättast mot vinden, flykten är vågig, över vattnet
 håller hon näbbet nedåt riktadt.

Läte 'kriå' eller 'kriia kliia', vid boet 'keck kick krick' med
 olika variationer; ungarna hava ett fint pip.

Födan utgöres av levande smådjur, som leva i eller nära
 vattenbrynet, såsom småfisk m. m. GISLER säger 1748, att
 'Tärnan tager strömming snält, när den löper upp i vattnet, långt
 behändigare än Måsen'. I Tyskland tager hon *Cyprinus alburnus*;
 hon fladdrar över och störtar ned på fisken, hvarvid dock vingar,
 stjert och rygg icke komma under vattenytan; i färskt vatten
 tager hon skalbaggar, *Libellula*, grodyngel, stundom *Cyprinus*
erythrophthalmus, *C. rutilus*, samt *Gasterosteus*. NILSSON säger,
 att hon följer sill- och makrill-stimmar för att taga de krustaceer
 och små fiskar, som de uppskrämma till vattenytan.

Efter parning på stranden häckar hon kolonivis eller spridd

på sandbankar eller låga, sumpiga stränder; vistas ofta par-
 vis, NAUMANN; häckar på holmar i havet på tång eller i insjöar
 eller på bar mark, stundom på stenar i vattnet, på några torra gräs-
 strån. Häckar även på holmar i insjöar, stundom bland gräs,
 hvilket hon nedtrampar, eller lägger hon sina ägg på av *Carex* och
Stratiotes m. fl. bildade flytande öar eller på sand eller grus i
 en liten eller ingen fördjupning. Häckar i NÖ. Skåne, enligt
 GADAMER, i slutet av maj.

Från Amerika har A. WILSON lemnat följande uppgifter: ägg
 läggas stundom på tång, ruvas av honan endast(?) under natten
 vid fullt väder, för övrigt uppvärmas äggen av solen; lägger ägg
 i febr., ungarna äro flygga mot slutet av maj—juni. Mot den,
 som nalkas flyga de och skrika. Ungarna utkläckas efter hvar-
 andra, dag efter dag. Föräldrarna skola till ungarna dela
 fisken, som de föra åt dem. Ungarna springa snart från boet; 2
 veckor gamla kunna de temligen flyga; i 13:de veckan följa de
 föräldrarna. Deremot säger NAUMANN, att både hanen och honan
 ruva 16—17 dygn; lägga i Tyskland 2—3 ägg i maj. Tagas äggen,
 lägger hon om ägg åtminstone en gång, dock knappt efter slutet
 av juni.

Fiender har hon i Falkar, såsom *Falco subbuteo*, mot hvilken
 Tärnan dock genom hugg och flygt i höjden kan rädda sig.
 Översvämning förstör ofta aveln. Kråkor och menniskor taga äggen.

Liksom om många andra foglars kött äro tankarna delade
 också om dennas. Det uppgives sålunda dels såsom torrt och
 ej välsmakande, dels såsom smakligt; det senare gäller troligtvis
 de unga. Äggen äro allmänt omtyckta.

Hon kan uppfödas i tamt tillstånd med kött av plattfisk,
 Flundror, och blir så tam, att hon lyder det namn, egaren givit
 henne. Stannade till okt., då de flyttade, GURNEY jun., DRESSER.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus lobaticeps GIEBEL; *D. bassanæ* DENNY; *Nirmus Sternæ* (L.) [*Pediculus*] = *N. selliger* NITZSCH = *N. sellatus* BURM.; *Lipeurus gyricornis* DENNY.

LINNÉ fann parasiter både på *Sterna hirundo*, *St. nigra* och på *Larus*, men man kan icke säkert bestämma arterna. Cf. Fn. Sv. ed. I & II och S.N.

Uti inelvorna hava funnits:

Ascaris Sternæ hirundinis BILLINGHAM, i tarmkanalen; *Spiroptera acanthocephalica* MOLIN, i matstrupens hinnor; *S. capillaris* MOL., i ventrikelns hinnor; *Distomum denticulatum* RUD.; *Holostomum pileatum* DUJ.; *Tænia St. hir.* RUD.; *Ligula monogramma* CREPL.; *Schistocephalus dimorphus* CREPL. och *Bothriocephalus fissiceps* DIES., alla i tarmkanalen.

'*Sterna* TURNERUS' ref. GESN. & ALDR. Tab. p. 26: *Larus piscator*.

Gavia ex p. *Sterna* GESN., Av. 1555, 564: descr. crura rubra . . . et tab.

GESN., rediv. 1669, 345. ALDR., Orn. III 1635, C. 7, p. 27; v. supr.

Larus minor, *Sterna* JOHNST., Av. 1657, 94, t. 46.

Hirundo marina WILL., Orn. 1676, 268 ex p. SIBBALD, Scot. ill. II 1684, 21. J. RAY, Synops. Av. & Pisc. 1713, 131.

Larus, *Sterna* L., S.N. I 1735; II 1740, 46. Tärna L., Gothl. resa 1745, 205 [näbbspets svart]; S.N. VI 1748, 24.

Sterna L., Fn. I 1746, 46 [ex. p.: 'habitat ubique ad lacus et stagna' sed descriptio sec. It. Gotl. 197: *Sterna macrura*]. GISLER, V. A. H. 1748, 117.

Larus albicans KLEIN, Hist. Av. 1750, 138; Vög. 1760, 255.

?*Sterna nigricans* + *S. nicotica* HASSELQ., It. 1757, 272-3.

Sterna hirundo L., S.N. X 1758, 137; Fn. II 1761, 55; S.N. XII 1766, 227 [ex p.]. BRÜNN., Orn. 1764, 45(?). GEORGI, Reise I 1772, 170. PH. MÜLL., L. S.N. II 1773, 352. MÜLL., Prodr. 1776, 24 ex p. FISCHERSTR., Mälaren 1785, 162. GM., L. S.N. 1788, 606 ex p. LATH., Ind. II 1790, 807 (ex p.). LATH.-B., III, II 1798, 317; IV 1812, 489 ex p. BESEKE, Vög. Kurl. 1792, 57 (ex p.). JULIN, Ny Journal hushålln. 1792, 61. RETZ, Fn. 1800, 162 ex p. BECHST., Jagdw. I, II 1802, 476; Naturg. IV 1809, 682 ex p. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 459 ex p. PALL., Zoogr. II 1811, 333-4 ex p. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 229. TEMM., Man. 1815, 481; II 1840, 740; IV 458. CUV., R. A. 1817, 521. VIEILL., Enc. méth. 1819, 172. NILSS., Orn. II 1821, 156 ex p.; Fn. II 1858, 314. BRAAK, Cat. Av. 1821, 165 ex p. BOIE, Reise 1822, 562; Isis 1822, 562. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 151 ex p. [nec FABRIC.

nec FABER, n. RICHARDS.]. SCHLEEP, Isis 1824, 894. 'L. F.', Loud. Mag. 1830, 172, SAVI, Orn.; ref. Isis 1833, 1004. LESS., Orn. 1831, 621. WALCHN., Orn. 1835, 144 ex p. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 17. SCHINZ, Fn. helv. I 1838, 120; Eur. Fn. I 1840, 373. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 378. WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 102. AUDUB., Syn. 1839, 318. NAUM., V. D. X 1840, 89. ZAW., Fn. 1840, 120. DE SERR., Migr. 1842, 106 ex p. DE SEL., Fn. 1842, 150. LANDB., Isis 1842, 201; N-a 1855, 87. JARD., B. of Gr. Brit. IV 277. SUNDEV., V. A. H. 1843, 383; Üb. J.f.O. 1855, 142, 167; Öfv. V. A. Förh. 1849, 206. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422, 427. MALH., Fn. Sic. 1843, 211. MESCH, Öfv. V. A. F. 1844, 88. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 145. SCHLEG., Rev. 1844, CXXIX; Mus. Stern. 1863, 18. MALM, Nat. Tidsskr. 1844, 207; Fn. 1877, 86, 306. SCHULZ, Fn. 1845, 380. LILLJ., Obs. z. II 1845, 54; V. A. H. 1850, 303, 322; Orn. bidr. 1860, 31; J.f.O. 1860, 206. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, 14. SUFFR., Arnsberg 1846, 157. LUNDB., Öfv. V. A. Förh. 1846, 44. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1849, 310, 313; N-a 1854, 264, -5. LÖW., V. A. H. (1845) 1847, 450; Öfv. V. A. Förh. 1864, 315. GRAY, Gen. III 1849, 659. ZAND., N-a 2 H. 1850, 59. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 49; Danm. Fugl. 1852, 329; ed. COLL. 591. NAC., Mem. Madr. Ac. 1850; ref. J.f.O. 1855, 304. v. HEUGL., N-a 1850, 2 H. 61; Vög. NO. Afr. 1856, 322. BALDAM., N-a 1850, 2 H. 77; 1852, 2 H. 87; 3 H. 58; 1853, 306. HOPFF, FUHLR., N-a 1850, 3 H. 77. CED., Carlst. 1851, 12. BÖCK, Ber. Privatsch. 1851, 20. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 81. THOMPS., Irel. III 1851, 281. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122; 1855, 72, 410; J.f.O. 1855, 410; N-a 1856, 526-7; 1857, 390; Ber. Bamb. (1861-2) 1863, 103. GAD., N-a 1852, 3 H. 10; 1853, 414; 1858, 277, 295. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 35; 1853, 316. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. NEGEL., N-a 1853, 62. CALWER, l. c. 101. HAMMARGR., l. c. 295. HELLM., l. c. 288. TOB., J.f.O. 1853, 216. A. FRITSCH, J.f.O. 1853, E. 33 [cf. infr.]. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 48. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85, 320. LICHT., Nom. 1854, 97. BAILLY, Orn. Savoie IV 1854, 294. SCHWAB, Abh. z.-b. G. 1854, 522. LEU, Vög. 1855, 19. O.-GALL., N-a 1855, 51. (?)BIBRA, Denkschr. Ak. Wien 1855; ref. J.f.O. 1855, 58. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 70. v. MIDD., Isep. 1855, 122-3, -9. BOLLE, J.f.O. 1855, 177; 1857, 341-3. HUMM., N-a 1855, 327. BRAHTS, l. c. 332. HARDY, l. c. 422. DEGL., l. c. 419. VANG., J.f.O. 1855, 346. HINTZ, N-a 1856, 18; 1857, 10, 17; J.f.O. 1857, 224, -9, Tab. 2; 1861, 308, 462. KORNH., Vög. Ung. 1856, 29. v. PREEN, N-a 1856, 65; 1857, 1; 1858, 76; 1859, 462. J. W. GRILL, Öfv. V. A. Förh. 1856, 153. M. v. WRIGHT, Resa 1856, 69.

NYLANDER, l. c. 84. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. BUVRY, J.f.O. 1857, 132. J. v. WRIGHT, Kuop. 1857, 39; Öfv. V. A. Förh. 1857, 44; Uskela 1857, 119. C. JÄG., Wetterau II 1858, 53. v. MÜNCHAUS., N-a 1857, 331. ALTHAMM., N-a 1857, 404. ERH., N-a 1858, 13. QUIST., N-a 1858, 29. REIFKOHLE, l. c. 466. ÅSTR., Lomma 1859, 20. JONES, Bermuda; ref. J.f.O. 1859, 222. MAX PR. v. WIED, J.f.O. 1859, 258. FINSCH, l. c. 386,-7. GONZENBACH, l. c. 312-5, 395. HOLL., J.f.O. 1859, 445; 1860, 305; 1861, 32; Wirb. 1871, 91. v. WARTHAUS., Ibis 1860, 126. SEIDL., Sitz.-b. N. Ges. Dorp. 1860, Sep. 45. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 178. POW., Ibis 1860, 356. SIMPS., Ibis 1860, 391,-3,-4. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1860, 220; 1868, 282; 1871, 785. MALMGR., Not. S. pr. Fn. & Fl. Fenn. 1861, 106. IRBY, Ibis 1861, 246. FILIPPI, 1862; ref. SCHAL., J.f.O. 1876, 189. ?HALL, Montreal 1862, 407. RÖM., Verz. 1863, 72. SWINH., P. Z. S. 1863, 329; 1871, 422. SEZEK., Ber. Cass. 1864, 33. (LUNDB.), Norrköping, Jägarf. tidskr. 1864, 98. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 153. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 278, 473; 1877, 213,-4; Vid. S. Forh. 1868, 183. v. NORDM., J.f.O. 1864, 382. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 422; 1866, 389; 1868, 37, 44; Bork. 1869, 326,-8; Z. G. 1869, 305; 1870, 104; v. HOM., Wand. 1881, 384. JERD., B. of Ind. III 1864, 839. PÄSSL., J.f.O. 1865, 42. GIGL., Ibis 1865, 63; 1881, 217. RIVA, Orn. 1865, 498. MORE, Ibis 1865, 453. J. H. BLAS., J.f.O. 1866, 74, 78, 84,-6. ALTUM, J.f.O. 1866, 106; N-a 1868, 270; J.f.O. 1873, 75. BRITT., Mus. Fr.-Car. 1866, 123. ALB., Herkl. Fn. III 1866, 332. BAIRD, J.f.O. 1866, 344. R. BLAS., Eischale d. Vög. 1867, 27. STÖLK., St. Gall. Nat. G. 1867, 74, 87. WIESE, J.f.O. 1867, 79. MÄKL., Fogl. Ordn. 1867, 89, 90. DEGL. & G., Orn. II 1867, 456. TISEL., Ö. Smål. 1868, 33. v. PELZ., J.f.O. 1868, 37; Ibis 1868, 37, 321; Abh. Wien 1871, 729. EIS., STUXB., Öfv. V. A. Förh. 1868, 373. SUNDSTR., Örebro 1869, 26. MARCHANT, Cat. 1869, 77. BARTH, J.f.O. 1869, 97. NOLL, Z. G. 1069, 109. BORGGR., Nordd. 1869, 144. ELW., BUCKL., Ibis, 1870, 337. TACZ., J.f.O. 1870, 55, 312. GOEB., l. c. 182; 1871, 3, 22, 150; 1873, 13, 17, 121. BETTONI, St. nat. Ucc. II 1870' ref. Ibis 1871, 420. KOLM., Gotl. fogl. 1871, 16. RIDGW., Ann. Lyc. N. Y. 1871, 391. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. 1871, 367, 410. GODM., Ibis 1872, 222. COUES, Key 1872, 320; B. of N. W. 1874, 678, 680. HOLTZ, Mitth. Ver. N. Vorp. 1873, 142; Orn. C. 1877, 81. A. FRITSCH, V. E. 458; Wirb. B. 1872, 89; J.f.O. 1872, 373. DYB., TACZ., J.f.O. 1873, 111. SEVERZ., l. c. 340, 385; Ibis 1883, 77. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 568, 573; J.f.O. 1876, 61. REY, Z. G. 1874, 391. K. FRITSCH, Denkschr. Wien Ak. 1874, 248. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24; Orn. C. 1878, 3,

155; v. HOM., Reise 1880, 87, 91. HESS, Orn. C. 1875, 48. SEV., J.f.O. 1875, 185. KRÜP., l. c. 284. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 459; Vög. Salzbg. 1877, 90. SCLAT., TAYL., Ibis 1876, 61. SCHAL., J.f.O. 1876, 8; 1880, 293. KOHLM., Brutv. Veg. 1877, 37. ?FINSCH, Ibis 1877, 56, 59. SINT., J.f.O. 1877, 68. WÜSTN., J.f.O. 1877, 34; Orn. C. 1877, 114. WIEPK., J.f.O. 1877, 430. GRUN., THIELE, l. c. 1878, 155. STRECKER, Orn. C. 1879, 53. BÖHM, l. c. 82. SCHAL., BÖHM, l. c. 105. BOLLE, l. c. 119. TOB., l. c. 144. Kronpr. RUD., BR., J.f.O. 1879, 128. KUTTER, l. c. 314. GOELDL., J.f.O. 1879, 384. E. v. HOM., Reise 1880, 4; Orn. Br. 1881, 277-8; Wand. 1881, 110. PLESKE, Orn. C. 1880, 13. BRANDT, J.f.O. 1880, 353. BOGD., SCHAL., l. c. 376. RADDE, v. HOM., Orn. Br. 1881, 13, 15. TOB., l. c. 251. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. CARLS., Öfv. V. A. Förh. 1882, n. 1, 37. OLSS., l. c. n. 10, 44. Gr. MARCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 180 [nec SCHARPE, n. DRESS., n. DURNF., n. SEEB.].

Sterna major BRISS., VI 1760, 203; ed. 1763, II 115.

Sterna fluviatilis NAUM., Isis 1819, 1847-48. BREHM, Ibis 1830, 994; V. D. 1831, 779 [+ *S. lacustris* + *S. oceanica* + *S. hirundo* + *S. pomarina*] Vogelf. 1855, 347. PRALLE, N-a 1852, 10. BONAP., Compt. rend. 1856, 772. HINTZ, N-a 1856, 18; J.f.O. 1861, 462; 1863, 429, 430; 1864, 96, (112), 190; 1865, 241; 1866, 154; 1867, 173; 1868, 401. PÄSSL., J.f.O. 1856, 65. SALVAD., J.f.O. 1865, 422. E. v. MARTENS, J.f.O. 1866, 30. GODM., Ibis 1866, 102,-7. GURN., Ibis 1868, 263. A. C. SMITH, l. c. 458. ELW., Ibis 1869, 25. SAUND., Ibis 1871, 398; P. Z. S. 1876, 649. GRAY, Handl. III 1871, 781. SHARPE a. DRESS., B. Eur. IX 1871. SHELL., B. of Eg. 1872, ref. J.f.O. 1874, 54. BROOKE, Ibis 1873, 346. SEVERZ., J.f.O. 1873, 355; ref. DRESS., Ibis 1876, 415; 1883, 82. DURNF., Ibis 1874, 400. DANF., BR., l. c. 431. LILF., l. c. 1875, 26. Kronpr. RUDOLF, BR., J.f.O. 1879, 128. BAYER, Mitth. Orn. Ver. Wien 1881, 29. BIDD., Ibis 1881, 102.

?*Sterna marina* EYT., Cat. Br. B. 1836, 55 [även ansedd f. *St. macr.*]. COUES, Proc. Phil. Ac. 1862, 471.

Sterna senegalensis SWAINS., B. of W. Afr. II 1837, 250. HARTL., J.f.O. 1854, 306; 1855, 361; 1861, 273. BOLLE, J.f.O. 1856, 343,-5. DU CHAILLU, Cat. 1858; ref. J.f.O. 1860, 202. SCHLEG., Mus., Sternæ 1863, 16, 17 [t. SAUND.].

Sterna Wilsoni BONAP., List. 1838, 61. COUES, Pr. Phil. Ac. 1861, 274. COUES a. PRENT, Smiths. Rep. 1861, 418. BOARDM., Proc. B. S. N. H. 1862, 131. BLAK., Ibis 1863, 153. DRESS., Ibis 1865, 319; 1866, 44. GRAY, Handl. 1871, 118.

Hydrocrespis hirundo BOIE, Isis 1844, 179.

Sterna chelidon LICHT., Nom. 1854, 97.

Sterna Blasii L. BREHM, N-a 1855, 295.

?*Sterna arctica* Pr. z. WIED, J.f.O. 1859, 258.

Sterna macrodactyla + *S. macroptera* BLAS., J.f.O. 1866, 75-6. GRAY, Handlist. III 1871, 118.

Sterna Dougalli LAYARD, B. of S. Afr. 1867, 369 [nec MONT.].

Fisktärna R. S., Jägarf. T. 1874, 73.

LINNÉ synes först på Fårön vid Gotland hafva sett *Sterna macrura*, hvilken han ansåg tillhöra samma art som *Sterna hirundo*. Att den här ovan anförda Linnéanska synonymien är riktig synes lätt vid genomgående av LINNÉs anförda arbeten. Härav följer, att vi för denna art måste begagna namnet *St. hirundo* och anse överförande av detta namn på en annan art högst olämpligt. Se vidare p. 788 under *Sterna macrura*.

187. SILVERTÄRNA, *Sterna macrura* NAUM.

Pl. XLVIII, fig. 2, 3.

Näbb med spets röd; första handpennan med infanets mörka spoltrakt 75 m.m. från spetsen, 2—5 m.m. bred. Fötter röda.

♂ > ♀. Unge: Näbbspets svart till brun; manteln med mörka vågor och månformiga fläckar.

1. *Hane, gammal, vårdräkt*, 26 maj 1876, Stockholms skärgård.

Näbb rödt; överkäken 0,5 m.m. > underkäken, hvars undre spetskant är rät; munvinkel och gap röda, gapet smalare än hos *St. hirundo*. Pannvinkel tvär, utskuren. Näsborrar låga. Kalott svart, sträcker sig ned till midten av halsryggen; övre ögonlock svart, det undre hvitt; ögonvrå ovan svart, nedtill vit, gränsen skarp, gör framom ögat en båge nedåt; huvudets sidor ovan hvita, nedtill gråhvita; haka främst vit, bakåt gråvit; kräva blåvit. Rygg ljust blågrå; skulderfjädrar likaså, de större med hvita spetsar; kors ljust vitblått; övre stjärtäckare hvita. Stjert når bakom vingspetsen; stjärt-pennor 6 par: $1 < 2 < 3 < 4 < 5$, som är 49—56 m.m. < 6, 1—4 hvita, 5 och 6: infan och spolar hvita, utfan å 5 vitgrått, 6 mörkare grått. Bröst och sidor ljust vitblå; mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga, grå; tumvinge med 3 fjädrar blågrå; handpennor: 1 liten, smal, trubbig, vit; stora 10, utfan å 1 svart, å de övriga grått, inåt blekare, infanets spoltrakt hos 1 70 m.m. från spetsen, 2 m.m. bred, framåt avtagande, å de inre bredare, brämtrakt utom vid spetsen och spolar samt de inres spetsbräm hvita; armpennor 14, i utfan ljust blågrå, spetsar och infan till det mesta hvita;

armbågspennor 4, ljust blågrå i ut- och infan, 1 med vit spets = 14:de armpennan; överarmpennor ljust blågrå; handtäckare: 1 smal, grå med vit spole och spetsfläck, de övriga blågrå med hvita spetskanter, de små blågrå, vid kanten utåt och spetsbräm hvita; arm- och kanttäckare blågrå, dessa i själva kanten hvita; undre vingtäckare alla hvita. Fötter röda; skenben här fjäderklädt till 10 m.m. från hället; smalben röda. Tars framtill ringlad; tarsula nättecknad; tår: $3 > 4 > 2 > 1$, simhud utskuren, den inre kortare; klor svarta: $3 > 2 > 4$ korta, spetsiga, 1 mycket liten, trubbig, når marken.

2—3. *Hanar, gamla*, 13 juni 1875, Gotland, J. LUNDGREN, Veterinär-institutet.

Näbb rödt, enfärgadt. Huvud ovan svart, för övrigt hvitt; halsrygg överst svart, för övrigt grå; övre stjärtäckare hvita; stjärt-pennor 6 par: det 1:a 8 m.m. < 6, p. 6 och 5 i utfanet grå, 4 gråhvitt, de övriga hvita. Bröst vitgrått; undre stjärtäckare hvita; tumvingens 3 fjädrar grå; handpennor: 1 liten, gråvit; stora 10; 1 i utfanet svart, infan vid vingens midt svart; armpennor 15, grå med hvita spetsar; armbågspennor 3; undre vingtäckare hvita. Fötter rosenröda; klor svarta.

4. *Hane*, 19 juli, Bohuslän. Liknar n:o 3.

5. *Hona, gammal*, 22 juni 1876, Gotland.

Liknar hanen. Näbb rödt, även efter döden; underkäkens spets till käkvinkeln betydligt kortare än hos hanen. Stjert når ej vingspetsarna; stjärt-pennor: 6:te paret 90—95 m.m. > 1:a, utfan å 5 och 6 mörkgrått, spetsarna hvita. Handpennor: utfan å 1 svart, mot spetsen grå, infanets grå spoltrakt 70 m.m. från spetsen 3 m.m. bred. Fötter röda; klor svarta.

6. '*Hona*', 6 juli, Gotland, Riksm. Liknar n. 5.

6 a. 20 juni 1883, Gotland, STENSTRÖM.

Näbbspets brunsvart, själva spetsen grå.

7. *Gammal*, 16 juli, Bohuslän.

8. '*Hona*', *gammal*, sommaren 1872, Spetsbergen. Meddel. av Göteborgs museum.

Näbb rödt. Kalott rent svart; mantel grå. Fötter i torrt tillstånd rödgula, klor korta, trubbiga.

9. *Hane, dunderäkt*, 5 juli, Fårö, Gotland, MEVES, Riksm.

Näbbspets svart. Huvud ovan och övre kroppsdelar rostgulgrå med talrika svarta fläckar; ögonvrå rostgul, vid näbbroten svart; tinning svartfläckig; huvudets sidor rostgulgrå, nedtill brunsvarta; haka vit, baktill å kindtrakt och översta delen av halsen med gräns av brunsvart dun; fram- och sidhals för övrigt hvita, likasom alla undre delar. Stjert och slaksida rostgrå, svartfläckiga. Vingar rostbrungrå med vit kant; vad utåt rostgrå.

9 a. 10 augusti 1861, Spetsbergen, Riksm.

Huvudet vid ansigtsranden gråsvart; hjessa och övre delen av nacken med svarta fläckar; undre delar hvita.

10. *Unge, dundrägt*. Kläppen, S. Skåne, C. MÖLLER.

Näbb rödt, mot spetsen brunt; spets röd; näsås röd. Käkkant svagt böjd; hud i munvinkeln gulröd, ovan näsborrarna sväld, brun (jmf. n. 11). Huvud ovan gråhvitt, svartfläckigt; panna svart; ögontrakt ovan vit; övre ögonlock grått; undre ögonlock svartgrått; ögonvrå svart; huvudets sidor grå; ögontrakt vitgrå; haka svartgrå, närmast näbbet gulvit. Framhals, strupe, sidhals och kräva hvita; nacke och halsrygg grå, svartfläckiga; skuldror, kors och övre stjärtäckare grå, svartfläckiga. Bröst och sidor gulhvita; mage ljusgul; dun i handpennornas slidspetsar svarta med gulhvita spetsar; underarm och överarm gulhvita med svart botten. Fötter brandgula; vad gulvit med svart botten. Tars trind, simhinnornas kant nästan rät; klor svartbruna med gulgrå spetsar.

10—13. Samma tid och ställe.

11. *Unge*. Huden över näsborrarna röd; panna svartgrå; haka svart.

12. *Unge*. Har även hud över näsborrarna röd, är för övrigt lik n:o 10 men något större; det svarta å undre delen och sidorna av huvudet har ökats nedåt.

13. *Unge*. Liknar n:o 12, men är större.

14. *Unge*, Södra Skåne.

Näbb brunrött; spets svart; näbbås och näsås rödbruna. Käkkant rät, mot spetsen nedböjd. Näsborrar smala. Huvud ovan gråhvitt, svartfläckigt, panna grå, vid näbbroten svart; ögonvrå svart: örontrakt svart med vitgrå dunspetsar; haka gråsvart; framhals och kräva hvita; nacke och halsrygg grå, svartfläckiga. Rygg och mantel svartgrå med bruna fjäderspetsar; skulderfjädrar stålgrå, mot spetsen svarta, spetsar bruna; kors: dun svart med gulgrå spetsar och utväxande övre stjärtäckarnas spetsar hvita. Stjert föga kluven; stjertpennor 6 par; spetsar utvuxna, p. 1 stålgrått, 2—5 med infan och spetsar hvita, p. 6: utfan mörkt stålgrått, spetsigare än de övriga. Bröst med hvitt dun och utväxande hvita fjädrar; sidor gråhvita, mage och undre stjärtäckare ljusgrå; slaksida grå med utväxande hvita fjädrar; tumvinge med 3 fjädrar, mörkt stålgrå; handpennor stora 10, de inre ej längre än armtäckarna och med hvita spetsar; armpennor 15, obetydligt > armtäckarna, hvita; överarmpennor 3 små, stålgrå; hand- och armtäckare smutsigt stålgrå, långa; vingkant ovan med grått dun; undre hand- och armtäckare: små utväxande hvita spetsar; undre kant- och överarmtäckare: vitgrått dun. Fötter vitgula med dragning åt rödt; vadtäckare i utväxt, hvita, med svart,

i spetsen brunt dun. Tars trind. Simhud gul, den inre utskuren; tår: $3 = 4 > 2 > 1$; klor svarta, $3 > 4 = 2 > 1$.

15. *Unge*, Södra Skåne.

Näbb ovan och underkäkens spets svarta; överkäken vitgrå; underkäken från roten brunröd; mungipor gula. Näsborrar smala; näslock ej sväldt. Huvud ovan svartgrått med svarta fläckar; ögonvrå svart; huvudets sidor grå; örontrakt svart; ansigte vitgrått; ansigtsrand svartgrå; haka gråsvart. Framhals grå med vit botten av nya fjäderspetsar; kräva vit; nacke: dun svartgrått med hvita spetsar, botten med svarta fjäderspetsar; halsrygg med grått dun, botten med nya, hvita fjäderspetsar. Mantel stålgrå, fjäderspetsar svarta och ytterst bruna; skulderfjädrarna med denna teckning tydligast; kors svartgrått; övre stjärtäckare: hvita med grå dunspetsar. Stjert vit med ytterfanet å 4—6 stålgrått. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida grå med utväxande hvita fjädrar, störst å sidorna. Vingarna sträcka sig 4 m.m. bakom stjärten; tumvinge med 3 fjädrar, stålgrå, 1 med hvita kanter, 2 och 3 med de inre hvita; handpennor, stora 10, grå: 5—10 med hvita spetsar; armpennor av armtäckarnas längd, hvita; överarmpennor hvita, kortare än dess täckare; handtäckare stålgrå, de små mörkare; armtäckare stålgrå med smutshvita spetsar, de mellersta av samma färg med spetsarna: svarta och bruna; kanttäckare: dun grått, de utväxande svartgrå; å undre hand-, arm-, kant- och överarmtäckare gråhvitt dun och utskjutande hvita. Fötter ljusbruna, simhud gul; vad dunklädd, grå med utväxande hvita fjädrar; klor svarta.

16. *Unge*, Södra Skåne.

Liknar n:o 14, men fjädrarna mera utvuxna.

17. *Ung*, hösten, Södra Skåne.

Näbb ovan och spets svarta; överkäkens bakre hälvt, underkäken till vinkeln röda; mungipor brandgula. Huvud ovan framtill grått, för övrigt, liksom ögontrakt, svart med grått dun; kind vit; örontrakt svart; haka och framhals upptill hvita med grått dun, halsen för övrigt gråvit; nacke svart. Rygg och mantel askgrå mot fjäderspetsarna svarta, dessa rostbruna; kors askgrått; övre stjärtäckare hvita. Stjert gråvit; stjertpennor 6 par: 5, 6 i utfanet mörkare askgrå. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar askgrå, spetsen mörkare; handpennor stora 10: $1 = 2 > 3 > 4$, med inåt tilltagande vit kant i infanet, från den 4:de även spetsen tilltagande vit, alla betydligt > handtäckarna, nå 8 m.m. bakom stjerpspetsarna; armpennor 14, askgrå med hvita spetsar, något > armtäckarna; armbågspennor 3 med sina täckare askgrå, mot spetsen svarta med spetsar ljus askgrå; överarmpennor vitgrå; handtäckare askgrå, den 1:sta spetsig, de små mörkare; armtäckare

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♀	6	7 ♀	8 ♀	9 ♂ p.	10 p.	11 p.	12 j.	13 j.	14 j.	15 j.	16 j.	17 j.	18 j.	19 ♀ j.
Längd	388	353	320	—	358	—	—	—	—	120	120	135	145	162	197	205	238	242	—
Huvudets längd	75,5	—	—	—	67	—	—	c. 72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	33	31	31	31	27,5	35	30	c. 32	11,3	12	12	14	14,5	17	18	20	21	22	25
» » » munvinkeln	48	47	45	—	39,5	—	—	—	—	22	22	24,5	24	30	34	32	35	37	—
» » » från spetsen till näsborrarna.....	25	—	—	24	20	25,3	21	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
» höjd vid roten.....	8,5	8,5	8	8	7	7,6	7,6	9	4	4,5	5	5,5	5,5	6	6,5	6	7,5	7	6
» » » näsborrarna	7,5	—	—	7	6,3	7	6,5	7,7	4	4	4	4	4	5	6	5,5	6	6	5,2
Gapets bredd	14,5	13	13	—	13	—	—	c. 11	—	11	11	11	11	12	12	12	12	13	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	4	—	—	—	4	—	—	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Underkäkspetsens längd	19	16	16	17	15	18	15	16,3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Näsborrar	6×1	—	—	—	4,5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt.....	260	264	277	275	269	270	260	276	—	34	44	50	45	87	118	129	156	158	227
Vingbredd.....	779	755	830	—	750	—	—	—	—	165	179	223	205	362	437	476	545	560	—
Tumvinge	55	—	—	—	54	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stjert, längd	74	160	215	—	67	—	165	185	—	—	—	—	16	26	28	—	43	45	—
Stjertspets bakom (f. = framom) vingspetsarna	15	—	—	—	f. 10	—	—	—	—	—	—	—	25	34	40	—	55	58	103
Tars	17	15	17	15	16	15	15	16	12	14	14	14	14	14	16	15	13	16	13
Mellantå med klo.....	14+10	19	22	21	22	20,5	20,3	16+4	14	18	19	18,5	18,5	19	21	20	19,5	21	21
» utan »	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

askgrå med gulgrått bräm, de mellersta mörkare bakom de svagt rostbruna spetsarna; kanttäckare mörkt askgrå, de främsta hvita; undre hand-, arm-, kant- och överarmtäckare hvita, i utväxt. Fötter ljusbruna; vadtäckare hvita med sparsamt grått dun; tår: 3 > 4 > 2 > 1, simhud brandgul, den inre något utskuren; klor: 3 > 4 = 2 > 1.

18. *Unge*, hösten, Södra Skåne.

Mindre svart å huvud och framför mantelns fjäderspetsar.

19. *Hona, ung*, 14 november, Bohuslän, Riksm.

Näbb (torrt) svart, yttersta spetsarna grå; underkäken åt roten mörkt rödgrå. Panna hvit; hjessa hvit med svarta, stora spetsfläckar; kalott för övrigt svart; ögonvrå framtill hvit, vid ögat svart; huvudets sidor nedtill hvita; kind och ögontrakt grå; haka och framhals hvita; sidhals framtill hvit, bakåt grå; halsrygg nedtill hvit. Mantel blågrå, mot fjäderspetsarna gråbruna, spetsbräm hvitt; skulderfjädrar, de längsta, hvitgrå med hvita spetsar; kors ljusgrått; övre stjerttäckare hvita. Stjert når ej vingspetsarna; utfan grått, å den yttersta svartgrått, spetsbräm hvitt, detta å de inre mörkgrå; handpennor grå, 1 utfan mörkt gråbrunt, spetsbräm å 4 till 10 hvita; armpennor hvitgrå med hvita spetsar; armbågspennor grå, mot spetsarna gråbruna, spetsbräm hvita. Tars bred.

20—23: se pag. 789.

Ägg. Något päronformiga, finkorniga, glänsande, olivbruna, olivgröna, hvitgröna eller hvita; grundfläckar perlemorfärgade,

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-3.

ljusare och mörkare; ytfläckar mörkbruna, vanligen störst i tjockändan.

1. 5 juni 1881, Island, SCHLÜTER. Olivbrungula; fläckar och krumelurer mest i krans.

2. 1865, Muonioniska, KNOBLOCK. a, c olivgröna, b olivbruna, fläckar mest små.

3. Muonioniska, kull?

4. 1878, Torne Lappmark, LAMPA. Olivbruna. Fläckar störst å eller nära tjockändan.

5. 3 juni 1878, Sandhamn, LAMPA. Olivbruna. Många ytfläckar sneda.

6. 12 juni 1877, Sandhamn. Fläckar stora, många sneda.

7. 14 juni 1880, Sandhamn. Olivbruna till olivgrå; fläckar = n:o 6.

8. 19 juni 1882, Sandhamn, = n:o 6.

9. 5 juni 1880, Sandhamn, 'Sverige, *St. hir.*', SCHLÜTER. Olivgrönbruna; fläckar stora och små.

10. 1 juni 1882, Sandhamn. Olivbruna; fläckar = n:o 9.

N. 5—10, om hvilkas art man icke var säker, anses av MEVES och mig höra hit: endast *St. macrura* finnes på fångststället.

11. 24 juni 1867, Falsterbo. a grönhvitt, fläckar störst omkring midten, föga sammanhängande; b brungult, fläckar små, sneda, talrika, grund-

Nº	1a	b	c	2a	b	c	3a	b	4a	b	5a	b	6a	b	c	7a	b	c
Äggets längd	42,30	41,10	41,3	42,6	41	39,6	41,5	39	42,25	41,10	43	40,75	41,3	39,6	38,25	42,4	42,4	41,6
» bredd	29,45	30,15	30,1	30,4	30	29,3	28,7	26,9	29,41	29,22	29,45	28,50	28,4	28	27,50	29,16	28,2	29,2
» spets.....	12,85	10,95	11,2	12,2	11	10,3	12,8	12,1	12,84	11,88	13,55	12,25	12,9	11,6	10,75	13,24	14,2	12,4
» reduc. längd ...	1,44	1,36	1,37	1,4	1,37	1,35	1,45	1,45	1,44	1,4	1,46	1,43	1,45	1,41	1,39	1,45	1,5	1,42
» rektangel.....	1246	1239	1243	1295	1230	1160	1191	1049	1243	1201	1266	1161	1173	1009	1052	1236	1196	1215

Nº	8a	b	c	9a	b	c	10a	b	c	11a	b	c	12	13a	b	c	d
Äggets längd	39,6	38,2	37,8	41	39,75	38,50	42,35	41,15	40,7	42,8	41,7	41,4	40,3	40,8	40,7	40,3	39,6
» bredd	29,5	28,96	29,3	29,2	28,4	28,45	29,50	30,25	29,5	30,5	30,8	31,2	30,5	30,8	29,4	29,6	31,4
» spets.....	10,1	9,24	8,5	11,8	11,35	10,05	12,85	10,90	11,2	12,3	10,9	10,2	9,8	10	11,3	10,7	8,2
» reducerade längd.....	1,34	1,32	1,29	1,4	1,4	1,35	1,44	1,36	1,38	1,4	1,35	1,33	1,32	1,32	1,38	1,5	1,26
» rektangel.....	1168	1106	1108	1197	1129	1095	1249	1245	1201	1305	1284	1292	1229	1257	1197	1072	1243

fläckar mörkgrå; c grönhvitt med krans av sammanhängande olivbruna och svartbruna fläckar och fina krumelurer, för övrigt snedfläckigt.

12. 24 juni 1867, Kläppen, Falsterbo. Hvitgula, fläckar medelmåttiga, mest spridda.

13. 31 maj 1860, Hartsö. Fläckar mest jemnt spridda, ljust olivbruna; a brunt; b ljust grågrönt; c olivbrunt; d kort, olivbrungult.

Silvertärnan är på Disko-öarna om sommaren talrik, FABRICIUS; är den enda art av släktet, som blivit funnen på Grönland; kommer till Davissundet i april, allmän från Cap Farvel till Upernavik, utom mellan 65° 38' till 67° 30' n. br.; bortflyttar i okt., HOLBÖLL; emellan 73—75° n. br., PARRY. Går till 81½° n. br., KANE; Godhavn, WALKER; Melvilleön, 76° n. br.

Kommer till Island i början av maj, bortflyttar i sept., TEILMANN; de gamla bortflytta derifrån mot slutet av aug., de unga voro kvar vid slutet av sept. Häckar kolonivis till hvarandras skydd. Häckar på Island både vid kusterna och inne i landet vid sött vatten. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö, FABER. Då de störas på sina häckplatser, angripa de fredstörarna. Ungarna bege sig få dagar gamla till vattnet, der de simma omkring. Flygga sågos de först den 17 juli. Flyttningen börjas i slutet av aug. och i sept. Träffade på havet i sept., vid överfart till Danmark. Äggen, 2, sällan 3, läggas i början av juni; de äro

mycket välsmakande. Ett tages av hvarje bo och förvaras i aska. Den 26 juni funnos ungar, dock även färska ägg. Ungarna utkläckas i senare hälften av juni; de flesta hava endast en unge. En stor del av ungarna omkomma till följd av ogynsam väderlek eller möjligen av brist på föda. Föräldrarna jaga insekter åt ungarna, men vid dåligt väder misslyckas jagten, KRÜPER.

Sköts vid Vogelsanck på Spetsbergen den 20, MARTENS; hade ungar den 1, de flesta i dundräkt; nykläckta i Hinloopen-strait vid 80° n. br. den 30 1861; de flesta äggen dock oruvade. Sågs på Spetsbergen 1861 första gången d. 10 och 11 vid Hinloopen-strait; fans här i otalig mängd; nykläckta ungar den 30; ungar flygga d. 28. Häckar kolonivis, MALMGREN. Erhållna den 10 och 11. På Dunö, Agardh-viken, Cap Lee, Anderssons ö, Deevie-Bay och en och annan på Tusenöarna, v. HEUGLIN. I Ice Sound togos ägg den 15 av NORDENSKIÖLD, A. NEWTON.

Kommer till Färöarna i medlet av maj, bortflyttar vid Mikelsdag; på somliga ställen i otrolig mängd, LANDT, 1800; fans år 1863 i mängd, bortflyttar i slutet av sept.; häckar kolonivis på stranden och stundom temligen högt uppe vid fjellen. Ägg läggas omkring St. Hans dag. Föda: småfisk, sniglar och larver,

H. C. MÜLLER. WINTHER omtalar, huru hon i daggryningen flyger tyst emellan byggnaderna.

I Norge 'från midsommar till hösten'. Tar småfisk med 'vingarna', PONTOPPIDAN, 1754. Häckar i Norge allmänt från Stat norrut till ryska gränsen; är allmän från slutet av maj till nov.; häckar i Finmarken även inne i landet, går upp till Karasjok, 12 mil från kusten, enligt meddelande av NORDVI. Häckar längs Norges kuster, GODMAN. Vid Trondhjem talrik, BARTH. Talrikast på somliga ställen vid yttre havskusten i Norge, såsom den $\frac{2}{3}$ utanför Kristianssund, vid Grip; 'ej inne i fjordarna', LILLJEBORG. De flesta hade den $\frac{1}{4}$ 1876 ruvade ägg på inre holmar i Porsangerfjorden i V. Finmarken, COLLETT.

Häckar i svenska lappmarkerna inne i landet, såsom 2 mil norr om Gellivare, LÖWENHJELM, [?Kom till Karesuando omkr. d. $\frac{1}{6}$, LÆST.] i Jockmock spars., CNATTINGIUS, i Jemtland, OLSSON; vid eller nära kusterna; talrik i Stockholms och Södermanlands yttre skärgård; i trakten av Lacka och Hartsö, erhållen d. $\frac{2}{4}$ 1879, SUNDSTRÖM.

'Träffas i Bohuslän liktidigt med *St. hirundo*; häckar i sällskap med henne flerstädes i ej obetydligt antal i skärgårdens norra del, på Väderöarna, Lindeskären' m. fl., W. v. WRIGHT, 1851. Se ovan, p. 779. Hvarken MALM eller KOLTHOFF träffade henne i V. Sverige eller Bohuslän.

Bor på N. stranden av Gotska Sandön. Först den $\frac{5}{6}$ hade de kratsat gropar i sanden för äggen. Värpning sades vanligen börja den $\frac{2}{3}$; vid sen vår senare, HOLTZ. Häckar på Gotlands yttre skär i betydligt antal, KOLMODIN. På Öland allmän, WESTERLUND; likaså enligt meddelande av KOLTHOFF.

Förekommer vid Karlshamn, enligt meddelande av RÄÄF. Häckar på Hallands Väderö. I NÖ. Skåne häckar hon och är vanlig, GADAMER; är talrik vid Östersjökusten, på öarna i hundra-

tal, WALLENGREN. Skall hava häckat i V. Vram(?) och var vanlig, LILLJEBORG. Erhölls vid Kämpinge, S. Skåne, den $\frac{2}{3}$ 1842. Häckar vid Skanör.

På Bornholm, BRÜNNICH; häckar talrikt, KJÆRBÖLLING. Likaså på öar och holmar mellan Seeland, Möen och Falster och längs Slesvigs och Holsteins V. kust. Är i Danmark den talrikaste arten. Häckar talrikt på Jutlands V. kust och på flere öar, nästan alltid vid öppna havet, KJÆRBÖLLING. Erhållen i Danmark i aug. 1823, TEILMANN. Kom till Horsens 1824 den $\frac{2}{4}$, FABER. Vid Gottorp, SCHLEEP. Häckar i Tondern, J. P. MÜLLER. Från medlet av april till medlet av sept., är den talrikaste arten, bebor Nordsjökusten, öar och Halligen i otaliga skaror, mindre talrik vid Ö. kusten; sparsammast vid inre vattendrag, ROHWEDER, 1875. År 1876 flytt. $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{3}$, första kullen $\frac{3}{8}$; 1877 på flyttning vid Flensburg; kom till Husum d. $\frac{2}{4}$; första äggen d. $\frac{2}{4}$; bortfl. i medlet av sept. År 1879 vid Flensburg först sedd d. $\frac{1}{2}$; d. $\frac{6}{6}$ de första äggen, Jahresber. I Kiel flytt. $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$ om natten åt SV., BOIE.

På Nordfriesiska öarna över allt allmän från medlet av maj, bortflyttar i början av sept., ROHWEDER. På Sylt 1846 talrik, BALD.; 'sällsyntare' än *St. hirundo*, RAFN, 1857; på Sudfall deremot talrikare än denna; häckar vid eller nära havskust. Allmän på Amrum och fastlandet. Av båda arterna tillsammans häckade 1874 omkring 300 par, DURNFORD. Kommer alltid om natten, omkring den 10 maj; driver hit och dit under minst 10 dagar, innan de göra tillredelser för fortplantningen. På stranden av Marienkooge är en plats, som blivit åstadkommen genom fördämning ur havet på fastlandet innanför ön Föhr. Före den 20 maj finner man här nästan aldrig deras ägg. I juli ser man de grå dunklädda ungarna springa på stranden. Kolonien av Tärnor var här i avtagande, P. MÜLLER. Häckar på alla delar av kusten av Sylt

talrikare än *St. hirundo*, GRUNACK, THIELE. År 1878 stundom om sommaren vid Oldenburgska kusten.

I Ostfinmarken allmän under sommaren, SOMMERFELT. Inne i landet på Kola, v. MIDDENDORFF; der även under SANDEBERGS expedition 1877 träffad den $\frac{8}{7}$, enligt meddelande av HENNING KINBERG. Häckar i kolonier vid Ishavet, SCHRADER; Schuretskaja, LILLJEBORG; kom till Enare den $\frac{22}{3}$ vid $+ 9^\circ$ till $+ 14^\circ$ och SV. vind. Utsjoki lappmark; går till 70° n. br., MALM. Enontekis, GRAPE; Muonio. Häckar talrikt utanför Uleåborg till Torneå, DRESSER. Häckar vid alla Finlands kuster och i synnerhet på de yttre skären; i det inre av landet endast i Norden: i Lappland och N. Österbotten till $65\frac{1}{2}^\circ$ i alla inre trakter. Häckar i stort antal utanför Uleåborg; stundom på samma holme som *St. hirundo*; skall även i S. Finland häcka vid träsk. Kommer till N. Finland omkring den $\frac{20}{5}$ — $\frac{24}{5}$, till N. Lappmarken omkring den $\frac{29}{5}$. I Sibbo en koloni iakttagen d. $\frac{31}{3}$ 1861. PÄSSLERS uppgift, att hon skulle häcka vid Onega, anses osäker, PALMÉN. På Åland mycket allmän, häckar på nästan alla skär, R. S.

Allmän vid Arkangel, häckade på en myr; erhöles der den $\frac{26}{7}$ 1869 av MEVES. Ej talrik vid kusten, enligt v. HEUGLIN, men vid Arkangel mycket allmän om sommaren, enligt SEEBOHM. På Kattön den $\frac{23}{6}$ 12 bon med 1—3 ägg, GOEBEL.

I S. Ryssland, häckar(?), L. HOLTZ. I Uman, GOEBEL. Övre Angaras delta den $\frac{12 \text{ aug.}}{31 \text{ juli}}$ icke sällsynt, RADDE.

Temligen allmän både på vestra och östra kusten av Novaja-Semlja, GILLET. Långa kusten i små flockar, HEUGLIN; i länder närgränsande till N.-Semlja, v. BAER, PACHTUSOW. Vid lägre Petschora talrik och kolonivis; högre uppåt floden spridda par, SEEBOHM, BROWN; Ob i sept. 1876, FINSCH. I N. Sibirien: den första sågs den $\frac{6}{6}$, SEEBOHM. v. HOMEYER framkastar 1870 en

misstanke om, att det icke var samma art, då denna älskar att bo nära havet. Då hon emellertid även i vår nord bor inne i landet, torde detta icke vara tillräcklig grund till att betvivla uppgifterna. Kinai på Kamtschatka erhållen i sommardräkt, Riksm.

Häckar på öarna vid Vorpommerns kust, HOLLAND; på Werder vid Pöl talrik, anfaller icke besökande; förtär: *Arenicola marina* (L.) och *Sygnathus acus*; hade den $\frac{31}{3}$ oruvade ägg och bo på kiselstenar, icke med samma art, men väl ibland andra, ZANDER; säges avtaga mera än *Sterna hirundo*: (? ensam vid Danzig), E. v. HOMEYER. Darserort, v. PREEN; i Pommern vanlig på flyttning, HORNSCHUCH, SCHILLING. Häckar på ön Riems nära Greifswald likasom *St. hirundo* och *St. minuta*, HOLLAND; mycket talrik på Neu-Bussin vid Hiddensö. E. v. HOMEYER iakttog der ungarna; var sparsam vid Königshafen. Häckar talrikt på några öar vid Rügen, såsom Ruden, Heuwiese, HOLLAND; på Rügen, BÖCK. I V. Preussen mycket sällsynt, i Ö. Preussen, RATHKE. Antalet häckande på Hiddensö betydligt förminskadt; 1880: 8—12 par, TANCÉ. Efter stark storm på sommaren 1864 träffad i Münsterlandet, ALTUM; i Wetterau sällsynt, JÄGER. Sedd vid flyttning i Siebenbürgen, LANDBECK. Säges häcka(?) i Donaus delta och hava flytande bo, enligt SINTENIS, hvilken uppgift måtte bero på ett misstag.

I hertigdömet Oldenburg på flyttning, NEGELEIN. Vid Elbes mynning, Otterndorff, träffades en ung hane den $\frac{31}{7}$ 1836 av MEVES, Riksm.

Häckade vid Jahdebugten den $\frac{6}{6}$ 1854, WIEPKEN. Häckar i Vegesack icke talrikt; under somliga år talrikare; ägg funna d. $\frac{1}{6}$ — $\frac{6}{6}$; under senare åren före 1877 hade hon lemnat sina förra häckplatser, KOHLMANN. Kommer till Hollands kuster under

starka NV. stormar, TEMMINCK; Groeningen, BRAAK; häckar på Borkum, och hon fans på ön år 1864 i 3 små kolonier; förr talrikare, avtager; hon kunde der ej erhållas 1867; få häckade 1869; fiskar på Borkum, men häckar på Rottum, v. DROSTE; Nordfriesland, BÖHM; sällsynt vid Flanderns kust vår och höst; flyttar å kusten från Holland vid stark NÖ. storm, DE SELYS.

Orkaderna allmän; Skotland. Häckar på Hebriderna, har 2 ägg, ELWES. Å Storbritanniens och på öarnas kuster allmän; Shetland; i Bristol ett år den $\frac{2}{3}$ talrik vid stark blåst; 2—300 st. dödades med käppar, JARDINE. Anföras av W. SCOTT i ett poem. I Storbritannien talrik, MORE; i N. Irland, THOMPSON.

Regelbunden på flyttning vid franska kusten vid Dunkerque, i Bayonne anses hon tillfällig, DEGLAND. Picardie, DE SELYS. Bouillonnais, DEGLAND; tillfällig, ganska sällsynt i Côte d'Or, MARCHANT.

På Italiens kust under flyttning, enl. RIVA; hon måtte dock sällan visa sig, då SALVADORI 1881 säger, att hon endast en gång träffats i Toscana, SAVI.

Omtalas från följande trakter i Afrika: under namn av *St. brachypus*, från V. Afrika, HARTLAUB; ifrån sjön Halloula, Alger, TRISTRAM. Egyptens kust om vintern sparsam, SHELLEY, v. HEUGLIN. I British Mus. finnes en Tärna från Kap, hvilken icke synes vara skild från vår art, GURNEY. Walwish Bay, SAUNDERS.

Samma art är även talrik i N. Amerika. Vid 80° 15' n. br. i mängd häckande; en ännu ej fullvuxen erhöles vid 81° 45', PARRY. Häckade på flere ställen i Smiths sund; den $\frac{2}{3}$ 1875 på Bellot Island, 81° 44' n. br.; boet med nyligen utkläckt unge var omgivet av snö; den $\frac{1}{6}$ 1876 syntes 3 st. nära expeditionens, 1875—76, vinterkvarter; ägg den $\frac{2}{6}$; i första veckan av aug.

nära flygga ungar vid 81° 50' n. br., FEILDEN. Wallington Canals den $\frac{1}{8}$ — $\frac{2}{8}$ 1852, CORMICK. Häckar talrikt på N. Amerikas arktiska öar. I Labrador häckar hon i mängd; i Nova Scotia allmän. På Anticosti eller Assumption, utanför S:t Lorenzos mynning, 49° n. br.; häckar i Maine allmänt. Om höst och vinter längs N. Amerikas atlantiska kust stundom till New Jersey, AUDUBON m. fl.; sedd vid Amerikas kust, Prins zu WIED, likasom på Magdalena-öarna, AUDUBON; York Factory, Hudson's Bay, Great Bear Lake, B. ROSS, BLAKISTON. I Montreal är hon den allmännaste arten; häckar, kom den $\frac{2}{3}$, bortflyttade den $\frac{1}{2}$, A. HALL. Häckar på Muskeget-ön, ALLEN. Florida är norra gränsen för fogeln om vintern. Även träffad vid N. Stilla oceanen: nära Michalaski: få par kommo den $\frac{1}{6}$, häckar; Norton Sound, ADAMS; Behrings sund, Alaska. Söder ut till Kalifornien.

En uppgift av PHILIPPI, att hon skulle finnas i Chile, måste bekräftas, då hvarken jag eller hittills någon annan der funnit henne. I Bahia träffad en gång, SAUNDERS.

Silvertärnan går och simmar dåligt, men flyger utmärkt, och än med långsamma vingslag, än med hastigare tumlar hon om med sina likar; på marken trippar hon bara några steg åt gången; att lyfta från marken synes vara svårt för henne, till följd av hennes korta fötter. Vistas mest vid öppna havet, sällan utom, så vidt vi sett, i den högre norden inne i landet, men hon drar sig vid storm från havet. Flyttar högt; höres förr än hon synes.

Lätet liknar, men är något svagare än det av *St. hirundo*. Det låter som 'kipp, kijgräk, graik, kij, grää', eller 'ki ki kie', eller 'kier', eller 'krier'; 'ki ki kri' eller 'geb gib'. Ungarna pipa i början, men lära sig snart föräldrarnas läte.

Hennes föda är mycket olika i olika trakter, till och med

vid olika väderlek, men utgöres alltid av levande djur. Över vattnet kan hon hålla sig på ett ställe i luften med nedåt riktadt näbb och störtar ned på den fisk eller annat djur, som hon ser i vattendraget. Då hon fiskar, flyger hon med långsamma vingslag; upptäcker hon en fisk, stannar hon i flygten, slår med näbbet åt höger och venster; då hon nedstörtar, bär hon vingarna tätt intill kroppen. Härvid kommer hon sällan helt och hållet under vattenytan; då hon åter kommer upp, skakar hon sig. Ofta bär hon då i näbbet en fisk, med hvilken hon flyger bort. Man har sett henne giva den åt en annan fogel, troligtvis en unge. Hon förtär, enligt FEILDEN, i de nordligaste trakterna av N. Amerika en amfipod: *Anonyx nugax*. Då *Clupea sprattus* kommer in i vikarna på Island, förföljes den jemt av henne. Hon slår efter sårade foglar eller efter andra i luften uppkastade föremål. Ungarna få daggmaskar. Hon fiskar hela dagen och följer fiskstimmen, som av Sjelar drivas mot vattenytan. På Grönland tar hon småfisk: *Themisto arctica*, *Clupea sprattus*, *Gasterosteus aculeatus*, *Sygnatus acus*; *Melolontha*, även daggmask och *Clio*. Då hon fiskar, misslyckas hon oftare än hon lyckas; fiskar helst, då havet är lugnt, FABER. Vid Spetsbergen förtär hon *Clio*, *Lima-cina arctica* m. m. På Färöarna småfisk och blötdjur; hon plockar på marken sniglar och insektslarver, hvarigenom hon anses gagna. Hos oss förtär hon småfisk, Strömming m. m. Enl. NAUMANN utgöres hennes föda av *Gasterosteus pungitius*, *G. aculeatus*, små *Clupea*; små Krabbor, *Crangon vulgaris*, *Palæmon squilla*, *Gammarus gammarellus*, *Arenicola marina*. Hon sväljer bytet alltid helt, flyger ofta med en fisk i gapet, hvilken hon får lemna ifrån sig till en annan eller till en *Lestris*. Vid stormig väderlek tager hon under flygt insekter på land och följer stundom plogen. v. DROSTE säger, att Tärnorna icke äro belåtna vid blåst, emedan

icke några fiskar då närma sig vattenytan; i Ostfriesland tar hon i synnerhet *Gasterosteus spinachia*.

Häckar kolonivis, vanligast nära havet, på stränder bevuxna med låga strandväxter eller på bar sand. Gräset nedtrampas och derpå läggas några få strån; är det deremot på sand, så utgöres det endast av en liten håla eller av en tånghög; sådana äro nästan alltid upptagna av bon. Stundom har hon sitt bo på en sten eller på jord eller på en naken häll. Parar sig stundom på land. Båda könen hava ruvfläck. Även på Spetsbergen och N. Semlja äro bon på låga näs och holmar med sand och småsten. På Färöarna häckar hon kolonivis, stundom temligen långt från stranden och uppe vid fjellen; även på låga holmar. Om hon flere gånger mistat sina ägg, häckar hon stundom på ängar med lågt gräs. Äggen äro då mörkare, ofta gröna och bruna; mera sällan häckar hon vid sött vatten. Äggen läggas någon gång så nära vattnet, att de bliva överspolade, hvilket icke hindrar utkläckningen. Hon lever i engifte; lägger om ägg 3 gånger, ifall de förloras, enligt ÖDMANN. På Spetsbergen träffade MARTENS boet på en mosse. Ägg på bara marken. Ägg och dunungar, till färgen liknande marken, träffades av NÖRDENSKIÖLD. Bor på låg gräsvall, ägg 2—3 i en liten grop utan bädd; ofta 2, stundom 1, sällan 3, FABER. E. v. HOMEYER omtalar, att hon hade i ett bo lagt ägg tillsamman med *St. hirundo*.

Ruvningstiden uppgives av ÖDMANN till 14 dagar, av FABER till 30 dagar, hvilket nog är ett skrivfel; enligt NAUMANN 15—16 dagar. Fogeln ruvar 'om natten', om dagen äro äggen utsatta för solvärmen, och de ruvas blott från och till, en uppgift som väl härleder sig derifrån, att fogeln lätt skrämmas från äggen. Under tiden, säger ÖDMANN, matas honan av hanen. Vid boet äro föräldrarna mycket modiga, anfalla *Lestris parasitica* och Havs-

örnen, driva dem på flygten, om de närma sig deras bo. Även människor och kreatur, som komma i närheten, anfalla de modigt; man omtalar, att de driva får på flygten och så oroar Storken, att den måste bege sig åstad till lugnare platser.

Ungarna lemna på andra dagen eller efter få dagar sitt bo; födas i början med insekter eller daggmaskar; föräldrarna försvara dem ivrigt; de kunna flyga vid 14 dagars ålder. Skrämda lyfta de gamla först, och de unga följa strax efter.

Fiender har hon uti *Falco subbuteo* och *F. lithofalco*, hvilka stundom taga de gamla; Korpar och Kråkor taga ungar och ägg, likaså Måsar, *Larus marinus* m. fl. och *Lestris*; ävenså hundar och katter. Äggen kunna i kolonierna insamlas hvar annan eller hvar tredje dag under 14 dagar, men icke efter medlet av juni. De äro välsmakande, men köttet ätes icke hos oss. Fötternas röda hud användes på Grönland till bete, liksom det av *Uria grylle*. I Södermanlands skärgård tagas äggen, och fogeln tjenar, enligt HALLGREN, 'till mål för flygtskytte'.

Hirundo marina ?ALDR., Orn. III 1635, 26. WILL., Orn. 1676, 156, 268 (ex p.). L., S.N. VI 1748, 24 (ex p.). CRANZ, Grönl. ed. Stockh. I 1769, 145; nec RAY, Syn. 1703, 131.

Tärna L., Gothl. resa, 1747, 197.

Sterna n. 127 Fn. I 46, descr. v. TROIL, Bref, Island 1777, 129.

Sterna hirundo L. S.N. X 1758, 137; Fn. Sv. 1761, 55 (descr.); S.N. XII 1766, 227 ex p. BRÜNN., Orn. 1764, 45. ?LAG., V. A. H. 1772, 356. PHIPPS, Voy. 1773, 188. MÜLL., Prodr. 1776, 21 ex p. MOHR, Isl. Nat. 1786, 43. FABR., Fn. 1780, 105. BERG., Tal. 1787, 30 ex p. GM., L. S.N. 1788, 606 ex p. ÖDM., V. A. H. 1792, 70 ex p. BESEKE, Vög. Kurl. 1792, 57 (?ex p.) LATH., Ind. II 1790, 807 ex p. LATH.-B., III, II 317; IV 1812, 489 ex p. LANDT, Færö 1800, 265. GRAPE, V. A. H. 1804, ex p. MEYER u. W., Tasch. II 1810 439. MEYER, Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 229 ex p. PALL., Zoogr. II 1811, 333-4 ex p. SABINE, T. L. S. 1819, 542; Isis 1826, 98. NILSS., Orn. II 1821, 156 ex p. BRAAK, Cat. Av. 1821, 165 ex p. FABER, Prodr. 1822, 88. TEILM., Fugl. 1823, 151 ex p. DE SERR., Migr. 1842, 106 ex p. REICHENB., Nat. Vög. 1850, 703. BONAP., Compt.

rend. 1856, 772. ?LÆST. Öfv. V. A. Förh. 1860, 153. ?v. BAER u. PACH-TUSSOW, ref. SPÖRER, Geogr. Mitth. Erg. n. 21; J.f.O. 1871, 106. GRAY, Handlist III 1871, 118. SH. a. DRESS., B. Eur. XII 1872. SHELL., 1872, ref. v. HEUGL., J.f.O. 1874, 54. DURNF., Ibis 1874, 400-1. SEEB., Br., Ibis 1876, 451. COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 214. FINSCH, Ibis 1878, 56,-9. MEVES, Öfv. V. A. Förh. 1879, n. 6, 43.

Sterna paradisea BRÜNN., Orn. 1764, 46 (veris.). SABINE, Ibis 1826, 98. SCHLEG., Mus. Sternæ 1863, 15. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. ?COUES, Ibis 1864, 389. J. H. BLAS., J.f.O. 1866, 74, 78. SALV., Ibis 1866, 129. DEGL., G., Orn. II 1867, 458. [?COX, Rep. Indiana 1869, 234. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1872, 310. GUNDL., J.f.O. 1878, 410.] MEVES, Öfv. V. A. Förh. 1871, 785. J. P. MÜLL., Z. G. 1876, 290. SUNDSTR., V. A. H. 1872, n. 4, 40; Fn. 1877, 181 nec KEYS., n. BL., n. DEGL. n. BORGG., Nordd. 1869, 144.

Sterna macrura NAUM., Isis 1819, p. 1847; V. D. X 1840, 114. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 484. SCHLEG., Rev. 1844 CXXIX. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, 14. BALD., Rhea, 1849, 131. DEGL. & GERBE, Orn. Eur. II 1849, 344. GRAY, Gen. of Birds. III 1849, 659. ZANDER, N-a 1850, 2 H. 58, 59. BÖCK, Ber. Priv.-schul. 1851, 20. THOMPS., Irel. III 1851, 293. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 330. NEGEL., N-a 1853, 62. v. MIDD., Sib. Reise II 1853, 245; Isep. 1855, 81. WALL., N-a 1854, 265. WIEPK., N-a 1854, 353. v. PREEN, N-a 1856, 60, 79; 1858, 76; J.f.O. 1865, 331. v. HEUGL., V. NO. Afr. 1856, 322; J.f.O. 1871, 10, 103; Ibis 1872, 64. REINH., Rink, Grönl. 1857, sep. 19; Ibis 1861, 10. RAFN, N-a 1857, 125. EVANS, STRUGE, Ibis 1859, 167. HOLL., J.f.O. 1860, 303,-5; Wirb. Pomm. 1871, 191. BOARDMAN, Proc. B. S. N. H. 1862, 131. VERRILL, l. c. 141. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 549; Key t. N. A. B. 1872, 321; B. of NV. 678, 685. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 73; Übers. J.f.O. 1869, 388. BLAKIST., Ibis 1863, 153. RADDE, Reise II 1863, 388. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1864, 385; J.f.O. 1865, 200. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 422,-8; 1866, 389; 1868, 37; Borkum 1869, 327; Z. G. 1870, 20. MORE, Ibis 1865, 453. A. NEWT., Ibis 1865, 506,-24. ALTUM, J.f.O. 1866, 106. BAIRD, J.f.O. 1866, 344; Ibis 1867, 286. R. BLAS., Eischale 1867, 27. WIESE, J.f.O. 1867, 79. BORGG., Fn. 1867, 144. HOLTZ, J.f.O. 1868, 146, 160; Orn. C. 1877, 8, 181. GURN., Ibis 1868, 262. MARCHANT, Cat. 1869, 77. GILLETT, Ibis 1870, 306; ref. J.f.O. 1871, 107. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1871, 360, 410. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 438. A. FRITSCH, Vög. E. 1870, 459. MÖB., Z. G. 1872, 204. HORNSCH., Sch., Verz. 1873, 17. SUNDEV. Öfv. V. A. Förh. 1874, 3, 21. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24;

- v. HOM., Reise 1880, 74. HESS., Orn. C. 1875, 48. SAUNDERS, P. Z. S. 1876, 650. KOHLMANN, Brutvög. Veg. 1877, 37. SINT., J.f.O. 1877, 68. FEILD., Ibis 1877, 402,-8. Jahresb. J.f.O. 1877, 339; 1878, 434; 1880, 92, 504. A. W. MALM, Fn. 1877, 86, 307. GRUNACK, THIELE, Orn. C. 1878, 155. ADAMS, Ibis 1878, 440. BÖHM, Orn. C. 1879, 82. SEEB., Ibis 1879, 161; 1882, 385. GOEB., J.f.O. 1879, 274. A. H. MALM, Göt. Mus. 1880, 9, 12. TANCÉ, v. HOM., Orn. Br. 1881, 273. NORDENSK., Vega. I 1881, 117.
- Sterna arctica* TEMM., Man. II 1820, 742; IV 1840, 458. MEYER, Tasch. III 1822, 187. TEILM., Fugl. 1823, 152. BENIKEN, Isis 1824, 886. SCHLEEF, l. c. 894. FABER, Prodr. 1822, 88; Isis 1824, 556, 462; Leb. d. Vög. 1827, 2, 24, 31, 34, 46, 67, 134. PARRY, Narr. 1828, 194; ref. Isis 1833, 1112. GRABA, Reise n. Färö 1830, 145, 163; Isis 1833, 770. SWAINS., RICH., Fn. B. A. II 1831, 414. BREHM, V. D. 1831, 785; J.f.O. 1854, 319, 320. AUDUB., Syn. 1839, 319. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 373. ANDR., V. A. H. 1841, 211, 213. DE SEL., Fn. 1842, 150. LANDB., Isis 1842, 201. HOLLB., Kröy. Tidsskr. 1842-3, 411; Übers. v. PAULS., 1846, 44. SUNDEV., V. A. H. 1843, 383; Öfv. V. A. Förh. 1849, 20; 1874, 3, 21. J.f.O. 1854, 65; 1855, 167. JARD., B. of Gr. Brit. IV 279. MALM, Nat. Tidsskr. 1844, 186, 207. E. R. GRAY, Handlist III 1844, 174 g. h. LILLJ., Obs. z. 1845, 54; V. A. H. 1850, 303, 322; Vet.-Soc. Årsskr. 1860, Sep. 30,-1; Üb. J.f.O. 1860, 206. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1849, 310,-2. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 49. EBEL, Geogr. Nat. 1850, 297, 319. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 88. GAD., N-a 1852, 3 H. 4; 1853, 414, 416. LÖW., Öfv. V. A. Förh. 1852, 234. LICHT., Nom. 1854, 97. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 70. LLOYD, Ant. II 1855, 211. CARMICK, ref. J.f.O. 1855, 417. F. BOIE, J.f.O. 1855, 229. DEGL., N-a 1855, 419. v. PREEN, N-a 1856, 79. KANE, ref. J.f.O. 1856, 305. KRÜP., N-a 1857, 1 H. 55. JÄG., Offenb. Ver. Nat. 1858, 53. NILSSON, Fn. II 1858, 317. Pr. v. WIED, J.f.O. 1858, 258. TRISTR., Ibis 1860, 157. F. a. G. GODM., Ibis 1861, 92. SOMMERF., Öfv. V. A. Förh. 1862, 74. HALL, Canad. Nat. a. Geol. 1862, 75, 400. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 243. MALMGR., J.f.O. 1863, 452-3; 1865, 270, 399; Öfv. V. A. Förh. 1863, 101; Übers. J.f.O. 1863, 373. ALTUM, J.f.O. 1864, 88 (104); 1865, 220. (LUNDBORG), Jägarf. Tidskr. 1864, 98. v. NORDM., J.f.O. 1864, 382. RIVA, Orn. 1865, 499. QUENNERST., Resa 1867; ref. Jägarf. T. 1867, 243. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 183; 1877, 214. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1868, 282. ELW., Ibis 1869, 25. WALKER, The Fox; ref. Ibis 1870, 166. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. COLLETT, Vid.-Selsk. Forh. 1871, 60. HALLGR., Jägarf. Tidskr. 1872, 91. P. MÜLL., Z. G. 1873, 288-91,-5. PALM., Finl. Fogl. 1873, 573; J.f.O. 1876, 61. BRANDT, J.f.O. 1880, 253.
- ZANDER, v. HOM., Orn. Br. 1881, 277. v. HOM., l. c. 278; Wand. 1881, 18, 31, 110. SALVAD., Ibis 1881, 217. OLSS. Öfv. V. A. F. 1882, n. 10, 44.
- Sterna argentata* BREHM, Beitr. III 1822, 692; Isis 1826, 930; V. D. 1831, 782-5; + *S. argentacea* + *S. Blasii*; Vogelf. 1855, 345,-8,-9. E. v. HOM., Reise 1880, 21, 25, 31,-2.
- Sterna Nitzschi* KAUP., Isis 1824, 153. BREHM, V. D. 1831, 786. BONAP., C. R. 1856, 772.
- Sterna hirundo, paradisea* SABINE, T. L. S. XII; ref. Isis 1826, 98.
- Sterna brachytarsus* GRABA, Reise n. Färö 1830, 219, 221.
- Xema Sabini* SW. a. RICH., Fn. B. A. II 1831, 428.
- Sterna brachypus* SWAINS., B. W. Afr. II 1837, 252, t. COUES. HARTL., J.f.O. 1854, 306. BREHM, Vogelf. 1855, 348. GRAY, Handlist III 1871, 118.
- Sterna coccineirostris* REICHENB., 'Icon. 36. Fig. 2264'. BONAP., C. rend. 1856, 772. COUES, Pr. Phil. Acad. 1862, 550.
- Sterna pikei* LAWR., Ann. Lyc. N. H. N. Y. VI 1853, 3. BAIRD, B. N. Am. 1858, 853, pl. 95. GRAY, Handlist III 1871, 118.
- Sterna senegalensis* 'SWANS., HARTL.', SCHLEG., Mus. 1863, Sternæ 16.
- Sterna portlandica* RIDGW., Am. Nat. VIII 1874, 433. COUES, B. NV. Am. 1874, 691.
- Kirmewae MARTENS, Spitsb. Reise 1675, IV 66 [citeras orätt av BRISSON under *Sterna naevia*]; Rec. de Voy. au Nord II 1732, 134. KLEIN, Hist. Av. 1750, 170; Vög. 1760, 313.
- Sandtärne, Tärne, Sandtal, Tendelöb, Ten PONTOPP., 1854, 776, 186 ex p. Tenne, Tende STRÖM, Søndmør I 1762, 258.
- Therna, Kriia OLAFSEN, Reise I 1774, 122.
- Tern LESSL., Narr. Pol. S. 1832, 103.
- Seeschwalbe MILES Isl. Lps. 1855, 66.
- Rödnäbbad Tärna CNATT., Jägarf. Tidskr. 1866, 220. Tärnsbult, HOLLGR., l. c. 1872, 91, 1881, 96.
- Silvertärna R. S., l. c. 1874, 73.
- Terne WINTER, Færø Oldt.-hist. 1875, 393.
- Tärna NORDENSK., Vega. I 1881, 307, 399.
- Att en Tärna, som LINNÉ beskrev i sin Gotländska resa p. 197, var de nyares *Sterna macrura* NAUM., finnes vid jämförelse med p. 208 i samma resa, der 'Tärna', *Sterna hirundo*, med svart näbbspets, omtalas men för övrigt lik den förra. Beskrivningen på förstnämnda ställe är begagnad uti Fn. Sv. I och II o. s. v., der den likväl något kompletteras. Att LINNÉ under namnet *St. hirundo* även inbegrep Fisktärnan, synes derav, att han i Faunan säger, att hon finnes över allt vid sjöar och träsk, hvilket endast kan avse *St. hirundo*. Till följd härav kunde väl detta namn tillhöra *St. macrura*,

men de mera allmänt antagna benämningarna är det skäl att bibehålla. Emellertid är namnet *St. hirundo* av flere äldre författare användt för *St. macrura*, såsom av det föregående synes. LINNÉ sjelf citerar icke de nämnda ställena i sin Gotländska resa, och följande författare hava förbisett dem. Efter första upplagan av Fn. Sv. synes LINNÉ hava vid avhandlandet av *St. hirundo* endast avsett den, som här nu bär detta namn. På det först citerade stället i Gotlands-resan säges om fötterna, att de äro coccineæ, hvilket i följande beskrivningar är uteslutet, troligen emedan, sedan fötterna torkat, färgen vid förnyad undersökning förändrats. Det nämnes även, att Tärnan hade den största affinitet med Strandskatan, hvarmed endast avses färgen på näbb och fötter, ett uttryck, som även på samma grund i senare beskrivningar utesluts. Ända sedan LINNÉs tid har traditionsvis hos oss och på de flesta orter Fisktärnan fått behålla namnet *St. hirundo*. Vi anse alltså, att detta namn för vår Fisktärna bör bevaras.

Överförandet av namnet *St. hirundo* på *St. macrura*, som blivit gjort av flere författare, var högst olyckligt, i synnerhet som det vunnit efterföljd; och man kan säga, att namnet nästan blivit förstördt; den nu redan gamla regeln, att man icke eger att överflytta ett artnamn på en annan art inom samma släkte, måste utan undantag följas. I alla trakter, der endast en av arterna finnes, har den blivit kallad *St. hirundo*.

Sterna paradisea BRÜNN., från Borgholm och Christiansö är en gammal fogel, hvarpå också BRÜNNICH sjelv häntyder. Detta namn borde, om det kunde avgöras, att dermed menades *Sterna macrura*, såsom äldst bibehållas. Men dels är BRÜNNICHs beskrivning otillräcklig, dels häntyder han sjelv derpå, att *St. paradisea* kunde vara samma art som hans *St. hirundo*, d. v. s. *St. macrura*, hvilket ock senare FABRICIUS ansåg vara förhållandet, och hvilket även jag antager vara troligt, om ock ej bevisadt, dels har namnet blivit ofta användt för *St. Dougalli*. Härigenom har det blivit gjort oanvändbart för någon art av Tärna. Det äldsta användbara namnet för Silvertärnan är alltså *Sterna macrura* NAUM.

Anm. v. HEUGLIN nämner en Tärna från Kina och GOEBEL en från Krim, under namn av *St. hirundo*, men utan någon ledning, hvarav man skulle kunna se hvilken art som menas.

Tillägg till pag. 781.

Då förra arket var färdigt att läggas under pressen, erhöles följande individer, hvilka, såsom i vissa fall av särskildt intresse, må omnämnas.

Sundevall, Svenska foglarna, forts. af Kinberg, 1881-3.

Nº	20 ♂	21 ♂	22 ♂	23 ♀
Längd.....	412	390	407	372
Huvudets längd	71	—	72,5	72
Näbb, längd till pannan	31	—	31	31
» » » munvinkeln	44	—	46	46
» » fr. spets. t. näsborr.	22	—	23,6	22,5
» höjd vid roten	8	8,3	7,8	8
» » » näsborrarna	7	7,6	6,3	6,7
Gapets bredd	15,3	16	14	14,3
Näbbets bredd vid näsborr.	4	4	4	3,7
Underkäkens spets, längd	16	—	17,5	17,4
Näsborrar	5,7	4,5	5,4	5,3
Vingens längd, direkt	262	266	271	254
Vingbredd	774	780	800	750
Tumvinge.....	53	53	525	53
Stjert, längd.....	79	79	76	74
Stjertspets bakom vingpetsarna	208	183	193	166
Tars	37	21	15	12
Mellantå med klo	16	16,6	16,5	15,3
	19	21	19,5	21

20. *Hane, gammal*, 18 juni 1883, Sandhamn, OSSIAN EKBOHRN.

Näbb med spets röd. Mage med en ruvfläck; handpennans mörka infans spoltrakt 70 m.m. från spetsen 3,8 m.m. bred.

21. *Hane, gammal*, samma tid och ställe.

Lik n:o 2.

22. *Hane, gammal*, samma tid och ställe.

Näbb rödt, överkäken något < underkäken; 1:a handpennans mörka infans spoltrakt 70 m.m. från spetsen 3 m.m. bred.

23. *Hona, gammal*, samma tid och ställe.

Näbb rödt, åt spetsen något svart. Mage med en ruvfläck; 1:a handpennan 70—75 m.m. från spetsen med infans spoltrakt 3,5 m.m. bred.

För att erhålla visshet om, hvilka arter som häckade vid Sandhamn, har jag, sjelv hindrad av embetsgöromål, derom tillskrivit Herr OSSIAN EKBOHRN, som insamlat de under n:o 5—10, p. 781—2 beskrivna ägg, och som även haft godheten sända mig de här under n:o 20—23 omtalade foglarna.

Såväl nämnda ägg som sistnämnda foglar äro insamlade å havskobbararna, eller de yttre holmarna utanför Sandhamn, der icke någon annan art än *St. macrura* träffats och der hon häckar allmänt. Hon infinner sig omkring midten av maj, och fulla kullar ägg hava funnits den 25 och 29 maj, den 4, 8, 9, 12, 18 och 19 juni (jmf. p. 781).

St. hirundo är väl skjuten inne vid Sandhamn på Sandön under häcktiden, men ägg äro med visshet icke funna.

Såsom tillägg till hvad jag redan pag. 759 och 761 nämnt om *Sterna caspia* bör jag anföra följande meddelande av EKBOHRN. Hon kommer till trakten av Sandhamn i första hälften av maj. Kullar, 2 ägg i hvarje, hava der erhållits den 19, 30, 31 maj, den 7, 8, 12 juni. De senare kullarna äro omlagda efter första kullens borttagning.

187 a. ENGELSK TÄRNA, *Sterna anglica* MONTAGU.

Näbb 36—38 m.m., svart; tarsens höjd något större än mellantåns längd med klo; fötter svarta.

Till färgen huvudsakligen lik den föregående. ♂ > ♀. Iris brun. Ruggning två gånger, börjar i slutet av juli. Ungar: iris gråbrun, fötter och klor köttfärgade, hos äldre ungar bruna, NAUM.

Ungdräkt. Panna vit, ögonvrå med en svartaktig fläck, örontäckare, midten av nacken, skulderfjädrar, infan av vingpennorna svartaktiga, för övrigt hvita. De yttre stjärtpenorna 24 m.m. > 1:a paret.

Hane, febr., vinterdräkt: svarta spolstreck bilda å örontrakten en mörk fläck. Ögonvrå med en svart, halvmånformig fläck; främre delen av huvudet för övrigt rent vit. Efter COUES.

Iris mörkbrun. Munvinkel något rödaktig; fötter brunsvarta. Vingspetsen når 2" 8", eng. mått, bakom stjärten. Efter GUNDLACH.

1. Hane, gammal, juni 1843, Hostrup-sjön, Jutland, P. A. HOLM.

Näbb svart, högt, mot spetsen hoptryckt; näbbås främst båg böjd; näsås rät, kullrig. Käkkanter intryckta, avrundade, nästan räta, men överkäken mot spetsen svagt bågformig; underkäkens spets med undre kanten rät. Näsborrar öppna, långsträckta, ovala, vid midten högst; kalott svart, sträckande sig från näbbroten till midten av halsryggen; ögonvrå ovan svart, nedtill likasom huvudets sidor och haka hvita; framhals vit; sidhals upp till vit, nedtill grå; kräva vit, nacke och övre delen av halsryggen svarta, dennas undre del grå. Mantel, kors och övre stjärttäckare grå. Stjert kluven, men föga djupt, vitgrå med hvita spolar; stjärtpenor 6 par, 6:te paret 40 m.m. > 1:sta. Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga, långa, nå långt bakom stjärtspetsarna; tumvinge med 3 fjädrar vitgrå, utåt hvita, spolar grå; handpennor 10: 1 >

2 > 3, utfan å 1 mörkgrått, å de övriga grått, de obetäckta spetsarna å de längre svartgrå, spolar hvita, spetsarna å 1 och bräm å de övriga svarta; armpennor 14, grå med hvita spetsar utan skarp gräns, spolar gråbruna, mot roten hvita; armbågspennor 3: 1 och 2 > armpennorna, tillspetsade, grå; täckare grå; undre hand- och armtäckare gråhvita, de övriga hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter svarta; vadtäckare hvita; skenben nedtill naket. Tars framtill med breda sköldar; tarssula med små sådana; tår: 3 > 4 > 2 > 1; klor: 3 > 4 = 2 = 1, svarta, spetsiga, starkt böjda, 3 inåt vidgad med grop vid roten.

2. Hona, gammal, 10 juni 1840, Hostrup-sjön, HOLM.

Lik hanen, men mindre.

3. Hona.

Lik n:o 2.

	N ^o	1 ♂	2 ♀	3 ♀
Längd.....	—	—	—	c. 350
Näbb, längd till pannan	38	36	36	36
» » » munvinkeln.....	56	54	54	55
» » från spetsen till näsborrarna.....	25,9	25	—	—
» höjd vid roten.....	12	11	11	11
» » » näsborrarna	11	10	—	—
Gapets bredd	16	15	17	17
Näbbets bredd vid näsborrarna.....	6,2	5,4	—	—
Underkäkens spets, längd.....	15,6	16,8	—	—
Näsborrar.....	6×1,9	7×1,5	—	—
Vingens längd, direkt	312	295	310	310
Tumvinge.....	67	63	—	—
Stjert, längd	c. 120	113	114	114
Stjertspets framom vingspetsarna.....	60	—	—	—
Tars	35	33	34	34
Mellantå med klo	21+10	22+9,5	22+10	22+10

Ägg. Ovala, ljus olivbruna, ljusbruna eller ljus gråbruna; fläckar små och medelstora, grundfläckar perlemorfärgade, ytfläckar olivbruna.

1. 14 juni 1874, Felsö, Köbenhavn, ELLINGSEN. Något utdragna; ljus olivbruna, grundfläckar perlemorgrå, ytfläckar olivbruna, medelstora, spridda.

2. 28 juni 1874, Varde, Jutland. Ljust olivgrå; fläckar små.

3. Slesvig, BALDAMUS. Ovalt, brandgult; fläckar medelstora.

4. Slesvig. Ljust olivgrått, ytfläckar olivbruna, små, å tjockändan breda, brunsvarta krumelurer.

5. 1861, Slesvig. Ovalt, brandgult med stora fläckar, mest omkring tjockändan.

6. 1861, Slesvig. Kort, olivbrunt, ytfläckar mycket stora, medelmåttiga och små, några sneda.

7. 28 maj 1880, Bayern, SCHLÜTER. Ljust brungrå, fläckar spridda, medelstora och små.

Den Engelska Tärnan har icke blivit iakttagen i den högre norden och icke heller på Skandinaviska halvön, men är sedd i Öresund. Se p. 790, 1. Det är troligt, att hon någon gång besöker vårt land, och jag har därför icke velat förbigå den.

Hon erhöles i Danmark nära Nordsjön i juni 1819, häckade, och träffades även i aug.; hösten 1820 sparsam, men den $\frac{1}{2}$ 1821 sågos flere hundra i sällskap med andra Tärnor och *Larus canus* på ängar, TEILMANN. Häckar vid Ringkjøbings fjord, på Mors och vid Apenrade och NV. Jutland; även träffad på andra ställen. Vid Ringkjøbings fjord den $\frac{2}{3}$ 1849. En koloni vid Kliplew hade 1852 avtagit, såsom ock i allmänhet i Danmark, KJERBÖLLING. Men vid Thisted, NV. Jutland, i sjöar nära kusten fans hon dock 1880 i stora kolonier, ELWES. Dr. HEIBERG meddelade, att i NV. Jutland på en liten holme, Madstedborg, i Ove See häckade år 1878 omkring 50—70 par; på en holme i Fladen-See 70—100 par, dock tappades denna sjö, så att kolonien väl redan nu är försvunnen. Från medlet av maj till medlet av sept. i Slesvig ej talrik, häckar i Ö. trakterna av både Slesvig och Holstein, sällsynt på öar vid Östersjökusten, saknas i mel-

lersta och V. delarne, ROHWEDER. År 1876 erhöles första kullen den $\frac{1}{4}$; år 1877 på Slesvigs vestkust en koloni; i Hostruper See; i Gotteskoog-See, S. om Töndern, häckade omkring 20—30 par, ROHWEDER. År 1878 om sommaren vid Flensburg; oregelbunden på flyttning i Oldenburg, kolonien vid Hostrup-sjön hade 1879 mycket ökats. Anses på Helgoland tillfällig, CORDEAUX.

I Daurien 1856 den $\frac{1}{8}$ maj, RADDE; i Araltianschan både i låg- och höglandet, SEWERZOW, i små flockar stundom i Tarei-nor, erhållen den $\frac{1}{6}$ maj, RADDE.

Häckade på ön Lips, vid Rügen, enligt NAUMANN, men synes numera hava försvunnit derifrån; fåtalig vid Pommerns kust under flyttning, HOLLAND. År 1880 skall ett par hava försökt häcka på Hiddensö, TANCRÉ. Ansågs 1877 hava lemnat häckplatserna på öarna i S. Östersjön till följd av förföljelse. Kom till Östersjöns sydkust i senare hälften av maj; bortflyttar i början av sept. I Neu-Vorpommern skall hon om sommaren förekomma regelbundet, sällan inne i landet; i Münsterlandet en gång i sommar, ALTUM; träffad vid Rhen, nära Mainz, RÖMER; vid Offenbach i sept. 1864, MEYER; även vid Bodensjön. Deremot häcka många bland *St. hirundo* i Bayern; ett par skall hava häckat på Isar vid München, och på de flacka och steniga stränderna både av denna flod och Lech. I slutet av maj i stort antal häckande på öarna i Lech; skjuten 1857 sittande på näck-

	N ^o	1 a	b	2 a	b	c	3	4	5	6	7 a	b	c
Äggets längd.....		50,9	48,7	49,5	48,9	48,7	47,6	43,7	49,6	43,2	49,75	48,8	48,2
» bredd.....		35,8	35,5	37	36,3	35,9	35	34,4	35,9	33,6	38,45	34,8	34,8
» spets.....		15,1	13,2	12,5	12,6	12,8	12,6	9,3	13,7	9,6	11,30	14	13,4
» reducerade längd.....		1,42	1,37	1,34	1,35	1,36	1,36	1,27	1,38	1,29	1,29	1,4	1,39
» rektangel.....		1822	1729	1831	1775	1748	1666	1503	1781	1452	1913	1698	1677

Äggen äro, enligt NAUMANN, gröngula till olivgrönbruna. Grundfläckar grå, ytfläckar svartbruna till rödbruna. Enligt ALTUM äro de stundom spiraltecknade, hvarpå här häntydes, då fläckarna äro sneda. Enligt DRESSER äro de gula till gråhvita eller bruna, fläckar grönbruna, stundom rödbruna, grundfläckar ljusare. Variera betydligt till färgen $2 \times 1\frac{1}{4}$, $2 \times 1\frac{2}{3}$ eng. t. De äro ej sällan rent hvita, SENTENIS.

rosblad vid Oberntief, JÄCKEL. Omkring år 1825 sällsynt i Schwaben och Neuburg, år 1855 hade hon ökats och syntes vilja uttränga *St. hirundo*. Översvämnningar under liggtiden under åren 1852-5 syntes åter förjaga henne, LEU; den $\frac{2}{7}$ talrik vid Augsburg, den $\frac{2}{3}$ träffades i honan ägg stora som små ärter; d. 5 juli 5 levande, ej ännu alldeles fjäderklädda ungar. De unga hade i magen mest ben av Grodor och Ödlor. En hade förtärt en fullvuxen *Lacerta crocea*, JÄCKEL. I Genève-dalen träffad 2 gånger före 1856 under 10 år, F.-BEAUMONT.

Skall träffas i Transsylvanien, DANFORD, BROWN; i Siebenbürgen vid flyttning talrikare än *St. macrura*, LANDBECK. Under vissa årstider temligen talrik i Neusiedler och Platten See, enl. TEMMINCK, men i senare tid sällsynt, enligt Gr. MARCHALL och v. PELZELN. I Ungern och Galizien enhållen, SCHLEGEL, DRESSER.

I hertigdömet Oldenburg på flyttning, NEGELEIN. Sågs på Borkum 1867 fiska ivrigt, v. DROSTE. HESS säger, att hon en gång träffats der. På Rottum i aug. 1862 fåtalig, ALTUM. Erhållen den $\frac{1}{5}$ 1838 vid Haarlem, SCHLEGEL. I Holland tillfällig, DRESSER.

Träffad 1832 i England, JARDINE; få funna der, men icke i Irland, THOMPSON.

Sällsynt i Belgien, DE SELYS.

Vid Boulogne, tillfällig i N. Frankrike och vid Dieppe, Lille, DEGLAND. Sällsynt i Provence, J. W. v. MÜLLER. På Frankrikes sydkust under senhösten i vinterdräkt.

Förekommer i Portugal och Spanien. I Castilien; i Valencia vanlig om sommaren, VIDAL. I södra Spanien vid Guadalquivirs mynning och flere andra ställen talrik, häckar, SAUNDERS, 1871.

Träffad 3 gånger om sommaren på Balearerna, A. v. HOMEYER.

Stundom i Italien, RIVA. På Sardinien träffades 4 st. i maj 1863, enligt SALVADORI, men icke 1868, såsom BROOKE säger. Erhållen i Pisa, Massaciuccoli och Bari, GIGLIOLI, 1881. Vid Medelhavet sällsynt, en erhållen vid Messina i april 1839, MALHERBE. På Gozzo eller Malta erhöles 3 st. i maj 1864 i häckdräkt, C. A. WRIGHT.

Regelbunden flyttfogel på Illyriens och Dalmatiens kuster, NAUMANN. Allmän vid Albaniens kust under sommaren, ELWES, BUCKLEY. Vid Butrino under jan., febr. och mars ej sällsynt, skall häcka vid Livitazza och i stor mängd i Missolonghi, POWYS. I V. Grekland; under sista hälften av maj vid Missolonghi, häckar talrikt; ägg förtäras mycket. I febr. var hon borta, SIMPSON. Kommer i april och beger sig till häckplatsen. I Akarnanien erhöles den $\frac{2}{9}$ 1859 26 ägg; sådana samlades på Attika den $\frac{1}{5}$ 1861; den $\frac{2}{8}$ 1864 på genomtåg; den $\frac{2}{4}$ 1874 flockvis vid Faleros, KRÜPER. På kusten av Epirus och Korfu sparsam om vintern, POWYS. Kommer till Grekland i april ej sällsynt. v. D. MÜHLE och LINDERMAYER. ansågo, att hon häckade, hvilket blivit bekräftadt. Visade sig aldrig i flock och ej erhållen i vinterdräkt. Uppehåller sig lika mycket vid havet som på de stora träsken, v. D. MÜHLE.

Träffad i Turkiet, i Bessarabien. I Dobrudscha häckar hon i stor mängd i sjön Sinoe, SINTENIS. Vid Konstantinopel, ROBSON; Svarta havet. På Krim besöker hon saltsjöar; förtär Gräs-hoppor.

I Smyrna d. $\frac{1}{3}$ 1859, talrik; boet på ruttnande rör och andra växter samt på öppna marken, var rundt med fördjupning. Ungarna stanna ej i boet, utan dölja sig för solskenet bland växterna bredvid detsamma. Då hon ofta störes vid häckplatsen, finner man färska ägg ännu mot slutet av maj och i juni; färska

och ruvade ägg samt ungar i bon funnos vid Smyrna d. $\frac{1}{2}$ 1872, KRÜPER. I Kaukasus, SCHALOW. I Beirut; erhållen i Palestina, TRISTRAM.

I Algeriet, BALDAMUS och MOTTLEY. Talrik i Fetzara-sjön, BUVRY; enligt BREHM fåtalig i Algeriet vid havet, går till Sudan. Flockvis i mars på sjöarna innanför Constantine, TACZANOWSKI; i Tunis; förtärde i Ö. Atlas Skalbaggar och Gräshoppor i stället för Tobis, *Ammodytes tobianus*, SALVIN; häckade vid Zana talrik. Häckar i Afrika i juni, TRISTRAM.

I Arabien och Egypten, LICHTENSTEIN, SHELLEY; vid Medelhavet och längs åt Nilen samt Hvita och Blåa floden, HEUGLIN. I Lägre Egypten; sedd den $\frac{24}{12}$ 1850, A. BREHM; vid Alexandria en och annan den $\frac{1}{6}$. Allmän i lägre Egypten, ADAMS; på Nilens sandbankar i januari vid lågt vatten, HARTMANN. I Delta vid Damiette och sjön Menzaleh, ALLEN. Vid Damiette under febr. i stort antal; den $\frac{1}{7}$ ett betydligt antal över risfält i trakten. Vid Chartum skall hon, enl. VIERTHALER, uppehålla sig året om. Den allmännaste Tärnan i det inre av Egypten, och har ofta träffats ovanom Kairo och söder ut till Sioot under mars månad, SHELLEY, TAYLOR. I sumptrakterna vid Bahr ghasal, v. HEUGLIN, och mellan Kairo och Sahara; på Blå Nilens sandöar, R. HARTMANN. I V. och Ö. Sahara häckande kolonivis i Zana, TRISTRAM. I Abyssinien i mars, går till Kordofan; i södra trakten flyttfogel, v. HEUGLIN.

Häckar i Turkestan, SEVERZOFF. Vid Tiflis d. $\frac{1}{4}$ 1879, var kommen den $\frac{1}{3}$ sept., RADDE. I Kattiavar, Vestra Indien, mycket allmän, J. H. LLOYD. Synes i Gilgit under flyttning sällan, erhållen den $\frac{2}{3}$, BIDDULPH. I Indien talrik, lever, utom av vattendjur, av Gräshoppor, skalbaggar och andra insekter, häckar ej; flyttar upp åt Ganges flockvis, JERDON. Vanlig i Bengalen, BLYTH.

I Dukhun, SYKES. I SV. Ceylon ej allmän, såsom nordligare; i SÖ. Ceylon talrik, LEGGE.

I Amoy om vintern, DRESSER; Kinesiska sjön. Träffad vid färskt vatten på Borneo, SCLATER. Erhållen på Java, SCHLEGEL, åtminstone en gång.

Nordamerikanska och europeiska individer äro alldeles lika, BAIRD, COUES m. fl. Lever kolonivis; allmän vid Ö. kusten under sommaren. Häckar i Galveston Bay. Ägg den $\frac{2}{3}$ 1864, 'vanligen 3, stundom 4'. Boet stundom med bädd av strå och på stranden uppkastade ämnen, DRESSER. Besöker om sommaren Michigan, RIDGWAY. Long Island, New-Jersey, LAWRENCE. Ej sällsynt om sommaren på kusten av New-Jersey, der hon häckar, Pr. BONAPARTE. Carolina, ALLEN. I Georgien, WHITE, GERHARD. I S. Texas. Från Missisippis mynning till Connecticut ej talrik, flyttande, AUDUBON. På Cuba i juli och aug.; häckar i juni; på V. och Ö. kusterna i juli och aug. över kärr med salt vatten; flygt långsam, GUNDLACH. Guatemala vid Stilla oceanens kust; allmän vid Chiapam, Guatemala. Gammal i vinterdrägt erhållen i febr. 1863, COUES, SALVIN. S. Brasilien, Rio Janeiro, SCLATER, SALVIN m. fl. Brasilien, Prins MAXIMILIAN, SCHLEGEL, v. PELZELN; Patagonien, DARWIN. Från Guatemala till Patagonien vid Stilla havet, SAUNDERS.

N. Australien, GOULD; tillfällig, enl. J. H. BLASIUS.

Hon besöker både havskuster och sött vatten; dock i Europa sällan det senare, utom större insjöar. Hon betar sig som andra Tärnor, lever gerna kolonivis eller i flock, är på de ställen, der hon ofredas, mycket skygg. Vingskjuten försvarar hon sig modigt; är, enl. FABER, en utmärkt störtdykare.

Lätet liknar ett skratt, 'hä hä hä', som i synnerhet höres vid häckplatserna, NAUMANN.

Dess föda utgöres av småfisk, såsom Tobis, vatteninsekter och larver, *Phalæna*, stundom små Ödlor, Grodyngel och Daggmask. Hon dyker icke med hela kroppen under vattenytan. Vid dåligt väder följer hon stundom plogen och förtär utom insekter och larver även spindlar. Under fortplantningstiden plundrar hon någon gång mindre foglars bon. I Afrika förtär hon, såsom vi nämnt, Gräshoppor och Skalbaggas.

L. BREHM ansåg, att hon fortplantade sig först i tredje året, hvilket icke är bevisadt. Häckar vid sött vatten i norra Europa i närheten av havskusten.

Boet utgöres av en liten grop bland lågt gräs eller i sand med bädd av få rötter eller små strån; häckar vanligtvis kolonivis med boen nära hvarandra och stundom på tång.

Fiender: Kråkor och större Måsar taga hennes ägg och ungar.

Av dess parasiter är endast en känd, nemligen: *Filaria obvelata* CREPL., i matstrupen.

Sterna anglica MONTAGU, Orn. Dict. Suppl. 1813. SYKES, P. Z. S. 1832, 169, TEMM., Man. II 1820, 744; IV 1840, 460. TEILM., Fugl. 1823, 153. FABER, Hochn. Vög. 1826, 279. MEYER, Zusätze 1822, 188. NUTT., Man. II 1834, 269. AUDUB., Orn. Biogr. V 1839, 127; Syn. 1839, 430; B. Am. VII 1844, 81. NAUM., V. D. X 1840, 38. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 374. 'SAVI, Orn. Tosc. III 90.' KEYS. u. BL., Wirb. Eur. 1840, n. 486. LANDB., Isis 1842, 201. DE SELYS, Fn. 1842, 149. MALH., Fn. Sic. 1843, 211. JARD., B. of Gr. Brit. IV 284. SCHLEG., Rev. 1844, 130; Mus. Stern. 1863, 34. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 146. BREHM, N-a 1849, 1 H. 60; ref. HAMMARGR., Fagl. Nat. 1852, 100. GRAY, Gen. III 1849, 659. DEGL. & G., Orn. Eur. II 1849 336. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 49; Danm. Fugl. 1852, 327; v. HOM., Orn. Br. 1881, 20, 217. THOMPS., Irel. III 1851, 268. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122; 1856, 251, 527; J.f.O. 1854, 275; Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 135. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 316. VIERTH., N-a 1853, 119; 1855, 373-4. NEGEL., N-a 1853, 62. BALD., N-a 1853, 68. WALL., N-a 1854, 265. LEU, Vög. 1855, 19; N-a 1855, 424. A. BREHM, J.f.O. 1855, 368, 486.

GERH., N-a 1855, 384. DEGL., l. c. 419. HARTL., J.f.O. 1855, 420. F.-BEAUM., N-a 1856, 166, 170. v. HEUGL., Vög. NO. Afr. Sitz.-ber. z.-b. G. 1856, 322; J.f.O. 1863, 164; 1868, 212. BUVRY, J.f.O. 1857, 132. J. W. v. MÜLL., l. c. 234. BALD., N-a 1858, 134. TAYL., Ibis 1859, 54; 1867, 73; 1878, 374. GONZ., J.f.O. 1859, 309, 315, 395-6. LINDERM., Vög. Griech. 1860, 180. POW., Ibis 1860, 356. SIMPS., l. c. 391-4. GUNDL., J.f.O. 1862, 188. A. v. HOM., l. c. 243, 432. KRÜP., l. c. 319; Momms. Gr. Jahr. III 1875, 304; Ibis 1871, 318. ALTUM, J.f.O. 1863, 115; 1864, 88 (104); 1873, 79; Z. G. 1873, 149. RADDE, SO. Sib. 1863, 24, 388; v. HOM., Orn. Br. 1881, 13, 15. R. HARTM., J.f.O. 1863, 236, 463. COUES, Ibis 1864, 389; Key. t. Nat. 1872, 319; B. of NV. 1874, 664. SALVAD., J.f.O. 1865, 50, 421. SALVIN, Ibis 1865, 190. C. A. WRIGHT, Ibis 1865, 463. RIVA, Orn. 1865, 499. R. MEY., Offenb. Ver. Nat. 1866, 49. BAIRD, Ibis, 1867, 286. DEGL. & G., Orn. II 1867, 450. RÖM., Verz. 1868, 72. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 252. TRISTR., Ibis 1868, 331. R. BLAS., Eischale d. Vög. 1869, 26. BORGG., Nordd. 1869, 145. v. DROSTE, Bork. 1869, 321; Z. G. 1873, 149. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 337. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 439. FRITSCH, V. E. 1870, 457. HOLL., Wirb. 1871, 92. SHELL., Ibis 1871, 318. RIDGW., Ann. Lyc. 1871, 391. SAUND., Ibis 1871, 398; P. Z. S. 1876, 644. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24; Z. G. 1877, 100; Orn. C. 1878, 1-3. v. PELZ., Wien. Abh. XXI 1871, 728. BROOKE, Ibis 1873, 346. CORD., Ibis 1875, 187. DANF., Br., l. c. 431. HESS, Orn. C. 1876, 49; 1877, 82. SEV., J.f.O. 1876, 415; 1873, 344, 381. SAUND., P. Z. S. 1876, 644. SINT., J.f.O. 1877, 68; Orn. C. 1878, 165. Jahresb., J.f.O. 1877, 339; 1878, 434; 1880, 92, 404. DRESS., B. Eur. P. 61-2, 1877. SCHAL., J.f.O. 1880, 276. ELW., Ibis 1880, 390. TANCRE, v. HOM., Orn. Br. 1881, 373. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 180.

Sterna aranea WILS., Am. Orn. VIII 1814, 143. BONAP., Syn. 1828, 285. BAIRD, B. of N. A. 1860, 859. BONAP., Synops. Ann. Lyc. 1828, 354. DRESS., Ibis 1865, 320; 1866, 44. v. PELZ., Orn. Brazil. 325 etc.

Sterna affinis HORSE., T. L. S. 1820, 199.

Thalasseus anglicus BOIE, Isis 1822, 563.

Sterna risoria L. BREHM, Beitr. III 1822, 650.

Sterna stubberica OTTO, BUFFON, Uebers., teste GIEB.

Viralva anglica STEPH., SHAW, Gen. Zool. XIII 1826, 174.

Viralva affinis STEPH., l. c. 175.

Gelochelidon baltica L. BREHM, Vög. D. 1831, 772; N-a 1855, 295 [+ *risoria* + *velox*].

Gelochelidon meridionalis BREHM, l. c. 776. A. BR., J.f.O. 1854, 84.

Laropis anglica WAGL., Isis 1832, 1225.

Sterna macrotarsa GOULD, P. Z. S. 1837, 26; Ibis 1857, 455.

Gelochelidon anglica BONAP., List. 1838, 61. BOIE, Isis 1844, 187. LAW., Ann. Lyc. 1852, 37. LICHT., Nom. 1854, 97. L. BREHM, J.f.O. 1854, 318-9. GUNDL., ref. J.f.O. 1857, 234; 1875, 388. SALVIN, Ibis 1859, 364; 1866, 199. TRISTR., Ibis 1860, 82, 157. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 471, 536; ref. Ibis 1863, 472; 1864, 389; Pr. Bost. Soc. 1868, 26. SCLAT., P. Z. S. 1863, 224. ADAMS, Ibis 1864, 36. ALLEN, Ibis 1864, 242; Bull. Harv. Coll. 1872, 410. JERD., B. Ind. III 1864, 836. BLAS., J.f.O. 1866, 82, 84, 86. BLYTH, Ibis 1865, 41; 1867, 177. SALVIN, Ibis 1866, 199. TACZ., J.f.O. 1870, 55. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1871, 41. SCLAT., SALV., P. Z. S. 1871, 572. SHELL., B. Egypt. 1872, ref. J.f.O. 1874, 54. J. H. LLOYD, Ibis 1873, 421. LEGGE, Ibis 1874, 33; 1875, 408. KRÜP., J.f.O. 1874, 448. SEV., J.f.O. 1874, 409; 1875, 186. BIDDULPH, Ibis 1881, 102. GIGL., l. c. 218.

Gelochelidon aranea BONAP., List 1838, 61. GRAY, Handl. III 1871, 119 [+ *G. nilotica*].

Viralva aranea GOULD, Voy. Beagl. III 1841, 145'.

Gelochelidon palustris MACGILL., Orn. II 1842, 237.

Gelochelidon macrotarsa GOULD, B. Austr. II 1865, 403; Suppl. 1869, pl. 81, GRAY, Handl. III 1871, 119.

Anm. Hit har även blivit räknad *Sterna nilotica* HASSELQUIST, Resa 1757, 273; der väl näbbet beskrives såsom 1 tum långt, svart, men fötterna köttfärgade. Araberna kallade den Abu nures, hvilket icke återfinnes hos FORSKÅL, men väl ändock kunde lemna någon ledning för frågans avgörande. I alla händelser bör icke det nu brukliga namnet förändras. V. infr.

187 b. KENTTÄRNA, *Sterna cantiaca* GM.

Pl. LXXVIII, fig. 4.

Näbb 53—55 m.m., svart med gul spets; tarsens höjd lika med mellantåns längd med klo. Stjert kluven, når ej bakom vingspetsarna; fötter svarta; fotsulor gula.

Iris mörkbrun, hos unga gråbrun. Ruggning i slutet av juli, sker långsamt; även hand- och stjertpennor fällas; de unga fälla dessa först på andra hösten; vårruggning sker i södern, men är åtminstone icke alltid fulländad vid fogelns framkomst till häckplatsen. De ungas fjädrar utväxa enl. NAUMANN, i följande ordning: å bröst, rygg, skuldra, vinge, stjert, huvud och hals.

1. *Hane, gammal, i ruggning*, 7 maj 1881, Holstein, SCHLÜTER.

Liknar n. 3. Pannvinkel avrundad. Näsborrar nästan jemnhöga. Kalott svart med inblandade dels hvita fjädrar, dels hvita med svarta spoltrakter, dels svarta med hvitt spetsbräm. Övre stjerttäckare hvita; stjertpennor: de inre nötta, gamla; 6:te paret nytt, når vingspetsarna. Bröst rosenhvitt; handpennor 6, nötta; armbågspennor breda. Smalben 19,2 m.m.

2. *Hane*, 10 september 1863, Kalvsund. Göt. Mus.

'Näbb svart med honingsgul spets. Iris brun. Fötter brunsvarta.' Mått och beskrivning enligt A. W. MALM.

3. *Hane, i ruggning*, 25 juni 1844, Hvalfiskviken, Sydafrika, J. WAHLBERG.

Liknar huvudsakligen n. 4. Huvud ovan framtill hvitt; hjessa med svarta spolstreck; ögonvrå vit, vid ögat svart. Tinning och örontrakt samt nacke svarta med hvita kanter. Stjert kluven, stjertpennor hvita, 6:te 50 m.m. > 1 och nära spetsen grå; tumvinge med hvitgrå fjädrar, kanter hvita, spolar svartgrå; handpennor: 1 gammal, nött, utfan och spoltrakt å infanet svartbruna, spole och infan för övrigt hvita; 2 i utväxt grå, med hvitt inbräm, de övriga nya, hvitgrå, med utkant, spets- och inbräm samt spolar hvita.

4. *Hona, gammal, sommarträkt*, 1 juni 1877, Helgoland, MEVES.

Näbb svart, spets grå; näbbås framtill smal, bågböjd, näsås kullrig, bredare, sluttande. Käkkanter inböjda, jemnt bågböjda; underkäkens undre kanter baktill bågböjda, framtill räta. Pannvinkel bakåt riktad, spetsig. Näsborrar låga, genomsigtiga. Kalott svart, når nära ryggen; övre ögonlock svart; undre ögonlock vid midten hvitt, för övrigt svart; ögonvrå nedtill, huvudets sidor, haka, hals och alla undre delar hvita. Mantel ljust blågrå; kors hvitgrått; övre stjerttäckare hvitgrå. Stjert vit, kluven; stjertpennor 6 par: 6 med smal spets, 60 m.m. > 1. Bröst med någon dragning åt rosenrött; undre stjerttäckare hvita; tumvinge med 3 fjädrar hvitgrå, infan något mörkare; handpennor: 1—6 grå, inbrämstrakt och spetsbräm samt spolar hvita, 7—10 hvita och gråhvita; armpennor 13 hvita, i utfanet något grå; armbågspennor smalare, räta, ljusgrå, 1 och 2 > armpennorna; överarmpennor ljusgrå; hand- och armtäckare samt de mellersta av mantelns färg; kanttäckare och undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa.

Fötter svarta; smalben högt, svart, nättecknad. Tars framtill ringlad; tarsula nättecknad; tår ringlade, simhuden når kloleden, urskuren: $3 > 4 > 2 > 1$; klor starkt böjda, spetsiga: $3 > 2 > 4 > 1$; 3 vidgad och i spetsen grå.

5. Ung, 24 augusti 1837, Ottendorff vid Elbes utlopp, MEVES.

Näbb mörkbrunt, spets och käkkanter grå; underkäkens spetskant rät; hakvinkel avrundad. Kalott svart med hvita bräm, i botten vit; ögonvrå nedtill, huvudets sidor, hals, kräva och undre delar hvita. Rygg och skulderfjädrar hvita och vitgrå med gråsvarta tvärband och spetsbräm; kors hvitt; övre stjerttäckare hvita, de mindre med svartgrå spetsbräm. Stjertpennor: 6:te 36 m.m. > 1 ; mörkgrå spetsar och mot roten hvita; 1 och 2: utfan vitgrått, infan hvitt, spetsar brunfläckiga. Tumvinge grå med hvitt bräm. Handpennor grå, de inre med hvita utkanter, liksom spets och inbräm; armpennor hvita och grå. Armbågspennor: brungrå spoltrakter, hvita brämtrakter, spetsar med mörkbruna, oregelbundna band; handtäckare grå med hvita spetsbräm; armtäckare grå och hvita, de mellersta hvita med svarta spetsfläckar; kanttäckare grå, vid sjelfva vingkanten hvita; undre täckare hvita. Tars upptill bred; klor starkt böjda, svarta med hvita spetsar.

N ^o	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♀	5 j
Längd.	—	400	—	—	—
Huvudets längd + näbb	117	106	—	—	—
Näbb, längd till pannan, direkt	55	—	55	53	39
» » » munvinkeln	74	76	—	72	60
» » från spetsen till näsb.	41,5	41	40,5	39	25,5
» höjd vid roten	12,7	—	12	11	9,2
» » » näsborrarna	10	10	9,6	9	8
Gapets bredd	20	—	—	c. 20	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	6	6	5,5	5	4,2
Underkäkens spets, längd	32,6	—	30	30	15,5
Näsborrar	9×2	—	13×1,2	12,5×1	7×1
Vingens längd, direkt	293	300	280	288	270
Vingbredd	—	910	—	—	—
Tumvinge	59	—	65	66	65
Stjert, längd	162	{ 76 112	126	133	120
Stjertspets bakom vingpetsarna	—	49	—	—	—
Tars	26	—	24	27	25
Mellantå med klo	19+7,8	—	17+9	18+9	17+8

N ^o	1 a	b	c	2 a	b	c	3 a	b	4 a	b	5	6	7	8	9	10	11 a	b
Äggets längd	56,05	54,7	53,68	53,5	52,6	52,2	53,7	50,5	50,5	50,2	52,7	51,6	52,3	49	55,4	56,8	52	52,9
» bredd	35,20	33,8	34,55	36,7	37	37,1	36,2	36,6	37,3	36,8	36,7	35,2	37,8	35,4	37,1	39	37,5	39,1
» spets	20,85	20,9	19,13	16,8	15,6	15,1	17,5	13,9	13,2	13,4	16	16,4	14,5	13,6	18,3	17,8	14,5	13,8
» reduc. längd	1,59	1,62	1,55	1,46	1,42	1,4	1,48	1,38	1,35	1,37	1,44	1,47	1,38	1,38	1,49	1,46	1,39	1,35
» rektangel	1973	1849	1855	1963	1946	1937	1944	1848	1884	1847	1934	1816	1977	1735	2054	2215	1950	2068

Ett och annat ägg har spiralteckning, ALTUM. Färgen varierar. v. DROSTE fann rent hvita ända till bruna. Storlek: 50—52×34—37, DEGL., G.; $2 \times 1\frac{1}{10} - 2\frac{3}{10} \times 1\frac{1}{10} - 2\frac{8}{10} \times 1\frac{1}{10}$ eng. t. Skal tunnt, från hvitt till skiffergult; grundfläckar purpur eller ljus brungrå; ytfläckar svartbruna, somliga med krumelurer, DRESSER.

Ägg. Långsträckta, finkorniga, matt grönhvita, ljus vitgula eller ljus brungula; grundfläckar mörkt perlfärgade; ytfläckar bruna till svartbruna, runda eller oregelbundna eller streckformiga, stundom sammanhängande.

1. 24 maj 1881, Danmark, SCHLÜTER. Ljust brungula, talrika sammanhängande fläckar.

2. 1 juni 1882, KRICKELDORFF. Liknar n. 1.

3. 1866, Rottum, SACHSE. Ljusbula, ytfläckar större och mindre, bruna, delvis sammanhängande.

4. Samma ö. Hvitgula.

5. Samma ö. Ljusbult.

6. Samma ö. Hvitt med smärre runda och ovala fläckar.

7. Smyrna. Hvitt, ytfläckar sparsamma, runda, krumelurer breda.

8. Smyrna. Hvitgult med större och mindre olivbruna till svartbruna, delvis sammanhängande fläckar.

9. Smyrna. Brunhvitt.

10. Smyrna. Ljust olivgrönt; grundfläckar perlemorfärgade, ljusare och mörkare; ytfläckar små, talrika, olivbruna, streck fina.

11. Grekland, MOECHLER. Ljusbula med små, bruna streck och fläckar.

Kenttärnan skall hava blivit sedd vid Nummedalen i Trondhjem, RASCH.

På Gotland 'stundom på flyttning', enligt THUNBERG. Vid Göteborg erhållen: en ung hane den 2^1 1845, en äldre hane vid Kalvsund den 10^9 1863, A. W. MALM.. Efter och under stark SV. storm sköt C. O. BOTHÉN den 26^8 1882 vid Göta elv 3 stycken, LINDBLAD.

NILSSON har beskrivit en, erhållen den 2^1 1836 vid Löddeå

nära Hög. Troligtvis förekommer hon mycket oftare, än man träffat henne.

Häckade, enl. brev av 1844 från P. A. HOLM och CONRADSEN, i Limfjorden. Häckar i Danmark vid Ringkjøbings fjord, på Læsö och flere öar i Limfjorden, på Pelworm m. fl. öar, i stor mängd, KJÆRBÖLLING. Häckar vid Nordsjön och insjöar. BOIE fann henne i stor mängd vid Sjörringsjö; vid sjöarna Sperring och Sjörning, nära 57° n. br., med *Larus ridibundus*; vid Östersjön sällsynt, NAUMANN. År 1867 var hon talrik den 28, 29 å den nästan uttorkade Sjörringsjön och trakten deromkring, J. C. H. MÜLLER. BOIES och NAUMANNS beskrivningar över kolonierna i Sperring- och Sjörringsjöarna äro ej tillämpliga för vår tid, ROHWEDER. I Thisted, NV. Jutland, blevo ägg insamlade av Dr. HEIBERG, ELWES. Talrik på öarna vid Slesvigs nordsjökust; kolonierna sällsyntare på östersjökusten, BENICKEN. På Lyst och Sylt mindre kolonier, NAUMANN. Häckar spridd på N. delen av Sylt samt på en liten ö, Jordsand, nära 'List', GRUNACK, THIELE. Förekommer såsom 'irrfogel' i Töndern, J. P. MÜLLER. I V. Slesvig talrik i maj—juli 1819. Norderoog, 54° 30' n. br., var alldeles betäckt av sjöfogel, som strövade över till andra öar och till Eiders mynning; häckade på östra kusten den 24 1872; bon, ofta ej mer än en fot från hvarandra i sanden, utgjordes av en obetydlig fördjupning; få bon bland gräs. *Larus argentatus* rövar deras ägg. J. F. NAUMANN ansåg antalet 1819 vara ½ million. Innehavaren av platsen uppskattade den 1872 till 20,000 st., men MÖBIUS till ännu mindre. Ruvade den 24 med huvudet riktadt mot vinden. Värpningen börjar den 18. Inom 8 dagar läggas 3 ägg, hvarefter ruvningen börjar. Äggen insamlas och säljas. Några ägg voro den 24 ruvade. Gulan är gulröd; äggen äro goda; ägget kokt har genomskinlig, blåhvit hvita, MÖBIUS,

1872. År 1875 från medlet av maj till medlet av sept. utgjordes på Norderoog kolonien av många tusen st.; ett litet antal fans på Amrum; men hon var tillfällig vid Östersjökusten, ROHWEDER. På flyttning i Flensburg; kolonien på Norderoog utgjordes 1877 av omkring 50,000 st., Jahresb. År 1879 i Slesvig och Holstein om sommaren; kom den 20; första kullen den 3. Sitter såsom alla Tärnor på boet alltid mot vinden, således icke alltid vänd mot havet. Fåtalig på Sylt, Jordsand och Amrum; till andra öar strövar hon stundom, ROHWEDER.

Lever vid öppet hav, icke i det inre av Tyskland. Kom till Holland och Jutland i slutet av april, flere i aug. till medlet av sept.; flyttar flockvis mest om natten, vanligen äro några förelöpare; följer Europas vestkust ganska regelbundet, NAUMANN. Häckade förr på ön Stübben, hvilken nu mera är en sandbank, som stundom står under vatten, E. v. HOMEYER. I Tyskland sällsynt; träffad i Münsterlandet, ALTUM. Kom till Mittelfranken i början av maj och i juni samt åter i juli vid Sommersdorf årligen parvis; en gång sågos 7 st., JÄCKEL. En gång på Rhein, vid Neuwied, BRATHS. Vid Boden- och Untersee nästan årligen, GELDWIN. I Genève-dalen oregelbunden, F.-BEAUMONT. Från Österrikiska staterna omnämnas hon av FINGER.

I Eierland vid Texel om sommaren i otalig mängd, Norderney. På Wangerooge, NAUMANN, om sommaren 1876 och 1878 i stor mängd, WIEPKEN; häckar ävenså på Westerstrand, nära Hollum, på Ameland, ALBARDA. På Rottum fåtalig den 19 1862, ALTUM. Unge, 15 dagar gammal, d. 8 1859 och en 2 dagar gammal d. 25 1860, SCHLEGEL. En stor koloni häckade der; kom i slutet av april eller de första dagarna av maj, häckar så tätt, att man knappt kan gå mellan äggen, som läggas i början av juni utan

underlag, v. DROSTE. Häckar icke i enskilda par; besöker Borkum, HESS. I Holland erhållen den $\frac{1}{2}$ i häckdräkt, i övergångsdräkt i aug. Unge, 15 dagar gammal, den $\frac{1}{2}$ 1859 vid Meuse, SCHLEGEL.

Från England säges det, att hon lever mest parvis. I trakten av Rommey den 17 april—15 sept., LATHAM, BECHST. Love, Cornwall, i mars 1828, 'L. F.' Häckar i Essex, YARRELL, i mängd på Farnöarna, Firth of Forth, May, N. Berwick, sedd på Solway, N. Skotland, i juni, JARDINE m. fl. I Storbritannien, 50° — 57° n. br., MORE, 1865; häckar ej sällsynt; i S. Kent tillfällig, träffad på fl. ställen; häckar vid olika delar av kusterna i små kolonier; tillfällig i Irland, THOMPSON, men häckar även, enligt DRESSER.

Talrik vid Belgiens kust, i synnerhet vid Ostende; häckar nästan aldrig inne i landet, DE SELYS.

Om våren talrik i N. och S. Frankrike, häckar fåtaligt i södern; kommer dit den $\frac{25}{4}$ — $\frac{15}{5}$, DE SERRES. Mycket allmän vid N. Frankrikes kust, på flyttning i aug; mindre talrik i maj. Förekommer i Boulogne, DEGLAND. I Savoyen erhållen den $\frac{29}{3}$ 1849 och $\frac{1}{4}$ 1852 på stranden av sjön Bourget, BAILLY. Erhållen, men är ganska sällsynt i Côte d'Or, MARCHANT. I Provence över sommaren ej sällsynt, häckar, J. W. v. MÜLLER.

Förekommer i Portugal, A. C. SMITH. Vid Santander, N. Spanien, sågos några få i maj 1876, L. H. IRBY. I Castilien ej talrik i aug.—okt., RIOS NACEIRO. I Spanien temligen talrik längs kusten, häckar vid mynningen av Ebro och nära Cartagena, SAUNDERS. Vid Gibraltar under höst och vår talrik, IRBY.

På Sardinien mycket allmän, häckar, BROOKE, uppgiven såsom stannfogel. På Italiens fastland sällsynt, SALVADORI. Erhållen från Nizza, Genua, Elba, Lesina, Comacchio, GIGLIOLI. De första

sågos vid Fare, Sicilien, den $\frac{1}{2}$ 1874. Vid Cagliari den $\frac{22}{3}$, Lord LILFORD; häckar enligt DRESSER. På Gozzo och Malta synas få stundom under höst och vinter, C. A. WRIGHT.

Erhållen av NATTERER under hans resa till Triest 1814, v. PELZELN. År 1880 vid Pirano, flyttfogel i okt. och nov. talrik; iakttagen den $\frac{1}{2}$ 1781, Jahresber.

I V. Grekland, SIMPSON. Under flyttning och om vintern, DRESSER. Vid Missolonghi i febr. fåtalig, SIMPSON. Sällsynt på Joniska öarna; tillfällig på hösten vid Butrino, POWYS. I Dobrudscha i april, SIMPSON; häckar i mängd på sandbankar i sjön Sinoe, SENTENIS, 1877. I Bulgarien, E. v. HOMEYER. Allmän vid Svarta havets kuster under sommaren, häckar, ELWES, BUCKLEY; häckade nära Kustendji. Svarta havet, mellan Odessa och Eupataria, den $\frac{2}{3}$ och $\frac{1}{4}$ 1874, GOEBEL. På Krim, TAYLOR. I sept. och okt. 1875 under få dagar iakttagen i Konstantinopel, SCLATER. På Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW. Häckar i sanden på öar i Kaspiska havet, BRUCH. På ön Sari, Tiflis, ansågs hon häcka, RADDE.

På Canari-öarna endast iakttagen på Lanzarote och Fuertaventura, BOLLE. Skall häcka på några av öarna. På kusten av Marocco om vintern, DRAKE. I Senegal 1862 i vinterdräkt, SCHLEGEL. Finnes från Benguela, V. Afrika, $12^{\circ} 34'$ s. br., i museet i Lissabon, DU BOUAGE. Loango-kusten, $4^{\circ} 30'$, REICHENOW. Accra och Cape-coast Castle; sågs i hamnen vid Sierra Leona, SHELLEY, BUCKLEY. Camma, DU CHAILLU, 1858.

I El Baheira, Ö. Atlas. Förekommer ofta bland andra Tärnor i Egypten, SALVIN. I lägre Egypten ej talrik; träffad vid Menzaleh, A. BREHM. Sedd nära Damiette, TAYLOR. I Egypten även träffad av HEUGLIN. I Port Said den $\frac{1}{2}$ 1870 talrika Tärnor och Måsar; bland de förra voro *St. caspia* och *S. cantiaca* de anmärknings-

värdaste, KENNEDY. Flere sågos den $\frac{15}{3}$ i Alexandrias hamn, TAYLOR, 1878. På Blå Nilens sandbankar, R. HARTMANN. I S. Afrika, JARDINE, LAYARD, GURNEY. Vid Kap allmän i jan.—mars 1873, SHELLEY.

I Sindh och på några andra platser i S. Asien, DRESSER. Bengaliska viken om vintern, SAUNDERS.

Den amerikanska och europeiska äro identiska. N. Amerika längs Atlantiska kusten till Vestindiska öarna; Honduras, SAUNDERS. Louis är N. gränsen under häckningstiden, ALLEN. Texas till Florida, i slutet av maj, häckar, AUDUBON. På Bahama, BRYANT. Mexico, NAUMANN. Allmän på Cuba, häckar i juni, GUNDLACH. Ägg insamlas i mängd på Pedro Kays vid Jamaica, GOSSE. Gabiata m. fl. ställen på Portorico, talrik, GUNDLACH. I Central-Amerika skall hon vara något mindre än i N. Amerika. På Antillerna talrik, COUES. Britiska Honduras den $\frac{10}{2}$. På Guatemalas båda kuster allmän, SALVIN; häckade vid kusten av Belize i maj, SCLATER, SALVIN.

I S. Amerika, LICHTENSTEIN. Träffad i N. Brasilien, NAUMANN. Bahia, SAUNDERS. Nya Zeeland, NAUMANN.

Hon är försiktig, skygg och modig, slår ofta efter dem, som besöka häckplatsen; bor kolonivis.

Flygten är snabb och omvexlande; hon flyger ofta högt vid längre resa; storm hindrar henne föga.

Lätet är mycket starkt: 'kirrhitt kerrhitt', ungarnas: 'sriiii'.

Födan utgöres av fisk, såsom Sill, om 6 tumslängd, Sardeller m. fl. Flyger i rät linie efter hvarandra utåt havet, dock i flere led, söker sin föda i öppet vatten, ofta långt bort; vid stark rörelse hos havet fiskar hon i bränningar. Fladdrar vid fiske i luften; störtar från 10—12 fots höjd i vattnet och vid bränningar å rev ofta genom böljornas skummande kammar; fisket

misslyckas ej sällan. Hon tager fisken på tvären, kastar den i luften och slukar den med huvudet först. Hon bär fisken ofta så länge i gapet, att det ser ut som om hon väntade på en *Lestris*. Hon synes stundom fiska för sitt nöjes skull. Återvänder om aftonen från fiskeplatsen.

Hon häckar både vid kusterna och vid sötvattens-kärr i kolonier om tusenden eller hundratusenden, hvilka bo helt nära hvarandra. Lägger ägg utan bo i en grop på sand eller kal klippa, stundom med bädd av få grässtrån och blad så nära vattnet, att äggen, som läggas i juni, ofta bortspolas; stundom lägga de ägg i hvarandras bon, så att 4—5 träffas tillsammans. Den ruvande fogeln har en ruvfläck; båda könen ruva. Ruvningen skall vara 3 veckor. Ungarna stanna få dagar kvar i boet och på häckplatsen, sprida sig och gömma sig så godt de kunna bland sten och tuvor; matas av de gamla även under flygt. De ungas läte är pipande.

Ägg tagas under 14 dagar, ofta lemnas ett kvar, och foglarna fortsätta äggläggningen. Märkligt är, att ibland tusen ungar föräldrarna kunna igenkänna sina egna.

Mot fiender, såsom Falkar, Havsörnar, Måsar, *Lestris*, hvilka vilja röva deras ägg eller ungar, föra de samfäldt häftigt krig och driva dem på flygten. Orsaken till deras sammanhållning är utan allt tvivel behov av inbördes skydd mot fiender, av hvilka meniskan är hennes svåraste, då äggplockningen sker med oförstånd. Måttlig äggplockning skadar deremot icke kolonien, men skjutning bör alldeles uraktlåtas. På guanoöar är skjutning och allt annat ofredande av foglarna strängt förbjuden, men hos oss handlar man mot dylika foglar oftast ytterst oklokt. Köttet anses dåligt, men äggen utmärkt goda och skola vara de smakligaste av alla sjöfogelsägg. Äggen insamlas på sina ställen i

tusental på de nederländska och tyska öarna metodiskt, så att hvarje par alltid får utkläcka en kull. Någon skada anses fogeln icke göra, emedan havet, der han lever, vimlar av fisk. Med ringa besvär avkastade hvarje koloni, enligt NAUMANN, för 40 år tillbaka 250 kronor.

Bland fjädrarna leva:

Docophorus melanocephalus BURM.; *D. brevicornis* GIEB.; *Nirmus longicollis* RUDOW.

Uti inelvorna:

Echinorhynchus linearis WESTRUMB; *Distomum cochlear* RUD.; *D. denticulatum* RUD.; *D. sternæ cantiacæ* DE LA VALETTE och *Holostomum pileatum* DUJ.

Sandwich Tern LATH. Syn. III pl. 2 1785, 356 + African Tern. 354. *Sterna cantiaca* GM., L. S.N. 1788, 606. LATH.-B., III, II 1798, 313; IV 1812, 487. TEMM., III 1820, 735; IV 1840, 454. TEILM., Fugl. 1823, 150. BENN., Isis 1824, 886. FABER, Hochn. Vög. 1826, 38, 189, 279. DÖB. u. BENICK., Jäg. Prakt. I 1828, 79. 'L. F.', Loudon Mag. 1830, 177. NATT., Man. II 1834, 276. AUDUB., Orn. Biogr. III 1835; ref. J.f.O. 1855, 25; Syn. 1839, 317; B. Am. VII 1844, 87. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 378. NAUM., V. D. X 1840, 50. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 371. KEYS. u. BL., Wirb. 1840, n. 485. DE SERR., Migr. 1842, 105, 207. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 149. MALH., Fn. Sic. 1843, 210. SCHLEG., Rev. 1844, 129; Mus. Stern. 1863, 5. A. BREHM, N-a 1849, 1 H. 60; J.f.O. 1854, 85; 1855, 368. GRAY, Gen. of B. III 1849, 658. NACEIRO, Mem. Madr. Ac. 1850; ref. J.f.O. 1855, 304. JARD., B. of Gr. Brit. IV 272. THOMPS., Irel. III 1851, 268. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 327; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215, 225. LICHT., Nom. 1854, 98. WALL., N-a 1854, 264; 1855, 133. BAILLY, Orn. IV 1854, 292. BOLLE, J.f.O. 1855, 177, 229. LLOYD, Ant. II 1855, 214. BRATHS, N-a 1855, 332. DEGL., l. c. 419. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. v. HEUGL., V. NO. Afr. 1856, 322; J.f.O. 1874, 54. BRUCH, J.f.O. 1857, 24. C. JÄG., Wetterau II 1857, 52. HARTL., Orn. W.-Afr. 1857, 255. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566. DU CHAILLU, 1858; Cit. J.f.O. 1861, 273. NILSS., Fn. II 1858, 312. POW., Ibis 1860, 356. SIMPS., Ibis 1860, 394; 1861, 362. ALTUM, J.f.O. 1863, 75-6, 119; 1864, 88. R. HARTM.,

J.f.O. 1863, 463. JÄCK., Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 135. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 152. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 428; 1868, 44; Bork. 1869, 321; Z. G. 1873, 149; v. HOM., Wand. 1881, 384. SALVAD., J.f.O. 1865, 421. MORE, Ibis 1865, 452. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 232. R. BLAS., Eisch. d. Vög. 1867, 26. TAYL., Ibis 1867, 73; 1872, 236; 1878, 374. DRAKE, l. c. 1867, 430. LAY., B. S. Afr. 1867, 370. DEGL. & G., Orn. II 1867, 452. GURN., Ibis 1868, 262. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. MARCHANT, Cat. 1869, 77. J. C. H. MÜLL., Nat. Tidsskr. 1869, 140. BORGG., Nordd. 1869, 144. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 337; 1872, 293. SHELL., Ibis 1871, 318; 1875, 87. v. PELZ., Orn. Bras. 1871, 324; Wien. Abh. XXI 1871, 729. SCLAT., SALV., P. Z. S. 1871, 569. SAUND., Ibis 1871, 387; P. Z. S. 1876, 653. MÖB., Z. G. 1872, 202-4; ref. Ibis 1872, 470. GODM., Ibis 1872, 222. SHELL., B. Eg. 1872; ref. J.f.O. 1874, 54. SHELL., BUCKL., Ibis 1872, 282, 293. COUES, Key t. N. A. B. 1872, 320; B. NW. Am. 1874, 673. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1872, 410. BROOKE, Ibis 1873, 346. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 577. KENNEDY, Ibis 1874, 109. DURNF., l. c. 401. H. GOEB., J.f.O. 1874, 447-9. LILF., Ibis 1875, 14. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 24; Z. G. 1877, 99; v. HOM., Reise 1880, 74. HESS., Orn. C. 1876, 49. SCLAT., Ibis 1876, 61. J. P. MÜLL., Z. G. 1876, 290. DU BOCAGE, J.f.O. 1876, 293. REICHENOW, J.f.O. 1877, 10. SINT., l. c. 68; Orn. C. 1878, 165. E. v. HOM., J.f.O. 1877, 73; Reise 1880, 26, 36; Orn. Br. 1881, 225. Jahresb., J.f.O. 1877, 339; 1878, 434; 1880, 92; 1882, 106; 1883, 74. WIEPK., J.f.O. 1877, 430. GRUNACK, THIELE, Orn. C. 1878, 155. GOELDL., J.f.O. 1879, 383. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. ELW., Ibis 1880, 390. RADDE, v. HOM., Orn. Br. 1881, 16. GIGL., Ibis 1881, 217. LINDBL., Jägarf. T. 1882, 185. A. u. K. THIELE, Thiere d. Heim. II 1882, 563. J. H. IRBY, Ibis 1883, 189.

Sterna cayennensis GM., L. S.N. 1788, 604. LATH., BECHST., III, II 310.

Sterna africana GM., l. c. 605 (j.). LATH., Ind. II 1790, 805. LATH.-B., III, II 311.

Sterna simplex β GM., l. c. 666.

Sterna striata GM., l. c. 609 (j.). LATH., Ind. II 1790, 801. LATH.-B., III, II 316.

Sterna nubilosa SPARRM., Mus. Carls. Tab. 13. RETZ., Fn. 1800, 165. LATH.-B. III, II 316.

Sterna stübberica OTTO, BUFF., Übers. XXXI 104. LATH.-B., 1798, 325; 1812, 487. BECHST., Nat. D. IV 1809, 679.

'*Sterna columbina* SCHRANK, Fn. Boica I 1789, 252', t. BECHST.

'*Sterna sandvicensis* BOYS, N. H. of Sandw. 1789, 851.'

Sterna Boysii LATH., Ind. II 1790, 806.

- Sterna naevia* BEWICK, Br. B. II 1804, 207. ?HARTM., J.f.O. 1813, 237 (nec L.).
- Sterna canescens* MEY. u. W., Tasch. II 1810, 458. NILSS., Orn. II 1821, 158. THUNB., Anim. Sv. 1823, 9.
- Thalasseus cantiacus* BOIE, Isis 1822, 563. (?)BOLLE, J.f.O. 1855, 229. SALV., Ibis 1859, 364. DU CHAILLU, 1858; ref. J.f.O. 1860, 202. GOSSE, J.f.O. 1862, 207. BLAS., J.f.O. 1862, 81, 84, 86, 87. GUNDL., l.c. 1867, 234. A. FRITSCH, V. E. 1870, 455.
- Actochelidon cantiacus* KAUP, Entw. u. Nat. Syst. 1829, 31. GRAY, Handl. III 1871, 119. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 58. MALM, Fn. 1877, 186, 305.
- Thalasseus canescens* + *Th. candicans* BREHM, Vög. D. 1831, 776-7.
- Sterna acuflavida* CABOT, Pr. Bost. S. II 1847, 257. LAW., BAIRD, B. of N. Am. (1858) 1860, 860. BRYANT, List.; ref. J.f.O. 1861, 58.
- Thalasseus acufavidus* COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 540; Ibis 1864, 389; 1866, 272; Proc. Bost. Soc. 1868, 126. GUNDL., J.f.O. 1861, 348; 1862, 94, 190; 1874, 311; 1875, 390; 1878, 163, 191. SALVIN, Ibis 1864, 381, -5, -6 1865, 190; 1866, 189.
- Thalasseus Boysii* BLYTH, Cat. B. As. Soc. 1863, 291.
- Sterna Dougalli* CARA, teste SALVAD., J.f.O. 1865, 421 (nec MONTAG.).
- Actochelidon acuflavida* GRAY, Handl. III 1871, 119.
- Sterna (Thalasseus) cantiacus* COUES, B. of NV. 1874, 673.
- Kensche Seeschwalbe ROHW., Orn. C. 1878, 1.

187 c. ROSENTÄRNA, *Sterna Dougalli* MONTAGU.

Näbb långt, svart, vid roten rödt. Stjert djupt kluven, när bakom vingspetsarna. Första handpennans utfan svart. Fötter brandgula. Tars hälften så lång som näbbet, lika med mellantån utan klo.

Som denna Tärna icke med någon säkerhet träffats på Skandinaviska halvön, såsom det blivit uppgivet, kan hon här endast i korthet omtalas.

1. *Gammal, i sommardrägt*, 30 juni.

Huvud ovan till midten av ögat, nacke och halsrygg svarta; iris mörk-

brun; mantel blågrå; stjert hvit, mycket lång, djupt kluven; vingpennor med hvita spetsbräm; första handpennan i utfan svart. Längd c. 17 t.; näbbås 1,7; gap 1,95; vinge 9; stjert 9; yttersta stjertspetsen 6 t. > 1:a paret; tars 0,75 t. eng. mått. Eft. DRESSER.

Från Madagaskar: längd c. 390; näbb till pannan 32—35; vinge 200—220; stjert 128—160; tars 17—16 m.m. Eft. HARTLAUB.

Näbbet har olika färg: svart, gulspetsigt, gult med svart spets, alldeles svart, alldeles gult eller grönaktigt; alla från samma häckplats. Efter v. DROSTE.

Handpennor med in- och spetsbräm hvitt; stjerttäckare och gump grå. Näbbets färg varierar efter ålder och årstid, svart, rödt, orange. SAUNDERS.

Ägg. Trubbiga, småfläckiga, fläckar föga sammanlöpande; grundfläckar violettgrå; ytfläckar bruna.

1. 28 maj 1869, Bretagnes kust, d'HAMOUV. Ljust olivgrå.
2. 27 maj 1869, samma plats. a något utdraget, ljust rödgrått; b olivhvitt.
3. Maj 1868. St. Barthelemy, GOËS. Brandgult, fläckar i krans, små, spridda.
4. Samma tid och ställe. Ytfläckar små, mörkt olivbruna.
5. 22 maj 1868, samma ställe. Hvitt, grundfläckar svartgrå, ytfläckar och fina krumelurer svartbruna, de större i krans.
6. Samma dag och ställe. Brandgult med större, spridda fläckar.

Nº	1 a	b	2 a	b	3	4	5	6
Äggets längd.....	40	39	41,9	40	41,8	40,7	42	40,5
» bredd.....	30,4	30,8	30,5	30,8	29,5	30,6	29,6	30,4
» spets.....	9,6	8,2	11,4	9,2	12,3	10,1	12,4	10,1
» red. längd	1,31	1,25	1,37	1,3	1,42	1,33	1,42	1,33
» rektangel.	1216	1201	1278	1232	1233	1245	1243	1231

Ägg från Thisted liknade dem av *St. anglica*: ljust gulgrå; grundfläckar violettgrå, ytfläckar svartbruna: 44×34, 44×35, 43×37 m.m., DRESSER. [Dessa synas mig mycket tvivelaktiga.] Ägg från andra håll, enligt DRESSER: 38½×30—42×29½, hvilket överensstämmer med de här beskrivna. Enligt DEGLAND: 40—43×30—31. Äggen skola enligt ALTUM stundom vara spiraltecknade.

Rosentärnan tillhör icke vår Nord. Skall hava träffats i Norge, TEMMINCK. Till KORÉN har DANN muntligen meddelat, att han funnit henne vid en fjord i Nordlanden; enligt en skriftlig anteckning, lemnad av WESTERLUND. DANN uppgiver, enl. YARRELL,

att hon skulle häcka i Lappmarken, hvilka båda uppgifter säkert bero på en förvexling med *St. arctica*. NILSSON biträder TEMMINCKS förmodan om hennes förekomst i Östersjön. Emellertid hava vi icke sett några exemplar från Skandinavien; det kan dock vara skäl att eftersöka henne, i synnerhet på vår vestkust. Hon har icke heller träffats på Borgholm.

KJÆRBÖLLING erhöi vid Ringkjøbings fjord en ung i sept. 1847, och den 20 aug. 1849 en sådan, åtföljd av en gammal. Ägg från Danmark ansågos av v. DROSTE osäkra. Synes stundom vid Jutlands vestkust. Vid Sperring-sjö, nära Thisted, bland en stor koloni av *Larus ridibundus*, *St. anglica* och *St. cantiaca* träffades hon av HEIBERG 1874. Har eget läte och flyger högre än de andra Tärnorna; ägg erhållna vid Thisted den $\frac{1}{5}$ och den $\frac{2}{3}$. År 1875 återkom hon till samma plats, men häckade icke; år 1876 återkom icke någon, BENZON hos DRESSER. Mycket sällsynt vid Slesvigs kust, sedd 1820, BENICKEN; Slesvigs östkust, BOIE. År 1877 få par vid Amrum; ett par på Sylt. I Slesvig och Holstein från medlet av maj till medlet av aug.; regelbunden endast på några av öarna i Nordsjön. Häckar på Amrum; träffad i slutet av maj och början av juni, men ej bon funna; sällsynt vid Östersjökusten, ROHWEDER. I Holstein, HAGE. Iakttagen 1878 vid Hörnum, ROHWEDER, v. HOMEYER. Andra underättelser från Danmark ej alldeles säkra, v. HOMEYER.

På Helgoland i sept. 1858, BLASIUS; 2 gånger iakttagen av GÄTKE, CORDEAUX.

Sällsynt vid Tysklands Östersjöstränder; tillfällig vid Tysklands Nordsjökust, NAUMANN.

En gång skall hon hava träffats på Borkum, v. DROSTE. Schledts mynning stundom om hösten, DRESSER. På Hollands kust tillfällig i aug. och sept., TEMMINCK.

Häckar på flere platser söder om Cumberland och Northumberland samt på May talrikt, JARDINE; regelbundet i Cornwall och på några andra platser, MORE. Storbritannien i allmänhet sällsynt, vid kusterna, häckar dock regelbundet vid Skotland och Irland. Häckade förr på Farn Islands, DRESSER. På Irland oregelbunden om sommaren; häckar på få ställen av östra kusten, THOMPSON.

I Belgien tillfällig vid kusten i aug. och sept., DE SELYS.

Synes vara regelbunden i Frankrike. På norra kusten sällsynt. Häckar på Bretagnes öar i mängd, i synnerhet på Iles des Dames, DEGLAND. Skall häcka i Picardie, erhållen vid Abbeville, oftast i sällskap med *St. hirundo*, TEMMINCK. Sällsynt i S. Frankrike, säges komma den $\frac{3}{4}$ — $\frac{1}{5}$, DE SERRES. Kommer fåtalig på våren till Provence, J. W. v. MÜLLER.

På Baleariska öarna erhållen i maj, SAUNDERS. I Italien ytterst sällsynt: en gång d. $\frac{2}{3}$ 1822 erhållen i Ligurien, SALVADORI, DRESSER. Skall hava erhållits vid Massaciuccoli i maj 1835, GIGLIOLI. På Sardinien, enligt CARA, men med skäl utesluten av SALVADORI.

I Grekland erhållen, enl. v. D. MÜHLE; sällsynt, KRÜPER; men icke träffad hvarken av LINDERMAYER eller av senare forskare, såsom SAUNDERS. En kallad *St. Dougalli* var endast *St. nigra* i vinterdräkt, DRESSER.

Anses förekomma på Azorerna, GODMAN. På Madera under flyttning, HARCOURT. Tanger, DRESSER. Från Kap finnes ett exemplar i Britiska museet, DRESSER; Natal, SAUNDERS. På klippor och bankar å Chargudos, norr om Mauritius och på Rodriguez i mängd, enligt POLLEN; på Bourbon; Mauritius, E. NEWTON; Tamatave den 6 juli, HARTLAUB.

Coromandel, BLYTH. Bengalen i sommardräkt, SCHLEGEL, BLYTH. Häckar på Andamanöarna; på Ceylon i maj; Malajiska

öarna, SAUNDERS. Omtalad av DROSTE såsom upptäckt av ROSENBERG på Aru-öarna.

På N. Amerikas atlantiska kust talrik, COUES. Ofta sedd i Franklin Country, COX. Häckar i Alleghany, ALLEN. Omtalas från Ohio, Newyork; i Massachusetts sällsynt, men häckar; i S. Carolina; bortflyttar från Förenta staterna om vintern, COUES. Kom i slutet av april till Bermuda; förmodas häcka der två gånger om året; bortflyttar över vintern, WEDDERBURN, HURDIS. Häckar och är talrik i Florida, AUDUBON. Centralamerika d. 2^o 1862; Guatemala, SALVIN; erhållen den 1^o 1862, COUES; i Turneff möjligen häckande. I Britiska Honduras fåtalig, SALVIN. Båda kusterna av Cuba; N. kusten av Portorico ung fogel erhållen, GUNDLACH. Belize i maj 1862; Trinidad, SCLATER, SALVIN. Cubas kuster, GUNDLACH. På St. Barthelemy erhållen av GOËS, SUNDEVALL; häckar, se ovan p. 801. Brasilien, LICHTENSTEIN.

Australien [*St. gracilis* GOULD] på vestra kusten i talrika flockar å korallreven; sades häcka i nov. Häckar i Nya Caledonien i mängd på ett rev nära Amedée-ön, LAYARD.

Hennes levnadssätt tyckes likna de närstående arternas. Hon synes hålla sig mest vid havskusterna, i tempererade och varmare trakter och saknas i den högre norden. Hon är över allt flyttfogel. Flygten är, enligt ROHWEDER, långsamt svävande; hon drar derunder de långa stjärt pennorna tillsammans. Hennes läte skall vara olik det av *St. macrura*. Dess bo i Thisted fans på en sandkulle med kort gräs, något avsides från *St. macrura*. Enligt AUDUBON läggas äggen på bar mark.

Ibland fjädrarna skall man hava funnit:

Nirmus anagrapsus NITZSCH. Deremot har icke någon inelvsmask ännu hos henne träffats.

?*Larus polo-candor* SPARRM., Mus. Carls. fasc. 4, n. 83, 1789.

Sterna Dougalli MONTAGU, Ornith. Dict. Suppl. 1813. VIEILL., N. Dict. d'Hist. Nat. XXXII 1819, 438; Gal. d. Ois. 1825, 225. TEMM., II 1820, 738; IV 1840, 457. BOIE, Isis 1822, 363. SAVI, Orn. Tosc. III 93. MEYER, Zusätze 1822, 187. BEN., Isis 1824, 886. L. BREHM, V. D. 1831, 779; Vogelf. 1855, 347. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 378. AUDUB., Syn. 1839, 320; Cf. J.f.O. 1855, 25. NAUM., V. D. X 1840, 78. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 372. DE SEL., Fn. 1842, 150. DE SERR., Migr. 1842, 105, 207. JARD., B. of Gr. Brit. IV 275. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 49; Danm. Fugl. 1852, 328; v. HOM., Orn. Br. 1881, 210, 215, 218. WALL., N-a 1854, 265. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1855; ref. J.f.O. 1855, 52. NILSS., Fn. II 1858, 313. BLAS., N-a 1858, 316; Ibis 1862, 71. WEDDERB., ref. J.f.O. 1859, 222. BLYTH, Ibis 1865, 39. SALVAD., J.f.O. 1865, 50. GODM., Ibis 1866, 103, -7. NEWT., Ibis 1867, 373. DEGL., G., Orn. II 1867, 459. SUNDEV., Öfv. V. A. Förh. 1869, 589. SCLAT., SALV., P. Z. S. 1871, 571. E. REY, Syn. 1872, 137. PALM., Finl. Fogl. 1873, 577. COUES, B. of N. W. 1874, 688. CORD., Ibis 1875, 187. DRESS., B. Eur. LIV 1876. SAUND, P. Z. S. 1876, 652-3. GIGL., Ibis 1881, 218.

Sterna Douglasii MONT., Ornith. Dict. SCHLEG. Mus. Sternæ 1863, 24. ALTUM, J.f.O. 1864, 88 (104). J. H. BLAS., J.f.O. 1866, 80, 86. R. BLAS., Eisch. d. V. 1867, 27. v. DROSTE, J.f.O. 1867, 354, 428; Bork. 1869, 326; J.f.O. 1873, 391. HARTL., Vög. Mad. 1877, 385.

Sterna paradisea SELBY, Isis 1830, 1059. KEYS., BLAS., Wirb. 1840, 484. SCHLEG., Rev. 1844, CXXX. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 146. GRAY, Gen. III 1849, 659. THOMPS., Irel. III 1851, 271. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. BAIRD, l. c. 344. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 197. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 551; Ibis 1864, 389; Proc. Bost. Soc. 1868, 126; Key. 1842, 321. SALVIN, Ibis 1864, 387; 1866, 199; P. Z. S. 1871, 571. MORE, Ibis 1865, 452. BLYTH, Ibis 1867, 177. COX, Rep. Indiana 1869, 232. GUNDL., J.f.O. 1871, 292; 1875, 391; 1878, 163, 191. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1872, 410. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24; v. HOM., Reise 1880, 74. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 304. FRITSCH, V. E. 1875, 457. Jahresb. J.f.O. 1877, 339; 1878, 434; 1882, 106 [nec BRÜNN.].

Sterna Mac Dougalli MACGILL., Man. Br. B. II 1842, 233.

Hydrocecropis Dougalli BOIE, Isis 1844, 178.

Sterna gracilis GOULD, P. Z. S. 1847, 222. BLYTH, Ibis 1865, 39. LAYARD, Ibis 1877, 363, 1878, 265; 1879, 365; 1882, 540. TRISTR., Ibis 1879, 182. [J. H. BLAS. ansåg den skild: J.f.O. 1866, 75, 79.]

Sterna bicuspis LICHT., Nomencl. Av. 1854, 98.

Sterna tenuirostris LICHT., fide BLAS., J.f.O. 1866, 80.

Sternula koristes HUME, Stray Feathers II 1874, 318.'

Anm. Då namnet *Sterna paradisea* även blivit använt för *St. macrura* NAUM., kan jag icke här anföra flere författare, men anser, att dessa citat äro riktiga, dels till följd av lemnade beskrifningar, dels emedan *St. macrura* eller någon dess synonym av samme författare blivit omtalad.

Gr. KEYSERLING och BLASIUS ansågo *St. paradisea* BRÜNN. höra hit. Då emellertid detta icke kan vara förhållandet [jemf. p. 789], måste fogeln behålla det här ovan begagnade äldsta namnet.

'*Sterna paradisea* BRÜNN.', i Pirano 1880 i okt. och nov. talrik. Jahresb. J.f.O. 1882, 106. *St. macrura* ej nämnd.

188. SMÅTÄRNA, *Sterna minuta* L.

Pl. XLVII, fig. 5.

Näbb gult med svart spets; kalott svart; mantel grå; stjärt hvit; de yttersta handpennornas spolar mörka; undre delar hvita; fötter rödgula, tars hälften så lång som näbbet. Längd omkring 220 m.m.

♂ > eller = ♀. Iris mörkbrun, hos unga ljusbrun. Ruvfläck en. Höst-ruggningen börjar i slutet av juli eller början av aug., försiggår under flyttningen, NAUM.

1. *Hane, gammal*, 11 juli, Klinte, Gotland, MEVES.

Liknar n:o 2. Näbb starkare, näbbås mera bågformig. Stjärt längre.

2. *Gammal, sommardräkt*, 1842, S. Skånes kust.

Näbb gult; spets svart; näbbås till midten, likasom näsås, rät, framtill svagt böjd. Käkkant nästan rät; överkäken > underkäken, hvars undre spetskant är rät. Pannrand bågformigt inskuren; näsfåra når näbbets midt. Näsborrar smala, jemnhöga; näslock rakt; iris mörkbrun. Panna nederst hvit; kalotten svart, intagande hjessa, nacke, tinning och halsrygg; ögonbåge hvit; ögonvrå med bredt, svart band, nederst hvit; huvudets sidor för övrigt hvita. Mantel, men ej vingspetsarna, och kors blågrå; övre stjärttäckare hvita. Stjärt till tredjedelen kluven, hvit; stjärt pennor 6 par. Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita. Handpennor 10: [1—2 el. 3 med svarta spolar, inbräm hvitt] 1—3 svartgrå, inbrämstrakter hvita, spole å 1 mest hvit, å 2 och 3 brun, 4—10 av mantelns färg, spetskanter och spolar hvita; armpennor 13, ljusst blågrå med hvita spetsar; armbågs-

pennor 5, grå, 1 och 2 > armpennorna (SUNDEVALL räknar de 2 sistnämnda slagen till 16); handtäckare av lika färg med de handpennor, till hvilka de höra; de mellersta blågrå; alla armtäckarna blågrå; kanttäckare hvita; alla undre vingtäckare hvita. Fötter rödgula (torra gula); tår: 3 > 4 > 2 > 1, som når marken, simhinnor inskurna; klor svarta, rot och spets bleka, krökta, spetsiga 3 > 4 > 2 > 1.

3. *Hona*, samma tid och ställe.

Föga olika de förra.

4. *Hane, nykläckt*, 24 juni, Kläppen vid Falsterbo, MEVES.

Haka hvit; fram- och sidhals hvita med ett gulhvitt tvärband. Rygg, skuldror, kors och stjärt gulhvita, svartfläckiga. Bröst, sidor, mage och undre stjärt dun hvita; slaksida gulhvitt, svartfläckig. Vingar gulhvita, svartfläckiga, utåt hvita; klor grågula.

5. *Hona, nykläckt*, samma dag och ställe.

Liknar föregående. Haka, fram- och sidhals gulhvita.

6. *Unge*, 5 juli, Falsterbo, C. MÖLLER.

Näbb vitgrått; spets svartbrun; näsås svart. Käkkant rät; men överkäkens spets svagt nedböjd, likasom underkäkens; huden i munvinkeln svagt gul. Huvud ovan gulhvitt, svartfläckigt; panna hvitgul; ögonvrå ljusgrå; huvudets sidor, kind, kindtrakt och ögontrakt gulhvita; haka, framhals, sidhals och kräva hvita; nacke och halsrygg gulhvita, svartfläckiga. Rygg och skuldror rostbruna; kors gråhvitt, svartfläckigt. Bröst, sidor, mage hvita; undre stjärt dun gulhvitt med svarta fjun; slaksida hvit. Vingar gulhvita; handpennor: hvita fjun i slidspetsarna; underarm gråhvitt, svartfläckig; överarm med korta, rostgula fjäderspetsar. Fötter gulhvita. Tars trind; tår: 3 > 4 > 2 > 1; simhud ljusgul; klor bruna, spetsarna ljusare.

7. *Hane, ung*, 11 juli, Klinte, Gotland, MEVES, Riksm.

Något dun kvarsittande. Huvud ovan brungult, fläckigt av de svarta spoltrakterna; ögonvrå svagt rostgrå, vid ögat svart; tinning svart och grå; kind hvit med fina, svarta fjäderspetsar; käktrakt hvit; haka, fram- och sidhals samt kräva hvita, denna vid sidorna hvitgul med sparsamma, svartgrå fläckar; nacke och halsrygg svarta med hvita fjäderkanter, dun hvitt med svarta spetsar. Rygg och skulderfjädrar rostgrå med brunsvarta bågformiga eller vinkelformiga breda band vid de breda rostgrå ljusare banden; kors gråhvitt; övre stjärttäckare hvita med rostgula spetsar. Stjärt når ej vingspetsarna, föga kluven; stjärt pennor 6 par: 5 > 4 = 6 > 3 > 2 > 1, hvita och vitgrå, 1—5 med gråsvarta fläckar vid de vitgula spetsarna. Handpennor: 2 > 3 > 1 = 4 > 5, med hvita kanter; armbågspennor = skulderfjädrarna; handtäckare, även de små, med hvitt spetsbräm, de mellersta grå med gråsvarta oregelbundna band och rostgula, breda bräm.; undre täckare hvita. Tars

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♀	4 p.	5 p.	6 j.	7 j.	8 j.	9	10
Längd	—	c. 220	c. 210	'75'	—	104	—	—	—	—
Näbb, längd t. pannan.....	30	29	29	6,5	6,5	7,5	19,6	31	34	32
» » » munvinkeln	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—
» » » fr. spets. t. näsb.....	—	—	—	—	—	—	—	23	25,0	23,8
» höjd vid roten.....	7	6,5	7	3	3	4	5	6,7	7,8	7,7
» » » näsborr.....	6,4	5,2	6,3	—	—	3,5	—	5,5	6,7	6,8
Gapets bredd.....	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsb.....	3,8	3	3	—	—	—	—	3	4	4
Underkakens spets, längd	c. 19	18	18	3	4	—	9,5	19	17,5	17
Näsborrar.....	4	4	4	—	—	—	—	6×1	6×1	5×1
Vingens längd, direkt.....	175	168	169	—	—	34	129	168	179	176
Vingbredd.....	—	—	—	—	—	158	—	—	—	—
Tumvinge.....	37	34	36	—	—	—	36	36	36	37
Stjert, längd	87	70	83	—	—	—	48	65	64	78
Stjertspets framom vingspetsarna.....	c. 10	c. 22	c. 20	—	—	—	7	c. 35	c. 42	c. 42
Tars.....	15,5	14,5	15	8,6	8	13	16	15,5	15	15,5
Mellantå med klo	12+5	11+5,5	11,5+7,3	10	—	14	12,3+3	18	17	c. 17

fram till fårad, upptill sväld; tarssula ringlad; tår: 3 > 4 > 2 > 1; klor grå och mörkbruna.

8. *Hane, ung, 'vinterdräkt' i ruggning*, 28 januari, Port Natal, J. WAHLBERG.

Näbb gråbrunt, spets svart; underkakens spets med undre kanten rät och tydlig vinkel. Näsborrar ovala, jemnhöga. Panna hvit; hjessa gråhvit med inblandade hvita fjädrar; kalott sträckande sig till ryggen, svart; tinning svart; ögonvrå hvit, vid ögat svart; huvudets sidor, haka, framhals, sidhals,

kräva samt undre delar hvita. Mantel ljusgrå; kors och övre stjerttäckare vitgrå. Stjert kluven; stjertpennor 6 par: 1:a fäldt, 6:te obetydligt > 5, med nötta spetsar, 2—4 vitgrå, 5 och 6 hvita; tumvinge med 3 fjädrar, svartgrå med vitgrå, fina kanter; handpennor: 1:a grå och svartgrå, 1—3 med svarta spolar, de inre ljust blågrå; alla dessa i utväxt; armpennor ljust blågrå och hvita; armbågspennor av mantelns färg; kanttäckare svartgrå, å armen med hvitt bräm; undre täckare hvita. Tars upptill något bred, fårad; fram till ringlad; tår ringlade: 3 > 4 > 2 > 1; simhinnor måttligt utskurna, den yttre föga; klor svarta, krökta, skarpa.

Nº	1 a	b	c	2 a	b	c	3 a	b	4 a	b	c	5
Äggets längd	34,2	33,6	31,9	32,5	31,7	31	33,2	32,8	34,5	33,9	33,7	35,5
» bredd	24,4	24,3	24,6	23,7	24,2	24,6	23,3	24,5	23,7	24,5	23,6	23,4
» spets	9,8	9,3	7,3	8,8	7,5	6,4	9,9	8,3	10,8	9,4	10,1	12,1
» reducerade längd.....	1,4	1,38	1,3	1,37	1,3	1,26	1,42	1,33	1,46	1,38	1,43	1,51
» rektangel	835	816	785	770	767	763	774	796	817	831	795	831
Nº	6	7	8	9	10	11 a	b	c	12 a	b	c	
Äggets längd	29,6	32,6	31,6	31,2	31,6	31,85	31,2	31,3	32	32,6	31,1	
» bredd	23,2	22,5	22,3	22,5	23,5	24,50	24,25	24,06	23,2	23	23,6	
» spets.....	6,4	10,1	9,3	8,7	8,1	7,85	6,95	7,24	9,8	9,6	7,5	
» reducerade längd	1,28	1,45	1,42	1,38	1,34	1,3	1,29	1,3	1,42	1,42	1,32	
» rektangel	687	734	705	702	743	780	756	753	742	750	724	

Ägg. Ryssland: stora, rundt ovala, olivgrå; fläckar större omkring tjockändan: 1" 2" × 10½—11", PALLAS. Grågula eller gråbruna; grundfläckar violettgrå, ytfläckar svartbruna, vanligen spridda över hela ytan, sällan omkring tjockaste delen ringformigt, BENZON; 1½ × 1½—1½ × 1½ eng. t., DRESSER. Danmark: 32,5 × 23,5 m. m. medeltal, BENZON. Marienkoog: gula eller ljusblå; grundfläckar grå; ytfläckar större och mindre, mörkbruna, sällan utan fläckar, P. MÜLLER; somliga med spiralteckning, ALTUM.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-3.

Sterna minuta v. superciliaris (VIEILL.).9. *Gammal, i ruggning*, 1857, Bahia, J. W. SMITT.

Näbb gulgrått; spets gul; underkäkens spets med undre kanten rät och tydlig vinkel. Panna främst vit; kalott för övrigt svart, när ryggen; huvudets sidor, haka, framhals, sidhals, kräva och undre delar hvita. Mantel ljus blågrå, likasom kors och övre stjärtäckare. Stjärtkluven; stjärt pennor här 5 par: 6:te i utväxt < 5, med föga lång, smal spets och hvitt utfan, de övriga grå, 5 med vit utkant. Handpennor: 1—3 svarta, inbrämstrakter hvita, de inre grå; alla täckarna = manteln; undre täckare hvita. Simhud måttligt utskuren, den inre något mera; klor svarta, krökta.

10. *Yngre, i ruggning*, Bahia.

Liknar föregående. Näbbspets svart. Kalott svart och vit. Panna nedtill vit. Handpennor: 1—5 svarta till gråsvarta, 1 i utväxt; 6:te stjärt pennan längst, 25 m.m. > 1.

Ägg. Ovala, matt hvita, röd- eller gråhvita; grundfläckar perlemorfärgade; ytfläckar mörkt olivbruna, små, sällan stora.

1—4 från Kläppen vid Falsterbo, C. MÖLLER.

1. 16 juni 1869. Fläckar spridda.

2. 14 juni 1869. Fläckar större, spridda.

3. 24 juni 1867. Fläckar störst omkring tjockändan.

4. 16 juni 1872. Ljus gulgrå, småfläckiga.

5. Tyskland. Långt, ljus olivgrått; fläckar små, de större omkring tjockändan.

6. Tyskland. Kort, gråhvitt.

7—10. 22 och 25 juni, 10 juli 1858. Ej kull. Brungrå, småfläckiga. 9 kort.

10. Kort, fläckar större, men mindre talrika.

11. 8 juni 1881, Slesvig, SCHLÜTER. Rödhvita, fläckar mest små.

12. 4 juni 1882, KRICKELDORFF. Fläckar större och mindre; a, b gråhvita; c rödhvitt.

Småtärnan skall hava träffats i Norge av NILSSON, 1818; utanför Jäderen hösten 1864, COLLETT. Saknas i Bohuslän, enl. meddelande av KOLTHOFF. Förekommer i Halland, enl. NILSSON. Erhållen vid Fyrisån och Mälaren i sept. och okt., enligt meddel. av SEGERSTRÖM. På Gotland stundom under flyttning, THUNBERG.

På Klinte-holmen träffades 3—4 par av MEVES den 4 1856; men av HOLTZ hvarken på Lau-holmen eller annorstädes på eller vid Gotland; är der temligen sällsynt, häckar, vid Klinte, i Lau, Rone och Burgsvik, WALLENGREN, MEVES, KOLMODIN. Under senare åren, före 1873, iakttagen i Sanda socken, häckade der 1870, då 4—5 st. syntes, ' . . v'. År 1883 häckade hon vid Klinte och Rone allmänt; vid Fröjelstrand innanför Karlsö sågos den 20 två stycken, som mot deras vana voro mycket skygga; sades vid Klinte hava flyttat i slutet av juli. Under flere år har ett par häckat på Skälsö, ½ mil norr om Visby, enligt meddelande av G. STENSTRÖM. Häckar på Öland i juli, enligt meddelande av KOTTHOFF; på S. udden ett par med flygga ungar d. 7, MEVES. Vid Lomma allmän under vår och höst, ÅSTRÖM. Vid Limhamn, enligt meddelande av C. MÖLLER. Häckar på Kläppen vid Falsterbo, der jag erhöll henne den 8 1840. Vid Skanör temligen allmän; nykläckta ungar den 25 1867, MEVES.

Fans över allt på kusterna i Danmark och häckade, TEILMANN, 1823. Håller sig på samma platser som *St. macrura*, men är mindre talrik. Häckar på många ställen, såsom på Saltholmen, men i synnerhet på Jutlands V. kust. Kommer i midten av maj, bortflyttar i slutet av juli eller början av aug.; finnes även vid sött vatten med stenig botten. Träffad i Ringkjøbings fjord i slutet av aug., KJÆRBÖLLING. Några komma årligen till Draget, Horsens, FABER. Häckar på Sylt på samma ställen som *St. macrura*, men är mindre talrik, GRUNACK, THIELE. På alla Nordfriesiska öarna och Halligen på vissa ställen talrik, bortflyttar i början av sept., v. HOMEYER. Kommer till Marienkoog senast av alla strandfoglarna: omkring en vecka senare än *St. macrura*; lägger också ägg en månad senare, P. MÜLLER. Hon är fåtaligare vid fastlandets kuster än på öarna i Nordsjön, och i få par

vid floder och sjöar, ROHWEDER. I Slesvig och Holstein om sommaren, kom 1876 den $\frac{29}{4}$, bortflyttade den $\frac{1}{4}$; första kullen ägg d. $\frac{3}{6}$. Häckar i Töndern, J. P. MÜLLER. Häckar vid Slesvigs Östersjökust.

A. v. NORDMANNNS uppgift, att han såg henne vid Hvita havet, betvivlas med skäl av PALMÉN. Skall en gång hava visats sig i sällskap med *St. hirundo* vid Kauttua, i SO. Finland, PALMÉN. Vid Friedrichstadt den $\frac{4}{6}$ 1860, SEIDLITZ. Under häcktiden och hela året i Kurland, enligt GOEBEL, men ägg ej funna. I Danzig allmän, GLOGER. Kom 1844 till Kiev den $\frac{16}{5}$ maj, stannar 3 månader eller derunder, bortflyttar vanligtvis i slutet av juli, KESSLER. I Central-Ryssland sällsyntare än *St. nigra*, i Riasan och Tamboff talrikare, SABANEJEW, DRESSER. S. Ryssland, i synnerhet vid Kaspiska havet? I Ö. Ryssland; regelbunden vid Belaja; även ungar erhöles der, PLESKE. Kom till Uman 1867 den $\frac{28}{4}$, 1868 d. $\frac{26}{4}$, 1869 d. $\frac{22}{4}$; bortflyttade 1869 d. $\frac{29}{4}$; anses häcka, enl. GOEBEL, men häckar knappt, enl. HESS, och enl. HOLTZ 'emedan här saknas sandiga havsstränder'. 'Häckar i Sarepta i mars', BALDAMUS. Ett par i häckdräkt erhållet i maj 1860, SCHLEGEL.

Allmän i Sibirien, GEORGI. Häckar i Turkestan, SEVERZOW. SV. Sibirien, PALLAS; vid Amur den $\frac{26}{4}$ juni 1857 icke talrik, RADDE. Aral-tianschan. I Yarkands lågland, SEVERZOW.

Häckade på Poel, ZANDER, 1849, talrikt 1865; Darserort, v. PREEN, ensamma vid Danzig, E. v. HOMEYER; d. $\frac{10}{4}$ 2 ägg i Rostock, REIFKOHL. I Schwerin mycket sällsynt på flyttning, v. PREEN; träffad sommaren 1876. I Altenkirchen 1876; 1878 oregelbunden på flyttning, några erhållna i aug., Jahresb. I Pommern här och der allmän, NAUMANN; 1859: på Östersjökusten under flyttning den $\frac{25}{4}$, ägg den $\frac{29}{4}$. Vid Schlosskämpen 1861 den $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$ flere kullar ägg; i samma trakt vid Köslin fans 1867 icke något bo, HINTZ. Häckar i Pommern,

icke sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING; på Ruden, Hiddensö, der TANCRÉ fann antalet oförminskadt, och Heuwiese talrikt, på ön Reims, nära Stralsund, mest på sandiga platser mellan små stenar, HOLLAND; otaliga under hösten på öarna vid Rügen, H. SCHILLING; äggen vanligen 3, likna sanden, i hvilken de ligga i en liten grop; mellan den $\frac{18}{6}$ — $\frac{20}{6}$ träffas både ruvade och oruvade ägg, HOLTZ. Om sommaren icke sällsynt vid Havel och Oder, erhållen vid Küstrin, SCHULZ, 1845. Flyttar från Östersjön och Nordsjöns kuster i början av aug., samma väg som andra, längs Europas vestkust, d. v. s. åt SV. till V. Afrika; träffas även på Canariöarna, NAUMANN. Häckar i Ostpreussen, men är icke talrik, RATHKE, 1846. Vid Köslin 1855, häckar, HINTZ. Vid Köln, RUHL. Häckar i mindre antal på Neu-Bussin, E. v. HOMEYER. Häckar temligen talrikt vid större floder och sjöar i Mark Brandenburg, på flyttning i maj och aug., SCHALOW. Iaktogs endast två gånger vid Tegeler See, C. BOLLE. Häckar i området av Saabor, Oder, på sandbankar med *St. hirundo*, men närmare vatten än denna. Erhållen även i vinterdräkt, L. TOBIAS. År 1878 sedd vid Saarbrücken, d. $\frac{7}{4}$ samma år vid Meissen vid Elbe, Jahresb. Sommaren 1880 vid Steterburg, häckar icke vid Charlottenburg, men väl i Mark, samt på sandbankar i Elbe, ägg funna den $\frac{26}{4}$. Vid Grossenhain d. $\frac{19}{4}$: 5 st. på Elbe vid Seussnitz. Niederelbe, BOECKMANN; 1879 d. $\frac{29}{4}$ vid Kroppen, ägg d. $\frac{21}{4}$, senast sedd den $\frac{28}{4}$, NEUMANN, GRÜNEWALD. Häckar i Hannover, v. PREEN; i Anhalt vid Elbe talrik, kommer i maj, bortflyttar i juli eller början av aug., NAUMANN; häckade även under senare år, PÄSSLER, 1865. Häckar vid högt vatten, då de vanliga häckplatserna äro översvämmade, på ovanliga, högre belägna, platser; d. $\frac{25}{4}$ funnos vid Mulde 3 ägg, PRALLE. Vid Diebzig, BALDAMUS. Talrik vid Elbe och Saale; ägg 3 och 2, v. PREEN. Tillfällig

på flyttning vid Ems och Lippe, v. DROSTE. På Rhen vid Mainz, NICOLAUS, RÖMER; ej sällsynt i Wetterau; på Main och andra floder sparsam. I Arnsberg mycket sällsynt, endast träffad ett par gånger i trakten av Siegen; skall vara talrikare i Westerwalde, SUFFRIAN, 1846. I Teutoburger Wald, Oberschlesien, stundom vid stark dimma högt uppe i bergen, d. $\frac{1}{2}$ 1881, KOLLIBAY. Få om våren i Neuwied, BRAHTS. I Niederhessen sällsynt, SEZEKORN. Flyttar över Halle a. S., REY. Sällsynt på flyttning i Bayern. Vid Arberg den $\frac{3}{4}$, $\frac{6}{8}$ 1861; 1829 vid Erlangen; i juli 1855 en skjuten i Schwaben; i Aisch-trakten några gånger sedd på vår-flyttning i april, JÄCKEL. I Würtemberg träffad d. $\frac{1}{8}$, LANDBECK; Oppenheim, JOHNSTON, 1657.

I Schweiz vid Boden-, Genfer- och Greifen-sjöarna mycket sällsynt på flyttning, SCHINZ, 1838; tillfällig, STÖLKER, 1867. I Ticino på flyttning i sept. och april, RIVA. I Genève-dalen oregelbunden, F.-BEAUMONT.

I Oberlausitz vid floderna sällsynt, TOBIAS. I Österrikiska staterna några gånger erhållen, såsom i trakten av Wien i början av juni 1852, v. PELZELN, Kronpr. RUDOLF, BREHM. I Tyrolen oregelbunden, ALTHAMMER. Bortflyttade ett år från Wien den $\frac{2}{5}$, Cilli den $\frac{2}{6}$, Rudolfswert den $\frac{3}{8}$, K. FRITSCH; sällsyntare på de stora floderna i Siebenbürgen, LANDBECK.

Uppgavs häcka i Ungern av BALDAMUS, som dock icke fann dess ägg; är känd derifrån, NATTERER, v. PELZELN, KORNHUBER. I Transsylvanien sällsynt, kommer i maj, häckar, bortflyttar i aug.; i Strell-dalen mycket sällsynt, DANFORD, BROWN. Herzegowina, BAYER.

Sommaren 1878 i Oldenburg och Charlottenberg regelbunden på flyttning, vid Hamburg även iakttagen, Jahresber. I Vege-sack sällsynt, häckar, KOHLMANN. Talrik i Groeningen, i synner-

het vid kusten; häckar i maj och juni, BRAAK. Små kolonier på dynernas utsida bland snäcksand. Flyttar flockvis över Borkum i slutet av aug., uppehåller sig ej länge, v. DROSTE. På Borkum i sept. 1865, ALTUM. Häckade på Borkum 1867 i 4 små kolonier, hade ägg i juni. Små flockar iakttogos i början av sept., v. DROSTE; häckade 1876 på Wangerooge, WIEPKEN. I N. Friesland mycket allmän på lämpliga platser å fastland och öarna. Häckar i små kolonier, DURNFORD. I Nordfriesland sparsammare än *St. hirundo* och *St. macrura* och är skyggare, BÖHM. Enkla par häcka på Westerstrand, Ameland; även träffad på några andra ställen, ALBARDA. Sedd den $\frac{1}{6}$ 1844 i Jahdebugten, WIEPKEN.

Häckar på få ställen från Orkney till Sussex, MORE. Häckar årligen på flere ställen av Irlands kust; iakttagen i Belfast Bay den $\frac{5}{8}$, $\frac{6}{8}$ 1810; om sommaren och på hösten tillfällig; Strangford Lough den $\frac{2}{6}$, $\frac{2}{6}$ 1832, den $\frac{2}{8}$ 1836; Dunnyneil den $\frac{2}{5}$ 1836. Under olika år och på olika ställen träffad mellan den $\frac{2}{4}$ och $\frac{2}{6}$, THOMPSON. Farnöarna m. fl., JARDINE. Talrikare på Englands östra kust, kommer i maj, bortflyttar i okt., DRESSER.

Vid Belgiens havskust föga talrik, häckar på dynerna; tillfällig på la Meuse och vid Liège. Synes endast efter storm under höst och vår, DE SELYS.

Regelbunden på Frankrikes N. kust i maj och aug., DEGLAND; enligt SCHLEGEL erhållen i övergångsdräkt vid Meuse d. $\frac{1}{8}$ 1862; sällsynt längs Rhône; träffas även vid Loire. Häckar sällan i Boulogne, DEGLAND; vid Calais; även sällsynt vid Lyon, O.-GALLIARD. Kommer sent i maj i stort antal, häckar vid Rhône och i Camargue, bortflyttar i sept., J. W. v. MÜLLER. Tillfällig och ganska sällsynt i Côte d'Or, MARCHANT.

I Portugal, enligt A. C. SMITH; allmän, BOGAGE. Santander,

N. Spanien, den $\frac{2}{3}$, IRBY, 1883. I S. Spanien temligen talrik vid mynningen av Ebro. Ägg anses funna, SAUNDERS. Fåtalig vid Albufera. Vid Gibraltar om sommaren, kommer ej mycket talrik, sent om våren, tidigast den $\frac{1}{2}$; den sista sedd den $\frac{25}{10}$, IRBY. På Balearerna sparsam, mest vid flodmynningar, A. v. HOMEYER.

Säges vara talrik på Sardinien, häckar, bortflyttar om hösten, SALVADORI; sedd i början av maj, BROOKE, 1873. I Toscana, SAVI. Synes häcka i trakten av Arno. Torgfördes såsom födoämne i mängd i Pisa, SCHALOW. Häckar på Siciliens kuster, men är icke mycket allmän, MALHERBE; temligen många iakttagna i aug., WRIGHT. Vid Cagliari den $\frac{2}{3}$ talrik, ägg funnos av Lord LILFORD, 1875. I Marsala, Sicilien, vanlig i aug., C. A. WRIGHT. På Gozzo och Malta sällsynt, erhållen i aug. 1855.

Vid Pirano i sept. och okt. 1880 talrik, Jahresb. I Jacova, Albanien, i april, TOBIAS. På Greklands kuster temligen vanlig om våren, v. D. MÜHLE. Kommer långt efter vårdagjemningen; är talrikast i Euböakanalen; i Attikas hamnar mera sällsynt. Drar sig i maj till häckplatserna; häckar i Missolonghi, Gastuni, Eretua och på Euböa. Få synas över sommaren vid havet, bortflytta i aug., LINDERMAYER. Vid Missolonghi talrik i senare hälften av maj, SIMPSON. På Korfu under vårflyttningen sparsam, POWYS. På Joniska öarna om våren vanlig, DRUMMOND; flyttar vår och höst över Cykladerna, ERHARD. Talrik i Grekland, KRÜPER.

Träffad till den $\frac{1}{2}$ vid Belgrad, NAUMANN. Allmän vid Svarta havets kuster; häckar vid Dobrudscha, enligt ELWES, BUCKLEY, och är der mycket allmän, under högsommaren flockvis, SENTENIS. I Bulgarien, E. v. HOMEYER. Nära Odessa d. $\frac{28}{1}$ 1869 ensamma och i flock, GOEBEL. Cypern, A. MÜLLER.

Häckar i Mindre Asien vid Smyrna; ägg träffas från medlet av april; den $\frac{29}{4}$ 1849 erhöles 16 ägg av KRÜPER. Kaukasus,

BOGDANOW, SCHALOW. Kaspiska havet allmän, EICHWALD, DRESSER. På ön Sari, Tiflis, ansågs hon häcka, RADDE. Erhölls även i Palestina, TRISTRAM.

På Canariöarna, Lanzarota och Fuertaventura, BOLLE. På Teneriffa och på Madeira vid Funchal en unge med något dun erhållen, GODMAN. I Tanger, CARSTENSEN; längs kusten i floder och insjöar, kommer i maj, häckar; alla flytta söder ut i sept., FAVIER, enligt IRBY, DRESSER. I V. Afrika talrik, ensam eller efter häcktiden i stora flockar; i sept. utvuxna ungar, REICHENOW, LÜHDER. Niger, Guldkusten, HARTLAUB. På Guldkusten sedd ensam eller flockvis i sällskap med vuxna ungar, REICHENOW. Erhållen vid Nagua River, SAUNDERS, SHARPE.

I N. Afrika ej talrik. I Alger i Bou Guizoun ej talrik, TRISTRAM.

I Egypten talrik, A. BREHM, SHELLEY. Sedd i NÖ. Afrika, DRAKE. Vid Alexandria den 11 och 17 juni. I Damiette ej sällsynt, FILLIPONI, GURNEY, DRESSER. Port Natal i jan., se ovan. Från Kap erhållen till Brit. Mus. I maj i små flockar; emellan Bibba och Kairo i stor mängd. På Nilens sandbankar vid lågt vatten i jan., HARTMANN. Röda havet om sommaren i flockar om 3—6 stycken, HEUGLIN; erhållen derifrån till Riksmuseet av HEDENBORG. I Arabien, LICHTENSTEIN. Sjön el Karah den $\frac{1}{2}$, VIERTHALER. I Egypten om vintern sällsynt, SHELLEY. Central- och lägre Egypten under alla årstider; skall häcka der och vid Röda havet, v. HEUGLIN. I Nubien mindre sällsynt, än man trott; GURNEY anser den här vara mera sommar- än vinterfogel. Port Natal i övergångsdrägt, SCHLEGEL; erhållen der den $\frac{2}{2}$ av J. WAHLBERG.

I Enzeli, Persien, DE FILIPPI. Indien, BLYTH. På Ceylon, HARTLAUB. På S. Ceylon, LEGGE. Under kall årstid vid Gogra

sällsynt, Audh och Kumaon, IRBY. 'Är större än den vanliga.' I Burmah den 10; talrik vid Thatong, BEAVAN. I Burmah häckar hon på sandbankar i Sittang, RAMSAY. På Malabarkusten talrik, på östra kusten sällsyntare. På Ganges i små flockar och häckande på bankar i floden, BROOKE, JERDON.

Sterna minuta var. *sinensis*.

I Kina, på Celebes och Ceylon, Queensland och längs Australiens kust är hon större, har yttersta paret stjärt pennor längre och de yttre handpennornas spolar hvita. I N. Kina mellan Takoo och Peking allmän i aug. och sept. Laachooöarna. På Korallreven omkring Naphas hamn, CASSIN, PERRYS expedition. På Lam-Yet-ön, Kina. I Amoy sällsynt. På Formosa i aug. 1861, SCHLEGEL; häckar i Ö. Formosa och på dess V. kust i stort antal; besöker dess stränder under vintern, SWINHOE. I Tokio-viken sköts en, som ansågs höra hit, sittande på drivved, BLAKISTON, PRYER. På Salanga, på V. kusten av Malacka, A. MÜLLER, 1882. Träffad vid färskt vatten på Borneo av MOTTLEY, SCLATER; i häckdräkt, SCHLEGEL. Vid Celebes i maj, A. B. MEYER. På Java i häckdräkt och i ruggning samt på Timor i övergångsdräkt, SCHLEGEL. — Huruvida alla dessa tillhöra den nämnda varieteten, kan dock icke nu avgöras.

I Amerika ersatt av *Sterna minuta* var. *superciliaris*. Denna form kallas av flere, såsom WILSON, AUDUBON, *St. minuta*, v. infr. Flere författare hava ansett denna identisk med Europas fogel, men många anse den för en skild art och anse t. o. m., att derav finnas två former.

I Förenta staterna talrik. I Illinois under sommaren, RIDGWAY. Kom till Rocky Mountains den 24 1820, E. JAMES. Häckar talrikt på Cuba i juni, GUNDLACH. På St. Barthelemy den 29 1866, GOËS. I Bahia, N. Brasilien, anses hon av FINSCH lika med Europas. Erhållen derifrån 1857 av J. W. SMITT. Montevideo i maj 1875, i april 1877 vid Baradero, DURNFORD. Enl. v. TSCHUDI erhållen utanför Patagonien och togs om bord i trakten av Falklandsöarna. Skall finnas i stora flockar på Falklandsöarna, SCHULZ, 1845. En närstående, om ej samma art på Loyalh-öarna, Ö. om N. Caledonien. Funnen häckande på några skär vid Ansevata, L. LAYARD. — Åsigterna äro mycket delade, huruvida dessa tillhöra samma var. eller samma art som vår.

Småtärnan är mycket livlig och sällskaplig, men mindre modig än samsläktningarna. Bor på sandiga holmar och stränder vid både salt och sött, men endast vid klart vatten.

Flykten är utmärkt, liknar Svalornas eller Silvertärnans. Under flyttning flyger hon högt, sänker sig stundom ned och fiskar, höjer sig åter ur synhåll. Flyttar både dag och natt. Inne i landet följer hon mest floderna, och Donau synes vara en av huvudvägarna, NAUMANN.

Lätet är mindre skarpt än andra Tärnors: 'kraik kreh kreh', eller krjä', eller ett fint 'vuytsch'.

Födan utgöres av fiskar om till och med 60 m.m:s längd: *Cyprinus alburnus*, *C. gobio*, *Gasterosteus aculeatus*. Vid havet yngel av Krabbor, *Grangon vulgaris*, och Räkor. Hon flyger vid fiske 10 fot högt, ofta mycket lägre, fladdrar över fisken och störtar med hoplagda vingar i vattnet, utan att dock komma helt och hållet under vattenytan, NAUMANN m. fl. Dessutom tager hon insekter och larver samt fiskrom.

Samlar sig om afnarna vid häckplatserna; uppskrämda skrika de jemt. Parning eger rum på land nära vatten och vid deras häckställen.

Häckar på kuster, sandbankar, vid sjöar, i sanden eller bland kiselstenar. Äggen äro vanligen 3, stundom 2, läggas i en grop, någon gång klädd med snäckskal, såsom av *Cardium*, men ej bland gräs; de läggas på bara marken i maj eller början av juni. Båda föräldrarna ruva, enligt NAUMANN, 14—15 dagar. Ungarna lemna snart boet och gömma sig i närheten. De matas med Daggmask och, sedan de bliva fullvuxna, av båda föräldrarna med fisk, till och med under flygt. De flygga ungarna äro mycket rädda.

Fiender: Lärkfalken, Måsar, större Tärnor, Korpar, Kråkor och Kajor. Vid översvämning och av boskap förstöras ofta ägg eller ungar.

Köttet skall vara smakligare än de större Tärnornas, men

synes icke förtäras utom i Italien. Enligt BERGIUS lönar det sig ej att plocka fogeln.

Ibland fjädrarna leva:

Niramus mesomelas = *N. nycthemerus* NITZSCH och *Colpocephalum ochraceum* NITZSCH, hvilken även förekommer hos en mängd vadare.

Uti inelvorna äro funna:

Echinorhynchus striatus GOEZE; *Distomum cochlear* RUD. och *Schistocephalus dimorphus* CREPL.

Larus piscator GESN., Av. 1555, 565. GESN. red. 346. ALDR., Orn. III 1635, C. 8, p. 27. JOHNST., Av. 1657, C. 3, p. 93. RAY, Syn. 1713, 131. KLEIN, Hist. Av. 1750, 103; Vög. 1760, 255.

Larus cinereus minor MASS., Danub. V 1724, 90.

Larus minimus KLEIN, Stemm. 1759, 32.

Sterna minor BRISS., Orn. VI 1760, 206, pl. 19; ed. 1763, II 417.

Sterna minuta L., S.N. XII 1766, 228. GEORGI, Reise I 1772, 170. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 353. BERGIUS, Tal. II 1787, 30. GM., L. S.N. 1788, 608. LATH., Ind. II 1790, 809. LATH.-B., III, II 1798, 320; IV 1812, 489. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 463. PALL., Zoogr. II 1811, 336. CUV., R. A. 1817, 521. TEMM., Man. II 1820, 752; IV 1840, 464. ?HORSE., Birds of Java, Trans. L. S. 1821, 198. NILSS., Orn. 1821, 162; Fn. II 1858, 320. BRAAK, Cat. Av. 1821, 168. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 156. JAMES, 1823, ref. Isis 1824, 262. BEN., Isis 1824, 886. FABER, Hochn. Vög. 1826, 123 etc. DÖB., BEN., Jäg. Pr. I 1828, 80. THUNB., Anim. Sv. 1829, 9. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 17. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 121; Eur. Fn. 1840, 376. NAUM., V. D. X 1840, 145. ZAW., Fn. 1840, 120. KEYS. u. BLAS., Wirb. 1840, n. 483. ANDR., V. A. Handl. 1841, 211. DE SEL., Fn. 1842, 151. LANDB., Isis 1842, 200. MALH., Fn. 1843, 213. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422. JARD., B. of Gr. Brit. IV 282. SUNDEV., V. A. H. (1843) 1844, 383; J.f.O. 1855, 167. v. D. MÜHLE, Orn. Griech. 1844, 146. SCHULZ, Fn. March. 1845, 380. RATHKE, N. PREUSS., Pr.-bl. 1846, 14. SUFFR., Arnsberg 1846, 157. A. BREHM, N-a 1 H. 1849, 60; J.f.O. 1854, 85; 1855, 268. ZANDER, N-a 1850, 2 H. 59. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 49; Danm. Fugl. 1852, 330; ed. COLLIN, 1876, 593; v. HOM., Orn. Br. 1881, 218. THOMPS., Irel. III 1851, 300. CARST., N-a 1852, 1 H. 79. HABICHT, N-a 1852, 1 H. 102. BALD., N-a 1852, 2 H. 87; 3 H. 58; 1853, 300,-6. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. JÄCK., N-a 1852, 3 H.

122; 1856, 527; Ber. Bamb. (1861-2) 1863, 103; Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 135. KESSL., Beitr. 1853, 8, 23. TOB., J.f.O. 1853, 216. H. SCHILL., l. c. 374. LICHT., Nom. 1854, 98. WALL., N-a 1854, 265. HARTL., J.f.O. 1854, 160, 307; W. Afr. 1857, 256 (Sternula). WIEPK., N-a 1854, 257. GLOG., J.f.O. 1854, 345. O.-GALL., N-a 1855, 51. BRAHTS, l. c. 332. LLOYD, Anteckn. II 1855, 211. BOLLE, J.f.O. 1855, 177. VANGER., l. c. 346. VIERTH., N-a 1855, 378. DEGL., l. c. 419. RIVA, Orn. 1855, 502. KORNH., Vög. Ung. 1856, 29. v. PÄSSL., J.f.O. 1856, 65; 1865, 42; 1867, 61. v. PREEN, N-a 1856, 67; 1857, 1; 1858, 76; J.f.O. 1865, 331. F.-BEAUMONT, l. c. 166. v. TSCHUDI, J.f.O. 1856, 181. J. W. v. MÜLLER, l. c. 234. HEUGL., V. NO. Afr. 1856, 322; Ibis 1859, 351. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1856, 277; 1868, 282. CASSIN, PERRYS Exp. 1856; ref. J.f.O. 1858, 450. HINTZ, N-a 1857, 17. GUNDL., ref. J.f.O. 1857, 232. ALTHAMM., N-a 1857, 404. ERHARD, N-a 1858, 13. C. JÄG., Wetterau 1858, 53. REIFK., N-a 1858, 466. LILLJ., Orn. bidr. 1860, 29. SEIDL., Sitz.-ber. N. G. Dorp. 1860, Sep. 45. SWINH., Ibis 1860, 68, 89, 2429; 1861, 345; 1862, 307; 1868, 404. TRISTR., Ibis 1860, 82, 157; 1868, 331. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 178. HOLL., J.f.O. 1860, 305; Wirb. Pomm. 1871, 81. POW., Ibis 1860, 356. SIMPS., Ibis 1860, 391. IRBY, Ibis 1861, 247. HINTZ, J.f.O. 1861, 310, 450; 1863, 432, 428,-9. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 243, 432. KRÜP., l. c. 319. RÖM., Jahrb. Nass., Sep. 1863, 72. SCLAT., P. Z. S. 1863, 224. HARTM., J.f.O. 1863, 236. RADDE, SO. Sib. 1863, 388; v. HOM., Orn. Br. 1881, 16. SEZ., Ber. Cassel. 1864, 43. ALTUM, J.f.O. 1864, 88 (104); 1866, 106. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 153. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 423,-8; Bork. 1869, 332; Z. G. 1873, 149. HOLTZ, J.f.O. 1865, 187; 1866, 382. SALVAD., J.f.O. 1865, 422. MORE, l. c. 454. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 233. R. BLAS., Eischale d. Vög. 1867, 28. STÖLK., Ber. St. Gall., 1867, 74, 87. DEGL., G., Orn. II 1867, 461. DRAKE, Ibis 1867, 430. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 184. TRISTR., Ibis 1868, 331. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. MARCHANT, Cat. 1869, 77. BORGG., Nordd. 1869, 144. P. MÜLL., Z. G. 1870, 24; 1873, 291. SCHWED., Syn. 1870, 32. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 150; 1873, 13; 1874, 447; 1879, 274. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 338. O. FINSCH, J.f.O. 1870, 367-9. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 439; 1872, 340; 1877, 73; Wand. 1881, 158. KOLM., Gotl. Fagl. 1871, 16. SHELLEY, Ibis 1871, 318. v. PELZ., Wien. Abh. XXI 1871, 729. SHARPE, Ibis 1872, 74. GODM., Ibis 1872, 222. MÖB., Z. G. 1872, 204. BROOKE, Ibis 1873, 346. SEVERZ., J.f.O. 1873, 355; 1875, 185. PALM., Finl. Fagl. II 1873, 577; J.f.O. 1876, 62. REY, Z. G. 1874, 391. DURNF., Ibis 1874, 400; 1876, 165. ROHW., V. Schl.-

H. 1875, 24; v. HOM., Reise 1880, 74. LILF., Ibis 1875, 26. KRÜP., J.f.O. 1875, 284; MOMMS., Gr. Jahr. III 1875, 303. LEGGE, Ibis 1875, 412. DANF., BR., l. c. 431. SCHAL., J.f.O. 1876, 8; 1877, 192. HESS, Orn. C. 1876, 49. DE FIL., Ibis 1876, 189. J. P. MÜLL., Z. G. 1876, 289. SAUND., P. Z. S. 1876, 661. DRESS., B. E. 1876 P. 55-6; Ibis 1876, 416. KOLM., Brutv. Veg. 1877, Sep. 27. SINT., J.f.O. 1877, 68. Jahresb., J.f.O. 1877, 339; 1878, 434. WIEPK., J.f.O. 1877, 430. RAMSAY, Ibis 1877, 472. PLESKE, J.f.O. 1878, 94. GRUN., THIELE, Orn. C. 1878, 155. BLAK., PRYER, Ibis 1878, 216. BÖHM, Orn. C. 1879, 82. C. BOLLE, l. c. 119. L. TOB., l. c. 144. Kronpr. RUDOLF, BREHM, J.f.O. 1879, 129. A. MÜLL., l. c. 392. Jahresb., J.f.O. 1880, 93; 1882, 106-7. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. BAY., Mitth. Orn. V. Wien 1881, 29. NEUM., GRÜNEW., Orn. C. 1881, 59. KOLLIBAY, l. c. 187. ZAND., v. HOM. Orn. Br. 1881, 231. TOB., l. c. 251. TANCER., l. c. 273, -4. REICHENOW, Vög. Zool. Gart. 1882, 28. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. AUG. MÜLL., J.f.O. 1882, 438. L. HOW. IRBY, Ibis 1883, 189.

Sterna parva PENN., Brit. Zool. 1768, 144.

Sterna metopoleucos GM., N. Comm. Petr. XV 1770-1, 475.

Sterna australis GM., L. SN. 1788, 1608. LATH., Syn. II 1790, 806. LICHT., Nom. 1854, 98.

Sternula minuta BOIE, Isis 1822, 563. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 432. SCLAT., P. Z. S. 1863, 224. SWINH., Ibis 1863, 430; P. Z. S. 1863, 329; 1871, 422. J. H. BLAS., J.f.O. 1866, 74, 84, -6, -7. ?BLYTH, Ibis 1867, 177. [?BEAV., Ibis 1868, 403, *St. Jerdoni*.] MEVES, Öfv. V. A. Förh. 1868, 286. GOEB., J.f.O. 1870, 141. A. FRITSCH, V. E. 1870, 460. SAUND., Ibis 1871, 399. REICHENOW, LÜHD., J.f.O. 1873, 210. A. B. MEY., J.f.O. 1873, 405; Ibis 1879, 145. K. FRITSCH, Denkschr. Wien 1874, 248. REICHENOW, J.f.O. 1874, 363, 373, -4. v. HEUGL., J.f.O. 1874, 402. RAMSAY, Ibis 1877, 472.

Sternula fissipes C. L. BREHM, V. D. 1831, 790; + *S. pomarina* + *S. danica* 791; Vogelfang 1855, 349 + *S. danubialis* + *S. meridionalis*.

La petit Hirondine de mer BUFF, Ois. XVI 1787, 68; ed. LACEP., XXIV 1825, 306.

Småtärna ' . . . y', Jägarf. Tidskr. 1873, 94.

Till arten möjl. skild:

Sterna sinensis GM., L. SN. 1788, 608. SAUND., P. Z. S. 1876, 662.

Sterna sumatrana RAFFL., T. L. S. 1822, 329. SAUND., P. Z. S. 1876, 662.

Sterna parva PENN., Br. Zool. 144.

Sterna antarctica LESS., Tracté d'Orn. 1831, 621. BONAP., Compt. rend. 1842, 403. [?FORST., Descr. An. 1844; 107, skild enl. FINSCH J.f.O. 1870, 367-9].

Sterna nereis GOULD, P. L. S. 1842, 140. O. FINSCH, J.f.O. 1867, 337, 347; 1870, 366 [skild N. Seeland]. SAUND., P. Z. S. 1876, 663. [? L. a. L. LAYARD, Ibis 1878, 265; 1879, 107; 1880, 233; 1881, 134; *St. placens* (GOULD, 1871), l. c. 1882, 540]. TRISTR., Ibis 1879, 185.

Sterna orientalis LICHT., Nom. 1854, 98.

Sternula sinensis SWINH., Ibis 1863, 429; P. Z. S. 1863, 329 + *S. min.* l. c. 1871, 422. AUG. MÜLL., Salanga 1882, 86; J.f.O. 1882, 438.

Sterna lorata PHIL., Wiegm. Arch. 1866, 124, t. J. H. BLAS.

Närstående:

Sterna minuta var. *superciliaris*:

Sterna minuta WILS., Am. Orn. VII 1813, 80 (enl. BLAS. skild). BONAP., Ann. Lyc. 1828, 355. AUDUB., Syn. 1839, 321.

Sterna superciliaris VIEILL., N. Dict. XXXII 1819, 126. ?SAUND., P. Z. S. 1876, 662. DURNF., Ibis 1877, 201.

Sterna argentea NUTT., Man. II 1834, 280.

Sternula antillarum LESS., Descr. Mamm. & Ois. 1847, 256 + *St. melanorhyncha*.

Sterna frenata GAMBEL Pr. Phil. Ac. 1848, 128. LAWR., B. N. A. 1860, 864. COUES, Key 1872, 321-2.

Sternula frenata BONAP., Compt. rend. 1856, 773.

Sternula superciliaris GUNDL., J.f.O. 1857, 232.

Sterna antillarum COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 552; Ibis 1864, 390-1; 1866, 64. GUNDL., J.f.O. 1871, 284; 1875, 391-2. RIDGW., Ann. Lyc. 1874, 391. SAUND., P. Z. S. 1876, 661.

Sterna minuta americana SUNDEV., Öfv. V. A. Förh. 1869, 589.

Sterna superciliaris var. *antillarum* COUES, B. of. NV. 1874, 692.

Anm. 1. COUES anför på sistnämnda ställe flere citat och fränkiljer *St. sup.*, *St. maculata* VIEILL. och *St. argentea* under: a. *superciliaris* samt de övriga under: b. *antillarum*.

Anm. 2. *Sterna javaica* HORSEF., P. L. S. 1821, 198, med huvud ovan svart, mantel grå, stjärt och vingar med hvita spolar, bröst, mage och undre stjärtäckare svarta, hvilken jag 1844 erhållit av STRICKLAND från Java, har med orätt blivit ansedd höra till *St. minuta*. Den är tydligt skild derifrån och = *St. melanogastra* TEMM.

189. SVART TÄRNA, *Sterna nigra*.

Näbb svart till brunt; mellersta armtäckare blågrå; fötter rödbruna; tars 15—18 m. m.; simhinnor mycket urringade.

1. *Hane, gammal*, 30 maj, Hornborgasjön, KOLTHOFF.

Näbb svart, långt, hoptryckt, något bågböjdt, spetsigt; iris mörkbrun. Huvud, haka och hals svarta. Rygg och skulderfjädrar mörkt askblå; kors och övre stjerttäckare grå. Stjert föga kluven, grå med hvita och grå spolar. Bröst, sidor och mage svarta; undre stjerttäckare hvita; slaksida grå, vid stjertroten vit. Vingar mörkgrå, sträcka sig 30,5 m.m. bakom stjertspetsarna, undertill ljusgrå; handpennor: 1 liten, stora 10: 1 i utfanet ovan svartgrå. Fötter rödbruna; tår $3 > 4 > 2 > 1$, som når marken; simhinnor djupt utskurna, mest den mellan 2 och 3 tån: klor svarta, $3 > 4 = 2 > 1$.

2. *Hane*, 8 juni, Hornsjön på Öland, MEVES.

Liknar föregående. Tumvinge mörkgrå.

3. *Hane, i börjande ruggning*, 16 juli, Öja, Gotland, MEVES.

Panna framtill svart, bakåt vit och hvitgrå; hjessa med blandade svarta och grå fjädrar; ögonvrå framtill och vid ögat svart, för övrigt vit; tinning svart; kind framtill vit, baktill svart. Hals och kräva med blandade svarta och hvita fjädrar. För övrigt lik sommardräkten.

4—6. Den 30 maj, Hornborgasjön, KOLTHOFF.

Mantel och undre delar från haka till stjert av lika färg, grå. Undre kanttäckare hvita.

7. *Hona, gammal*, 11 juli 1875, Roma, Gotland.

Näbb svart, spetsigt; näbbås avrundad. Käkkant baktill rät, framtill bågböjd; överkäken 1 m.m. > underkäken, hvars spets är upp- och nedtill lika tillspetsad; hakvinkel svag. Näsborrar genomsigtiga, låga. Huvud undertill grått; kalott svart. Hals grå. Mantel grå; skulderfjädrar med svaga tvärband; kors grått. Stjert grå med svaga, knappt märkbara tvärband; stjertpennor 6 par: 6:te ljusgrått, spolar hvita, åt spetsen grå. Bröst grått, naken fläck på vardera sidan om bröstet, 20×15 m.m., sammanhängande på ett litet ställe under bröstkammen, för övrigt skilda; mage framtill grå, baktill vit, ruvfläck 20×17 med utväxande sparsamma, hvita fjäderspetsar; undre stjerttäckare hvita; slaksida ljusgrå. Vingar nå 42 m.m. bakom stjerten, spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar når 45 m.m. bakom handleden; handpennor: 1 liten smal, utfan svartgrått; stora 10:

med hvita, de innersta med hvitgrå spolar; armpennor 13 med i synnerhet de inre bågböjda, gråbruna spolar, på undre sidan ljusgrå med knappt märkbara tvärband; armbågspennor 3: 1 med rät spole, 2, 3 något utåt böjda och liksom dess täckfjädrar med svaga tvärband; kanttäckare hvita; undre vingtäckare gråhvita; undre kanttäckare hvita; undre överarmtäckare ljusgrå. Fötter rödbruna; vadtäckare ljusgrå; skenben fjäderklädt utom nedre delen, som är naken; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; simhud djupt utskuren, den inre mest; dess utskärning når till midten av andra leden; klor: $3 > 4 > 2 > 1$, svarta.

Liknande denna från Skåne, Mörkö, i juli, EKSTRÖM, 8 juni Hornsjön, Öland.

8—12. Skåne, 1843.

12 b. *Dundrägt*, Hornborgasjön.

Näbb gulbrunt; spets svart. Ovan gråbrun med svarta fläckar. Panna nederst vit; hjessans fläckar små; ögontrakt gråvit; kindtrakt mörkbrun; haka svartbrun, främst vit; kräva brunvit; nacke med svart streck. Stjert brun, svartfläckig. Bröst och mage gråhvita. Fötter 'brunaktiga'; klor svarta, spetsar och kanter grå.

13. *Dundrägt*, juni, Skåne.

14. *Dundrägt, hona*, 30 juni, Ekolsund, MEVES, Riksm.

Ovan rostgul med större fläckar, bredare och tydligare svarta band.

15. *Dundrägt, hona*, samma dag och ställe.

Gråbrun med svarta fläckar och band.

16. *Ung*, 16 juli, Öja, Gotland, MEVES, Riksm.

Panna hvitgrå; hjessa och nacke svarta med svaga grå spetskanter, tinning svart; ögonlock framtill svarta, för övrigt hvita; ögonvrå gråvit, vit och vid ögat en halvmånformig svart fläck; huvudets sidor hvita; käktrakt vit. Hals med sidhals vit; kräva vid sidorna grå. Rygg och skulderfjädrar grå med mörkbrunt, bredt bräm; kors grått; övre stjerttäckare ljust blågrå, med hvitt bredt bräm. Stjert något kluven; stjertpennor grå med blekare kanter. Bröst, sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar grå med hvita spetskanter; tumvinge med 3 fjädrar: utfan blågrått, infan gråsvart, kanter hvita; handpennor: 1 liten, stora 10: 1 svart, de övriga grå med mörkgrått infan, spetskanter å 4 och 5 samt även utkanter å de inre hvita; armpennor grå med hvita kanter; armbågspennor och de mellersta armtäckarna med rostgrått bräm; klor svarta med spetsar och kanter grå.

N ^o	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♀	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8—12	13 p.	14 ♀ p.	15 ♀ p.	16 ♀ j.
Längd	264	—	—	—	254	256	256	240	—	—	—	—
Huvudets längd	—	—	—	—	—	—	—	60—64	c. 28	c. 35	c. 38	—
Näbb, längd till pannan	27	28	28	26,8	27	25	27	25—28	8	11,4	13	21
» » » munvinkeln	39	—	—	—	37	38	39	32—42	—	—	—	—
» » från spetsen till näsborrarna	—	19,5	19,4	19	—	—	—	6—7	—	—	—	12
» höjd vid roten	—	6	6	6,5	—	—	7	9—10	—	—	—	5,5
» » » näsborrarna	—	5,3	5,2	5,3	—	—	5	—	—	—	—	5
Gapets bredd	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	—	3,4	3,2	3,2	—	—	—	—	—	—	—	3
Underkäkspetsens längd	—	13	13	13	—	—	3	—	4	4,6	5	9
Näsborrar	—	5	5	4	—	—	—	—	—	—	—	4,5
Vingens längd, direkt	217	198	212	207	210	209	210	205—215	—	—	—	167
Vingbredd	612	—	—	—	612	592	610	—	—	—	—	—
Tumvinge	—	47	45	45	—	—	45	—	—	—	—	45
Stjert, längd	68	80	87	83	65	65	68	87—98	—	—	—	72
Tars	88	—	—	—	80	81	90	—	—	—	—	—
Mellantå med klo	18	15,5	16	16	16	17	16	15—16	9,5	13	13	15,5
	23	13+6,8	13,5+8,5	14+7,5	20	21	21	15—17+7—9	9+4	14+5	14+5	13,5+6

Ägg. Päronformiga till korta, finkorniga, ljusbruna till kastanjebruna eller ljust grågröna; grundfläckar grå till svartgrå; ytfläckar mörkt kastanjebruna, störst och oftast sammanflytande å tjockändan.

1. 26 juni 1870, Ekolsund, MEVES. Korta.
2. 3 juli 1866, Ekolsund, MEVES. Päronformiga.
3. 8 juli 1864, Hornborgasjön, KOLTHOFF. a, b bruna med stora fläckar; c, d ljusbruna med mindre fläckar.
4. 1865. Samma plats. Ljusbruna; fläckar stora omkring tjockändan och der mest sammanflytande.

5. juni 1867, Öland, ANKARCORONA. Fläckar mindre sammanlöpande.
a, c: grundfärg ljusbrun; b: grönvit.

6. Enl. MEVES. Abnorm längd.

Obs. Kullarna 2, 3, 4 med jemnt avtagande dimensioner.

7, 8. 2 juli 1882, Estland, SCHLÜTER. Kastanjebruna; ytfläckar mörkt kastanjebruna till svartbruna.

9. 10 juni 1881, Mark Brandenburg, KRICKELDORFF. Ljusare olivbruna, med mycket sammanhängande fläckar omkring midten eller närmare tjockändan.

Hon visar sig stundom i Norge, men är ej funnen häckande; tillfällig vid Kristiania; RASCH iakttog 2 st. i medlet av aug. 1876

N ^o	1a	b	c	2a	b	3a	b	c	d	4a	b	c
Äggets längd	33	32,5	31,8	36,9	34,3	35,5	35	34,7	33,7	34,8	33,4	32,7
» bredd	25,8	26,1	25,8	24,6	23,2	25	24,5	24	23,9	25,1	24,6	23,5
» spets	7,2	6,4	6	12,3	11,1	10,5	10,5	10,7	9,8	9,7	8,8	9,2
» reducerade längd	1,28	1,25	1,23	1,5	1,48	1,42	1,4	1,45	1,41	1,39	1,36	1,39
» rektangel	851	848	820	908	796	888	858	833	805	873	822	768

N ^o	5a	b	c	6	7a	b	c	8a	b	c	9a	b	c
Äggets längd	33,6	33,1	33,1	39	34,02	33,3	32,65	36	35,2	35,1	34	34	33,2
» bredd	24	24,7	23,8	24	25,6	24,8	25,45	25,17	24,73	25,05	24,7	25,2	25,1
» spets	9,6	8,4	9,3	15	8,42	8,5	7,2	10,88	10,47	10,05	9,3	8,8	8,1
» reducerade längd	1,4	1,34	1,39	1,63	1,33	1,34	1,28	1,48	1,42	1,4	1,38	1,35	1,32
» rektangel	806	818	878	836	871	826	831	906	870	879	840	857	833

på Årnästangen, vid norra ändan av Öjeren. En gång i aug. 1853 erhållen på Eker; några gånger sedd vid Stavanger, COLLETT.

En ung fogel sköts i sjön Runn hösten 1867, AHLN; den är väl densamma, som nämnes av THEORIN i hans förteckning. Bodde på LINNÉS tid nära Ultuna, men har ej sedan dess iakttagits, MESCH, förr än år 1873, då ett par häckade, av hvilket en földes; sågs ej 1876, enligt meddelande av SEGERSTRÖM. Häckar i Hjelstaviken; MEVES träffade der den 30 1866 12—14 par, som hade ägg eller ungar. Enligt LILLJEBORG en gång sedd vid Mälaren. På Vermdö sällsynt, ÖDMANN, 1792.

I Östergötland mycket sällsynt, NILSSON; ett par gånger sedd vid Norrköping. Temligen allmän vid Venern, LLOYD. I Västergötland i trakten av Tidå; häckar vid Vartoftasjön, GADAMER. I trakten av Göteborg, W. v. WRIGHT. Enligt MALM förekom hon i västra Sverige endast i vassarna vid Göteborg; erhållen d. 5 och 7 1844, d. 1 1853, d. 16 1858, vid Kongelf d. 8 1858 samt år 1881; ej i trakten av Göteborg funnen häckande. Stundom i Bohusläns skärgård, under den varma sommaren 1858 ej sällsynt der och vid Göta elv, LLOYD. Enl. meddel. av KOLTHOFF har denne emellertid ej träffat henne i Bohuslän.

Häckar här och der på Gotland, ANDRÉE; hade den 14 1857 flygga ungar; de gamla hade börjat höstruggningen, se ovan, MEVES. Häckade fåtaligt på Tingstadsmyren i sista hälften av maj och början av juni, HOLTZ. Häckar vid de flesta myrar och kärr, KOLMODIN, och är vanlig på Roma myr, Tingstede träsk m. fl., enligt meddelande av G. STENSTRÖM. Ävenså på flere ställen i N. delen av Öland, WESTERLUND. LINNÉ säger i sin Skånska resa 1751: 'Fisk-måsar till färgen svartgrå (*Sterna Fn. 128*)', d. v. s. *Sterna nigra*, 'flögo mycket kring staden och

bodde i vattengräset'. Det var troligtvis i Rörsjön, i hvilken de bodde. Uti registret till resan har detta ställe kommit att förbigås, liksom i LINNÉS övriga arbeten, och det är även förbisedt av senare författare. Häckade årligen i S. och V. Skåne vid torvmossar och kärrdammar, kommer i maj, bortflyttar i sept., NILSSON. Häckar sällsynt i V. Vram, LILLJEBORG, och här och der i NÖ. Skåne, WALLENGREN; sällsyntare än de vanliga 2 arterna, GADAMER. Å Ringsjön, vid Bosjökloster, sällsynt, enligt meddelande av C. MÖLLER. Häckade förr i S. Skåne i mängd vid flere sjöar; hon är numera mycket sällsynt i trakten av Ystad, erhållen den 3 juli 1867, enligt meddelande av N. BRUZELIUS.

På Seeland, BRÜNNICH. I Danmark mycket allmän, kommer i slutet av maj, flyttar bort i sept.; dessförinnan samlar hon sig i tallösa flockar nära stränderna, TEILMANN. Hon finnes över allt vid mossar, åar, dammar och sjöar; häckar vid Söborgs mosse nära Köpenhamn, enl. en uppgift till DRESSER. I slutet av aug. vid Ringkjöbing träffad i börjande ruggning, KJÆRBÖLLING.

Kom till Slesvig 1876 den 2, bortflyttade den 28; första kullen erhöles den 29. I Slesvig och Holstein år 1877 och på flyttning vid Flensburg. Kom till Husum den 2; de första äggen erhöles den 6; bortflyttar i början av sept., Jahresb. Häckar i Töndern, J. P. MÜLLER. Häckade på Nordstrand och Föhr. Få par vid Husum, och Hoyer, DURNFORD. I maj till aug. temligen talrik i mindre kolonier i sumptrakter; även på Nordstrand en koloni, ROHWEDER, 1874. På Pellworm temligen talrik. På Nordstrand en 'liten' koloni; stannar här från början av maj till slutet av aug. Sedd mellan Hoyer och Sylt, E. v. HOMMEYER, 1880. Niederelbe, BOECKMANN, 1882.

En gång erhållen vid Åbo, v. NORDMANN. År 1837 även vid Björneborg och på Åland. I Östersjöprovinserna, SCHWEDER.

I Estland talrik, enligt RUSSOW. Erhållen vid Friedrichsstadt den $\frac{4}{5}$ 1860; en ung fogel träffad i Rappin under okt. 1854, SEIDLITZ. GOEBEL säger, att hon finnes i Kurland under hela(?) året. Ägg eller ungar ej funna. I Central-Ryssland temligen allmänt utbredd. I Kasan på flyttning, EVERSMAAN. I Jaroslav häckar hon; i S. Ryssland allmän. På Urals östra sluttning; går ej över 57° n. lat., SABANEJEW. I Uman vanlig, häckar; kom hit 1867-9 den $\frac{28}{4}$, $\frac{16}{5}$, $\frac{25}{4}$; bortflyttade 1867 den $\frac{10}{10}$, GOEBEL. Kom till Kiev 1844 d. $\frac{4}{5}$, 1846 d. $\frac{4}{5}$, 1847 d. $\frac{10}{5}$, 1849 d. $\frac{24}{5}$, 1851 d. $\frac{15}{4}$, 1852 d. $\frac{20}{4}$; bortflyttar vanligen i början av aug., undantagsvis d. $\frac{20}{8}$ 1852, då 9 st. iakttogos. Till Kiev kommer hon sent och bortflyttar tidigt med *St. leucoptera*, KESSLER. Talrik på Sokolowsjön, Uman, kommer i medlet av april, bortflyttar i början av okt., L. HOLTZ. Talrik på Basa-kärren, Ö. Ryssland; hade börjat rugga i juli, PLESKE. Tanais till Ob, i synnerhet omkring saltsjöarna, även i Kamtschatka, PALLAS. I Araltianschan, SEWERZOW. Häckar i Turkestan. I östra Sibirien erhållen d. $\frac{15}{5}$ 1880, BOLAU.

Häckade på Poel, ZANDER, enligt brev 1849. På öar och landtungor vid NV. kusten av Rügen häckade hon 1852 i mängd, H. SCHILLING. Häckade på Rügen 1880 i stora kolonier, TANCRÉ. Träffades i betydligt antal kl. 10 e. m. en dag i slutet av aug. under flyttning på Rügen, E. v. HOMER. Kommer sent till N. Tyskland, undviker kusten och klart vatten, häckar, BORGGREVE. En koloni 1854 på Ramper Moor, häckar på sönderbrutna rör över vattnet, v. PREEN. År 1859 hade hon lemnat sin häckplats vid Schwerin-sjön, v. PREEN. Häckar fåtaligt på de nordliga öarna i Schwerin-sjön, WÜSTNEI, 1877. I Pommern talrik, häckar,

HORNSCHUCH, SCHILLING; har ägg i senare hälften av maj och början av juni, nästan utrotade den 6—12, HOLTZ. Häckar vid insjöar i Vor- och Hinterpommern, HOLLAND. I Mark ej särdeles talrik, men stundom i mängd, VANGEROW; vid Köpenik 1835 mycket talrik, SCHULZ. År 1876 säger SCHALOW deremot, att hon häckar talrikt i Mark Brandenburg, men att hon under senare tid ej visat sig i Köpenik. Flyttning i slutet av maj eller början av sept. Vid några insjöar så väl inne i landet som vid Östersjön; den $\frac{5}{8}$ erhöles flere kullar oruvade ägg vid Jamundsjön. Vid Schlosskämper fans icke 1867 något bo, HINTZ. I Ö. och V. Preussen häckar hon talrikt, H. RATHKE. I Zymna under sommaren 1878, Jahresb. År 1880 talrik i Havel, häckar. I Anhalt talrik, kommer i slutet av april eller i början av maj, bortflyttar i slutet av juli eller i början av aug., en och annan visar sig även i midten av aug., mycket sällan i början av okt. De gamla flytta nästan en månad förr än de unga. Till trakten av Östersjön kommer hon en halv månad senare och bortflyttar en halv månad förr, NAUMANN; kom 1881 till Grossenhain den $\frac{6}{5}$; något senare visade sig 25 st.; den $\frac{24}{4}$ voro gamla och unga försvunna från häckplatsen, Jahresb. Vid Diebzig, BALDAMUS, v. PREEN; häckar der och på andra platser, PÄSSLER. Kommer till området av Sabor, Oder, under flyttning. Häckar talrikt på Hammer-See vid Corolath, TOBIAS. I Altenkirchen 1876 i aug. fåtalig; 1878 på flyttning regelbunden, Jahresb. Häckar stundom i stor mängd på Schapenbruch Teiche, Braunschweig, men under mången sommar alls icke; 1857 ägg d. $\frac{10}{8}$; 1861 d. $\frac{2}{5}$ på nämnda plats omkr. 40 st., hvilka alla drogo vidare; 1862 den $\frac{29}{3}$ ägg på Bexbüttler Teiche, R. BLASIUS. I Riddagshausen Teiche, Ö. om Braunschweig, ej regelbunden, men talrikt häckande; under många år stanna icke några kvar under häcktiden. Bon finnas stundom bland *Oenanthe fistulosa*, NEHRKORN.

I Münsterlandet, BOLSMANN, vid Köln, RUHL. I Nassau sällsynt vid floderna. Ofta erhållen i dammar i Westerwald i vår- och höstdrägt, RÖMER. I Arnsberg med *St. hirundo* sällsynt om hösten, SUFFRIAN. Sällsynt, stundom vår och höst i Neuwied, BRATHS. I Mindel- och Kamelthale sällsynt under flyttning, LANDBECK. Flyttar över Thüringen, HELLMANN. I Niederhessen skall hon förr hava häckat; ej sällan erhållen på sensommaren vid Obersuhl, SEZEKORN. Vid Halle a. S. regelbunden flyttfogel, REY. Vid Schlotheim i N. Thüringen, LUNGERSHAUSEN. Under maj och aug. i Rentendorf, L. BREHM. I Wetterau under hela sommaren vanligen i stora flockar vid vattendragen och på översvåmmade ängar, C. JÄGER. I Schwaben och Neuburg på flyttning, LEU. I Schwaben under medlet av sept. och början av okt. 1852 i flock om 100 st., talrik. Vid Hochstadt a. Aisch häckade hon 1854 i stort antal. På Lech och Schmutter i Schwaben talrik från medlet av sept. till den $\frac{22}{10}$, JÄCKEL. Den $\frac{16}{4}$ en och annan redan i sommarträkt; den $\frac{29}{4}$ funnos ägg utdruckna av Kråkor; den $\frac{6}{5}$ stort antal flygande högt, drog omkring i trakten. Drogo till bo ännu den 17—23 maj; den 4—19 juni erhöles ägg; de första ruvade, de sista oruvade; d. $\frac{18}{6}$ hade hon redan å ansigtet några hvita fjädrar. I Neuhaus, Bayern, kom hon 1855 den $\frac{3}{5}$ — $\frac{7}{5}$. År 1856 sågos enkla den $\frac{22}{4}$; den $\frac{27}{4}$ — $\frac{8}{5}$ var tåget livligt. Sågs 1857 först d. $\frac{20}{4}$ på drag; häckfoglarna komma först den $\frac{8}{5}$; den $\frac{2}{5}$ syntes de överflyttande vid Nürnberg; den $\frac{28}{5}$ på öarna i Lech fulla kullar av ägg, vanligen 3 st. i hvarje; d. $\frac{12}{5}$ ströko somliga omkring med små, skrikande ungar; den $\frac{16}{5}$ försvunno de sista ungarna. År 1858 iaktogs hon icke vid framkomsten; fans d. $\frac{8}{5}$, då flere sågos vid Nürnberg, der många häckade. I Memmingen häckade många den $\frac{8}{5}$; unga foglar funnos ännu den $\frac{23}{5}$. I trakten av Neuhaus, Aisch, kommer hon vanligen

i sista tredjedelen av april eller början av maj, häckar talrikt, men avkomman förstöres ofta av betande kreatur eller vid slätter. Ungar 1859 flygga den $\frac{27}{5}$; börjar bortflytta i slutet av juli; i medlet av aug. ännu små flockar; till medlet av sept.: få överflyttande, JÄCKEL, 1863. I Mittelfranken i maj och juni och återkommande i aug.; under flyttning ej sällan, JÄCKEL, 1865. Erhållen flere gånger vid Memmingen, Günzburg och Mindel, LEU.

Vid Stuttgart iakttagen den $\frac{13}{5}$ 1842 och $\frac{26}{5}$ 1847, enligt v. HEUGLIN. Federsee, Würtemberg, i slutet av sept. och början av okt. i full höstdrägt.

I Schweiz talrik vid de flesta sjöar under sommaren, kommer under första dagarna av maj, bortflyttar i slutet av aug., SCHINZ. Synes häcka i Ticino, RIVA. Kommer till Schaffhausen i slutet av april., bortflyttar i aug., träffas vid Untersee; på flyttning 1878 vid Eglen-See, GOELDLIN. I St. Gallen och Appenzell; räknad bland flytt- och vinterfoglar. På hösten 1866 träffad vid Luxburg; även vid Steinach och Altenrhein, STÖLKER. I Vorarlberg i juli och aug., HARTMANN.

Häckar i lägre trakter av Oberlausitz; tillfällig i de högre i maj—aug.; ungar stanna till i sept., TOBIAS. Häckar talrikt i Böhmen; sågs para sig den $\frac{14}{5}$ 1872, A. FRITSCH. I Mähren och Schlesien temligen talrik, kommer i maj, häckar i juni, bortflyttar i aug., SCHWAB. I Bukowina och Galizien på större vattendrag talrik; häckar, ZAWADSKI. Talrika flockar följa Donau mot nor- den, Kronpr. RUDOLF, E. v. HOMEYER, BREHM. Till mellersta Donau kommo de första den $\frac{26}{5}$, men de flesta den $\frac{2}{5}$ på flyttning vandrande mot strömmen i flock om 20—40 st. eller deröver, tillsammans flere tusen. Vid Wien, Kronpr. RUDOLF m. fl. Kom en gång dit den $\frac{4}{5}$, till Cilli den $\frac{6}{5}$, Dalschitz den $\frac{2}{5}$, K. FRITSCH.

Vid Salzburg endast på flyttning; erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1876; vid Hallein 1881 d. $\frac{2}{3}$. Vid Nagy-Enjed, Siebenbürgen, 1881 d. $\frac{2}{3}$, v. CSATO, v. TSCHUSL. I Tyrolen oregelbunden, ALTHAMMER. Ungern, Neusiedlersee i maj 1814; Aspern, Österrike d. $\frac{2}{3}$, Apenlau d. $\frac{1}{2}$ 1814, v. PELZELN. Erhölls i Mariahof, Obersteiermark, första gången d. $\frac{1}{4}$; senare även d. $\frac{1}{8}$ vid mycket regn och snö, HANF, 1880; sedd 1880 d. $\frac{2}{3}$; 1881 d. $\frac{1}{2}$; 1880 vid Neustadt och Schlesien sällsynt, sedd i maj. Häckade i Trachenberg 1878, Jahresb. I Siebenbürgen en av de vanligaste Tärnorna, LANDBECK. Häckar i Banatet, ZELEBOR, v. PELZELN. I Zips, övre Ungarn, erhållen, JEITTELES, LANDBECK i brev 1840; i Apaj, S. om Pest, häckade hon talrikt 1838. I Hvita moraset; häckar i Ungern, BALDAMUS. I Transsylvanien allmän; vid Mezöseg den $\frac{2}{3}$ en flock om 200 st., DANKFORD, BROWN. Till Slavonien kommer hon i slutet av maj, bortflyttar i medlet av sept. På Donau från Pressburg till Belgrad på flyttning den $\frac{2}{3}$ — $\frac{1}{2}$ mycket talrik, enligt NAUMANN, som ansåg flodens södra del för en huvudväg för 'våra' flyttföglar.

Häckar i hertigdömet Oldenburg, NEGELEIN; i Oldenburg 1856 nästan försvunnen till följd av vatten avtappning; bortflyttade den $\frac{2}{3}$ vid Ö. vind och + 17°; 1857 träffad den $\frac{1}{2}$; den $\frac{1}{2}$ 1858 i trakten av staden Oldenburg, WIEPKEN; 1878 iakttagen under sommaren; 1881 kom hon till häckplatsen den $\frac{2}{3}$; i Hamburg regelbunden på flyttning, Jahresb. I Vegesack talrik, häckar på ruttnande växter. Ägg från midten av maj till midten av juni, KOHLMANN.

I Nederländerna och Ostfriesland överallt talrik; häckar ej på öarna. På Borkum om sommaren fåtalig, träffad en gång i slutet av aug., oftare om sensommaren; besöker ofta Norderney under sensommaren; häckar der. Kommer till häckplatserna i medlet av maj, bortflyttar i slutet av aug., v. DROSTE. I Holland

i somliga trakter talrik, kommer i början av maj, talrikast i S. Holland, LABOUCHÈRE. I Friesland häckar hon talrikt på platser tätt bevuxna med *Stratiotes aloides*, ALBARDA. I Ostfriesland häckar hon talrikt, v. DROSTE. I Groeningen vid sött vatten talrik, ses sällan vid havskusten; häckar i maj och juni, BRAAK. I Jahdebugten sedd den $\frac{1}{2}$ 1854, WIEPKEN. Häckade och hade små ungar 1877 den $\frac{1}{2}$ på Horster Meer vid Zuyder Zee, SCLATER, FORBES. Från Holland erhållen till museet i Leiden: i häckdräkt under åren 1840—63 från den $\frac{3}{4}$ — $\frac{2}{3}$; i ruggning i juni till den $\frac{2}{3}$; ungdäkt den $\frac{2}{3}$ till $\frac{1}{2}$. År 1860—61 i dundräkt, 2—3 dagar gamla, den $\frac{1}{2}$ till $\frac{1}{2}$, SCHLEGEL.

Vid Storbritanniens kuster, floder och kärr om sommaren, LATHAM, BECHSTEIN. Häckar talrikt i England vid insjöar och i större träsk. Ej i Skotland. I Irland häckar hon i en liten sjö nära Cork, YARRELL, JARDINE. Förr i Norfolk; i Lincoln, Cambridgeshire; även en liten koloni i Roxbourg på Irland, JARDINE; på sistnämnda ö tillfällig, THOMPSON.

I Belgien sällsynt; vid kusten, DE SELYS, i kärrtrakterna, DRESSER.

Häckar sällan i Boulogne, DEGLAND; tillfällig i Eure & Loire. MARCHAND; kommer i stort antal till le Midi, DE SERRES. Vanlig på flyttning vid Lyon, O.-GALLIARD. I Savoyen den allmännaste arten; häckar talrikt i Genève-, Bourget- och Annecy-sjöarna och på flere platser vid Isère och Rhône; kommer (på flyttning) mot slutet av juli, stannar till början av okt., återkommer i mars och april, några synas stanna till d. $\frac{2}{3}$ eller $\frac{1}{2}$, BAILLY. Tillfällig(?) i Côte d'Or, MARCHANT; regelbunden flyttfögel i Genève-dalen, F.-BEAUMONT. I Frankrike i allmänhet talrik i april, maj, aug., sept., i norra, mellersta och östra provinserna; vid Lille och Douai; mycket talrik i le Midi vid Nîmes, stundom träffas ända

till 500 st., DEGLAND, GERBE. Enligt M. J. RAY häckar hon i Aube, kommer i slutet av apr., stannar till slutet av aug. Hon kommer och flyttar, då insekterna framkomma och försvinna. I Camargue mycket talrik under hela sommaren, J. W. v. MÜLLER.

I Spanien allmän hela året, utom om vintern, VIDAL; kommer i april, bortflyttar i aug., NACEIRO. I Santander erhållen d. $\frac{6}{5}$, IRBY. I S. Spanien temligen allmän i »marisma», der hon häckar; ses i stora flockar över risfälten vid Ö. kusten, SAUNDERS, 1871. Säges även förekomma i Portugal, A. C. SMITH. Häckar talrikt vid Prat och Albufera. Håller sig mest vid sött vatten, men följer undantagsvis kusten, A. v. HOMEYER.

I Italien talrik, GIGLIOLI, 1881. I Toscana, SAVI; i Florens i sommar- och vinterdräkt, STÖLKER. I stor mängd i de vidsträckta kärren vid Tombolo och Ostia, TEMMINCK. I Neapel regelbunden på flyttning, GOELDLIN.

Kommer till Sardinien på våren, häckar, men övervintrar ej, SALVADORI. På Sicilien i maj allmän i häckdräkt i sjöarna; ett litet antal kvarstannar över sommaren, under höstflyttningen sällsynt, MALHERBE. På Gozzo och Malta tillfällig om hösten och senare; erhållen den 23 juli 1858 vid Fort Manoël. En stor flock uppehöll sig här 1870 från juli till slutet av sept.; inga voro i sommardräkt. De förtärde småfisk och voro ej skygga, C. A. WRIGHT.

I Fiume i början av maj en stor flock. De unga Fiumanerna roade sig med att kasta stenar efter dem, och stundom lyckades de fälla en fogel i flykten, A. FRITSCH. I aug. 1880 i Pirano ej talrik, Jahresb. Förmodas jemte *St. hirundo* i Grekland vara den talrikaste arten. I Rumelien talrik, i Grekland ofta i ren vinterdräkt; förtäres icke här såsom i Italien, v. D. MÜHLE. Den talrikaste Tärnan vid Greklands havsvikar och kärr, häckar

med *St. hybrida* PALLAS (*St. leucopareia* NATT.) och *St. leucoptera* MEISN., SCHINZ; försvinner före höstdagjemningen, LINDERMAYER. I V. Grekland några flockar till medlet av maj, men man ansåg, att alla flyttade mot norden, SIMPSON. I Grekland erhållen den $\frac{2}{3}$ 1864. Är vanlig om våren på Joniska öarna. Häckar på Kreta, DRUMMOND, KRÜPER. På Korfu under vårflyttningen, POWYS. En flock syntes på öppna havet mellan Mykonos och Syra i början av juni. Ansedd för stormfogel på Cykladerna. Vid flyttning under måttlig motvind styr hon snedt mot denna; således på hösten för att flytta till Egypten vid sydostvind och med sydvästvind för att nå Anatolien, Cykladerna, ERHARD; d. v. s. hon flyttar bidevind.

I Dobrudscha vanlig i Donau-Balten, SINTENIS. I Bulgarien mycket talrik vid och på Donau; träffas i hundratal, O. FINSCH. Vanlig i maj på Donau, ELWES, BUCKLEY, KRÜPER. Häckar vid Sarepta i mars, BALDAMUS. På Krim till Belgrad talrik i maj, ELWES, BUCKLEY. I Kaukasus, BOGDANOW. I april vid Tamak, RADDE, v. HOMEYER. Erhållen i Palestina, TRISTRAM.

På Madeira flyttfogel, HARCOURT. Vid Tanger i mängd vid flyttning, flyttar över Gibraltar sund i stora flockar under maj och återvänder i sept. och okt., men kvarstannar ej här under vintermånaderna, 'FAVIER' enligt IRBY. I Fantee-landet erhållen av SWANZY, enl. SHARPE och DRESSER.

I Fezzarasjön talrik, häckar i Algeriet talrik, BUVRY, LOCHE. Vestra Sahara i flere saltsjöar, TRISTRAM. Syntes en gång över sjön Djendel, Ö. Atlas, SALVIN.

I Egypten, LICHTENSTEIN; talrik längs Nilen och dess floddal, A. BREHM; den $\frac{1}{5}$, den $\frac{6}{5}$ talrik, VIERTHALER. Ej sällsynt i NÖ. Afrika vid Medelhavets och Arabiska havets kuster, v. HEUGELIN. Damietta i april, TAYLOR. På Nilen, nära Kairo, i mars

och april 1860; vid sjön Menzali, ANTINORI, 1864; om vinter och vår stundom vid Medelhavskusten och Röda havet samt söder ut till Kordofan, DRESSER; en erhållen den 4 1871. Trakten av Kamerun, REICHENOW, R. B. SHARPE. Kérén i sept., ANTINORI, SALVADORI. I Transvaal erhållen i dec., då en stor flock jagade insekter, AYRES. I Damara under regntiden å sött vatten, men ej vid kusten, ANDERSSON; Kapkolonien, LAYARD.

V. Asien, BLYTH. Vid Enzeli, Persien, talrik, erhållen i ungdom. Ej funnen i Gilgit, BIDDULPH. Indien, BLYTH, JARDINE.

Allmän i Kina, SWINHOE. Hit hör icke, såsom man förmordat, *St. javanica* HORSFIELD från Java. I Amoy(?). Synes ej förekomma på Formosa, SWINHOE.

Den europeiska och den amerikanska kunna ej skiljas ifrån hvarandra; den svarta färgen undertill skall, enl. SAUNDERS, hos den senare vara mera sotbrun än hos den förra. Efter SCHLEGELS undersökningar kunna de icke åtskiljas. Från Alaska, DALL, och Nya England till Peru och Chili. I Förenta staterna mycket utbredd, häckar vid Fort Yukou. Skall vara allmän vid Kaliforniens kust. Saskatchewan, Mackenzie River, Hudsons Bay, BLAKISTON m. fl. I Montreal, HALL, 1862. I mellersta trakterna av N. Amerikas Förenta stater häckar hon på tuvor i kärr och dammar; båda könen ruva och hålla äggen ständigt varma. Kommer söder ifrån till Texas tidigt om våren, sträcker längs kusten till Mississippi uppåt denna flod och dess grenar, häckar även vid insjöar, AUDUBON. Förekommer i Maine. Anses hava blivit sedd högt ovanom övre Missouri. I Wisconsin erhållen d. 6, 17 och i Koskonong den 17, SCHLEGEL. Under häktiden i Carolina 1872. Mellan den 2 och den 24 1871 åtskilliga sedda; även i östra Kansas i maj, ALLEN. I mellersta Colorado, Mexico,

COUES m. fl. I Britiska Honduras en stor flock iakttagen, SALVIN.

Florida utgör fogelns nordgräns om vintern. I Centralamerika i maj, COUES. Vestindien, Jamaica, Cuba i aug. och senare, Gabiata, Portorico, GUNDLACH, ALBRECHT; Chili, v. PELZELN.

Hon är föga rädd. Under häktiden flyga de omkring den som stör dem. Flygten är mycket lätt. Lever kolonivis, i synnerhet vid stillastående vatten, sällan vid salt vatten. Vid Borokum skola sjömän flere gånger hava sett henne sitta på tunnori närheten av ön.

Lätet är omvexlande: 'gik gik', 'kik kih kyij-a kyij-e' eller 'krij-a', lockton 'kliia'.

Födan utgöres mest av insekter och larver, i synnerhet sådana som leva i vatten: *Dytiscus*, *Gyrinus*, även fluglarver, *Helophila*, *Hydrachna*, *Hydrometra*, *Libellula*, *Phryganea*, Gräshoppor m. fl., småfisk och grodalarver, t. o. m. Iglar. Hon tager här insekter och daggmaskar på åkern. I Egypten jagar hon Gräshoppor. JÄCKEL omtalar, att de Svarta Tärnorna tillbringa mesta tiden av dagen med att fladdra över kärren, hastigt dervid kastande sig efter föda; de sätta sig derefter åter på den tät växande *Glyceria fluitans* eller blad av *Nymphæa alba*, lyfta åter, sväva om hvarandra och bortjaga gemensamt den Kråka, som söker komma åt deras ägg eller ungar, eller slå skrikande efter jägaren och hans hund. Denna jemte andra Tärnor, som leva vid sött vatten, förtär i synnerhet insekter och böra fredas.

Häckar vid insjöar på gytja, då vattnet sjunkit, eller bland säv på en tuva eller på holmar bevuxna med *Sparganium*, *Scirpus*, *Juncus*, *Butomus*, *Carex*, *Sagittaria*, *Alisma*, *Nymphæa*, *Trapa*, *Potamogeton*, *Menyanthes*, *Hydrocharis*, *Ranunculus*, *Polygonum*, *Arundo*, *Phragmites* m. fl. och, enl. NAUMANN, samma platser som

L. ridibundus. Boet är byggt av grässtrån och fjädrar, PALLAS; stundom är det flytande eller halvflytande på vattnet och av säv eller andra vattenväxter såsom *Potamogeton natans*, *Thyphea*, *Polygonum amphibium* med bädd av *Equisetum*; stundom på näckrosblad, understödda av några andra växter. Ungarna sitta i boet, tills de äro nästan flygga; då de störas, springa de på andra näckrosblad och gömma sig bland växter vid stranden, v. DROSTE. Båda könen ruva. Ruvningen varar, enligt BRAAK, 14 dagar. De mata de unga med mask och även under flygt. Unge erhållen den 1/2 1834 i börjande ruggning; ungar i ungdräkt i Tyskland och Holland i aug. och sept., i Grekland i okt.

Fångas i tusental i Italien, i synnerhet i Toscana. Köttet av de gamla skall vara segt och smaklöst, av de unga bättre; ätes icke här såsom i Italien, det enda land der hon fångas och torgföres i mängd. Ägg välsmakande. — På Rottum avkasta kolonierna av Måsar och Tärnor omkring 2000 gulden årligen, E. v. HOMEYER; deribland dock icke denna art.

Fiender: Skarven tager deras ägg och ungar. Falkar och Hökar undvika de genom att flyga till en ofantlig höjd.

En hvit varietet med svart iris har erhållits i trakten av Bremen, HARTLAUB.

En missbildning, med tungan förstorad och ett hål undertill å hakan, erhållen i Höchstadt, Erlangen, v. KOCH.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus lobaticeps GIEB., *Nirmus phæonotus* NITZSCH och *Colpocephalum maurum* NITZSCH.

Uti inelvorna hava funnits:

Ascaris Sternæ nigræ RUD., inkapslad; *Filaria elongata* RUD.; *Monostomum denticulatum* RUD.; *Tænia inversa* RUD.; *T. oligotoma* NITZSCH; *Ligula monogramma* CREPL. och *Schistocephalus dimorphus* CREPL.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-3.

Larus niger GESN., Av. 1555, 566. GESN. red. 1669, 347. ALDROV., Orn. III 1635 C. 9, 27 + *L. fidipes* l. c. C. 10. JOHNST., Av. 1657, C. 3, p. 94. RAY, Synops. 1763, 131, A. 3.

Larus niger fidipes RAY, l. c. 131, n. 4; 132, A. 6.

Sterna n. 128 L., Fn. Sv. I 1746, 47. Fisk-måsar It. Scan. 1751, 186.

Sterna nigra L., S.N. VI 1748, 24; X 1758, 37 [? + *Rallus lariformis* 153] XII 1766, 227 + *S. nævia* 228; Fn. II 1761, 56. BRISS. Orn. VI 1760, 211; pl. XX, 1 + *S. nævia* 216, pl. XX, 2; ed. 1763, 417, 419. BRÜNN., Orn. 1764, 46. PH. MÜLL., L. S.N. 1773, 353. MÜLL., Prodr. 1776, 21. ÖDM., V. A. Handl. 1792, 70. LATH.-B., III, II 1798, 324; IV 1812, 490. RETZ., Fn. 1800, 164. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 461. CUV., R. A. 1817, 526 + *S. fissipes* + *S. nævia*. TEMM., Man. II (1820) 749; IV 1840, 464. BRAAK, Cat. Av. 1821, 167. NILSS., Orn. II 1818, 160; Fn. II 1858. 321. TEILM., Fugl. 1823, 155. FABER, Hochn. Vög. 1826, 189, 197, 213, 279. BONAP., Syn. 1828, 355. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. SWAINS., RICH., Fn. B. A. II 1831, 415. L. BREHM, Isis 1833, 776; J.f.O. 1854, 317. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 17. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 120; Eur. Fn. I 1840, 375. AUDUB., Syn. 1839, 320; ref. J.f.O. 1855, 26. NAUM., V. D. X 1840, 189. KEYS., BLAS., Wirb. Eur. 1840, n. 489. ANDR., V. A. H. 1841, 211. LANDB., Isis 1842, 200; v. HOM., Orn. Br. 1881, 137. DE SERR., Migr. 1842, 106. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 151. MALH., Fn. Sic. 1843, 212. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422, 427. JARD., B. of Gr. Brit. IV 285. MESCH, Öfv. V. A. Förh. 1844, 90. v. D. MÜHLE, Orn. Griech. 1844, 147. SCHLEG., Rev. 1844, CXXX. 'MACGIL.', Br. Birds V. LILLJ., Obs. zool. II 1845, 54; Orn. Bidr. 1860, 29. SCHULZ, Fn. 1845, 381. SUFFR., Arnsberg 1846, 157. RATHKE, N. pr. Prov. Bl. 1846, 14. A. BREHM, N-a 1849, 1 H. 60; J.f.O. 1854, 85. ZANDER, N-a 1849, 2 H. 60. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1849, 310; N-a 1854, 256. v. HEUGL., N-a 1850, 2 H. 61, 64; NO. Afr. 1856, 323; J.f.O. 1862, 408; 1863, 164. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 49; Danm. Fugl. 1852, 332; ed. COLL., 1877, 597; v. HOM., Orn. Br. 1881, 218. THOMPS., Irel. III 1851, 304. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1841, 89. H. SCHLEGL., N-a 1850, 2 H. 37. BALD., l. c. 77; 1852, 2 H. 87; 3 H. 58; 1853, 306. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. GAD., N-a 1853, 3 H. 4; 1858, 277, 295. BOLSM., l. c. 35. KESSL., Beitr. Wand. 1853, 8, 22-3. NEGEL., N-a 1853, 62. TOB. J.f.O. 1853, 216. HELLM., N-a 1853, 288. GAD., N-a 1853, 414; 1858, 295. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52. WIEPK., N-a 1854, 257. JÄCK., J.f.O. 1854, 263, 362; 1855, 414-6; N-a 1856, 251, 527; 1857, 390; 1858,

451, 1860, 300; Ber. Bamb. 1863, 106; Abh. Nürnberg. 1864, 135. HARTL., J.f.O. 1854, 307, LXV. SCHWAB, Abh. z.-b. G. 1854, 524. LEU, Vög. 1855, 19. O.-GALL., N-a 1855, 51. LANDB., l. c. 87. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 70. v. NORDM., Vet. Soc. Förh. II 1853-5, 72. LLOYD, Ant. II 1855, 211; Game B. 1867, 340. BOLSM., N-a 1855, 316. BRAHTS, l. c. 332. DEGL., l. c. 419. VANGER., J.f.O. 1855, 346. KORNH., Vög. Ung. 1856, 29. PÄSSL., J.f.O. 1856, 65. VIERTH., l. c. 69. v. PREEN, N-a 1856, 65; J.f.O. 1859, 462. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1856, 278; 1868, 282. BUVRY, J.f.O. 1857, 132. v. HEUGL., Sitz.-b. Ak. Wien 1856, 323. GUNDL., J.f.O. 1857, 232; 1871, 284. ALTHAMM., N-a 1857, 404. ERH., N-a 1858, 7, 22. C. JÄG., Offenb. Ver. 1858, 54. A. FRITSCH, J.f.O. 1858, 412. Pr. v. WIED, J.f.O. 1859, 258. FINSCH, J.f.O. 1859, 387. SEIDL., Sitz.-ber. Dorp. 1860, 45. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 181. TRISTR., Ibis 1860, 157; 1868, 331. POW., Ibis 1860, 356. SIMPSON, Ibis 1860, 393. R. BLAS., Ber. 14 Vers. D. Orn. Ges. 1862, 74. JEITTEL., Verh. z.-b. G. 1862, 278. HALL, Montr. 1862, 409. RÖM., Verz. 1863, 72. HINTZ, J.f.O. 1863, 429, 432; 1868, 404. SEZEK., Ber. Cass. 1864, 43. ALTUM, J.f.O. 1864, (104) 88. (LUNDBORG), Jäg.-förb. tidskr. 1864, 98. v. NORDM., J.f.O. 1864, 382. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 278, 474. JERD., B. Ind. III 1864, 875. RIVA, Orn. 1865, 501. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 233. STÖLK., St. Gall. Nat. G. 1867, 75, 87; J.f.O. 1869, 339. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 46. TRISTR., Ibis 1868, 331. BRUHIN, Sitz.-b. z.-b. G. 1868, 252. BORGGR., Nordd. 1869, 145. SCHWED., Syn. 1870, 32. v. KOCH, J.f.O. 1870, 237, 293. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 13. AHLIN, Jägarf. t. 1871, 82. HOLL., Wirb. 1871, 91. GOEB., J.f.O. 1873, 13, 17. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 579; J.f.O. 1876, 62. DURNF., Ibis 1874, 392, 400. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 24. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 385. NEHRK., J.f.O. 1876, 160. KOHLM., Brutv. Veg. 1877, 37. SINT., J.f.O. 1877, 68; E. v. HOM., Deutsch. Säug. u. Vög. 1877, 78; Reise 1880, 21. v. TSCHUSI, Vög. Salzb. 1877, 90. WÜST., Orn. C. 1877, 115-6. DANF., Ibis 1877, 271; 1878, 3, 5. Jahresb., J.f.O. 1877, 339; 1878, 434; 1880, 93; 1882, 107. PLESKE J.f.O. 1878, 94. KUTTER, l. c. 314, 5. Kronpr. RUDOLF, E. v. HOM., BREHM, J.f.O. 1879, 14, 15, 81, 129. TOB., Orn. C. 1879, 144. THEORIN, Fört. 1880, 4. HANF, Orn. C. 1880, 113, 4. ZAND., TANCER., RADDE, v. MADARASC, E. v. HOM., Orn. Br. 1881, 231, 273, 9, 305, 364.

Larus minor niger KLEIN, Hist. Av. 1750, 138, ex p.?

Sterna fassipes L., S.N. XII 1766, 228. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 354. GM., L. S.N. 1788, 610. LATH., Ind. II 1790, 810. LATH.-B., l. c.

1798, 323; 1812, 490. ÖDM., Wermdö 1792, 70. BECHST., Jagdw. I, II 1802, 478; Naturg. IV 1809, 697 + *S. nigra*; Orn. Taschen. II 381; III 1812, 587. ZAW., Fn. 1840, 120. WIEGM. u. RUTH, Zool. 1848, 149. DEGL. & G., Orn. II 1849, 349. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122. ?CALWER, N-a 1853, 101. LUNGERSHAUSEN, l. c. 103. BAILLY, Orn. IV 1854, 296. F.-BEAUM., N-a 1856, 165. SCHLEG., Mus. Sternæ 1863, 29. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 153, 238. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 426. BLAS., J.f.O. 1866, 82. R. BLAS., Eischale d. Vög. 1867, 29. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 322. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. MARCHANT, Cat. 1869, 77. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 338. AYRES, Ibis 1871, 267. SAUND., Ibis 1871, 399. B. R. SHARPE, P. Z. S. 1871, 614. E. REY, Syn. 1872, 139; Z. G. 1874, 391. DURNF., Ibis 1874, 400. REICHENOW, J.f.O. 1875, 48. DURNF., Br., Ibis 1875, 432. SCHAL., J.f.O. 1876, 8. J. P. MÜLL., Z. G. 1876, 289. GOELDL., J.f.O. 1879, 384.

Sterna naevia L., S.N. XII 1766, 228 (ex BRISSON). LATH.-B., III, II 315. PALL., Zoogr. II 1811, 337.

Larus merulinus SCOP., Ann. I Hist. Nat. 1769, 81.

Sterna surinamensis GM., L. S.N. 1788, 604. LATH., Ind. II 1790, 804.

Sterna obscura GM., 1788, 608. LATH., Ind. II 1790, 850. LATH.-B., III, II 324.

Sterna hirundo RETZ., Fn. 1800, 162 ex p.

Sterna plumbea WILS., Am. Orn. VII 1813, 83, pl. 60. v. PELZ., Novara Reise. Orn. 155.

Hydrochelidon nigra BOIE, Isis 1822, 563. L. BREHM, V. D. 1831, 793; J.f.O. 1854, 318-20. BONAP., Comp. List. 1838, 61. BLYTH, Cat. (1849) 291. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 316. GUNDL. u. CAB., J.f.O. 1857, 232. HARTL., Orn. Westaf. 1857, 256. SEIDL., Sitz.-ber. N. Ges. Dorp. 1860, 45. TRISTR., Ibis 1860, 82. ALBRECHT, J.f.O. 1862, 207. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 431. [Cf. SWINH., Ibis 1863, 428; P. Z. S. 1863, 328; 1871, 421]. v. PELZ., J.f.O. 1864, 74. SALVIN, Ibis 1864, 388. BLAS., J.f.O. 1866, 82. HOLTZ, J.f.O. 1866, 381-2; 1868, 126; Mitth. Ver. N.-Vorp. 1873, 142. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 150; 1873, 13, 17, 133. SEV., Turk. Jev. Bull. Soc. Mosc. 1873; ref. DRESS., Ibis 1876, 416. v. HEUGL., J.f.O. 1874, 54, 402. SAUND., P. Z. S. 1876, 642-3. DRESS., B. Eur. LIV 1876. MALM, Fn. 1877, 86, 305; Göt. Mus. 1882, 8. BOGD., Vög. Kauk. 1879; ref. SCHAL., J.f.O. 1880, 276. [BIDD., Ibis 1881, 102, 594] GIGL., Ibis 1881, 218. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. IRBY, Ibis 1883, 187.

Viralva nigra STEPH., in SHAW's Gen. Zool. XIII 1826, 167.

Anous plumbea STEPH., l. c. pl. 1 1826, 142.

Gelochelidon nigra A. BREHM, J.f.O. 1855, 377. (?GUNDL., J.f.O. 1857, 232)
[Cf. BLAS., J.f.O. 1866.]

Hydrochelidon fissipes G. R. GRAY, Gen. of B. III 1849, 660; Handlist. III 1871, 121. LICHT., Nom. 1854, 98. WIEPK., N-a 1857, 325,-6; 1858, 351. SALVIN, Ibis 1859, 365; 1864, 385. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 554; 1866, 99; 1871, 46; Pr. Bost. Soc. 1868, 127; Ibis 1864, 391; Key 1872, 322. ANTINORI, Cat. descr. 1864, 115. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 426. DE FILIPPI, Note 1865, Üb. SCHAL., J.f.O. 1876, 189. SALVAD., J.f.O. 1865, 422. J. H. BLAS., J.f.O. 1866, 82,-4,-6. TAYL., Ibis 1867, 73. DEGL. & G., Orn. II 1867, 465. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 184. v. DROSTE, Borkum 1869, 335; 1870, 105. C. A. WRIGHT, Ibis 1869, 153. A. FRITSCH, V. E. 1870, 462; Wirb. B. 1872, 89; J.f.O. 1872, 374. SHELL., Ibis 1871, 318. SAUND., Ibis 1871, 399. SCLAT., SALV., P. Z. S. 1871, 573. SUNDEV., Met. Nat. 1872, 135. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. Ac. 1874, 248. ANTIN., SALVAD., Cat. 1873; ref. J.f.O. 1875, 58. GUNDL., J.f.O. 1874, 314; 1875, 393; 1878, 163, 191. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1875, 131, 183, 410. SEVERZ., J.f.O. 1875, 155. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 459. GÖLDL., J.f.O. 1881, 190. REICHEN., Vög. Zool. G. 1882, 19. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 180.

Hydrochelidon nigricans BREHM, V. D. 1831, 794 + *H. obscura* + *H. pallida* Vogelfang 1855, 350.

Hydrochelidon surinamensis BONAP., Compt. Rend. 1856, 773; Cf. GRAY, Handlist. III 1871, 122.

Hydrochelidon plumbea BONAP., l. c. FINGER, Orn. Austr. 1857, 566. LAW., B. N. A. 1858, 864. CAB., J.f.O. 1857, 232. GUNDL., J.f.O. 1861, 346; 1862, 190. BLAK., Ibis 1862, 10; 1863, 153. SCLAT., P. Z. S. 1864, 174. DRESS., Ibis 1866, 45.

Hydrochelidon javanica SWINH., Ibis 1860, 68; 1861, 345; 1863, 97 (n. *Sterna jav.* HORSE.).

Sterna nilotica v. HEUGL., J.f.O. 1863, 164.

Pelodes surinamensis GRAY, Handlist. III 1871, 122.

Hydrochelidon lariformis COUES, B. N. W. Am. 1874, 704.

'*Sterna caesia*' GUNDL., J.f.O. 1875, 393.

Småtärna . . . Y, Jägarf. t. 1873, 94.

Blak Tern SCLAT., FORB., Ibis 1877, 415.

189 a. HVITVINGAD TÄRNA, *Sterna leucoptera* MEISN. & SCHINZ; Pl. LXXVIII, fig. 2, 3.

Näbb rödsvart; huvud, halsrygg, bröst och undre kanttäckare svarta; övre vingkanttäckare hvita; stjärt föga kluven och liksom stjärttäckarne hvit; fötter röda, tars c. 20 m.m.

Vinter- och ungfogelsdräkt avvikande, se nedan.

1. *Gammal, sommardräkt*, maj 1835, Sennaar, HEDENBORG.

Näbb brunt; näbbås avrundad, framåt bågböjd; näsås något sluttande; Käkkanter inböjda; underkäken baktill jemnhög, spetsen svagt utskuren. Näsborrar jemnhöga. Huvud och halsrygg svarta. Skulderfjädrar gråsvarta; kors svart och grått; övre stjärttäckare hvita. Stjärt kort, något kluven; stjärtpenor 6 par: 5 längst, 7 m.m. > 1, hvita, breda, spetsar avrundade, å 1—5 grå. Bröst, sidor och mage svarta; undre stjärttäckare hvita; slaksida svart. Vingar grå och hvita, spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar: utfan hvitt, infan gråhvitt, spolar bruna; handpenor 10: 1 gråsvart med spole och inbrämstrakt hvita, ett långgående grått band vid inkanten, 2 och 3 med utfan grått, infan gråsvarta och hvita, de inre utfan hvita, infan och spetsar grå, spetsiga 1 > 2 > 3; armpennor 11, grå, spetskanter å de inre hvita; armbågspennor 4: 1 = 2 > armpennorna, mörkgrå; överarmpennor gråsvarta; handtäckare hvitgrå; armtäckare: de yttre hvitgrå, de inre mörkgrå, de mellersta hvitgrå; kanttäckare och de dem närmaste hvita; undre hand- och armtäckare hvitgrå; undre kanttäckare och de närmaste av de mellersta svarta; undre överarmtäckare svarta, långa, breda. Vadtäckare svarta; skenbenets fjäderklädnad hvit. Tars framtill och tarssula ringlade; tår ringlade: 3 > 4 > 2 > 1; simhud: den inre mera utskuren än den yttre, saknas å 1; klor svarta: 3 > 2 > 4 > 1, bågböjda, spetsiga, 3 med vidgad inkant.

2. *Hane, gammal, sommardräkt*, S. Ryssland, LINNÉA.

Liknar n:o 1. Näbb i torrt tillstånd rödsvart; underkäkens undre kant rät, vinkeln tydlig; iris 'svart'. Kors svart; stjärtpenor: 6 paret något > 5. Vingar 'grå'; handpenor: 1—3 svartgrå med hvita spolar och utanför inbrämet till en del hvita, de övriga askgrå; armpennor grå utan hvita spetskanter; armbågspennor gråsvarta; armtäckare ljust askgrå, de mellersta hvita; kanttäckare hvita; de undre mellersta armtäckarna och undre kanttäckare samt undre överarmtäckare svarta. Fötter röda, i torrt tillstånd brunröda; simhinnor djupt uringade.

3. *Dundrägt*, juni 1877, nedre Volga, C. MÖLLER.

Huvud ovan gråbrunt med svarta spetsar, svartfläckigt; ögontrakt hvit; kindtrakt svartbrun; haka hvit. Nacke med en stor, svart fläck; halsband svartbrunt; kroppen ovan gråbrun, svartfläckig, undertill hvit.

4. *Vinterdräkt*, ung, i *ruggning*, maj 1838, Bahr-el-Abiad, HEDENBORG.

Näbb svart; underkakens spets med undre kanten rät; panna och hjessa framtill hvita, denna baktill grå med hvita bräm; ögonvrå hvit, vid ögat svart. Tinning hvit, baktill svartgrå med hvitt bräm; kindtrakt hvit; örontrakt svart; haka, framhals, sidhals och kräva hvita; nacke och halsrygg i midten svarta med hvitt bräm, åt sidorna hvita. Rygg främst hvit, bakåt svartgrå med gråhvitt bräm, bakerst grå; skulderfjädrar grå och gråhvita; kors grått; övre stjerttäckare gråhvita och hvita. Stjert grå, utfan å 6 och spolar mot roten hvita; tumvinge med nya fjädrar grå, utbräm och inkant hvita, spolar svarta; handpennor: 1—4 mörkbruna, infan mot roten hvita, de inre grå; armpennor: de yttre grå, de inre gråbruna, nötta; armbågs-pennor mörkgrå; handtäckare mörkbruna med gråhvitt bräm; alla undre täckare hvita. Fötter spensliga. Tars upptill föga bred, framtill fårad; simhud mindre än hos föregående; klor bruna.

Nº	1 ♂	2 ♀	3 p.	4 j.	5 ♂ j.
Längd.....	c. 240	—	—	—	—
Huvudets längd + näbb	c. 62	60	—	c. 55	c. 58
Näbb, längd till pannan	24,5	26	9	22,5	25
» » » munvinkeln.....	c. 36	35	—	—	—
» » från spetsen till näsborrarna...	17	17	—	15	16,3
» höjd vid roten.....	6,8	7	—	6,4	7
» » » näsborrarna	6	—	—	5,4	6
Gapets bredd	c. 12	c. 12	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna.....	4,2	3,5	—	3,5	4
Underkakens spets, längd	11	12	—	9,4	10,7
Näsborrar.....	6×0,7	5	—	5	5
Vingens längd, direkt	212	200	—	192	205
Tumvinge.....	47	47	—	47	45
Stjert, längd	72	72	—	72	70
Stjertspets framom vingspetsarna.....	c. 52	c. 50	—	c. 42	c. 45
Smalben.....	10	14	—	—	—
Tars	20	20	12	18	19
Mellantå med klo	16+8	17+9	16	16+7	15+7,5

5. *Hane*, ung, *ruggning*, *vinterdräkt*, 1 februari 1844, Limpopo, Kafferlandet, J. WAHLBERG.

Liknar den förstnämnda, men är större. Ögontrakt svart; haka, fram- och sidhals samt undre delar hvita. Tinning och nackens sidor svarta. Stjertpennor: de gamla grå, 2 och 3 i utväxt hvita; handpennor i utfan grå, spetsar och infan bruna, grå och hvita; armtäckare och de mellersta grå; kanttäckare svartgrå med bräm och vingkanter hvita; undre täckare hvita, undre handtäckare med inblandade grå fjädrar. Klor svarta.

Ägg. Olivbruna, ljus olivgröna eller kastanjebruna; grundfläckar grå; ytfläckar mörkbruna, vanligen störst omkring tjockändan.

1. 1 juni 1882, Sarepta, MÖSCHLER. Ljust olivbruna, fläckar störst närmare tjockändan.

2. 5 juni 1875, Sarepta, TANCRÉ. Korta, olivbruna, små och medelstora.

3. Sarepta. Chokoladbrunt med talrika, stora, mörkbruna fläckar omkring tjockändan och spridda mindre.

4. Ungern, KEITEL. a ljusgrågrönt med mindre fläckar. b ljus olivbrunt; små fläckar och band bilda krans omkring tjockändan.

5. Ungern. a olivbrunt med små fläckar. b kort, ljus olivgrönt med små fläckar.

Denna art är i vår nord mycket sällsynt och har i Sverige träffats endast en gång, den 1835 vid Getinge i Skåne, J. A. AV STRÖM. Vid samma tillfälle sågos 2 st. I samma trakt finnes *St. nigra*, NILSSON.

Den 1835 sågos 3 stycken vid Trappelskov på Ærø, KJÆRBÖLLING.

Nº	1 a	b	c	2 a	b	c	3	4 a	b	5 a	b
Äggets längd.....	35,35	34,3	33,26	34,4	32,9	32,6	34,9	38,7	37,3	35,3	31,1
» bredd	24,23	24,25	24,09	25,8	24,8	25,1	24,2	25,8	26	26,6	26,7
» spets.....	11,12	10,05	9,17	8,6	8,1	7,5	10,7	12,9	11,3	8,7	7,4
» reducerade längd	1,46	1,41	1,38	1,33	1,33	1,26	1,44	1,5	1,43	1,33	1,27
» rektangel.....	957	832	801	888	816	818	845	998	979	939	910

I Plozk, Ryska Polen, hade antalet 1853 förminskats. Häckar i Uman, men förekommer endast i enkla par. Ej sällsynt i trakten av Kiev. I somliga sjöar talrikare, GOEBEL. I Basa-träskan, Ö. Ryssland, träffad i juni bland många *St. nigra*; en i övergång till vinterdräkt, PLESKE. Tartariet från Don till Ob, i synnerhet vid saltsjöarna. Häckar i Turkestan, SEWERZOW.

På flyttning i Darasun, Daurien, 51° 10' n. br., 131° Ö. om Ferro, DYBOWSKI, PARREX. SÖ. Sibirien, Amur, E. v. HOMEYER. I lägre Amur sällsynt i juli, DRESSER. Kamtschatka, PALLAS. Träffades vid Schilka i maj 1857; i stepperna vid Tarei-nor den $\frac{5}{24}$ juni 1856, den $\frac{31}{19}$ maj 1857 i full sommardräkt. Ovan Djejas mynning sällsynt, RADDE.

En gång, d. $\frac{31}{3}$ 1836, erhållen vid Berbin, E. v. HOMEYER, SCHALOW. Sällsynt i Schlesien, stundom i Lausitz, i Sachsen; ej träffad i Anhalt, NAUMANN. Erhållen i Nassau, RÖMER. Träffad i Wetterau, JÄGER. Erhållen vid Bodensjön, SCHINZ, STÖLKER.

I Neuhaus vid Hochstadt a. Aisch, Oberfranken. Ett par ansågs häcka på våren 1854. Sågs i flock om 25—30 st. Regelbunden under vårflyttning och häckar under många år; den $\frac{17}{5}$ 1854: 8 st. ibland flockar av *St. nigra*. Ett par häckade i Hochstadt a. Aisch. I Bayern stundom talrik i flock. 1854 den $\frac{17}{5}$. Hane och hona den $\frac{13}{6}$ 1857 vid Donau. Den $\frac{20}{6}$ 3 par bland *St. nigra*. Memmingen den $\frac{5}{6}$ 6 par. I trakten av Aisch den $\frac{25}{3}$ 1855 8 st. bland *St. nigra*; den $\frac{11}{6}$ 1856 2 st.; den $\frac{20}{6}$ 1857 6 st. i ruggning; den $\frac{5}{6}$ 1858 12 st.; den $\frac{2}{6}$ 1859 häckande; unga och gamla den $\frac{26}{9}$ och $\frac{29}{9}$; häckade även 1861; år 1862 den $\frac{2}{3}$ — $\frac{29}{3}$ i flockar om 4—7 st., häckade, JÄCKEL.

Talrik i Tessin, årligen på flyttning vid Genève-sjön, vanligen i slutet av aug.; även på Bodensjön, SCHINZ. I Genève-dalen oregelbunden, F.-BEAUMONT.

I Böhmen sällsynt, A. FRITSCH. I Österrike vid Doroszló på genomtåg, v. TSCHUSI. I Tyrolen ej regelbunden, ALTHAMMER. Erhölls 1880 av HANF i Mariahof, Obersteiermark, första gången den $\frac{15}{5}$ vid regn och snö. Häckar i Siebenbürgen, icke sällan i sällskap med *St. nigra*, LANDBECK. Börjar komma till Banatet i slutet av april, men de flesta och ett temligen stort antal komma i början av maj, LÖBENSTEIN. Häckar i Banatet, ZELEBOR, v. PELZELN.

Erhållen i Ungern i ungdräkt den $\frac{11}{5}$ 1852, SCHLEGEL. Häckade i Apai, S. Ungern, talrikt 1838, LANDBECK. Träffad i Jacova i april, TOBIAS; häckar i Hvita moraset, S. om Pest, BALDAMUS. I Hvita moraset såg A. FRITSCH henne flere gånger under våren 1852. Liknar till levnadssättet mycket *St. hybrida*, men är icke så talrik som denna. Hennes bo är också lika; äggen i moras vid Lägre Theis voro den $\frac{17}{5}$ temligen starkt ruvade, BALDAMUS. Velenzer-sjön, Tapjo, lägre Theiss och i lägre Donau, dock aldrig i mängd, NAUMANN. I Transsylvanien ej allmän, vid Záh med *St. nigra*, DANFORD, BROWN. I Ungern och Militärgränsen den $\frac{1}{6}$ 1857, v. PELZELN.

På Dollart såg v. DROSTE flere dragande åt Groeningens kust; häckar i Hock i Holland, enligt v. DROSTE, — en uppgift som dock torde kräva bekräftelse, då derifrån icke någon av denna art synes finnas i museet i Leiden.

Träffad i Irland två gånger, THOMPSON. I England tillfällig, DRESSER.

Talrik i le Midi, BAILLY; tillfällig i N. Frankrike; kommer till Nîmes mot slutet av april, nästan alltid i sällskap med *St. hybrida* PALL., DEGLAND, GERBE. Tillfällig och ganska sällsynt i Côte d'Or, MARCHANT. Häckar i Provence, men mera sällsynt än *St. hybrida*, J. W. v. MÜLLER.

I Spanien på flere orter talrik, såsom i maj i Valencia, SAUNDERS. Iakttagen jemte *St. nigra* på Mallorca, vid Palma den 1⁵ 1862; häckar i mindre antal vid Prat, A. v. HOMER.

Mycket allmän vid sjöarna Lucarno, Lugano, Como, Isco och Guarda. Dock säges hon i Italien ej vara så allmän som *St. nigra*. I Toscana, SAVI; vid Pisa 1864 allmän, GIGLIOLI; träffad vid Arno vid Florens i maj. Enligt CARA under flyttningstiden på Sardinien, ej funnen av SALVADORI; under flyttning ej allmän, BROOKE. Kommer om våren till Sicilien, Lentini-sjön, trakterna omkring Catania och Syracuse. På de nordliga trakterna av ön är hon mycket sällsynt, MALHERBE. På Gozzo och Malta under vår och höst. Flere erhållna i maj, och i 3:dje veckan av maj 1865 på Malta, C. A. WRIGHT.

Allmän om våren i Dalmatien på sjön Bockaynezzo, saknas der i juli, hvadan TEMMINCK ansåg, att hon icke häckar der.

Kommer till Grekland i april med *St. hybrida* och *St. nigra*, häckade i de stora kärren, v. D. MÜHLE. På Epirus, Lord LILFORD, ELWES, BUCKLEY. Några få sedda i V. Grekland så sent som i medlet av maj, SIMPSON. På Korfu under april och maj allmän, POWYS, KRÜPER.

Häckar i Donau-delta och på Balterna, talrik, SINTENIS. I Bulgarien allmän vid Donau, O. FINSCH. I Kaukasus, BOGDANOW. Kaspiska havet, BLANFORD; mycket talrik, DE FILIPPI. S. Palestina tillfällig, vid Jaffa, TRISTRAM.

I Tanger erhållen endast en gång i maj, IRBY. I N. Afrika allmännare och mera spridd än *St. nigra*, TRISTRAM. Från Algeriet, BLYTH, 1849; allmän vid kusten och de större sjöarna, der hon häckar, LOCHE.

Träffas hela året i Egypten och Nubien; längs Nilen söder ut till Wady-Halfa; i lägre Egyptens laguner i full sommardrägt i

april och maj. I juli gamla foglar i ruggning med ungar. På Blå och Hvita Nilen tillfällig, v. HEUGLIN, DRESSER. På sandbankar vid Nilens lågvatten i jan., R. HARTMANN. Lägre Egypten längs hela Nilen talrik, går till Sudan, A. BREHM. Sjön el Karah den 1⁷, VIERTHALER; Kordofan, PETHERICK, DRESSER.

I Transvaal en erhållen den 2⁶ 1869 vid Potchefstroom, unga foglar, hane och hona, erhållna d. 2⁴, AYRES, d. 1² 1873 sedd flockvis, BUCKLEY. I Damara allmän på många färskvattenssjöar i det inre; jagar även i regnpölarna under regntiden, ANDERSSON.

I ungdräkt talrik vid Enzeli, Persien, DE FILIPPI. ?Gilgit, SCULLY. Ö. Bengalen, A. HUME.

Vid Tokoo erhållen i ruggning i aug. 1860, SCHLEGEL. Kina SWINHOE.

Ostindien, LICHTENSTEIN. N. Celebes, SCHLEGEL.

Endast en gång, enligt COUES, den 5 juli 1873, erhållen i N. Amerika, nemligen i häckdräkt i Wisconsin av THURE KUMLIEN från Sverige, som genom C. G. LÖWENHJELMS frikostighet fick tillfälle att för ornitologiska ändamål utresa till Amerika och sedan bosatte sig der.

På Nya Zeeland erhållen av MONRO, enl. BULLER, FINSCH. I Australien, DRESSER.

Den hvitvingade Tärnan liknar till sitt levnadssätt Svarta Tärnan, och hon lever ofta tillsamman med henne, men är mera skygg. Hon ses sällan simma eller gå och har mycket lätt flygt.

Lätet är 'chirr' eller 'cherr'. Locktonen är mycket starkare än den hos *St. nigra*.

Födan utgöres av insekter, larver, stundom maskar; hon tager huvudsakligen insekter från vattenytan, i synnerhet *Neuroptera*,

sällan rom eller fisk; besöker ock stundom, enligt NAUMANN, sädesfält i närheten av kärren och tager insekter ur sädesaxen.

Hon häckar ofta i nästan otillgängliga kärr; har ägg i maj, någon gång till början av juli.

Man har ännu ej funnit några parasiter hos denna art.

Larus niger fidipes ALDR., Orn. III 1635; Tab. pag. 26. fig. 5.

Rallus cinereus facie lari KLEIN, Hist. Av. 1750, 103; Vög. 1760, 192.

Larus minor niger KLEIN, Hist. Av. Vög. 255 (+ *St. nigra*?).

Sterna atricapilla BRISS., Orn. VI 1760, 214.

Sterna nigra ?BRISS., Orn. VI 1760, 211. BLYTH, Cat. (1849) 191. ?JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122. SCHLEG., Mus. Stern. 1863, 31. E. REY, Syn. 1872, 138 [nec L.].

?*Rallus lariformis* L., S.N. X 1758, 153.

Sterna naevia GM., L. S.N. 1788, 609.

Sterna fassipes PALL., Zoogr. II 1811, 337-8 + *St. naevia*.

Sterna leucoptera TEMM., 1815; Man. II (1820), 747; IV 1840, 463. SCHINZ, Vög. d. Schweiz 1815, 264; Fn. helv. 1838, 120; Eur. Fn. I 1840, 375. MEYER, Zusätze 1822, 190. SAVI, Orn. 1827-31, III 83; ref. Isis 1833, 1004. J. A. av STRÖM, Sv. Fogl. 1839, 93. ZAW., Fn. I 1840, 119. NAUM., V. D. X 1840, 215. KEYS. u. BL., Wirb. Eur. 1840, n. 488. LANDB., Isis 1842, 200; v. HOM., Orn. Br. 1881, 126. MALH., Fn. 1843, 212. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 147. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXI; Mus. Sternæ 1863, 31. BALD., Rhea II 1849, 190; N-a 1849, 1 H. 37; 1850, 2 H. 77; 1851, 4 H. 47; 1852, 2 H. 87. LÖBENST., N-a 1850, 3 H. 20. KJÆRB., l. c. 49; Danm. Fugl. 1852, 332; ed. COLLIN, 1877, 595. THOMPS., Irel. III 1851, 307. A. FRITSCH, J.f.O. 1853, 31. A. BREHM, J.f.O. 1854, 84. WODZICKI, J.f.O. 1854, 86. LICHT., Nom. 1854, 98. WALL., N-a 1854, 256. BAILLY, Orn. IV 1854, 300. JÄCK., J.f.O. 1854, 362; 1855, 72, 108, 414; N-a 1856, 251, 527; 1857, 390; 1858, 450; 1860, 300. Ber. Bamb. 1863, 105; Abh. Nürnberg. 1864, 135; v. HOM., Orn. Br. 1881, 351. LLOYD, Anteckn. II 1854, 211. VIERTH., N-a 1855, 378. F. BEAUM., N-a 1856, 166. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. v. HEUGL., V. N.O. Afr. 1856, 322. ALTHAMM., N-a 1857, 404. C. JÄG., Wetter. II 1858, 53. NILSS., Fn. II 1858, 323. TRISTR., Ibis 1859, 37; 1860, 157, 165. FINSCH, J.f.O. 1859, 387. v. SCHRENCK, Amur 1860, 511. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 181. POW., Ibis 1860, 357. SIMPS., Ibis 1860, 393. RÖM., Verz. 1863, 72. RADDE, SO. Sib. 1863, 389. R. HARTM., J.f.O. 1863, 237. v. PELZ., J.f.O. 1864, 73, -4. ALTUM, l. c.

88 (104). C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 153; 1865, 463, 1874, 240. RIVA, Orn. 1865, 500. STÖLK., St. Gall. Nat. G. 1867, 74. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 45-6. DYB., PARR., l. c. 338. MARCHANT, Cat. 1869, 77. BORGG., Nordd. 1869, 145. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 338. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 439; Ref. SCHAL., J.f.O. 1876, 8. v. TSCHUSI, J.f.O. 1871, 121; 1875, 412. AYR., Ibis 1871, 267. GOEB., J.f.O. 1873, 133. DURNF., Ibis 1874, 391. COUES, Check-list. 1874, n. 575 bis. KRÜP., Momms. Griech. Jahr. III 1875, 305. DANF., BR., Ibis 1875, 432. SAUND., P. Z. S. 1876, 641-2. SINT., J.f.O. 1877, 68. HANF, Orn. C. 1880, 114. TOB., v. HOM., Orn. Br. 1881, 251. ?SCULLY, Ibis 1881, 594.

Hydrochelidon leucoptera BOIE, Ibis 1823, 563. L. BREHM, V. D. 1831, 769. BONAP., Comp. List 1838, 61. A. BREHM, J.f.O. 1855, 368. TRISTR., Ibis 1860, 82. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 432; Ber. Orn. Ges. 1862, 15. v. PELZ., J.f.O. 1864, 73, -4; Wien. Abh. XXI 1871, 729. GIGL., Ibis 1865, 63. SALVAD., J.f.O. 1865, 49, 422. DE FIL., Viagg. Pers. 1865; übers. SCHAL., J.f.O. 1876, 189. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 150; 1873, 133. A. HUME, Ibis 1870, 336. SAUND., Ibis 1871, 339; P. Z. S. 1876, 641-2. A. FRITSCH, V. E. 1870, 461; Wirb. B. 1872, 89; J.f.O. 1872, 375. BULLER, B. N. Zeal. 1873, 287. BROOKE, Ibis 1873, 346. FINSCH, J.f.O. 1874, 173, 216. DRESS., B. E. 1875, P. 45. PLESKE, J.f.O. 1878, 94. AYRES, Ibis 1878, 411. BOGD., Vög. Kauk. 1879; ref. SCHAL., J.f.O. 1880, 276. GIGL., Ibis 1881, 218. Gr. MARCH. u. v. Pelz., Orn. vind. 1882, 180.

Viralva leucoptera LEACH, Steph. Gen. Zool. XIII 1826, 170.

Hydrochelidon nigra GRAY, Gen. III 1849, 660; Handlist 1871, 121. FING., Orn. austr. 1857, 566. [?SWINH., Ibis 1863, 97; P. Z. S. 1863, 328; 1871, 421]. J. H. BLAS., J.f.O. 1866, 82. DEGL. & G., Orn. II 1867, 466. COUES., B. of NW. 1874, 708. REICHEN., Vög. Zool. Gart. 1882, 29. BOLAU, J.f.O. 1882, 342.

Gelochelidon leucoptera A. BREHM, J.f.O. 1855, 377.

Hydrochelidon subleucoptera BREHM, Vogelf. 1855, 350.

Hydrochelidon javanica SWINH., Ibis 1860, 68; 1861, 345 (nec *St. j.* HORSE.).

?*Sterna javanica* SWINH., Ibis 1863, 97 (nec HORSE.).

Sterna (Hydrochelidon) leucoptera SCHRENCK, Reise 511. RADDE, Reise II 1863, 389. R. BLAS., Eisch. 1867, 28 (nec *Sterna nigra* L.).

Fam. 2. MÅSAR, *Laroidæ*.

Se pag. 757.

Om Måsarna, som ej så sällan omnämnes av äldre författare, gäller ofta detsamma, som jag påpekat om Tärnorna, p. 757-8, nemligen att mycken osäkerhet råder om betydelsen av de gamla namnen. Det oaktadt har det synts mig löna mödan att eftersöka hvad som kan röra denna familj, helst de fleste författare deråt egnat ingen eller ringa uppmärksamhet. Att särskilja de olika namnen eller uppgifterna på bestämda arter är emellertid för närvarande ogörligt.

Hos MOSES nämnes Schakaf på två ställen ibland orena foglar, som icke skulle förtäras. De äldsta översättarna ansågo detta vara Måsen. LUTHER deremot översätter ordet med Gök, liksom de svenska översättarna. Bibelkommissionen av 1878 återger ordet med Fiskmåse. Men, då detta är en särskild art, bör, enligt min mening, Schakaf översättas med Måse såsom slägtnamn.

I Talmud omtalas en vattenfogel, som anses höra hit. LEWYSONH hänför namnet särskildt till *Larus marinus*, hvilket jag anser vågadt.

Utom på de ställen, der HOMEROS nämner *Αἰθυία* (*Aithyia*), Od. V, 337, 353, jemf. här ovan p. 758, omnämner han även *Λάρος*, Måsen.

Zeus sände Hermes till Pieria, der han sänkte sig ned till havet:

Vattenbrynet flyger han nära liksom en Måse,
Hvilken i stora vikar omkring det ödsliga havet
Fångande fiskar, ofta i vattnet vingarna doppar.

Om en kvinna, som dog, säger HOMEROS, att hon huvudstupa störtade ned i skeppet liksom en *Κῆξ εἰναλτή*. Man har trott, att härmed menades Tärna, Mås, Lom, Dopping, Sothöna, till och med Svala. Släktet, än mindre arten, kan numera icke bestämmas. Vill man icke nöja sig med att översätta orden med havsfogel utan vidare bestämning, torde Måse eller Tärna bäst överensstämma med texten.

HOMEROS omtalar vidare *Ἐνάλαι χορῶνη*, som GROSHANS uttydt med *Larus cachinnans* PALL. Fogeln torde dock snarast vara att anse som en Skarv. En sjöman, som gick över bord under storm, störtade som en *Ἀρνευτήρ* i havet. Samma liknelse användes även om Epikles, som, träffad av en sten, nedföll från Trojas mur; ävenså om en av Patroklos träffad krigare, som huvudstupa störtade från krigsvagnen. Härmed menas möjligen en simfogel, huruvida en Måse, Tärna eller någon annan, lemnar jag derhän, men ordet betyder dykare, och det användes om en människa, som på huvudet kastar sig i havet.

AISOPOS har en saga: 'Måsen och Gladan', och något tvivel om de grekiska ordens, *Λάρος καὶ Ἰκτῖνος*, betydelse har icke uppstått. SUNDEVALL nämner, att AISOPOS omtalar, det Aithyia brukar sitta på havsstranden, hvilket jag icke återfunnit i texten. Möjligtvis har S. kommit att skriva detta namn i stället för Laros.

Hos ARISTOPHANES omnämnes Måsen, *Λάρος*, Laros, på tre ställen. I 'Riddarne', 961, och 'Skyarne', 589, översätter H. MÜLLER ordet med Habicht, men i 'Foglarna', 565, med Möve, liksom WIELAND. På sistnämnda ställe har MINCKWITZ Rabe; i Riddarna, p. 95, och Skyarne, p. 125, har WIELAND Kibitz. Några skäl till dessa avvikelser från texten har jag icke funnit framställda,

och det torde knappt behöva påpekas, att ordet alltid bör översättas med Måse. Hos ARISTOPHANES heter det på förstnämnda ställe; *λάρος κεχηνὸς ἐπὶ πέτρας δημηγορῶν*, en skrikande Måse på folk-talares klippa. Stället är anfördt av SUIDAS. — Det är av detta och många andra ställen tydligt, att för studiet av de gamles zoologi man icke får lita ens på de bästa översättningar. H. MÜLLER har, ARISTOPH. 2 del. p. 268, erkänt den svåra uppgiften att noga återgiva de enskilda fogelsläktena; och man finner häraf, att ofta filologerna få vara litet naturforskare och dessa litet filologer.

Enligt ARISTOTELES fans en '*Laros*' och en '*Ljus Laros*'. Den förre, askgrå, häckar på klippor vid stränderna, lägger 2—3 ägg, lever även vid floder och sjöar. Har vid strupe, hemtar sin föda ur havet. Den ljusa Laros är hvit, lever vid havet av djur, som derifrån uppkastas. Arterna kunna icke bestämmas. Han ansåg, att de foglar, som leva av samma slags föda, hata hvarandra. Efter att hava omtalat några sådana säger han: *Ἐτι οἱ ἀπὸ τῆς θαλάττης ζῶντες ἀλλήλοις, οἷον βρένθος καὶ λάρος καὶ ἄρπη* IX 2, 4. 'Vidare (hata) de hvarandra, som föda sig ur havet, Brenthos (?Skräntärnan), Måsen och Harpe (?Fisktärnan).' SUNDEVALLS mening, att Harpe icke är en *Lestris*, biträder jag.

Νῆττα δὲ καὶ χῆν, λάρος καὶ καταβόρακτες καὶ ὥτις τὸν στόμαχον εὐρὺν καὶ πλατὺν ἔχον· καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ὀρνίθων ὁμοίως. ARISTOT. II 12, 15. 'And, Gås, Måse, Småskarv, *Carbo pygmaeus*, och Trapp, *Otis tarda*, hava hela svalget stort och vidt, liksom många andra foglar.'

Vidare fortsätter ARISTOTELES: Men Tärnan och Måsar lägga ägg på klipporna vid havet, de flesta två eller tre; dock Måsen om sommaren, men Tärnan deremot strax vid vårens början; och de ruva såsom andra foglar; men icke någon av dessa foglar

ligger i dvala. — Att vid Medelhavet Måsar och Tärnor häcka på olika tider, har jag icke kunnat erfara. Simfoglar, *στεφανόποδες*, hava mest sitt tillhåll på sjelva vattnet, men de med skilda tår, *σχιστόποδες*, omkring detsamma: omkring sjöar och floder den Grå Hägern, *ὁ ἐρωδιός*, och Skedgåsen, *ὁ λευκερώδιος*, hvilken har tjockt och stort näbb. Likaså Stork och Måse, *ὁ λάρος*, men Måsen är askfärgad. VIII 5—7.

Vid havet leva både Isfoglar, *Alcedo ispida*, och Kerylos, (?*Alcedo rudis*), och Kråkorna leva av djur, uppkastade ur havet; ty de äro allätande. Dessutom [den hvita] Måsen, *κέπφος*, Stormfogeln (?*Puffinus cinereus*), Tärnan, *αἰθρία*, och Charadrios (?*Oedicnemus crepitans*).

AV MATRON finnas hos ATHENAIOS följande versar, i hvilka *Laros* nämnes:

Nära honom en snyltgäst,
Unge Chairefoon, var, i hunger liknande Måsen,
Fogeln; jemt var han vid andras måltider okänd.

Bilden passar till Måsen, som håller sig framme vid fiske, men även till *Sterna* och *Lestris*, hvilken senare dock, såsom mindre känd eller vid Medelhavet okänd, troligtvis icke skulle kunnat der användas i en liknelse.

MNESALKAS säger, att *Aithyia* flyger hastigare en lång väg än snabbseglande fartyg. Härmed förstås Måsar m. fl., men icke *Fulica*, såsom HUGO GROTIUS menar. Huruvida Tärnor följa fartyg lång väg i Medelhavet, derom hava vi icke någon kännedom, men väl om Måsar i Atlantiska oceanen.

Alkyone och hennes man Keyx blevo av Zeus förvandlade till foglar: hon till Alkyone, *Alcedo ispida*, och han till Keyx, *Κήρυξ*, *Larus*? Måse, APOLLODOROS.

KALLIMACHOS omnämner *Aithyia*; APOLLONIOS likaledes.

Även de författare, som anföras uti Anthologia græca, nämna på några ställen både *Aithyia* och *Laros*. Namnen översättas av HUGO GROTIUS med *Mergus* eller *Fulix*; *Kauex* av GROTIUS även med *Mergus*, av BOSCH med *Larus*. *Laros* har tillnamnet 'fiskätande' och *Aithyia* 'fiskare'.

Aithyia, som av ARATOS säges skaka jorden med vingarna, översattes av CICERO med *Mergus*. Under *Sterninæ* har jag redan anført stället hos CICERO, och det återfinnes i MATTHIÆ uppl. 1816 Diosemeia v. 919. Av den grekiska texten har jag icke funnit anledning att ändra min förut uttalade åsigt. Se för övrigt pag. 758.

LYKOFRON nämner *Aithyia* poetiskt i stället för fartyg, och han använder ett ord, som jag icke återfunnit hos någon annan av de grekiska författarna, nemligen: *αἰθυόδρεπτος*, närd av eller med *Aithyia*.

VARRO säger, att namnet *Mergus* kommer av fogelns förmåga att dyka, *mergere*, hvilket återkommer hos flere senare författare.

Några foglar omtalas även av LUCRETIVS:

variæque volucres,
Accipitres atque ossifragæ mergeique marinis
Fluctibus in salso victum vitamque petentes,
Longe alias alio iaciunt in tempore voces,
Et quom de victu certant, prædaque repugnant.

och brokiga foglar,
Falkar, Örnar och Måsar, som bo på svallande havet
Och i den salta vågen söka sin näring och leva,
Giva ifrån sig olika läten på olika tider,
Som då de söka sig föda, och då de strida om bytet.

Med *Mergus* synes här otvivelaktigt betecknas både Måsar och Tärnor.

VIRGILIUS omtalar följande, utan att nämna fogelns namn:

Hic primum paribus nitens Cyllenius alis
Constitit; hinc toto præceps se corpore ad undas
Misit; avi similis, quæ circum littora, circum
Piscosos scopulos humilis volat æquora iuxta.

Æn. IV 252-5.

Skön med orörliga vingar först Cyllenius svävar
Här; med hela sin kropp han sig till vågorna sedan
Sänker, fogeln lik, som omkring stränderna, omkring
Skären, rika på fiskar, flyger nära vid vattnet.

BOLLE synes, Journ. f. Orn. 1855, 227, anse, att detta gäller *Sterna cantiaca*, men utan att därför anförä någon särskild grund. Då detta ställe hos VIRGILIUS är en omskrivning av ett här ovan anfördt hos HOMEROS, måste här tydligen förstås en Måse, *Larus*.

VIRGILIUS låter Æneas berätta:

Et socii amissi petierunt æthera pennis,
Fluminibusque vagantur aves, heu dira meorum
Supplicia! et scopulos lacrimosis vocibus implent.

Æn. XI 271.

Mina förlorade vänner sig höjde på vingar mot etern,
Driva som foglar omkring på vattnen; o hvilket öde
Nått de mina! med klagande läten de klipporna fylla.

Att härvid Måsar eller Tärnor omsvävade skaldens fantasi, synes mig ganska troligt.

Hos HORATIUS läses:

Si quis nunc mergos suaves edixerit assos;
Parebit pravi docilis romana juvenus.

Sat. II 2, 51.

Om nu någon säger, att steken av Måsen är utmärkt,
Skall han medhåll få af Romas lättleda ungdom.

PROPERTIUS skriver under en storm på havet till sin saknade Cynthia:

Et merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas adloquor Alcyonas.
I 1-2.

Ja med rätta, emedan jag kunde lemna min flicka,
Talar jag nu till Er, Måsar, som ödsligast bo.

'*Ἀλκυών*, hos romarna *Alcyon*, Isfogel, omnämnes på flere ställen hos de gamle felaktigt i stället för Tärna eller Måse, *Larus*, *Gavia*. Då PROPERTIUS ville beskriva en storm, är det tydligt, att han menade *Larus*, Måse, som han troligtvis såg, och icke den lilla Isfogeln. Minst sagt ofta, då hos de grekiska och romerska författarna *Alcyon* nämnes under vintern, bör dermed förstås Måse. På detta ställe tolkade också FR. JACOBS namnet på sådant sätt. Allt tal om dess äggläggning midt i vintern är förhastadt. Jemf. SIMONIDES. PROPERT., ed. SANTENIUS p. 163 not.

Hos PROPERTIUS har JACOBS: »an die Möven-umflatterte Klippe», III 7, 61; men texten har: '*Alcyonum scopulis*' III 5, 15.

Med *Volucres marinæ*, PROPERT., OVID., Havsfoglar, stående över den dödes ben, bör förstås Måsar.

Hos OVIDIUS heter det, såsom SANTENIUS, citerar, Epist. X, 123: '*Ossa superstabant volucres inhumata marinæ*?' Havsfoglar skola stå över dina obegravna ben. Orden återfinnas på det uppgivna stället: Ariadne Theseo.

Då *Æsacus* av kärlek kastade sig i havet, förvandlades han av Thetis till en *Mergus*, som simmar i sjön, flyger upp derifrån och åter lägger sig på böljan och har indragna ben, *substricta crura*, samt vid strupe.

Pluma levat casus, furit *Æsacus*: inque profundum
Pronus abit, letique viam sine fine retentat.

Fecit amor maciem; longa internodia crurum.
Longa manet cervix, caput est a corpore longe.
Æquor amat; nomenque manet, quia mergitur, illi.
OVID. Met. XI 791-5.

Fjädrar lätta fallet, och *Æsacus* störtar i djupet
Huvudstupa och söker döden åter och åter;
Kärleken gör honom mager: långt är lederna mellan,
Lång är nacken, och långt ifrån kroppen är huvudet utsträckt,
Havet han älskar, och namnet bär han, emedan han dyker.

Mergus av *mergere*, VARRO, se ovan p. 830.

Oaktadt det motsägende i beskrivningen, som både häntyder på en högbent och långhalsad fogel, såsom Storken, och, hvad levnadssättet angår, på en Måse, så, då det senare för fabelns skull är det viktigaste, måste *Mergus* här tydas såsom Måse, och detta snarare än Tärna, då det står, att han älskar havet och har vid strupe. På ett annat ställe hos OVIDIUS tyder jag hellre namnet med Tärna.

PERSIUS säger: *Mergus* simmar emot vraket; TARTERON har 'fisk', TEUFFEL 'Möve'.

Måsen, *Gavia*, bor på klippor, lägger om sommaren 3 ägg, PLINIUS.

Mot frossa förmådde konsten nästan alldeles ingenting. En mängd medel försöktes deremot, hvaribland även föreskrevs att förtära hjertat av en *Mergus marinus*, uttaget utan att redskap av jern blivit användt dervid. Torkadt skulle det rivas och förtäras med varmt vatten. Även hjertat av en Svala med honung m. m. förordades. Änder och Måsar äro fiender, PLINIUS. — Att den nämnda behandlingen var fruktlös är tydligt.

DION CHRYSOSTOMOS säger, att Laros, uppkastad på stranden, helgades åt Poseidon. På Euboia fans ibland andra ett det otill-

gängligaste skär. En gång sågos Måsar, som blivit uppkastade av bränningarna, upphängda i en helig ek nära stranden och sålunda offrade.

GALENUS beler användandet av de förut nämnda magarna såsom läkemedel, och redan på HORATII tid synes det hava kommit ur bruk.

Hyperipha flydde för elden och kastade sig i vattnet, hvarför hon blev förvandlad till en *Aἰθυα*, som lever vid sjöar och hav, ANTONINUS LIBERALIS; således icke *Fulica*, såsom BERKEL vill, eller någon annan fogel, som endast lever vid sött vatten. Härmed menas en Måse eller Tärna.

Hos LUKIANOS förekommer en, enl. DIOGENES LAERTIOS och ATHENAIOS, av LEO författad dialog, kallad 'Halkyon', deruti sagan om henne av Keyx framställles. Hon blev förvandlad till en fogel och flyger nu över alla hav. Hon sörjer och klagar jemt. Hennes läte hördes vid Phalerium från motsatta stranden av en bergs-udde. Hon kallas havsfogel och torde snarast vara en Måse eller en Tärna. Namnet har, såsom jag antydt, stundom hos de gamla blivit användt för en Måse eller kanske heldre för en Tärna, i synnerhet av skriftställare, som endast lånat namnet från andra författare utan att känna fogeln. Vidare får man läsa följande märkliga ord: 'Av ägg utan läte och liv uppkomma oändligt mångfaldiga arter av foglar, land- och vattendjur genom verkan, såsom somliga säga, av det stora eteriska väsendets hemlighetsfulla makt (konster). Halkyon 7.

LUKIANOS nämner havsfoglar, ὄρνεα τὰ θαλάττια, Måsar, λάρους, och Isfoglar, Ἀλκυόνες, som häckade i träd. — Detta kan endast gälla de senare, då Måsar aldrig häcka i träd.

Ver. Hist. I 29.

Isfoglar omtalas i en saga ävensom deras bon med 60 stadier i omkrets, och fogeln, som knappt var mindre, ruvade ägg, i hvilka man hörde ungen pipa. Ver. hist. II 40.

På ett annat ställe säger han till en flod: Jag vet icke, huru det tillgår, att du dyker i djupet såsom Måsar, λάρου, och Hägrar, ἐρωδιό, för att, såsom det synes, åter uppdyka och visa dig. Ingendera av dessa foglar är dock känd såsom dykare.

Dial. mar. III.

Λάρος översattes av PAULY med Möve, av LEHMANN med *Gavia*, Måse, av WIELAND med Meerschwalbe, Tärna. Nästan alltid översattes namnet på samma sätt.

Enligt EUDEMOS kastade Måsen snäckor i höjden och krossade dem mot klippor. Den är vän med Kajan. En fjäder av Måsen fästades löst vid hvarje krok vid fångst av Pelamydon, Thonfisk, AILIANOS.

APULEIUS säger:

Tunc avis peralba illa gavia, quæ super fluctus marinos pinnis natat, demergit sese propere ad oceani profundum gremium. »Gavia är den nästan hvita fogel, som simmar på havet och dyker djupt ned i vattnet». Den är obestridd en Måse.

Καταρράκτης, Katarrhaktēs, liknar en mindre *Λάρος*, Laros, är hvit, λευκός, stört dyker med hopdragna vingar; dyker till havets botten; lyfter genast; lägger ägg på tång, men ruvar dem icke; är stor som en Duvhök, . . . φάσσαις . . . ἑραξ, OPPIAN. Att *Λάρος* är en Måse, finnes icke något skäl att betvivla; hvad deremot Katarrhaktēs angår, har fogeln hos ARISTOTELES av SUNDEVALL blivit ansedd som Småskarv, *Carbo minutus*, men synes här snarast vara en Måse.

Γύγης hos OPPIANOS, förbisedd av MELIN, är en vattenfogel, SCHNEIDER. Denna simfogel skriker alltid, äter om natten. Dess

tunga, utskuren med koppar, gives att förtäras åt barn, som sent börja tala.

Mergus är omättlig och glupsk, lemnar strax från sig osmälta fiskar, någon gång även levande. — Man trodde, att detta skedde genom anus, men det var nyss tagna fiskar, som vid förföljelse lemnades från näbbet åt andra foglar. — 'De äro de enda av simfoglarna, som fiska under flygt. De sluka *Congros*, *Anguillas* och andra släta fiskar. De vistas både i havet och vid storm i träsk. De dyka och stanna mycket länge under vattnet', hvilket till en del gäller andra simfoglar. 'De äro de enda foglar, som sakna läte och hörsel', OPPIANOS, GESN. Det behöver knappt antydas, att de sistnämnda uppgifterna äro felaktiga.

Om Harpa säges, att hon visar sig sällan. Om av henne tagna ben äro för stora, fattar hon dem med fötterna, flyger högt och släpper dem mot stenar, tills de knäckas, hvarefter hon äter dem. 'Ben' möjl. i stället för musslor. Jmf. p. 829, 832.

Måsarna, *Λάρος*, äro människan mycket tillgivna. Helt förtroligt vistas de nära henne, och om de se fiskare uppdraga sina nät, komma de och fordra med skrik en del av bytet och taga hvad som kastas åt dem. Det tros allmänt, att Måsarna förr varit människor, som idkat jagt och fiske, men hvilka, sedan de, enligt gudarnas vilja, blivit förvandlade till foglar, flyga kring stränder och hamnar och minnas sin gamla konst. Det finnes av dem flere slag. Några äro hvita och likna mindre Duvor. Andra äro större och starkare än dessa och med tät fjäderklädnad. Ett tredje slag är ännu större än dessa, och de äro ävenledes hvita med endast klorna och huvudet svartaktiga. De sistnämnda äro liksom kungar för alla andra Måsar. Vid tilltagande ålder bliva fjädrarna blå. De kläcka på klippor, i synnerhet sådana, från hvilka drickbart vatten flyter, så att de kunna få föda från havet,

men sött vatten till dryck, tills de, såsom vuxna, kunna lemna sina bon, då de ur havet få både mat och dryck. Knappt kan någon annan fogel överträffa Måsen 'i snabbhet' att simma. OPIAN. l. DION. De bliva aldrig mätta, förtära fisk, dröja ofta vid dykning länge under vattenytan. Vistas på havet och i kärr, det senare i synnerhet då storm drivit dem från havet, OPPIANOS.

EUTEKNIOS har, såsom bekant, skrivit en parafras över OPPIANOS' eller, såsom man anser, snarare DIONYSIOS' Ixeuticon, hvilken är tolkad av CONR. GESNER och utgiven av SCHNEIDER.

ISIDORUS i Origines säger: *Mergus* ab assiduitate mergendi nomen habet. Sæpe autem dimisso in profundum capite aurarum signa sub fluctibus colligunt, et prævidentes æquoris tempestatem cum clamore ad littora tendunt. Nam in pelago jam gravissimam esse tempestatem constat, cum ad littora mergi confugerint.

SUIDAS omnämner Aithyia, *Λάρος ἐν ἔλεσι*, Måsen på kärren, och efter ARISTOPHANES, se ovan pag. 829, *Λάρος κεφηνώς*, gapande, skrikande, glupsk. Ibland *Ἡμερινὰ ζῷα*, djur som visa sig eller äro i rörelse om dagen, räknar SUIDAS havsfoglar, *ἀλκυόν, κηρύκες, αἰθουαί, λάρος, καταρρόακτες, κέγκλος* m. fl.

PHILOSTRATOS omtalar, att magen av Aithyia användes mot svaghet i magen; fogeln togs därför av fiskare om natten, då de gingo med eld till foglarna, som voro mycket sömnaktiga. Den, som hade utkik på dem, frantog de om aftonen från havet till klipporna återvändande foglarna en del av deras byte. Härifrån tog man *arguas*, bytet som fans i svalget hos Aithyia. Han tillägger, att köttet är svart och äckligt.

Denna fogel omtalas även av EUSTATIUS.

Aithyia var en allmänt känd glupsk havsfogel, enl. KERANIDES, och, enligt PHILES, ovän med Storken och Krex. Hägern

hatar de hvita Måsarna, enligt KERANIDES, som även säger, att *Larus* kan vara densamma som *Alkyon*; dess hjerta användes vid svår barnsbörd, GESNER.

ALDROVAND anför efter 'Aurora':

Fluminis est *Larus* habitator et incola terræ,
Nunc natat ut piscis, nunc volat instar avis.

Måsen floden bebor, men stundom besöker han fastland,
Än han simmar som fisk, än såsom fogel han far.

PINICELLO säger, att *Mergulus* lever både i luften, på jorden och i vattnet; att han hastigt döljer sig i vattendragen, då han märker rovfoglar vara i närheten, och sålunda oskadd undflyr döden. — Av denna författares framställning kan man icke bestämma hvad han menar med *Mergus* eller *Mergulus*. Det kan vara en mindre vadare eller simfogel. — *Mergus*, uppflygande från havets djup, bär fisk i munnen; oaktadt han dykt med hela kroppen i vattnet, uppkommer han torr; derav: 'nil hæret humoris'. Ordspåket påminner om vårt: 'slå vatten på Gåsen'.

J. BODINUS omtalar Måsen under namn av *Larus* och *Gavia*.

MASENIUS har följande beskrivning:

Larus quem alii *Herodium* aut *Fulicam* dicunt, alii cum *Ceppho* confundunt, avis planipes est, cum sit aquatica, crasso capite, cinerei at maculosi coloris, pennis, quam corpore grandior. Piscibus, lumbricis ac cochleis in lapidem allisis vescitur, perquam vorax et pando sæpius rostro volucris. Unde in voracem adagium est *Larus hians*. Quia vero stupida, captu facilis est.

שחף Schakaf MOSES, III 11, 16; V 14, 15. *Λάρος* Septuag. *Larus* Vulg. BOCHART, Hieroz. 1692, 22, 66. MICHAEL., Bibl. hebr. 1720. GESEN., Lex. 1828. TRISTR., N. Hist. of Bibl. 1868, 210, 211. Kuekuk LUTHER, ed. Halle 1731. Gök Sv. Bibl. Fiskmåse Bibelkomm. 1878, Stockh. 1883.

פרוא? Talmud, Chulin 62, b. LEWYS., Zool. 1858, 182.

Λάρος, *Laros*, HOM., Odyss. V 51; cf. VIRG., Æn. IV 252-5. FRIEDR., Real. d. II. u. Od. 1851, 116. BUCHHOLZ, Hom. Real. I, II 1873, 110, 113. AISOPOS, 112; ed. SCHNEIDER 1810, p. 49 [?Aithya SUNDEV., ARIST., n. 151]. ARISTOPH., Nub. 591; Av. 567; Equit. 956; Übers. v. WIEL., Att. Mus.; H. MÜLL., Lustsp. AR.; MINKW., Vög. ARISTOT., II 12, 15; V 8, 4; IX 2, 4. *Λάρος ὁ λευκός* VIII 5, 7; ed. SCHNEID., III p. 298; Comm. IV 462. SUND., Arist. 1867, n. 150. MATRON, ATHEN., ed. SCHWEIGH., IV 13 p. 134. Ant. Gr., ed. BOSCH, III 22: 61, 65; ed. JAC., T. 61; E. 65, c. VII 652. DION CCHRYSTOSTOMOS, Orat. VII 26, 109; ed. CASAUB. & MORELL, 1604, 109 c. [GALEN., de fac. simpl. med. XI; cf. SCHNEID., ARIST.]. AILIAN., III 20; IV 5; V 48; XV 10, 23. LUKIAN., Ver. hist. Oper. I 31; ed. LEHM., IV 1823, p. 260; Halcyon 7. OPPIAN., Cyneg. I 71; Trad. PFEIFER, 1555; ed. SCHNEID., 1813, I 76. OPP. I. DION., de Aucup. EUTEKNIOS, Paraphr. II 4. SUIDAS, Lex. ed. BERNH., II 1853, 504-5; ed. BECKER, 1854, 649. EUSTATIUS, Op. ed. TAFEL 1832, 56, 59, 68, 287.

Αἰθρία HOM., Od. V 337, 353. ARATOS, Diosemeia 919; CIC., Arat. 188 *Mergus*. ANTON. LIBERAL. XIV, *Fulica* BERKEL, ed. 1724 (c. Phædr.). PHILOSTRATOS, Icon. 2, 17 p. 838. SUIDAS, Lex. ed. BECKER 1854, p. 40. MNESALKAS, Anth. gr. Analect. I 193, n. 13; ed. BOSCH, III 24: 21; ed. JAC. I 1813, Epith. VII p. 212, 367, 238. KALLIMACHOS, ed. SCHNEIDER, 1870-3; Hymn. Delog. 12; Epigr. 59; Fragm. 111; Fragm. anon. 18. DIONYS., Ixeutic. II, 4, 5; interp. GESN. *Mergus*. Anth. Gr. I 38: 10; III 22: 20, 23, 50; 24: 21; *Mergus & Fulix, Fulica* HUG. GROT. & BOSCH. LYKOFRON, Kassandra 130, 237; ed. KANTERIUS, REICH.

?Κήξ HOM., Od. XV 478. FRIEDR., Real. 116. BUCHH., Real. I, II 130. Hafmåke MEL., Lex.

[vix *Εὐνάλαι χορῶναι* HOM., Od. V 66. BUCHH., l. c. 111. (Vide infr. *Carbo*) nec *Ἀρνευτήρ* HOM., Il. XII 385; XVI 742; Od. XII 312; cf. FRIEDR., 1851, 114; BUCHH., l. c. 114.]

Αἰθρία ἰχθυόβλος, Fiskare-måsen; Epigr. 'Auct. incogn.' Anth. Gr. ed. BOSCH, VI 3: 3, verisim.: LEONIDAS; vix *Mergus*, ut vult H. GROTIUS.

?Ἀλκυών THEOKRIT., Idyll. VII 57, 59; cf. Trad. & rem. J.-L. GEOFFROY On. 7, p. 131.

?Ἀλκυόνες τανυσίπτεροι IBYKOS, ATHEN. IX 388 c; Cf. KALLIM., l. c. VII 318 c. [nec SIMONIDES, cf. THUDICUM Gr. Lyr. 1858, 420].

?Κήρυξ APOLLODOR., Bibl. I, VII 3; Plongeon CLAVIER ed. 1805, Seemöve MOSER, 1828 I 7, 4.

Καύηξ (jon. f. *καύαξ*) LEONIDAS, Ant. Gr. *Mergus* BOSCH III 22: 61; JAC., VII 652. LYKOFRON, Kassandra 425, 741, 789. *Larus* ed. CANTER &

- REICH. 1808. ANTIMACHOS, Poet.lyr.gr. v. BERCK, 1853, 486; Üb. THUDICUM 1859, 290; Möve.
- ?Πῶυξ, (πῶυξ, φῶυξ) ANTON. LIBER. Metamorph.; *Mergus* BERKEL. 1724, Meewe JACOBS. Stuttg. 1837.
- Mergus* ex. p. [v. supr. p. 758-9]. VARRO, de ling. lat., ed. Gen. 1595, 15, 3. FESTUS, l. c. 318, 19. LUCRET., V 1077-81. HORAT., Sat. II 2, 51; Plongeon BALLEUX, II 1762, 110; Fiskmå's ADLERBETH, CAVALLIN, Lex. OVID., Met. VI 782; VIII 625; IX 753; Ep. ex pont. I, vi 52. PERSIUS Satyr. VI; Poisson TARTERON 1706, p. 106; Möve TEUFFEL, Uebers. 1857 VI 30. ISID., Origin., ed. GOTHOF. 1595, 1138. ?SULP. SEVER., Op. ed. VORST 1703, Epist. III p. 7; ref. GESN. p. 123. ?PINICELLO Mund. Symb. 1681, 309, 310 + *Mergulus*, [v. supr. p. 758].
- Alcyon* PROP. I 17, 2; III 5, 15; 8, 5; cf. ed. SANTENIUS, p. 163, not.
- Volucres marinæ* PROP., III 5, 27 ex p. (Die Möven PROP. ed. JACOBS III 7, 61). OVID., Epist. X 123: Ariadne Theseo; ed. AMAR I 1820.
- Gavia* PLIN., X 31, 95; XVIII 87; XXX 30. APULEIUS, Metam. V 29; ref. GESN. 1555, 560. GAZA. LENZ, Zool.
- ?Καταβάχτης OPPIAN., II 2 [nec ARISTOT.].
- ?Γύγης OPPIAN., II 16.
- Κέπρρον OPPIAN., Ixut. II 10, ex p. *Cepphus*, GESN. Cf. *Aithya*, *Mergus*, *Larus* GESN., Orn. 1555, 118, 122, 559.
- Larus* ALBERTUS MAGNUS. 'Aurora'. PIERIUS VALERIAN. etc. ALDR., Orn. III L. 19 P. 3, 22-5 (ex p. *Sterna* incl.) J. BODINUS Nat. Theatr. 1605, 376 + *Gavia*. MASENIUS, Speculum imag. verit. occ., ed. 3:a Colon. 1681, 877.
- Γλαρος (Nygrekiska) FORSKÅL, p. VII. På Delos kallades några ödlor Γλαρό-ποδα = Mäsfotade.
- Gauine (Sardinien) CETTI II 301, vers. germ.
- Gabian (Frankr.) TOURNEFORT, Voy. 1 375.

Släktet MÅSE, *Larus* L.

Överkak hoptryckt, starkt, med nedböjd spets, saknar vaxhud. Simhinnornas fria kant rät. Stjert tvär.

190. RINGKEDJA, *Larus tridactylus* L.

Pl. XLIX, fig. 43.

Baktån utvecklad, mycket liten. Längd 396—449. Tars 32—36.

♂ > ♀. Häckar icke i Sverige.

Efter äldre anteckningar meddelas följande:

Vinterdräkt.

Panna vit; hjessa med hvita spolstreck(?); ögonvrå med svart böjd fläck nära ögat; nacke och halsrygg blågrå. Övre stjerttäckare, stjert och undre delar hvita.

Unge i första året.

Näbb svart. Huvud hvitt; ögonlockskanter svarta; ögonvrå med bågformig fläck vid ögat; vid sidan om nacken en gråblå fläck; ett svartbrunt band på nedre, bakre delen av halsen. Stjert vit, vid spetsen med ett svart band. Undre delar hvita. Vinge med svart band. Fötter gråbruna.

Unge, 1 år gammal, sommardräkt.

Huvud hvitt, men ögontrakt med blågrå fläck; halsrygg och stjert likasom förut. Rygg askblå; handpennor svarta med bredt, hvitt bräm i infanet.

Ung, 1½ år gammal, vinterdräkt.

Panna vit; hjessa blågrå; ögonvrå med svart fläck vid ögat; kind vit; örontrakt med mörk fläck (försvinner under 3:dje vintern); nacke och halsrygg gråblå och svart band (försvinner i 3:dje vintern); undre delar hvita. Vinge med svart band; handpennor: 1—4 svarta med hvitt inbräm; det svarta bandet å vingen mindre (försvinner i 4:de året). Fötter gråbruna.

I 4:de året är fjäderdräkten fullt utbildad.

1. *Hane, gammal*, våren 1876, Grönland, H. C. MÜLLER.

Näbb gröngult, hvitt, enfärgadt. Munvinkel och gap brandgula; ögonlockskant brandgul. Huvud, hals och framrygg hvita. Mantel och kors blågrå, de längsta skulderfjädrarna med hvita spetsar; övre stjerttäckare och stjert hvita, denna urnupen; stjertpennor 6 par: 4 längst, de inre och yttre avtagande. Bröst

och undre delar hvita. Vingar spetsiga; handpennor: 1 liten < närmaste täckare, vit, mot spetsen vitgrå; stora 10: 1 > 2 > 3; 1 med ett smalt grått streck vid spolen i utfanet, detta för övrigt och en lång spets svarta, 2 och 3 blågrå med svarta spetsar, 4 med kortare svart spets och liten, vit spetsfläck, 5 med svart tvärband framom den hvita spetsen, de inre med gråhvita spetskanter, spolar grå; armpennor 17 med hvita spetsar; armbågspennor 3: 1 > armpennorna och med vit spets; överarmpennor ljus blågrå med hvita inbrämstrakter; yttre täckare av manteln färg; kanttäckare hvita; undre täckare alla hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter gråsvarta; tår: 3 > 4 > 2, 1 endast en liten knöl; klor svarta; 3 > 2 > 4, 1 saknas.

2. *Hane, gammal, våren 1876, Grönland.*

Liknar den förre, men har manteln något mörkare, 3:dje handpennan saknar på båda vingarna vit spetsfläck, och den 4:de saknar den på ena sidan och har den mycket liten på den andra.

3. *Hane, gammal, våren 1876, Grönland.*

Liknar den sistnämnde, har hvita spetsfläckar å 3:dje och 4:de handpennan och har å den 5:te i stället för tvärband en svart ut- och inbrämsfläck vid spetsen.

4. *Hane, våren 1876, Grönland.*

Näbb gulgrönt, i midten och undertill mörkare; munvinkel zinnoberröd; näbbås jemnt bågböjd, slät. Käkkant, bakre hälften rät, främre bågböjd. Pannvinkel bakåt riktad, nästan rät; iris 'brun'. Huvud och hals hvita; ögonlockskanter röda (= en från Spetsbergen; NILSSONS uppgift nog oriktig). Mantel grå, för övrigt vit med undantag av hvad här omnämnas. Stjert tvär, något kluven; handpennor: 1 liten, när nära vingens midt, i utfanet 2 svarta fläckar; av de stora: 1 med utfanet svart, 1—3 med svarta, långa spetsar, 4 med svart spets och vit spetsfläck, 5 med svart tvärband framom den hvita spetsen; armpennor 17, grå med hvita spetsar; armbågspennor 3, 1 med vit spets. Fötter svarta; skenben fjäderklädt till nedre femtedelen; tår: baktån bildar endast en kort liten knöl, 3 > 4 > 2; simhudens ränder nästan räta; klor svarta: 3 > 4 > 2, 3 har inre kanten vid, 2 och 4 hoptryckta.

5. *Hane, gammal, vinterdräkt, i ruggning, 13 nov., Bohuslän.*

Näbb vitgult, vid hakvinkeln gråsvart, denna knappt nedskjutande; spets snedt fram- och nedåt riktad; underkäkens spetskant bågformigt utskuren. Huvud ovan vitgrått; ögontrakt svartgrå; huvudets sidor hvita; haka vit; fram- och sidhals samt kräva hvita; nacke mörkgrå, halsrygg grå. Mantel och kors ljus blågrå; övre stjerttäckare hvita. Stjert i ruggning vit. Bröst och alla undre delar hvita; tumvinge ljus blågrå; handpennor ljus blågrå med långa, svarta spetsar, 4—5 med hvita spetsfläckar, 6 med svarta fläckar

vid spetsen, 3 > 4 > 5 > 6 > 2 > 7 > 8 > 1; armpennor med hvita spetsar; armbågspennor och handtäckare ljus blågrå; undre handtäckare hvita. Fötter svarta; tår: 1 mycket liten; klor långa, svarta, krökta, 3 vidgad.

6. *Hane, gammal, vinterdräkt, i ruggning, 1882, Grönland, MOESCHLER.*

Näbb grått, framtill gulhvitt. Ögonvrå vid ögat med en halvmånformig grå fläck. Panna vit; hjessa bakåt blågrå; nacke något mörkare; halsrygg blågrå, nederst vitgrå; mantel blågrå. Handpennor 1 och 2 utväxande med långa svarta spetsar, de övriga = n:o 5: 3 > 4 > 5 > 2 > 6 > 7 > 8 > 1. Stjert vit. Stjertpennor: 1=3=4 > de övriga.

7. *Hane, gammal, vinterdräkt, i ruggning, 2 febr. 1880, Atlantiska oceanen, HJALMAR KINBERG jun.*

Näbb gråhvitt. Handpennor 1 > 2 > 3, 5 med 2 svarta spetsfläckar. Stjertpennor: 3:dje paret kortast, ej fullväxt.

8. *Gammal, i ruggning, 25 aug. 1877, Papö, Island, SNORRI JÓNSSON.*

Näbb gult, mungipor och gap röda. Huvud hvitt, ögonvrå med svart fläck närmast ögat. Hals vit; nacke och halsrygg med blandade hvita, gamla och små utväxande fjäderspetsar. Mantel blågrå. Stjert vit; stjertpennor här 5 par: 1 fäldt; handpennor: 1 i utfan och 1—3:s långa spetsar svarta, 4 i utväxt med svart spets och vit spetsfläck, 5 med svart spetsband. Fötter mörkbruna; klor svarta.

9—13. Samma dag och ställe.

9. 1:a paret stjertpennor fälda; handpennor: 4 och 5 fälda.

10. 1:a paret stjertpennor fälda; handpennor: 2 och 3 fälda.

11. 1:a paret stjertpennor fälda; handpennor: 4 och 5 fälda.

12. 1:a och 2:dra paren stjertpennor fälda; handpennorna 3 och 4 fälda.

13. 1:a och 2:dra paret stjertpennor fälda; 4:de handpennan fäld.

14. *Hona, gammal, vårdräkt, Grönland.*

Liknar hanen. Manteln något mörkare blågrå. Stjertpennor: 1:a paret < de övriga. Bröstets båda sidor nakna; mage ävenså; handpennor: 1 obetydligt < 2, båda med fin gråvit spetskant, 3 och 4 med olika stora hvita spetsfläckar, 5 med 2 stora svarta fläckar nära spetsen.

15. *Hona, gammal, vinterdräkt, 8 nov., Bohuslän.*

Handpennor: 3=2, 6 > 1, spole å 1 vit.

16. *Dundräkt, 1876, Grönland.*

Näbb blågrått, nedtill vitgrått; munvinkel gråvit. Fötter grå; simhud vit; klor blågrå med hvita spetsar.

17. *Ung, 25 aug. 1877, Papö, Island.*

Näbb gråsvart. Munvinkel och gap brungula. Panna vit. Huvud baktill med svarta fjäderspetsar; ögonvrå vit, vid ögat med halvmånformig

svart fläck; kindtrakt och haka hvita; fram- och sidhals hvita, likasom alla undre delar; halsrygg vit med svarta fjäderspetsar. Rygg, skulderfjädrar och kors blågrå; övre stjärttäckare hvita. Stjert utskuren; stjärtpenor 6 par: $5 > 4 > 3 > 2 > 1 >$ eller < 6 ; 1—5 hvita med svarta spetsar, utåt avtagande, 6 vit; handpenor 10: $2 > 1 > 3$, 1—4 svarta, infan med inåt tilltagande vit färg, 5 med vit spetsfläck, spets och infans brämtrakt vid midten svarta, 6 med 2 svarta spetsfläckar och en utfans spoltraktsfläck, de inre grå; armpennor gråhvita; handtäckare: utfan svarta, infan grå; armtäckare grå, de mellersta och kanttäckarna med långa, svarta spetsar; undre täckare alla hvita. Fötter ljus gråbruna; klor svarta.

18. *Ung*, 18 nov. 1882, Grönland, MOESCHLER.

Näbb svart, gråflammigt. Underkakens hakvinkel svag, men tydlig, spetskanten utskuren. Huvud ovan hvitt; ögonvrå vid ögat med halvmånformig, svart fläck; ögontrakt med grå till svart fläck; nacke ljusgrå; halsrygg upptill likaså, nedtill med tvärband av breda, svarta, nästan täckande spetsbräm. Rygg, skulderfjädrar, kors och de mindre övre stjärttäckarna blågrå, de längre hvita. Stjert vit; stjärtpenor: paren 1 och 3 med svarta spetsar och hvita spetskanter; 4 med spetsfläck i infanet; 5 och 6 alldeles hvita. Bröst och övriga undre delar hvita. Vingar huvudsakligen lika med dem hos n:o 19; undre handtäckare hvita. Fötter gråbruna; klor svarta, krökta, skarpa.

19. *Hane, ung*, 19 dec., Bohuslän.

Näbb brunsvart, vid roten grått. Hakvinkel knappt nedskjutande. Huvud ovan grått; ögontrakt framtill gråsvart; huvudets sidor hvita; haka och framhals hvita; sidhals upptill med en gråsvart fläck; halsrygg grå.

Rygg framtill svart, för övrigt likasom skulderfjädrarna ljus blågrå. Mantel blågrå, framtill med ett svart tvärband och utåt med ett brunsvart dylikt. Stjert något kluven; stjärtpenor 6 par, hvita, 1—5 med svarta spetsar, 5 längst. Vingar spetsiga; tumvinge med svarta fjädrar; handpenor: $1 > 2 > 3$, 1—4 svarta, infan med inåt tilltagande hvitt, 5 ljusgrå, utfanets spoltrakt mot roten svart, spets brunsvart, spetsfläck vit, 6 vitgrå med brunsvart spetsband, de inre vitgrå; armpennor vitgrå med hvita spetsar; armbågs-pennor 5, utfan grått med svart spoltraktsfläck, infan och spetsar hvita; handtäckare brunsvarta, de små gråsvarta; armtäckare blågrå, de mellersta, främre och kanttäckarna gråsvarta. Fötter bleka; klor gråsvarta.

Ägg. Ljusbruna, olivbruna, olivgrå, rödgrå eller hvita; grundfläckar perlemorgrå och svartgrå; ytfläckar större och mindre, de förra ofta i krans omkring tjockändan.

1. 1860, Finmarken, NORDVI. a gråhvita, grund- och ytfläckar i krans; b ytfläckar rödbruna i krans; c gråbrunt.

2. 1862, Grönland. Hvitt med spridda fläckar.

3. Grönland. Olivgrått, fläckar spridda, krans ofullständig.

4. 1878, Island, SNORRE JONSSON. Fläckar spridda; grundfärg hos a ljusgrön, b svagt gröngrå, c rödgrå. Ej säker kull.

5—7. 1863, Färö, BENZON. 5 gröngrått, fläckar svaga; 7 olivgrått. Ej kull?

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♂	6 ♂	7	8	9	10	11	12	13	14 ♀	15 ♀	16 p.	17 j.	18	19 ♂ j.
Längd	449	446	456	416	—	—	—	420	407	396	420	412	410	435	—	140	395	—	—
Huvudets längd	93	92,5	94	—	—	90	90	90,4	89	93	97	94	94,6	86,5	—	42	85	—	—
Näbb, längd t. pannan	37	39	38	36	36	35	32,5	36,4	36,1	37,5	38	32	37	33	35	14	32,3	32	33
» » munvinkeln	57	57	56	51	—	—	—	55,5	51,6	55,5	58	58	58	52	—	22	49,6	—	—
» » fr. spets. t. näsb.	18,4	c. 19	18	—	19	19	18	17,8	19,6	20,5	20	19,5	19,7	17	19	6,5	15,5	18	19
» höjd vid roten	14,4	15	15	14	13	13	12,6	13,7	13,3	13,7	14	14	14,3	14	12,5	7,6	12	11,7	12,5
» » » näsborr.	11,5	12	12	11	11	11	10,5	11,4	11,6	11,6	12,4	12	11,5	11,3	10,5	6	9,2	10	10
Gapets bredd	23	23	23	20	—	—	—	19	17,8	20,6	20	20,5	22,5	21,5	—	12	14,5	—	—
Näbbets bredd vid näsb.	6	6	6,4	—	5	5	4,7	5,7	5,5	5,5	6,4	5,5	5,6	5,9	5	3,3	4,4	5	5
Underkakens spets, längd [n. 3 och 6, nötta]	13	14,5	11	—	12	10,6	10,9	12	11,4	12,5	13,2	15,5	12,3	11,5	11	4,5	8,2	11,4	11
Näsborrar	c. 9	7×0,6	8×1	—	—	5,3	64	8	8	8	8	8	8	9	—	3	6,5	6	—
Vingens längd, direkt	316	305	303	302	295	298	298	280	288	307	305	307	307	310	275	30	281	310	300
Vingbredd	1005	1010	1007	1024	—	—	—	950	940	948	964	980	1010	1004	—	150	—	—	—
Tumvinge	82	86	83	—	79	82	74	74	74	78	74	79	74	80	79	—	73	78	81
Stjert, längd	138	137	136	132	125	130	122	125	124	125	129	131	126	137	120	—	124	130	133
Stjertspets framom vingspetsarna	40	30	20	—	c. 21	—	—	37	25	45	40	38	40	40	c. 0	—	40	—	c. 30
Tars.	34,5	36	35,5	34	33	32	34	32	32	34	36	34	32	33,5	35	20	35	35	35
Mellantå med klo	47	49	46	47	49	47	43	45	45	47	50	51	49	47	47	21,5+5,1	45	47	47

<i>Nº</i>	1 a	b	c	2	3	4 a	b	c	5	6	7	8 a	b	c	9 a	b	c	10 a
Äggets längd.....	58,2	56,9	55,2	59,8	55	57,7	55	54,2	56,2	53,6	55	51,6	51,4	50,2	56,4	55,2	54,6	57
» bredd.....	41	41,1	42,7	43,5	41,8	41,2	41,3	39,3	39,5	39,3	40,5	38,9	39,3	39,7	40	40,3	37,7	42,6
» spets.....	17,2	15,8	12,5	16,3	13,2	16,5	13,7	14,9	16,7	14,3	14,5	12,7	12,1	10,5	16,4	14,9	16,9	14,4
» reduc. längd.....	1,42	1,38	1,29	1,37	1,32	1,4	1,33	1,38	1,42	1,36	1,36	1,33	1,31	1,27	1,41	1,37	1,45	1,34
» rektangel.....	2386	2339	2357	2601	2299	2377	2272	2130	2220	2106	2228	2007	2020	1993	2256	2225	2058	2428

8. 3 juni 1869, Orkney, DUNN. Fläckar matta; a hvitt; b rödgrått; c hvitgrått.

9. 7 juni 1869. a, b: 1 och 2 större fläckar omkring tjockändan; c spetsigt; små, spridda fläckar.

10. 1875, Novaja Semlja, NORDENSKÖLD. a grått; grundfläckar violettgrå; ytfläckar små, gråbruna; b fragment, rödgrått, grundfläckar violettgråbruna, ytfläckar spridda.

Ringkedjan är såsom bekant circumpolar. Träffad mellan 73—75° av PARRY, enl. SWAINSON, RICHARDSON. På Beechey-öarna den $\frac{19}{8}$ — $\frac{8}{8}$ 1852, ostkusten av Wellington Cannels talrik, CORMICK. I N. Amerika häckar hon till 81° 30' n. br., J. W. v. MÜLLER. Iakttagen i de arktiska farvattnen av Fox' expedition 1857, WALKER. Vid arktiska expeditionen 1875—76 på öppna havet utanför Port Foulke den $\frac{28}{7}$ 1875; sågs ej norrut, sedan isen lagt sig i Smitt Sund, och är 1876 ej sedd förr, än vatten nåddes i Baffin Bay, FEILDEN.

Från Grönland omtalas hon av CRANTZ. Kött och ägg ätas. Skinnet användes till kläder, FABRICIUS, 1780. Berget Inujuatuk är $\frac{1}{4}$ mil långt och mer eller mindre betäckt med Måsar till en sådan höjd, att man knapt kan se de översta. Örnar och Falkar bo i grannskapet och leva av ungarna. Under häktiden lever hon av *Mallotus arcticus*, som drives till vattenytan av Sjelar. Hon kommer mellan den $\frac{8}{8}$ och $\frac{20}{8}$, ofta med sträng köld och ostlig vind. Synes över allt i Atlantiska oceanen. Föda: en art *Gadus*, krustaceer, i synnerhet *Themisto arctica*, HOLBÖLL.

Häckar allmänt på Grönland. Otaliga kolonier på fjellen i

Upervaviks distrikt, RINK. Stannar på Grönland till nov.; de flesta i Davis-sundet, KJÆRBÖLLING. Ägg både 1876 och 1880 d. $\frac{10}{6}$.

OLAFSEN omtalar henne från Island. Likaså MOHR, som omnämner, att hon der följer vårsillen in i fjordarna. Hon finnes i otalig mängd, THEILMANN. På Grimsö häckar hon i tallös mängd; kommer i början av mars, de flesta bortflytta i slutet av sept.; enkla övervintra. Har i början av april vinterdräkt. Börjar komma till häckplatserna mot slutet av maj. Samla sig stundom vid sött vatten i bergen. I början av juli äro ungarna utkläckta; de äro flygga i början och midten av aug. och äro icke skygga. Kastas i land vid stark storm. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö, FABER. På Drangey, N. Island, 65° 55' n. br., talrik i maj, KRÜPER.

Omtalas av GRABA från Färöarna. På somliga ställen finnes hon i stor mängd; kommer i slutet av jan.; bor på klipporna; boet är byggt av tång, jord och lera. Fångas med stång och nät. Köttet omtalas såsom välsmakande, och fjädern är mycket god, LANDT. Förekommer här även om vintern; men är då mindre talrik än om sommaren. Hon badar i sött vatten, som hon uppsöker stundom på ett avstånd av en mil. Dessa bad tager hon från medlet av maj till i sept. flockvis och drager dit från boplatserna; voro jemt i flock om 20—30 st. från kl. 10 f. m. till 6 e. m., H. C. MÜLLER.

Ringkedjan omtalades först av MARTENS efter hans resa till Spetsbergen. Man fångade henne ävensom andra foglar på krok

med ett stycke späck till bete. Hvalspäck äter hon, enligt MARTENS, gerna. Hon jagas av *Lestris parasitica*, som förföljer henne, till dess 'hon låter sin träck falla, hvilken denna uppsnappar', efter hvilken saga hon fått några namn. I stället för 'träck' skulle det hetat fisk. Då hon simmar på vattnet, har hon även i storm näbbet mot vinden.

Vidare omtalas hon av EVANS och STRUGE från V. Spetsbergen. Förekommer i stor mängd på Spetsbergens kuster och holmar, till och med de allra nordligaste. PARRY såg henne ännu under $82\frac{3}{4}^{\circ}$ n. br., der hon födde sig av *Merlangus polaris* och *Alpheus polaris*. Häckar kolonivis på branta fjällsidor i sällskap med *L. glaucus*, som alltid intager den översta regionen av berget, eller med *Alca Brünnichi*. Å fogelberg, der endast Måsar kläcka, såsom vid Murchisons bay, intager denna art mellersta delen derav, *L. glaucus* den översta och *L. eburneus* den nedersta. Av Spetsbergens Måse-arter vistas denna mest på vattnet, ty hon uppehåller sig av djur, som leva i vattenbrynet, såsom småfisk, Krustaceer, Pteropoder m. m. De första dagarna i sept. sågos otaliga skaror av gamla och unga individer i sundet emellan Amsterdam island och Danes island. De simmade alla mot vinden och voro ifrigt sysselsatta med att förtära *Limacina arctica*, som fans i mängd i vattenbrynet. Deras kräva var full av dessa djur. Hon förtär 'ej' kadaver eller späck, såsom *L. glaucus* och *L. eburneus*, och visar sig därför aldrig vid flensningsställen, MALMGREN. Uppgifter av MARTENS lyda dock annorlunda. De unga hava en tyngre flygt än de gamla, och deras stjärt visar sig under flygten tydligt urringad. FOSTER, en medlem av PARRYS expedition, uppgiver sig hava sett *Larus Sabini* i Hinlopen-strait de sista dagarne av aug. 1827, anses av MALMGREN hava givit detta namn åt *Larus tridactylus* i första årets dräkt. Den $\frac{1}{2}$ vid 74° n. br.

på resa till Spetsbergen temligen sällsynt. På Dunö, men ej häckande. Hon undviker *L. eburneus*. Sedan hon erhållit vinterdräkten, lever hon i stora flockar. Den talrikaste Måsen på Spetsbergen; ej sällsynt på Tusenöarna, v. HEUGLIN. Vid Jan Mayen på öppna havet, mera sällan på drivis, simmar flockvis, QVENNERSTEDT.

I Norge talrik inom polcirkeln på bergen vid havet, FABER. MALM säger 1844, att hon är vid Ishavets kuster både under vinter och sommar mycket allmän. I Tromsö allmän, den $\frac{1}{2}$ i ruggning; den $\frac{1}{8}$ hade hon allmänt erhållit vinterdräkt, LILLJEBORG. Häckar i Norge, i fogelberg mest utåt havet; ofta inne i fjordarna, enkla par på öar utanför Stat, RASCH; till och med vid sött vatten i Etne i Hardanger, $50\frac{1}{2}^{\circ}$ n. br. Flyttar från fjellet i aug. eller sept., sedan alla ungarna äro flygga; stannar borta över vintern; visar sig åter i febr. och mars. Lemnar norden under vintern, och följer sillstimmarna in i alla de sydliga och vestliga fjordarna. Visar sig sällan inne i landet under vintern, COLLETT. På Sværholtklubben i Ishavet vid mynningen till Porsangerfjorden finnes en av de största kolonier i världen. Den intager hela den omkring 800 fot höga klippväggen ända från havsytan; 3—12,000 ägg tagas årligen; dervid begagnas mest stegar, så att $\frac{1}{10}$ av fjellet bliva orörda. Kommer till Ostfinmarken vanligen i maj, drar bort i sept. Vid bottnen av Varangerfjorden kommer flock efter flock österifrån; höjer sig vid fjordens inre högt i luften och flyttar åt vester över Seidafjellet. Oftast har detta skett vid stark vestlig vind. Häckar icke i Varanger, men väl i Tanen utåt havet och på Vardö, SOMMERFELT, 1862. Ett oförståndigt bruk är, att ångbåtar, seglande förbi fogelbergen, skrämja foglarna med salut, hvilket borde förbjudas. I Syltefjord finnes en nästan lika stor koloni. En fogel hade förtärt omkring ett dussin

årsgamla sillungar, omkring 130 m. m. långa, COLLETT. En koloni om 500 på Gaukværö, en klippa omkring 250 fot hög. Skarven, *Carbo cormoranus*, bor över dem, F. BOIE. Träffas vid Trondhem om vintern, GUNNER, NILSSON. Häckar i Norge ej söder om 60° n. br., NAUMANN. Vid Laurvig träffad i jan. och medlet av maj, COLLETT. Vid Kristiania visar hon sig endast vid början av hösten, RASCH, under flyttningstid hvarje år sent på hösten, mest unga foglar och efter stark storm, erhållen den 20 1871, COLLETT.

Häckar icke i Sverige, i hvars inre trakter hon är sällsynt. En hane i vårdräkt fans i Jemtland död på isen vid Norderön den 30 1881, OLSSON. Erhållen vid Mora den 13 1875, THEORIN. I Gefle temligen sällsynt, HARTMAN. ÖDMANN kände henne icke från Östersjön; är der sällsynt, NAUMANN 1840. Sällsynt i 'nordöstra skärgården', hvarmed väl menas NÖ. delen av Stockholms skärgård, enl. J. A. AV STRÖM, som erhöll henne på Ladugårdsgärde vid Stockholm, WIKSTRÖM, 1839. I Örebro län erhöles en hona den 22 1850, SUNDSTRÖM.

På Tjörn träffad; vanlig endast under senhöst och vinter, men erhållen en gång den 12 'vid boet', derav EKSTRÖM slutar, att hon någon gång häckar i Bohuslän, hvilket man dock icke senare funnit vara fallet. I Bohuslän höst, vinter och vår, men ej om sommaren, osäkert om hon visar sig der alla år. Under vintern 1849 allmän, särdeles i trakten av Klädesholmen; fångades der på metkrok, med en liten fisk till bete. De flesta, som infinna sig, äro gamla foglar; en gång, den 12 1837, erhöles en ung fogel, W. v. WRIGHT. Kommer till Bohuslän i okt. och stannar hela vintern till mars eller apr., NILSSON. Under somliga år i Bohuslän vanlig under vintern från okt. till mars, enl. meddelande från KOLTHOFF. Träffas här endast under den kalla årstiden, då Göta elv ej tillfryser; t. o. m. över kanalerna i

Göteborg från slutet av okt. till slutet av febr. eller början av mars, MALM. I Tjörns skärgård erhållen den 12, EKSTRÖM, men häckar ej. KOLTHOFF har på förfrågan meddelat mig, att den enda Måse, som i någon mängd följer sillstimmen till Bohuslän, är denna art, som der under de flesta år är talrik. WESTERLUND nämner henne icke bland Ölands foglar, icke heller KOLMODIN bland Gotlands. Erhållen i Ö. Småland, TISELIUS. Under vintern och tidigt om våren i Skåne; besöker stundom under vintern öppna vattendrag och åkerfält. Vintern 1848—9 fälades flere vid Lund. I S. Skåne 1854 under vinter och vår ej sällsynt, NILSSON. Erhållen i NÖ. Skåne den 16 1845, enligt en samtidig anteckning. Under flyttningstid i NÖ. Skåne mera sällsynt, GADAMER. En gammal hane har, enligt meddelande av C. MÖLLER, av honom blivit fäld i jan. 1868 vid Ringsjön.

Man har sagt, att hon skulle häcka på Kristiansö vid Bornholm, hvilket flere gånger blivit upprepadt, men dock högligen betvivlas.

Kommer i vinterdräkt under sept. och okt. till Danmark. Vid Helsingör erhöles 2 st. den 2 1854. Vid Köpenhamn unga foglar, FABER. Förekommer ofta i Öresund, KJÆRBÖLLING.

På Jutland, THEILMANN. I Slesvig och Holstein från medlet av okt. till slutet av apr. ej sällsynt; talrikare vid Nordsjön än vid Östersjön, ensam eller i små flockar; endast undantagsvis inne i landet, ROHWEDER. Kom 1876 den 12, bortflyttade den 18; var mindre talrik än vanligt. Vid Flensburg under vintern 1877, vid Husum rätt talrik, vanligen ibland *L. canus* under hela vintern, Jahresb. På Nordfriesiska öarna från slutet av okt. till i apr. temligen talrik, mera sällan i särskilda flockar än bland *L. canus*, ROHWEDER, 1880.

På Helgoland, v. D. BUSCHE, NAUMANN, 1846; är der om vintern talrik. Skinnen av denna, likasom av andra Måsar, förarbetas på Helgoland till hattar m. m. Besöker i stor mängd Elbemyningen med sillen under jan. och febr., KJÆRBÖLLING.

Häckar vid ishavskusten, på Sværholdt vid inloppet till Laxefjorden, SCHRADER. Häckar på Kola i fogelberg, HENNING KINBERG 1877. På Schuretskaja talrik, LILLJEBORG. I Varangerfjorden till Hvita havets mynning, i det inre av N. Finland, enligt PALMÉN, sällsynt. Erhållen på Enskär vid Helsingfors, v. NORDMANN. Vid Arkangel sällsynt om sommaren, SEEBOHM. Synes ej vara träffad i Petersburg. B. MEYER upptager henne 1815 bland Liv- och Estlands foglar. SCHWEDER nämner henne bland Östersjöprovinsernas foglar; hon måtte någon gång träffats der.

På N. Semlja allmän längs kusten, GILLET; allmän på vestkusten, men icke i (?) Mathews-sundet eller på Vaigats, v. HEUGLIN. Under NORDENSKÖLD'S expedition 1878 ansåg man, att från bergen nedfallna ungar åtos av Isbjörnen, 'A. Sg.' Långt ute på havet följer hon hela dygn fartygen. Häckar på avsatser i fogelbergen, på särskild plats, skyddad mot storm och oväder. Boet, byggt av gytja, mossor, gräs och tång, beskrives likasom det på Färöarna. Äggen 3—4, med guln rödaktig, äro välsmakande. Allmän vid stränderna av Novaja Semlja. Bo på klippor eller på marken med bädd av litet strå och några fjädrar. På Tschuktschhalvön, NORDENSKÖLD. Kamtschatka, v. SCHRENCK, PALLAS.

I Tyskland än i stora flockar, än fåtalig under vintern; i febr. 1791 talrik, BECHSTEIN. Följer på senhösten och i dec.—febr. i tusental fiskstimmen till de tyska flodernas mynningar i Nordsjön; kastas derifrån stundom av storm, vanligen NV., inåt landet,

NAUMANN. v. HOMEYER såg en gång i slutet av mars ett tåg om 300 st. över land från SSV. till NNO. vid häftig S. snöstorm. I Altenkirchen (?) träffades en hane och hona döda på olika orter d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{3}$ 1863, SACHSE. År 1876 i Altenkirchen i febr.: vid djup anö fans en död på fältet, iakttagen vid Wannsee nära Potsdam, Jahresb. Synes hava erhållits vid Danzig, BÖCK. BORGGREVE säger, att hon är regelbunden vid N. Tysklands kuster, i synnerhet vid Nordsjön; i det inre av landet nästan alltid (?) träffad utmattad.

Iakttagen i Mecklenburg. I Schwerin 'flyttfogel', v. PREEN. I Pommern sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING, vid stranden, HOLLAND. I Mark i närheten av Oder vid Frankfurt eller på insjöarna ej sällan träffad, SCHULZ. I Neuwied sällsynt om vintern, BRAHTS; på tåg under senhöst och vinter i Mark, VANGEROW; få gånger träffad der, SCHALOW. I Neu-vorpommern under vintern 1877, Jahresb. År 1848 eller 1846 träffades en gammal fogel i sommarträkt i Dingelstädt. Hon hade med en flock Duvor kommit in i ett duvslag och blev sålunda fångad; 2 st. erhöles på vintern i Reifenstein, STRECKER 1879. På Mansfeld-sjön stundom i början av nov. spridda unga foglar, de flesta utmattade eller funna döda, ofta i lindriga vintrar, såsom i febr. och mars 1835, då temperaturen icke sjönk under fryspunkten. Mage och svalg alltid tomma, och fogeln utmerglad. I Anhalt ej i stort antal, men i små flockar flere gånger iakttagen, NAUMANN. I Hannover erhållen vintern 1879, Jahresb. I Braunschweig erhållen under flyttning, R. BLASIUS. I Münsterlandet träffad, BOLSMANN, ALTUM. Träffad i trakten av Mühlheim vid Rhen och Köln, RUHL. Vintern 1868-9 på flere orter i Münsterlandet små flockar; flere funna döda; en föll död ned i en apotekares kittel, hvilken innehöll bläck, utsatt för avsvälning, v. DROSTE. En

hane och hona på skilda orter i Westerwald den $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{2}$ 1863 funna döda på marken, SACHSE. Flere gånger träffad i trakten av och på Rhen, vid Rambach, Wiesbaden med flera ställen. Några år före 1863 träffades vid Mainz ett betydligt antal så utmagrade, att de knappt kunde flyga; vintern 1862-3 även träffad uthungrad, RÖMER. Nämnas såsom flyttande över Arnsberg; träffad der högst sällan och endast i vestra trakten, SUFFRIAN.

Under jan. 1803 flere hundra på en isskolla i Main; följande dag voro många döda. Vintrarna 1804-6-7 funnos även många döda på stranden av Main, MEYER, WOLF. På våren 1849 i Wupperthal iakttagen av FUHLROTT. År 1879 oregelbunden på flyttning i Altenkirchen och Tüchelkampen, der en vid Main fälades i febr., Jahresb. Träffad såsom 'genomstrykande' i Kurhessen, SCHWAAB. I Schwaben och Neuburg under flyttning sällsynt, LEU; flere gånger träffad i Niederhessen, SEZEKORN. Vid Halle under många vintrar, E. REY. DONNDORFF omtalar, att år 1796 efter vackert väder inträffade under första dagarna av febr. yrväder med frost och snö, hvarunder man fann en mängd döda på Fulda och Werra samt i Thüringen. Träffad vid Schlotheim i norra Thüringen, LUNGERSHAUSEN; sällsynt i Thüringen, HELLMANN. Vanligen ej sällsynt om höst och vinter i Wetterau på vattendragen och översvåmmade ängar, ofta i mängd. Någon gång tillbringa flere flockar vintern på de öppna vattendragen; av dem kunna många vid inträdande sträng frost ej skaffa sig föda, utan träffas då ofta döda, C. JÄGER, 1858.

En funnen döende den $\frac{1}{5}$; en annan var välfödd och hade förtärt en *Sorex (pygmaeus?)*; en gammal hona träffad den $\frac{1}{2}$ vid Augsburg, LEU. Kommer till Mittelfranken under många år i stora flockar, såsom våren 1845 till Regnitzgrund; den $\frac{7}{10}$ 1848 kom en flock om minst 150 st. till Dutzendteich och var under

vintern 1848-9 i hela Mittelfranken ävensom längs Donau-Mainkanalen mycket talrik. Många fälades och flere, som funnos döende och uthungrade, kunde tagas med händerna. Träffad vid Gutzburg den $\frac{1}{5}$ 1855; vid Kalchreuth 1861 och vid Eichstädt, JÄCKEL. På Neckar den $\frac{2}{5}$ 1848, v. HEUGLIN. På Neckar i febr. 1806, mars 1818 i större antal väderdrivna av SV. storm; i mängd i febr. 1849, HEUGLIN, PALMÉN. På vintertåg mellan Reichenau och Konstanz ej sällsynt, WALCHNER. I Schwaben och Neuburg sällsynt på flyttning; en gång erhållen vid Donauworth hösten 1847, LEU.

I Schweiz sällsynt, träffad på Boden- och Genève-sjöarna, SCHINZ. I Genève-dalen oregelbunden flyttfogel, F.-BEAUMONT. I S:t Gallen och Appenzell under många vintrar alldeles icke sällsynt; det omtalas icke, att några blivit funna döda, men den uppföres bland flytt- och vinterfoglar, STÖLKER.

I Oberlausitz vanligare än *L. canus*, i synnerhet i mars, träffad mycket utmattad; flere funna uthungrade, TOBIAS. I Böhmen erhållen till museet i Prag; träffas under vintern, men sällsynt; vid Prag i jan. 1848 talrik; 1865 erhållen vid Jeschin; i maj 1844 en utmattad erhållen, A. FRITSCH; flere gånger iakttagen såsom kommande till Huszth den $\frac{1}{5}$; bortflyttande från Kremsmünster den $\frac{1}{2}$, från Bania den $\frac{2}{3}$, från Huszth den $\frac{2}{4}$, K. FRITSCH. I Bukowina och Galizien under senhösten och vintern på flyttning vid Weichsel och de större kärren, ZAWADSKI.

I Österrike, FINGER. v. PELZELN anmärker, att ett exemplar i den äldre samlingen i Wien har en beteckning, som lemnar tvivelaktigt, om det träffats inom österrikiska monarkien. Vid Hallein 1837 talrik; erhållen i trakten av Salzburg 1856 och 1861, v. TSCHUSI. På Vorarlberg under vintern icke talrik, BRUHIN. I Tyrolen sällsynt; ung fogel erhållen, ALTHAMMER. Flere gånger

iakttagen vid Linz, KEIL. I Siebenbürgen endast flyttfogel, LANDBECK. I Ungern träffad vid floden Aranyos, KORNHUBER. Träffad i övre Ungern, JEITTELES. I Transsylvanien sällsynt, iakttagen på hösten och vintern 1875, DANFORD, BROWN.

I hertigdömet Oldenburg flyttfogel, NEGELEIN; oregelbunden på flyttning 1878; den $\frac{25}{3}$ 1881 fäld inne i landet. Vid Hamburg fäld den $\frac{24}{4}$ 1881; även iakttagen om vintern 1878, Jahresb. Förekommer på Niederelbe, BOECKMANN.

I Ostfriesland sällan före dec.; vanlig först i febr. eller mars; enkla flockar stanna till maj. Under somliga år talrik, under andra sällsynt. Besöker inre vattendrag endast vid storm eller vid brist på föda; följer Sill och *Clupea sprattus*. Hon är mer havs- än kustfogel; närmar sig i synnerhet sådana kuster, som hava djupare vatten. På Borkum igenkänd den $\frac{25}{5}$ 1864. I början av maj en flock om 30 st. i Nordsjön vid Rottum, förföljde med mycken livlighet jemte *L. canus* och *L. argentatus* stim av Hvassbuk, *Clupea sprattus*, som för att undfly Sjelar hoppade över vattenytan, då de fångades av Måsarna, hvarvid hände, att flere Måsar stötte mot hvarandra och störtade i vattnet. Vid Borkum i början av maj en flock om 30 st., hvilka även togo *Clupea sprattus*, medan denna jagades av en *Phoca*, v. DROSTE.

På Shetlandsöarna, EDMONDSTONE, THOMPSON, MORE. På Foula, en av Shetlandsöarna; hon synes föredraga överskuggade platser för häckning. De funnos här i så stor mängd, att klippan såg ut som om den varit hvitmålad, VETSCH 1822. Hon bor nerst i bergen med *Uria troile*, DROSIER 1838. THIEDEMANN träffade många i närheten av Shetlandsöarna. THOMSON har om fogeln på 'ultima Thule' och Hebriderna några versar, återgivna av F. BOIE. I juli 6 eng. mil från kusten av Lewis sågos otaliga, ELWES. I Skotland sällsynt under vintern, JARDINE. Nämnas

bland Skotlands foglar av SIBBALD, 1584. Regelbunden på kusten av Irland under sommaren; somliga kvarstanna och övervintra, THOMPSON.

På öar vid Northumberland talrik, MORE. På Bath-klippan läggas årligen omkring 75,000 ägg, BLASIUS, 1882. På Firth of Forth sedd i jan. enligt YARRELL; om vintern vid Dorsetshire och Hampshire, JARDINE. I Cornwall unga foglar ej sällsynta, JACKSON. Sades hava 'häkat' i Dorsetshire — ej funnen på Wight under häktiden; även träffad på flere andra platser; säges årligen 'häka' på Isle of Man, MORE. Uppgifterna angående dessa häckplatser böra kontrolleras.

Besöker 'föga oceanens kuster', flyttar temligen regelbundet vid kusterna av södra Frankrike mot slutet av hösten; lemnar dem först mot våren, DE SERRES; uppgifterna något stridiga. Flyttar under vintern till Schelde och de större kärren i Belgien, mindre ofta på kusterna. Efter stormar stundom på la Meuse och inne i landet; stundom vid Hesbaye; tillfällig på la Moselle, DE SELYS.

I Boulogne, DEGLAND. Unga mycket sällsynta. En erhållen i parningsdräkt. I Eure et Loire temligen ofta, någon gång i stort antal; flere funna döda; oftast i vinterdräkt, MARCHAND. Träffad i Seine-inférieure, HARDY. Kom till le Midi under den ovanligt milda vintern 1840 d. $\frac{1}{4}$ till d. $\frac{1}{5}$ i stora flockar; många funnos döda och utmagrade, DE SERRES. I trakten av Lyon sällsynt, O.-GALLIARD. I Savoyen under okt. eller nov. och dec.; kommer ensam, parvis, sällan flockvis, stannar någon tid med *Larus ridibundus*; bortflyttar i mars eller början av apr., förtär småfisk, insekter, mollusker; i fångenskap blir hon inom få dagar mycket tam. Köttet är efter födans beskaffenhet dåligt eller medelmåttigt, BAILLY. I Côte-d'Or under de första dagarna av febr. 1830 talrik,

lät taga sig med händerna; flyttar över Saône-et-Loire, MARCHANT. I Provence temligen talrik under höst och vinter, J. W. v. MÜLLER.

Vid Santander å kusten många sedda i dec., L. H. IRBY. Säges vara allmän i Portugal, vid Lissabon, A. C. SMITH. Vanlig vid Rio de Aroso under aug.—okt., flyttfogel, få kvarstanna under vintern; fåtalig vid S:t Jago, NACEYRO. Vid Albufera tillfällig om hösten, VIDAL. Säges vara allmän vid Gibraltar, C. A. WRIGHT, talrik på utsidan av Gibraltar-sund om vintern, men sällsyntare österut, SAUNDERS.

I Medelhavet sällsynt, NAUMANN. Enkla förekomma över allt vid kusten och öar i Medelhavet, enligt nyare berättelser talrikare, än man förr ansåg, v. HOMER.

I Italien sällsynt, erhållen i Toscana den 25^e 1879, på Elba och få andra ställen, GIGLIOLI. I Toscana, SAVI. På Sardinien tillfällig om våren, CARA, men tvivelaktig enligt SALVADORI och BROOKE. I Palermo sällsynt, SAUNDERS; Genua om vintern, YARRELL. På Gozzo eller Malta skall hon hava blivit fångad under jan. 1843 och erhållen den 22^e 1873, sällsynt, C. A. WRIGHT.

I Istrien mycket sällsynt, den 24^e under stark SO. vind en flock vid Pirano, Jahresb. I Grekland under vintern mycket sällsynt, v. D. MÜHLE, LINDERMAYER; tillfällig, KRÜPER, träffad på Cykladerna, övervintrar, ERHARD.

Vid Odessa en gång erhållen, v. NORDMANN.

Larus dingla FORSKÅL, erhållen i Dardanellerna den 8^e, ansågs av ÖDMANN säkert höra hit. Fogelns näbb var rödt med svart spets.

Visar sig stundom på Azorerna, följer fartyg dit från England, GODMAN; följer även ångbåtar från engelska kusten till Canariöarna under febr.; inträffar der troligtvis hvarje år och övervintrar, BOLLE. Det säges, att hon troligen häckar(?) på Teneriffa, GOD-

MAN. Två eller tre st. Måsar, som tycktes tillhöra denna art, följde ett fartyg från England till Madeira, A. NEWTON; är der flyttfogel, HARCOURT.

Erhållen i V. Afrika, Senegal, NAUMANN, HARTLAUB, LICHTENSTEIN; Gambia, BOLLE.

Östra Marockos kust under vintern, DRAKE, Tripoli, YARRELL; Träffad i Algeriet, LABOUYSSE. På kusten av Konstantine sedd några gånger, TACZANOWSKI. På Egyptens nordkust stundom om vintern, v. HEUGLIN.

Antages hava träffats i Japan vid Yezo och Tokio, BLAKISTON, PRYER, men skinn av fogeln från Japan ej erhållna, SEEBOHM.

N. Amerikas fogel är lik Europas. Jemf. här ovan p. 838. Träffad i det inre och i Hudsons bay, BLAKISTON. Allmän i N. Amerika, häckar från arktiska kusten till Canada, går om vintern till Alleghani på östra och norra kusterna av ön Anticosti i Lorenzo-viken, VERRIL. Häckar på Gannet rock i samma vik; på Labradors klippor, JARDINE. Häckar från New England norrut; i mellersta staterna under vintern talrik, COUES. I mängd vid Boston, BREWER. I Montreal till 74° n. br., kom den 4^e, bortflyttar i sept.; ej någon gammal erhållen, HALL. Under höst och vinter från Mississippis mynning till kusten av Maine. N. Ohio, RIDGWAY. På Bermuda flere gånger iakttagen om vinter och vår under starka vestliga stormar; även unga foglar erhållna, JONES m. fl. Följde en ångbåt från Amerika till Kanalen; individen kunde igenkännas, FINSCH.

Visade sig i Michalaski, Norther Sound, d. 6^e 1851, vid kärr och havskuster, häckade vid kärr, E. ADAMS. Unalaschka, LICHTENSTEIN. Folket på Kurilerna berättade, att Rockan föder två ägg, av det ena blir Rocka, av det andra en Måse, PALLAS.

Ringkedjan står med vågrätt kropp och indragen hals, ses

sällan gå; flykten är utmärkt. Hon simmar även vid stark sjögång. Är mycket sällskaplig och ses sällan ensam; är i häcktrakter ej rädd, men väl på främmande orter. Hon sover oftast flytande på vattnet. Är, enligt v. HOMEYER, icke någon kustvandrare; tränges undan av isen och drar i synnerhet över land. Träffas i regeln 'utmattad', men icke 'vilsekommen'. — Dock kan man icke säga, att de, som träffats i Afrika, drivits dit av isen. Träffas ofta många mil från land.

Läte 'gē-gē-dāi' eller 'lak-lak' eller 'kak kah' eller 'krij-eh, krajieh', hvarav hon fått sitt isländska namn. Lätet även tecknadt med 'dack dack' eller 'käkedäi'. Vid häckplatsen 'hä hää', och då alla skrika, åstadkomma de ett bedövande larm, NAUMANN. De skrika under häcktiden jemt, utom högst en timme vid midnatt.

Följer på Island *Phoca grænländica* in i vikarna för att fånga fisk, som hon jagar upp mot vattenytan, FABER. Lemnar om vintern de nordliga trakterna och följer i stor mängd sillstimmen och kommer med sådana även till vår V. kust. Äter stundom, under det hon simmar, men störtar även ned på sitt byte, så att endast vingar och stjärt stanna ovan vattnet. De gamla foglarna leva av *Mallotus villosus* och Sill, metmaskar och insektslarver. Hon är ute på fiske i alla väder, även i nordanstormarna, COLLETT; förtärde även på Main, enligt MEYER och WOLF, flytande as, hvilket väl dock endast sker i nödfall.

Ringkedjan lägger ägg i fjerde året. Endast fullt utfärgade foglar fortplanta sig; de årsgamla ungarna med svart ring om nacken besöka icke häckplatsen, utan vistas på sjön nedom fjället. På hvart ruvande par räknar man 10 st. icke ruvande foglar. Börjar bygga i medlet av apr., hemtar då från marken dy och lera, som blandas med mossor och bäres i näbbet till häckplatsen.

Sedan detta torkat i slutet av maj, fullbordas boet med gräs, som avrives från marken, hvilken derigenom blir bar på ett icke ringa område. Derpå läggas 3 ägg. Boet är temligen stort och så starkt, att 'Fuglemanen' tryggt kan trampa derpå, oaktadt det endast hvilar på en smal kant av berget. Det bygges även med tång, *Fucus* och *Zostera marina*, är stundom en fot högt och tillökes av fogelns exkrementer. Det synes begagnas år efter år av samma par. Äggen, ej sällan med 2 gulor, börjar honan lägga omkring den 12 maj. De flesta äro lagda i första dagarna av juni. Borttagas äggen, fortfar honan att lägga nya. Hon bor ofta tillsammans med Lommar, Alkor m. fl. De smeka hvarandra såsom Duvorna.

Båda könen antagas ruva omkring 3 veckor. Gå föräldrarna förlorade, intager ett annat par deras bo, utruvar äggen och uppföder ungarna. Dessa uppfödas i boet, tills de bliva utvuxna, med krustaceer, *Thysanopoda inermis* och fiskyngel, i synnerhet av *Gadus virens*, som slukas av de gamla och lemnas i gapet åt de unga. De unga erhålla full dräkt i fjerde sommaren.

Fiender: Havsörn, Jagtfalk, *Lestris catarrhactes* taga ägg och ungar, angripa även på havet de gamla, döda och förtära dem. *Lestris parasitica* jagar dem för att få den fisk, som de fångat. Äggen tagas i mängd av Korpen.

Vid fångst nedfiras en man på ett rep; fogeln tages med ensnara, fästad på en stång. Fångas på Färöarna icke i bergen, hvilket icke lönar mödan; endast få tagas, der de äro talrikare. Deremot skjutes ett icke ringa antal på de färska vattnen från skjuthål, då 8—10 st. kunna fällas i ett skott; en gång 18 st., och 200 st. på en dag. Hon slår efter en i luften uppkastad fogel, MÜLLER. Äggen tagas med livsfara, GRABA. Av fogeln begagnas endast fjädern; köttet ätes dock av finnar och fiskare. Äggen kosta

5 öre, COLLETT. Fogelns kött är utmärkt, SIBBALD, 1684, de ungas kött fint och smakligt, BEHLEN. Andra dela icke dessas smak.

Oaktadt de taga en mängd fisk, har havet derav sådant överflöd, att de icke kunna anses göra någon skada, NAUMANN.

Ringkedjan blir lätt tam, erfordrar ofta friskt vatten, födes med småfisk, i synnerhet Sill, samt med insekter eller mask. Finnes i zoologiska trädgårdar, såsom i Hamburg m. fl.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus gonothorax GIEB.; *Nirmus lineolatus* NITZSCH; *Colpocephalum maurum* NITZSCH; *Menopon nigropleurum* DENNY; *M. obtusum* NITZSCH.

Uti inelvorna äro funna:

Ascaris speculigera RUD., i matstrupen; uti tarmkanalen: *Hemistomum spataceum* DIES.; *Tænia larina* KRABBE; *T. micracantha* KRABBE; *T. porosa* RUD.; *Ligula digramma* CREPL.; *Botriocephalus dendriticus* DIES.; *Tetrabothrium cylindraceum* RUD.

Mewe, Kutge Gehf MARTENS, Reise 1675, IV 59; Rec. Voy. au Nord II 1732, 120.

Larus cinereus Bell. RAY, Ind. 1713, 128 A. 4.

[*Larus fuscus* s. *hybernus* WILL., enl. LATH. = *L. canus*].

Larus hybernus ALB., II 87. KLEIN, Hist. Av. 1750, 138; Vög. 1760, 254, + *Larus Kuutke-gef* Hist. Av. 169, Vög. 272.

Larus tridactylus L. S.N. X 1758, 136; Fn. II 1761, 55; S.N. XII 1766, 224 + *L. rissa*. FABR., Fn. 1780, 98. PH. MÜLL., L. S.N. II 1773, 345. OLAFSEN, Reise I 1774, 190, 304; Skegla, Ritur, Rita, Tab. 23, 24; II 1775, 49; ref. v. TROIL, Island 1777. MÜLL., Prodr. n. 160-1 + *L. rissa*. ÖDM., V. A. H. 1783, 114. MOHR, Isl. Nat. 1786, 41. GM., L. S.N. 1788, 595 + *L. cinerarius* + *L. nævius* 594,-8. LATH., Ind. II 1790, 847. LATH.-B., III, II 344-5; IV 1812, 495. RETZ., Fn. 1800, 154. LANDT, Færø 1800, 262. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 486-8. MEY., Vög. Liv. u. Esthl. 1815, 236. BECHST., Nat. D. IV 1809, 628. PALL., Zoogr. II 1811, 321 + *L. rissa* 329, CUV., R. A. 1817, 519. SABINE, T. L. S. 1819,

549; ref. Isis 1826, 99. TEMM., Man. II (1820) 1840, 774; IV 478. NILSS., Orn. II 1818, 174; Fn. II 1858, 322. FABER, Prodr. 1822, 90; Hochn. Vög. 1826, 2, 13, 38, 79, 189, 213 etc.; Isis 1827, 675. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 306. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 166. EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1823, 274. BREHM, Isis 1826, 936. BEHLEN, Forst. u. Jagdthierg. 1826, 525. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. BONAP., Syn., Ann. Lyc. N.Y. 1828, 359. GRABA, Reise n. Färö 1830, 102,-8, 163,-4; ref. Isis 1833, 766. DROS., Loud. Mag. 1831, 196-7. SWAINS., RICH., Fn. B. A. II 1831, 423; ref. Isis 1833, 1112. WALCHN., Orn. 1835, 148. HORNSCH., SCH., Verz. 1837, 18. BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 438. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 122; Eur. Fn. 1840, 385. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380. J. A. av STRÖM, Sv. Fogl. 1839, 67. AUDUB., Syn. 1839, 326. WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 102, 107. ZAW., Fn. 1840, 122. NAUM., V. D. X 1840, 322; Rhea I 1846, 24; N-a 2 H. 1850, 17. KEYS. u. BLAS., Wirb. 1840, n. 469. DE SERR., Migr. 1842, 51, 103, 207. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 153. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 311. LANDB., Isis 1842, 201. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 420; Übers. v. PAULS., 1846, 50. SCHLEG., Rev. 1844, 126; Mus. P. B. Lari 1863, 30-1. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 140. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 207; Fn. 1877, 86, 309. SCHULZ, Fn. March. 1845, 384. SUFFER., Jahrb. Nass. 1846, 157. EKSTR., Göt. Handl. 1850, 37. v. HEUGL., N-a 1850, 2 H. 65, 111; Ibis 1872, 65; J.f.O. 1872, 125; 1874, 50, 54; Ibis 1878, 84-9. FUHLROTT, N-a 1850, 74. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 50; Danm. Fugl. 1852, 338. LILLJ., V. A. Handl. 1850, 302, 322. NAC., Mem. Madr. 1850; ref. J.f.O. 1855, 304. THOMPS., Irel. III 1851, 340. BÖCK, Bericht 1851, 20. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 89. GAD., N-a 1852, 3 H. 10. BOLSM., l. c. 35. RUHL, l. c. 53. NEGEL., N-a 1853, 62. BRUCH, l. c. 103. BALD., l. c. 174, 445. TOB., J.f.O. 1853, 216. SCHRAD., PÄSSL., l. c. 242, 312. HELLM., l. c. 288. LABOUYSSE, l. c. 345. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52. WALL., N-a 1854, 263. HARTL., J.f.O. 1854, 305. BAILLY, Orn. IV 1854, 316. GÆTKE, J.f.O. 1854, 327. REINH., l. c. 433-44. LEU, Vög. 1855, 19; N-a 1855, 424. O.-GALL., N-a 1855, 51. BOIE, J.f.O. 1855, 228. BRUCH, l. c. 284. LLOYD, Anteckn. II 1855, 212. BOLSM., N-a 1855, 316. BRAHTS, l. c. 332. VANG., J.f.O. 1855, 346. CORMICK, PETERM., Mittheil.; ref. J.f.O. 1855, 417. DEGL., N-a 1855, 418. HARDY, l. c. 422. KORNH., Vög. Ung. 1856, 28. v. PREEN, N-a 1856, 67. F.-BEAUMONT, l. c. 166. J. W. v. MÜLLER, J.f.O. 1856, 234, 305. JÄCK., N-a 1856, 250; 1857, 389; Ber. Bamb. (1861-2) 1863, 103; Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 134; ref. v. HOM., Wand. 1881, 204. REINH.,

Ibis 1861, 17. BOLLE, J.f.O. 1857, 341. KRÜP., l. c. 368. ALTHAMM., N-a 1857, 404. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566. ERH., N-a 1858, 9. A. v. NORDM., J.f.O. 1858, 310; 1864, 381. C. JÄG., Wetterau II 1858, 50. BLAS., N-a 1858, 318-9. KEIL, Abh. z.-b. G., 1859, 166. JONES, Berm., ref. J.f.O. 1859, 222. WALKER, Ibis 1860, 166. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 174. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1860, 221. LÖW., l. c. 393. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 70; Üb. J.f.O. 1869, 383, -6. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1863, 104. HALL, Can. Nat. Geol. 1862, 53; Montreal 1862, 410. R. BLAS., Ber. Orn. G. 1862, 74. SOMMERF., Öfv. V. A. Förh. 1862, 74, 84. JEITTELES, Verh. z.-b. G. 1862, 277. HÖGB., Örebr. 1863, 20. RADDE, Reise II 1863, 25. EGGEM., Nist. d. Vög. 1863, 26. RÖMER, Verz. 1863, 71. ALTUM, J.f.O. 1863, 119; 1864, 88. BLAKIST., Ibis 1863, 153. v. PREEN, J.f.O. 1863, 282. SEZEK., Ber. Cass. 1864, 43. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 151-2; 1869, 251; 1874, 238. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 278; 475. STÖLK., Ber. St. Gall. 1867, 75. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 139. v. DROSTE, Vogelwelt der Borkum. 1869, 341. SUNDSTR., Örebro 1868, 26. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 253. MARCHANT, Cat. 1869, 76. F. BOIE, J.f.O. 1869, 98. BORGGR., Nordd. 1869, 142. SAUND., Ibis 1869, 396. GILLITT, Ibis 1870, 303. SCHWED., Syn. 1870, 31. HOLL., Wirb. Pomm. 1871, 89. GODM., Ibis 1872, 222. COUES, Key. t. N. A. B. 1872, 314. *L. (Rissa)* t. COUES, B. of N. W. 1874, 644. BROOKE, Ibis 1873, 348. FINSCH, J.f.O. 1873, 458. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 608; Fogl. Flytt. 1874, 46 etc.; Zugstr. 1876, 50, 85 etc.; J.f.O. 1876, 63. SUNDEV., Öfv. V. A. Förh. 1874, 3, 21. E. REY, Z. G. 1874, 391. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23. ERH. Momms. Griech. Jahr. III 1875, 301. SACHSE, J.f.O. 1875, 427. DANF., Br., Ibis 1875, 432. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 459; Vög. Salz. 1877, 89. Jahresb. J.f.O. 1877, 340; 1878, 435; 1880, 94, 405; 1882, 108; 1883, 75. KOLTHOFF, Kinb. Tidskr. f. Vet. 1876, 26, 27. 'A. S.-g.', Aftonbl. 26 nov. 1878. SEEB., Ibis 1879, 24. STRECKER, Orn. C. 1879, 53. BLAK., PRYER, Ibis 1879, 217. E. ADAMS, Ibis 1879, 440. THEORIN, Fört. 1880, 4. E. v. HOM., Reise 1880, 52, 62, 86; Wand. 1881, 30, -2, 95-7, 121-2, 384. THIENEM., Reise, ref. v. HOM., l. c. 217. SACHSE, l. c. 390. GIGL., Ibis 1881, 219. BLAS., Orn. C. 1882, 15. NORDENSK., Resa II 1881, 47, 108, 111-2. SEEB., Ibis 1882, 385. OLSS., Öfv. V. A. Förh. 1883, n. 10, 45. IRBY, Ibis 1883, 189.

Gavia hyberna BRISS., Orn. VI 1760, 189 + *G. cinerea naevia*; Ed. 1763, 410-1.

Larus rissa BRÜNN., Orn. bor. 1764, 42, n. 1640. PONTOPP., Nat. Danm. 1765, 169. PH. MÜLL., L. S.N. II 1773, 344. OLAFSEN, Reise I 1774, 190 + *L.*

trid. BERG., Tal. 1787, 26. GM., L. S.N. 1788, 594 (err. typ. 'riga'). PENN., Arct. Zool. II 1792, 444. DONDORFF, Goeze, Eur. Fn. IV 1796, 565. LATH.-B., 1798, 345. BECHST., Forstw. I, II 1802, 470. PALL., Zoogr. II 1811, 329. SCORESBY, Acc. Arct. Reg. I 1820, 534. VETCH, Mem. Wern. Soc. 1822, 249. JACKS., Loudon Mag. 1830, 177. DROSIER, l. c. 325. JARD., B. of Gr. Brit. IV 311. CUNNINGHAM, Ibis 1866, 16. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458.

(?) *Larus* . . . *Dingla* FORSKÅL, Descr. An. 1775, 8.

Larus naevius SCHÆFF., Mus. Orn. 1779, 64.

Ryssa PALL., Naturg. V 1776, 36.

[*Larus riga* GM., L. S.N. 1788, 594; err. typ. pr. *rissa*. *L. riga* LESS., Orn. 1831, 619.]

Larus torquatus PALL., Zoogr. II 1811, 328 + *L. gavia* 329 + *L. canus* 330.

Gavia tridactylus BOIE, Isis 1822, 563.

Cheimonea tridactylus KAUP, Eur. Thierw. 1829, 84.

Rissa Brunnichi STEPH., SHAW, Gen. Zool. XIII 1825, 181.

Laroides tridactylus BREHM, V. D. 1831, 754-6 + *L. rissa* + *L. minor*.

Rissa cinerea EYT., Cat. Br. B. 1836, 52.

Rissa tridactylus BONAP., Liste 1838, 62. BLYTH, Cat. (1849) 289. GRAY, List. Br. M. 1844, 174; Gen. III 1849, 655. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 315. BRUCH, J.f.O. 1853, 103; 1855, 284. A. FRITSCH, Mus. 1854, 42; V. E. 1870, 464; Wirb. Böhm. 1872, 90. LICHTENST., Nom. 1854, 99. L. BREHM, Vogelf. 1855, 341 + *R. borealis* + *R. minor*; J.f.O. 1857, 355. HARTL., W. Afr. 1857, 253; J.f.O. 1861, 273. REINH., RINK, Grönl. 1857; Sep. 19; Ibis 1861, 18. EVANS, STRUGE, Ibis 1859, 169. VERRILL, Proc. B. S. N. H. 1862, 131, 141. A. NEWT., Ibis 1863, 191; 1865, 508, 524. A. BREHM, Z. G. 1864, 198. MALMGR., J.f.O. 1864, 387; 1865. 202, 270, 400. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 428; 1866, 45; 1868, 45; 1869, 394; Bork. 1869, 341. SALVAD., J.f.O. 1865, 49, 428. J. H. BLAS., l. c. 384; 1866, 85, 87. MORE, Ibis 1865, 454. GODM., Ibis 1866, 103, -7. BAIRD, l. c. 344; 1867, 286. DRAKE, Ibis 1867, 430. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 184; Mag. f. Nat. 1877, 211; Sep. 127. ELWES, Ibis 1869, 24. TACZ., J.f.O. 1870, 55. GILLET, l. c. 306. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3, 1871, 411. v. PELZ., Abh. Wien XXI 1871, 728. SAUND., Ibis 1871, 400. K. FRITSCH, Denkschr. Ak. Wien 1874, 248. RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N.Y. 1874, 393. SCHAL., J.f.O. 1876, 7. FEILDEN, Ibis 1877, 409. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. REICHENOW, Vög. Zool. Gart. 1882, 26.

Kittiwake SIBBALD, Scot. II 1684, 20. DROSIER, Loudon Mag. 1831, 196.

Tattaret Grönl. CRANTZ, I 1740, Övers. 1769, 114. RINK, N. Grönl. 1852. 149, 150; II 1855, 86.

Krykkie STRØM, Søndmør I 1762, 241. Kryckja Norge.

Tretåig Måse NILSS. m. fl.

Indiv. olikheter med något mera utvecklad baktå, annars lika:

Larus tridactylus var. *Kotzebui* (BP.) COUES. ?*Rissa brachyrhyncha* GOULD, BRUCH, J.f.O. 1853, 103. *Rissa nivea* BRUCH, J.f.O. 1853, 285. *Rissa Kotzebui* BP. Consp. II 1856, 226. *Rissa brevirostris* LAWR. B. N. A. 1858, 855. *L. trid.* var. *Kotzebui* COUES, Key n. a. B. 1872, 314. Cf. B. of N. W. 1874, 646.

Enl. GIEBEL hör till *L. Kotz.* även *Larus brevirostris* BRANDT. ?*Rissa brachyrhyncha* BRUCH, J.f.O. 1853, 103. BP., Consp. II 1856, 226. *Rissa brevirostris* COUES, Key 1872, 315. 'ELLIOT, Prob. Isl.'

Tillägg. En gammal hona erhöles i mars 1866 vid Alingsås. — På Hollands kust den $\frac{1}{9}$ — $\frac{2}{3}$, SCHLEG.

191. HVITMÅSE, *Larus eburneus* PHIPPS.

Pl. LXXIX, fig. 1.

Näbb starkt med snedt nedböjd spets; mantel hvit; stjärt tvär; fötter svarta; tars 37—43 m.m.

Denna art anses icke tillhöra Sveriges fauna och har endast få gånger träffats här.

♂ > ♀. Iris hos unga brun, hos gamla gul eller hvit.

Ögonlockskanter hos unga gulgrå, hos gamla på våren gulröda; iris hos unga brun, hos gamla gul.

I 2:dra årets vinterdräkt rent hvit, likasom 3:dje årets sommardräkt, då fogeln fortplantar sig.

Under häcktid undertill rosenhvit; rosenfärgen försvinner hos torra exemplar.

1. Gammal, sommardräkt, juli, Spetsbergen, S. LOVÉN, Riksm.

Lik n. 4, men hela fjäderklädnaden hvit.

2. Hona, gammal, sommardräkt, 26 juni 1873, Mosselbay, MALMGREN. Meddel. av Göt. Mus.

Näbbets rot del svartgrå, spets del grågul; näbbåsen rät, från näsåsen bildande en jemn båge; underkäkens undre kant rät, bildar med den räta spetsen en trubbig vinkel utan nedskjutande knöl. Hela fjäderklädnaden hvit, tät. Vingar spetsiga, nå bakom stjärten; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor stora 10: 1 knappt > 2 > 3 > 4; armpennor 17; armbågspennor 3: 1 = den innersta armpennan; överarmpennor långa. Fötter svarta, starka; skenben fjäderklädd nästan till hälen, smalben kort, 9 m.m.; tår: 3 > 4 > 2 > 1; klor: 3 vidgad > 2 > 4 > 1, som når marken.

3. [Hona] våren 1854, 'Karlsö vid Gotland', WETTERBERG.

Fjäderklädnaden hvit, utom omkring näbbroten, som är svartgrå, liksom fläckar å de flesta stjärtpennornas och handpennornas samt handtäckarnas spetsar.

4. [Hane] vintern, Grönland, H. C. MÖLLER.

Näbb gråsvart; spets grå och svart, fram- och nedåt riktad, röt delen jemnhög, hakvinkel med liten knöl; underkäkens undre kant till vinkeln rät; Panna gråsvart, baktill och hjessan hvita med få grå fjädrar; ögontrakt hvit, gråfläckig; ögonvrå och huvudets sidor framtill svartgrå, baktill hvita; haka med grå, nästan täckande fjäderspetsar. Hals hvit med få inblandade fjädrar med grå fläck; kräva hvit; nacke hvit. Rygg och kors hvita; skulderfjädrar och övre stjärttäckare hvita, få längre med svartbruna fläckar nära spetsarna. Stjärt tvär; stjärtpennor 6 par, hvita med små svarta tvärband nära spetsarna. Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga, hvita, något svartfläckiga; tumvinge med 3 fjädrar, hvita med svarta tvärfäckar vid spetsarna; handpennor stora 10: 1 > 2 > 3 (1—2 < 2—3), hvita med svarta spetsar och hvita, oregelbundna spetsbräm, inåt tilltagande, spolrar vid fläckarna svarta; armpennor 16, hvita vid spetsarna, å de yttre svarta fläckar, å de inre svart spole; armbågspennor 3, < armpennorna; överarmpennor hvita; handtäckare, även de små, med svarta spetsfläckar och hvitt spetsbräm; armtäckare med små spolstreck, de mellersta hvita; kanttäckare något fläckiga; undre täckare hvita; få undre kanttäckare med svarta fläckar; undre överarmtäckare långa, hvita. Fötter svarta; skenben nedtill naket. Tars < 3:dje tån med klo, framtill trind, ringlad; tarssula inåt med små, utåt med större sköldar; tår: 3 > 4 > 2 > 1; simhud svart, urringad; klor starka, krökta, svarta med grå spetsar, 3 > 2 > 4 > 1, som når marken.

5. Ung, Sydgrönland, LUNDBORG.

Fjäderklädnaden hvitgrå, svartfläckig. Huvud ovan hvitt med inströdda fjädrar med svartgrå spetsar; huvudets sidor och haka svartgrå. Hals hvit

med sparsamma fläckar. Rygg med få fläckar; skulderfjädrar: de mindre utan, de större med breda fläckar nära spetsarna; kors med få, små spolfläckar. Stjert tvär, vit med gråsvarta spetsar och hvita spetskanter. Bröst, sidor, mage och undre stjärtäckare med sparsamma fläckar. Vingar spetsiga; handpennor hvita med svarta spetsar; armpennor hvita, i utfan nära spetsarna gråsvarta, långsgående band; armbågspennor med gråsvarta spoltraktsfläckar nära spetsarna; handtäckare med gråsvarta spetsar; armtäckare, även de mellersta, och undre hand- och armtäckare hvita; undre kanttäckare fläckiga; klor krökta, skarpa, 3 inåt vidgad.

<i>M</i>	1	2 ♀	3	4	5
Längd.....	—	—	—	c. 500	—
Huvudets längd	93	—	94	c. 95	—
Näbb, längd till pannan	33	32	32	39	40
» » » munvinkeln	—	—	—	58	—
» » fr. spets. t. näsborr.	15	14,8	15,5	16,5	—
» höjd vid roten	12	13	12	12	13,5
» » » näsborrarna	10	11,7	11	11,5	11
Gapets bredd	—	—	—	c. 22	—
Näbbets bredd vid näsborr.	6	7	7	6	—
Underkäkens spets, längd	10	12,6	—	11,5	11
Näsborrar	7,5 × 1,5	9	7 × 1,5	8 × 1,2	—
Vingens längd, direkt	310	318	335	335	355
Tumvinge.....	83	85	91	110	—
Stjert, längd	150	140	149	145	—
Stjertspets framom vingspetsarna.....	c. 15	c. 25	c. 15	c. 20	—
Tars	37	39	39	43	38
Mellantå med klo	37	42	44	34 + 11,5	33 + 11,5

Ägg. 31—31½ lin. × 23—24 lin., Spetsb. Kort ovala, skrovliga, porer stora, djupa, glans obetydlig, grundfärg ljust olivgråvit, grundfl. brungrå, ytf. olivbruna, stora, jemnt fördelade, BALDAMUS. 67 × 44,5; 70 × 43; 70 × 44,5, COLLIN.

Hvitmåsen tillhör de nordligaste haven och är circumpolar. MARTENS träffade honom på Spetsbergen den 1^o 1671. Enligt KEILHAU visar han sig på Björn-ön i febr.; anses vara sparsam i Isfjorden; talrik i Storfjorden till Ö. Ishavet, dock icke i så stort antal som andra arter, v. HEUGLIN.

Häckar på Spetsbergen, vestkusten av Nordostlandet och är allmän på drivis. Vid Murchison Bay, 80° n. br., häckade den 7 1861, ägg, ruvade, erhållna den 3^o; bo i en håla med gräs, mossor och få fjädrar, MALMGREN. På Dunö sällsynt, v. HEUGLIN. Vid Storfjorden gamla foglar mycket talrika om sommaren, i

synnerhet på drivis, på hvilken de springa eller stå, mest med tillbakadraget huvud och nedåtriktadt näbb; ses sällan simmande. Flygten lätt och svävande; tager kött eller späck, som kastas till honom, innan det nått vattnet. Läte 'grii-grii' eller 'zrii zrii'.

Enligt A. NEWTON träffad på Island, men sällsynt; på Färöarna hava en gammal och en ung erhållits den 1² 1858, H. C. MÜLLER, samt under vintern 1862, COLLIN.

Enligt SCHRADER besöker han de nordligaste trakterna av Skandinavien. Vid kusten förekommer han på öppna havet hvarje vinter. Häckar icke i Skandinavien. Vid Vardö den 4 1846; i samma trakt vid Mårtensnäs den 16 1846 [och Nyborg i febr. 1847], men häckar icke i Finmarken, SCHRADER; i Ostfinmarken sällsynt; under höst och vinter, i synnerhet efter nordlig storm, SOMMERFELT. I Norge sällsynt om vintern, oftast i Varangerfjord, stundom i Porsangerfjorden, erhållen den 25 1873. Om vintern vid Trondhjem. Vid Bergen i dec. 1873, och i jan. 1874 skall, enl. uppgift, också en der hava visat sig; i Stördalen vid Stavanger, RASCH, COLLETT. Han förekommer regelbundet endast vid Finmarkens kust om vintern. Vid Kristianssund erhållen, enligt COLLETT, en vid Kristiania 1872, STEJNEGER.

Skjuten vid Gefle i febr. 1853, i Nerike i febr. 1853, vid Göteborg den 12 1848. På Karlsö våren 1854, WETTERB., se p. 849. På Gotska Sandön träffad i maj 1867, flög tillsammans med *Larus marinus*, EISEN, STUXBERG. Sågs av MEVES vid S. Ölands fyrbåk den 2 och 3 1867 vid + 3° Cels. I Halland visar han sig stundom; enl. NILSSON, 1818, icke senare iakttagen. 'Sverige', BOCK.

Träffad vid Schuretskaja, enligt LILLJEBORG. I det inre av Finland sällsynt; erhållen 2 gånger i Kittilä, 68° n. br.; ej erhållen i Finska viken, PALMÉN, synes hava träffats i trakten av Arkangel, GOEBEL, är der sällsynt om vintern, SEEBOHM, 1882.

Temligen 'sällsynt' i Matthews-sundet och långsät vestra kusten av Novaja Semlja, HEUGLIN. Vid Novaja Semlja temligen talrik, men häckar icke på södra delarna. Ingen häckplats sågs och inga unga foglar, GILLET, 1870. På fastlandet nära Novaja Semlja, SPÖRER, v. HEUGLIN.

I Danmark sällsynt: 2 st. erhållna vid Köpenhamn den 28^o 1835. I Slesvig och Holstein ytterst sällsynt, 'driven dit av storm'; träffad vid Husum och Elbes mynning, ROHWEDER. Elbes mynning någon gång i febr. och mars.

På Hiddensö 3 st. iakttagna i slutet av mars 1863 av SCHILLING, HOLLAND, och på Genève-sjön den 1^o 1817. För övrigt icke träffad i det inre av mellersta eller södra Europa.

Skall enligt NAUMANN en gång hava träffats i Holland.

På Shetland, EDMONDSTON; erhållen den 13^o 1822, WILSON; Firth of Clyde; Orkney, GOULD. På Britiska öarna sällsynt. Erhållen den 14^o eller 15^o på Islay på Skotlands westkust, HANCOCK. På Irland i febr. 1846; på V. kusten. Storbritannien få gånger om vintern på Ö. kusten. V. och S. kusterna.

Träffad i Frankrike, DEGLAND, GERBE; tillfälligtvis och sällan anträffad i Boulogne.

SWINHOE ansåg sig se honom den 20^o vid Chefoo.

På Grönland, enligt FABER, mycket sällsynt: senare funnen talrik, SABINE, HOLBÖLL m. fl. HOLBÖLL säger, att der även fans en närstående 'art', *L. brachytarsus*, hvilken dock endast syntes förete individuella olikheter. Träffad av alla de från Sverige utgångna arktiska expeditionerna. Baffinsviken och Davissund; Hudsonviken under vintern, ALLEN. Häckar på Kap Parry, 70° n. br.; i Wellington-kanalen mellan d. 19^o och 8^o 1882; Beechy-öarna, Wellington-kanalen, CORMICK; man såg denna med flere foglar här, under 76° n. br., draga åt norr. Under ark-

tiska exp. 1875-6 talrik i Smiths Sound icke över 82° 21' lat.; häckade nära Cape Hayes den 16^o 1875; den 1^o i Lincoln Bay, 82° 6' n. br.; vid Cape Union sedd den 2^o 1876; i Discovery Bay mycket allmän den 12^o, liksom derifrån söderut till norra delen av Baffinsviken, FEILDEN 1877. Säges vara allmän om vintern i Labrador och Newfoundland, men besöker kusten av Förenta Staterna, enligt COUES, sällan. Han varierar betydligt till storleken.

MARTENS gav, enligt hans egna ord, Hvitmåsen namnet Rathsherr, rådsherre, emedan den var en vacker fogel, men mindre, d. v. s. mindre ärevördig, än Borgmästaren, *Larus glaucus*.

Han är ej skygg, hvilar, enligt MARTENS, icke gerna på vattnet, GILLET såg honom dock ofta hvila på vattnet vid Novaja Semlja. Emellertid hvilar han oftast på isen, någon gång sedd på en derpå uppkrupen Hvalross. Flygten är kraftig, och det säges, att han oftast flyger mot vinden nära vågorna.

Av det föregående finner man, att Hvitmåsen tillhör de nordligaste trakterna, då öppet vatten finnes; han har på sådana ställen sin bostad och undantränges först av isen eller följer drivisen. Liksom andra havsfoglar följer han ofta seglande fartyg och särskildt hvalfångare. Man säger även, att han följer sillstimmen söder ut till Elbe; men detta måtte vara endast undantagsvis; åtminstone har det icke iakttagits hos oss, i Danmark eller Holland.

MARTENS säger, att fogeln gerna förtär fisk, och att han såg honom äta Hvalrossars träck. MALMGREN säger, att träck av Hvalross och Sjelar är hans viktigaste föda. Han förtär kött eller späck av Hval, Hvalross eller Sjelar.

Han lever, enligt FABER, i monogami. Under arktiska exp.

1852-3 under MCCLINTOCK erhöles ägg, E. P. WRIGHT, och senare även av MALMGREN, som beskriver fortplantningen. * Den 7 1861 häckade på norra stranden av Murchisons Bay, se p. 849, en mängd Hvitmåsar, bosatta på en tvärbrant kalkstens-bergvägg, i sällskap med *L. tridactylus* och *L. glaucus*. De sistnämnda intaga de högre delarna av bergväggen, *Larus eburneus* höll sig nedanför den i springor och klyftor på 50—150 fots höjd över havet. I hvarje bo fans $\frac{3}{4}$ ett ägg.

Boet utgöres av en grund håla, 8—9 tum i lös lera och mylla på kalkberget, med torra växter, gräs, mossor m. m. och en eller annan fjäder. Äggen voro nära utruvade. Hanarna voro i början synliga, men försvunno, när man begynte arbetet att komma till deras bon. De ruvande honorna skötes, MALMGR.

Han fångas lätt på späck eller kött. Hölls tam i Köpenhamn.

Ibland fjädrarna är funnen:

Docophorus congener GIEB.

I tarmkanalen:

Tænia microcantha KRABBE.

Då så få parasiter hittills blivit funna hos Hvitmåsen, böra sådana noga eftersökas. De förvaras i sprit.

Rathsherr MARTENS, Reise 1675, 56; Rec. d. Voy. II 1732, 113. RAY, Synops. 1713, 126; SALERNE, Orn. 1767, 382.

Plautus senator KLEIN, Hist. Av. 1750, 148; Consul. 168; Vög. 1760, 272. 310.

Larus eburneus PHIPPS, Voy. 1774, 187-8. GM., L. S.N. 1788, 596. LATH., Ind. II 1790, 816. LATH.-B., III, II 1798, 332; IV 1812, 494. MEYER u. W., Tasch. II 1810, 489; III 1822, 200. BECHST., Orn. Tasch. III 1812, 383. NILSS., Orn. II 1818, 171; Fn. II 1858, 331. SABINE, Trans. L. S. 1819, 527; ref. Isis 1826, 99. TEMM., II (1820) 769; IV 1840, 474. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 346. J. WILS., Mem. Wern. Soc. 1822, 501-2. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 164. FAB., Hochn. Vög. 1826, 2, 13 etc. STEPH., SHAW, Gen. Zool. XIII 1826, 195. BREHM, Isis 1826, 936; V. D. 1831, 703. BONAP., Ann. Lyc. N.-Y.

1828, 360. KEILHAU, Reise 1827-8, 163; ref. MALMGR., J.f.O. 1863, 453. LESLIE m. fl., Narr. Polar Sea 1832, 101. GOULD, P. Z. S. 1832, 189. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 377. AUDUB., Syn. 1839, 326. NAUM., V. D. X 1840, 341; XIII 1860, 277, v. BALDAMUS. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 384. KEIS. u. BLAS., Wirb. E. 1840, n. 470. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 152. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 421; Übers. PAULS., 1846, 51. JARD., Br. B. IV (1843) 310. SCHLEG., Rev. 1844, CXXVI; Mus. Lari. 1863, 6. MALM, Krøyers Tidsskr. 1844, 207. SUNDEV., V. A. H. (1843) 1844, 384; J.f.O. 1855, 167. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Fugl. 1852, 337; ed. COLLIN, 1877, 606. BOCK, Ber. 1851, 20. THOMPS., Irel. III 1851, 347. SCHRAD., PÄSSL., J.f.O. 1853, 243, 313. BALD., N-a 1853, 445. WALL., N-a 1854, 263-4. BAILLY, Orn. IV 1854, 323. GLOG., J.f.O. 1855, 113. CORMICH, ref. J.f.O. 1855, 417. LLOYD, Anteckn. II 1855, 212. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1856, 218; 1868, 283; ref. J.f.O. 1869, 392. GAD., N-a 1858, 281. WALKER, Ibis 1860, 166. SOMMERF., Öfv. V. A. Förh. 1861, 74, 84. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 72; J.f.O. 1864, 387. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1863, 102; J.f.O. 1863, 359, 361, -8; 377, 453-7. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. HANCOCK, Ibis 1867, 253. v. MIDD., Reise II, I 1867; ref. Ibis 1870, 275. EIS., STUXB., Öfv. V. A. Förh. 1868, 372. HOLLAND, Wirb. Pomm. 1871, 89. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 90, -2, -3, 102, -6; 1872, 102, -3, -6, 125; Ibis 1872, 65. COUES, Key 1872, 313. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 610; Fogl. flytt. 1874, 37, 42, etc., Zugstr. 1876, 50; J.f.O. 1876, 63. SUNDEV., Öfv. V. A. Förh. 1874, 3, 21. GOEB., J.f.O. 1873, 421. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23. SWINH., Ibis 1875, 140. E. v. HOM., Wand. 1881, 30, 99, 101, 161. SEEB., Ibis 1882, 385. GAEBLER, Z. G. 1883, 303.

Larus candidus A. F. MÜLL., Prodr. 1776, p. VIII. FABER, Fn. 1780, 103.

Larus albus SCHÆFF., Mus. Orn. 1779, 65.

Larus niveus ÖDM., V. A. H. 1783, 100.

Gavia eburnea BOIE, Isis 1822, 563. BREHM, V. D. 1831, 765 + *G. nivea* 766.

Pagophila eburnea KAUP, Eur. Thierw. 1829, 69. BRUCH, J.f.O. 1853, 106 + *P. brachytarsus* 1855, 286. EVANS, STRUGE, Ibis 1859, 171. LAW., BAIRD, Birds of N. A. 1860, 856 + *P. brachytarsus*. REINH., Ibis 1861, 18; Nat. Bidr. Grönl. 1877, p. 19. NEWT., P. Z. S. 1861, 400; Ibis 1864, 132; 1865, 507. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1864, 385-387. J.f.O. 1865, 192, 200, 400. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 384; 1866, 85-7. BAIRD, l. c. 344. E. P. WRIGHT, Ibis 1866, 216. DEGL. & G., Orn. II 1867, 405. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 186; ref. J.f.O. 1869, 394; Mag. f.

Nat. 1877, 210. GILLET, Ibis 1870, 306. A. FRITSCH, Vög. E. 1870, 464. ALLEN, Bull. Harv. Coll. 1871, 411. v. HEUGL., Ibis 1872, 64. SUNDEV., Met. 1872, 136. v. PELZ., Ibis 1873, 52. STEINEGER, J.f.O. 1875, 167. FEILDEN, Ibis 1877, 409. DRESS., B. E. p. 59, 60. REICHEN., Vög. Zool. Gart. 1882, 27.

Cetosparactes eburneus MACGIL., Man. II 1842, 252.

Larus brachytarsus HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 422; Übers. v. PAULS., 1846, 52. BRUCH, J.f.O. 1855, 287.

Pagophila nivea BONAP., Consp. II 1856, 230.

Larus (Pagophila) eburneus COUES, B. of N.W. 1874, 648.

Ivory Gull, PENN., m. fl.

La Mouette blanche BUFF.

192. SKRATTMÅSE, *Larus ridibundus* L.

Pl. XLIX, fig. 2, 3.

Huvud i sommardräkt brunt till svart; överkäkens spets nedåt riktad; vinge med svart spets; tars 45—47 m.m., längre än mellantå med klo.

Anm. Tarsen mätes alltid från mellantåns tarsalled till hället, så att måttet så nära som möjligt är lika med tarso-metatarsalbenets längd.

1. *Hane, gammal*, 11 juni 1875, Gotland.

Näbb rödt; överkäkens spets med ett obetydligt hak; näbbås avrundad; käkkanter intryckta, räta, framtill nedåt bågböjda; överkäken 1,5 m.m. > underkäken. Näsborrar jemnhöga. Huvud brungrått. Framhals överst svartgrå; hals för övrigt vit; skulderfjädrar med svaga, men tydliga tvärband. Mantel ljusgrå; övre stjärtäckare och kors ljusgrått. Stjert vit, svagt avrundad; stjärt pennor 6 par. Bröst och sidor hvita; mage vit, nedtill naken med utväxande hvita fjäderspetsar; undre stjärtäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, de yttre hvita, de inre grå, när 80 m.m. bakom handleden. Handpennor stora 10: 1=2, spolar å 1—4 svarta,

å 5 vitgrå, de övriga med tilltagande grått, spetsar å 1—6 svarta, mest å 3 och 4; utfan å 1 åt spetsen vitt, för övrigt svart, å 2 vitt med utkanten närmast spetsen vit, derefter på ett mindre stycke svart för övrigt till största delen vitt, å 3 och 4 gråvitt med svart utrand, sammanhängande med och närmast spetsen; infanet mest vitt, inåt svart, å 3—4 grått, åt randen svart och svartgrått; de inre grå, yttersta spetsen å 6 vit, nött; armpennor 14, med inåt böjda spetsar; armbågspennor 7 med utåt böjda spetsar, 3 längst; överarmpennor 5, hvita; handtäckare: de yttre hvita, de inre grå; armtäckare med svaga, knappt synbara tvärband; kanttäckare hvita; undre hand- och armtäckare ljusgrå, de mellersta ljusgrå med ytterst svaga, något genomskinliga tvärband; undre kant- och överarmtäckare hvita. Fötter röda, vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till nedersta tredjedelen; smalben rödt; tår: 3 > 4 > 2 > 1; klor svarta: 3 > 2 > 4 > 1, som knappt når marken.

2. *Hona, gammal*, 11 juni 1875, Gotland.

Näbb rödt; iris 'brun'. Huvud ovan svartbrunt. Hals vit. Stjert tvär, vit. Bröst, sidor, mage och undre stjärtäckare hvita. Handpennor stora 10: spolar å 4—5 hvita, 1 vit med spets, ut- och inkant svarta, 2 utkant vit, 3—4 utkant mot spetsen svart, infan till större delen svart, 5—10 grå; armbågspennor grå, enfärgade. Fötter röda; klor bruna: 3 > 4 > 2, 1 når marken.

3, 4. *Honor, i ruggning*, 11 juli 1875, Gotland.

Likna hanen. Bröst och mage med utväxande hvita fjädrar. Handpennor: å 4:de yttersta spetsen vit, nött; 9 och 10 fälda, nya utväxande.

5. *Unge, nykläckt*, 13 juni, Iglasjö, Skåne, C. MÖLLER.

Näbb rödgrått, mot spetsen gråsvart, kalkspets vit. Ögonöppningar små; iris knappt utifrån skönjbar, vitgrå. Huvud rödgrått med oregelbundna, vanligen osymmetriska svarta fläckar. Panna vid näbbroten svart; ögonlock vitgrå; ögonlockskanter svarta; ögonvrå med en svart fläck; haka med en rund svart fläck; fram- och sidhals samt kråva rödgrå utan fläckar; halsrygg grå med svag dragning åt rödbrunt, svartfläckig. Rygg, skuldror och kors rostgrå med svarta, oregelbundna band och fläckar. Stjert i midten svart, åt sidorna grå. Bröst ljust gulgrå, i midten med vit, åt sidorna med svart, genomskinande botten; mage ljust gulgrå, på hvardera sidan en svart fläck; undre stjärt dun vitgult med en svart fläck åt sidan. Vingar rostgrå, undertill vitgula, arm svartfläckig. Fötter ljusbruna; simhud grå; klor ljusgrå.

5. *Dundräkt*, 13 juni, Iglasjö.

Kalkspets vit, hoptryckt, oval; haka med två korta, svarta band; klor mörkbruna med grå spetsar.

7. *Dundräkt*, 13 juni, Iglasjö.

Kalkspets bortfallen; ögonvrå med svart fläck. Fötter mörkt rödbruna.

8. *Dundrägt*, 13 juni, Iglasjö.

Näbb rödgrått, mot spetsen gråsvart, kalkspets låg, hoptryckt med oval bas, mindre än hos den förra; ögonvrå utan svart fläck; haka med två breda, svarta band. Fötter mörkt rödbruna; simhud mörkt brungrå; klor mörkbruna med grå spetsar.

9. *Unge*, 11 juli 1875, Gotland.

Näbbspets svart; näsås brun. Kätkanter utom vid spetsen rödbruna; underkäken rödbrun. Huvud ovan ljusbrunt, dunklädt, baktill med utväxande svarta, i kanterna bruna fjädrar; ögonvrå gråsvart, under ögat ett svart streck; huvudets sidor hvita; örontrakt svart; haka gråhvit med utväxande hvita fjäderspetsar; framhals vit med gråhvita fjäderspetsar likasom sidhalsen; kräva vit; nacke svart med grått dun; halsrygg överst svart, nedre delen vitgrå med bruna fjäderspetsar. Rygg och skulderfjädrar ljus blågrå med svarta tvärband framom de ljusare spetsarna; kors ljus blågrått med grått och ljusbrunt dun. Stjert kluven; stjertpennor 6 par: 1 och 6 paret minst, 1—3 ljusgrå, 4—6 i utfanet mörkgrå, i utväxt. Bröst, sidor, mage, undre stjerntäckare och slaksida hvita. Vingar avrundade; tumvinge med 3 fjädrar, grå med hvita kanter och svarta spolar, når 54 m.m. från armliden; handpennor stora 10, grå, yttersta spetsar och inre kanter hvita; armpennor 14, grå med hvita spetsar, inåt riktade; armbågspennor och armbågstäckare grå med svart band framom de ljusare spetsarna; överarmpennor ljusgrå, utväxande; handtäckare grå med ljusgrått bräm, de små mörkgrå med ljusgrått bräm; armtäckare ljusgrå med gråhvit bräm, de mellersta grå med ljusbrunt bräm; kantarmtäckare svartgrå; undre hand-, arm-, kant- och överarmtäckare

hvita, i utväxt. Fötter brandgula; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till nedre femtedelen; tarssula ljusgul; tår: $2=3>4>1$; klor: $3>2=4>1$, simhuden något inskuren.

10. *Hane*, i andra året, 30 maj 1883, Visby, STENSTRÖM.

Liknar n:o 11. Stjertpennor: 1—5 med gråsvarta spetsar; spetskanter gråhvita, 6 vit, enfärgad. Tumvinge med 4 fjädrar, svartgrå och hvita; handpennor: 2—3 och följande med grått infan; armpennor svartgrå och grå med gråhvita till hvita spetsbräm och infan; armbågspennor svarta till gråbruna med hvita, avnötta bräm; de mellersta övre armtäckarne gråbruna med grå till hvita bräm.

11. *Hona*, i andra året, 7 maj, Nähr, Gotland, J. WAHLBERG.

Huvud med blandade svartbruna och hvita fjädrar, panna nederst vit; haka, hals och kräva hvita. Rygg och skulderfjädrar ljus blågrå; kors och övre stjerntäckare hvita. Stjert tvär; stjertpennor 6 par: å 1—5 spetsar mörkt gråbruna, 6 vit med en liten rostgrå spetsfläck, spetsbräm hvita. Bröst, sidor, mage, undre stjerntäckare och slaksida hvita; tumvinge vit och gråsvart; handpennor: å 1 och 2 utfan och spetsar brunsvarta, spolar och inre spoltrakter hvita, inbrämstrakter gråbruna, å 2—3 utfan mot roten hvitt, mot spetsen brunsvart, spolar hvita, å de inre utfan vitgrått till mörkbrunt, infan och spetsar mörkbruna, spetsbräm hvitt; armpennor mörkbruna med hvita spetsar, de inre hvita med mörkbruna spoltrakter; armbågspennor blekare mörkbruna med hvita, nötta brämtrakter; handtäckare hvita och gråbruna, de små hvita; armtäckare ljus blågrå, de mellersta brungrå med hvitt bräm; kanttäckare hvita; undre handtäckare grå, de övriga hvita; undre överarm-

Nº	1 ♂	2 ♀	3 ♀	4 ♀	5 p.	6 p.	7 p.	8 p.	9 j	10 ♂ j.	11 ♀ j.
Längd.	415	400	385	385	129	142	155	190	271	390	—
Huvudets längd + näbb	—	—	—	—	37	39,5	45	52	—	87	—
Näbb, längd till pannan, direkt	35	34	34	34	10,1	13	15	19	24	35	33
» » » munvinkeln	52	50	51	50	15	20	23,5	28	40	—	—
» » » från spetsen till näsb.	17	—	—	—	6	6	6	6,5	8,5	17,2	—
» höjd vid roten	10	10	10	9	4	5	5,3	6	6	9,5	9
» » » näsborrarna	9	8	7,5	7	5	5,2	5,5	6	c. 5	8,3	7,5
» » » underkäksvinkeln	8,5	7,5	7	7,5	—	—	—	—	5	8,5	—
Gapets bredd	15	—	15	15	9	10	11	11,5	9	—	4
Näbbets bredd vid näsborrarna	—	—	—	—	2	2	2	2,3	—	4,1	—
Underkäkens spets, längd	9,5	9,5	10	10	4	4	4,5	5	—	11,5	10
Näsborrar	10	—	—	—	4×0,5	4×0,5	4×0,5	4,5×0,5	7	9,4	8×1
Vingens längd, direkt	307	310	305	280	135	—	—	—	156	296	290
Vingbredd	958	940	957	935	—	135	165	250	565	990	—
Tumvinge	—	—	—	—	—	—	—	—	54	—	75
Stjert, längd	125	118	116	114	—	—	—	—	63	120	119
Stjertspets framom vingpetsarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Tars	47	45	45	47	22	22	27	31	21	47	46
Mellantå med klo	40	38	39	42	23	26	27	31	27	40	38

<i>Nº</i>	1 a	b	2 a	b	3 a	b	4 a	b	c	5	6 a	b	7 a	b	8 a	b	9	10
Äggets längd.....	56,1	54,8	49,6	48,5	54,3	54,3	50,5	50,0	47,2	53,03	52,10	50	52,3	51,3	53,6	51,7	55,2	51,3
» bredd.....	37,7	38,8	35	35,8	37,2	36,3	37,3	37,9	37,5	39,40	36,20	36	38,7	38,2	38,5	37,5	37,9	34,6
» spets.....	18,4	16,0	14,6	12,7	17,1	18,0	13,2	12,1	9,7	13,63	15,90	14	13,6	13,1	15,1	14,2	17,3	16,7
» red. längd.....	1,49	1,41	1,42	1,35	1,46	1,5	1,35	1,32	1,26	1,35	1,44	1,39	1,35	1,34	1,39	1,38	1,46	1,48
» rektangel.....	2115	2126	1736	1736	2020	1971	1884	1895	1770	2089	1886	1800	2024	1960	2064	1639	2092	1775

täckare långa. Fötter höga. Tars knappt klubbformig; tår spensliga; klor långa, krökta, 1 når marken.

Ägg. Olivbruna, gröna till olivgröna, bruna, gråbruna; grundfläckar perlemorgrå till svartgrå; ytfläckar bruna, små eller medelstora, ofta i krans.

1. Öland, Musjö, juni 1868, LARSSON. Olivbruna, fläckar medelstora, mest spridda.
2. Öland, Musjö. Olivgröna. a fläckar regelbundna, b fläckar i krans.
3. Öland, Musjö. a ljust olivgrått, olivgrönt, småfläckigt; b olivgrått, utdraget, något glänsande.
4. Öland, juni 1867, ANKARCRONA. Olivbruna; b, c i krans; a ljusare, mindre fläckar, vid tjockändan breda krumelurer.
5. Öland, 14 juni 1881. Grundfärg olivbrun.
6. Gotland. a grundfärg brun; b grundfärg grön.
7. Slesvig, 5 juni 1866. Olivgröna; a fläckar medelstora, mest spridda; fläckar små, mest runda.
8. Slesvig, 5 juni 1866. Olivbruna; fläckar medelstora, mest spridda.
9. Berlin 1861, KEITEL. Långsträckt, olivgrönt; fläckar stora, mest spridda.
10. Berlin. Brunt, medelstora, ofta förenade fläckar.

	Längd		Bredd.		
	maxim.	minim.	maxim.	minim.	
Ägg från Gotland.....	55	49	38	35	HOLTZ.
» » Kurland.....	58	50,5	38,5	34	GOEBEL.
» » Danmark(?).....	59	50	38	35	COLLIN.
» » Tyskland(?).....	55	50	38	36	BALDAMUS.
» » Mark.....	55	48	37,5	34	SCHALOW.
» » Uman.....	56	51	40	38	GOEBEL.
» » Ussuri.....	59,7	51	39,2	36,8	TACZANOWSKI.

Vigt 30—34 gran, HOLTZ.

Äggen visa sig, enligt WIESE, stundom 'grönsjuka' eller heldre med 'bleksot'.

Skrattmåsen träffades på Färöarna av LANDT, 1800; 2 par häckade årligen vid ett litet fjellvatten; erhållen i april 1853, H. C. MÜLLER.

I Norge mycket sällsynt. En gång träffad vid Bergen av CHRISTIE, RASCH. I aug. 1846 2 st. på Öjeren, RASCH. I aug. 1853 erhöles en på Eker; även erhållen vid Stavanger av BAHR; på Gåsön vid Kristiania erhöles en d. $\frac{1}{5}$ 1855. Antages hava häckat. Träffad den $\frac{1}{6}$ 1867 på Jäderen, i Kristiania d. $\frac{2}{8}$ 1876, COLLETT.

Flere(?) skötes den $\frac{20}{6}$ — $\frac{2}{4}$ 1849 vid karantänplatsen, 4 mil från Stockholm, QUISTORP, en uppgift, som fordrar bekräftelse. Vid Nyköping d. $\frac{1}{1}$ 1858 och d. $\frac{3}{12}$ 1878 erhållen av Dr. LUNDQUIST, SUNDSTRÖM. Bråviken en gång, LUNDBORG.

På Gotland, THUNBERG; häckade här och der, ANDRÉE. Fans ej vid myrarna den $\frac{1}{4}$, men några höllo sig vid havsstranden, LUNDBORG; d. $\frac{10}{6}$ träffade MEVES honom allmänt häckande på Muske myr. Nykläckta d. $\frac{28}{6}$ 1860 på Gotland; d. $\frac{1}{7}$ på Hornjenna myr dunungar och flygga ungar; de gamla i ruggning, MEVES. Uppgives såsom ej sällsynt vid Franska bugten på Gotska Sandön, EISEN, STUXBERG. Det säges, att han på Gotland även häckar vid kusten(?), BORGGREVE. Häckar på Storholmen på fast gräsmark, HOLTZ. I de flesta myrar och träsk temligen allmän, KOLMODIN.

På Öland allmän på de flesta myrar. Nykläckt unge erhöles d. $\frac{28}{6}$ 1860; en halv vuxen unge den $\frac{2}{7}$; vid Fyren, norra stranden några bon bland gräs, MEVES. I Östra Småland, TISELIUS.

I NÖ. Skåne häckade han sällan, flyttade; häckade 1843 vid Trolle-Ljungby; sedan äggen blivit tagna, har han ej mera här häckat, GADAMER. Förekommer vid Helsingborg, men ej i Kattegat, W. v. WRIGHT. Ung hane erhöles vid Lomma den 11^{te} 1842, gammal hona vid Lund den 1st 1844. På Näsbyholm häckade han förr; visar sig, enligt MEVES, ännu sedan sjön blivit uttappad. Erhållen vid Trelleborg.

Häckar på Bornholm, COLLIN. Kom till Danmark i april, häckar på många ställen, bortflyttar i sept., TEILMANN. I vinterdrägt erhållen i Öresund. Häckar på Seeland ej långt från Köpenhamn, ELWES; i Söborgs mosse. Kommer i slutet av mars och början av april i stora flockar, bortflyttar i aug. Kom till Østrupsgård 1868—76 mellan den 2^{de} och 4^{de}; stundom övervintra några. Häckar talrikt i sjöarna Sparring och Sjörning, NAUMANN; vid vestkusten av Jutland till 56°, östra kustlandet till 58°, WALLENGREN.

År 1876 under sommaren i Slesvig och Holstein, om vintern ensam bland *Larus canus*; vid Horstrup 1879 funnos ägg den 6^{te}; kolonien betydligt förökad, Jahresb. Häckar i Slesvig, BENICKEN. Häckar på Kareholm och Alsen m. fl. ställen, KJÆRBÖLLING. I Slesvig och Holstein ganska talrik, häckar i alla vikar av Östersjön och vid många inre vattendrag kolonivis; kommer i aug. i flockar till Nordsjön, der dessförinnan endast spridda individer visat sig, ROHWEDER. År 1877 vid vestkusten från aug.—okt. talrik, om vintern ensam; saknas från apr., Jahresb. Kommer i allmänhet i aug. talrikt från häckplatserna till vestkusten av Slesvig och strövar omkring mellan denna och öarna till början av nov. I sept. sågos flockar jemt komma österifrån, flygande 20—25 meter högt och liksom på lek fångande insekter,

utan att foglarna läto vilseleda sig från sin kosa. En hade 100 st. *Formica rufa* i svalg och näbb, ROHWEDER. Häckar i en grund sjö vid floden Golm nära Swinemünde, E. v. HOMEYER. Mellan Lübeck och Kiel den 7^{de} talrik och från Kiel till Slesvig den 10^{de} vanlig. I Flensburg under stark köld i jan. 1881 läto de fodra sig vid isfria kvarnbäckar, Jahresb. På Helgoland, NAUMANN.

Sällsynt i S. Finlands insjöar, men häckar här och der, A. v. NORDMANN. Sedd på Karlön, NYLANDER. I Finland häckar han i sydligaste trakterna; sågs vid Perno 1870 och 1871 i mängd, häckar vid Kronoby, 63° 45'; även sedd vid Uleåborg; på Åland. PALMÉN har samlat flere uppgifter.

I Ryssland och Sibirien talrik, PALLAS. Sedd vid Cholmogory: en flock om 40 st., ALSTON, BROWN. Finnes i Arkangels museum, GOEBEL. Vid Arkangel sällsynt om sommaren, SEEBOHM. Sedd vid staden Novaja Ladoga och vid S. delen av Onega-sjön, MEVES, 1871. Vid St Petersburg sällsynt, BRANDT; togrföres, PLESKE. Östersjöprovinserna, SEIDLITZ. I Estland och Lifland ej talrik, häckar, MEYER. Enligt en annan uppgift i Estland talrik, RUSSOW, PALMÉN. I Kurland, BESEKE. Vanlig häckfogel, GOEBEL. I Polen, NAUMANN. Besöker Charkow i okt., ZUCHOLD. Går nordligare(?) i V. Europa än i östra, NAUMANN. På Wolga i maj 1864, GOEBEL. I Obdorsk, 66° 30' n. br., mellan den 18^{de} och 3^{de} 1876 talrik, åtföljd av ungar, FINSCH. Ural, LICHTENSTEIN, Jekaterinburg, 57° n. br., den $\frac{2 \text{ maj}}{20 \text{ apr.}}$ 1848; Kasanj, Wolga, 56° n. br., d. 20^{de} apr. 1774, Kiev, Dnjepr, 50½° n. br., både 1850 och 1852 den $\frac{2 \text{ maj}}{20 \text{ apr.}}$; bortflyttade från Kiev i sept., v. MIDDENDORFF. Till Uman 1867-9 den 14^{de}, 19^{de}, 25^{de}, bortflyttade den 25^{de}, 26^{de}, 29^{de}; hade ägg den 22^{de}. I Astrakhan mycket allmän, häckar på Kergis-step- perna, SEEBOHM, 1882. Kaukasus, BOGDANOW.

Marakul-sjön talrik i juli 1876, FINSCH. I Turkestan talrik, BREHM; häckar, men ej i Pamir, SEWERZOW. I östra Sibirien erhållen d. $\frac{5}{11}$ 1880, BOLAU. SÖ. Sibirien. I Daurien, Amur, vid Tarei-Nor d. $\frac{5}{23}$ maj 23 april flyttade han åt norr vid NO. vind och vid 0° till 13½° R., mest i sommarträkt. Den $\frac{10}{28}$ maj 28 apr. 1856 vid Kulussutajefsk; vid Dsün-Tarei talrik, de första der den $\frac{5}{23}$ maj 23 apr. 1856. I Bureja-bergen ett tåg den $\frac{10}{28}$ maj 28 april. I början av sept. (n. st.) draga de flesta bort från N. Mongoliet, RADDE. I Aral-tianschan i maj vid Karatau-bergens floder, SEWERZOW. Vid sydkusten av Okotska havet och i Mongoliet häckande; på flyttning i Amurlandet, enl. RADDE, som iakttog vårruggningen. Omtalas från Kamtschatka, SWINHOE.

Iakttagen i Darserort i sept., v. PREEN. Erhållen i Danzig den $\frac{3}{1}$ 1846; var der annars sällsynt, BÖCK, v. HOMEYER. Om sommaren 1877 i NÖ. Masurien. Vid Zymna regelbunden om sommaren 1878, Jahresb. Häckade 1845 på Draussensee, i trakten av Elbing; i juni 1874 hade antalet ökats, v. HOMEYER. Ägg d. $\frac{4}{1}$ 1858 i trakten av Rostock. I Mecklenburg på kärren, v. PREEN, HOLTZ. År 1878 regelbunden under sommaren i Oldenburg och vid Schwerin, Jahresb. I Schwerin på alla sjöar i stora kolonier under sommaren, häckar; ägg den $\frac{4}{1}$ 1858; den $\frac{19}{3}$ 1859 fans stor koloni i norra ändan av Schwerin-sjön, v. PREEN; kom dit 1876 den $\frac{17}{7}$, Jahresb. På öarna i samma sjö talrika kolonier, WUSTNEI, 1877. Ivenach, BÖHM. I Pommern vanlig flyttfogel, häckar, HORNSCH., SCHILL. År 1859 den $\frac{15}{5}$ häckade här omkr. 500 par, v. PREEN. I Vorpommern, ALTUM. Häckar i trakten av Köslin. Vid Schlosskämpen hade han 1856 avtagit i antal, HINTZ. År 1861 fans der icke något bo, v. PREEN. År 1865 intet bo funnet på denna plats, ej heller 1866 eller 1867, HINTZ. Häckar i många kolonier, HOLLAND, 1871. Häckar på passande ställen på Rügen i tusen-tal, TANCRÉ, 1881, v. HOMEYER. På Bock

vid Stralsund den $\frac{12}{9}$ 1871, LÜHDER. På små öar mellan Immanz och Rügen under mars-okt., häckade, SCHILLING. I Neu-vorpommern om sommaren, Jahresb. I Eisleben 1845, icke sällsynt, BUHLE. I Mark häckar han i stor mängd; under flyttning i slutet av mars och början av aug. i oerhörda skaror; på Spree i Berlin vid Montbijou sedd ensam den $\frac{14}{1}$ 1871; häcktid i medlet av maj till början av juni, SCHALOW, 1876. Vid Charlottenburg 1878 regelbunden under sommaren. Den $\frac{12}{2}$ över 100 st. på ängarna vid Spree; på flyttning uppehöll han sig der år 1880 under flere veckor av febr. och mars, men försvann i apr., Jahresb. Flere gånger, i synnerhet om vintern, träffad i Dingelstädt, STRECKER, 1879. Kommer i 'Neuland' i maj, bortflyttar i aug., DONNDORFF, GOEZE, 1796. I Ö. och V. Preussen talrik, häckar, RATHKE, SCHULZ. Flyttfogel i Mark, ej sällsynt. Ägg torgföras i 100-tal till Berlin, VANGEROW, 1855. Hade kommit till trakten av Berlin 1859 i slutet av febr.; hade ägg d. $\frac{5}{1}$, HOLLAND. I Diebzig, mell. Elbe och Saale, träffad av BALDAMUS. Före tiden omkring 1820 fans en talrik koloni i Baditz, har dock blivit utrotad, emedan man trodde, att de med sitt skrik fördrevo der häckande vildgäss, PÄSSLER. I många orter av Anhalt under häcktiden vanlig; även under flyttning, NAUMANN. Vid Krotoschin, Posen, 1876 regelbunden på flyttning, Jahresb. I Riddagshäuser Teich, nära Braunschweig, häckade han förr kolonivis, NEHRKORN.

Vid Breslau under sommaren, kom 1876 den $\frac{4}{1}$. Vid Goldberg i slutet av maj 1877; 17 st. uppehöll sig 3 månader, men bon ej träffade; 1878 regelbunden om sommaren; kommer hvarje år i juni och juli. Häckade 1878 talrikt i Trachenberg; i Neustadt, Ö. Schles., hade några lagt ägg den $\frac{25}{4}$ 1880; vid Falkenberger Teichen, och den $\frac{26}{4}$ ruvade alla. 1881 den $\frac{30}{4}$ funnos der fulla kullar. Vid Stiege, Harz, 1876 under vårflyttning. Nämnas

1878 såsom irrgäst. Vid Altenkirchen regelbunden på flyttning; några unga foglar iakttogos på Rhen under sommaren 1876. Vid Allrode 1881 den $\frac{15}{10}$ träffades en efter storm, Jahresb. Kolonien i Ahlsdorf vid Grossenhain var den $\frac{8}{4}$ 1878 eller 1879 fullständigt besatt av 2,000 st.; bon började byggas den $\frac{8}{4}$, de första äggen erhöles d. $\frac{17}{4}$. Samlande av ägg företages hvar tredje dag, 3—400 st. hvarje gång. Den $\frac{1}{4}$ voro få ungar kvar, de sista sågos den $\frac{10}{10}$, NEUMANN. De första 20 st. kommo den $\frac{18}{3}$; den $\frac{23}{3}$ vid snö sågs ett stort tåg, Jahresb. Om samma koloni meddelades 1878 följande. Första paret kom den $\frac{2}{3}$; den $\frac{19}{3}$ kommo 5 st.; den $\frac{18}{3}$, $\frac{19}{3}$ kom en stor mängd; d. $\frac{26}{3}$ kl. 6 f. m. sågos 300 st. på en översvämmad äng; kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m. svärmade några hundra över staden, den $\frac{21}{3}$ kl. 4 e. m. drogo 300 st. från V. till Ö. vid vestlig vind; kl. 6 e. m. 50 st. från V. till Ö.; omkr. d. $\frac{24}{3}$ drogo dagligen flockar om 100 st. till en äng; d. $\frac{27}{3}$: 200 st. å en annan äng; den $\frac{1}{4}$: kolonien syntes fulltalig, utgjorde omkring 2,000 st.; den $\frac{14}{4}$ erhöles de första äggen; i början av maj antalet icke så stort. Arrendatorn av platsen hade icke låtit bortskaffa nog rör för att platsen skulle kunna räcka till för alla; avkastningen av ägg blev därför mindre än under förra året. Ägg togos hvar annan dag, och högst 200 st. åt gången; insamlandet fortsattes till den $\frac{1}{5}$. En del av Skrattnåsar, som ej hade fått plats, häckade på närbelägna ställen. Den $\frac{14}{5}$ ruvade foglarna; den $\frac{19}{5}$ flögo de omkring på närbelägna slagna ängar i flockar om 30—40 st.; den $\frac{21}{5}$ voro ungarna flygga, den $\frac{4}{5}$ hade de lemnat häckplatsen och drogo omkring i flockar om 10 st.; mängden är borta. Landtmännen i trakten äro nu övertygade om Skrattnåsens nytta, och ofta omtalas med glädje, att han tager Möss, Jahresb. År 1879 syntes den $\frac{18}{5}$ de första 3 st. på Elbe vid Rissa; den $\frac{23}{5}$ 20 st. vid Naundorf på flyttning. Kolonien vid Adelsdorf utgjordes d.

$\frac{30}{5}$ av 100—158 st. Vid Grossenhain läto överflyttande höra sig d. $\frac{20}{5}$ kl. $8\frac{1}{4}$ — $9\frac{1}{4}$ f. m., då de vid mulen himmel och lugnt väder drogo från V. till Ö. och ganska högt, att döma efter deras läte. På häckplatsen funnos den $\frac{20}{5}$ om aftonen omkring 200 st. Den $\frac{8}{5}$ 1879 var platsen öde; få syntes och inga häckade, NEUMANN, GRÜNEWALD. År 1880 träffades de 2 första i Grossenhain den $\frac{26}{5}$; överflyttande den $\frac{29}{5}$; den $\frac{4}{5}$ kl. $\frac{1}{2}$ 6 e. m. flögo 30 st. skrikande från N. till V. och SO., högt och i triangel; flyttade även över samma ställe den $\frac{14}{5}$, $\frac{21}{5}$, $\frac{23}{5}$, Jahresb. Vid Kalkreuther Teichen häckade 1880 flere par. Grossenhain 1881 den $\frac{23}{5}$: 50 st. ägg fördes till staden; den $\frac{4}{5}$: en ung fogel slog emot en telegraftråd och omkom; de unga således då flygga. År 1881 regelbunden på flyttning vid Calvörde. Vid Witzhausen regelbunden på drag och flyttning; den $\frac{15}{5}$ 1877 en ung fogel på Werra, Jahresb. I trakten av Mühlheim vid Rhen och Köln, RUHL. I Nassau icke sällsynt på Rhen och Main; erhållen i jan. 1859; häckar i trakten av Schierstein och stundom erhållen i Westerwald, RÖMER. I Arnsberg vår och höst icke sällsynt, SUFFRIAN. I Neuwied ej sällan om sommaren på Rhen, om våren vid storm stundom i mängd, BRAHTS. I Kurhessen på flyttning, SCHWAAB. I Niederrhessen synes han sällan, SEZEKORN. Vid Halle regelbunden på flyttning, E. REY, 1874; den $\frac{26}{5}$ 2 st.; 1879 den $\frac{22}{5}$ en flock om 15—20 st., mycket skygga, Jahresb. I Thüringen på flyttning, HELLMANN. En iakttagen vid Frauenbreitunger See, Werrathal, RUHMER. Under sommar och höst på Main och andra floder i Wetterau mycket talrik, dock gamla foglar mera sällsynta; talrika flockar, mest unga foglar, drogo den $\frac{12}{5}$ 1859 uppåt Main, JÄGER.

I Stuttgart 1843 den $\frac{8}{5}$, 1845 den $\frac{8}{5}$, 1849 den $\frac{24}{5}$, v. HEUGLIN. Övervintrar här och der i Baden vid Bodensjön och Donau; ung och gammal erhållna den $\frac{16}{5}$ 1855 vid Donausingen, SCHÜTT.

I Boden- och Untersee talrik; sedd i Klettgau under flyttning; i Schaffhausen under mars, stundom i flock om 20—40 st. Äggen torgföras i 100-tal och äro goda, GOELDLIN, 1879. Kom den $\frac{17}{10}$ i mängd, de flesta gamla i full vinterdräkt — i första vinterdräkten; — stannade till den $\frac{5}{11}$. Återkom den $\frac{18}{3}$ och träffades i mindre antal ända till början av juni. På Bodensjön 1858 i början av mars; på Aisch den $\frac{18}{3}$ till medlet av maj; den $\frac{17}{4}$ en stor skara. Till Mittelfranken kommer han årligen, ofta i stora skaror; visar sig även under häcktid, fast han ej numera häckar här; flyttar över Aisch-trakten i början av mars, men vanligen i medlet av samma månad; är talrikast om hösten; häckade 1811 i mängd, men utrotades såsom bebådande krig och emedan foglarna oroadе de betande kreaturen. Häckar i stort antal i Bayern. Träffad 1853 den $\frac{23}{3}$ vid Augsburg; den $\frac{22}{10}$ unga foglar, de sista i vinterdräkt den $\frac{17}{11}$; den $\frac{22}{10}$ på Lech; 7 st. i vinterdräkt den $\frac{17}{11}$; kom 1854 den $\frac{8}{2}$; den $\frac{11}{3}$, $\frac{12}{3}$ stora skaror; mindre flockar under mars—maj; enkla i juli; den $\frac{11}{3}$ flockar av unga foglar; den $\frac{14}{4}$ på Donau. Draget började 1857 den $\frac{10}{3}$, varade till de första dagarna i maj, JÄCKEL. I Erlangen, G. v. Koch. I Schwaben och Neuburg vanlig på flyttning om vår och höst; stryker även omkring under sommaren, LEU. Vid Braunschweig talrik, några par häckade; förr talrik med kolonier om 100 par; 1858 sedd den $\frac{3}{2}$; 1860 den $\frac{9}{2}$, $\frac{21}{2}$ ägg; 1861 sedd den $\frac{21}{3}$ och $\frac{12}{2}$, R. BLASIUS. I Mähren och Schlesien allmän, kommer i apr., häckar, bortflyttar i aug. eller början av sept., SCHWAB. Drog 1855 den $\frac{15}{4}$ från Donaudalen till häckorter i Oberschwaben, KÖNIG-WARTHAUSEN. I Mindel- och Kamelthal hvarje år i mars, juli och aug. temligen talrik; den $\frac{22}{2}$ 1851 drogo 60 gamla foglar söder ut, LANDBECK. Vid Tüchelhausen 1879 regelbunden om sommaren. Vid Freiburg den $\frac{9}{4}$ 1876 stora flockar; av 16 st. hade 11 bruna

och 5 hvita huvuden, Jahresb. Övervintrar undantagsvis under milda vintrar vid större öppna vattendrag i Tyskland. Flyttar der i mars eller ofta i början av apr., vanligen om dagen, mycket högt och låter höra sitt läte. Synes följa de större vattendragen och hava vissa 'luftvägar'; stannar på samma plats sällan längre än som fordras för att släcka sin hunger och först samt hvila natten över. De gamla komma först till häckplatserna. Under sommaren bortflytta de gamla mycket förr än de unga, nemligen i juli eller början av aug., och hålla sig då flockvis om 100—1,000 st.; de unga flytta nästan en månad senare; hasta dervid icke, utan göra stundom längre uppehåll. Då de bortflytta, höja de sig i spiral under skrik, och från Anhalt draga de åt vester eller sydväst. Vid hastigare flyttning flyga de ännu högre och ordna sig då i ett eller två led samt i spetsig vinkel. Emellertid hava i Tyskland uttappning av sjöar och utdikning av träsk ävensom oförnuftigt utrotande av fogeln, hvilken falskligen beskyfts att vara skadlig, gjort, att många häckplatser under detta århundrade blivit övergivna, NAUMANN. Häckar vid alpsjöar, enligt NOLL, som säger, att fogeln ofta kastas in på kontinenten, hvilket dock knappt torde vara bevisadt, då han även på kontinenten är talrik.

I Bodensjön under sommaren talrik, WALCHNER; häckar der och finnes i Schweiz under hela året. Visar sig i Zürich, så snart det faller snö. Uppehåller sig vid slagthusen och sover om natten på sjön. I jan. 1830 talrik, ej skygg; får i mars brunt huvud, SCHINZ, 1838. I Ticino allmän, häckar, RIVA. I St:t Gallen och Appenzell den vanligaste Måsen, häckar vid Bodensjön och Rhen, STÖLKER. I Genève-dalen stannfogel, häckar, F.-BEAUMONT.

I Oberlausitz icke sällsynt, TOBIAS. Häckar i mängd i S.

Böhmen. I Olkover-kanalen togos årligen 3,000 unga foglar, hvilka förtärdes. Nu har han blivit skonad under en följd av år, och äggplockning är förbjuden. Även här är han nyttig såsom förföljande insekter. Både i Böhmen och Mähren samla foglarne sig, sedan ungarna blivit flygga, i tusental på kärren. Måsjagten var förr berömd för den mängd som årligen sköts; köttet ansågs dåligt, v. FRAUENFELD, 1871.

I Österrike, FINGER. Vid Troppau sågs 1881 den $\frac{23}{10}$ en flock på åkrar, Jahresb. På Donau vid Wien förekommer under senhöst och vinter endast denna art, Kronpr. RUDOLF m. fl. Kom till Laibach den $\frac{3}{2}$, Linz den $\frac{10}{2}$, Daschitz i medeltal den $\frac{11}{2}$; Zlosow den $\frac{14}{3}$, Budweis den $\frac{15}{3}$, Grodek i medeltal den $\frac{3}{4}$, Troppau i medeltal den $\frac{4}{4}$ och till Wien den $\frac{15}{4}$. Höstflyttning i Grodek den $\frac{15}{9}$, K. FRITSCH. I Salzburg endast på flyttning; erhållen 1856 och 1861; år 1837 talrik vid Hallein, der 2 st. 1881 den $\frac{13}{3}$ iakttogos; den $\frac{23}{3}$ visade sig några på Salzach vid Schneefall. I Tyrolen under hela året vanlig, häckar, ALTHAMMER. Vid Linz flere gånger iakttagen, KEIL. I Vorarlberg om vinter och vår den vanligaste arten, BRUHIN. Vanlig och häckar på många sjöar och träsk i Siebenbürgen, LANDBECK. I Ungern den $\frac{14}{5}$ 1816, v. PELZELN; häckar der, BALDAMUS, v. PELZELN. I Övre Ungern, JEITTELES; vid Bela 1881 den $\frac{9}{8}$ unga foglar. Å Neusiedlersee, Gr. MARCHALL, v. PELZELN; skall vara stannfogel, JUKOWITZ, v. PELZELN. Vid Mariahof erhöles en den $\frac{22}{3}$ 1881; den $\frac{15}{8}$ 2 unga; den $\frac{25}{8}$, $\frac{19}{9}$ en och en. Ägg erhöles av ZELEBOR i Belly vid Szepes Olerf, Steiermark, Jahresb. I Transsylvanien ej sällsynt om våren, DANFORD, BROWN.

Häckar i Oldenburg, NEGELEIN. I Hamburg om vintern (1878). Vid samma stad och Altona den $\frac{17}{8}$; talrik vid Cuxhaven den $\frac{18}{8}$, E. v. HOMEYER. På Niederelbe, BOECKMANN. Häckar i Vegesack

vid Weser och Lesum, även här kolonivis; träffad ruvande mellan den $\frac{6}{8}$ och $\frac{17}{8}$, KOHLMANN. På Ostfriesiska öarna, ALTUM. På Borkum från slutet av juli till vintern talrik, v. DROSTE; träffad här i sept. 1865, ALTUM; deltog i förföljelsen av Hvassbuk. På Ostfriesland häckar han ej sällan; träffad på öarna under nästan hela året, men häckar icke. På Borkum talrik, i synnerhet i aug. till nov.; i apr. även talrik, i maj 1867 likaså. På Wangerooze, utom under häktiden, sparsam, WIEPKEN. Kommer till Friesland i mars; häckar kolonivis i moras nära sött vatten. På häckplatserna, 'Kobbevlegten' kallade, insamlas ägg; men ett ägg av hvarje kull lemnas kvar, emedan fogeln annars lemnar platsen, ALBARDA. Talrik i Holland under hela året, TEMMINCK, SCHLEGEL. Övervintrar här under milda vintrar, NAUMANN.

Allmän i Storbritannien och Irland, häckar; vid Skotlands kust under vintern. Allmän i Belfast Bay; åtminstone en del stannar hela året, THOMPSON. Bland häckplatser i England nämnas de i Kent, Essex, Norfolk och Lincolnshire, talrikare i norra trakterna, MORE.

I Belgien talrik, häckar; i Meuse och la Moselle efter storm; talrik vid Ostende, DE SELYS.

I Frankrike talrik under alla årstider, på kusterna av Languedoc och Roussillon; flyttar regelbundet vid norra kusten om hösten och i det inre om våren. Häckar vid 'havskusten' och flodmynningar. I Eure-et-Loire sällsynt, MARCHAND. I Seine-inférieure, HARDY. Övervintrar i S. Frankrike, NAUMANN. I trakten av Lyon vanlig om vintern, O.-GALLIARD. I Savoyen talrik, kommer stundom i medlet av aug.; allmän i slutet av sept. eller början av okt.; bortflyttar i mars eller apr., BAILLY. Côte-d'or, MARCHANT. I Toulon talrik i nov. 1873, Lord LILFORD.

Sågs i Marseille, A. v. HOMEYER; i Cette, KETTNER. Mycket vanlig i Camargue, J. W. v. MÜLLER.

I Portugal allmän, kallas Gaivota. I Galicien talrik vid kusten om vintern, TRISTRAM.

På sjön Albufera vid Valencia talrik, häckar och tillbringar hela vintern på sjön. I Barcelonas hamn i maj, A. BREHM. I S. Spanien allmän om vintern, i synnerhet i hamnarna, SAUNDERS. I alla Medelhavshamnar, men enligt v. HOMEYER ej på Balearerna.

[*Larus atricilla* L' omtalas av NACEYRO: vid Cambados, St. Jago i dec. tillfällig, ej talrik, omnämnes utan beskrivning. *Larus ridibundus* nämnes ej. Troligtvis var det vår art och icke den amerikanska fogeln.]

På Corsica talrik, WHARTON. I Italien allmän, SCHALOW; i juni och juli 1876 över allt i hamnarna vid Genua, Livorno och över Tibern i Roma. Vid Roma talrik, NAUMANN, likasom på Tibern, SAUNDERS, och i Genua. Den vanligaste Måsen i Italien; varierar i storlek, GIGLIOLI. Häckar i Lombardiet, BETTONI. I Toscana, SAVI; vid Pisa allmän, GIGLIOLI. På Sardinien häckar han och är stannfogel; i jan. till slutet av apr. finnes han i oerhörd mängd, SALVADORI. Är här mycket allmän året om, BROOKE.

I Spezzia-viken den $\frac{31}{2}$ 1874, i Neapel den $\frac{4}{3}$ 1874, Lord LILFORD. På Sicilien talrik om vintern, men saknas om sommaren. I Caen hade man en tam under 30 år, MALHERBE. I Syracuse talrik om vintern, åtminstone till början av mars, SAUNDERS. På Gozzo och Malta ej allmän, kvarstannar ej så länge, att den här erhåller häckdräkt, C. A. WRIGHT.

I Servolo nära Triest under sommaren 1876, SCHALOW. Häckar och är stannfogel vid Pirano; vid Grado talrik 1880. I Pirano den $\frac{15}{1}$ 1881; den $\frac{15}{3}$ med mörkt huvud; den $\frac{28}{3}$ började bortflyttningen; den $\frac{1}{4}$ var han försvunnen; iakttagen åter den $\frac{20}{16}$, $\frac{12}{12}$ 1881, Jahresb.

I Grekland är denna nästan den allmännaste arten i släktet. Häckar i norra Grekland, vid Rumeliens sjöar. De unga ett- och två-åriga foglarna, som ännu icke fortplanta sig, kvarstanna hela året i hamnarna, i hvilka under vintern oerhörda skaror uppehålla sig och visa en ringa grad av skygghet, v. D. MÜHLE. Under hela året i Grekland talrik, men i synnerhet om vintern, LINDERMAYER. Allmän om vintern på Korfu, POWYS. Övervintrar på Cykladerna, ERHARD.

I Dobrudscha och Donau och i synnerhet i Delta vanlig, häckar på näckrosblad, SINTENIS. Finnes i Bulgarien endast vid Donau talrik. Talrik omkring Svarta havet, NAUMANN. I Turkiet; ung fogel erhållen vid Volo-viken, ELWES, BUCKLEY.

I Mindre Asien talrik om vintern, vid Smyrna, STRICKLAND; under våren 1859 häckade han i stort antal, v. GONZENBACK. På Cypern erhållen den $\frac{16}{12}$, $\frac{17}{12}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{14}{2}$, AUG. MÜLLER. Allmän vid Tor, Sinai, WYATT.

På östra Maroccos kust om vintern, DRAKE. I Algeriet allmän, A. v. HOMEYER, LABOUYSSE. I Alger säges en 'liten ras' förekomma, BRUCH. Talrika flockar i Halloula, TRISTRAM. I Algers hamnar under febr. mycket talrik, lemnar dem om våren, GURNEY. I Constantine vanlig vid havskusten och längs flodmynningarna, TACZANOWSKI.

I Egypten, LICHTENSTEIN, NAUMANN. I nedre Egypten, A. BREHM. Talrik i Port Said. Träffad här den $\frac{19}{3}$ 1870, KENNEDY; i mängd d. $\frac{2}{4}$ i ej full dräkt; på Nilen går han långt uppåt, TAYLOR. Hela året i lägre Egypten, v. HEUGLIN; i nov. under lågt vatten rätt talrik tillika med *Milvus niger*; fångar småfisk. På Nilen i mars månad den allmännaste Måsen, TAYLOR. Även mycket talrik i febr. och mars. Stora flockar ses mellan Cairo och Benisooef, spisande Gräshoppor, SHELLY. Likaledes talrik i

lägre Egypten i nov., ADAMS. Erhållen i Menzaleh-sjön, A. BREHM. Vid sjön El-Karah den $\frac{1}{8}$, VIERTHALER. I Arabien, NAUMANN. Södra Afrika om vintern, SCHLEGEL.

I S. Afghanistan erhållen den $\frac{30}{12}$ 1880; den $\frac{13}{2}$, $\frac{24}{2}$, $\frac{26}{2}$, $\frac{11}{3}$, $\frac{17}{3}$ 1881, de 3 sista i Kandahar, C. SWINHOE. Träffad vid sjön Goktscha, Mandub, Persien, DE FILIPPI. Sällsynt i Gilgit; en fogel i vinterdräkt erhöles den $\frac{2}{2}$ av SCULLY. Vid Calcutta den $\frac{20}{4}$; sågs i medlet av mars; i apr. eller i början av maj mycket talrik, tycktes huvudsakligen leva av fluglarver ur de döda djurkropparna i floden, dessutom av fisk; kallas i Bengalen gagntjiu, flodhök, lika som alla *Lari* och *Sternae*. I Bengalen, Calcutta, BLYTH. I Oudh och Kumaon 'ofta sedd' under den kalla årstiden, men aldrig om sommaren, IRBY; enligt ett senare meddelande av BLYTH skulle detta icke gälla ifrågavarande art, som säges vara sällsynt.

I Kina mycket allmän om vintern, DAVID, OUSTALET; i dess sydliga trakter; sällsynt vid S. Kinas kust under vintern. Macao, SCHLEGEL. Sällsynt på Formosa, SWINHOE.

På Japan om vintern; på Yesso endast om sommaren, BLAKISTON, SAUNDERS. Vid Hakodadi erhållen den $\frac{20}{2}$ och i ruggning i maj, SWINHOE.

På Luzon i maj talrik vid Pasig-floden, E. v. MARTENS, 1866.

Företredes i Amerika av *Larus atricilla* L., med tars > näbb > mellantå med klo. Den synes mig, likasom de fleste författare, väl skild från Europas Skrattmåse. Den förekommer från N. England, Maine och atlantiska kusten söder ut i Förenta Staterna; i det inre landet till Ohio och vid Stilla Oceanen från Kalifornien söder ut till båda kusterna av Centralamerika. Dessutom på vestindiska öarna, der han på Porto Rico och St. Bartholomeo erhållits av svenskarna HJALMARSSON och GOËS, och i S. Amerika vid de lägre trakterna av Amazonfloden. Han synes skilja sig från vår fogel även deruti, att han håller sig mera till kusterna och mindre ofta träffas i det inre av landet. Han häckar i de nordligare trakterna;

särskildt omtalas han häckande från Texas till Massachusetts, och flyttar till de sydligare. En annan egenhet hos fogeln är den, att han förföljer Pelikaner och tvingar dem att lemna ifrån sig den fisk, som de fångat. Det samma har COUES sett med andra arter i Kalifornien och jag har ofta iakttagit det på Sydamerikas vestkust, såsom i Peru och andra kustländer. Vår europeiska art försvarar sig väl, men anfaller icke andra simfoglar för att erhålla den fisk, som de fångat.

Skrattmåsen uppehåller sig under den varma årstiden mest vid sött vatten med rik vegetation, men väljer icke ofta klart vatten. Besöker ofta smärre kärr, dammar och åkerfält. Sätter sig aldrig i träd. Han hvilar om natten flytande på öppet vatten. Vid storm söker han lä. Han står med raka fötter, huvudet indraget, kroppen vågrät. Sovande, antingen till lands eller vatten, har han näbbet doldt under ryggfjädrarna.

Skrattmåsen är mycket sällskaplig med individer av samma art. Anfaller den han fruktar och driver t. o. m. Svan, Häger, Stork och Änder på flykten.

Flykten är lätt och tyst med utsträckta eller fladdrande vingar, vanligtvis med långsamma vingslag; stundom är den svävande. Då han skall taga något på vattnet, berör han detta endast med näbbet. Han flyter lätt på vattnet.

Läte 'krräck krräck' eller 'krij arek' eller 'kriä', stundom 'käck' eller 'schäb' och det skrattlika 'käckäckäck', NAUMANN.

Födan utgöres förnämligast av insekter och larver både av dem, som leva i vatten och på land, samt av maskar. Mera sällan av småfisk och döda djur. Tager ur vattenbrynet djur utan att komma med mer än huvudet i vattnet; plockar även simmande små djur. På Borkum lever han mest av krustacéer, snäckor och musslor samt *Phylloperla horticola*. Ollonborrar tager han från träden. Med insekterna kommer han även att svälja små stycken av växter. På nyplöjda fält taga Skrattmåsar larver

av Skalbaggar samt Spindlar, Maskar och Möss. På havskuster förtäres vid lågt vatten *Arenicola marina*. SCHINZ omtalar, att i Zürich kommo de under vintern vid strängare köld in i staden och förtärde slagtavfall och voro icke skygga, så länge de icke blevo oroad. Efter hvarje mål dricka de, och bada en eller två gånger om dagen. Förtära gerna insekter, såsom *Notonecta*, *Dytiscus*, ävensom Dagmaskar, men icke gerna Blodiglar. Flugor taga de med lätthet i flygten. Med dessa uppgifter av NAUMANN m. fl. överensstämma även senare iakttagelser. Födan utgöres 'endast' av insekter, såsom Skalbaggar, stundom flygande Myror. MEVES. Lever nästan endast av insekter, förtär gerna Ollonborrar och är en nyttig fogel, E. v. HOMER.

Han häckar kolonivis, vanligtvis i större kärr. Boet är nära sött vatten bland gräs och vass, utgöres av hvarjehanda växter och är temligen högt, i midten fördjupadt med bädd av mossa och strå. Ofta äro boen nära hvarandra. Boet är stundom byggt av tång och gräs, 6—8 tum högt med en bredd av 10—12 tum, MEVES. Bygges av båda makarna, som vanligen para sig på boet. Äggen 2—3 st., läggas i april och början av maj. Foglarna flyga skygga och skrikande omkring häckplatsen. Under dagen omvexla makarna att ruva, men under natten ruvar, enligt NAUMANN, honan ensam. Ruvningen varar 16—18 dagar. Borttages första kullen, lägges en andra och stundom en tredje kull, t. o. m. en fjärde, om äggen tagas, så snart de blivit lagda. Ungar av en första kull ägg äro flygga i medlet av juni. Endast en kull ungar uppfödes på sommaren av samma par. De unga sitta i boet, tills de någorlunda kunna flyga. Deras föda utgöres av insekter. En vecka gamla kunna de simma, i andra veckan kunna de flaxa med vingarna och flyga något litet, NAUMANN.

Fiender eger han uti Falkar, från hvilka han dock genom

flygt i höjden kan rädda sig. I små kolonier tagas ägg och ungar av Kråkor, Korpar, Storkar och Hägrar m. fl. Fördriver, enligt SCHULZ, fiender med sitt skrik.

Köttet värderas icke, gives på sina ställen åt Svinen, BECHSTEIN. De ungas är smakligt, SCHULZ, och ätes även i Danmark, COLLIN. NAUMANN säger, att köttet, såsom segt och osmakligt, vanligtvis icke ätes. De unga foglarna torde vara bättre. Äggen äro omtyckta. Ruvade ägg och ungar har man i Tyskland givit åt Svinen. Fjädern användes.

Fogeln är en av de aldra nyttigaste av simfoglarna, emedan han förtär en mängd skadliga insekter, och bör, der han häckar, så vidt möjligt fredas. Att taga en kull nylagda ägg av hvarje par skadar, såsom vi av det föregående sett, icke kolonierna. Att utsätta pris för deras utrotande, såsom förr skett i Jutland och Tyskland, därför att de skulle vara skadliga för fisket, överensstämmer icke med senare tidens erfarenhet.

Fogeln egnar sig 'icke mycket' att hålla tam. Zoologiska trädgården i Antwerpen egde likväl under några år en tam, som levde i frihet, kunde vara borta i flere dagar, men återkom, DEGLAND. Infångad blir han också lätt tam och förtrolig med Ankor, Gäss och Höns, SCHULZ. I Frankfurt a. M. hålles han i zoologiska trädgården i sällskap med andra Måsar i tamt tillstånd. Han dödas dock lätt av de större, BODINUS. En Skrattnåse, som underhölls i Caen i fångenskap under mer än 30 år, upphörde under de två sista åren, som berättelsen omfattade, att under vintern förlora sin vårdräkt, MALHERBE. Enligt flere uppgifter låter fogeln lätt tämja sig och flyger icke bort, även om det står honom fritt. I tamt tillstånd bör han hava riklig tillgång till vatten. Han vänjes att förtära kött och bröd, NAUMANN. Uppfödes med kött och mask, BUHLE.

Bland fjädrarna leva:

Docophorus melanocephalus BURM.; *Nirmus selliger* NITZSCH; *N. punctatus* NITZSCH; *Menopon phæopus* NITZSCH.

Följande inelvsmaskar äro funna:

Ascaris Lari GM., i tarmkanalen; *Filaria obvelata* CREPL. och *F. tridentata* v. LINST., uti matstrupen; *Cosmocephalus papillosus* MOLIN, i ventrikeln; *Sclerostomum cyathostomum* DIES., i ögonhåla och näsborrar; *Trichosoma contortum* CREPL., under matstrupens slemhinna; *Nematoideum Lari ridibundi* CREPL., i näsborrar; *Trichina affinis* DIES. i kapslar i mesenterium, bukhinnan och pleura; *Echinorhynchus longicollis* VILLOT; *Distomum spinulosum* RUD.; *D. elongatum* MEHLIS och *Monostomum macrostomum* RUD., i tarmkanalen; *Holostomum platycephalum* DUJ., i Bursa Fabricii; *H. longicolle* DUJ.; *Tænia porosa* RUD.; *T. fusus* KRABBE; *Ligula digramma* CREPL.; *Bothriocephalus dendriticus* DIES. [*Dibothrium*] och *Tetrabothrium cylindraceum* RUD., i tarmkanalen.

Larus cinereus alter ALDR., Orn. III, 1635, C. 6, p. 25.

Larus cinereus tertius JOHNST., Av. 1657, 93.

Larus cinereus WILL., Ornithologia 1676, 264.

Larus albus major RAY, Syn. 1713, 128, n. 5.

Larus albus erythrocephalus KLEIN, Hist. Av. 1750, 138; Vög. 1760, 254.

Gavia ridibunda phænicopos BRISS., Orn. VI 1760, 196; ed. 1863, II 412.

[*Gavia cinerea minor* BRISS., l. c. 178, II 409?].

Gavia ridibunda [obs. BRISS., VI 1760, 192 = *L. atricilla* L.] KAUP., Entw. d. Thierw. I 1829. BONAP., N-a 1854, 313 + *G. capistr.* Compt. rend. 1856. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 372; 1866, 85. TACZ., J.f.O. 1870, 55. BETTONI, Ucc. II 1870. SUNDEV., Met. Nat. 1872, 136. SEWERZ., Turk. Jev. 1873, 70.

Larus ridibundus L., S.N. XII 1766, 225. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 348. ÖDM., V. A. H. 1783, 119. BERG., Tal 1787, 26. LATH., Ind. II 1790, 811. BESEKE, Vög. Kurl. 1792, 56. PENN., Arct. Z. II 1782, 243. DONDORFF, Zool. Beytr. II 1, 912; GOEZE, Fn. VI 1796, 593. THUNB., V. A. Handl. 1798, 183. LATH.-B., III, II 1798, 334; IV 1812, 492. RETZ., Fn. 1800, 159. LANDT, Færø 1800, 264. BECHST., Jagdw. I, II 1802, 474; Nat. D. IV 1809, 635. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 482. MEY., l. c. III 1822 + ?*L. plumbeiceps* + *L. capistratus* 202; Wetter. Ann. 1812, 187; Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 234. FLEM., Edinb. Enc. XI 1817, 387. NILSS., Orn. 1818, 176; Fn. II 1858, 329. WHITEAR, Trans. L. S. 1819,

524. KUHLE, Beitr. III 1820, 97. TEMM., Man. II (1820) 1840, 780; IV 485. TEILM., Fugle 1823, 167. [?JAMES, Rocky M. 1823; ref. Isis 1824, 262]. BRUCH, Isis 1824, 628; J.f.O. 1855, 290; 1857, 114. BEN., Isis 1824, 886. FABER, Hochn. Vög. 1826, 23, 38 etc. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. YARR., Changes of plumage 1833, 19. WALCHN., Orn. 1835, 145. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. SUNDEV., Phys. S. Tidskr. 1837, 206. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 122; Eur. Fn. 1840, p. 383. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 378. ZAW., Fn. 1840, 122. KEYS. u. BL., Wirb. E. 1840, n. 467. NAUM., V. D. X 1840, 264; Rhea I 1846, 24. ANDR., V. A. Handl. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 104. LANDB., Isis 1842, 201. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 152; Mem. Ac. Belg. 1847, 85. MALH., Fn. Sic. 1843, 208. JARD., B. of Gr. Brit. IV 293. SCHLEG., Rev. 1844, CXXVI; Mus. Lar. 1863, 37. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 140. BUHLE, Stubenvög. VI 1845, 124. SCHULZ, Fn. 1845, 383. RATHKE, N. Preuss. Pr. Bl. 1846, 14. SUFFR., Jahrb. Nass. 1846, 157. BALD., Rhea II 1849, 129. BLYTH, Cat. 1849, 289. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1849, 310; 1841, 264; 1855, 133. v. HEUGL., N-a 1850, 2 H. 62, 64. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Fugl. 1852, 335; ed. COLLIN, 1877, 602. LILLJ., V. A. Handl. 1850, 302. NACEYRO, Mem. Madr. 1850; ref. J.f.O. 1855, 305. BÖCK, Ber. 1851, 20; v. HOM., Orn. Br. 1881, 275. GAD., N-a 1850, 3 H. 4; 1852, 3 H. 8. SCHWAAB, Geogr. Mitth. 1851, 75. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 91. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1851, 233. VIDAL, Mem. Madr. 1851; ref. J.f.O. 1855, 315. THOMPS., Irel. III 1851, 322. ZUCHOLD, Bull. Mosc. 1852; ref. J.f.O. 1855, 47. v. KETTNER, N-a 1852, 18. NEGEL., l. c. 62. CALW., l. c. 101. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122; 1854, 268; 1855, 72; J.f.O. 1855, 401, 409; N-a 1856, 250; 1857, 389; 1858, 426, 450; Ber. Bamb. 1863, 102; Abh. Nürnberg. 1864, III, 134. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. BALD., N-a 1853, 171. TOBIAS, J.f.O. 1853, 216. SCHILL., l. c. 274, 374. HELLM., l. c. 285. LABOUYSS., l. c. 345. v. MIDD., Reis. II 1853, 244; Isep. 1855, 81. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85; 1855, 368. BAILLY, Orn. IV 1854, 319. GÆTKE, J.f.O. 1854, 327. SCHWAB, Abh. z.-b. G. 1854, 524. LEU, Vög. 1855, 19. O.-GALL., N-a 1855, 51. LANDB., l. c. 87. LLOYD, Ant. II 1855, 211. GLOG., J.f.O. 1855, 330. BRAHTS, N-a 1855, 322. VIERTH., l. c. 378. K.-WARTH., N-a 1855, 407. HARDY, N-a 1855, 422. KORNH., Vög. Ung. 1856, 28. ALTUM, N-a 1856, 35. F.-BEAUM., l. c. 167, 172-3. PÄSSL., J.f.O. 1856, 66. M. v. WRIGHT, Resa (1856) 84. MEV., Öfv. V. A. Förh. 1856, 278; 1868, 283; 1871, 786. VANG., J.f.O. 1857, 346. ALTHAMM., N-a 1857, 404. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566. ERH., N-a 1858, 9. JÄG., Wetter. Jahrb. 1858, 51; 1859, 81; 1861, 81. QUIST., N-a 1858, 63.

BLAS., N-a 1858, 319, 320, -7. REIFK., l. c. 459. v. PREEN, N-n 1858, 76, 408; J.f.O. 1859, 462; 1863, 282, 434. KEIL, Abh. z.-b. G. 1859, 166. v. GONZ., J.f.O. 1859, 308. A. v. HOM., J.f.O. 1859, 374; 1862, 431; Z. G. 1868, 40. FINSCH, J.f.O. 1859, 387. HOLLAND, J.f.O. 1859, 445, -7. SEIDL., Sitz.-ber. Dorp. 1860, 45. v. WARTH., Ibis 1860, 129. TRISTR., Ibis 1860, 157; 1868, 336. POW., l. c. 1860, 356. LINDERM., V. Griech. 1860, 174. v. SCHRENCK, Amur 1860, 510. IRBY, Ibis 1861, 246. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 70; Üb. J.f.O. 1869, 386. R. BLAS., Ber. Vers. D. Orn. 1862, 74. BLYTH, Ibis 1862, 92. JEITT., Verh. z.-b. G. 1862, 277. HALL, Montr. 1862, 409. RADDE, S.O. Sib. 1863, 24, 164, 387. RÖMER, Verz. 1863, 70. SEZEK., Ber. Cass. 1864, 42. v. PELZ., J.f.O. 1864, 74; Wien. Abh. XXI 1871, 728; Verh. z.-b. G. 1874, 562. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 152. (LUNDBORG) Jägarf. Tidskr. 1864, 98. LUNDQ., l. c. 215; 1879, 43. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 278, 474. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 328; 1865, 344; 1877, 208; 1868, 45; Bork. 1869, 338; Z. G. 1870, 20. A. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. SALVAD., J.f.O. 1865, 425. MORE, Ibis 1865, 454. RIVA, Orn. 1865, 512. E. v. MART., J.f.O. 1866, 30. ALTUM, l. c. 107. HINTZ, l. c. 158; 1867, 404. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 252. STÖLK., Ber. St. Gall. 1867, 74. WIESE, J.f.O. 1867, 79. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 322. SAUND., Ibis 1867, 395, -7; 1870, 299. TAYL., Ibis 1867, 373. DEGL. & G., Orn. II 1867, 435. BRUHIN, Sitz.-ber. z.-b. G. XVIII 1868, 253. TISEL., Ö. Smäl. Vert. 1868, 34. EIS., STUXB., Öfv. V. A. Förh. 1868, 372. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. MARCHANT, Cat. 1869, 37. BORGG., Nordd. 1869, 142. SAUND., Ibis 1869, 397; 1871, 399. WYATT, Ibis 1870, 18. SALVAD., l. c. 153. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 337. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 438; Reise 1880, 7, 14, 17, 47; Orn. Br. 1881, 99, 319. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. GOEB., J.f.O. 1871, 22-3; 1873, 13, 17, 421. HOLL., Wirb. Pomm. 1871, 89. NOLL., Z. G. 1871, 207. GURN., Ibis 1871, 300. LÜHDER, J.f.O. 1871, 304. SHELL., Ibis 1871, 318. SUNDSTR., Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 40. G. v. KOCH, J.f.O. 1872, 139. BROOKE, Ibis 1873, 347. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 612; J.f.O. 1876, 63. v. HEUGL., J.f.O. 1874, 54. KENNEDY, Ibis 1874, 109. E. REY, Z. G. 1874, 391. SCHAL., J.f.O. 1877, 192. LILF., Ibis 1879, 7, 10, 12. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 23; v. HOM., Reise 1880, 86. BOD., Zool. Gart. v. Berl. 1875, 72. KRÜP., J.f.O. 1875, 284; Grich. Jahr. 1875, 300. DANF., Br., Ibis 1875, 432. WHARTON, Ibis 1876, 29. NEHRK., J.f.O. 1876, 161. SWINH., Ibis 1876, 335. SEV., DRESS., l. c. 415. KOHLM., Brutv. Veg. 1877, 36. FINSCH, Ibis 1877, 54, 62. v. TSCHUSI, Vög. Salzb. 1877, 114. ROWLEY, 'Orn. Misc.'; ref. Ibis 1878, 193. TAYL., l. c. 373. Jahresb.,

J.f.O. 1878, 435; 1883, 174. NEUM., l. c. 1878, 194. STRECK., Orn. C. 1879, 53. Kronpr. RUDOLF, J.f.O. 1879, 128. GOELDL., l. c. 383. AUG. MÜLL., l. c. 393. PLESKE, Orn. C. 1880, 3. ELWES, Ibis 1880, 396. TANCRÉ, v. HOM., Orn. Br. 1881, 275. NEUM., GRÜNEW., Orn. C. 1881, 59. SCULLY, Ibis 1881, 594. REICHEN., Vög. Zool. Gart. 1882, 25. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. C. SWINH., Ibis 1882, 124. Gr. MARCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 180. SEEB., Ibis 1882, 385. SEW., Ibis 1883, 80.

Larus cinerarius L., S.N. XII 1766, 224. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 346. ?FABR., Fn. 1780, 101 (en gång sedd). GM., L. S.N. 1788, 597. THUNB., V. A. H. 1789, 183. LATH.-B., 1798, 335.

Larus atricilla PALL., Naturg. V 1776, 36; Zoogr. II 324 ex p. (nec L.). ?Pow., Ibis 1860, 356.

Larus erythropus GM., L. S.O. 1788, 597. LATH.-B., III, II 1798, 336.

Larus procellosus BECHST., N. D. IV 1809, 647.

Larus canescens BECHST., l. c. 649.

Larus naevius PALL., Zoogr. II 1810, 327 [*L. canus* l. c. 331].

Larus capistratus TEMM., Man. II (1820) 1840, 785; IV 185 + *L. rid.* l. c. 780. MEY., Tasch. III 1822, 204. HEUGL., Sitz.-b. Ak. Wien 1856, 321. DUB., PARR., J.f.O. 1868, 338.

Xema ridibundum BOIE, Isis 1822, 563. BREHM, V. D. 1831, 760-3 + *X. pileatum* + *X. minutum*. BLYTH, Cat. (1849) 289. BALD., N-a 1852, 2 H. 87; 3 H. 58; 1853, 444. v. PREEN, N-a 1856, 65. HINTZ, J.f.O. 1861, 226. SCHÜTT, l. c. 239. JERD., B. of Ind. III 1864, 832. ADAMS, Ibis 1864, 36; Üb. J.f.O. 1864, 457. A. FRITSCH, V. E. 1870, 467; Wirb. Böhm. 1872, 90. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. Ak. 1874, 248. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 459.

Xema capistratum L. BREHM, V. D. 1831, 762. 'BONAP., Fn. It. 1832 pl.'

Laroides tridactylus BREHM, Isis 1833, 774.

Chroicocephalus ridibundus 'EYTON, Cat. B. 1836, 53'. BRUCH, J.f.O. 1853, 105; 1855, 290. LICHT., Nom. 1854, 98. DE FILIPPI, Viagg. Pers. 1855; ref. SCHAL., J.f.O. 1876, 189. L. BREHM, Vogelf. 1855, 343 + *L. minor* etc. A. BREHM, J.f.O. 1855, 377; 1879, 442. SWINH., Ibis 1863, 420; P. Z. S. 1871, 121; Ibis 1874, 165. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 428. GIGL., Ibis 1865, 63; 1881, 218. HOLTZ, J.f.O. 1866, 380-1; Mitth. N.-Vorp. 1870, 50. SALVAD., J.f.O. 1865, 423. TAYL., Ibis 1867, 72. DRAKE, l. c. 428. COLL., Vid. S. Forh. 1868, 184. GOEB., J.f.O. 1871, 149. SAUND., Ibis 1871, 399; 1872, 79. v. FRAUENF., Verh. z.-b. G. 1871, 1191. ALST., Br., Ibis 1873, 82. v. HEUGL., J.f.O. 1874, 402. SEWERZ., J.f.O. 1875, 185. SCHAL., J.f.O. 1876, 7-8. TACZ., Bull. Soc. Z. 1876, 264; t. DAV.

& OUST. DAY. & OUST., Ois. d. 1. Chin. 1857, 520. BLAK., ref. SEEB.
Ibis 1879, 24. BÖHM, Orn. C. 1879, 94.

Chroicocephalus capistratus SWINH., P. Z. S. 1863, 327. TACZ., J.f.O. 1873,
111; 1875, 257.

Black-headed Gull WHITEAR, Trans. L. S. 1819, 525-6.

Lachmöve MEVES, J.f.O. 1855, 237. BREHM, Orn. C. 1882, 99.

Skrattmåse LUNDQUIST, Jägarf. tidskr. 1879, 43.

Anm. *Larus cirrhocephalus* VIEILL. (?*glaucothis* MEYEN), av flere ansedd skild från
Larus ridibundus, liknar honom utomordentligt v. BOECH, N-a 1855, 512. Är skild enl.
SCHLEG., BLAS. m. fl.

Larus ridibundus var. SUNDEV. = *L. brunneicephalus* JERDON, BLYTH. *Chroicocephalus*
brunneicephalus SWINHOE.

193. DVERGMÅSE, *Larus minutus* PALL.

Pl. XLIV, fig. 1.

Näbbspets snedt fram- och nedåt riktad; huvud svart i sommar-
dräkt; tars 24—26 m.m.

Hane större än hona.

1. *Hane, gammal*, 11 april 1882, Sarepta, MÖSCHLER.

Näbb svart; iris 'brun'. Huvud och övre delen av halsen svarta.
Mantel ljus blågrå; hand- och armpennor med hvita spetsar; undre ving-
täckare grå. Hela fjäderklädnaden för övrigt vit.

2. *Hane, gammal*, 31 maj 1869, Nova Ladoga, MEVES.

Näbb sotbrunt; spets snedt fram- och nedåt riktad; näbbås framtill
bågböjd; näsås rät, kullrig. Käkkant rät, framtill bågböjd; överkäken in-
viken, vid spetsen med hak; underkäkens vinkel tydlig, spetsens undre kant
rät. Pannvinkel bakåt riktad, sidosnibbarna nå ej näsborrarna. Näsborrar
jemnhöga, låga. Huvud och översta delen av halsen svarta. Hals för övrigt
och rygg hvita. Mantel och kors ljus blågrå; skulderfjädrar: de längsta
undre med hvita spetsar; övre stjärttäckare hvita. Stjert vit, när ej ving-
spetsarna; stjertpennor 6 par: 5:te längst, jemnbreda med avrundade spetsar.
Bröst och sidor rödhvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar av
mantelns färg; handpennor 10 och armpennor 15 med hvita spetsar och
undertill svartgrå; armbågspennor 3, ljus blågrå likasom överarmpennor;
hand- och kanttäckare vid själva kanten hvita; undre hand- och armtäckare

svartgrå; undre kanttäckare hvita; undre överarmtäckare långa, gråhvita och
hvita. Fötter gula; vadtäckare hvita; smalben 14 m.m., ringladt. Tars >
tårna, framtill ringlad; tarssula längs midten med söm; tår: 4 > 3 > 2 > 1, som
är liten; simhinnor röda, något urringade; klor vid roten gula, mot spet-
sen horngrå, 3 > 2 > 4 > 1, som är mycket liten, rät och trubbig, de övriga
krökta, spetsiga.

3. *Hane*, 6 juni. Liknar n. 1.

4. *Hona, gammal*, 8 juni 1869, Nova Ladoga, MEVES.

Liknar hanen. Stjert tvär, men endast 5:te paret längst, 1:ta och 6:te
kortast. Bröst och sidor rödhvita med starkare rosenfärg än hos hanen
(i motsats till hvad man förr sagt); undre stjärttäckare ovan rödhvita.

5. *Hona*, 8 juni 1848, Ladoga, LILLJEBORG.

Liknar den föregående, men vid undersökning, 27 år senare, hade bröst
och sidor ytterst svag, men undre stjärttäckare någon dragning åt rosen-
rödt.

6. 'Vinterdräkt', 1860, Volga, MÖSCHLER.

Näbb brunt; spets svart. Panna, hjessa och nacke mörkt grå; ögon-
båge vit; övre ögonlockskanter svarta; ögonvrå vit med svarta spolspetsar,
närmast ögat ett svart, halvmånformigt band; huvudets sidor hvita; tinning
och kind med svarta, fina fjäderspetsar; kindtrakt och haka hvita. Framhals
vit; sidhals vit, vid nacken med en svart fläck, nedtill ljus blågrå, lika-
som halsryggen. Bröst, sidor, mage och undre stjärttäckare hvita med
mycket svag dragning åt rosenrödt. Tars upptill smal, men djupt färad;
klor svarta.

7. *Dundräkt*, 1 dygn, 8 juli 1872, S.Ö. Ural, MEVES.

Näbb, i torrt tillstånd, gråbrunt; spetsar svartgrå; kalkspets vit, fram-
till låg, konisk, bas oval. Dunklädnaden gråbrun, övre delar och huvudets
sidor med svarta fläckar.

8. *Unge*, med utväxande fjädrar, 8 juli 1872, S.Ö. Ural, MEVES.

Näbbspets svart. Huvud ovan och nacke rostgrå och svarta; haka
rostgrå; framhals, sidhals, kräva och undre delar grå, i botten med utväxande
hvita fjäderspetsar. Rygg med rostgrått dun och utväxande svarta fjädrar;
skulderfjädrar svarta med bredt, rostgrått spetsbräm; övre stjärttäckare med
hvita fjädrar och svartbrunt brunspetsadt dun. Stjert med svart och brunt
spetsdun; stjertpennor: de inre med breda, svarta spetsar, de yttre hvita.
Bröstets sidor med långt utvuxna hvita fjädrar och grått spetsdun; hand-
pennor med svarta spetsar; armpennor hvita, mot roten grå; armtäckare
svarta med gråhvita, de inre med rostgrå spetsar, de mellersta gråsvarta.
Tars klubbformig med djup, bred fåra, framtill ringlad; tarssula med jem-
nare sköldar; klor tvära, svarta, spetsar vitgrå.

9. *Hane, ung*, 3 april 1882, Sarepta, MÖSCHLER.

Näbb svart; överkäkens spets snedt fram- och nedåt riktad; underkäkens spets med undre kanten rät; hjessa och nacke brunsvarta; ögontrakt vit, omgiven med ett bågformigt band, gående framom ögat; ögonbåge och ögonvrå hvita; örontrakt med en stor, gråsvart fläck, sträckande sig ned på övre delen av sidhalsen; haka vit. Fram- och sidhals samt krävan och mellersta delen av halsryggen hvita; undre delen av denna, krävans sidor och rygg framtill svarta, bakåt med hvita spetskanter; skulderfjädrar svarta med hvita, breda bräm; kors hvitt; övre stjerttäckare: de mindre gråsvarta, de övriga hvita, de längsta med svartgrå spetsfläckar. Stjert något urringad; stjertpennor 6 par: 1 med bakre tredjedelen svart, 2—5 med utåt avtagande svarta spetsar, 6 med gråsvart infans spetsfläck, 1 och 2 med hvita spetskanter. Bröst hvitt med mycket svag dragning åt rosenrödt; sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga, nå bakom stjertspetsen; tumvinge svart, utbrämstrakt å 1 vit; handpennor: 1—3 svarta, åt roten gråsvarta, infan inåt svart, spolar och utfans spoltrakt svarta, de inre utåt grå, inåt hvita, spetsar svarta, 4—7 med hvita spetsfläckar, å 8—10 utfan grått, spoltrakt svartgrå, infan för övrigt och spetsar hvita; armpennor hvita med gråsvarta, sneda, inåt tilltagande band nära spetsarna; armbågspennor 4 med spetsarna svarta med hvita spetsbräm; handtäckare svarta med hvita spetskanter, de små svarta; armtäckare mest blågrå, de mellersta brunsvarta med hvita spetskanter; kanttäckare likasom alla undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter, i torrt tillstånd, brungrå; klor svarta.

10. *Hane, ung*, 3 juni 1869, Nova Ladoga, MEVES.

Näbb svartbrunt. Panna vit; hjessa ljust blågrå, bakåt och nacke

likaså, men svartfläckig av mest täckta svarta fjädrar; ögonbåge vit, svartfläckig; ögonlockskanter svarta; ögonvrå vit, närmast ögat med svart, smalt halvcirkelformigt band; tinning vit med svart streck; huvudets sidor fram- och nedtill hvita; kind-, örontrakt och nackens sidor hvita och svarta; haka och framhals hvita; sidhals ljust blågrå, överst vit och svart; halsrygg ljust blågrå. Rygg vitgrå; skulderfjädrar ljust blågrå, de längsta täckta, mot spetsarna gråsvarta och med hvitt spetsbräm; stjertpennor 6 par: 5 > 6 föga > 4 > 3 > 2 > 1, hvita, spetsar utåt avtagande, svarta, 6 endast med liten brunsvart fläck i infan, spetskanter vitgrå. Bröst svagt rödsvitt; sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar brokiga av svartbrunt hvitt och ljust blågrått, spetsar nötta; tumvinge med 4 fjädrar, brunsvarta, 1 och 2 med hvita spetsbräm; handpennor: 1 = 2, 1—5 mot spetsarna brunsvarta, mot roten å infanet mest hvitt, inåt tilltagande, spetsar hvita, nästan avnötta, de inre ljusgrå, spetsar hvita, spolar mot spetsen svartgrå; armpennor grå, spetsar och infan hvita, mot spetsarna något svartgrå, den innersta med spoltrakten svartbrun och kanter hvita; armbågspennor < armpennorna, spets-trakter avtagande svartbruna, spetskanter hvita; handtäckare brunsvarta med hvita spetsar, de små brunsvarta, i vingkanten hvita; armtäckare ljust blågrå med hvita spetsar; de mellersta svartbruna med vitgrå kanter; de inre, främre och kanttäckare vitgrå; undre hand-, arm- och kanttäckare hvita; undre överarmtäckare mörkgrå med hvitt bräm. Fötter brungula; simhinnor gulröda; klor svarta och bruna.

Ägg. Svagt tillspetsade, fingropiga, olivbruna, bruna, olivgröna, ljust blågröna, olivgrå; grundfläckar grå eller perlemor-

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♀	5 ♀	6 ♀	7 p.	8 j.	9 ♂ j.	10 ♂ j.
Längd.....	—	—	—	—	—	—	c. 80	—	—	—
Huvudets längd + näbb	c. 62	c. 65	c. 62	c. 64	c. 64	—	—	—	c. 59	—
Näbb, längd till pannan	24	24	20,3	23,2	21	23,5	8	13,5	21	25
» » » munvinkeln.....	38	c. 36	—	—	—	—	—	—	c. 36	—
» » » från spetsen till näsborrarna.....	12	12,5	12	13	12	12	4,5	8	12	14,4
» höjd vid roten.....	—	6,7	6	6,3	6	7	3,7	4,3	5,4	6
» » » näsborrarna	—	5	4,5	5,3	4,5	5	3	4	—	5
Gapets bredd	—	c. 10	—	—	—	—	c. 7	c. 9	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna.....	3	3	2,8	2,8	2,7	2,8	1,5	2,5	2,8	3
Näbbspetsens längd.....	9,5	—	8,6	—	8	8	2	4	7	9
Näsborrar.....	—	6 × 0,8	6	5,5	—	6	2,2	3,5	—	6
Vingens längd, direkt	211	230	215	214	216	220	—	100	212	215
Tumvinge.....	56	58	57	55	56	56	—	41	56	56
Stjert, längd	82	99	100	87	87	90	—	31+12	81	89
Stjertspets framom vingspetsarna.....	—	c. 24	c. 23	c. 25	c. 20	c. 25	—	—	—	c. 25
Tars	26	26	25	26	24	25	c. 13	23	24	26
Mellantå med klo	24+6	30	25	28	27	28	c. 13	26	23+7	30

färgade; ytfläckar bruna eller rödbruna, ej sällan i krans å tjockändan.

Följande från Dubno vid Ladoga insamlade av MEVES. Riksm.

1. 5 maj.
2. 3 juni. a, b, c olivbruna, a med breda krumelurer, mest omkring tjockändan; d olivgrönt.
3. 5 juni. Olivbruna, fläckar medelstora, mest spridda; a smalt; e litet, troligtvis sist lagdt.
4. 31 maj. Olivgrå, småfläckiga.
5. 31 maj. Ljusare, olivbruna, fläckar större i ring.
6. 31 maj. a ljust olivgrönt, småfläckigt; b olivgrönt, fläckar små, de flesta i krans; c olivbrunt, fläckar mest spridda.
7. 1 juni. Abnormt, långt, ljust gröngrått; fläckar större och mindre, mest spridda.
8. 3 juni. Abnorm färg; a ljusblått, fläckar få; grundfläckar svagt violetta, ytfläckar gråbruna; b kort, olivbrunt, fläckar talrika, mest i krans.
9. 5 juni. Bruna, fläckar mest i krans; b med korta krumelurer.
10. 1 juni. Fläckar i krans.
11. 31 maj. Olivgrå, fläckar bruna, störst å tjockändan; a fläckar i krans; d kort.

12. 5 juni. Grågröna, fläckar medelmåttiga, mest i krans eller bruna, fläckar spridda, få sammanlöpande.

13. 3 juni. Olivgrå; fläckar rödbruna, bilda krans, de få övriga små.

14. 5 juni. Abnorma, gråhvita, skrovliga, grovkorniga; grundfläckar svartgrå, ytfläckar mörkbruna, små, mest spridda i krans.

Dvergmåsen omtalas såsom träffad några år före 1871 av jägmästaren Frih. C. E. FLEETWOOD i Nedre Kalix. Träffad i Sverige, nemligen på Gotland, först av THUNBERG. NILSSON säger 1818, att den häckade på Gotland och Öland, och att den förekom sällsyntare på Skånes sydkust. År 1858 säger samme förf., att man förgäves under senare år sökt den på Gotland och Öland. Erhållen av B. FRIES omkring år 1821 under häktiden, men ej senare funnen, ANDRÉE, 1841. SUNDEVALL säger 1849, att fogeln torde på Gotland vara utrotad. Har lemnat Gotland till följd av odlingen och slagit sig ned på N. Öland, WALLENGREN. Förekom förr på Muske myr, men har på senare tid, före 1871, icke funnits der, KOLMÖDIN. I år har jag erhållit det meddelande, att han

N°		1 a	b	c	d	2 a	b	c	d	3 a	b	c	d	e
Äggets längd.....		43,7	43	42,9	41,2	43,7	43	42,9	42,2	44,5	43,7	42,7	41,6	38,1
» bredd.....		31,4	31,4	31,4	29,3	31,4	31,4	31,4	29,3	29,4	30,7	30	30,6	28,1
» spets.....		12,3	11,6	11,5	12,9	12,3	12,6	11,5	12,9	15,1	13	12,7	11	10
» reducerade längd.....		1,39	1,37	1,37	1,44	1,39	1,36	1,37	1,44	1,51	1,42	1,37	1,36	1,35
» rektangel.....		1372	1350	1347	1236	1372	1350	1347	1236	1308	1342	1374	1273	1071

N°		4 a	b	5 a	b	c	6 a	b	c	(7)	8 a	b	9 a	b
Äggets längd.....		40,9	38,5	44,4	43,7	43,4	42,3	41,5	39,2	46,8	41,9	39,5	38,2	37,5
» bredd.....		30,4	29,4	31,7	31,4	31,6	32,3	29,6	29	29,6	29,8	30,5	30	29,2
» spets.....		10,5	9,1	12,7	12,3	11,8	10	11,9	10,2	17,2	12,1	9	8,2	8,3
» reducerade längd.....		1,34	1,3	1,4	1,39	1,37	1,3	1,4	1,35	1,58	1,4	1,3	1,27	1,28
» rektangel.....		1243	1132	1407	1372	1371	1366	1228	1137	1385	1249	1205	1146	1095

N°	10 a	b	11 a	b	c	d	12 a	b	c	13 a	b	c	14 a	b
Äggets längd.....	42,2	41,7	44,5	39,7	39	36,5	42,8	41,3	37,7	40,2	39,8	39	41,3	39,2
» bredd.....	31,4	30,9	30,3	31	29,7	30	29,9	29,8	29	29,9	29,4	30,4	29,9	29,9
» spets.....	10,8	10,8	14,2	8,7	9,3	6,5	12,9	11,5	8,7	10,3	10,4	8,6	11,4	9,3
» reducerade längd.....	1,34	1,35	1,47	1,28	1,31	1,22	1,43	1,39	1,3	1,34	1,35	1,28	1,38	1,31
» rektangel.....	1325	1289	1348	1231	1158	1095	1280	1231	1093	1202	1170	1186	1235	1172

med säkerhet är funnen i Hörsne myr, omkring 2 mil från Visby. Unge erhållen och finnes i Visby. Sedd i nämnda stad i maj, STENSTRÖM. År 1847 ansåg THIENEMANN, att han troligen häckade på Öland, v. HOMEYER. Sistnämnda år såg MEVES honom ej der. 'På Öland häckar han på samma ställe som *Sterna nigra*', d. v. s. 'i norr på ön', enl. WESTERLUND, som år 1852 fann honom i juni spridd på kärren N. om Borgholm i Skede mosse och i Alböke, men han såg honom icke någonstades sommaren 1865. SIMPSON och WOLLEY sökte honom i följd av dessa uppgifter på Öland år 1856, men förgäves, NEWTON. Alla nyare uppgifter, även de här meddelade, om fogelns förekomst på Gotland och Öland böra mottagas med försigtighet, då det flere gånger händt, att en *L. ridibundus* blivit tagen för en Dvergmås. Ung fogel erhöles vid Uddevalla hösten 1865, enl. medd. av KOLTHOFF. Ystad, BRUZELIUS.

I Danmark och Slesvig flere gånger träffad, dock knappt så ofta som finnes uppgivet. Från Seeland nämnes han av BOIE. Den har omtalats såsom träffad vid Helsingör, men troligtvis har ett misstag dervid egt rum. Man har trott sig se honom vid Saltholmen, ÅSTRÖM. BENZON köpte den $\frac{4}{5}$ 1861 hos vildthandlare i Köpenhamn en, som lärar erhållits nära staden.

En och annan 'sedd' vid Nordsjön, TEILMANN. I Slesvig träffad i juli 1811, temligen talrik vid Kiel, BENICKEN; även senare, HAGE. Från vår till senhöst en och annan på Slesvigs Östersjökust, de gamla befinna sig i vår- eller höstruggning. Vid Slesvig i juli 1811, 1815, 1822, 1823, BENICKEN. I Slesvig och Holstein temligen sällsynt å båda kusterna, men sällsyntast å Nordsjökusten, vid storm stundom i större eller mindre flockar, ROHWEDER, 1875. Vid Flensburg på flyttning, Jahresb. 1877. I Husum erhållen i okt. 1878, Jahresb. På Nordfriesiska öarna sällsynt under senare år, före 1880 endast träffad ett par gånger:

hösten 1878 en ung erhållen, ROHWEDER, v. HOMEYER. På Helgoland förekom han 'ganska ofta', NAUMANN, GÆTKE, CORDEAUX.

Träffad vid Finlands sydkust, vid Uleåborg, v. MIDDENDORFF; våren 1861, MÄKLIN, A. v. NORDMANN; erhöles neml. den $\frac{14}{5}$ sistnämnda år vid Helsingfors; vid Perno i jan. 1866; på Åland skall han hava träffats, men ej häckande, PALMÉN.

Träffad vid Arkangel, LILLJEBORG, GOEBEL. Iakttogs ej nära Arkangel, men några få vid Swir-floden av ALSTON, BROWN, 1873; en liten koloni besöker grannskapet av Arkangel för att häcka, SEEBOHM, 1882. Novaja Ladoga talrikt häckande den $\frac{7}{8}$ 1848 i ett större träsk på en flytande holme, LILLJEBORG. Häckade i början av juni 1869 i Dubno vid kanalen mellan Schlüsselburg och Novaja Ladoga; den $\frac{22}{8}$ fans ingen vid Ladoga, de hade flyttat föregående natten, MEVES, se p. 867. Ej träffad vid St Petersburg, BRANDT. Bland Östersjöprovinsernas foglar nämnes han såsom träffad i juli 1853, SEIDLITZ. Vid Matzal-viken i Estland häckar han talrikt, RUSSOW, PALMÉN. 'Tillfällig' i Lifland, MAYER.

I Uman iakttagen d. $\frac{12}{5}$ 1868 och $\frac{2}{5}$ 1869, överflyttande, GOEBEL. Häckar i Central-Ryssland vid Volga och omkringliggande slättland, DRESSER. Vid floden Belaja. I Ö. Ryssland under juli i stor mängd; flyttar vid börjande ruggning; en gång i vinterdräkt, PLESKE; Ural, LICHTENSTEIN. Häckar kolonivis i södra Rysslands saltsjöar, v. NORDMANN; södra delarna av Volga och Don; ofta vid saltsjöar långt från floderna, PALLAS. Flyttar uppåt Volga för att häcka, LATHAM; träffad i april, DRESSER. Kaspiska havet talrik, NAUMANN. N. Sibirien omkring de stora sjöarna och floderna, vid Ob, Jenisej, PALLAS. Vid Lena den $\frac{22}{5}$, v. MIDDENDORFF. I Turkestan om sommaren, SEWERZOW. I trakten av Darasun och Kultuk temligen sällsynt. I Daurien en gammal fogel erhållen

den $\frac{19}{8}$, TACZANOWSKI. Staryi-Tsuruchaitui våren 1873, DYBOWSKI. I Aral-tianschan, SEWERZOW. I medlet av april 1864 10 st. i sommarträgt vid Tamak. Vid Amur den $\frac{26}{11}$ juni 1857, RADDE. Stanovoy-bergen och sydkusten av Okotska havet, v. MIDDENDORFF. Sågs nära Barnaul, Altai, den $\frac{22}{8}$ 1876, mycket talrik, FINSCH.

Kom till Preussen i apr.; häckade förr årligen i betydligt antal i andra hälften av maj i Draussensee vid Elbing, BAHR, 1825; 10 st. häckade här, även 1844 i maj, men eftersöktes mycket, DÖRING, 1881. Ibland tusenden Skratmåsar häckade ett par Dvergmåsar. Häckar aldrig vid havskusten, E. v. HOMEYER; utom vid häktiden ej(?) sällsynt vid N. Tysklands kust, en och annan vid sött vatten, BORGGREVE; i juni 1874 fans ingen på Draussen, v. HOMEYER. Träffad vid Danzig, BÖCK; flere år före 1865 erhållen i Mecklenburg vid Elbe, v. PREEN. Mycket sällsynt i Pommern, HORNSCHUCH, SCHILLING, 1837; år 1840 träffad på Buge, Pommern, HOLLAND. Erhållen i Eislebens saltsjö den $\frac{1}{9}$ 1831, JUST, NAUMANN. Saknas i Anhalt, men i Mansfelds saltsjö under 1810—40 träffad flere gånger, ofta parvis eller i små flockar om 5—6 st., NAUMANN. En uppgift, att fogeln skulle träffats i Münsterlandet, har blivit rättad, BOLSMANN. I Niederhessen några år före 1864 erhållen vid Obersuhl, SEZEKORN. Vid Halle a. S. flere gånger träffad, E. REY. Stundom i Wetterau, erhållen på Main vid Frankfurt d. $\frac{20}{11}$ 1820, RÖMER, JÄGER. I Würtemberg, LANDBECK, v. HOMEYER. I Mittelfranken sällsynt; i Dutzendteich i juni 1850, den $\frac{15}{3}$ 1857, vid Grunsberg den $\frac{27}{11}$ 1857; den $\frac{15}{3}$ i Nürnberg, JÄCKEL.

I Schweiz mycket sällsynt. Flere gånger träffad vid Bodensjön, Appenzell; vid Rhen i början av jan. 1867; erhållen den $\frac{30}{8}$ 1868 vid Altenrhein; den $\frac{10}{10}$ 1870 skall han der hava visat sig flockvis; vid Obersee erhållen i medlet av dec. 1871, STÖLKER.

Sundevall, Svenska foglarna, forts. af Kinberg, 1881-3.

I Genève-dalen oregelbunden på flyttning, F.-BEAUMONT. Erhållen i jan. 1770 vid Yverdon; någon gång till och med på S:t Gotthard, SCHINZ.

Träffad i Böhmen flere gånger, såsom den $\frac{4}{8}$ 1844; även i sept.; säges häcka, A. FRITSCH. I Galizien och Bukowina mycket sällsynt; kommer om hösten till Dniester och Pruth, SAWADSKI.

I Österrike, FINGER. Erhållen vid Schöna, MEYER, WOLFF. Vid Wien två gånger i stora skaror på genomtåg, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN; en gång, den $\frac{18}{4}$, träffad i Grodek, K. FRITSCH. I Tyrolen sällsynt om sommaren, ALTHAMMER. Vid Dorosló den $\frac{1}{3}$ 1874, v. TSCHUSI. På hösten temligen sällsynt, möjligen kommande från Svarta och Adriatiska haven, LANDBECK. I Transsylvanien icke sällsynt på sjöarna i Mezöseg, DANFORD, BROWN.

Vid Elbes utlopp stundom till 100 st., NAUMANN. På Niederelbe, BOECKMANN. Tillfälligtvis i Holland i häckträgt; i ungträgt den $\frac{12}{12}$ 1862 och i nov. 1841; vid Hollands kust gammal i vinterträgt i nov. 1841. En skjuten i Holland 'kort efter sedan han lemnat boet', SCHLEGEL.

På Britiska öarna i allmänhet sällsynt, har dock flere gånger erhållits, i okt 1868 10 st.; oftast i okt. och nov.; en den $\frac{12}{7}$ 1868; d. $\frac{13}{12}$ 1862; på kusten tillfällig, förtär mest flugor, DRESSER. På Irland erhållen den $\frac{5}{8}$ 1840; ett par fans bland *L. ridibundus* vid Belfast den $\frac{23}{12}$ 1847; nov. 1848; vid Rough Island den $\frac{18}{1}$, $\frac{19}{1}$ 1848, THOMPSON. Träffad mycket sällan vid Norfolks kust, STEVENSON. Erhållen i Falmouth i okt. 1854, JACKSON.

Tillfällig vid Flanderns kust, DE SELYS. I Seine-inférieure, HARDY. På flyttning vid Châlons sur Saône och möjligtvis under samma år vid Lyon, O.-GALLIARD. Côte d'Or, MARCHANT, 1869.

I Provence endast om vintern och alltid temligen sällsynt, J. W. v. MÜLLER.

Vid Malaga under vinter och vår sällsynt, stannar vanligen endast under kort tid, SAUNDERS.

I Italien sparsam, men icke sällsynt. I Toscana, SAVI; 1816 och 1828 talrik, under andra år fåtalig, TEMMINCK. Vid Pisa i slutet av maj 1864 fåtalig; erhållen vid Massaciuccoli, Spezzia; Montepulciano och Barletta, GIGLIOLI, 1881. Bonifacio-sundet, Corsica, i maj, TEMMINCK. På Tibern ej sällsynt under vår och höst, SAUNDERS. På Sardinien träffad både vinter och sommar, dock 'icke' någon från jan. till april, SALVADORI. På Sardinien träffad under alla årstider, men fåtalig, BROOKE. Visar sig vid kusterna av Sicilien i sept., lemnar dem under midten av vintern, då han drar sig till de inre vattendragen. I april närmar han sig åter kusterna och bortflyttar i maj; är föga rädd. Uppgives såsom talrik vid Lenteni, MALHERBE. Cagliari om vintern, TEMMINCK. Vid Syracuse allmän, SAUNDERS. Mellan Messina och Taormina sågos åtskilliga, Lord LILFORD. Under somliga år vid Gozzo och Malta talrik i hamnarna; kommer ej sällan i sept., icke rädd, C. A. WRIGHT, SPERLING; visar sig stundom der, men oregelbundet; under 4—5 år ej sedd mer än 2—3 gånger, C. A. WRIGHT, 1870.

I Adriatiska havet skall han förekomma under alla årstider, TEMMINCK, DEGLAND, GERBE. Adriatiska havet i jan. 1825, FELDEGG, SCHLEGEL. I Triest den $\frac{5}{2}$, $\frac{11}{2}$, $\frac{17}{4}$, $\frac{19}{4}$, $\frac{24}{4}$ 1815, NATTERER, v. PELZELN; i ruggning den $\frac{1}{2}$ i Triest, de hvita fjädrarna voro lösa och gamla, de svarta nya, E. v. HOMEYER. Skall förekomma i Istrien, men ej träffad av SCHIAVUZZI, Jahresb. 1880. Vid Fiume den $\frac{2}{3}$ 1858 talrik, A. FRITSCH.

Mycket talrik i Macedonien och Grekland i febr., ELWES,

BUCKLEY. I Zaras hamn i slutet av juni, Dalmatien, TEMMINCK. Vid Mandrachio på Korfu om vintern temligen allmän; kommer vid slutet av okt. och bortflyttar omkring början av mars, POWYS. Kommer till Grekland i temligen talrika flockar om vintern, v. D. MÜHLE; även under sommaren, enligt LINDERMAYER, men enligt KRÜPER endast om vintern, erhållen den $\frac{25}{3}$, $\frac{1}{4}$ 1865, den $\frac{20}{2}$ 1867; i Akarnanien den $\frac{8}{2}$ 1869. I Epirus den $\frac{1}{2}$; på Orkos, Euboea, den $\frac{8}{2}$ 1869, DRESSER. På Morea, DEGLAND, GERBE.

I Dobrudscha den $\frac{20}{2}$, $\frac{24}{4}$ mycket talrik, SIMPSON, nemligen till medlet av maj med *St. cantiaca*, häckar, HUDDLESTON, DRESSER. I Bulgarien i april, ELWES, BUCKLEY, KRÜPER. Ägg erhållet vid Kustendje, Bulgarien, den $\frac{5}{2}$ 1866, CULLEN. Vid Konstantinopel vanlig, TAYLOR. I Anatolien, enligt BALDAMUS.

I Constantine vid havet i mindre antal, flockvis i mars på sjön 'bakom' Constantine, TACZANOWSKI. I Tunis den $\frac{1}{4}$ 1868. Skall på N. kusten, i synnerhet mellan Cartago och Tunis, vara talrik om vintern, TRISTRAM. NO. Afrikas Medelhavskust under vinter och vår ej sällsynt, talrikare med vårdräkt i maj, v. HEUGLIN. Alexandria i vinterdräkt, SAVIGNY; den $\frac{28}{2}$ 1871, SHELLEY. I Egypten; i Menzaleh-sjön, NO. Afrika; Nilen och dess floddal, sträcker upp till Nubien, A. BREHM.

I Oudh och Kumaon träffad i vinterdräkt i jan. 1859 nära Jehangirabad; ej skygg, IRBY. Finnes i Indien, orädd, BLYTH.

På Grönland, SABINE, 1818, TEMM. Förenta Staterna, BONAP. I N. Amerika sällsynt, NAUM. Uppgifterna om dess förekomst i N. Amerika bero, enligt COUES, på ett misstag.

Dvergmåsen simmar sällan, men skall ofta sätta sig i träd vid vattnet eller å träd, som flyta på vattnet, PALLAS.

Flygten är snabb och omvexlande; han ses sällan stå eller simma; han flyger mot vinden utan synbar rörelse av vingarna,

NAUMANN. Han är icke rädd, der han icke förföljes, men annars skygg.

Födan utgöres av insekter, larver, maskar, ej sällan små fiskar.

Om Dvergmåsens fortplantning har MEVES lemnat de säkraste uppgifterna. De ovan beskrivna äggen funnos på holmar, bildade av vattenväxter och gytja, i bon byggda såväl på midten av holmarna som vid deras kanter. Boen, byggda av större eller mindre mängd säv, gräs och andra växter, voro 15—18 c.m. i genomskärning. På samma holmar bodde även *Sterna hirundo* L., som hade ägg på samma tid som Dvergmåsen, hvilka ägg dock skildes från dessa derigenom att de hade rödaktig, 'orange-gul' gula, då i Fisktärnans ägg gulan är 'ockra- eller smutsigt gul'. Redan FABER kände, att båda könen ruva äggen. Man har nekat, att Dvergmåsen hade ruvfläckar, men MEVES har visat, att den hade 3 sådana. De unga hanarna, som uppehöll sig på stället och som icke ruvade, saknade sådana, såsom var att vänta.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus gonothorax GIEB. och *Nirmus eugrammicus* NITZSCH.

Uti inelvorna hava funnits:

Filaria Lari RUD., under huden; *Distomum spinulosum* RUD. samt *Tænia dodecacantha* KRABBE, i tarmkanalen.

Larus minutus PALL., Reis. III 1771, 20; Zoogr. II 1811, 322. GM., L. S. N. 1788, 595. THUNB., V. A. H. 1798, 183. LATH.-B., III, II 1798, 343; + *L. atricilloides* 346; IV 1812, 493. RETZ., Fn. 1800, 278. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 488; III 1822, 205. MEY., Ann. Wetter. Ges. 1812 141. BECHST., Orn. Tasch. III 1812, 584. NILSS., Orn. II 1818, 179; Fn. II 1858, 327. TEMM., Man. II (1820) 1840, 787, IV 490. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 8. TEILM., Fugle 1823, 168. BAER, Isis 1825, 261. FABER, Hochn. Vög. 1826, 79, 189. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. BEN., Isis 1824, 886; DÖB., Jägarpr. I 1828, 34. BONAP., Ann. Lyc.

1828, 353. JACKS., Loudon Mag. 1830, 177. LESS., Orn. 1831, 619. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 123; Eur. Fn. 1840, 385. SAW., Fn. 1840, 122. NAUM., V. D. X 1840, 242; XIII 275 v. BALD.; Rhea I 1846, 24. KEYS. u. BL., 1840, 464. ANDR., V. A. H. 1841, 211.-3. DE SERR., Migr. 1842, 104 DE SEL., Fn. 1842, 151. LANDB., Isis 1842, 201; v. HOM., Orn. Br. 1881, 118. JARD., B. of Gr. Brit. IV 292. MALH., 1843, 209. SCHLEG., Rev. 1844, CXXVII; Mus. Lari 1863, 42. v. D. MÜHLE, 1844, 137. LILLJ., V. A. H. 1848, 246; 1850, 302. SUNDEV., Öfv. V. A. Förh. 1849, 206. E. v. HOM., Rhea II 1849, 215; J.f.O. 1855, 114; 1857, 141-2; 1870, 438; 1872, 339; Orn. Br. 1881, 99. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Vög. 1852, 334; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215. BÖCK, Ber. 1850, 4; 1851, 20. THOMPS., Irel. III 1851, 315. GAD., N-a 1852, 3 H. 10. BOLSM., N-a 1852, III 35; 1853, 451. BALD., N-a 1853, 443; 1858, 126. GÆTKE, J.f.O. 1854, 70, 326-7; 1856, 378. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85. WALL., N-a 1854, 264; 1855, 133; 1856, 100. BAILLY, Orn. IV 1854, 323. O.-GALL., N-a 1855, 5. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71; Ool. 1867, 134-5. v. MIDD., Isep. 1855, 81. LLOYD, Ant. II 1855, 211. MEV., J.f.O. 1855, 237; Öfv. V. A. Förh. 1856, 278; 1871, 785. HARTL., J.f.O. 1855, 420. HARDY, N-a 1855, 422. F.-BEAUM., N-a 1856, 161. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. HEUGL., Sitz.-b. Ak. Wien 1856, 322. JÄCK., N-a 1857, 389; Abh. Nürnberg. 1864, 133. ALTH., N-a 1857, 404. FING., Orn. Austr. 1857, 566. C. JÄG., Jahresb. Wetter. II 1858, 51. A. FRITSCH, J.f.O. 1858, 411. ÅSTR., Lomma 1859, 20. SEIDL., Sitz.-b. Dorp. 1860 Sep. 45. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 173. POW., Ibis 1860, 356. IRBY, Ibis 1861, 246. SIMPS., l. c. 362,-3,-6. J. H. BLAS., Ibis 1862, 59. BLYTH, Ibis 1862, 92. A. BENZ., Sk. Naturf. Förh. 1862, 428. RADDE, Reise II 1863, 388. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 152; 1870, 492. SEZ., Ber. Cass. 1864, 42. SPERL., Ibis 1864, 289. A. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. v. PREEN, J.f.O. 1865, 38, 333. GIGL., Ibis 1865, 63. SALV., J.f.O. 1865, 423. RIVA, Orn. 1865, 515. STÖLK., Ber. St. Gall. 1867, 85-7; Verh. St. Gall. (1870-1) 1872, Sep. 16. CULLEN, Ibis 1867, 248. DEGL., G., Orn. II 1867, 441. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 253; 1877, 600. BORGG., Nordd. 1869, 141. ZAUND., Ibis 1869, 395,-7. SCHWED., Syn. 1870, 31. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 337. NEWT., l. c. 515. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. HOLL., Wirb. 1871, 89. v. PELZ., Abh. z.-b. G. 1871, 728. HOLMGR., Sk. Fogl. II 1871, 964. E. REY, Syn. 1872, 141; Z. G. 1874, 429. TAYL., Ibis 1872, 236. COUES, Key 1872, 316; B. of N. W. 1874, 655. STEVENSON, ref. Ibis 1872, 461. ALST., Br., Ibis 1873, 72. TACZ., J.f.O. 1873, 61; 1874, 337. BROOKE, Ibis 1873,

346. GOEB., J.f.O. 1873, 421. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 616; J.f.O. 1876, 63. LILF., Ibis 1875, 14. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23; v. HOM., Reise 1880, 66. CORD., Ibis 1875, 187. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 299. v. TSCHUSI, J.f.O. 1875, 412. DANF., Br., Ibis 1875, 432. FINSCH, Ibis 1877, 54, 66. Jahresb., J.f.O. 1878, 435; 1880, 94. BRANDT, J.f.O. 1880, 252. THIENEM., v. HOM., Orn. Br. 1881, 97-9; RADDE, l. c. 304; DÖRING, l. c. 319-20. GIGL., Ibis 1881, 219. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. SCHIAVUZZI, J.f.O. 1882, 107. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 180. SEEB., Ibis 1882, 385 [nec SABINE = *L. Bonapartei* RICHARDS.].

Larus atricilloides FALK, 'Reise III 355'. GM., l. c. 601. LATH.-B., 1798, 348; 1812, 493. BAER, Isis 1825, 261.

Larus d'Orbigny AUDOUIN, Egypt. XXXIII 1825.

Xema minutum BOIE, Isis 1822, 365. BREHM, V. D. 1831, 763. BALD., N-a 1853, 444. A. BREHM, J.f.O. 1855, 369. TACZ., J.f.O. 1870, 312. A. FRITSCH, V. E. 1870, 466; Wirb. Böhm. 1872, 90. K. FRITSCH, Denkschr. Ak. Wien 1874, 248. PLESKE, J.f.O. 1878, 94.

Hydrocolæus minutus KAUP, Nat. Syst., 1829, 113.

Larus nigrotis LESS., Orn. 1831, 619.

Gavia minuta MACGILL., Hist. Br. B. V 1852, 613. J. H. BLAS., J.f.O. 1864, 371. SUNDEV., Tent. 1872, 136. SEW., Turk. Jev.; ref. Ibis 1876, 415.

Larus pygmaeus BORY, Exp. de la Morée, Ois. Tab. 5, t. GIEB.

Chroicocephalus minutus EYTON, Cat. Br. B. 1836, 54. LICHT., Nom. 1854, 98. BONAP., N-a 1854, 213. BRUCH, J.f.O. 1855, 290. L. BREHM, Vogelf. 1855, 343. A. BREHM, J.f.O. 1855, 377. LAW., B. N. Am. 1860, 853. GOEB., J.f.O. 1870, 382; 1871, 150. SAUND., Ibis 1871, 399. TACZ., J.f.O. 1873, 111; 1870, 55. SEW., J.f.O. 1875, 185.

Tillägg. Då detta ark var färdigt att läggas under pressen, erhöill jag COLLETTS nu i Vid.-Selsk. Forh. 1883 n:o 15 tryckta meddel., att *Ardea minuta*, *Sterna cantiaca* och *Larus minutus* träffats i Norge, den sistnämnde, en ung hane, den $\frac{30}{10}$ 1882 på Øren vid Fredriksstad. COLLETT träffade i maj 1882 på Jäderen en flock av *Sterna nigra*.

$\frac{29}{11}$ 1883. K.

194. SILLMÅSE, *Larus fuscus* L.

Pl. L, fig. 4.

Näbbspets nedåt riktad; mantel gråsvart; tars 57—66 m.m.; fötter gula.

♂ > ♀. Angående de unga foglarna, se nedan. — Då tarsen mätes så, att måttet så nära som möjligt överensstämmer med tarso-metatarssulbenets längd, bliva måtten här något större än de, som vanligen uppgivas.

1. *Hane, gammal*, 11 juni 1875, Gotland.

Näbb vaxgult; näbbåsens bakre hälvt brun, främre citrongul. Käkkant gul; överkäken nedböjd; underkäkens bakre del gul, trakten omkring vinkeln zinnoberröd, likasom munvinklarna. Ögonlockskanter mönjeröda; iris gul. Huvud hvitt. Hals hvit. Mantel svart; skulderfjädrar svarta, de 3 yttre med hvita spetsar; kors gråsvart; övre stjärtäckare hvita med mera genomskinliga tvärstreck. Stjert svagt avrundad; stjärt pennor 6 par, hvita. Bröst, sidor, mage och undre stjärtäckare samt slaksida hvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor: 1 mycket liten, hvit, spetsen ljusgrå; stora 10 med hvita, å 1—6 små, å 7—10 stora, hvita fläckar å spetsen; armpennor 17 med hvita spetsar och vitgrå spolar å de mellersta; armbågpennor 4: 1—2 med mindre hvita fläckar i spetsarna; de små handtäckarna bruna; armtäckare bruna, de mellersta ljusare bruna; undre överarmtäckare hvita, mot spetsarna ljust gråhvita. Fötter gula; vadtäckare hvita; skenben till två tredjedelar fjäderklädda. Tars gul; tår: 3 > 4 > 2 > 1, simhud gul; klor svarta, närmast tarsen gula, 3 > 4 > 2, 1 mycket liten, när icke marken.

2. *Hane, gammal*, juli 1877, Gotland, W. WÖHLER.

Näbb gult; näsås gulgrå; underkäkens fläck zinnoberröd, stor. Munvinkel röd; iris gul; övre ögonlockskanter röda. Fötter gummiguttgula; klor svarta.

3. *Hona, gammal*, juli 1877, Gotland, W. WÖHLER.

4. *Hona, gammal*, 11 juli 1875, Stockholm.

Näbb över allt vaxgult, utom trakten omkring underkäkens vinkel, som är mönjeröd och spetsen ofärgad; näbbås avrundad. Käkkant rät, framåt nedböjd; munvinklar mönjeröda. Pannvinkel bakåt riktad, spetsig. Ögonlockskanter mönjeröda; iris gul. Huvud hvitt; ögonlockskanter röda. Hals hvit. Rygg framtill askgrå, botten gråbrun; skulderfjädrar gråsvarta, enfärgade med knappt märkbara, svaga tvärstreck; kors gråsvart; övre stjärt-

täckare hvita med svaga, halft genomskinliga tvärstreck. Stjert hoplagd tvär, utbredd, svagt avrundad; stjertpennor hvita, enfärgade med tvärstreck; tumvinge med 4 fjädrar svartbruna, 1 och 2 med ut- och infan till stor del hvitt; handpennor: 1 liten < närmaste handtäckare, vit, infan med spets svart; stora 10: 1—5 svarta, framom spetsen å ut- och infan en stor, vit fläck, 2—5 spets avnött, spetskant vit, 6—9 gråbruna med vit spets; handtäckare bruna; armtäckare bruna, de mellersta hvita, med obetydliga, ljusbruna fläckar; alla kanttäckare hvita; undre handtäckare ljusgrå, de smärre hvita med ljusgrå kanter, endast 2 stycken brunfläckiga; undre armtäckare ljusgrå; undre kanttäckare hvita; undre överarmtäckare hvita, mot spetsarna svagt gråhvita. Fötter höggula; vadtäckare hvita. Tars gul; simhud höggul; klor gråsvarta.

5. *Hona, gammal, i ruggning*, 11 juli 1875, Stockholm.

Näbb vaxgult, spets gråvit, ovan med svart fläck; iris gul; ögonlocks-kanter mönjeröda. Rygg framtill askgrå, baktill gråbrun; stjertpennor 6 par: 2—5 till venster mot spetsen svartfläckiga, 1 och 2 till höger med mycket otydliga fläckar; tumvinge med bruna fjädrar; handpennor stora: 8, 9 och 10 i utväxt, små, de yttre svarta, färg övergående till brunt å de inre, 1 med vit fläck framom spetsen, 1—7 spetskanten obetydligt vit, 8 med vit spets och fläck i infan; armpennor 18, bruna med vit spets, 15 och 18 nya, svarta med vit spets; armbågspennor 4, bruna, med hvita, nötta spetsar; handtäckare bruna med vit spets, de små bruna; armtäckare bruna, de mellersta ljusare bruna. Fötter och tår gula, $3 > 4 > 2 > 1$.

6. *Hona, i ruggning*, 11 juli 1875, Stockholm.

Lika med föregående, men näbbåsen å spetsen med svarta fläckar. Rygg och skulderfjädrar mörkgrå; stjertpennor till venster: 4, 5, 6 mot spetsen svartfläckiga, 2 vit, avnött, de övriga hvita, bytta; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor stora 10, vid spetsen å infan med liten vit fläck, 2—4 svartbruna, 5—10 bruna med vit spets; armtäckare bruna. Fötter ljust gröngula; simhud vitgul.

7. *Hona, gammal, i ruggning*, 30 juli 1875, Grisslehamn, HENNING KINBERG.

Näbbets yttersta spets gul. Käkkant, utom vid spetsen, intryckt; överkäken skjutande utom och nedom underkäken. Huvud, hals och kråva hvita; mantel främst å ryggen svartgrå, för övrigt gråbrun med utväxande gråsvarta fjädrar; skulderfjädrar: de längsta med hvita spetsar, den yttersta ny, gråsvart, de övriga svartbruna med nötta spetsar; kors svartgrått; övre stjer ttäckare hvita. Stjert tvär, vit; stjer tpennor 6 par nötta, 1 paret mest, hvar för stjerten är lätt klugen. Bröst och övriga undre delar, i synnerhet längs midten med utväxande fjädrar. Kroppen undertill vit. Vingar spetsiga; tumvinge

med 4 fjädrar svartbruna: utfan hos 1 till största delen, hos 2 mindre hvitt; handpennor: 1 liten, < 1:sta handtäckaren, vit, infan och spets svarta; stora 10: 1—3 svarta, de övriga och spetsarna övergående till svartbrunt, 1 med vit fläck nära spetsen, delad av svart spole, spolar svarta, utom å 1—4, der ett mindre inåt avtagande stycke, framom spetsen och den hvita fläcken, är vit, yttersta spetsarna å 2—5 hvita, nötta, å de inre med tilltagande hvita spetsar, nötta; armpennor 20, gråsvarta med långa, hvita spetsar, inåt tilltagande, så att de å de inre till den 16:de äro mest hvita, de innersta bruna med endast spetsen vit; armbågspennor 4, bruna med tydliga tvärvågor, korta, hvita, nötta spetsar, < armpennorna, inåt avtagande; överarm-pennor 4, inåt tilltagande, gråsvarta; handtäckare, 1 smal, > 5, utfan, utom vid spetsen, hvitt, de övriga brunsvarta, de små av samma färg; undre hand-kanttäckare hvita; armtäckare svartbruna, likasom de mellersta; kanttäckare och undre handtäckare hvita [stundom gråhvita]; de mellersta med svartgrå spetsar; undre arm-, kant- och överarmtäckare hvita, dessa sista inåt tilltagande. Fötter höggula; vadtäckare hvita, nå hälen; skenben fjäderklädt nästan till understa fjerdedelen. Tars något hoptryckt, framtill trind; tår: $3 > 4 > 2 > 1$, simhud med nästan rät kant, den yttre något mera vinkelformigt utskuren; klor svarta, $3 > 2 = 4 > 1$; 1 når ej marken.

8. *Hona, gammal*, augusti 1875, Grisslehamn, HENNING KINBERG.

Första lilla handpennan < 1:sta handtäckaren, vit med svartgrå spets.

9. *Hona, gammal*, augusti 1875, Grisslehamn.

Undre handtäckare gråhvita.

10, 11. *Honor, nykläckta, ur samma bo*, 11 juli, Furilen, Gotland, MEVES. Riksm.

Näbb vid roten mörkbrunt, spetsdelar och kalkspets brungula. Näsborrar låga, framtill högst. Huvud ovan gråhvitt eller gulhvitt med talrika svarta fläckar. Rygg och andra övre delar av samma färg som huvudet, men fläckarna svartgrå. Bröst hvitt, sidor gråhvita.

12. *Dundrägt, få dagar gamla*, 4 juli.

Näbb svart, främst grå, kalkspets smal, vit. Huvud vitgrått, svartfläckigt. Övre delar grå med mörkbruna fläckar. Bröst hvitt, sidor och gump grå.

13. *Unge ur boet*, juli, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart; spetsen och främsta delen av näbbåsen grå. Käkkant rät, framåt bågböjd; överkäken något > underkäken. Munvinkel något neddragen, grå. Näsborrar låga, framtill 1 m.m. höga, bakåt avsmalnande; näslock med rät kant, svart. Hela fjäderklädnaden i utväxt, nästan över allt med å fjäderspetsarna kvarsittande grått dun med hvita spetsar. Huvud

svartgrått. Hals grå, de utväxande fjädrarna svartgrå med hvita [eller vitgula?] fläckar; kräva av samma färg, fjädrarna mera utvuxna. Rygg, kors och skulderfjädrar svartgrå med brungult bräm; övre stjärtäckare svartgrå med hvita spetsbräm och tvärband. Stjert ännu kort, tvär, men något avrundad; stjärt pennor 3 par: (2—4?) något utvuxna, svarta, spetsar och fläckar hvita. Bröst grått, vitfläckigt; undre stjärtäckare hvita med svartgrå tvärband; mage och slaksida hvita, gråfläckiga; tumvinge med 4 gråsvarta fjädrar; handpennor: stora 10, gråsvarta med grå spetsar och spetsdun; armpennor omkr. 18, svartgrå med spetsdun och hvita spetsar; armbågspennor omkr. 4; hand- och armtäckare av samma färg som pennorna och föga kortare; de mellersta och kanttäckarne svartgrå, gul- (el. vit-?) fläckiga; undre täckare grå med utväxande små spetsar. Fötter gråbruna; skenben fjäderklädt till tarsens understa tredjedel; tår: $4=3>2>1$; klor: $3>2=4>1$: 1 och 4 hoptryckta, 2 och 3 inåt vidgade.

14. *Unge*, 10 juli 1878, Gotland, W. WÖHLER.

Näbb brunsvart, spets horngrå. Huvud och hals mest dunklädda, utskjutande fjäderspetsar. Fjäderklädnaden för övrigt i utväxt, täckande, utom å handpennor och tumvinge med kvarsittande vitt och grått spetsdun. Mantel gråsvart med grågula brämfläckar; övre stjärtäckare hvita med svartgrå band och fläckar. Stjert svart med hvita band, spets- och brämfläckar; stjärt pennor 6 par: 1:a kortast, spetsdun till en del kvarsittande. Bröst, sidor och mage svartgrå med hvita fläckar och band, samt grått dun med hvita spetsar. Fötter rödgrå och ljusgrå. Tars upptill mycket tjock; klor gråsvarta.

15. *Ung*, 8 oktober 1875, Färöarna, H. C. MÖLLER.

Näbb svart, spets grå. Käkanter intryckta; underkakens spets' undre kant jemnt bågformigt utskuren. Munvinkel gråvit. Näsborrar öppna, högst vid midten och framtill. Huvud ovan svartgrått med hvita sidobräms; huvudets sidor med samma färger, men kinderna äro hvita med ljusgrå spolband; haka vit; framhals vit med ljusgrå spolband; kräva vit med ljusgrå fläckar nära fjäderspetsarna. Halsrygg, rygg och kors svartgrå; spetsbräm brungrått, vid förstoring vitt, botten och breda sidobräms hvita; skulderfjädrar gråsvarta, spetsbräm vid förstoring hvita; övre stjärtäckare hvita, mot spetsen med dragning åt rostgult, tvärband gråsvarta med skarpa gränser. Stjert avrundad; stjärt pennor 6 par, gråhvita, gråspräckliga med svarta, väl begränsade fläckar och spetsar, spetsbräm vitt, 1 och 2 till större delen svarta, vid midten med smala, gråhvita tvärband och streck. Bröst vitt med grå fläckar i spoltrakterna; sidor hvita med svartgrå fläckar; mage vit med sparsamma, ljusgrå fläckar; undre stjärtäckare hvita, mot spetsarna gulhvita, de stora med svarta, skarpt

begränsade, men oregelbundna tvärband och fläckar; slaksida grå med hvita spetsar. Vingar spetsiga, spolar till obetäckta delar svarta; tumvinge med 4 fjädrar, svarta; handpennor: 1 liten svart med svartgrå spoltrakt; stora 10, svarta, 7—10 med spetskant svartgrå; armpennor 16, böjda, svarta, mot spetsarna svartgråbruna med gulhvita spetsbrämfläckar; armbågspennor 7, räta, 3:dje längst, svarta, mot spetsarna svartbruna, spetsbräm gulhvita; överarmpennor gråsvarta, spetsbräm gråvitt; handtäckare, även de små, svarta med grå spetskanter; armtäckare och de mellersta svarta med gulgrå spetsbräm; kanttäckare svarta; undre handtäckare askgrå; undre armtäckare askgrå med svaga, vitgrå flammor, de mellersta gråsvarta med grå fläckar; undre kanttäckare svartgrå; undre överarmtäckare gråsvarta, svagt gråflam-miga. Fötter rödbruna (torra); vadtäckare hvita, gråfläckiga; skenben fjäderklädt till två tredjedelar. Tars framtill trind; tår: $3>4>2>1$; klor: $3>2>4>1$ svarta, 3 och 2 breda.

16. *Ung hona*, 9 sept. 1882, Göteborg, A. H. MALM.

Näbb svart; iris brun. Huvud ovan brungrått med hvita sidobräms; ögonlockskanter svarta; haka vit med nästan täckande ljusgrå spetsfläckar; framhals grå, vitfläckig; kräva vit med grå tvärband. Rygg och skulderfjädrar svartgrå med hvita bräm; kors rosthvitt med svartgrå, pilformiga, breda fläckar och tvärband. Stjert gråsvart och vit med vitt spetsbräm; stjärt pennor 6 par, mot roten och utåt med tilltagande hvita fläckar och band, 6:e paret vitt med svartgrå fläckar. Bröst vitt, tvärband grå; mage vit med vitgrå tvärfläckar; undre stjärtäckare hvita med svartgrå tvärband. Tumvinge med 4 fjädrar, gråsvarta, 2—4 med gråhvita spetskanter; handpennor stora 10, utfan å 1—5 svarta, å de inre övergående till grått, spetskanter vitgrå; armpennor 15, svartgrå och gråsvarta med hvita spetsar; armbågspennor 5: $1=2>3=15$:de armp.; överarmpennor brungrå med hvita spetsbräm och brämfläckar; handtäckare gråsvarta med gråvitt spetsbräm, de små likaså; armtäckare svartgrå och grå med gråvitt bräm, de mellersta svartgrå med brungråvitt bräm; undre handtäckare vitgrå; undre armtäckare vitgrå med hvita flammor, de mellersta och undre överarmtäckare svartgrå, vitfläckiga; smalben violettgrå. Tars framtill och tår violettbruna med mörkare bruna tvärband; simhud brungrå; klor smala, $3>2>4>1$.

Ägg. Ovala, olivgrå, olivgröna eller olivbruna, stundom vitgrå, gröngrå eller ljusblå; grundfläckar violettgrå; ytfläckar bruna, större eller mindre.

N ^o	1 ♂	2 ♂	3 ♀	4 ♀	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 ♀	9 ♀	10, 11 p.	12 p.	13 j.	14 j.	15 j.	16 ♀ j.
Längd	575	577	536	530	520	525	524	535	540	—	—	385	400	530	575
Huvudets längd	—	116,6	106,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92	102	112
Näbb, längd t. pannan.....	55	56,6	49	50	48	46	49	50	49	17	25	35	36	45	51
» » » munvinkeln	77	74,7	66,7	70	72	76	70	70	70	c. 25	37	56,5	56,5	63	71
» » » fr. spets. t. näsb.....	—	26,4	21,6	—	—	—	21	—	—	8	10	15	15,5	18	21,5
» höjd vid roten.....	20	17	16,8	17	15	16	17	17	15	6,5	9	10,5	14,6	15	13,7
» » » näsborr.	17	15,7	14,5	15	14	15	16	15	14	6	8	10	11	14	15
» » » underkäksvinkeln	17	—	—	15	15	14	16	15	14	7	8	—	10	13,5	13,2
Gapets bredd.....	24	28	27	28	30	28	30	30	27	—	—	20	21,5	22	16
Näbbets bredd vid näsb.....	—	8	7	—	—	—	—	—	—	3,4	4,2	6	6,4	7	8
Underkäkens spets, längd	15	15	13	16	16	14	15	12	12	5	5,5	8	8,4	11	13
Näsborrar.....	—	9×1,8	10×1,4	—	—	—	11×1,5	—	—	2,3	3	—	7×1,4	9×1,6	8×1,7
Vingens längd, direkt.....	435	428	410	394	387	387	403	410	390	—	—	200	230	370	395
Vingbredd.....	1400	1450	1385	1351	1310	1312	1376	1375	1345	—	—	810	90	1280	1350
Tumvinge.....	—	118	108	—	—	—	—	108	113	—	—	93	96	113	110
Stjert, längd	175	162	159	143	143	143	157	143	146	—	—	58	70+20	162	167
Stjertspets framom vingspetsarna.....	—	70	66	—	—	—	45	—	—	—	—	45	15	17	45
Tars.....	62	65	60	63	59	57	63	60	57	23	34	62	56	62	66
Mellantå med klo	57	60	56	55	52	50	55	52	53	22	32	53	54	53	52+9,8

1—4. Färöarna, H. C. MÜLLER.

1. 8 juni 1881. Olivgråbruna; grundfläckar svartgrå; ytfläckar och krumelurer bruna, störst och talrikast å tjockändan; b olivbruna; fläckar mest spridda.

2. 8 juni 1881. a, b olivgrå med små fläckar; c kort, olivgråbrunt med grundfläckar större å tjockändan; ytfläckar mest små.

3. 9 juni 1881. Fläckar större och mindre; a olivgrått; b smutsigt olivgrått; c olivbrungrått.

4. 9 juni. Olivbruna; fläckar mest spridda och medelstora.

5. 1869, Shetland, CROWFORD, Riksm. a, c olivgröngrå; fläckar spridda; b olivgrått.

6. Samma ort, Riksm. a, c olivgröngrå; fläckar små, mest i krans; b olivgråbrunt; fläckar små, spridda.

7. 8 juni 1883, Sandhamn, OSSIAN EKBOHRN. Hvitgrå, fläckar spridda, stora; grundfläckar svartgrå, flytande; ytfläckar mörkt olivbruna.

8. 25 maj 1882, Eknö, nära Furusund, G. KJERRULF. Långsträckt, spetsigt, olivgråbrunt; fläckar mindre, mest spridda.

9. 25 maj 1882, Sandhamn, OSSIAN EKBOHRN. Gröngrå, fläckar större och mindre, mest spridda.

10. 18 juni 1877, Sandhamn, OSSIAN EKBOHRN. Olivbruna, något glänsande; fläckar mest spridda och medelstora.

11—16. 24 maj 1883, Kylley, Gotland, STENSTRÖM.

11. Olivgrått, fläckar och krumelurer mest spridda.

12. Smalt, hvitgrått; fläckar små, spridda.

13. Olivbrunt, fläckar stora, talrikast omkring tjockändan.

14. Liknar n. 11, men fläckar mindre. Flere erhållna samma dag, men kullarna osäkra.

15. Bukiga; a, b ljusblå; a med trådlika och korniga upphöjningar och långsgående gropar; b = a, men har färre upphöjningar och gropar, har några få blåsvarta fläckar; c olivbrunt med få, mycket stora fläckar.

16. a, b hvitblå med spridda ljusblå grundfläckar och få små mörkblå ytfläckar; c olivgråbrunt med små, spridda ytfläckar.

17, 18. 26 juni, Lilla Karlsö, Gotland, STENSTRÖM. Starkt ruvade; olivgråbruna, fläckar mest spridda.

19—21. Åland. Starkt ruvade. Gröngrå; fläckar stora och små. Vet.-Inst.

22—29. Gotland, W. WÖHLER.

22. Maj 1881, Klintebys. Olivgrå fläckar och breda band, mest spridda; b, c fläckar små, få större.

23. Juni 1881, Karlsö. Liknar n. 22, men band saknas.

24. Juni 1882. a olivgrått, småfläckigt; b olivbrungrått med större fläckar.

25. 4 juni 1883. Olivbruna med större fläckar å tjockändan.

26. 4 juni 1883. Nötbrunt med talrika, mörkt rödbruna, oregelbundna fläckar.

27. 5 juni 1883. Olivgrå; fläckar små, mest spridda.

28. 5 juni 1883. Liknar n. 27.

29. Juni 1883. Olivbrungrått, fläckigt.

<i>Nº</i>	1 a	b	2 a	b	c	3 a	b	c	4 a	b	5 a	b	c	6 a	b
Äggets längd	70,5	68	67,6	66,5	61,2	70,6	65,5	65,4	66,7	63,5	73,2	72,7	71,7	64,4	63,8
» bredd	49,6	50	48,0	49,6	48,2	49,8	49,1	48,6	46,7	47,5	49,5	48,9	46,7	46,6	46,8
» spets.....	25,9	18	19,6	16,9	13,0	20,8	16,4	16,8	20	16	23,7	23,8	25	17,8	17
» reduc. längd	1,58	1,36	1,2	1,34	1,27	1,42	1,33	1,35	1,43	1,34	1,49	1,49	1,54	1,38	1,36
» rektangel	3144	3400	2758	3298	2950	3516	3216	3178	3115	3016	3623	3555	3348	3001	2986

<i>Nº</i>	c	7 a	b	8	9 a	b	c	10 a	b	c	11	12	13	14	15 a
Äggets längd.....	62,8	69,3	65,2	71,6	69,2	68,3	67	66,2	65,5	63	72,8	69,2	71,4	64	67,7
» bredd.....	45,8	46	46,3	44,9	41,7	46,1	48,7	45,4	45,8	43,5	50	43,4	49,5	46,3	48,5
» spets.....	17	23,3	18,9	26,7	27,5	22,2	18,3	20,8	19,7	19,5	22,3	25,8	21,9	17,7	19,2
» reduc. längd.....	1,37	1,5	1,4	1,59	1,66	1,48	1,38	1,46	1,43	1,45	1,45	1,59	1,44	1,38	1,4
» rektangel.....	2876	3188	3019	3215	2886	3149	3263	3005	3000	2741	3615	3003	3534	2963	3283

<i>Nº</i>	b	c	16 a	b	c	17 a	b	18 a	b	c	19	20	21	22 a	b
Äggets längd	64	62	67,6	67,4	64,6	69	67	64	64	63,3	67,6	71,4	65	68,2	67,2
» bredd	50,7	49,2	49	46,4	41	46,8	47,3	46,7	46	44,1	47,5	45,9	42,3	46,2	46,4
» spets.....	13,3	12,8	18,6	21	23,6	22,2	19,7	17,3	18	19,2	20,1	25,5	22,7	22	20,8
» reduc. längd.....	1,26	1,26	1,38	1,45	1,58	1,47	1,42	1,37	1,39	1,44	1,42	1,56	1,54	1,48	1,45
» rektangel.....	3245	3050	3312	3127	2649	3229	3169	2989	2944	2792	3211	3277	2750	3151	3118

<i>Nº</i>	c	23 a	b	c	24 a	b	25 a	b	26	27 a	b	28 a	b	29
Äggets längd	62,5	70	69,3	68,7	69	67,3	72,5	70,3	67	72	72,3	67,3	66	70
» bredd	47,5	47,4	48,3	46	46,9	45,2	49,4	49	49,4	49	47,4	46,5	47,3	47,3
» spets.....	15	22,6	21	22,7	22,1	22,1	23,1	21,3	17,6	23	24,9	20,8	18,7	22,7
» reduc. längd	1,32	1,48	1,43	1,49	1,47	1,49	1,47	1,43	1,36	1,47	1,52	1,45	1,40	1,48
» rektangel	2969	3318	3347	3160	3236	3042	3582	3445	3310	3528	3427	3129	3122	3311

Ägg: 62—68×44—48, BALDAMUS. Färöarna: 63—73×45—51 (55—58). 'Lapland': 71×47—51, COLLIN; 63×45—73×55, BENZON hos DRESSER; 64—66×45—46 m.m., DEGL. & G. Gotland: 66×44—73×48, HOLTZ.

Vigt 20 qvint. 56 gr. — 23 q. 42 gr.; skalen fr. 1 q. 20 gr. — 1 q. 44 gr., HOLTZ.

NAUMANN säger, att ungarna på huvud och hals alltid hava hvit botten.

'Första ungdrägten är mörkare än den hos *L. argentatus*. Ungen är fullt utvecklad i sept.'

'I andra året är manteln mycket mörkare, mörkbrun med smala, ej naggade, nästan hvita bräm, fjädrarna något tillspetsade, fötterna högre, allt i jämförelse med *L. argentatus*, NAUM. Jemför för övrigt beskrivningarna.'

Vår Sillmåse har man väl förr ansett tillhöra både Grönland och Island, men det har icke blivit bekräftadt. Han omtalas från Färöarna av LANDT 1800; sändes mig 1844 derifrån av P. ALBERG HOLM. Är här mycket allmän, kommer i mars, bort-

flyttar i sept., enl. H. C. MÜLLER, som senare meddelat DRESSER, att den kommer dit den $\frac{16}{4}$ — $\frac{18}{4}$. Födan utgöres i synnerhet av Sill och annan småfisk samt avfall från fiskerien och Grindefångsten samt av ägg. Skall fiska även om natten. Ägg vanligen 3, läggas i slutet av maj och början av juni; de insamlas. Boet är byggt av mossa och gräs. Häckar kolonivis på lägre fjellslätter och i bergen. Han är nyttig, emedan han göder marken och förtär skadliga insektlarver. Han jagas jemt av *Lestris cattrhachtes*.

Lägger ägg, enligt LEHM, i Finmarken 14 dagar före mid-

sommar, vid Tromsö allmän, NILSSON; ungarna äro flygga omkr. 14 dagar senare än de av *L. marinus*, d. v. s. omkring den 4 sept., LILLJEBORG. Bon byggas här av grässtrån, men ej tång eller sjögräs, SOMMERFELT. På Tamsö, Porsangerfjorden, en stor koloni av flere arter Måsar. Förr insamlades årligen omkring 10,000 ägg, men år 1876 omkring 4,000; den $\frac{15}{7}$ 1876 hade han nyss utkläckta ungar, COLLETT. På Bodö och närliggande öar i stor mängd, GODMAN; på Bergens redd talrikast och icke skygg, RASCH, HEUGLIN. Besöker sällan inre vattendrag; i juli uppehöll sig en flock i Valders. I Kristianiatrakten under flyttningstiderna. Han är långsamt Norges vestkust talrik upp till ryska gränsen, ofta i sällskap med *L. marinus*. Ö. om Lindesnäs nästan endast under flyttningstiden, då han går in i fjordarna till elvmynningarna, häckar långsamt vestra och norra kusten av Norge och på de yttersta skären, dock icke särdeles talrikt om våren, i apr. och maj dock temligen allmän; om hösten i synnerhet unga foglar, COLLETT.

I Lappland, i synnerhet om våren, i de större sjöarna, NILSSON. Sågs på skären emellan Hernösand och Sundsvall den $\frac{3}{4}$, MEVES. I Dalarne sällsynt, erhållen vid Korså den $\frac{19}{8}$ 1871, THEORIN; vid Horndahl i Dalarne erhöles en, den enda som visat sig 1837-38, enligt samtidigt meddelande av LUNDBORG. I Upsalatrakten sällsynt under vår och höst, MESCH. Kommer om våren till Stockholmstrakten med Norsen, FISCHERSTRÖM, 1785. Vid Stockholm utanför Norrström talrik; kommer, då isen går upp, och drager bort, då den lägger sig. Även under den tid isen ligger ser man honom stundom å det öppna vattnet nedom Norrström, der han är talrikast. SUNDSTRÖM anser den talrikare i Mälaren. Vid Sandhamn börjar han visa sig i medlet av april. Fulla kullar ägg träffas i allmänhet icke förr än i midten av sista

hälften av maj. Då äggen borttagas, värper fogeln ända in i juni månad, enligt meddelande 1883 av O. EKBOHRN. På Mörkö erhållen den $\frac{24}{8}$, Riksm.; kom i sept. Häckar i ej ringa antal i Södermanlands skärgård. Ungarna äro matnyttiga. En flock sågs vid sjön Tysslingen i maj 1846, SUNDSTRÖM. Ägg erhållna på Hartsö d. $\frac{15}{6}$ 1869, Riksm. I Norrköpings skärgård sparsam; i Östergötland ofta på sjön Glan, LUNDBORG. Östra kusten under hela vintern, enligt meddelande av KOLTHOFF.

I Bohuslän från mars till och med okt. allmän längs kusten och i synnerhet vid de yttre skären; lever skild från samsläktningar; knappt övervintrar någon, W. v. WRIGHT. I trakten av Ronnum under sommaren allmän, LLOYD. Årligen i Bohuslän; en hona erhållen den $\frac{20}{8}$ och en den $\frac{4}{8}$ 1837, B. FRIES, enligt en samtidig anteckning; anses ej övervintra; vid Göteborg sällsynt, MALM. Vanlig på de yttre skären, flyttar oregelbundet; gamla ej i sept.; unga sällsynta om vintern; kommer i apr. eller oftast i maj, enligt meddelande av KOLTHOFF.

Förekommer någon gång i Almesåkra, Jönköpings län; erhållen vid Spexhult 1880, CARLSON, visar sig sällan i det inre av Småland. I Ö. Småland, TISELIUS.

Häckar på Öland, WESTERLUND. Sågs här och der på kusten, MEVES. DRESSER beskrev en härifrån, erhållen den $\frac{29}{8}$ 1869. På Gotska Sandön, EISEN, STUXBERG, talrik, HOLTZ. LINNÉ erhöles flere på Gotland den 14 juli 1741. En ung fogel uppfödde han med kött till påföljande vår, då den blev hvit och på ryggen grå och alldeles lik sina föräldrar. På Gotland allmän, häckar, KOLMODIN. HOLTZ fann honom häckande på Lilla och Stora Karlsön, Heligholmen, Östergarnsholmen, Maigö och Grundet; efter platsens beskaffenhet än på höga plataer, än på stora klippblock eller mellan stenar, på strandgrus, i en liten fördjupning.

Boet på högre ställen var av mossor, på lägre av tång, *Fucus vesiculosus*. Häckar kolonivis under senare hälften av maj; är här skygg. På Fårön ägg erhållna den 4 1858, Riksm., ungar den 11 1858, MEVES; den 15 ägg, de flesta temligen ruvade, andra klara; 50 par häckade på Marpelsholm, Fårö. Två kullar ägg tagas, sedan får fogeln ruva. År 1867 häckade omkring 100 par i frodigt gräs på Skenholmen, HOLTZ.

I N.Ö. Skåne, inne i landet sällsynt vår och höst, GADAMER, WALLENGREN. En ung på Ringsjön i nov., enl. meddel. av C. MÖLLER; vid Lomma; 1854 sköts ett ben av en, som fäldes, då han återkom 1855, ÅSTRÖM. S. kusten i synnerhet höst—vår.

F. BOLLE menar, att HAUCHS liknelse i följande vers gäller denna art:

Är det sannt, att havsfruar stå
Som hvita Måsar på strand?

I Danmark sällsynt under senhösten, vid Köpenhamn dock ej sällsynt. Häckar på Saltholmen, hvarifrån ungar hava erhållits till zoologiska trädgården i Köpenhamn. I Öresund talrikare: jan. 1821, 12 1839, 30 1846, 16 1863, 16 1869; om vintern på Möen, KJÆRBÖLLING, COLLIN. Vid Flensburg den 10 1838. Erhållen vid Stora Belt i jan. 1821. I Danmark på kusten om hösten, TEILMANN. Besöker kusterna om vintern, i synnerhet allmän på Jutlands vestkust, A. BENZON hos DRESSER.

Erhållen vid Flensburg den 10 1838; bortflyttade 1879 den 25, Jahresb. I Slesvig och Holstein från okt. till medlet av mars ej talrik, endast efter ihållande V. storm flockvis vid vikar och flodmynningar vid Nordsjön, ROHWEDER. I Slesvig och Holstein 1876 regelbunden om vintern. Iakttagen flere gånger vid Husum under dec., jan. och febr. Vid Nordsjökusten vid Husum 1880 flere gånger iakttagen i jan. och febr., Jahresb. På

Nordfriesiska öarna om vintern ej sällsynt; nästan årligen hava i synnerhet unga foglar iakttagits, ROHWEDER. På Helgoland, NAUMANN, J. H. BLASIUS.

I Finland talrik, följer ångbåtarna och förtär bröd och annat, som kastas åt dem, v. NORDMANN. Han är ej med säkerhet träffad i Lappmarkerna. Talrik i alla 'inre' trakter, häckar till 64—65°, vid Botniska Viken till Torneå, 66°. På Åland 'sällsynt', BERGSTRAND, PALMÉN. Ägg erhållna derstädes den 10 1864, Veter.-Inst. Vid Kuopio den allmännaste arten, men ej talrik; kommer något förr än *L. canus*. I Kajana allmännare än *L. canus*, men icke talrik; häckar på holmar och klippor i de större sjöarna, MALMGREN, J. v. WRIGHT.

På N. kusten av Kola, häckar i fogelbergen, enligt meddel. av HENNING KINBERG. SV. delen av Kola och Hvita havet, PALMÉN. Vid Arkangel mycket allmän, LILLJEBORG, MEVES, ALSTON, BROWN. Vid S:t Petersburg, MEVES, sällan fäld, BRANDT.

I Estland och Lifland vid havsstranden, men ej vid insjöarna, MEYER. Av Måsar i Kurland omtalas flere arter av BESEKE, men namnen synas mig osäkra. Senare har man funnit denna art ej sällan, ävensom dunungar, GOEBEL. Från Östersjöprovinserna i allmänhet nämnes han av SEIDLITZ och SCHWEDER. I Moskva sällsynt i apr., BOGDANOW; Kasan, Onega. I Polen under flyttning allmän, men även vid andra tider och vid svårt väder, TACZANOWSKI, DRESSER. Under flyttning i östra Europa. I Astrakan mycket sällsynt, SEEBOHM. Troligtvis(?) i Yurgorsky-sundet och Waigats, v. HEUGLIN. GEORGI omtalar honom 1772 från Sibirien såsom allmän.

I Tyskland under aug. och apr. på vattendragen, BECHSTEIN. På Tysklands havskust i okt., BREHM. På Pommerns kust stundom även om sommaren, men i synnerhet på sensommaren under

flyttning på Tysklands floder och sjöar, i Schlesien, på Rhen, Main och Fulda; 1801 den $\frac{25}{2}$ vid $+ 20^\circ$ och NÖ. vind sågs en skara, MEYER, WOLF. På Poel, vid Mecklenburgs kust, temligen talrik i okt., ZANDER. Vid Darserort 1857, v. PREEN. Vid Danzig, BÖCK. Iakttagen i Mecklenburg. Flyttar över Schwerin, v. PREEN. I Pommern ej allmän, HORNSCHUCH, SCHILLING. På kusten under flyttning, HOLLAND. Häckar icke i Nordtyskland; utom under häcktiden förekommer han överallt vid kusterna, vid Östersjön väl talrikare; inne i landet ensam, BORGGREVE. Vid Tysklands floder, BENICKEN. Under många år talrik under flyttning på åkerfält, följer plogen sökande Ollonborrlarver m. m., E. v. HOMEYER. På Rügen 1852 en och annan vid storm i medlet av nov. vid Östersjökusten; är der försiktig, SCHILLING. Unga foglar träffade på Rhen, Neuwied, BRAHTS. I Ö. och V. Preussen talrik, RATHKE. I Mark, SCHULZ, stundom om höst och vinter, VANGEROW. I Brandenburg sällsynt, även vid Cunersdorf och Frankfurt a. O., SCHULZ; erhållen vid Neustadt Ew., träffad i okt., SCHALOW. Flere gånger träffad vid Braunschweig, R. BLASIUS. I Münsterlandet irrgäst? ALTUM. Vid Münster erhållen i första ungdräkten den $\frac{11}{10}$ 1852. Vid Mansfeld en ung erhållen i nov. 1859, SCHLEGEL. Den $\frac{21}{6}$ 1826 i Anhalt; på Saltsjön vid Mansfeld den $\frac{13}{10}$ 1831 sågos 11 st., av hvilka flere fälades, NAUMANN. I Wetterau stundom på floderna under flyttning, i synnerhet under sensommaren, JÄGER. På Rhen vid Mainz ofta träffad, RÖMER. I Altenkirchen 1876 träffad under senhösten. Nämnas såsom irrgäst före 1879, Jahresb. Träffad i Halle, E. REY; i Schlotheim i N. Thüringen, LUNGERSHAUSEN. En flock sedd vid Hanau på en ö i Main; en erhållen, MEYER, WOLF. Vid Tüchelhausen 1879. Oregelbunden på flyttning; vid Main i febr. och mars, Jahresb. Flere gånger iakttagen i Bayern; den $\frac{11}{11}$, $\frac{22}{11}$ unga fåtaliga; i medlet av okt.

vid Erlangen, den 2 nov. en ung hona vid Augsburg; den $\frac{1}{2}$ en på Bodensjön; den $\frac{28}{10}$ en på Donau. Träffad i trakten av Aisch av andra forskare flere gånger, men icke av JÄCKEL. Erhållen i trakten av Nürnberg den $\frac{1}{10}$ 1804, $\frac{28}{10}$ 1808, WOLF; Altmühl, Aisch vid Neustadt, Aurach och vid Regnitz i okt. 1854; mest unga foglar, JÄCKEL. I Schwaben och Neuburg tillfällig under flyttning, en ung fogel den $\frac{1}{11}$ 1854, LEU.

Vid Bodensjön på flyttning under sommaren, ej talrik, WALCHNER. På denna och andra sjöar i Schweiz; i aug. och sept. träffas stundom unga foglar, SCHINZ. RIVA omnämner honom från Ticino. Erhållen i Altenheim i medlet av okt. 1867, då flere funnos; anses som gäst, STÖLKER. I Genève-dalen oregelbunden på flyttning, F.-BEAUMONT.

I Görlitz den $\frac{30}{4}$ 1839 i häckdräkt. I Oberlausitz under maj i vådräkt, vanligare unga foglar, TOBIAS. I Böhmen i juni 1843, den $\frac{19}{6}$, A. FRITSCH. Erhållen den $\frac{1}{2}$ 1851 vid Kobesny i Planer Revier, DORMITZER. I Galizien och Bukowina sällsynt, SAWADSKI.

I Österrike, FINGER, flere gånger träffad, såsom i okt. 1823 och samma månad 1861, v. PELZELN. Erhållen då fiskarna i vattendragen vid Wien dogo, hvarvid denna och *L. argentatus*, *L. marinus* (och *L. eburneus*?) gjorde mycken nytta, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. I Transsylvanien sällsynt, erhållen den $\frac{19}{6}$ 1865, DANFORD, BROWN. I Vorarlberg om vintern icke talrik, BRUHIN. En gång i Lienz(?) den $\frac{12}{12}$, K. FRITSCH. Siebenbürgen tillfällig, SCHMIEDHOFEN. Från Ungern endast nämnd av KORNHUBER.

På Niederelbe, BOECKMAN. Regelbunden på flyttning vid Hamburg; vid Grasberg irrgäst, Jahresb.

På Borkum ej talrik under vintern. Under somrarna 1864, 1866, 1868 fälades åtskilliga. I Holland ofta om sommaren mycket närgången vid fiske, annars skygg. På S. Hollands kust ofta om

sommaren, v. DROSTE. På Hollands kust i okt. sällsynt, MEYER, WOLF. Erhållen i full dräkt den $\frac{1}{2}$ 1840; ung i ruggning till full dräkt den $\frac{1}{2}$ 1840, SCHLEGEL.

Shetland, DONNDORFF, om sommaren 1828 talrik, DROSIER. Erhållen i full dräkt d. $\frac{2}{3}$ 1861 av DUNN. I dundräkt, 4 och 6 dagar gamla, i juli 1856, SCHLEGEL. På Orkaderna under sommaren 1828 talrik, DROSIER. På samma öar i full dräkt den $\frac{1}{6}$ 1862, DUNN, SCHLEGEL. På Britiska öarna häckar han stundom, går om vintern uppåt floderna, JARDINE. Talrikast i norra trakterna, MORE. I Storbritannien, i synnerhet i nordliga trakter, besöker han om höstaftnarna det inre landet och drar i daggryningen till kusten, följer även strömmarna uppåt, R. GRAY, DRESSER. Om dess häckning i Skotland lemnar R. GRAY upplysning. Boet träffas vanligen bland ljung och är bygd av gräs och mossor. På Hebriderna allmän, häckar. Föda 'ägg'. På Northumberlandskust, Firth of Tay, Forth och Clyde om vintern vanligen ej sällsynt, men få kvarstanna och häcka. Somliga häcka vid kärr, andra vid havet, DRESSER. På Irland kusten rundt, ävensom på inre vattendrag, stannfogel; häckar i små kolonier, THOMPSON.

På Belgiens kust temligen allmän om hösten, träffad vid la Moselle, DE SELYS. Säges 'häcka' i S. Frankrike, DE SERRES. Besöker om vintern N. Frankrikes havskuster på flyttning vid Dunquerque i maj, aug., okt., nov. Häckar i la Hogue och Aurigny. Visar sig ofta om vintern, JAUBERT, LAPOMMERAYE. Uppgifterna, att han häckar i S. Frankrike, betvivlas av SHARPE och DRESSER, liksom av mig. I Eure-et-Loire en gammal i häckdräkt i apr. 1837. Dessutom har man erhållit flere unga foglar, MARCHAND. I Seine-inférieure, HARDY; en ung fäld i Côte d'Or den $\frac{1}{6}$ 1868, MARCHANT. I Provence säges han icke vara sällsynt, till och med häcka(?), J. W. v. MÜLLER. Kommer temligen oregelbun-

det till Savoyen ensam eller 2—3 st. tillsammans. Vid Frankrikes havskuster stannfogel, förtär utom fisk, levande eller död, även Grodor, kött, insekter, Sniglar. Fiskare i S. Frankrike hålla honom ofta levande, BAILLY.

Spanska sjön d. $\frac{1}{2}$ 1751(?), OSBECK. I Santander iakttagen i maj och juni, men är talrikare i nov., IRBY. Skall vara allmän i Portugal, A. C. SMITH; talrik stannfogel, NACEYRO. Vid Albufera sällsynt, endast unga foglar visa sig, VIDAL. I S. Spanien talrik om vintern och tidigt på våren, häckar ej, SAUNDERS. Vid Gibraltar skall han förekomma, SCLATER; om vintern i mängd, flyttar norr ut i medlet av april. En del kvarstannar över sommaren, IRBY. Atlantiska Oceanen, Medelhavet, Pr. BONAPARTE.

Ej allmän i Italien, erhållen i Genua, GIGLIOLI. I Mantua 1824, Lago di Como 1856, Lago di Varese, PAVESI. I Toscana, SAVI. På Sardinien ej sällsynt om hösten, enl. CARA, BROOKE; sparsam, SALVADORI. Mycket allmän i Medelhavet, SPERLING; en gång vid Messina; vid Palermo talrik, MALHERBE. Cagliari, GIGLIOLI, 1881. På Gozzo och Malta mycket sällsynt, erhållen vintern 1858 och i maj 1863, åtskilliga sedda 1859—60 samt i maj 1861 och 1862, C. A. WRIGHT. Vid Livorno och längs Ardenzas kust i maj, GIGLIOLI.

Norra Adriatiska havet hösten 1829, STETTER. I Grekland mindre talrik, i synnerhet vid lugnt väder; vid stark blåst går han in i vikar och hamnar. Gammal hane erhållen i maj vid lugnt väder och ungar i sept., v. D. MÜHLE; troddes häcka, hvilket är föga antagligt. Ej allmän, stundom ung fogel, gammal mycket sällsynt, POWYS. LINDERMAYER förmodar, att han häckar i Illyrien(?), 'emedan nästan årligen ungar fällas'. På Joniska öarna icke allmän i ungdräkt, och gamla foglar mycket sällsynta, POWYS. På Cykladerna, ERHARD. I allmänhet visar han sig i Grekland

sällan vid lugnt väder, men vid storm ser man honom ofta i de inre vikarne och i hamnarna. Jemför ovan om Måsarna under den klassiska forntiden. Enligt nyaste underrättelser anses han i Grekland sällsynt, KRÜPER.

I S. Ryssland i det inre talrik, besöker slagtarhusen och förtär avskräden derifrån, v. NORDMANN; i medlet av april 1860 trodde SIMPSON sig se den i Dobrudscha. Ensam på havsstranden och sjön Sinoe, SENTENIS. I Bulgarien, E. v. HOMEYER. Åtskilliga sedda på Svarta havet, men han är der ej talrik, ELWES. BUCKLEY. Kaspiska havet, BONAPARTE.

Möjligen sedd mellan Odessa och Eupatoria av GOEBEL. Skall hava erhållits vid Marmora-sjön i sept. eller okt., SCLATER, TAYLOR.

Mycket talrik vid Jaffa, TRISTRAM. Mindre Asien om vintern; då talrik vid kusten av Palestina; Galileen (*L. fuscescens*) enl. SCLATER. Vid Galileens sjöar talrik vid kusterna om vintern, TRISTRAM.

Sågs parvis i maj på Teneriffa och i juni på Madeira, GODMAN. En ung träffad i Bonny, men icke på Loango-floden, REICHENOW. På östra Marockos kust om vintern, DRAKE.

Vid Afrikas N. kust talrik vid stormig väderlek, TRISTRAM, DRESSER.

I Medelhavet följde i mars 1878 *L. leucophæus* och *L. melanocephalus* en från Neapel till Alexandria gående ångbåt nästan hela vägen, TAYLOR. Vår art är den talrikaste Måsen i Egypten och mörkare än från andra trakter i Medelhavet och i England. Musei-exemplar blekna. I Egypten och Arabien, LICHTENSTEIN. På Menzaleh-sjön, A. BREHM. På Nilen, i Sennaar, sågs d. 1² en midt ibland Gamarna, som det tycktes på ett kadaver av en Krokodil, VIERTHALER. Talrik på Egyptens Medelhavskust och Nilen, flyttar till Hvita och Blå Nilen, v. HEUGLIN; går långt uppåt landet, R. HARTMANN. Allmän på Nilen vid Beni Hassan, enkla individer nära andra katarrakten, men ej så allmän i de övre trakterna, ADAMS. Talrik på Nilen i Egypten och Nubien. I april sågos ofta små flockar, flygande norrut; erhållna nära Erment den 2⁴. Vid Port Said, KENNEDY. På Röda havet och i Adenviken parvis under hela året, v. HEUGLIN. Arabien vid Röda havet, BLYTH. *L. fuscescens* LICHT. på Röda havet och i Egypten, insamlades av EHRENBURG, bland andra finnes LICHTENSTEINS originalexemplar i museet i Leiden, SCHLEGEL. En varietet med mörk mantel vid Alexandria i stor

mängd, är den talrikaste Måsen i Egypten, i synnerhet vid Port Said, TAYLOR.

[*L. fuscescens* vid Kaspiska havet nära Baku. Träffad i Persien, Darasum, Daurien, på flyttning, DUBOWSKY, PARREX. För övrigt omnämnas under samma namn foglar från S. och Ö. Asien. Men dessa äro mycket tvivelaktiga. — COUES anser uppgifterna om dess förekomst i Amerika beroende på ett misstag.]

Sillmåsen har vanligen sitt tillhåll vid salt vatten. Han är icke skygg på platser, der han får leva i lugn, men försiktig der han ofredas, NAUMANN. Hans flygt är lätt och omvexlande. Han är föga ömtålig för köld, men drar sig undan för isen, som hindrar honom att förskaffa sig föda. Emellertid kvarstanna om vintern få i nordligare trakter.

Lätet har man tecknadt med 'agag agagag'.

Redan ÖDMANN säger, att den visar fiskare, hvar strömmingen finnes; den är därför av dem omtyckt. Födan är mycket olika i olika länder eller hav. Hos oss lever han mest av småsill. NAUMANN säger, att han följer sillstimmen till flodmynningarna; väderdriven på land förtär han maskar, larver, Skalbaggas m. m. Utom småfisk förtär han även krustaceer, Sjöborrar, havs- och landtmollusker. Daggmaskar utgöra hans vanliga föda, men han håller även till godo med död fisk och slukar även fogelungar; samlas ofta, då stim av småsill gå in i vikar eller fjordar, i stort antal och fiskar i sällskap med andra arter av Måsar, men då stimmen åter gå ut, följas de av Måsarna, DRESSER. Även andra säga, att han lever av Sill. Märkligt nog fann KOLTHOFF honom icke bland de foglar, som följde sillstimmen till Bohuslän. Vid fiske dyker han endast med huvud och hals i vattnet. Han skall, enligt SUNDSTRÖM, ej taga andra foglars ägg eller ungar, utan lever bland annat av Hvassbuk, *Clupea sprattus*.

Han häckar vanligtvis på holmar, skär eller klippor, även-

som i fogelberg i talrika större eller mindre kolonier, hvarvid han håller sig skild från andra arter.

Fiender har han uti Havsörnen, de stora Falkarna samt i *Lestris*, som jagar honom för att taga den fisk, som han fångat.

Fogeln fångas med slyngor eller på krok med fisk till bete. Fångstsättet på Shetlandsöarna beskrives av DONNDORFF. Det är förbundet med lifsfara, och få fångstmän dö naturlig död. Äggen värderas allmänt av skärkarlar i Söderköpings skärgård. 2 kullar ägg tagas, den tredje kullen får fogeln ruva ut, SUNDSTRÖM. På Marpelsholm begagnar folket äggen, men ungarna sparas, HOLTZ. Köttet är ej omtyckt, äggen insamlas, hvilket bör ske planmessigt. Fogelns dun och fjäder 'förtjente samlas', LEHM; äro elastiska, förtjenta att samlas även enl. BECHSTEIN, 1809, men förklaras odugliga av NILSSON. Någon skada, som fogeln skulle göra på fisket, är ej märkbar.

Han underhålles i zoologiska trädgårdar.

Det är okänt, hvilka parasiter som leva bland fjädrarna, hvadan sådana böra eftersökas.

Inelvsmaskar:

Filaria obvelata CREPL., i matstrupen; *Spiroptera adunca* CREPL.; *Sclerostoma cyathostomum* DIES., i ögonhålan, BLANCHARD, 'cella infraorbitalis', [överkäkshålan, *antrum maxillare* KINB.] och näsborrarna; *Trichina affinis* DIES., inkapslad i bröst- och bukhålorna, *fascia endothoracica* och *endogastrica*; *Holostomum platycephalum* DUJ., i bursa Fabricii.

Larus cinereus maximus WILL., Orn. 1676, 262. RAY, Synops. 1713, 127.

Mafwar, *Lari majores*, Grå Mafwar L., Gotl. resa 1745, 283.

Larus n. 126. L., Fn. I 1746, 46. L. S.N. VI 1748, 24, Mås.

Larus chlamyde leucophæa KLEIN, Hist. Av. 1750, 139; Vög. 1760, 257.

Fiskmås OSBECK, Resa 1757, 7.

Larus fuscus L., S.N. X 1758, 136; Fn. Sv. II 1761, 54; S.N. XII 1767, 225. BRÜNN., Orn. 1764, n. 142-4 [+ *L. varius* n. 150]. ?LIDBECK, V. A. H. 1764, 149. PONTOPP., Nat. Dänem. 1765, 169. GEORGI, Reise I

1772, 170. PH. MÜLL., L., Nat.-S. II 1773, 347, MÜLL., Prodr. 1776, 20. [Vix v. TROIL, Resa 1777, 130.] FISCHERSTR., Mälaren 1785, 162. ÖDM., V. A. H. 1792, 69; 1783 105. GM., L. S.N. 1788, 599. [Vix LATH.] ?BESEKE, Vög. Kurl. 1792, 56. DONDORFF, Goeze, Naturg. VI 1796, 585. RETZ., Fn. 1800, 157. LANDT, Færø 1800, 263. BECHST., Nat. V. D. III 1809, 658. BEN., Ann. Wetterau 1812, 139. DÖB., Jäg.-Pr. I 1828, 82. NILSS., Orn. 1818, 169; Fn. II 1858, 351. TEMM., Man. II (1820) 1840, 767. TEILM., Fugl. 1823, 163. FABER, Hochn. Vög. 1826, 14, 321 B. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. DROS., Loudon Mag. 1830, 325; 1831, 198. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380. WIKSTR., Stockh. 1839, 103. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 380. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 478. NAUM., V. D. X 1840, 419; Rhea I 1846, 24; N-a 1849, 2 H. 16. ANDR., V. A. H. 1841, 811. DE SEL., Fn. 1842, 154. DE SERR., Nat. Verh. Harl. 1842, 103. JARD., B. of Gr. Brit. IV 302. MESCH, Öfv. V. A. Förh. 1844, 88. SCHLEG., Rev. 1844, CXXIV; Mus. Lari 1863, 15. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384; Öfv. V. A. Förh. 1846, 206; J.f.O. 1855, 167; Meth. nat. 1872, 136. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 144. SCHULZ, Fn. 1845, 385. RATHKE, N. pr. Prov.-bl. 1846, 14. LUNDB., Öfv. V. A. Förh. 1846, 44. ZAND., N-a 1850, 2 H. 54-5. KJÆRB., l. c, 3 H. 50; Danm. Fugl. 1852, 342; ed. COLL., 1877, 619. LILLJ., V. A. H. 1850, 301, -22. THOMPS., Irel. III 1851, 371. DORM., Lotos 1851, 192. BÖCK, Ber. 1851, 20. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 91; Öfv. V. A. F. 1857, 126. BRUCH, J.f.O. 1853, 100; 1855, 281. TOB., l. c. 1853; 217. SCHRAD., PÄSSL., l. c. 242, 314. SCHILL., l. c. 375. LUNGERSH., N-a 1853, 103. BALD., l. c. 445. LICHT., Nom. 1854, 99. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85; 1855, 369. Pr. BONAP., N-a 1854, 211. LEU, Vög. 1855, 19; N-a 1855, 424. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71. LLOYD, Ant. 1855, 213. BRAHTS, N-a 1855, 331. VANG., J.f.O. 1855, 346. HARDY, N-a 1855, 422. VIERTH., N-a 1855, 470. KORNH., Vög. Ung. 1856, 28. v. PREEN, N-a 1856, 67; 1858, 76; J.f.O. 1863, 282. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. BOLLE, J.f.O. 1856, 168. v. MÜLL., l.c. 234. v. HEUGL., Sitz.-b. Ak. Wien. 1856, 321; Ibis 1859, 349 [1872, 65]; 1874, 54; Ber. Orn.-G. 1875, 99. JÄCK., N-a 1856, 251, 526; 1857, 390; Ber. Bamb. (1861-2) 1863, 103; Abh. Nürnberg. 1864, III 135. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566. J. v. WRIGHT, Kuopio 1858, 40; Öfv. V. A. Förh. (1857) 1858, 44. ERH., N-a 1858, 9. ÅSTR., Lomma 1859, 21. TRISTR., Ibis 1859, 37; 1866, 329; 1868, 330. SEIDL., Sitz.-b. Dorp. 1860, 45. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 177. [nec SWINH., Ibis 1860, 68 = *L. cachinnans* PALL.] MEV., Öfv. V. A. Förh. 1858, 99; 1860, 221; 1868, 284; 1871, 787. POW., Isis 1860,

356. F. a. P. GODM., Ibis 1861, 92. MALMGR., Not. Sällsk. p. Fn. & Fl. f. 1861, 106. ?SIMPS., Ibis 1861, 365. SOMMERF., Öfv. V. A. Förh. 1862, 74, 85. R. BLAS., Ber. XIV Vers. Orn. 1862, 74. HALL, Montr. 1862, 411. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 68; Üb. J.f.O. 1868, 484. RÖMER, Verz. 1863, 71. ALTUM, J.f.O. 1863, 119. R. HARTM., l. c. 235. (LUNDBORG) Jägarf. Tidskr. 1864, 98. ADAMS, Ibis 1864, 36; ref. J.f.O. 1864, 458. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 151. ROWLEY, l. c. 223. SPERL., l. c. 289. STETT., Verh. Herm. 1864, 237. v. NORDM., J.f.O. 1864, 382. v. DROSTE, l. c. 429; Borkum 1869, 352. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 477; 1877, 125; Vid. S. Forh. 1868, 185; 1851, 60. GIGL., Ibis 1865, 63. MORE, l. c. 455. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 379; 1866, 85; Ibis 1862, 64. ?SALVAD., J.f.O. 1865, 427. RIVA, Orn. 1865, 508. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1866, 4. HOLTZ, J.f.O. 1866, 376-8; 1868, 103, 124-7, 161; Insel Gotl., Mitth. N.-Vorp. u. Rüg. 1870, 48-9. STÖLK., Ber. St. Gall. 1867, 75, 87. MÄKL., Fogel. Ordn. 1867, 87. [?BLYTH, Ibis 1867, 126, 314.] MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 139. DEGL., G., Orn. II 1867, 415. DRAKE, Ibis 1867, 430. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 253. EIS. & STUXB., Öfv. V. A. Förh. 1868, 372. DUBOW., PARR., J.f.O. 1868, 338. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. MARCHANT, Côte d'Or 1869, 76. SUNDSTR., Örebro 1869, 26; Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 41. BORGGR., Nordd. 1869, 143. SCHWED., Synops. 1870, 31. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. HOLL., Wirb. 1871, 90. A. FRITSCH, V. E. 1871, 475; Wirb. Böhm. 1872, 91. SHELL., Ibis 1871, 317. SAUND., l. c. 400. v. PELZ., Wien. Abh. 1871, 727. HOLMGR., Sk. Fogl. II 1871, 971. GODM., Ibis 1872, 223. COUES, Key 1872, 301. E. v. HOM., J.f.O. 1872, 340; 1877, 73. GOEB., J.f.O. 1873, 13, 17 [?1874, 447, 454 Krim]; 1879, 274; 1880, 274. SCHARPE, DRESS., B. E. 1873. ALST., Ibis 1873, 72. BROOKE, l. c. 348. PALM., Finl. Fogl. 1873, 604; J.f.O. 1876, 63. KENNEDY, Ibis 1864, 109. K. FRITSCH, Denkschr. Ak. Wien. 1874, 249. E. REY, Z. G. 1874, 391. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24; v. HOM., Reise 1880, 86. BOD., Zool. Gart. v. Berl. 1875, 56. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 302. DANF., BR., Ibis 1875, 433. [DE FILIPPI, Viagg. Pers. 1865, ref. J.f.O. 1876, 188. *L. fuscescens*]. SCLAT., TAYL., Ibis 1876, 61. SCHAL., J.f.O. 1876, 7. GADOW, l. c. 169. PAVESI, Rendic. del R. Ist. Lombard. 1877, 6. ARNSTR., Iakttag. Bistr. 1877, 24. REICHENOW, J.f.O. 1877, 10. SINT., l. c. 68. Jahresb. J.f.O. 1877, 341; 1878, 435; 1880, 65, 405; 1882, 108. KUTTER, J.f.O. 1878, 314. [?TAYL., Ibis 1878, 368, 373.] THEORIN, Fört. 1880, 4. BRANDT, J.f.O. 1880, 253. GIGL., Ibis 1881, 220. Veiledn. Zool. Have 1882, 18. BOECKM., Orn. C.

1882, 35. CARLSON, Öfv. V. A. Förh. 1882, n. 1, 37. SEEB., Ibis 1882, 230. Gr. MARCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 179. IRBY, Ibis 1883, 189. ?*Larus varius* s. *Skua* BRISS., Orn. VI 1760, 167; ed. 1763, 406 (Synon. corr.).

Gavia grisea BRISS., l. c. 1700, 171; 1763, 407.

Larus griseus BRISS. l. c. (Syn. MARTENS. & KLEIN. excl.).

Larus flavipes MEY. u. W., Tasch. II 1810, 469. BECHST., Tasch. III 1812, 585. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 231. WALCHN., Orn. 1835, 145. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 121. SAWAD., Fn. 1840, 121. TEMM., Man. IV 1840, 471. DE SERR., Migr. 1842, 103. MALH., Fn. 1843, 205. BAILLY, Orn. IV 1854, 310. C. JÄG., Offenb. II 1857, 50.

Laroides fuscus BREHM, V. D. 1831, 746 + *Laroides melanotus* 747 + *L. harengorum* + *L. fuscus* 749.

Dominicanus fuscus BRUCH, J.f.O. 1855, 281.

Clupeilarus fuscus BONAP., MALM, Fn. 1877, 23, 316.

Sea-meew BYRON, BOIE, J.f.O. 1855, 228. Seabird SCOTT, BOIE, l. c.

Hering Möve L. BREHM, J.f.O. 1858, 355.

Måsar ex p. LUNDQUIST, Jägarf. Tidskr. 1864, 215.

Sillmås R. S., Jägarf. Tidskr. 1874, 73.

Larus fuscus var. *fuscescens*. S. Eur. och Afr. Se ovan.

Larus fuscescens BREHM, V. D. 1831, 746; Vogelf. 1855, 340. BRUCH, J.f.O. 1857, 114.

195. HAVSMÅSE, *Larus marinus* L.

Hafstrut. Pl. L, fig. 5.

Näbb gult med röd fläck; mantel skiffersvart; handpennor med svart teckning; tars 73—83 m.m.

1. *Gammal, i ruggning*, 15 januari 1876, Ystad, N. BRUZELIUS.

Näbb gult, omkring hakvinkeln rödt; yttersta spetsarna gråhvit; näbbås kullrig, vid roten framåt något sluttande, näsås rät, framtill jemnt bågböjd. Käkkant svagt S-formig; överkäken överskjutande, nedåt riktad; underkäken, utom vid spetsen, inböjd. Munvinkel brandgul, något neddragen. Näsborrar låga, framtill högst; näslock från näsåsen jemnt sluttande, utan övre gräns. Ögon små, iris vitgul. Huvud ovan hvitt med grå spolstreck; hjessa även med täckta spolfläckar samt med utväxande hvita fjäderspetsar; ögontrakt vit med smala, grå spolstreck; ögonlockskanter röda; ögonvrå vit vid ögonlocken med dels hvita, dels svarta spolar och fria, borstlika spolspetsar; huvudets sidor nedtill och haka hvita. Framhals och kräva hvita; nacke och halsrygg hvita med grå spolstreck, nedtill med svaga, grå spetskanter. Mantel och kors skiffergrå; de understa av skulderfjädrarna med hvita spetsar; övre stjärtäckare hvita. Stjert avrundad, vit; stjärt-pennor 6 par. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga, breda; tumvinge med 4 fjädrar: utfanet hos 1, utom vid spetsen, och hos 2 vid roten hvitt; handpennor: 1 liten vit med grå spets; stora 10: 1 > 2 > 3, utfan å 1 svart, å de övriga gråsvart, spetsar hvita, å 2—5 med svart tvärband; armpennor 19 med hvita spetsar, 1 och 2 med hvita spetsar, 3 med vit spetsfläck i infan; armbågspennor 5: 1 = 19:de armpennan; handtäckare: den yttersta med spets och infan svartgrå, för övrigt vit, de övriga med svagt grå spets; de små inre skiffersvarta; kant-täckarnes infan likaså, spetsar grå, utfan för övrigt hvitt, de främsta med täckarna under tumvingen hvita; armtäckare skiffergrå; kanttäckare hvita eller vid roten hvita; undre handtäckare vitgrå, de övriga undre täckarna hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter vitgula, vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till nedersta tredjedelen. Tars framtill trind med 19 ringformiga sköldar; tarssula trind med små sådana; tår: 3 > 4 > 2 > 1; simhud, den yttre, svagt utskuren; den 1:sta tån vid roten med kort till 2:dra tån överspringande hud; klor: 3 bred > 2 > 4 > 1, svarta med grå spetsar.

2. *Hane, gammal, i ruggning*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb gult, omkring hakvinkeln zinnoberrödt, framom och över denna fläck en grå svart fläck å hvarje sida om båda käkarna, spetsen gråhvit; längs underkäkens undre kant brunröd; iris brungrå, hvitspräcklig; ögonlockskanter breda, gulröda. Huvud, hals och kräva rent hvita med utvuxna och utväxande fjädrar. Rygg, skulderfjädrar och kors svartgrå; övre stjärtäckare hvita. Stjert något avrundad, vit; stjärt-pennor 6 par. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar: 1 och 2 i utfan hvita; handpennor: 1 liten, smal, vit, < 1:a handtäckaren; stora 10, svarta, de inre svartgrå, spetsar hvita, 2 med svart spetsband i infan, 4 och 5 med svart spetsband å ut- och infan, inåt avtagande, 6 även med svart spetsband; armpennor 21, svartgrå med hvita spetsar; armbågspennor 4, < armpennorna: 1—3 med hvita spetsar; överarm-pennor svartgrå, de övriga svartgrå med svag, vitgrå spetskant; handtäckare: 1:a spetsspole och infan grå, för övrigt vit, de små kanttäckarna dels hvita, dels med hvitt utfan; armtäckare med svag, vitgrå spetskant; kanttäckare, de yttersta, hvita; undre handtäckare vitgrå, undre armtäckare, de mellersta och undre kanttäckarne hvita; undre överarmtäckare ävenså, långa. Fötter med perlfärg; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till nedersta tredjedelen. Tars framtill trind med breda sköldar; tarssula trind med små sköldar; tår: 3 > 4 > 2; simhud gulvit, 1 liten, när ej marken; klor svarta och svartbruna, breda, 3 > 2 > 4 > 1.

3. *Hane*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Liknar den sistnämnde, men saknar de gråsvarta fläckarna å näbbet; färgen å hakvinkelns fläck är mindre intensivt gulröd; klor gråsvarta med grå spetsar.

4. *Hane, gammal, vid nära avslutad ruggning*, 2 juni, Stockholms skärgård.

Näbb gult, omkring hakvinkeln gulrödt, spetsar och käkkanter grå; underkäken längsåt undre kanten brunröd; munvinkel gulröd, gap gult; iris gråhvit, brunspräcklig. Huvud, hals och kräva rent hvita utan fläckar; ögonlockskanter breda, gulröda. Mantel och kors skiffergrå; de längsta skulderfjädrarna med hvita spetsar; övre stjärtäckare hvita, stjärt vit, tvär; stjärt-pennor 6 par, 6:te paret något > de övriga. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita; tumvinge med 4 fjädrar, 1 och 2 hvita, mot spetsen i infan brungrå, i utfan å spetsen hos 1 en svag grå fläck, hos 2 en större, båda nya, 3 och 4 brungrå, gamla; handpennor: 1 liten, vit, med gråhvit spetsfläck; stora här 9, nya, 10 fäld, 1 = 2 > 3, utfan å 1—3 svarta, å de inre övergående till gråsvart, spetsar hvita, å 2, 4 och 5 med svart tvärband, hos 2 avbrutet; armpennor 19, alla å den ena sidan full-

vuxna, å den andra likaså, men här en nyl. fäld och i utväxt; armbågspennor 5: 1 = innersta armpennan, den hvita spetsen liknande de övriga armbågspennornas, brungrå, nötta, gamla, 1 och 2 med hvita spetsar, 3 med hvitt inspetsbräm; överarmpennor: de yttre skiffergrå, nya, de inre gråbruna med hvita spetsar, nötta, gamla; handtäckare: alla nya, skiffergrå, 1 smal, i utfan utom vid spetsen hvit; armtäckare och de mellersta nya, skiffergrå, utkanten, särdeles å de inre, med dragning åt gråbrunt, de mindre yttre till större delen gamla, gråhvita med bruna brämtrakter; kanttäckare nya, skiffergrå, mot rot och utfan hvita; undre handtäckare hvitgrå, de mellersta hvita med hvitbruna brämtrakter; undre armtäckare, även de mellersta, och undre kanttäckare hvita; undre överarmtäckare långa, hvita. Fötter perlfärgade; klor svarta och bruna.

5. *Hane, gammal, i ruggning*, 2 juni, Stockholms skärgård.

Lik den föregående, men näbb gult, hakvinkel röd, på hvardera sidan av båda käkarna i närheten av spetsen en rund svart fläck; underkäken även vid undre kanten gul; hakvinkel starkt nedskjutande; mantel rent skiffergrå, alla gamla fjädrar fälda utom några få av armbågstäckarna, som äro nästan gråbruna; handpennor stora: utvuxna 7, 2 inre med deras täckare utskjutande. Undre handtäckare hvita, de mellersta undre handtäckarna med spetsarna svagt hvitgrå, utan dragning åt brunt.

6. *Hane, gammal, i ruggning*, 20 augusti 1882, Göteborgs skärgård, A. H. MALM.

Näbb citrongult; underkäkens sida fram till cinnoberröd; iris gul; ögonlockskanter cinnoberröda; haka, hals och nacke i ruggning. Rygg i ruggning; stjertpennor 6 par, 1 gammal. Tumvinge med 5 fjädrar, 1 ny, 2 i utväxt, de övriga gamla; handpennor: 1 liten smal, hvit med grå spets, stora 10: 1—4 gamla, nötta spetsar, dessa hvita, svart bredt spetsbräm å 3 och 4, 6 utskjutande, < 7, som är halvvuxen, svartgrå med hvit spets, 7—10 utvuxna, nya; armpennor 18, nya; armbågspennor 3, nästan = armpennorna, på en sida gamla, på den andra med endast den 1:a gammal, de övriga fälda, nya utväxande; 1:a handtäckaren med utfan hvitt, infan och spets svartgrå, > 1:a lilla handpennan; första raden bakifrån av de mellersta armtäckarna nya, svarta, de övriga brunsvarta; fötter violett perlgrå; klor svarta, baktån grå.

7. *Hane, gammal, i ruggning*, 5 september 1882, Göteborgs skärgård, A. H. MALM.

Stjert utbredd avrundad; stjertpennor 5 par, 1 och 5 mest nötta; tumvinge med 2 nya fjädrar, de övriga fälda; handpennor stora, 1—4 gamla, 5 liten, utväxande, 6—8 nya, fullväxta; armpennor 19, nya; armbågspennor

1 gammal, de övriga nya; armtäckare, de mellersta av bakersta raden fälda, de övriga gamla. Fötter perlgrå.

8. *Hona, gammal, i sommarträkt*, 13 maj, Mörkö, C. U. EKSTRÖM.

Liknar hanen. Näbb (torrt) grågult; iris 'gul'. Stjert hvit; stjertpennor 6 par, de flesta något mörkbrunt spräckliga, 1 och 5 rent hvita; handpennor brunsvarta, de inre svartgrå med hvita spetsar, 2 > 1, båda med hvitt band vid spetsarna, spolar brunsvarta. Fötter bleka, klor brunsvarta.

9. *Gammal*, Grönland, H. C. MÜLLER.

Näbb hvitgult; överkäken framom näsborrarna med en svag gulröd fläck; käkens knöl stor, röd; munvinkel gulröd; ögonlockskanter brandgula. Fötter blygrå, perlfärgade; klor svarta, vid roten grå.

10. *Hane, nykläckt*, 28 maj 1862, Nyköpings skärgård, MEVES.

Näbb svart, spets brunhvit, kalkspets liten; iris 'gråbrun'. Huvud gråhvitt med talrika svarta fläckar; haka gråhvit. Hals gråhvit med få svarta fläckar. Rygg, skuldror, kors och gump gråhvita med talrika brunsvarta fläckar. Kroppens undre delar hvita. Vingar gråhvita. Fötter 'rödgrå'; klor svartgrå, krökta.

11. *Hane, ung*, augusti 1883, Stockholms skärgård, HENR. GRÖNVALL.

Näbb svart. Pannvinkel gråviolett; iris brun. Huvud ovan med hvita bräm- och gråsvarta spoltrakter; ögonvrå hvit med svaga spolstreck, närmast ögat svart; huvudets sidor nedtill hvita med svartgrå spolstreck; haka hvit; framhals hvit, gråfläckig. Rygg och skulderfjädrar med hvita bräm och stora brämfläckar. Mantel med svartbruna, stora fläckar; övre stjer ttäckare hvita med mörkt gråbruna tvärfläckar. Stjert tvär, svagt avrundad; stjertpennor 6 par, hvita, svartfläckiga, de största fläckarna nära spetsen och å de inre pennornas spoltrakter. Bröst hvitt med täckta svaga grå tvärband; sidor hvita med mörkare, trekantiga fläckar framom spetsarna; mage hvit; undre stjer ttäckare hvita med mörkgrå tvärfläckar; tumvinge med 4 fjädrar, brunsvarta, 2—4 med grått spetsbräm; handpennor stora 10, ej fullvuxna: 2=3 > 1 > 4, utåt svarta, 4—10 med gråhvita spetsar, 6—10 grå med svarta, små strimor, mot spetsen gråsvarta; armpennor 18, brunsvarta, spetsar grå, bakerst hvita; armbågspennor 4, svarta, hvitfläckiga; överarmpennor grå med brunhvita tvärband; handtäckare svarta med brunhvita spetsbräm; armtäckare brungrå med svarta tvärflämmor, de mellersta och kanttäckare hvitbruna med gråsvarta fläckar; undre handtäckare stålgrå; undre armtäckare stålgrå med hvita flämmor, de mellersta och undre kanttäckare grå med gråsvarta tvärband; undre överarmtäckare smala, grå med hvita tvärband. Fötter brungrå, vad hvit; vadtäckare hvita med pilformiga små fläckar. Tarsens ringlar med mörkgrå band; klor gråsvarta; 3 med vidgad inkant och > 2 > 4 > 1, som når marken.

12. *Hane, ung*, 11 december 1875, Ystad, N. BRUZELIUS.

Näbb brunsvart, undertill vid roten rödgrått, spets trubbig, snedt nedböjd, går ej nedom underkäksspetsen; näbbås kullrig, rät, mot spetsen bågböjd. Käkkant vid roten neddragen, främst bågböjd, överkäkens föga, underkäkens något mera intryckt; dennas undre spetskant till hakvinkeln nästan rät; munvinkel vitgrå. Pannvinkel bakåt riktad, något spetsig. Näsborrar öppna, framåt högre; näslock sluttande. Huvud ovan hvitt med stora, gråbruna spetsfläckar, vid näbbroten utan fläckar; huvudets sidor hvita med smala spetsfläckar; haka vit; framhals vit med gråbruna mest täckta, breda fläckar nära spetsarna; sidhals med samma färg, men större fläckar; halsrygg vit, upptill med gråbruna spolband, nedtill gråbrun med hvita bräm och brämfläckar. Rygg likaså, bräm i fällning. Mantel gråbrun med hvita och gulhvita fläckar; skulderfjädrar gråbruna, vitfläckiga, bräm hvitt, i fällning; kors gulhvitt med gråbruna spoltrakter och hvita fläckar; övre stjerttäckare hvita med gråbruna tvärfläckar. Stjert tvär; stjertpennor 6 par, spetsar hvita, bredt tvärband, utåt avtagande, brunsvart, fläckar jemväl utåt avtagande, brunsvarta, mot roten grå, 5—6 mest hvita, spetsar hvita, nötta. Bröst hvitt med ljusgrå täckta fläckar; sidor hvita med brungrå tvärband och fläckar; mage vit; undre stjerttäckare hvita med svartbruna tvärfläckar; slaksida vit med brungrå fläckar. Vingar spetsiga, breda; tumvinge med 4 fjädrar, svartbruna, spetsbräm hvitt, inåt tilltagande; handpennor: 1 liten < handtäckaren, svartbrun, spoltrakten mot roten vit; av de stora den 1 >, nästan = 2 > 3, spolar å 1—3 svarta, de övriga gråbruna, spetsar med inåt tilltagande hvitt, utfan å 1—4 och infan mot spetsen svart, de inre brungrå med mörkare fläckar i samma färg; armpennor inåt böjda, svartbruna, de yttre med spets och utfanet nära spetsen vitgrå, de övriga med spetsbräm och spetsfläckar hvita; armbågspennor 6, svartbruna och gråbruna med hvitt spetsbräm och fläckar, 1 = 2 = innersta armpennan; överarmpennor 6, 4:de längst, gråbruna med gulhvita spetsbräm och tvärfläckar; handtäckare med gulhvita spetsbräm, de yttre brunsvarta, de inre gråbruna, de små, 1:sta raden av samma färg, den minsta likaså, men med gråhvita tvärfläckar och rottrakter; armtäckare med hvita spetsbräm, de yttre gråbruna med svartbruna flammor, de inre gråbruna med hvita och gråhvita tvärfläckar; de mellersta armtäckarna, övre och undre kanttäckare svartbruna med breda bräm och tvärband hvita; undre handtäckare blågrå, de inre med hvita flammor; undre armtäckare blågrå med hvita flammor och tvärfläckar, de mellersta gråbruna med gråhvita tvärband; undre överarmtäckare långa, inåt tilltagande, gråbruna med hvita tvärband. Fötter ljusröda; vadtäckare hvita, med brungrå, pilformiga fläckar; skenben fjäderklädt till två tredjedelar. Tars något hoptryckt, framtill med tvärsköldar; tarssula nätformigt fördelad med små sköldar; tår: 3 > 4

> 2 > 1, 1 liten, när ej marken; klor: 3 utbredd > 2 > 4 svarta, > 1, som är svartbrun.

13. *Hane, ung*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb gråsvart, undertill grått; spets vitgrå, när 3 m.m. nedom underkäkens spets. Huvud ovan hvitt; hjessa med spolar och nötta spolstreck gråbruna; ögontrakt framtill med svarta, borstlika spolspetsar; ögonvrå åt näbbet vit; huvudets sidor hvita; kind och tinning med svaga, brungrå spolstreck; haka vit. Hals vit; framhals med mycket svaga, grå spolstreck; sidhals med starkare sådana; kräva vit; nacke och halsrygg hvita med bakåt och i synnerhet nedåt tilltagande gråbruna spolfläckar. Mantel gråbrun, vitfläckig. Rygg gråbrun med bräm och tvärfläckar hvita; skulderfjädrar gråbruna med spetsar och brämfläckar hvita, å de mindre gulgrå hvita tvärfläckar, få inblandade grå mot spetsen gulgrå spräckliga med grått tvärband framom den gråhvita spetsen; kors hvitt med brungrå fläckar; övre stjerttäckare hvita med glesa, brungrå tvärfläckar. Stjert något avrundad; stjertpennor 6 par, hvita, tvärband brunsvarta, utåt och framåt avtagande; undre stjerttäckare hvita med gråbruna fläckar; slaksida vit med ljus brungrå fläckar. Vingar gråbruna, vitfläckiga med någon dragning åt gult; tumvinge med 4 fjädrar, mörkbruna, spetsbräm hvitt, framåt tilltagande; handpennor: 1 liten brungrå, mot roten med spoltrakt och brämfläckar i utfan hvita; stora 10: 1 > 2, spolar mot spetsen svarta, spetskanter, inåt tilltagande, hvita, 5—10 mot spetsen gulgråhvita fläckar; armpennor 20, gråbruna, spetsar och spetsfläckar hvita; armbågspennor 4, < armpennorna, spetsar och brämfläckar hvita, stadda i nötning; överarmpennor brungrå, brämfläckar hvita och vitgrå; handtäckare mörkbruna med hvita spetsbräm; armtäckare gråbruna, spetsbräm hvita, tvär- och brämfläckar och flammor hvita och vitgula; undre armtäckare, de innersta hvita med grå tvärfläckar, utfan gråhvita, spräckliga. Vad vit; vadtäckare hvita med oregelbundna, brungrå fläckar. Fötter perlgrå. Tars framtill med breda sköldar; tår och simhud med dragning åt rött; klor svarta, böjda.

14. *Hane, ung*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Rygg med inblandade svartgrå fjädrar; skulderfjädrar med flere enfärgade, mörkt brungrå fjädrar. Stjertpennor 6 par: 1:a hvitt med brunsvart marmorering; 2—6 hvita med stora, brunsvarta, utåt avtagande fläckar framom de hvita spetsbrämen, brunsvart, utåt avtagande marmorering samt hvita och långsgående fläckar; handpennor: 1 liten vit, gråspräcklig och mot spetsen med grå spoltrakt; stora 10, 1:a framom spetsen i ut- och infan gråvit fläck; undre hand- och armtäckare hvita, gråspräckliga, de mellersta vitgrå med brungrå tvärfläckar; undre överarmtäckare hvita med brungrå flammor.

<i>N</i>	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♂	6 ♂	7 ♂	8 ♀	9	10 p.	11 ♂ j.	12 j.	13 j.	14 j.	15 j.	16 ♂ j.
Längd	685	720	750	740	690	700	700	—	748	210	750	650	700	742	660	722
Huvudets längd	134	146	152	145	140	141	146	—	155	—	147	124	140	146	130	—
Näbb, längd till pannan	60	67	67	62	61	65	68	59	71	—	67	56	63,5	64	59	62,5
» » » munvinkeln	84,5	95	100	91	88	88	98	—	100	20	98	84	91	92	83	97
» » från spetsen till näsborrarna	28	29,5	30,5	29	26,4	30	28	27	31	30	23	22	28	29,5	24	—
» höjd vid roten.....	24,5	27	29	26	21,5	25,3	27	24	29	8	26	21	24	27,5	21	—
» » » näsborrarna	23,5	24,5	25	27	21,9	23,8	24,5	22	25,6	9,5	23	21	22	24	19	—
» » » hakvinkeln.....	22	25	25	26	—	—	—	—	25,9	8,5	27	—	22	25	—	—
Gapets bredd	40	43	47	49	40	41	47	—	47	—	44	32	40	39	34	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	10,5	12	12	11,5	11,6	10,7	12	9	12,5	—	12	10	11	12	8,8	—
Underkäkspetsen, längd	18,5	17	21	21	16	19,3	19	16,5	20	4	19	15	19	19	14	—
» » » till näsborrarna.....	24,5	—	27,5	27	—	—	—	—	—	4	28	—	24	26	—	—
Näsborrar	13×2	10,5×2	10,5×1,5	9×2	12×2,3	12×2,3	13×2,3	7×2	13×2	—	11×5,2	13×2	11,5×2	10,5×2	11,6×2	—
Vingens längd, direkt.....	460	465 470	485	490	440	455	476	475	468	—	480	448	485 493	475	462	498
Vingbredd.....	1605	1670	1682	1762	1570	1600	1660	—	1650	—	1760	1530	1735	1695	1640	1706
Tumvinge	140	137	151	149	150	120	148	130	—	—	146	140	145	143	140	—
Stjert, längd	194	201	120	210	190	190	200	180	210	—	202	177	195	195	195	224
Stjertspets framom vingspetsarna	35	33	41	32	13	50	20	c. 45	30	—	50	60	60	80	50	—
Tars	78	83	83	81	84	80	80	73	82	28	83	75	80	83	76,5	—
Mellantå med klo.....	73	75	77	73	80	75	76	70	75	32	77	67	78	78	69	—

15. *Ung*, oktober 1877, Kalmar, F. BERG.

Näbb svart, med roten nedtill och näbbås vid spetsen grå. Mantel svart-brun med hvita och rostgrå bräm och fläckar. Stjert med hvitt spetsbräm och framom detta bredt utåt avtagande tvärband; stjertpennor 6 par: 1—3 hvita, marmorerade av gråsvart, 4—6 mest hvita med utåt avtagande gråsvarta fläckar; handpennor stora, 1=2>3, alla med inåt tilltagande hvita spetsar, 1—6 utåt svarta, de inre mest brungrå. Fötter brungrå, klor svarta.

16. *Ung*, 11 december, Ystad, N. BRUZELIUS.

Liknar n. 13.

Ägg. Grofkorniga, ovata, grundfläckar violettgrå, ytfläckar bruna.

1. Slutet av maj 1878, Island, SNORRI JONSSON. Mörkt olivgråbruna; grundfläckar violettgrå till svartgrå, ljusare och mörkare; ytfläckar mörkt olivbruna. Tvivelaktig kull. De uppgivna dimensionerna för bredden äro här de största. De minsta återfinnas hos KINBERG, Sneda fogelägg 10.

2. 1876, Fårö. Olivbruna, fläckar spridda.

<i>N</i>	1 a	b	c	d	2 a	b	3 a	b	c	4 a	b	c	5 a	b	c	6 a	b	c	7 a
Äggets längd.....	79,4	78,8	77,7	76,4	76,4	71,5	81	80,5	78,2	77,5	75,5	72,8	75,3	74,4	73,2	77	75,3	74,4	79,2
» bredd.....	55,3	55,6	56,6	54,4	55,4	51,9	55	56,4	56	53	55	54,6	53	53,1	53,7	52,6	53,2	52	51
» spets.....	24,1	23,2	21,1	22	21	19,6	26	24,1	22,2	24,5	20,5	18,2	22,3	21,3	19,5	24,4	22,1	22,4	28,2
» reduc. l.....	1,44	1,42	1,37	1,4	1,38	1,38	1,47	1,43	1,40	1,46	1,37	1,33	1,42	1,4	1,36	1,46	1,42	1,43	1,55
» rektangel...	4391	4381	4398	4156	4233	3711	4455	4540	4379	4108	4153	3975	3991	3951	3930	4050	4006	3869	4039
<i>N</i>	b	c	8 a	b	c	9 a	b	10 a	b	c	11	12 a	b	13 a	b	c	14 a	b	[c]
Äggets längd.....	78,7	76,6	81,6	79	71,4	77,6	71,7	83,9	83,7	80,8	84	81,9	78,5	79,4	79,3	77,8	78,3	72,3	46,4
» bredd.....	52,3	52,5	54,4	53	53	53,7	53,4	55,3	55,5	57	56,5	54,5	51,9	54,6	55,5	50,9	53,2	49,3	36,4
» spets.....	26,4	24,1	27,2	26	18,4	23,9	18,3	28,6	28,2	23,8	27,5	27,4	26,6	24,8	23,8	26,9	25,1	23	10
» reduc. l.....	1,5	1,46	1,5	1,49	1,35	1,45	1,34	1,52	1,51	1,42	1,49	1,5	1,51	1,45	1,43	1,53	1,47	1,47	1,27
» rektangel...	4116	4022	4439	4187	3784	4167	3829	4640	4645	4606	4746	4464	4074	4335	4401	3960	4166	3564	1689

Ägg. 75—85×53—65, BALDAMUS; 75—84×48—53 m.m. Vigt fulla: 26 qvint. 17 gr.—32 qvint. 44 gr.; skal: 1 qvint. 46 gr.—1 qvint. 19 gr., HOLTZ; Danmark(?): 61—79,5×49—55, COLLIN; 23 st.: 78,5×54,1; 86×55, 71,5×52 m.m., DRESSER.

3. 10 maj 1883, Sandhamn, EKBOHRN. Olivgrå, fläckar spridda, c med talrika krumelurer å tjockändan.

4. 16 maj 1880, Sandhamn, EKBOHRN. Ljust blågråhvita med mycket få fläckar; grundfläckar ljust violettgrå, ytfläckar olivbruna; skal grovkornigt, å b vattradt.

5. 7 maj 1879, Sandhamn, EKBOHRN, LAMPA. Olivgrå, fläckar större och mindre.

6. 26 april 1882, samma plats. Olivgrå med medelstora fläckar och å a fläckar spridda, b fläckar sammanlöpande å tjockändan; c grovkornigt, fläckar mest spridda.

7. 7 maj 1879, samma plats. Olivbruna, a med talrika smärre fläckar; b, c de största fläckarna å tjockändan.

8. 7 maj 1879, Sandhamn. Olivgrå, a talrika större fläckar, b, c stora fläckar å tjockändan, för övrigt mest små, spridda fläckar.

9. 1867, Venern, KOLTHOFF. a olivbrunt, b olivgrått, fläckar mindre.

10. 24 maj 1862, Hartsö. a och c ljust olivgrå; fläckar mest spridda, krumelurer få.

11. 15 maj 1862, Hartsö. Ljust olivgrått, fläckar små.

12. 25 maj 1860, Hartsö. a fläckar små, b olivbrunt, fläckar stora. Kull?

13. 1 maj 1870, Hartsö, SCHYLANDER. Gråhvita, fläckar sparsamma; a grundfläckar talrikast vid spetsen.

14. 29 april 1870, Hartsö, Ljust olivbruna; c abnormt litet; stora fläckar och krumelurer talrikast vid spetsen, sammanlöpande.

'En egendomlig varietet från Tamsö vid Tromsö finnes i jägmästaren LUNDBORGS samling: skalet ljust rödgult med talrika smärre fläckar och punkter av rödbrun färg samt matt askgrå skalfläckar, strödda över hela ägget; längd 78, tjocklek 52 m.m., utdraget mot ena ändan', enl. meddel. av WESTERLUND.

På Grönland var Havsmåsen mindre talrik än *L. glaucus*, man åt dess ägg och kött, FABRICIUS, 1780. Eskimåer och grönländare förfärdiga kläder av skinnen. Bland samlägingarnas kött ansåg man dennas smakligast, BECHSTEIN. Att Grönlands fogel är att anse såsom en art skild från vår har något skäl för sig. Dimensionerna avvika, näbbet är längre, men tars och mellantå kortare. Men då jag icke undersökt mer än ett exemplar här-

ifrån, kan jag derom icke vidare yttra mig. L. BREHM kallade den *L. maximus*. Enligt nyare underrättelser är han allmän och talrikare i S. än i N. Grönland, möjligen talrikast mellan 63 och 66° n. br. och är stannfogel. Häckar på öar vid kusten eller på höga fjell nära fjordarnas mynningar, aldrig långt inne i dessa; går ej långt från land, så att, då sjömannen får se honom, vet han att land är få mil avlägset. Är temligen skygg och kommer därför icke tillstädes vid hvalarnas flensning. Läger ägg i maj; sådana erhöles den 3 1824, oaktadt temperaturen den 6 var — 12°, HOLBØLL. Fogeln på Grönland omtalas dessutom av REINHARDT och WALKER.

OLAFSEN var den förste, som fann fogeln häcka vid sött vatten. Han beger sig nemligen på Island långt från kusten, der han annars uppehåller sig, till Borgarfjords-syssel, häckar i Hetadal, 4 mil från havet. Här häckade även Ejdern i början av 1700-talet i Hetarvatn, på en ö besädd med *Angelica*. Havsmåsen beskyddar både Ejderens och sina egna ägg mot Korpar och *Lestris*. Han tager stora Laxar. Weisse Meeven på ön Vigur lägga ägg i gräset. Dessa Måsar kunna icke hava varit *L. glaucus*, utan *L. marinus*. Han sätter sig på kanten av isen och tager en liten *Cancer* eller Marflueart, Sildar-Øgn, på Norska Aat, som finnes i otrolig mängd; på våren Graasleppen och Roglkensen, *Cyclopterus lumpus*; på sommaren och hösten håller han sig till Graasey, *Gadus virens* och Sillstimmen; går dessutom på as och anfaller lam och bergfoglarna, hvarför 'dens Neb i Færøe gelde lige imod et Ravnsneb paa Tinget', MOHR, 1786, Han har en ruvfläck; ruvar icke hårdt och är vaksam, så att han icke kan tagas på äggen med fogelstängen. Han tager andra foglars ägg och bär dem bort i näbbet. Läger vanligen 3 ägg, sällan 2 eller 4, ruvar 28 dagar. Dundräkten varar omkring 50

dagar. Han ger föda åt ungarna och försvarar dem ivrigt. Han står med lodrät tars och springer snabbt. Flyger ofta utan att synbart röra vingarna, ofta mycket högt; anfaller även simmande foglar, såsom *Uria troile* och *Alca torda*, hvilka, i stället för att rädda sig genom dykning, sätta sig till motvärn och bita ifrån sig, tills de bliva övervunna och dödade. Födan är omvexlande. Han är ej störtdykare. Anses kunna nå en ålder av 30 år. Han är till en del stannfogel i Norden. På Island flyttfogel, oaktadt flere der övervintra; häckar på ett litet skär vid Grimsö och på skär vid stranden, men sällan vid sött vatten. Läger på Island ägg i början av maj, FABER. Han var även senare allmän; hade den $\frac{25}{3}$ starkt ruvade ägg. Häckar i södra Islands insjöar, KRÜPER, 1857.

På Färöarna, der han finnes under hela året, utgöres hans föda förnämligast av Sill och Sej, i synnerhet då under sommaren dessa fiskarter söka land. Han uppsöker även Sillen långt till havs och följer fiskbåtarna samt uppsnappar fiskavskräden. Han tar under ebb *Cyclopterus lumpus*; anfaller och dödar även tama djur, såsom Gäss och små lam, hvadan skottpenningar betalas för honom liksom för Korp och Kråka. Häckar både kolonivis och ensam, i allmänhet i fogelbergen, stundom på slätter av medelmåttig höjd, och han väljer på sådana de högst belägna platserna. Boet är av gräs och mossor; äggen läggas i början av juni, H. C. MÜLLER. Då han samlar sig i flock med andra Måsar på havet, är det ett tecken till att en mängd Sill och Sej finnes på platsen, LANDT. Näbbets röda fläckar säga Färöboarna att han fått, emedan han anfallit frälsaren på korset, hvarför de icke äta honom, SVABO, WINTER.

Saknas å Spetsbergen, EVANS, STURGE, och på Björnön, MALMGREN. KEILHAUS fogel var icke denna art, utan *L. glaucus*.

I Norge talrik. En och annan vid Varangerfjorden, SCHRADER. Häckar även vid Bonakas i Tanen; lägger ägg på Vardö 1—1½ vecka senare än *Larus canus*, SOMMERFELT; finnes i oerhördt antal på många häckplatser, såsom vid Vardö; bor i fogelberg för sig sjelv, SCHRADER; i mindre antal i Vesteraalen; kommer tidigast, har ägg i slutet av april; visar sig även under vintern, BARTH. Vid Bodö i stort antal på alla närliggande öar, F. och P. GODMAN. Häckar talrikast på fogelbergen i skärgården utanför Finmarken och Nordland, och för övrigt på yttre holmar och skär längs kusten; sparsamt vid färskt vatten i Ostfinmarken, i fjellvatten omkring Porsangerfjorden och i Norevand vid Stavanger samt i Orrevand på Jäderen. Söder om Stavanger kommer han i synnerhet under flyttning och om vintern. Häckar på Systeröarna utanför Kristianiafjorden tillika med *Uria troile* och *Alca torda*, för övrigt under flyttningstiderna icke allmän i övre delen av fjorden; träffad i maj samt i slutet av okt. och nov.; den $\frac{13}{12}$ 1861 sågos 4 st. Måsar, som ansågos tillhöra denna art, flyttande ofantligt högt söder ut, COLLETT. Äldre foglar visa sig sällan i Kristianiafjorden, RASCH.

Erhållen i Hammardal i sept. 1877, i Lith, Jemtland, 1881, LUNDHOLM, OLSSON. Vi hava hvarken sett fogeln eller dess ägg i norra delen av Botniska viken. Förekommer ej vid Hudiksvall, men i Gestrikland träffad något norr om Gefle, LINDBLAD. En ung hane erhöles vid Floda i Dalarne, i nov. 1875, THEORIN. Håller sig till öppna havet eller i skärgårdar, går sällan in i de längre vikarna; visar sig dock någon gång, i synnerhet om senhösten, dragande över Stockholm, ensam eller i små flockar; synes stundom på Ladugårdsgärdet, såsom den $\frac{10}{11}$ 1883, efter och under ihållande regnig väderlek. ÖDMANN säger 1783, att ej ungarna, men väl äggen i Stockholms skärgård förtärdes; att dessa

första gången togos omkr. den $\frac{20}{3}$, andra gången 14 dagar senare, då även ägg av *L. canus*, *L. fuscus* och *Sterna caspica* erhöles; tredje kullen lemnades av somliga att utkläckas. Häckar ofta nära Ådan. Han infinner sig årligen vid de yttre holmarna av Stockholms skärgård, strax efter det isen börjar gå upp i mars eller apr., lägger der ägg i slutet av apr. eller under de första dagarna av maj, fulla kullar ägg funna den $\frac{24}{4}$ och $\frac{26}{4}$; vid fortsatt äggplockning lägger fogeln ägg till slutet av maj, enligt meddel. av OSSIAN EKBOHRN, 1883. I Södermanlands yttre skärgård häckar han tillsammans med *L. argentatus*, men i mindre antal än denna. Träffas även i den inre skärgården, såsom vid Hökö, erhöles der den $\frac{26}{6}$ 1871. Ägg och ungar förtäras av skärgårdsborna, SUNDSTRÖM; kommer enl. uppgift i mars till häckplatserna i Östersjön; lemnar dem tidigt, men uppehåller sig vid vestkusten under hela året, LINDBLAD. I Norrköpingstrakten häckar hvarje par vanligtvis på sitt eget skär, LUNDBORG.

Häckar ej sällsynt och årligen i trakten av Karlstad på de yttre skären; på samma skär skall även *Sterna caspica* häcka, CEDERSTRÖM. 'Häckar vid Venern', HAMMARGREN, icke sällsynt vid Näset och på Dalslands kust, är der allmännare än *L. argentatus*, LINDBLAD.

I Bohuslän d. $\frac{4}{4}$ 1837, erhållen av B. FRIES och W. v. WRIGHT, enligt en samtidig anteckning. I Bohuslän från och med mars till och med okt. allmän längs kusten, men i synnerhet vid de yttre skären, få övervintra, W. v. WRIGHT; häckar här; om vår och höst kommer han ofta till Göta elv, åtminstone upp till Kongelv. I regeln följer kort tid efter dem häftig vestlig vind med högt vatten, MALM. En och annan följer sillstimmen till Bohuslän, KOLTHOFF. Förekommer i Ö. Småland, men häckar ej, TISELIUS. Häckar på de yttre skären av Öland, såsom på

Jungfrun, enligt WESTERLUND, men ej på Öland, enligt KOLTHOFF, LINDBLAD. En ung fogel erhöles vid Ottenby den $\frac{1}{3}$ 1878, enl. brev av KOLTHOFF.

Erhållen av LINNÉ under hans resa på Gotland vid Kyllie den $\frac{30}{6}$ 1741. Häckar här och der på Gotland, ANDRÉE; säges der vara sällsynt, WALLENGREN, LILLJEBORG, SUNDEVALL. Temligen allmänt häckande på Gotland, i synnerhet på östra kusten, KOLMODIN 1871; är allmän på holmar vid Ö. kusten, häckar på gräsbevuxna stränder, enligt meddelande 1883 av STENSTRÖM. På Gotska Sandön, EISEN, STUXBERG. Den $\frac{1}{6}$ till $\frac{8}{6}$ iakttagen här, häckar, HOLTZ. Erhållen vid Carlshamn, enligt meddelande av C. G. RÄÄF.

På Hallands Väderö iakttagen i juli 1841. Vid V. Vram ej sällsynt, men endast om hösten, LILLJEBORG. I NÖ. Skåne häckar han här och der, flyttar, WALLENGREN, GADAMER. En ung fogel erhöles vid Öresund 1843 den $\frac{6}{3}$; fans d. $\frac{23}{3}$ der i mängd. Saknas vid Lomma endast under häcktiden, O. Häckade icke på Kläppen 1841, der jag icke heller träffade någon annan art av detta släkte häckande. Ystad, se p. 886-7.

Omnämnes från Danmark av PONTOPPIDAN. Då Havsmåsen m. fl. kommer från Norden till Danmark i sept. eller okt., bär han vinterdräkt, FABER. På Jutlands vestkust både vinter och sommar; häckar vid Olafsviig och på Engö i Faxefjorden, TEILMANN. Häckande vid nämnde vestkust är han om vintern mera utbredd; unga foglar på vikarnas stränder under hela sommaren; mycket vanlig i Danmark om vintern, KJÆRBÖLLING. Häckar vid Samsö, COLLIN. Visar sig ofta i hamnen vid Köpenhamn, MOOR. I Danmark sällsynt om sommaren, vanlig om vintern, BENZON hos DRESSER.

I Slesvig och Holstein från okt. till mars rätt talrik, i syn-

nerhet vid Nordsjön, der även om sommaren en del yngre, men färre äldre foglar driva omkring; en och annan stundom även vid större vattendrag inne i landet, ROHWEDER. År 1876 under samma månader temligen talrik; under sommaren några unga, men färre gamla iakttagna. År 1877 vid Flensburg regelbunden om vintern. I Husum om vintern från nov. till mars fåtalig, på Watten om sommaren temligen många unga, men få gamla. År 1879 lemnade han hamnen i Flensburg den 25, Jahresb.

På Helgoland, NAUMANN, J. H. BLASIUS. Gamla foglar rugga i febr., GÄTKE.

Häckade 1877 på norra kusten av Kola i fogelberg, enligt meddelande av HENNING KINBERG. Hundratals häckade jemte *Larus fuscus* på lilla Skorön; omkring den 20 1848 voro ungarna flygga, LILLJEBORG 1850. På Skorö den 7—8, v. HEUGLIN. Hvita havet, Schuretskaja sällsynt, enligt LILLJEBORG. Nämnas bland Österbottens foglar 1792 av J. JULIN. Häckar på nordkusten vid Varanger i kolonier ostligare, på Kola sällsyntare. Botniska viken åtminstone till 64° n. br.; V. hälften av Finska viken; 'ej inne i landet, om ej vilsekomna i de nordligaste delarne'. På SV. kusten av Finland, kommer i mars, skall hava ägg i början och dunklädda ungar i slutet av maj. Äggen insamlas. Han gör skada på Ådans ungar, PALMÉN. På yttre skären, v. NORDMANN; ej allmän; DRESSER fann honom ej häckande på N. kusten; ej i Kuopio, J. v. WRIGHT, 1857. Kallas i Korpo skärgård Trutte, giver ansenligt dun och fjäder, men fångas och nyttjas sällan, nästan aldrig, GADD, 1769. På Ålands öar i mindre antal, tager ungar av Skrak och Ejder, hvilka de förfölja, så att de uttröttas genom ständig dykning, anses såsom skadedjur, R. S. På Åland allmän, förföljes, förtär fisk i mängd samt ungar av Ejder och andra vildänder, slukar de små, dödar och uppäter de större.

Dödar även nästan fullvuxna Skrakar, *Mergus serrator*, och förtär även döda foglar, SUNDSTRÖM hos DRESSER.

'Saknas å Rysslands ishavskust', PALMÉN. I Hvita havet, Ishavet och Östersjön, i Svarta och Kaspiska haven sällsynt, 'ej' i Sibirien träffad av PALLAS, RADDE. Vid Arkangel en den 12 funnen död, GOEBEL. Enkla par häcka vid Arkangel, ALSTON, BROWN. På Neva 'talrik'(?), men häckar ej, v. FISCHER. Ej träffad i S:t Petersburg, BRANDT. Träffad vid Östersjöprovinserna, Dorpat?, den 10 1857, SEIDLITZ, SCHWEDER. Lifland och Estland. På sjöstranden vid Pernau talrik, MEYER. I Polen sällsynt, DRESSER.

Syntes vara fåtalig vid Petschoraviken och flodens stränder, 'sågs' på en ö nära Alexievka, SEEBOHM, BROWN. På Ob; vid Kischat talrik, likaså uppåt Tschtschutschja i juli och på Polnöfloden, FINSCH. Erhållen vid Kaspiska havet, BLYTH.

Häckar icke vid Tysklands Östersjökust eller på ön Stübbel i Östersjön, såsom man förr trott, BECHSTEIN, BENICKEN, NAUMANN. Kommer till Tyskland i apr. och aug. sällsynt, BEHLEN; kommer till Tysklands havskust i okt., enligt L. BREHM. På Poel, Mecklenburgs kust, talrik, ZANDER; Danzig, BÖCK. På Bock fåtalig, LÜHDER. I Pommern på drag och flyttning vanlig, HORNSCHUCH, SCHILLING. I Pommern ensam eller i flock på kusten, HOLLAND. I trakten av Schwerin, v. PREEN. I Neu-Vorpommern regelbunden om vintern, Jahresb. 1877, HOLLAND. Vid Greifswald flygande hastigt och skygg i febr. 1859. Under hösten 1852 från början av okt. till medlet av dec. på Hiddensö och närliggande öar; vid storm i skaror om 50—60 st., stående på stranden med näbbet riktadt mot vinden; andra simmade i närheten på djupare vatten. De unga höllo sig för sig själva. I daggryningen sökte de sig föda, deribland Flundror, *Pleuronectes flesus*, 4 tum breda.

Då en erhållit en dylik, stredo de stundom derom. Fångades en gång med en morot till bete, SCHILLING, 1853. På Hiddensö unga och i övergångsdrägt under hela sommaren flockvis till hundratal, TANCRÉ; den $\frac{20}{3}$ — $\frac{29}{3}$ i små flockar om 8—10 st., eller enkla, SCHILLING, QUISTORP. Kommer stundom till Mark, erhållen vid Neustadt Ew. och Cottbus, SCHALOW. I Ö. och V. Preussen sällsynt, RATHKE. Vid Anhalt mycket sällsynt: en ung vid Rosslau och en vid Elbe, NAUMANN. I Münsterlandet, v. PREEN. I Nassau på floderna sällsynt: en funnen död; på Rhen vid Mainz en gång skjuten, RÖMER. På Rhen och Main sällsynt, MEYER. Vid Offenbach am Main togs en ung fogel vintern 1854, R. MEYER. På Schlesiens floder sällsynt. Vid Bodensjön träffades en under den stränga vintern 1829—30, STÖLKER, BRUHIN.

I Böhmen sällsynt, en ung utmattad fångades 1864; en annan fäld den $\frac{28}{5}$ 1870, A. FRITSCH. Träffad på floden på Morakawa 1850 i dec. och i okt. 1852, förtärde Foreller, SCHWAB. I Galizien och Bukowina stundom på floderna, såsom på Weichsel, ZAWADSKI. I Tyrolen sällsynt, ALTHAMMER. Österrike, FINGER. Erhållen då fiskarna dogo i vattendragen, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. I Transsylvanien mycket sällsynt; skall en gång hava blivit sedd, DANFORD, BROWN. KORNHUBER nämner honom bland Ungerns foglar, men jag har annars icke sett honom omtalad derifrån.

Uppgives häcka i Oldenburg, NEGELEIN, hvilket säkert icke är förhållandet. Träffas på Niederelbe, BOECKMANN. I Cuxhafen i vårruggning under febr. och mars, MEVES. Vid Hamburg 1878 regelbunden på flyttning, Jahresb. I Holland i sept. och okt. MEYER, WOLF. På kusten av Holland och Frankrike under flyttning, DE SERRES. Enligt BECHSTEIN och DONNDORFF skulle han häcka på Texel, och en mängd ägg insamlades; uppgiften beror dock på en förvexling. På Borkum i sept. 1865; iakttogs på

Rottum och var der fåtalig den $\frac{19}{8}$ 1862, ALTUM. På Borkum nästan hela året ej ymnig, v. DRÖSTE. På Wangerooge talrik utom under fortplantningstiden, WIEPKEN; 1878 regelbunden under sommaren på flyttning, Jahresb. Uppgives häcka fåtaligt på Ameland och Schiermonnikoog, ALBARDA. På vintern vanlig på kusten. Derifrån hava, enligt SCHLEGEL, till museet i Leiden, som eger 30 st. från olika länder, kommit gamla i full drägt från den $\frac{11}{11}$ till den $\frac{2}{2}$; yngre foglar från den $\frac{11}{11}$ till den $\frac{3}{4}$; årsungar från den $\frac{30}{8}$ — $\frac{19}{8}$. Denna art visar sig således här emellan den $\frac{30}{8}$ — $\frac{3}{4}$.

Häckar på Shetland och Hebriderna; bor på de otillgängligaste klippspetsar, fåtalig. Boet är byggt av tång med bädd av fint gräs och få fjädrar; ägg värderade, DROSIER, 1830. Unge i dundrägt och 8 dagar gammal erhållen i juli 1859; Orkenöarna i nära full drägt den $\frac{11}{11}$ 1862; unge i första fjäderdräkten den $\frac{3}{12}$ 1862, SCHLEGEL. På yttre Hebriderna; rövar ägg i mängd, ELWES. I Skotlands SV. del mindre talrik; häckar på östra kusten, BROWN, FEILDEN, DRESSER. På Bass Rock, CUNNINGHAM. I N. Skotland talrik endast vid västra kusten, MORE. På Irlands kust under hela året, THOMPSON. I England efter fortplantningstiden, JARDINE. YARRELL sade, att fogeln häckade talrikt vid Thames, hvilket synes otroligt och dessutom förnekas av DRESSER. På västkusten av England från Cornwall till Cumberland, MORE.

I Belgien under höst och vinter allmän vid havskusten; i det inre av landet efter storm tillfällig. Mycket sällsynt på la Meuse och la Moselle, DE SELYS.

I N. Frankrike under sept.—dec., flyttar i stora flockar, säges häcka(?) på några ställen vid Oceanens kuster, DEGLAND, GERBE. I Eure-et-Loire endast unga foglar och efter orkaner, MARCHAND. I Seine-inférieure, HARDY. Kommer mycket sällan

till Savoyen, unga foglar erhållna vid Rhône, Bourget den 1^o 1846 och vid sjön Aiguebelette den 1^o 1850, BAILLY. I Provence sällsynt och endast om vintern, J. W. v. MÜLLER. I S. Europa om vintern i vissa länder, i synnerhet gamla foglar sällsynta, DRESSER.

Vid Santander erhöles en ung fogel den 1^o 1852, IRBY. Sällsynt i Portugal, A. C. SMITH. Unga ganska talrika under hela året på Albufera, VIDAL. I S. Spanien unga ej sällsynta, gamla rara, SAUNDERS.

Träffad i Lago di Como 1857, RIVA, PAVESI. Toscana, SAVI. I Italien tillfällig, erhållen i Genua och några få andra ställen, GIGLIOLI. På Sardinien enl. CARA, tvivelaktig enl. SALVADORI; ej allmän, BROOKE. Unga foglar erhållna i Syracusas hamn, och på Italiens kuster temligen sällsynt, MALHERBE.

Anses av A. FRITSCH hava blivit sedd vid Fiume. Vid Pirano 1880 ej sällsynt flyttfogel; i okt.—mars, i synnerhet unga foglar, Jahresb. I Grekland sällsynt och mest unga foglar, v. D. MÜHLE, ERHARD; i hamnar sällsynt, LINDERMAYER. Övervintrar i Grekland, KRÜPER.

I Sarepta erhållen enligt DRESSER. Saknas i Turkiet, ROBSON, och söder om Medelhavet, DRESSER. På Cypern, AUG. MÜLLER.

På Aleganza, en av Kanariöarna, talrik; skall häcka(?) der. Av fogeln drages en betydlig fördel, då dess dun sändes till England och der värderas nästan lika med ejderdun, BOLLE. På Kanariöarna temligen allmän, WEBB. På en resa från Lissabon följde några stycken fartyget till närheten av Madeira, GODMAN.

Träffad i Algeriet, LABOUYSSE. Egyptens Medelhavskust under hela året en och annan, v. HEUGLIN. NÖ. Afrika, Men-

zaleh, A. BREHM. Nilen och långt inåt landet, HARTMANN. Egypten, SHELLEY.

I Japan, BLAKISTON, PRYER, SEEBOHM; i Hakodadi, SWINHOE. Amerikas fogel är lika med Europas, PENNANT, BAIRD, COUES. Labrador, SCHLEGEL. Häckar vid St Lawrence-viken, BRYANT; i synnerhet unga om vintern söder ut till Florida, häckar på Labrador; derifrån till New-York allmän; Erie, Ontario, St Lawrence, Ohio, Mississippi, Columbiafloden, Amerikas atlantiska kust om vintern söder ut till Long island, enligt AUDUBON; Great Lake och Mississippi, COUES. Mellersta Förenta staterna ej sällsynt om vintern, Pr. BONAPARTE. I Massachusetts funnen av AUDUBON, BREWER. Sjön Michigan, om vintern, RIDGWAY, Georgia, GERHARDT. På Bermuda i dec. 1851 en ung möjligen erhållen(?), HURDIS. Alaska talrik sommaren 1880, BEEN.

Skalderna hava sällan besjungit denna fogel. Emellertid anför F. BOIE några vers av en onämnd författare, hvilka anses röra denna art. — Havsmåsen är i allmänhet mycket skygg och vaksam. Då han skriker för han halsen mot marken, och utbringar derunder sitt läte 'og', som framstötes 10—12 gånger hastigt efter hvarandra, eller ropar han kamraterna med djup bas 'hahaha' och 'kau kau kiau'.

Födan utgöres av levande och död fisk samt av andra döda djur, sällan av Musslor, fogelungar, fogelägg, Sjöborrar, NILSSON. Sjöstjernor, maskar, Krabor, fisk, v. DROSTE; mollusker och om vintern, som det tyckes, i nödfall av Sjöstjernor, *Asteracanthion rubens*, LINDBLAD; även maskar och andra vattendjur. Han slukar de späda ungarna av Eidern samt bär av *Rubus chamaemorus*, COLLETT. FABER säger, att man alltid finner grus i magen på *Larus marinus* och *L. tridactylus*. Så är ej alltid förhållandet, enär hos flere undersökta individer av dessa arter grus saknats.

Häckar tidigt på våren. Parar sig stundom och även om hösten och vintern, AUDUBON. På Sandön hade dess bo ringa fördjupning, var temligen platt, vid en rot eller gren eller en till hälften av flygsand täckt trädstam. Det var byggt av gamla träbitar, som han släpar från stranden, och *Fucus vesiculosus* samt rötter, med bädd av en eller annan kvist av barrträd m. m.; utvändigt var vidden 450 m.m., höjden 80 m.m., HOLTZ. På Shetland var det stort, djupt och byggt av gräs med några fjädrar. Ruvningen anses på Sandö ske i medlet av maj. Fogeln är derunder mycket försiktig; lemnar boet förr än han kan ses. Flyger högt i stora bågar, utstöter stundom ett starkt entonigt läte, HOLTZ. Han ruvar 4 veckor, NAUMANN, båda könen ruva, hava en stor ruvfläck. Då mycket olika åsikter råda om den nytta fogeln skänker och den skada, som den förorsakar, får jag anföra några sådana. Såsom så många andra hör han till dem av hvilka man kan hava nytta på en ort, då man på en annan har skada. Han slukar en hel Andunge, 'om lyckan är honom bevågen'. Äggen äro eftersökta av skärgårdsfolket. Köttet 'oanvändbart'; fjädern förträfflig, ÖDMANN, 1792. Köttet anses smakligt, men osundt och svårsmält, DONNDORFF. Ejderungar sväljer han hela; förtjenar icke att skyddas. Avkastningen av ägg är ringa i förhållande till den skada han gör, MEVES. COLLETT säger även, att den tar en mängd Ejderungar. Der Ejdern skyddas, eftersättes fogeln så mycket som möjligt; på andra ställen ofredas han icke för äggens skull, som skattas två gånger, och för ungarnas, hvilkas feta kött värderas av skärgårdsfolk, LINDBLAD. Man tillåter icke, att han skjutes. Han återvänder år efter år till sina boplatser. Har icke här några fiender, är sjelf den mäktigaste på sitt skär, människan oberäknad. Ungens kött är hvitt och rätt godt, HOLLGREN. Värderas i Södermanlands skärgård för sina ägg och

ungar, C. A. H. Köttet är mycket medelmåttigt, stundom dåligt, BAILLY. Då han tager *Cyclopterus lumpus* på Island, passa de unga isländarna på att frångå honom fisken; ofta 8—9 st. å rad. Då man nalkas ett skär, der Havsmåsen har sitt tillhåll, skriker han. Finnes en Sjel på samma skär, vaknar denne och stör i vattnet. Skulle han ej vakna av skriket, slår Måsen honom med vingarna. Att Sjelen jagar fisken mot vattenytan och att Måsarna derigenom få tillfälle till fångst, är länge sedan bekant, men att han uppkommer i vattenytan med fisk i munnen, hvilken Havsmåsen tar ur hans mun, är en märklig iakttagelse av LANGMAN, även om man knappt kan anse, att Sjelen avsigtligt fångar fisken för att lemna den åt Måsen. Att de emellertid hava nytta av hvarandra, är tydligt, LONGMAN. Att Havsmåsen tar ägg och gör skada på fogelungar, har iakttagits även av LUNDBORG. Då Måsarna, framför allt de stora slagen, komma till Göteborg från skärgården, säger man, att det är vestlig storm ute i sjön, A. W. MALM. Detta har nog sin riktighet och är ett stöd för vår förut uttalade mening, att fogeln flyger fortare än en måttlig storm, och att han sålunda stundom kan bebåda väder och vind. W. WÖHLER har meddelat, att man på Gotland håller efter honom och hans kamrater för den skada de göra på andra foglars ägg och ungar. Slukar en Andunge i ett tag. För krig med Korpen, ÖDMANN.

I fångenskap underhålles han lätt med kött, fisk, frukt och bröd. I zoologiska trädgårdar underhålles han ofta, såsom i London, Köpenhamn och Berlin. AUDUBON omtalar, att en såsom unge infångad lefde såsom tam, tills han blev fullfärgad, försvann derefter hvarje vår, men återkom på hösten årligen under 6—8 år eller deröver, en gång åtföljd av en unge.

Han trives väl i tamt tillstånd under öppen himmel och vid

ymnig tillgång på rent vatten till bad. En sådan på Färöarna var 1857 11 år gammal; 2 hade blivit såsom ungar intagna, vid 4:de året parade de sig, och honan lade ett ägg, som dock hanen åt upp. Ungarna tagas och ätas här, H. C. MÜLLER. KOLTHOFF hade några tama Måsar, som följde honom på jagt och fingo del av bytet. Rapphönsen tryckte hårdt för dem, LINDBLAD. På våren 1882 frambragtes 2 bastarder av *Larus marinus* och *L. glaucus* i zoologiska trädgården i Köpenhamn, GAEBLER.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus gonathorax GIEB. och *Colpocephalum lari* PACKARD, av hvilka den senare synes endast hava blivit funnen i Amerika.

Uti inelvorna äro funna:

Filaria obvelata CREPL. och *Spiroptera adunca* CREPL., i matstrupen, den senare även i ventrikelns hinnor; *Distomum lingua* CREPL.; *D. elongatum* MEHLIS; *Holostomum variegatum* DUJ.; *Hemistomum spataceum* DIES.; *Tenia porosa* RUD. och *Tetrabothrium cylindraceum* RUD., alla i tarmkanalen.

Hos '*Larus maximus*' BREHM hava särskildt blivit funna *Filaria obvelata*; *Echinorhynchus globicollis* CREPL.; *Distomum lingua* och *Holostomum variegatum*.

Larus ingens marinus CLUS., Exot. 104, t. BRISS.

Larus maximus ex albo et nigro . . . varius WILL., Orn. 1676, 261. RAY, Synops. 1713, 127.

'*Larus nigrescens marinus* ALB., Av. 1740.'

Mås L., Gothl. resa 1745, 214.

Larus maximus L., Västg. resa 1747, 156. Homåka S.N. II 1748, 24. KLEIN, Hist. Av. 1750, 136; Vög. 1760, 252 [*Larus cinereus maximus* KLEIN t. BRISS.] OLAFS., Reise I 1774, 121; ref. TROIL. Isl. 1777, 129. LEACH, Cat. 1816, 40. BREHM, Isis 1826, 936; V. D. 1831, 728; Vogelf. 1855, 337.

Larus marinus L., S.N. X 1758, 136; Fn. Sv. II 1761, 55; S.N. XII 1766, 225. BRÜNN., Orn. 1764, 43. PONTOPP., Nat. Dännem. 1765, 169. GAD., Sjöfog. 1769, 10. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 346. MÜLL., Prodr. 1774, 20. FABR., Fn. 1780, 102. ÖDM., V. A. H. 1780, 319; 1783, 101; 1792, 69.

MOHR, Isl. Nat. 1786, 42. GM., L. S.N. 1788, 598. LATH., Ind. II 1790, 813. LATH.-B., III, II 1798, 327. ?BESEKE, Schr. Ges. Nat. Fr. Berl. 1787, 461 [vix Vög. Kurl. 1792, 56.]. JULIN, Ny Journ. i Hush. 1792, 61. PENN., Arct. Z. II 1792, 242. DONND., GOEZE, Fn. VI 1796, 582. RETZ., Fn. 1800, 156. LANDT, Færø 1800, 263. BECHST., Nat. D. III 1809, 653. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 456, 498. PALL., Zoogr. II 1811, 321. BEN., Ann. Wetter. Ges. 1812, 137; DÖBEL, Jäg.-Pr. I 1828, 80. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 230. CUV., R. A. 1817, 519. NILSS., Orn. 1818, 164; Fn. II 1858, 348. SABINE, T. L. S. 1819, 527; Isis 1826, 29. TEMM., Man. IV 1840, 471. FABER, Prodr. 1822, 99; Hochn. Vög. 1826, 10, 13, 196 etc.; ref. E. v. HOM., Wand. 1881, 32, 157. BOIE, Reise Norv. 1822, 96, 106, 306. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 160. STEPH., SHAW, Gen. Zool. XIII, I 1826, 186. BEHLEN, Lehrb. d. Forst. 1826, 520. BONAP., Syn. Ann. Lyc. 1828, 362. GRABA, Reise n. Færø 1830, 101, 163-4. DROSIER, Loudon Mag. 1830, 325; 1831, 198. SAVI, Orn. 1821-31; ref. Isis 1833, 1004. L. BREHM, V. D. 1831, 731; Vogelf. 1855, 328; J.f.O. 1855, 244. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 438. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380. WIKSTR., V. A. H. 1839, 103, 107. AUDUB., Syn. 1839, 329; ref. J.f.O. 1854, 332, 468. ZAW., Fn. 1840, 121. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 379. NAUM., V. D. X 1840, 439; Rhea 1846, 24; N-a 2 H. 1850, 16. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 479. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 154. DE SERR., Migr. 1842, 142. HOLB., Krøyt. Tidsskr. 1842-3, 413; Üb. v. PAULS., 1846, 44. MALH., Fn. Sic. 1843, 205. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 299. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384; Öfv. V. A. Förh. 1849, 206; J.f.O. 1855, 167. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 145. SCHLEG., Rev. 1844, CXXIV; Mus. Lari 1863, 10. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, 14. LILLJ., Obs. z. II 1845, 54; Öfv. V. A. Förh. 1849, 206; V. A. H. 1850, 301, 22. BLYTH, Cat. (1849) 288. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1849, 310; N-a 1854, 262; 1856, 98. ZANDER, N-a 1850, 2 H. 55. KJÆRB., l. c. 3 H. 50; Danm. Fugl. 1852, 342; ed. COLL., 1877, 617. EBEL, Geogr. Nat. 1850, 318. CEDERSTR., Carlst. 1851, 12. BÖCK, Ber. 1851, 20. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 91. THOMPS., Irel. III 1851, 377. v. BOENIGK, N-a 1851, 4 H. 87. GAD., N-a 1852, 3 H. 4. HAMMARGR., N-a 1853, 295. LABOYSSSE, ref. l. c. 344. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71. SCHRAD., PÄSSL., J.f.O. 1853, 242-3, 314. BRUCH, l. c. 98, 100; 1855, 280 (*Domin.*). SCHILL., J.f.O. 1853, 275. REINH., Vid. Meddel. 1853; J.f.O. 1854, 443; RINK, Grönl. Sep. 1857, 19; Ibis 1861, 16. BALD., N-a 1853, 444. BAILLY, Orn. IV 1854, 304. SCHWAB, Abh. z.-b. G.

1854, 532. E. v. HOM., J.f.O. 1855, 114; 1859, 374. BOLLE, N-a 1855, 177. J.f.O. 1857, 341. F. BOIE, J.f.O. 1855, 228. A. BREHM, l. c. 369. LLOYD, Anteckn. II 1855, 213; Game B. 1867, 336. MEV., J.f.O. 1855, 237; Öfv. V. A. Förh. 1868, 283; 1871, 787. GERH., N-a 1855, 384; 1858, 19. HARDY, N-a 1855, 422. KORNH., Vög. Ung. 1856, 28. v. PREEN, N-a 1856, 67; J.f.O. 1863, 282. HEUGL., Sitz-ber. Ak. Wien 1856, 321; J.f.O. 1871, 82. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 334. GÄTKE, J.f.O. 1854, 327; 1856, 378. KRÜP., N-a 1857, 10; Momms. Gr. Jahr. III 1875, 302. ALTHAMM., N-a 1857, 403. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566. SCHILL., QUIST., N-a 1858, 57. J. H. BLAS., J.f.O. 1858, 317; 1865, 379; 1866, 85; Ibis 1862, 64. WEBB, Orn. ref. N-a 1858, 358. A. FRITSCH, J.f.O. 1858, 411; V. E. 1870, 422; Wirb. Böhm. 1872, 90; J.f.O. 1872, 375. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 168. ?HURDIS, Bermuda; J.f.O. 1859, 223. A. v. HOM., l. c. 373-4. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 177. SEIDLITZ, Sitz-ber. Nat. G. Dorp. 1860, Sep. 45. WALKER, Ibis 1860, 166. F. a. P. GODM., Ibis 1861, 92. SOMMERF., Öfv. V. A. Förh. 1862, 74, 84. RÖM., Verz. 1863, 71. ALTUM, J.f.O. 1863, 75; 1866, 107. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1863, 122; J.f.O. 1863, 360, 453-4; 1865, 205, 270. BRYANT, Proc. Bost. Soc. N. H. VIII; ref. Ibis 1863, 111. R. HARTM., J.f.O. 1863, 235. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 65; Üb. J.f.O. 1869, 384. LUNDBORG, Jägarf. Tidskr. 1864, 97. LANGMAN, l. c. 235-6. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 278, 476; 1877, 209; Vid. S. Forh. 1868, 186. SALVAD., J.f.O. 1865, 49. MORE, Ibis 1865, 456. CUNNINGHAM, Ibis 1866, 16. R. MAY., Offenb. Ver. Nat. 1866, 50. BAIRD, J.f.O. 1866, 344; Ibis 1867, 286. ALBARDA, HERKL., Fn. III 1866, 232. STÖLK., Ber. St. Gall. 1867, 75, 87. MÄKL., Fogel. Ordn. 1867, 88. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 139. DEGL., GERB., Orn. II 1867, 413. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. HOLTZ, J.f.O. 1868, 147, 161-4. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 253. EIS., STUXB., Öfv. V. A. F. 1868, 372. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. ELWES, Ibis 1869, 36. BARTH, J.f.O. 1869; 97. BORGGR., Nordd. 1869, 143. v. DROSTE, Borkum 1869, 353. SCHWED., Synops. 1870, 32-4. v. FISCH., Z. G. 1870, 352. KOLM., Gotl. 1871, 16. SAUND., Ibis 1871, 400. HOLL., Wirb. Pomm. 1871, 90; J.f.O. 1879, 444. LÜHDER, J.f.O. 1871, 303. GODM., Ibis 1872, 223. SUNDSTR., Bih. V. A. H. 1872, n. 2, 41. COUES, Key N. A. B. 1872, 312; B. of N. W. 1874, 624. SHELL., B. of Eg. 1872, ref. J.f.O. 1874, 54. ALST., Br., Ibis 1873, 72. BROOKE, l. c. 348. GOEB., J.f.O. 1873, 414. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 601; J.f.O. 1876, 63. ?SWINH., Ibis 1874, 165. RIDGW., Ann. Lyc. N. Y. 1874, 391. BODINUS, Zool. Gart. Berl. 1875,

56. LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1875, 253. WINTHER, Færøernes Oldtidshist. 1875, 403. DANF., Br., Ibis 1875, 433. SCHAL., J.f.O. 1876, 7. SEEB., Br., Ibis 1876, 452. FINSCH, Ibis 1877, 53-66. PAVESI, Rendic. d. Ist. Lomb. 1877, Sep. 6. WIEPK., J.f.O. 1877, 430. Jahresb., l. c. 341; 1878, 435; 1880, 95, 405; 1882, 108. KOLTH., Kinb. Tidskr. f. Vet. o. Landth. 1878, 27. KINB., l. c. 1878, 202; Sep. Sneda fogelägg 10. BLAK., Br., Ibis 1878, 217. SEEB., Ibis 1879, 24. AUG. MÜLL., J.f.O. 1879, 393. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 24; v. HOM., Reise 1880, 86. THEORIN, Fört. 1880, 4. BRANDT, J.f.O. 1880, 253. BOECKM., Orn. C. 1881, 35. GIGL., Ibis 1881, 220. TANCRE, v. HOM. Orn. Br. 1881, 275. Veiledn. Zool. Have 1882, 17. BEAN, Proc. U. S. N. Mus. 1882, ref. Ibis 1883, 97. MARCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 179. OLSS., Öfv. V. A. F. 1882, n. 10, 45. IRBY, Ibis 1883, 189. GAEBLER, Z. G. 1883, 303 [nec KEILHAU, nec LEMBEYE, GUNDL.].

Larus niger BRISS., Orn. VI 1760, 158; ed. 1763, 403.

Larus naevius L., S.N. XII 1766, 225. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 346. GM., L. S.N. 1788 598. LATH.-B., III, II 1798, 331; IV 1812, 493. SABINE, Isis 1826, 29.

Larus albus MÜLL., L. S. Suppl. 1776, 108.

Larus maculatus BODD., Tabl. Pl. enl. 1783, 16 [nec KLEIN, Av. 1750, 138]. *Glaucus marinus* TEMM., Man. II (1820) 1840, 760.

Larus Fabricii BREHM, Isis 1826, 236; V. D. 1831, 730; Vogelf. 1855, 337.

Leucus cinereus KAUP, Eur. Thierw. 1829, 86.

Larus Mülleri BREHM, V. D. 1831, 729.

Dominicanus marinus 'BONAP., Consp. II 213'. BRUCH, J.f.O. 1853, 100; 1855, 280.

Larus L. Clupearus! marinus SUNDEV., Tent. 1872, 136.

Clupearus marinus MALM, Fn. 1877, n. 248.

?Fiskmåse KALM, Resa I 1753, 355.

Svartenbager PONTOPP., Norw. 1754, 167.

Svartbag el. Havsmaase STRØM, Søndm. I 1762, 247.

Havstrut HOLLGREN, Jägarf. Tidskr. 1872, 91. R. S., l. c. 1874, 73. O., l. c. 1875, 148.

Svartbag WINTHER, Färö 1876, 403.

Trut, ex p., C. A. H., Jägarf. Tidskr. 1879, 220.

196. ISMÅSE, *Larus glaucus* BRÜNN.

Hvittrut. Pl. LXXIX, fig. 2.

Näbb gult med röd fläck; handpennorna sakna svart teckning; mantel ljust blågrå; fötter hvittröda; tars 68—71 m.m.

♂ > ♀. Iris gul, hos unga brun.

1. *Gammal*, 1 maj 1837, Sörvär, Finmarken, S. LOVÉN, Riksm.

Näbb gult, vid näbbvinkeln rödgult på ena sidan; underkäkens spets' undre kant något utskuren. Hakvinkel stor, höjden deröver större än bakom densamma. Huvud, hals och undre kroppsdelar hvita. Mantel och kors ljust blågrå. Övre stjerttäckare och stjert hvita. Vingar spetsiga; handpennor: 1 > 2 > 3, spetsar och spolar hvita; armpennor och armbågspennor ävenså. Fötter bleka, (torra) hvita; klor: 3 vidgad, gråsvart, de övriga grå, 1 når ej marken.

2. *Gammal*, antagligen hona, i ruggning, senhösten 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb vitgrått, mot spetsen gult, spetsarna gråhvita, hakvinkel gulröd; näbbås kullrig; näsås rät. Överkäakens kant svagt S-formig, framtill jemnt bågböjd; underkäken med spetsens undre kant rät. Näsborrar framtill högst, bakåt slutande i en spetsig vinkel. Huvud ovan hvitt; hjessa med ljusgrå fjäderspetsar; ögonvrå vit, men vid ögat liksom örontrakten med ljusgrå spolstreck, ansigtet för övrigt och haka hvita. Fram- och sidhals samt kräva hvita; nacke vit med ljusgrå spetsfläckar; halsrygg likaså, men med inblandade rent hvita fjädrar. Mantel med kors ljust blågrå; övre stjerttäckare hvita. Stjert vit, något avrundad, når ej bakom handpennorna, av hvilka dock den 1:a ej är fullvuxen; stjertpennor 6 par, alla utvuxna. Bröst, sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar med slutad fällning; tumvinge kort med 4 fjädrar, å 1 och 2 i utfanet hvita; handpennor 10: 1 och 2 i utväxt, 3 > 2 > 4 > 5 > 1, spolar och spetsar hvita, jemnt övergående från pennornas färg; armpennor 20, med hvita spetsar med tydlig, men ej skarp gräns; armbågspennor 4: den 1:a > armpennorna, 1 och 2 med hvita spetsar; överarmpennor ljust blågrå; handtäckare: de yttersta i utfan hvita; de övriga och armtäckarna av mantelns färg; kanttäckare: de yttersta hvita; alla undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter ljusröda;

vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till nedre tredjedelen. Tars framtill trind, ringlad; tår: 4 > 3 > 2 > 1; klor grå och gråsvarta, 3 > 2 > 4 > 1, 3 och 2 breda. — Anm. Det oregelbundna hos flere dimensioner är beroende på ruggningen.

3. *Gammal*, antagligen hona, i ruggning, senhösten 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Liknar n. 2, men 2:dra handpennan nästan fullvuxen > 3 > 1 > 4.

4, 5. *Dundrägt*, 1876, Grönland, H. C. MÜLLER.

Näbb svartgrått, spets vit med tvär gräns, kalkspets vit. Munvinkel hvitgul. Fötter grå; klor grå med hvita spetsar.

6. *Hane*, ung, 9 december 1837, Bohuslän, W. v. WRIGHT, Riksm.

Liknar n. 7. Den brungrå färgen något livligare och skarpare begränsad. Näbb brungult, framom näsborrarna svart å båda käkarna. Första handpennan något > den 2:dra.

7. *Hona*, ung, 12 januari, Bohuslän, W. v. WRIGHT.

Näbb gulhvitt, spetsen gråsvart. Huvud ovan brungrått med svaga, hvita brämtrakter; ögonvrå grå; huvudets sidor med grå spol- och hvita brämtrakter; haka vit med svaga, grå fläckar. Hals och kräva brungrå, upptill med hvita spoltrakter. Mantel och kors ljusgrå med gråbruna fläckar och tvärband; övre stjerttäckare brungrå med hvita tvärband. Stjert brungrå med spetsbräm och oregelbundna fläckar hvita, vid spetsarna utan tvärband. Bröst, sidor och mage brungrå; undre stjerttäckare och slaksida hvita med brungrå tvärband; handpennor gråhvita med svaga, gråbruna fläckar vid spetsarna; armpennor hvita med grå tvärflammar. Fötter hvita (torra), klor gråsvarta.

8. *Ung*, 'andra året', 1836, Lycksele, SUNDELIN, Riksm.

Liknar n. 6, men har den gråbruna färgen blekare, å ryggen övervägande. Näbb gult, spets brunsvart; överkäken starkare böjd. Första handpennan är något > den andra.

9. *Ung*, vintern 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb mörkt violettgrått, undertill vitgrått, spetsar gråsvarta; underkäkens spets med undre kanten nästan rät. Huvud ovan svartgrått med hvita spets- och brämfläckar; huvudets sidor likaså, men något ljusare grå; haka vit med svaga, grå spetsfläckar; framhals grå med hvita spets- och sidofläckar; nacke och halsrygg grå, vitfläckiga. Mantel grå och vitfläckig; kors med grå och hvita tvärband; övre stjerttäckare mörkgrå och hvita tvärband. Stjert tvär, mörkgrå med hvita fläckar och strimor; stjertpennor 6 par. Bröst grått; sidor och mage grå, vitfläckiga; undre stjerttäckare med hvita och mörkgrå tvärband. Vingar spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar, ljusgrå; handpennor: 1 liten gråvit; stora 10, de yttre vit-

Nº	1	2	3	4 p.	5 p.	6 ♂ j.	7 ♀ j.	8	9
Längd	—	708	655	220	230	—	—	—	664
Huvudets längd + näbb	—	147	135	61	67	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan, direkt	61	66	59	24	25	64	—	—	61,5
» » » munvinkeln	—	92,5	84	37	38,5	c. 90	c. 90	82	84
» » » från spetsen till näsb.	28	28,5	25	9,5	10,5	27,5	25	25	26
» höjd vid roten	23	23,5	21,4	10	12	21	21,5	20	21
» » » näsborrarna	19	20	19	8	9	19,5	19,5	18	19
» » » underkäksvinkeln	—	20	19,5	—	—	—	—	—	19
Gapets bredd	—	34	31	19	24	—	—	—	26
Näbbets bredd vid näsborrarna	10	10,5	10	5	6	11	10	9,5	10
Underkäkens spets, längd	17	14,5	14	5,3	6	19	17	15	15,5
Näsborrar	10×15	10,5×1,8	9,5×1,5	5×0,6	6×0,8	11×2	10×2	11×1,5	11×2
Vingens längd, direkt	455	426	440	46	55	475	450	440	445
Vingbredd	—	1500	1500	225	260	—	—	—	1535
Tumvinge	131	135	137	—	—	139	127	134	133
Stjert, längd	210	208	200	—	—	190	186	195	188
Stjertspets framom vingspetsarna	20	—	—	—	—	c. 30	c. 30	c. 15	—
» bakom »	—	0	13	—	—	—	—	—	—
Tars	68	—	61	31	36	68	71	62	70
Mellantå med klo	55+15	58+14	56+12	32+7	37+8	53+14,5	62+12	52+12	58+12

grå med svag dragning åt brunt, gråhvita och hvita spolar, de inre mörkare, spetsarna med hvita fläckar och mörkgrå flammor; armpennor 20, grå, mot spetsarna med hvita fläckar och mörkgrå flammor; armbågspennor 5: 1 > armpennorna och likasom överarmpennorna av samma färger som armpennorna; handtäckare grå, vid de hvita spetsarna mörkgrå, de små grå; armtäckare grå, utfan med mörkgrå och gulgrå fläckar, de mellersta mörkgrå med gulhvita fläckar; kanttäckare grå, hvitfläckiga; undre hand- och armtäckare gråhvita, de övriga ljusgrå; undre överarmtäckare långa. Fötter ljusröda; skenben fjäderklädt till nedre fjerdedelen. Tars frautill trind; tår: 3 föga > 4 > 2 > 1; klor: 3 > 2 > 4 > 1, gråsvarta, den 3:dje bred.

Ägg. Ovala, spets kort, tjock, måttligt grovkorniga, brungrå, olivgråbruna, grönhvita, utan eller med matt glans; grundfläckar perlgrå och olivgrå; ytfläckar bruna, spridda. Riksm., utom n. 4, 5, 10.

- 1863, Jacobshavn, Grönland, BENZON. Olivgrått.
- 1865, Egedes-minde, Grönland. Bukigt, olivgrått, smärre spridda fläckar.
- 1871, Upernavik. a, b olivbruna, c mörkare olivbrunt (ruvade?).
- 26 maj 1881, Niakornak, Grönland, MEVES. Olivbrungrå med små fläckar och band.
- 18 juni 1880, Grönland, LAMPA. Lergrå, fläckar små.
- Juli 1870, Spetsbergen, 78—79° n. br., BARTELSSEN. Olivbruna.
- Juli 1870, Spetsbergen, 78—79° n. br. Kull? Olivgrå, något tillspetsade.
- Juli 1870, Spetsbergen, 78—79° n. br. Brunt, fläckar å tjockändan större.
- Juli 1870, Spetsbergen, 78—79° n. br. Grönhvitt, fläckar spridda (8 och 9 kull?).
- 1870, Spetsbergen, MEVES' samling. Liknar n. 5 utom till storleken.

Nº	1	2	3 a	b	c	4 a	b	c	5 a	b	6 a	b	7 a	b	c	8	9	10	11	12
Äggets längd.....	80,7	74,3	79,6	75,5	74,1	80	78,4	77	75	72	68,7	67,9	81,4	79,8	78,2	77,7	71	70,6	74,4	77,3
» bredd.....	55,5	56,9	56,5	54,8	53,7	54,4	55,3	55,8	56	52,6	50,4	48,5	54,2	53,2	55	52,8	53	51,4	55,4	53,9
» spets	25,2	17,4	23,1	20,7	20,4	25,6	23,1	21,2	19	19,4	18,3	19,4	27,2	26,6	23,2	25	18	19,2	19	23,4
» red. längd	1,45	1,3	1,4	1,38	1,38	1,47	1,42	1,38	1,34	1,37	1,36	1,4	1,5	1,5	1,42	1,47	1,34	1,37	1,34	1,43
» rektangel	4479	4228	4497	4137	3979	4352	4336	4297	4200	3787	3462	3293	4412	4245	4301	4108	3763	3629	4122	4166

11. '*Larus glaucus?* *Larus cachinnans?*' — Kamenskaja tundra. Olivgrönt, ytfläckar mörkbruna, runda, spridda, grundfläckar svartgrå. Detta ägg kan icke på dimensionerna skiljas från sådana av *L. glaucus*.

12. 1875, Novaja Semlja, NORDENSKIÖLD. Grovkornigt, matt olivbrungrått, grundfläckar svartgrå, ytfläckar bruna, alla spridda.

Ismåsen eller 'Borgmästaren' tillhör arktiska trakter av gamla och nya världen; en del, i synnerhet yngre foglar, drager under vintern söder ut. På Grönland är han den talrikaste Måsen både vinter och sommar; förtär medelstora fiskar, såsom *Cottus scorpius* och *Cyclopterus lumpus*, föraktar icke heller bär av *Empetrum nigrum*, FABRICIUS, 1780. Den varierar betydligt i storlek och längd, från 1' 11"—2' 7,5", vingbredd 4' 6"—6' danskt mått; vingarna nå betydligt bakom stjerten. Häckar på Grönland. Ungarna i samma bo variera till färgen. De nämnda bären av *Emp. nigrum* utgöra en mycket viktig del av deras föda; liksom även för andra djur. Grönländarna själva förvara dem i tran till sitt eget vinterbehov, HOLBÖLL.

På Island, i synnerhet i Syd- och Vestlandet, ganska talrik; kvarstannar hela året; vistas om vintern vid öppna havet och de vidare fjordarna. Lägger i början av maj ägg högst på klipporna vid stranden och tål icke, att andra fogelslag bygga högre upp. Båda könen ruva. De unga följa de gamla '5—6' år. Dessa släpa till sina bon en mängd ägg av *Uria* och *Alca torda*, sjuka och döda foglar, *Cyclopterus lumpus*; förtära *Gammarina*, *Hyas araneus*, *Nerita fluviatilis*, *Venus islandica*, *Pecten islandicus*, *Fucus*, *Conferva rupestris* m. m.; jaga även andra Måsar, Änder, Alkor och Grisslor för att erhålla deras fångst. Med större musslor flyga de högt i luften, släppa dem ned på en klippa, då skalet krossas, hvarefter fogeln förtär djurets mjuka delar. Mollusker med mindre starkt skal sönderhugga de med näbbet. De förtära även kött av Hval- och Sjel, och de gästa

isländarnes visthus, der de stjåla torkad fisk. På många orter insaltas de unga foglarna för vintern, men huvudsakligen är det deras ägg och fjäder som begagnas, FABER, EBEL. Bär i regeln sommardräkt i medlet av april, men stundom träffas några vid häckplatserna med spår av vinterdräkten. Ungarna hålla sig för sig själva, men icke i kolonierna. Ett par häckade på en klippa 2 mil från Grimsö tillsammans med ett par av *L. marinus*. Häckar vanligtvis på strandklippor. Med OLAFSENS 'weise Maaven', som drogo några mil inåt landet till en klippa för att häcka, förstod FABER *Larus glaucus*, om med fullt skäl eller om denna art verkligen häckar inne i landet känna vi icke, men att *L. marinus* häckar flere mil från havet på Island är deremot bekant. En del drog över vintern från N. Island till öns södra trakter, FABER. Vid Olafsvik, Island, i början av juni, TEILMANN. Häckar på Podarhöfði gent emot Drangey, Island, talrik, KRÜPER.

På Färöarna skulle han vara stannfogel och häcka, enligt LANDT, men H. C. MÖLLER såg en gång en gammal fogel, se p. 897; hvaremot unga foglar sägas vara allmänna, så att dess häckning här är föga sannolik. — Förekommer från senhösten till början av febr., FEILDEN, DRESSER.

MARTENS gav fogeln namnet 'Bürgermeister', emedan den var störst bland Spetsbergens foglar. Lever av ungar av *Uria Brun-nichi*, hvilka han rövar som en hök; han slukar stycken av späck så stora som en knuten hand. MARTENS såg honom även äta Valrossens träck, 'sitt stånd oaktadt'; sköts vid Weihegar den 10 juli. Förekommer talrikt längs alla Spetsbergens kuster. På V. och N. kusten häckande i mängd. På öarna i Hornsund den 1 funnos ruvade ägg. Häckar allmänt vid Bellsund ibland *Alca*. Häckar i fogelbergen, der den aldrig saknas och alltid intager

översta delarna. Stundom bo de högt på sidan av fjell, som ej bebos av andra foglar. Han är stark och djerv, lever av fogel-ungar, ägg, fisk och kadaver. Slår ned som en Falk på enstaka simmande Teiste-ungar, fångar dem med näbbet och förtär dem på en utskjutande del av närmaste klippvägg eller på strandvallen; förtär ungar av *Mergulus alle*, så snart dessa komma på vattnet, MALMGREN, 1863. Utväxt unge träffad i början av sept. i Walther Thymen- och Storfjorden, enl. v. HEUGLIN, som icke såg honom i slutna kolonier. Häckade i stor mängd på SÖ. kusten; boet på strandklippor, är av mossor, den 18 ägg något ruvade, MALMGREN. På Beeren Eiland i mängd, HOLMGREN. Enligt HEUGLIN sällsynt på Dunö, Isfjorden, Tusenöarna. Följes på Spetsbergen av *Lestris*.

Mycket talrik i Varangerfjorden under hela sommaren, COLLETT. Vid havskusten under sommar och vinter allmän; häckar på Renön vid Vardö, MALM, SOMMERFELT. Häckar i Tromsö, LILLJEBORG. I Finmarken talrik stannfogel, häckar å flere ställen i Vestfinmarken, på några öar vid Vardö i stor mängd och på Tamsö, enligt SCHRADER, som besökte en häckplats den 17 1843, och enligt meddelande av NORDVI. Häckar i kolonier här och der på Norges nord- och västkust ovan polcirkeln; allmän om vintern; förekommer då talrikt på Jäderen och Lister. En Måse, som der kallades Islandsmåse, ansågs av RASCH vara denna art. Vid Nordlands kust stationär. Häckar på Ristö, 62° n. br., RASCH. Häckar sparsamt söder ut till Stadt, N. om Bergen; besöker om vintern södra kusten, men ej talrikt; söder ut till Lindesnäs om sommaren talrik, om vintern allmän, går sällan innanför flodmynningarna; en gång 1828 fäld i Kristianiafjorden av ESMARK. Besöker om vintern de sydligare fjordarnes inre delar, vid Kristiania i april 1876, COLLETT. Inne i landet sällsynt, vid Fä-

mundsjön i Trysil, 2,150 fot över havet, träffad på isen vintern 1864, COLLETT, 1868.

En hvit varietet, *L. Hutchinsi* RICH., *L. glacialis* BONAP., träffad i Fosen, Trondhjems stift och vid Laurkullen i inloppet till Kristianiafjorden den 22 1877, COLLETT.

Häckar icke i Sverige, men har träffats här så många gånger, att man kan anse honom temligen regelbunden under vintern. I Lycksele, p. 897; i Dalarne sällsynt, träffad vid Våmån d. 12 1872, Svärdsjö den 16 1879, THEORIN. En ung fångades i en rävsax 1855 vid Upsala, hade förtärt ett oxben, LILLJEBORG. Vid Sandhamn erhållen tidigt på våren, enligt meddelande av O. EKBOHRN. Under en vinter voro 2 st. från skärgården torgförda i Stockholm. Erhållen i Ösmo socken 4½ mil S. om Stockholm, av STRÖM. Vid Östersjön 1834, WIKSTRÖM. LÖWENHJELM erhöi en yngre fogel den 21 1853 vid Klockhammar, der den förtärde kroppen av en räv; låg emellan sina måltider på snön och var mycket skygg. I Nyköpings skärgård erhållen av G. LUNDQVIST.

I Bohuslän sällsynt, LLOYD. Unga foglar erhållna den 12 1837 och den 12 1838. Den senare hade flere dagar vistats på samma ställe, der den förra fälades, W. v. WRIGHT, och en vid Uddevalla den 1 1863, MALM; skjuten vid Gullmarfjorden den 12 1878, enl. meddel. av LUNDBORG. En erhållen vid Göteborg den 12 1855, MALM. Gamla foglar sällsyntare än de unga. En och annan ungfogel följer sillstimmen till Bohuslän, KOLTHOFF.

På Gotland sällsynt om vintern, CHASSEUR, SUNDEVALL. I Östersjön ej så sällsynt under senhösten, enligt meddelande av KOLTHOFF. Sedd den 14 1883, parvis på stranden vid Visby, även antagligen sedd senare fram i maj, om vintern talrikare längs stranden vid Visby, enl. meddel. av STENSTRÖM.

Erhållen vid Svaneholm d. 30 1850, NILSSON, 1856. Gammal

hane vid Malmö den $\frac{1}{4}$ 1853, enl. meddel. av EURENIUS; ungfogel sedd här, enl. meddel. av C. MÖLLER. Vid Skånes S. kust ligga på många ställen stora stenar uti det grunda vattnet; på dessa ses han, enl. NILSSON, ej sällan under vintern. Vid Ystad erhöles unga foglar d. $\frac{1}{8}$ 1868, år 1870, d. $\frac{1}{2}$ 1876, d. $\frac{3}{4}$ 1877, gamla d. $\frac{1}{2}$ 1872, d. $\frac{1}{4}$ 1875, d. $\frac{2}{3}$ 1879, enl. meddel. av N. BRUZELIUS. Gamla foglar, hane, hona, erhöles vid Trelleborg d. $\frac{1}{4}$ 1848, enl. meddel. av EURENIUS.

Erhölls vid Borgholm den $\frac{1}{2}$ 1843, enligt en samtidig anteckning. FABER ansåg, att denne med flere foglar under storm och tjocka förirrade sig till Danmark; kommer dit om vintern, TEILMANN. Öresund och Belterna, KJÆRBÖLLING, 1850. En uppgift om dess häckning på Hesselö, i Kattegat, enligt min mening förhastad, har i senare arbeten, troligen av sådan anledning, blivit förbigången. Skall, enl. BOIE, i Öresund 1820 och 1821 hava varit temligen talrik. Vid Ulvshale d. $\frac{1}{6}$ 1820, nov. 1821, d. $\frac{2}{12}$ 1823, HAGE; vid Stege i april 1829; Köpenhamn den $\frac{2}{3}$ 1843, den $\frac{3}{12}$ 1844, KJÆRBÖLLING. Vid Blockhusen i febr. 1858, Kalleboderne d. $\frac{2}{3}$ 1864 och d. $\frac{1}{4}$ 1865, COLLIN.

Erhållen vid Flensburg och i Holstein; på Helholm, KJÆRBÖLLING. I Slesvig och Holstein vid båda kusterna, i synnerhet den vestra, och under stränga vintrar, från okt. till mars icke talrik, ROHWEDER; nästan endast unga foglar visa sig. Att han skulle 'häcka ganska sällan på Sylt', A. RAFN, hava redan BALDAMUS och E. v. HOMEYER förklarat för 'ein arger Irrthum'; uppgiften blev emellertid 1874 återgiven av DURNFORD. Härmed förstås, att han icke alls häckar här. I Östersjön regelbunden, v. HOMEYER. I Slesvig och Holstein 1876 regelbunden om vintern. På stranden vid Husum 1880 flere träffade under vintern, Jahresb.; ej sällan på Helgoland, enligt CORDEAUX, 1875, som

såg en nära ön den $\frac{1}{3}$; gamla foglar sällsyntare än unga, v. HOMEYER.

Vid Ostfinmarkens ishavskust mycket allmän, men ej sedd inne i landet. Sedan ungarna blivit flygga, får man se otaliga skaror, MALM. Häckar och är stannfogel i Ostfinmarken, SCHRADER. Häckar i fogelberg på Kolas N. kust och är allmän, enl. meddel. av HENNING KINBERG. Utanför Hvita havets mynning, enl. LILLJEBORG, ej talrik. Vid Lapplands kuster överallt talrik. Vår och höst i flock å S. och V. Finlands skär. Vid Kuopio i apr. och maj 2 gånger, bröderna v. WRIGHT, v. NORDMANN. Häckar talrikt på Solovetski-öarna, Hvita havet, visar sig någon gång i Finska lappmarkerna. Enligt NYLANDER ganska allmän på Hvita havet och vid alla floder och insjöar vester derom ända till 15 mil inåt landet. Erhållen vid Arkangel, GOEBEL; 'tillfällig', häckar på Kaninön, SEEBOHM. Vid Kuopio, 63° n. br., endast under våren omkring medlet av apr., J. v. WRIGHT; d. $\frac{2}{4}$ 1854 i Uskela; skjuten i Uleåborg under hösten 1853, NYLANDER. I det inre av landet: i Hanho d. $\frac{2}{4}$ 1849; Rautalampi, 7 mil V. om Kuopio, en ung fogel d. $\frac{2}{4}$ 1846, 5 st. gamla d. $\frac{2}{3}$ 1847; uppskrämda flögo de rakt N. ut, J. v. WRIGHT; vid Kuopio den $\frac{2}{12}$ 1870; Nyslott den $\frac{3}{12}$ 1870; för övrigt träffad under alla månader från d. $\frac{3}{10}$ — $\frac{1}{5}$ och nästan årligen från 1837 till 1866, enl. data anförda av PALMÉN m. fl. På Finlands sydkust i okt., nov., apr. och maj, stundom nog talrik. I Finska viken erhållen av FALK, och för öfrigt årligen under vintern, M. v. WRIGHT. På Åland även om vintern. SCHWEDER nämner honom bland Östersjöprovinsernas foglar.

På Novaja Semlja över allt allmän, längs både östra och vestra kusten, GILLET. Mycket allmän söder ut till Jugorsky-sundet, Novaja Semlja och Waigats, HEUGLIN. På Low Island talrik, ej norr

om 81°, JAMES ROSS, DRESSER. N. Rysslands kust temligen allmän. Sågs vid Galaievskai-öarna, lägre Petschora, den $\frac{13}{7}$, $\frac{14}{7}$; ungar i dundrägt erhöles; boet utgjordes endast av något tång och små stycken av drivved. Senare sågs han allmänt längs kusten till Dvoinik, SEEBOHM, BROWN. På N. Asiens kust häckar han sällsynt vid 74° n. br., på Taimyr-tundran, häckar vid 75° n. br. I Taimyrlandet 71° n. br.; 1843 den $\frac{15}{3}$ sept, $\frac{3}{21}$ okt., v. MIDDENDORFF. Vid Taimyr-ön den $\frac{14}{8}$ — $\frac{18}{8}$ tillika med *L. tridactylus* m. fl. och på Tschuktsch-halvön iakttagen av NORDENSKIÖLD. Den följer nästan alltid seglare i polarhaven, bor på strandklippor, vanligen bland andra foglar; kan försvara sig mot Fjällräven, föder sina ungar med ungar av sina grannar, NORDENSKIÖLD. SEEBOHM såg honom i Sibirien. Baikalsjön den $\frac{31}{7}$, v. SCHRENCK; sällsynt vid N. Baikalviken, vid Angoras inlopp, 55° n. br., midt under sommaren träffad 3 gånger av RADDE. Okotska havet talrik, PALLAS.

På Tysklands kuster, enl. BORGGREVE, regelbunden, men ej talrik om vintern. Vid Danzig synes han även förekomma regelbundet; togfördes der under vintern 1849—50 så talrikt, att Böck icke kunde tillvarataga alla. Vid Hiddensö under okt. till medlet av dec., vanligen en och en vid stormig väderlek, några gånger i stora skaror. Oftast ganska skygg, undviker han land så mycket som möjligt; håller sig vanligtvis simmande eller hvilande på vattnet, SCHILLING. På Hiddensö d. $\frac{20}{3}$ — $\frac{29}{3}$ 1853 enkla sedda, ävensom andra Måsar, deribland 3 *L. eburneus*; den $\frac{24}{3}$ 1853, SCHILLING, QUISTORP. Enligt HORNSCHUCH och SCHILLING ej sällsynt i Pommern, men enligt H. RATHKE, 1846, sällsynt. Tyska kusten på senhösten sällsynt, försvinner i mars, NAUMANN. Enl. HOLLAND ensam på stränder under flyttning; gamla foglar sällsynta, v. HOMER. Ett par unga foglar anses, enligt v. PREEN,

hava träffats i Mecklenburg. I Neuwied på Rhen en ung erhållen, BRAHTS. I Nassau äro i synnerhet äldre foglar sällsynta; på Rhen, RÖMER. I Siegen, Arnsberg, år 1813 erhållen, SUFFRIAN. En gång träffad i Schlesien, hade slagit ned på ett dött får, NAUMANN.

I Böhmen erhållen 2 gånger, A. FRITSCH; för övrigt synes han icke hava träffats i de österrikiska staterna. FINGER nämner honom bland Österrikes foglar, men som det exemplar, hvar på uppgiften grundar sig, icke senare omtalats, måste uppgiften bekräftas. ZAWADSKIS fogel synes mig hava varit *L. argentatus*.

På flyttning i Oldenburg, NEGELEIN; år 1878 oregelbunden på flyttning, stundom om vintern 1879, Jahresb. Elbes mynning, WOLDIKE, COLLIN. På Niederelbe, BOECKMAN. På tyska Nordsjökusten sällsynt. På Borkum en och annan, i synnerhet under stränga vintrar, v. DROSTE. I Holland på kusten ej sällsynt efter storm; erhållen i övergångsdrägt den $\frac{8}{1}$ 1839 och i ungdragt den $\frac{26}{11}$, $\frac{1}{1}$ 1856 och den $\frac{22}{1}$ 1859, SCHLEGEL.

På Shetlands-öarna häckar han ej; kommer i midten av hösten, synes ej om sommaren; i nov. iakttogs en flock om 100 st., som stannade 2 eller 3 veckor. Årligen på Hebriderna flyttande, EDMONDSTONE, 1823. Träffad i okt., WILSON. På Irlands kust tillfällig, erhållen juli 1832, i slutet av år 1834; på Arran den $\frac{9}{7}$, och vid Yonghal i slutet av samma månad; i dec. 1839, i Tralee bay vintern 1839. Även erhållen den $\frac{3}{1}$ 1849 i Belfast bay, den $\frac{26}{1}$ i Dublin bay, THOMPSON. På Firth of Forth erhållen under vintern av JARDINE. På Storbritanniens kuster höst och vinter, DRESSER.

I Belgien 'tillfällig', vid kusten om vintern, vanligtvis unga foglar, en gammal erhållen vid Dunkerque, DE SELYS.

Vid Frankrikes kuster oregelbunden; gamla foglar ytterst

sällsynta, unga foglar träffas oftare; i Boulogne, Seine-inférieure, vid Rhônes mynning, vid la Camargue, HARDY; erhållen under vintern i Provence, J. W. v. MÜLLER.

I Spanien skall den endast hava erhållits vid Albufera i Valencia, BREHM.

I Italien tillfällig; enligt SALVADORI har den av flere förvexlats med *L. argentatus*. CARA anför honom från Sardinien, men SALVADORI nekar, att han der förekommer. CARA uppger till och med, att den häckar, hvilket tydligen är oriktigt. Vid Genua, SALVADORI, två gånger; en gång den 1^o 1877, GIGLIOLI.

A. FRITSCH ansåg sig se honom i hamnen vid Firenze den 3^o. Vid Pérèkop på Krim, i maj; Krynicki. Omnämd från Mindre Asien?

I Fez, CARSTENSEN. I Tanger träffad en gång. På Menzaleh-sjön, A. BREHM.

Skall hava förekommit vid Uralflodens mynning, LEHMAN, PALMÉN. [?Sedd i Astrakan, SEEBOHM, 1882.]

En gammal hona erhållen i mars vid Hakodadi, R. SWINHOE. I Hakodadi, enligt SEEBOHM, även *L. glaucescens* erhållen.

Fogeln i N. Amerika är lika med Europas, BAIRD, J. H. BLASIUS m. fl. Åtminstone är detta fallet med den i NÖ. Amerika. Vid 82° n. br., PARRYS nordpolsexp.; under Fox' resa fans han häckande talrikt nära Kap York, WALKER. Häckar vid 81° 30' n. br., KANE, J. W. v. MÜLLER. I Wellingtonkanalen mellan den 1^o och 3^o 1852 ej talrik, CORNICK. Under arktiska expeditionen 1875—76 påträffades väl ej någon häckplats norr om Sabines kap, men strödda individer iakttogos norr ut till 82° 34' n. br. Sågs den 1^o för sista gången år 1857; visade sig åter vid expeditionens vinterkvarter, 82° 27' n. br., i medlet av juni, FEILDEN. Träffas i Baffins bay och arktiska havet; å Labrador under sommaren

allmän. 'Icke' iakttagen inom Förenta staterna, AUDUBON. I New-York under vintern sällsynt, LAWRENCE; tillfällig längs kusten, DRESSER. Prince Patriks ö, 77° 30' n. br., 116° v. long. d. 1^o, Gr., E. P. WRIGHT. Montreal allmän till 75° n. br., HALL. Hudsons bay, BLAKISTON; Mackenzie river; vid Slave lake talrik, B. R. ROSS, 1862. Om vintern söderut vid Atlantiska kusten till Long island, COUES.

Larus glaucescens LAWR. Mindre än *L. glaucus*, har handpennorna askgrå med rund, hvit spetsfläck. Ej funnen i Skandinavien.

NV. kusten av N. Amerika, LAWRENCE, 1860. På Aleutiska öarna talrik och den allmännaste Måsen under hela året. Färska ägg erhöles i mängd den 2^o 1872; den 1^o voro de mycket ruvade; dunungar erhöles den 1^o. Han bodde överst på bergen bland gräs, men hvarken på branta klippväggar eller på stranden, DALL, 1873. Enligt en berättelse av DALL för år 1874 häckar fogeln här i maj och juni; nästan flygga ungar erhöles på Kyska i början av juli. Vid Michalaski var han en av de första som anlände, flere sågos vid iskanten den 2^o, häckar på små klippöar i trakten. De infödda värdera fogeln för deras pennor, med hvilkas spolar de fästa metkrokar vid linan, ADAMS. BEAN omtalar, att *Larus marinus*(?) träffats i mängd på Alaska; ehuru något misstag icke härvid borde kunna ega rum, torde dock uppgiften behöva bekräftas, då icke denna art, men väl *L. glaucus* eller *L. glaucescens* är känd från denna trakt.

På Vancouverön, enl. R. BROWN.

Huruvida *L. glaucescens* från NV. Amerika verkligen utgör en egen art, vågar jag nu icke säkert avgöra. Det synes mig dock som om LICHTENSTEINS fogel vore lika med *L. glaucus*, men de nyare, i synnerhet amerikanska, författarnes fogel en skild art.

Larus Hutchinsi RICH. är en sällsynt, hvit varietet, erhållen i N. Amerika och en gång i Norge, enligt COLLETT hos DRESSER. Se ovan p. 900.

Ismåsen nämndes, enligt F. BOIE, i en vers av DRYDEN.

Av det föregående finner man, att han, tillhörande den högre norden, är circumpolär. Flertalet stannar även om vintern i norden; de flesta vika endast för isen, leva under sin mesta tid på öppna havet, men äro, enl. v. HOMEYERS åsigt, ej kustvandrare.

Han liknar Havsmåsen i sitt levnadssätt. Uthärdar på havet de starkaste stormar, flyger då lågt och mot vinden, NAUMANN. Kan höja sig till betydlig höjd med ringa rörelse av vingarna. Sällar sig stundom till flockar av andra större Måsar, *Anas* och *Alca*, för att dela deras byte. Han rör sig ledigt på land, men är dålig störtdykare.

Lätet liknar det av *Larus marinus*. Dunungarna hava ett starkt; i första fjäderdräkten har han ett pipande läte, hvilket han sedan förlorar; de gamlas 'a-ga-ga', FABER.

Födan utgöres av ägg och ungar av hvarjehanda sjöfögel, levande eller döda djur av flere slag, kastade på stranden; även tång, FABER. KUHLE fann små musslor i magen.

Han lever i monogami och häckar uteslutande vid havet, överst på klippor. Häckar på branta berg i springor eller på avsatser, på Spetsbergen över 300 fot högt över havet, MALMGREN. Boet utgöres i Finmarken av en temligen stor fördjupning på slät mark, med mossor, tång och några grova halmstrån till bädd. Äggens antal är vanligen 3, sällan 4, SCHRADER, 1853. Har ägg i maj eller juni. Ruvar under 28 dygn, icke hårdt. Har en ruvfläck, enl. FABER. Båda könen hava ock en ruvfläck enligt NAUMANN, men enligt MALMGREN har han ruvfläckar på bröstets sidor. Man finner oparade individer bland de ruvande föglarna. Dunderäkten skall vara under 50 dagar. Föräldrarna mata ungarna, även sedan dessa förlorat dunderäkten; ungarna stanna vid boet tills de blivit utvuxna. Föräldrarna försvara ungarna och äggen och slå efter menniskor eller djur, som närma sig häckplatsen. Fögeln's ålder beräknades till 30 år av FABER.

Köttet förtäres sällan, äggen skola vara sämre än andra, men insamlas dock. Fjädern brukas som gåsfjäder, NAUMANN.

KALM såg Måsar å Newfoundland, '2 vanliga och 2 större',

deribland troligtvis denna art. Tama förtärde de mest maskar, larver, Grodor, Sniglar och hvarjehanda för trädgården skadliga djur; dessutom kött och bröd. De följde arbetarne i trädgården. I Dunkerque underhölls en i en trädgård under lång tid, DEGLAND, GERBE. Hölls år 1882 tam i zoologiska trädgården i Köpenhamn, Veiledn., GAEBLER.

Bland fjädrarna leva:

Nirmus striolatus NITZSCH, Grönland, och *N. lineolatus* NITZSCH = *N. ornatus* GRUBE.

I tarmkanalen hava blivit funna:

Tænia microcantha KRABBE; *T. microsoma* CREPL.; *T. larina* KRABBE; *T. fuscus* KRABBE; *Tetrabothrium cylindraceum* RUD.

Bürgermeister MARTENS, Spitzb. Reise 1675, 60. RAY, Synops. 1713, 127 (nec descr.). CRANZ, Grönl. Stockh. I 1769, 112 (ex p.).
Larus glaucus BRÜNN., Orn. 1764, 148. MÜLL., Prodr. 1776, 21. FABR., Fn. 1780, 100. LATH., Ind. II 1780, 814. LATH.-B., III, II 1798, 329; IV 1812, 494 (ex p.). MOHR, Isl. Nat. 1786, 42. BERG., Tal. 1787, 26. PONTOPP., Dännem. 1765, 169. GM., L. S.N. 1788, 600. PENN., Arct. Zool. II 1792, 248. LANDT, Færø 1800, 264. PALL., Zoogr. II 1810, 320. CUV., R. A. 1817, 519 (ex p.) + *L. argentatus*. SABINE, T. L. S. 1819, 543; Isis 1826, 99. TEMM., Man. II (1820) 1840, 757; IV 467 (ex p.). FABER, Prodr. 1822, 98; Isis 1821, 323; 1827, Hochn. Vög. 1826, 2, 10 etc. EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1822, 177-80. MEY., Taschen. III 1822, 191 (nec II 471). WILSON, Mem. Wern. Soc. 1822, 403-7. BOIE, Isis 1822, 875. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 158. BEN., Isis 1824, 855. BONAP., Ann. Lyc. N. H. 1826, 351. SWAINS., RICH., Fn. B. A. II 1831, 416; ref. Isis 1833, 1112. BREHM, V. D. 1831, 733. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380; Naturf. 4:de Möd. Forh. 1847, 259. AV STRÖM, Sv. Fagl. 1839, 68. AUD., Syn. 1839, 329. WIKSTR., Stockh. 1839, 103, 107. NAUM., V. D. X 1840, 350; RHEA I 1846, 24. SCHINZ, Fn. Eur. 1840, 378. DE SEL., Fn. 1842, 153. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 413, 415; Üb. v. PAULS., 1846, 44-5. SCHLEG., Rev. 1844, CXXV; Mus. Lari 1863, 4. SUNDEV., V. A. H. (1843) 1844, 383; 1849, 205; 1874, 3, 21. JARD.,

B. of Gr. Brit. (1843) IV 306. MALM, Krøytidsskr. 1844, 208. RATHKE, N. Pr. Prov.-Bl. 1846, 14. SUFFR., Arnsberg 1846, 158. BÖCK, Ber. Priv.-Schule, 1850, 4; 1851, 20. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Fugl. 1853, 341; ed. COLL., 1887, 615. LILLJ., V. A. Handl. 1850, 301. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 90. THOMPS., Irel. III 1851, 388. NEGEL., N-a 1853, 62. SCHRAD., PÄSSL., J.f.O. 1853, 242-3, 313. SCHILL., J.f.O. 1853, 375. REINH., Vid. Medd. 1853; ref. J.f.O. 1854, 443; Ibis 1861, 16. BALD., N-a 1853, 444. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85; 1855, 369. WALL., N-a 1854, 262. GLOG., J.f.O. 1854, 433. v. MIDD., Isep. 1855, 81. E. v. HOM., J.f.O. 1855, 114. LLOYD, Ant. II 1855, 213. F. BOIE, J.f.O. 1855, 328. BRAHTS, N-a 1855, 331. HARDY, l. c. 422. CORMICK, ref. J.f.O. 1855, 417. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234, 305. GÆTKE, J.f.O. 1856, 377. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. Förh. 1857; Bidr. Finl. Nat. II 1857, 40, 122. [?RAFN, N-a 1857, 127.] KRÜP., J.f.O. 1857, 371. [?FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566.] SCHILL., QUIST., N-a 1858, 57. NILSS., Fn. II 1858, 346 (nec Orn.). A. FRITSCH, [?J.f.O. 1858, 411;] V. E. 1870, 473; Wirb. Böhm. 1872, 91; J.f.O. 1872, 375. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 167. WALKER, Ibis 1860, 167. LAWR., B. of N. Am. 1860, 842. REINH., Ibis 1861, 16. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861 (1862) 72, 84. HALL, Montreal 1862, 48. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 431. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862 (1863) 69; Üb. J.f.O. 1869, 386. BLAK., Ibis 1863, 152. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1863, 105, 126; 1864, 389; J.f.O. 1863, 360,-5,-9, 370,-6, 453,-57; 1865, 204, 263. RADDE, Reis. II 1863, 382-3. LÖW., Öfv. V. A. F. 1864, 316-8. LUNDQ., Jägarf. Tidskr. 1864, 215. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 429; Bork. 1869, 756. SALVAD., J.f.O. 1865, 50, 427. ?v. PREEN, J.f.O. 1865, 333. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 381; 1866, 83, 85. NEWT., Ibis 1865, 509. E. P. WRIGHT, Ibis 1866, 218. BAIRD, J.f.O. 1866, 344; Ibis 1867, 286. BLYTH, Ibis 1866, 350. MÄKL., Fogel. Ordn. 1867, 88. LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1867, 242. DEGL., G., Orn. II 1867, 409. RÖM., Verz. 1868, 71. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 186; Mag. f. Nat. 1877, 210, Sep. 126. SUNDSTR., Örebr. 1869, 26. BORGGR., Nordd. 1869, 142. SCHWED., Syn. 1870, 31. GILLET, Ibis 1870, 306. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 436; Reise 1880, 52, 91. KOLMOD., Gotl. Fogl. 1871, 16. HOLL., Wirb. Pomm. 1871, 90. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 94, 104,-6; Ibis 1872, 65. LÜDER, J.f.O. 1871, 341. HOLMGR., Handb. II 1871, 982. COUES, Key to N. A. B. 1872, 311; B. of N. W. 1874, 620. GOEB., J.f.O. 1873, 421. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 585; Fogl. flytt. 1874, 37, 42 etc.; Zugstr. 1876, 50 etc.; Antwort 1882, 27. R. SWINH.,

Ibis 1874, 165. DURNF., Ibis 1874, 404. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23; v. HOM., Reise 1880, 86. CORDEAUX, Ibis 1875, 187. SEEB., Br., Ibis 1876, 453. DRESS., B. Eur. P. 59 a. 60, 1877. FEILD., Ibis 1877, 409. KOLTHOFF, Kinb. Tidskr. f. Vet. 1878, 27. BLAK., Pr., Ibis 1878, 217. ADAMS, Ibis 1878, 440-1. SEEB., Ibis 1879, 23, 161. THEORIN, Fört. 1880, 4. Jahresb., J.f.O. 1880, 95. NORDENSK., Vega I 1881, 108, 319, II 1881, 47. GIGL., Ibis 1881, 185. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. SEEB., Ibis 1882, 230, 385. Veiledn. Zool. Have Kjøb. 1882, 17 [nec ÖDM., V. A. H. 1783, 97, nec RETZ., Fn. 1800, 156, nec NILSS., Orn. 1818, 671. = *L. arg.*].

Larus giganteus BEN., Ann. Wetter. Ges. 1812, 140. 'TEMME, Man. 490 not' SABINE, Trans. L. S. 1819, 545; ref. Isis 1826, 99.

Larus leucercetes SCHLEEP, Ann. Wetter. G. 1814, 314.

Larus consul BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 126; Isis 1822, 875 + *L. glaucus*. BREHM, V. D. 1831, 735.

Larus islandicus EDMONDST., Man. Wern. Soc. IV 1822, 176, 185; [nec = *L. leucopt.*]. J. WILSON, l. c. 1822, 403, 405, 507.

Larus glacialis MACGILL, Mem. Wern. Soc. 1824, 270. BREHM, Isis 1826, 931; V. D. 1831, 732.

Larus medius BREHM, Isis 1826, 933,-5; N-a 1855, 294.

Larus glaucus KAUP, Nat. Syst. 1829, 86. SUNDEV., Tent. 1872, 136. MALM, Fn. 1877, n. 245.

Larus Hutchinsi RICH., F. B. Am. II 1831, 419. GRAY, Handl. III 1871, 113.

Larus minor BREHM, V. D. 1831, 736.

Glaucus consul BRUCH, J.f.O. 1853, 101.

Laroides glaucus PR. BONAP., N-a 1855, 211. L. BREHM, N-a 1855, 294. BRUCH, J.f.O. 1855, 281.

?Maar, Maafur, Maave OLAFSEN, Reise 1774, 304.

Weisschwingige Möven v. HOM., Wand. 1881, 176.

Larus glaucescens [?'LICHT., Verz. 182.'] BRUCH, J.f.O. 1855, 281. ?B. R. ROSS: RICH., Edinb. Phil. Jour. 1841, 163; Canad. Nat. 1862, 154. LAWR. B. of N. Amer. 1860, 342-3. BROWN, Ibis 1868, 426. GRAY, Handl. III 1871, 113. COUES, Key 1872, 312; B. of N. W. 1874, 622. 'BRANDT', R. SWINH., Ibis 1874, 165 [nec LICHT. t. SCHLEG.].

[? *Larus marinus* BEAN, ref. Ibis 1882, 97].

Larus glaucopterus LICHT., Nom. 1854, 99 (Behrings sund). KITTLITZ, BRUCH, J.f.O. 1853, 101.

Larus chalcopterus LICHT., l. c. 99 (mellan Behrings sund och Grönland). LAWR., B. N. A. 1858.

197. SILVERMÅSE, *Larus argentatus* BRÜNN.

Gråtrut. Pl. L, fig. 1, 2.

Näbb med gulröd fläck; mantel blågrå; tars 62—69 m.m.

♂ > ♀. — Då flere närstående former av denna art finnas, om hvilka åsigterna ännu äro bland de förnämsta fogelkännare mycket stridiga, har jag ansett nödigt att först och främst utförligare beskriva vår art och vid anförandet av andra bibehålla dem under deras första namn, utan att jag dervid kunnat eller velat om dem uttala någon bestämd övertygelse. Dertill hava för handen varande samlingar varit allt för otillräckliga.

1. *Hane, gammal*, 22 juli, Bohuslän.

Iris 'gul'. Mantel ljust blågrå; skulderfjädrar, de längsta med hvit spets; tumvingens fjädrar hvitgrå, 1 nästan hvit; handpennor stora: 1 brunsvart, infan mot roten blekare, spets hvit, 2 grå med hvit spets samt bredt brunsvart tvärband och spetsfläck i infan, 3 grå med svart i infan smalare tvärband, spets hvit, (4—5 saknas), 6—10 ljust blågrå med hvita spetsar, spolar brungrå; armpennor med hvita spetsar.

2. *Hane, gammal, i ruggning*, 11 september 1882, Göteborg, A. H. MALM.

Iris ljusgul; ögonlockskanter gula. Huvud och hals hvita, i ruggning, de gamla fjädrarna på övre delen av halsen mycket nötta. Mantel blågrå med blandade gamla och nya fjädrar; skulderfjädrar nötta; övre stjärtäckare i ruggning. Stjert nästan tvär; stjärtpennor 6 par, alla gamla, 1:a parets spetsar och dessas utkanter mest nötta. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita; handpennor: 1—3 gamla med nötta spetsar, 1=2=3, 1 med hvit spets, 2 med hvitt spetsband och likasom 3 med avnött hvit spets, 1—3 med den svarta färgen inåt avtagande, 4 fäld, 5—10 nya, 6 > 5, båda

med svart band framom de hvita spetsarna, 7—10 med hvita spetsar; armpennor 18: 1—16 nya, 17 och 18 med nötta spetsar; armbågspennor 4: 1 fäld, 2—4 nya; undre vingtäckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter hvitgrå; klor svarta, baktåns grå, svartfläckig.

3. *Hane, gammal*, 30 december 1875, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb gult, vinkeltrakt röd; spetsen grå, snedt fram- och nedåt riktad, skjuter 2 m.m. nedom underkakens; näbbås bakåt rät, åt spetsen båg- böjd. Käkkant vid ögonvrån uppdragen, framåt rät, åt spetsen båg- böjd; överkakens överskjutande; munvinkel något neddragen. Näsborrar fram- till högst; näslock nedåt riktadt med rät kant; iris hvitgul. Panna hvit; hjessa hvit med grå spoltrakter och spolstreck; ögontrakt fram- till gråsvart, för övrigt hvit med svartgrå spolstreck; ögonlock omkring midten hvita med grå fjäderspetsar; ögonlockskanter gula; ögonvrå hvit; kind hvit med svaga grå spolstreck; ögontrakt och tinning hvita med grå spolband; haka hvit. Framhals hvit med små svaga grå spolstreck och fläckar; kräva hvit; nacke och halsrygg hvita med grå spetspolfläckar, nedtill med inblandade hvita fjädrar. Rygg fram- till blågrå med svaga svartgrå spetsbräm. Mantel blågrå; skulderfjädrar, de längsta med hvita spetsar; kors blågrått; övre stjärtäckare hvita. Stjert hvit, något avrundad; stjärtpennor 6 par, 1:a 15 m.m. > 6. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita. Ving- ar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, utåt hvita; handpennor stora 10: 2 något > 1, som är till större delen svart, infan inåt grått, mot spetsen svart, spets lång hvit, utan fläck, 2 mot spetsen svart, spets och infanets fläck hvita, 2—5 mot den hvita spetsen svarta, de övriga blågrå med hvita spetsar, spolar hos 1 svart, de övrigas svartgrå, de inre ljusare, undertill hvita; armpennor 16, inåt böjda, spetsar hvita; armbågspennor 6: 2 till 4 > armpennorna, spets- ar hvita, inåt avtagande; överarm- pennor 9, blågrå, 5 längst; hand- täckare: 1 hvit, 2 i utfan hvit; alla övriga övre täckare blågrå, och kant- täckare vid sjelva kanten hvita; alla undre täckare hvita; undre överarm- täckare långa. Fötter blekröda; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till nedre tredje- delen. Tars fram- till perlfärgad, blåhvitt, trind med 23 breda sköldar; tarssula med små sköldar; tår: 3 > 4 > 2 > 1, 1 liten, när ej marken; klor: svarta, krökta, 3 > 2 = 4 > 1, 2 och 3 inåt vidgade, utan fåror.

4. *Hane, gammal*, 30 december 1875, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb rödgrått, mot spetsen gult, vinkeltrakten på sidorna röd, spetsen nedskjuter 3 m.m. nedom underkakens; iris hvitgul; halsrygg nedtill med blandade hvita och fjädrar med stora hvita och grå fläckar; handpennor: 1 något > 2, å 1 den hvita spetsen med två svarta fläckar, 2 med 1 spets- fläck och 1 i infanet, 1 i utfanet, framom spetsen hvita, spolar på utsidan svartgrå, insidan hvita.

5. *Hane, gammal*, januari, Ystad, BRUZELIUS.

Näbb gult, omkring den starka käkvinkeln rödt, kanter och spets gråhvita; näsås något nedtryckt. Käkanter vid munvinkeln uppdragna, omkring midten intryckta; överkäken överskjutande; underkäkens spets med undre kanten svagt utskuren. Näsborrar låga, framtill högst; iris vitgul. Huvud hvitt, ovan, ögontrakt och tinning med grå spol- eller spetsstreck; ögonlockskanter gulröda; hals och kräva hvita; nacke och halsrygg hvita med grå spetsfläckar, nedåt försvinnande. Mantel med kors blågrå; övre stjerttäckare hvita. Stjert nästan tvär, något avrundad; stjertpennor 6 par, 1 på en sida ej fullvuxen. Bröst, sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita; tumvinge med 4 fjädrar blågrå, 1 och 2 i utfan hvita; handpennor: 1 liten smal, vit, i infan vitgrå; stora 10; 1 ej fullvuxen < 2, 1—4 mot spetsarna svarta, 1 spets lång, vit, nära spetskanten svartfläckig, 2 infan vid spetsen med vit fläck, 4—6 med avtagande svart spetsband, spetsar å alla hvita, spolar å de yttre svarta, å de inre övergående till grå; armpennor 16, med nötta spetsar; armbågspennor 6: 1—3 > armpennorna, 1—5 med hvita spetsar; överarmpennor stora, blågrå; övre täckare blågrå, men kanttäckare i utfan hvita, dessa å överarmen med vitgrå fläckar; undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter grågula; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt nedom midten. Tars framtill trind med 20 ringformiga sköldar; tarssula med små sköldar; tår: 3 > 4 > 2 > 1, 1 når ej marken, utan simhud, simhud mellan 2-3-4 gul; klor: 3 vidgad, vågig, > 2 > 4 > 1.

6. *Hona, gammal*, 22 juni 1837, Bohuslän.

Lik hanen. Iris 'gul'. Handpennor: 1 och 2 svarta med hvita spetsar, 2 med vit spetsfläck i infan, 3—5 med brunsvarta band.

7. *Hona, gammal, i vinterdrägt*, 21 oktober 1837, Bohuslän, B. FRIES.

Huvud och hals hvita med grå spolfläckar. Panna nedtill och haka hvita, utan fläckar; 1 och 2 handpennan i utväxt, 2 > 1.

8. *Hona, nykläckt*, 31 maj, Nyköpings skärgård, MEVES, Riksm.

Näbb i torrt tillstånd svart med gulhvita spetsar; kalkspets vit, liten. Huvud gråhvitt med svarta fläckar; haka vit, åt sidorna med svart fläck. Hals gråvit. Kropp ovan gråvit med mörka gråbruna fläckar, otydligt begränsade. Bröst och mage hvita. Vingar vitgrå. Fötter bleka; klor grå, krökta.

8 a. *Dununge*, 6 juni, Karlsö vid Gotland, MEVES, Riksm.

Liknar den föregående.

9. *Hona, årsunge*, 23 juli 1835, Bohuslän, B. FRIES.

Näbb brunsvart, spetsen främst grå vid hakvinkeln högre än bakom densamma; iris 'brun'. Huvud ovan svartgrått med hvita brämtrakter; ögonvrå med

grå spol- och hvita brämtrakter, tinning mörkare av övervägande spoltrakter; kindtrakt vit, bakåt med grå spoltrakter; haka vit. Hals med grå spol- och hvita brämtrakter; kräva vit med brungrå, oregelbundna, stora, mest täckta fläckar. Rygg och kors gråbruna med hvita bräm; skulderfjädrar mörkt gråbruna med rosthvita bräm och brämfläckar; övre stjerttäckare med hvita och brungrå, oregelbundna tvärband; stjertpennor 6 par, mörkt gråbruna med hvita tvärband, utåt tilltagande, och hvita spetsbräm, ett brett gråbrunt tvärband vid spetsen. Bröst och sidor hvita med brungrå tvärband och stora fläckar; mage vit med svaga, grå fläckar; undre stjerttäckare hvita med brungrå tvärband; slaksida vit med ljusgrå fläckar; tumvingens fjädrar gråbruna med vitgrå spetsfläckar eller spetsbräm; handpennor: 2 > 3 > 1 > 4, de yttre mörkbruna med bleka spetskanter, de inre grå med gråbruna fläckar vid spetsen och flammor, i synnerhet i infan, spolar bruna; armpennor gråbruna med gråhvita spetsar; armbågspennor gråbruna med gråhvita spetsbräm och fläckar; handtäckare gråbruna med gråhvita spetsbräm, de små med gråhvita tvärfläckar; armtäckare, även de mellersta, och kanttäckare grå med rosthvita bräm och fläckar; undre handtäckare vitgrå; de mellersta undre arm- och överarmtäckare brungrå med hvita tvärband. Fötter bleka; klor svarta, krökta, 3 vidgad, 1 når ej marken.

10. *Hane, ung*, 13 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart, baktill, i synnerhet underkäken, rödgrå; underkäkens spets med undre kanten framtill rät, baktill något nedböjd. Näsborrar betydligt högre framtill. Huvud ovan grått med hvita fjäderspetsar; huvudets sidor grå med hvitt spets- och sidobräms; haka vit; framhals vit upptill med grå spolstreck, nedtill med grå, vitfläckiga spoltrakter; kräva vit med vitgrå svaga spolstreck; nacke och halsrygg grå med hvita bräm. Rygg grå, vitfläckig; skulderfjädrar svartgrå med hvita spetsar; kors grått, vitfläckigt; övre stjerttäckare med grå och hvita tvärband. Stjert tvär, något åt sidorna avrundad; stjertpennor 6 par, spetskanter hvita, 1—3 svarta, vid roten grå med strödda hvita små fläckar, 4=5 med avtagande svart, framåt hvita, vid övergången med skarpt begränsade tvärband och fläckar. Bröst hvitt med svaga, vitgrå spolfläckar; sidor grå med hvita tvärband och fläckar; mage vit; undre stjerttäckare hvita med grå tvärband och fläckar, och hos somliga vid spetsen brämfläckar; slaksida vit och grå. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, gråsvarta med spetskanter gråhvita; handpennor stora 10: 1 > 2 > 3, utåt svarta, inåt brungrå, spolar bakom täckarna svarta, spetskanter vitgrå, utfan och spets hos 1—5 svarta, hos de övriga brungrå, hos 7—9 en ljusare fläck nära spetsen, 7—10 infan mot spetsen gråhvitt med grå, små flammor; armpennor 19, inåt böjda, grå med hvita spetsbräm

och brämfläckar, omgivande en grå spetsfläck; armbågspennor 4, räta, grå-svarta med spetsbräm och tvärställda spetsfläckar hvita; överarmspennor grå med hvita spetsbräm och spetsvärband; handtäckare gråsvarta med hvitt spetsbräm, de små gråsvarta med vitgrå spetskanter; armtäckare grå, spetsar och spetsbrämfläckar hvita, de mellersta grå, spetsar och värfläckar gulhvita, kanttäckare grå; undre handtäckare vitgrå; undre armtäckare vitgrå med hvita spetsflammar, de mellersta hvita, mot spetsen sotgrå; undre kant- och överarmtäckare sotgrå, mot spetsen vitfläckiga. Fötter ljusröda; vadtäckare gråhvitfläckiga; skenben fjäderklädt till två tredjedelar; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, 3 och 2 breda.

11. *Hane, ung*, 12 januari 1876, Bohuslän.

Näbb gråsvart; näbbås mot spetsen bågbojd; näsås rät, kullrig. Käkkanter invikna, räta, framåt bågformiga; underkäken vid käkroten grå, undre kanten av dess spets nästan rät. Munvinkel ljusröd. Näsborrar vågräta, genomsigtiga, låga, framtill högst; näslocks kant rät; iris brun. Huvud ovan svartgrått, vitfläckigt av hvita fjädrar med svartgrå spoltrakter och spetsar; huvudets sidor ävenså, men ögonlocken framtill svartgrå, bildande en halvmånformig svart fläck; kindtrakt vid underkäken grå med hvitt bräm; haka vit, bakåt med breda grå spetsfläckar; nacke och halsrygg svartgrå, vitfläckiga, i botten hvita. Rygg och främre skulderfjädrar med gråbruna och svagt rostfärgade värband och hvita fläckar; de största skulderfjädrarna gråbruna med hvita spetsar och grågula flammar; kors med svartgrå fläckar och värband samt hvita fläckar och breda bräm; övre stjerttäckare hvita med gråbruna värband. Stjert tvär med spetsbräm hvitt, framom detta ett bredt, åt sidorna avsmalnande svartbrunt värband, för övrigt hvita oregelbundna värband och utåt avtagande, svartbruna, mot roten grå fläckar. Bröst och sidor hvita med brungrå oregelbundna värband och polstreck; mage framtill likaså, baktill vit med täkta fläckar; undre stjerttäckare och slaksida hvita med gråbruna värband, hvilka saknas vid roten. Vingar spetsiga, breda, spolar undertill hvita; tumvinge med 4 fjädrar, brunsvarta, 2—4 med hvitt spetsbräm; handpennor, stora 10: 1—7 brunsvarta med svarta spolar och hvita spetskanter, 8—10 brungrå, mot spetsarna ljusare i samma färg, spräckliga, spetsbräm hvitt, spetsar hvita; armpennor 17, inåt böjda, svartbruna med hvita och vitgrå spetsflammar, 17:de likaså, men hvitspräcklig; armbågspennor 5: 1 och 2 > armpennorna, svartbruna med hvita spetsar och stora, brämfläckar i fällning, kanttäckare med spetsbräm och värband hvita; överarmspennor gråbruna med gulgråhvita värband; handtäckare, även de små, brunsvarta, spetsbräm hvitt, de inre ljusare även med ut- och inbräm hvita; armtäckare svartbruna med spetsbräm och värband hvita och gulhvita; kanttäckare av samma färg; undre handtäckare vitgrå med få hvita, små fläckar;

undre armtäckare vitgrå med hvita värband och fläckar, de mellersta och alla övriga undre täckare brungrå med hvita värband och fläckar; undre överarmtäckare mycket långa. Fötter perlfärgade, tars och tåleder brungrå; vadtäckare hvita med gråbruna fläckar och värband; skenben hvitt, fjäderklädt till nedre tredjedelen. Tars framtill med 20 hela ringar, de mellersta framtill uppdragna; tarssula med små sköldar; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; simhud perlfärgad, kanter räta; klor svarta, $3 > 2 > 4 > 1$, 2 och 3 inåt vidgade.

12. *Hona, i andra året, i ruggning*, 25 juni 1837, Bohuslän, B. FRIES.

Liknar den föregående. Näbb mörkbrunt, vid rot och spets grått; hakvinkel stor; iris 'brun'. Huvud med svaga, grå spoltrakter. Framhals nedtill och kräva hvita med brungrå värfläckar. Rygg och skulderfjädrar blekare brungrå med hvita bräm och värfläckar; stjertpennor blekt gråbruna med hvita fläckar och värband; handpennor med spolar gråbruna, de inre blekare med brungrå fläckar, $1 = 2 > 3$, de mellersta fällda, 1—4 med nötta spetsar; armpennor ljust gråbruna med hvita bräm.

13. *Hona, i tredje året*, 27 juli 1835, Bohuslän, B. FRIES.

Liknar mest gammal fogel. Näbb gult (torrt). Iris gul. Hals och undre delar hvita. Mantel ljust blågrå av nya fjädrar med sparsamt inblandade vitgrå med gråbruna fläckar. Stjert vit, gråbrunt fläckig och strimmig, oregelbundet värband vid spetsen. Handpennor: de yttre gamla, gråbruna, 1 med fläckigt band vid spetsen i infanet, 4 vitgrå med gråbrun spets och spår efter avfallen vit spets, spolar bruna; de inre nya utväxande med spolar ljust blågrå och hvita spetsar; armbågspennor gamla gråhvita med gråbruna fläckar.

'*Larus affinis* RHEINH.'

14. *Gammal, i ruggning*, KOLMOGORI, 7 augusti 1869, MEVES.

Näbb gult, framtill i båda käkarna brandgult; underkäkens undre spetskant urringad. Hela fjäderklädnaden vit utom följande delar. Mantel ljust skifferblågrå; tumvinge vitgrå, utåt vit; handpennor mot spetsen svarta: 1 med hvitt bredt värband, spole och spets svarta, 2—5 med inåt avtagande svarta spetsar, avnötta med kvarsittande vit spetskant, 6 med bredt, svart värband och nära avnött vit spets, de inre fällda, nya i utväxt, ljusare skiffergrå med hvita spetsar, likasom armpennorna; armbågspennor med hvita, nötta spetsar. Fötter (torra) gula, klor svarta.

'*Larus cachinnans* PALL.'

15. *Gammal*, Kaspiska havet, EVERS-MANN, BRANDT 1843, Riksm.

Näbb gult, omkring hakvinkeln och främre hälften av underkäken brandgult, dess undre spetskant urringad; överkäken mot spetsen svagt brandgul. Hela fjäderklädnaden vit utom manteln: blågrå, nedåt mörkare än '*L. argenta-*

N ^o	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♂	6 ♀	7 ♀	8 ♀ p.	9 ♀ j.	10 ♂ j.	11 j.	12 ♂ j.	13 ♀ j.	14 ♀	15	16 ♀
Längd	—	645	660	670	760	—	—	—	—	575	600	—	—	—	—	—
Huvudets längd	—	128	132	140	135	—	—	53	—	123	125	—	—	—	—	—
Näbb, längd t. pannan, direkt.....	58	60	59	65	63	55	48	18	50	59	55	58	49	58	59	50
» » » munvinkeln	84	82	85	93	88	76	70	30	78	79	80	81	71	80	85	71
» » » fr. spets. t. näsb.....	25	26	26	30	26,5	24	23	8,2	21,5	24	24	24	22	26	27	22
» höjd vid roten.....	20,5	21,3	20	19	21	19	16,5	c. 7	16	21	16,5	19,5	17	18,6	21,5	18,9
» » » underkäksvinkeln	—	—	19	20	20	—	—	—	—	17	17,6	—	—	—	—	—
» » » näsborr.....	18	18,7	19	19	19	17,5	16,5	c. 17	14	18	18	18	16	17	19,6	17,4
Gapets bredd.....	c. 30	38	34	33	32	c. 32	c. 28	4	—	34	30	—	—	c. 30	c. 35	c. 25
Näbbets bredd vid näsb.....	8,6	10	9	9,8	9	8	8,2	4,5	7	9	9	8,5	8	8,2	9,6	8,2
Underkäkens spets, längd	14	17	16,5	17	17	16,5	15	—	12	15,5	18	16	16	14	16	14
Näsborrar.....	10×2	11	11,5×2	11+2—3	12×2	8,5×1,8	8×1,5	—	10×2	10×2	12×2	10×2	10×2	—	—	—
Vingens längd, direkt.....	430	440	445	433	440	420	380	—	405	400	415	420	405	435	460	400
Vingbredd.....	—	1500	1555	1490	1560	—	—	—	—	1420	1440	—	—	—	—	—
Tumvinge.....	108	120	128	127	131	117	105	—	116	123	123	116	108	118	126	109
Stjert, längd	187	191	197	182	192	192	176	—	164	167	167	175	160	173	187	168
Stjertspets framom vingspetsarna.....	c. 29	40	40	40	45	c. 13	c. 13	—	c. 20	45	60	c. 20	c. 35	—	—	—
Tars.....	68,5	69,6	70	71	71	62	65	c. 28	63	65	70	67	64	72	74	63
Mellantå med klo	67	59+11,8	68	70	69	61	58	32	48	63	63	55+10	50+10	61	63	c. 56

Till jämförelse må, efter DRESSER, meddelas följande tal:

	<i>L a r u s a r g e n t a t u s.</i>							<i>Larus leucophæus.</i>		<i>L. occidentalis.</i>	
	Uddevalla.	S:t Petersburg	Orkney.		Sussex.	Labrador.	Hudsons Bay.	Nord-Carolina.	Medelhavet m. fl. st.	Kalifornien.	
	♂	♂	♂	♀	♀	♂	♂	♂	♂	♀	
Näbb, längd, <i>culmen</i>	76	84	77	77	70	79	86	84	76— 91	71— 79	79
Vingens längd, direkt	423	455	426	399	403	403	441	448	415—470	418—437	408
Stjert, längd.....	175	175	173	168	163	178	173	183	175—196	130—175	130
Tars	60	67	61	60	61	63	69	71	61— 72	63— 69	67

toides’, men den är betydligt ljusare än en från Dvina; tumvinge vitgrå, utfan hvitt; handpennor mot spetsen svarta: 1 med lång, vit spets och der vit spole, 2 med hvitt, bredt band med svart spole, svart spetsband och vit, nött spets, 3—5 mot spetsen svarta, spets vit, något nött, 6 vit spets med svart, av vit spole avbrutet smalt tvärband, för övrigt likasom de inre av mantelns färg, spetsar hvita; armpennor med långa hvita spetsar; armbågspennor hvita, spetsar nötta. Fötter bruna; klor svarta.

’*Larus argentatus* var. *argentatoides*’.

16. *Hona*, 7 april 1863, WISCONSIN, KUMLIEN.

Näbb gult, omkring hakvinkeln brandgult; underkäkens spets med undre kanten svagt urringad. Hela fjäderklädnaden vit utom följ. Mantel ljus blågrå; skulderfjädrar, de längsta, med hvita spetsar. Stjert tvär; stjertpennor 6 par; tumvinge vitgrå, utåt vit; handpennor ej nötta: 1—6 med inåt avtagande svart mot spetsarna, 1 med utfan och spole svarta, oval fläck

nära spetsen liksom denna vit, 2 med rund fläck i infan nära spetsen vit, 3—6 mot spetsen svarta, spetsar hvita, 6 mot spetsen vit med svart tvärband; armpennor med hvita spetsar; armbågspennor med nötta, hvita spetsar; överarmspennor breda, långa, spolar svarta. Fötter gula; klor svarta, spetsar bruna.

Ägg. Något tillspetsade, grovt punkterade, något glänsande, olivbruna, olivgrå; grundfläckar grå; ytfläckar mest spridda, mera sällan vitgrå med få fläckar.

1. 3 maj 1870, Hartsö, SCHYLANDER. Olivgrå, a och c småfläckiga, å tjockändan breda krumelurer, å c mindre, b nästan utan sådana.

2. 1 juni 1860, Hartsö. Hvita, småfläckiga.

3. 31 maj 1860, Hartsö. Brunt, fläckar större, spridda.

N ^o	1 a	b	c	2 a	b	3	4	5	6	7 a	b	8 a	b	c	9	10 a	b	11
Äggets längd	74,9	72,3	69,3	74,1	72,6	72	74,7	76,4	78,7	77	75,3	76,8	74,9	74,7	73,2	82,4	80,5	81
» bredd	49,6	49,4	49,6	50,9	51,2	49,2	50,4	48,6	52,1	54,4	53,3	50	50	50,5	52,8	54,4	57,5	54,3
» spets.....	25,3	22,9	19,7	23,2	21,4	22,8	24,3	27,8	26,6	22,6	22	26,8	24,9	24,2	20,4	28	23	26,7
» reduc. längd ...	1,51	1,46	1,4	1,46	1,41	1,46	1,48	1,57	1,52	1,41	1,41	1,53	1,50	1,47	1,39	1,51	1,4	1,49
» rektangel	3715	3572	3437	3772	3717	3542	3765	3713	4100	4189	4013	3840	3745	3772	4865	4483	4629	4398

4. 27 maj 1860, Hartsö. Olivbrunt, få större fläckar.

5. 30 maj 1860, Hartsö. Olivbrunt, fläckar större i krans, de övriga små.

6. 1859, Ostfinmarken, SOMMERFELT. Rödhvitt, nästan matt; omkring spetsändan långa, intryckta gropar; grundfläckar ljusst violetteröda; ytfläckar ljusst brunröda, jemnt spridda, till en del sammanlöpande.

7—10. Sandhamn, O. EKBOHRN.

7. 14 maj 1875. Olivgrå; fläckar större och mindre, spridda.

8. 24 maj 1878. Liknar n. 7. Fläckar i krans.

9. 24 maj 1882. Liknar n. 7. Fläckar mindre, spridda.

10. 27 maj 1880. Hvitgrå med få spridda fläckar, av hvilka några mycket stora; grundfläckar svartgrå; ytfläckar bruna, b tillspetsadt.

11. 23 maj 1882. En ö, 1 mil NO. om Furusund, G. KJERULF. Hvitgrått med blågrå grundfläckar och små, spridda, olivbruna ytfläckar.

Ägg av *Larus cachinnans* PALL.

1—3. 1872, SÖ. Ural, sjön Irtgasch, SABANEJEV. 1 och 2 kull?

1. Olivbrunt med stora fläckar; grundfläckar blågrå; ytfläckar oregelbundna, större och mindre, rödbruna.

2. Fläckar små, runda.

3. Ljust grågrönt, mest småfläckigt.

N ^o	1	2	3
Äggets längd	74,7	73,9	71,7
» bredd.....	46,8	49,1	49,8
» spets.....	27,9	24,8	21,9
» reduc. längd.....	1,6	1,5	1,44
» rektangel.....	3635	3628	3571

Silvermåsen omtalas år 1800 från Färöarna av LANDT, men under namn av *L. glaucus*. Finnes der under hela året. Han är talrikast på fiskeplatserna, der han om vintern föder sig av

fiskavfall, om sommaren mest av Sill. Häckar på ensamma, otillgängliga klippor; under flere år häckade dock ett par på lägre mark i en koloni av *L. fuscus*, H. C. MÜLLER.

Har ej blivit träffad på Spetsbergen eller Beeren Eiland.

Graamaasen hos PONTOPPIDAN och STRØM på Søndmør synes tillhöra denna art. Besöker 'Lappland', Finmarken, under längre eller kortare tid, både kusterna och fjordarna, SCHRADER. I Ostfinmarken häckar han både vid havet och sött vatten, SOMMERFELT. Är allmän stannfogel över allt och häckar på Vardö i otrolig mängd, enl. meddel. 1879 av NORDVI. Häckar talrikt på holmar och skär från Hvalöarna till ryska gränsen; i stort antal från Trondhjems-fjorden norrut innanför polcirkeln. En av de största kolonierna finnes på Benöen vid Vardö. COLLETT såg hundratals i en ljus sommarnatt söka föda på stranden invid gatorna i Vardö och sitta på hustaken i sådan mängd, att dessa syntes alldeles hvita. Ägg på Lofoten den $\frac{8}{5}$ — $\frac{16}{5}$, BARTH. På Skorö och S. om Bergen, v. HEUGLIN. På alla öarna i trakten av Bodö i stort antal, F. och P. GODMAN.

Visar sig stundom vid insjöarna inne i landet, men mera sällan än *L. canus*; träffad på Mjösen d. $\frac{26}{5}$ 1874; förekommer sporadiskt under hela sommaren; även på Fiskevand vid Eker.

Vid Kristiania äldre foglar icke talrika; unga deremot om hösten talrika, RASCH; även om sommaren och hösten temligen allmän, likasom om vintern och våren; flyttar årligen i maj över Kristianiadalen norrut, enl. RASCH i slutet av månaden. Häc-

kade omkring år 1834—44 på holmar utanför Kristiania, ESMARK, COLLETT.

Häckar här och der i mellersta Sverige; finnes även om vintern vid kusterna, men undantränges av isen. Flere par häckade årligen på en naken klippa, kallad Kalken, i Nämdö skärgård, 3 mil utanför bebodda holmar, ÖDMANN. Kommer till Sandhamn i medlet av apr.; har ägg d. $\frac{6}{8}$ — $\frac{2}{8}$ och senare; år 1883 hade i medlet av aug. de flesta redan bortflyttat, enl. meddel. av EKBOHRN. I Stockholms-trakten sedd flerstädes, men sällsynt, WIKSTRÖM. Under senare tider ofta iakttagen. Yngre foglar i höstdräkt hava flere gånger erhållits till Örebro museum från Hjelmaren. Häckar i Ö. Södermanlands skärgård i stort antal. Ungarna 'slås' i medlet av juli, strax innan de blivit flygga. Sedan de blivit flygga, bliva de, liksom ungarna av samslägtingarna, snart odugliga till föda, hvadan nästan aldrig en gammal fogel av skärkarlen dödas, SUNDSTRÖM. I Södermanlands östra skärgård rätt allmän, HOLLGREN. Är allmän i Norrköpings skärgård och flyger allt emellan till sjön Glan, der ett par till och med häckade åren 1869 och 1870, enl. meddel. av LUNDBORG.

Erhållen i Venern, G. U., 1867. Skall, enl. LINROTH, ej sällan häcka på skär i nämnda sjö och går stundom uppåt Klarälven, HOLMGREN, 1871.

I Bohuslän träffad år 1837 d. $\frac{8}{8}$ av W. v. WRIGHT och d. $\frac{4}{8}$ av B. FRIES, enl. en samtidig uppgift. I Bohusläns skärgård allmän, NILSSON; var der 1858 mycket talrik, och merendels stannade han över vintern, LLOYD. Är nästan stannfogel; hade ungar d. $\frac{20}{8}$, WRIGHT, allmännare i havsbandet än i de inre delarna av skärgården; häckar dock även här, liksom i det inre av Göteborgs skärgård. Vid vestliga vindar, i synnerhet om vår och höst, drar han någon gång långt upp över Göta elv och upp emot

Kongelv. I Rörö skärgård d. $\frac{22}{8}$ 1881, MALM, 1882. Är den art, som i Bohuslän i största antal följer sillstimmen, KOLTHOFF.

Nämnes bland foglarna på Gotska Sandön, EISEN, STUXBERG. På Gotland, enligt ANDRÉE, här och der under flyttning. Häckar sällsyntare än *L. fuscus* på Lilla och Stora Karlsön och Hoburg. Boet bygges på klippor, stundom lågt vid vattnet, med eller utan fördjupning, är temligen bredt, gjordt av mossor, mera sällan av Fucaceer, med bädd av rötter och föga strå, stundom med några fjädrar. Häckar kolonivis i medlet av maj; d. $\frac{2}{8}$ omkring 8 dagar gamla ungar. Föräldrarna äro vid häckplatsen skygga, kretsa skrikande över stället eller hvila parvis på en klippa. En och annan sedd vid stranden. Finnes även på Marpesholm, vid Fårö och Skeneholmen, HOLTZ. På Gotland temligen allmän, häckar i synnerhet på Karlsöarna och Hoburgen, KOLMODIN, 1871. De häcka på Karlsöarna för sig själva vid stranden på avsatser å de branta klippväggarna, som vetta mot NO.; äro allmänna, häcka närmare stranden och ända till omkring 100 fots höjd, enligt meddel. 1883 av STENSTRÖM.

På Öland ej allmän; MEVES fann honom ej der häckande. Nämnes bland Ö. Smålands foglar av TISELIUS.

Vid Sveriges S. kuster mera sällan, NILSSON. I NÖ. Skåne allmän på flyttning, WALLENGREN, men sällsynt på flyttning, enl. GADAMER. I V. Vram icke sällsynt, men endast om hösten, LILLJEBORG. En ung fångad i rävsax vid Ousbyholm i jan. 1833, NILSSON. Vid Ringsjön en gammal hane träffad i jan., enl. meddel. av C. MÖLLER. Vid Öresund den $\frac{23}{8}$ 1843 i mängd, enl. en samtidig anteckning. Ej sällsynt vid Lomma, ÅSTRÖM. Saknas der endast under häcktiden. Om vår och senhöst eller vid annalkande eller pågående storm ofta på översvämmade ställen eller större vattendrag i trakten, kallas på skämt 'Lomma höns'; under

våren stundom på nyplöjda åkrar. Bortflyttar, efter att hava kretsat i höjden, alltid i större sällskap. Erhållen vid Malmö: gamla foglar d. $\frac{1}{3}$ 1868, $\frac{19}{9}$ 1870; unga i första året 1854, enl. meddel. av EURENIUS.

Erhölls på Christiansö, BRÜNNICH, 1764. I Danmark om vintern talrik, KJÆRBÖLLING. På nordspetsen av Sylt en större koloni, der omkring 15,000 ägg insamlades. I juni 1821 höll platsens egare tre väktare, hvilka dels under tiden insamlade äggen och dels skyddade platsen mot obehöriga. Äggen insamlades under en månad. När de tagits ur ett bo, började foglarna genast tillreda ett nytt, BOIE, 1822. Häckar på Skallingen och Fanö, TEILMANN. Häckar på flere öar, på Sylt en koloni om 5,000 par; är mycket talrik, BALDAMUS m. fl.; häckar på dynerna och på Sudfall, få på Amrum. På RAFNS tid insamlades 3—400,000 ägg; senare 40—50,000 ägg, enligt en annan uppgift erhöles 10,000 st. under en vår; fogeln fick ruva efter d. $\frac{14}{4}$. Bo fans på Sudfall. Det var byggt av tång och grässtrån, DURNFORD. På Sudfall, Suderoog och Sylt mycket talrik; strödda par på de övriga öarna. På Listers dyner häcka tusentals sjöfoglar, i synnerhet denna art; börjar lägga ägg d. $\frac{10}{5}$, $\frac{12}{5}$; insamling av äggen börjar d. $\frac{15}{5}$ och $\frac{18}{5}$, slutar d. $\frac{18}{5}$ — $\frac{20}{5}$, MÖBIUS, 1870. År 1880 hade antalet betydligt avtagit till följd av mindre ändamålsenligt ordnande och mindre skydd, v. HOMER. Häckar i Töndern, J. P. MÜLLER. På Slesvigs öar i oerhörd mängd, häckar i Holstein å sankar trakter; är stannfogel, ROHWEDER, 1875. I Slesvig och Holstein 1876 stannfogel, första kullen erhållen d. $\frac{20}{5}$. Vid Husum erhöles 1877 de första äggen d. $\frac{18}{5}$. Vid Flensburg sedd i hamnen d. $\frac{3}{5}$ 1879, Jahresb.

På Helgoland, v. D. BUSCHE, NAUMANN. Häckar på ön och intager jemte de andra stora Måsarna högsta platsen, BLASIUS.

Fogeln från Östersjön och den från Nordsjön äro av olika storlek, men det lemnas osagdt, om de äro samma art, BENICKEN.

Allmän vid Uleåborgs yttre skärgård, NYLANDER. I Finska viken vid Helsingfors vanlig, WRIGHT; vid N. och S. kusterna ej sällsynt, v. NORDMANN. Sedd i finska skärgården, MEVES. I Finlands S. och V. skärgårdar och vid N. kusten mer eller mindre talrik, träffad även i det inre, men ej i de mellersta delarna av landet. Häckar på holmarna i Ladoga och längs V. kusten i Österbotten och vid träsk i Vasatrakten. Enligt SAHLBERG allmän vid Hvita havet(?).

Fans 1877 häckande på Kola, enl. meddel. av HENNING KINBERG. I Schuretskaja sällsynt, LILLJEBORG. Kom d. $\frac{3}{5}$ 1865 till Arkangel, ägg erhöles, GOEBEL; allmän, enl. ALSTON, BROWN. Nämnas bland Östersjöprovinsernas foglar 1860 av SEIDLITZ och 1870 av SCHWEDER.

I Kurland ej sällsynt; dunungar erhållna. Flyttar över Uman. Iakttagen vid Volga, vid Twer, i maj 1864. I Uman-kretsen icke sällsynt under flyttning på de större vattendragen; stannar tills dessa tillfrysa; iakttagen 1867 d. $\frac{28}{3}$ — $\frac{12}{4}$, $\frac{20}{9}$ — $\frac{15}{11}$, 1868 d. $\frac{24}{3}$ — $\frac{3}{4}$, $\frac{18}{9}$ — $\frac{10}{11}$; 1860 d. $\frac{12}{3}$ — $\frac{30}{9}$, $\frac{21}{9}$ — $\frac{5}{11}$, GOEBEL.

Kommer till Tysklands kust i okt., L. BREHM. Vid Nordtysklands östersjökust, utom under häktiden, icke sällsynt, i det inre av landet tillfällig, övervintrar ej, BORGGREVE. På Darserort iakttagen och fäld i sept. 1857, v. PREEN. Vid Danzig, BÖCK. Säkert iakttagen i Mecklenburg, v. PREEN. I Pommern ej sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING, GOEBEL. Vid kusten om vintern talrikare, om sommaren sällsynt, HOLLAND. Träffad vid Swinemünde d. $\frac{25}{5}$, v. HOMER, 1880. På Rügen 1852 i okt. till medlet av dec. en och annan. Var skygg och försvann inom kort tid, SCHILLING. På Rügen och Hiddensö d. $\frac{20}{3}$ — $\frac{29}{3}$ en och annan

ofta iakttagen, SCHILLING, QUISTORP. Vid Greifswald i slutet av febr. 1859, HOLLAND. På Hiddensö i synnerhet gamla foglar, mycket sällsyntare än *Larus marinus*. Skall förr hava häckat här och på halvön Wittow, TANCRÉ. Vid Schwerin stundom under sommaren 1876, Jahresb. I Ö. och V. Preussen sällsynt, RATHKE. Kommer sällan till Mark, träffad vid Werden, SCHALOW. I Mansfeld har han ofta visat sig. I Anhalt sällsynt, NAUMANN. I Braunschweig i små flockar iakttagen och erhållen; d. $\frac{4}{4}$ 1860 'sågos' 4 st., R. BLASIUS. Parade sig vid Main 3 månader före äggläggningen, AUDUBON; stundom på senhösten och vintern. Förekommer ensam på Rhen och Main, C. JÄGER. Träffad i trakten av Mühlheim vid Rhen, RUHL. I Grossenhain oregelbunden på flyttning; d. $\frac{22}{2}$ 1878 drogo omkring 25 st. över Naundorf från NO. till SV. vid SV. vind, Jahresb. I Nassau på Rhen och Main ej talrik, RÖMER. Vid Marienthal 1879 irräst, iakttagen d. $\frac{5}{2}$, Jahresb. I Wupperthal iakttagen, HOPFF, FUHLROTT. I Niederhessen högst sällsynt, SEZEKORN. Vid Halle träffad, E. REY. Erhållen i Mittelfranken, JÄCKEL.

På Bodensjön sällsynt: 2 unga erhållna, STÖLKER, BRUHIN. I bergregionen i Schweiz sällsynt, v. TSCHUDI.

I Oberlausitz träffad få gånger, även gamla foglar; fäld på as, TOBIAS. I Böhmen uppgives han flere gånger hava erhållits, men senare rättas denna uppgift derhän, att den ickemed säkerhet träffats, A. FRITSCH. Från Galizien och Bukowina nämnes av SAWADSKI en och annan *L. glaucus* såsom träffad på Weichsel under flyttning; härmed torde dock menas Silvermåsen. Från Österrike nämnes han av FINGER. Erhölls då fiskarna i vatten dragen dogo, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN, 1882.

Stundom visar han sig i Schweiz och Lombardiet, RIVA. Träffad vid Obersee, AGASSIZ, CABOT. Tvivelaktigt om gamla

foglar komma till Schweiz; ensamma unga foglar sägas komma i aug. och sept., SCHINZ.

I Tyrolen, enl. ALTHAMMER, sällsynt om sommaren.

Under senare tid, före 1861, träffades på övre Gran en gång en ung fogel i trakten av Polompka i mars eller april 1853 eller 1854, JEITTELES, KORNHUBER. I Transsylvanien ganska sällsynt, DANFORD, BROWN.

Häckar i Oldenburg, NEGELEIN, 1853. På Oldenburgs kust regelbunden om sommaren och på flyttning, Jahresb. Cuxhaven 1836—37 i febr. och mars i vårruggning, MEVES. Visar sig på Niederelbe, BOECKMANN, 1882.

På Wangerooge talrik utom under fortplantningstiden, WIEPKEN. Häckar på Texel kolonivis, NAUMANN. I museet i Leiden funnos 70 st.; av dessa hava i Holland erhållits gamla foglar från d. $\frac{10}{3}$ — $\frac{20}{4}$, d. $\frac{23}{6}$, $\frac{14}{8}$ — $\frac{5}{2}$, nära full dräkt d. $\frac{7}{1}$, $\frac{30}{12}$ — $\frac{13}{3}$; i övergång från ungdräkt d. $\frac{13}{3}$ — $\frac{25}{3}$; ungdräkt i ruggning d. $\frac{20}{1}$; i ungdräkt d. $\frac{12}{3}$ — $\frac{4}{2}$, SCHLEGEL. Häckar på Ameland och Schiermonnikoog. Mycket vanlig längs Frieslands kust, ALBARDA. Sedd vid Jahde d. $\frac{12}{2}$ 1854, erhållen d. $\frac{15}{6}$ samma år, WIEPKEN. Alla Måsarna i kolonien på Rottum söka årligen sin föda på Watt och sandbankarna på Borkum; ungar träffas ända till d. $\frac{10}{10}$, en och annan till nov., emedan äggen tagas flere gånger. Det är ej att undra över, att variationen är betydlig. På östlandets dyner å Borkum en liten koloni, v. DROSTE; träffad i sept. 1865, ALTUM. Silvermåsarerna samla sig till kolonien i april, laga sina bon och börja lägga ägg omkring den $\frac{10}{3}$. De bo på höjderna, sällan i dälerna, bygga sina bon av torra rötter av sandhavre; ruva 4 veckor. Ungarna växa långsamt. Flygga lemna de kolonien, ledsagade av en gammal hona, som slutligen lemnar dem. Vid svårt väder samlas de på stranden.

Strax före stormen draga de sig tillbaka till dynerna. Då vattnet vid ebban lemnat stora sträckor, finner han rikt byte: Sjöstjernor, musslor, Krabbor och andra krustaceer; efter uppkastade bollar att döma förtära de av musslor i synnerhet *Cardium*, *Mytilus*, *Tellina*. Vid blåst bliva de oroliga, flyga skrikande hit och dit och söka lä. De stryka då längs dynerna i skydd av dem i deras dalar och från stranden till boplatsen. Derunder skjutas de lätt, hvilket dock är så mycket sämre, som dessa foglar äro de gamla, hvilka bära föda åt ungarna, v. DROSTE. Häckar på Rottum, förtär fiskar och döda djur, sällan mollusker, BRAAK. Ungarna matas med små Krabbor och Sjöstjernor. Äggen tagas två gånger: 2—3 ägg åt gången i hvarje bo. De skola lemna en inkomst av 1,500 till 2,000 fl. ALTUM beräknade 1863 de gamla foglarnas antal här till 15,000; deras skrik är dövände, ännu mera än vid Sylt; i hvarje bo finnes 1 eller 2 ungar. Börjar lägga ägg d. $\frac{11}{3}$ och förr än de andra foglarna på Rottum; är här den talrikaste Måsen och är nyttig för de ägg och den gödsel, som han lemnar. Han stannar över vintern, v. DROSTE. Ungar synas enl. exemplar i museet i Leiden vanligtvis utkläckas på Rottum mellan d. $\frac{10}{6}$ och $\frac{30}{6}$, men stundom även senare, enligt SCHLEGEL.

På Shetland, JARDINE m. fl. Den allmännaste arten på Irland under hela året, häckar på många ställen. Förtär *Mugil chelo*, *Rissoa*, *Lacuna*, *Littorina*, krustaceer, tillfälligtvis vegetabilier, *Hyas araneus*, *Idothea*, *Patella cærulea*, *Littorina rudis*, *Purpura lapillus*, THOMPSON. Häckar på Bass-Rock jemte en mängd andra foglar, CUNNINGHAM. På Blath-klippan får jagt-arrendatorn taga 1,000 ägg, R. BLASIUS, 1882. Synes i Storbritannien hava den största utbredning under häcktiden, funnen på kustens alla klippiga stränder, MORE.

Vid Belgiens kuster nästan under hela året, men alltid under

höst och vinter efter storm; även på la Meuse och de större kärren; sällsynt vid la Moselle, DE SELYS, DE SERRES.

Under vintern i stora flockar vid Dunkerque, mindre talrik än om våren. Häckar vid Diepe och på flere andra ställen i la Manche, Bretagne, Aurigny-öarna, Jersey, Ouessant, Belle Ile, DEGLAND, GERBE. I Seine-inférieure, HARDY. Moselle vid dåligt väder, DE LA FONTAINE; Metz tillfällig, GODRON, DRESSER. I Savoyen unga foglar i 1 och 2 året; visa sig om hösten eller vintern vanligtvis under storm eller regn; flere erhöles år 1850 d. $\frac{24}{10}$ och $\frac{25}{10}$, på de större sjöarna i flockar om 3—6 st.; år 1851 i nov. efter en stark SO. storm. Är stannfogel vid Frankrikes kuster, flyttar mot vintern, och man finner honom då vid sött vatten, BAILLY. I Provence 'ständig', ej sällsynt, J. W. v. MÜLLER.

Goëlands! Goëlands!

Ramenez nous nos maris, nos amants!

Dessa verser anföras under denna art av F. BOYE.

Häckar ej vid Medelhavet, der endast om vintern. De häckande anses tillhöra *L. leucophæus*, DRESSER.

Vanlig stannfogel i Galicien, NACEYRO. I Santander allmän i nov., IRBY. Vid Tejo i Portugal allmän, BOCAGE. Vid Albufera hela året ej talrik, VIDAL. I Spanien talrik om vintern, i synnerhet på utsidan av Gibraltar sund.

Erhållen vid Ischia, C. BOLLE. Triest d. $\frac{9}{2}$ och $\frac{11}{2}$ 1815; okt. 1825, v. PELZELN. A. FRITSCH trodde sig se honom d. $\frac{2}{2}$ vid Fiume. Vid Pirano 1880 sällsynt flyttfogel under vintern och våren, Jahresb.

På Azorerna allmän, häckar, C. GODMAN.

På Canariöarna i stor mängd; skyddas av lagen, emedan fo-

geln besöker nyplöjda åkrar och der lever av insekter, hvilka annars skulle skada skörden. Följer fartygen och griper fisk med fötterna(?) samt slukar den. Flygt och färg utmärkta, BOLLE. Han är den allmännaste arten och häckar(?), WEBB m. fl. Säges häcka på Madeira och erhålla i fulla kullar ägg tidigare än i Europa, HARCOURT. På Canaria talrik. I hamnen vid Santa Cruz skola nästan alltid uppehålla sig 10—12 st., BOLLE. På alla Canariöarna ej sällsynt, C. GODMAN.

I Senegal, HARTLAUB. Häckar talrikt. Vid Ferros kust ligger en liten klippa, dit man far över om natten och tar foglarna. Denna berättelse av BOLLE påminner om de gamles; se pag. 833.

I Algeriet, LABOUYSE. Vid Stora i Constantine ofta sedd, men i ringa antal, TACZANOWSKI. En gång tog MÖBIUS med handen en unge, som förtärt fårträck.

Larus leucophæus LIGHT.

Gula fötter och smalben likasom hos *L. fuscus*. Häckar talrikt vid Dragonera i S. Spanien, (*Lar. arg.*) SPERLING. Besökte Santanders hamn hela sommaren 1876 och nov. 1878, Lord LILFORD.

Denna race var den enda närstående, som iaktogs i Santander under maj och juni 1876; den $\frac{23}{11}$ erhöles en, men under samma månad var *L. argentatus* mest allmän, IRBY, 1883.

Den är även funnen på utsidan av Gibraltar; 1867 erhållen från Mogador, senare erhöles 2, och alla 3 höllos levande i Regent's Park, SCLATER.

Vid Toulons hamn talrik. Vid Genua talrik. Häckade på Vacca, Neapel, och vid Cagliari talrik, Lord LILFORD. På Corsica ej sällsynt, WHARTON.

Talrik på Mallorca, häckar. Ägg och ungar ätas, A. v. HOMEYER. På Sardinien 2 st. 1874, Lord LILFORD, 1880; mycket talrik stannfogel; anses för en skild art, SALVADORI. På Siciliens kuster skola unga individer vara talrika under vintern. Vid Syracuse och Messina, alltid vid annalkande storm eller vid S. vind, MALHERBE. Vid Malta allmän vinter och vår, DRESSER. Vid Cagliari och Oristano, Sardinien, mycket allmän, vanligast parvis, BROOKE. SAUNDERS ansåg, att detta var den vanligaste på Tibern.

På Gozzo och Malta allmän vinter och vår, några få sägas dock häcka; erhållen d. $\frac{21}{2}$ 1871. Anses för en skild art. Den under namn av *L. argentatus* omtalade hör hit. Om vintern möjligtvis båda slagen, A. WRIGHT. Åtföljde en ångbåt nästan hela vägen från Neapel till Alexandria från d. $\frac{9}{3}$ — $\frac{14}{3}$ 1871. Är den talrikaste Måsen på Italiens och Siciliens kuster, TAYLOR.

'*L. cachinnans*' säges under alla årstider hava hvitt huvud utan bruna fläckar. Häckar på små öar i Piombino-kanalen och vid Gianutri, ävenså på Sardinien och i Venedigs laguner, GIGLIOLI, 1881. Denna är att hänföra till *L. leucophæus*.

Vid Triest sedd d. $\frac{17}{5}$ 1881, Jahresb. Vid Pirano d. $\frac{28}{8}$ och $\frac{29}{9}$ 1881.

Den nordiska(?) Silvermåsen i Grekland talrik, v. D. MÜHLE. Enligt KRÜPER stå 2 st. i museet i Athen. Har gula fötter; även överkåkens spets orangegul, v. D. MÜHLE. — Allmänt antages följande höra hit.

Larus Michahellei FELDEGG är på Medelhavet den talrikaste arten, SPERLING. Den sydliga Silvermåsen är en vanlig stannfogel, häckar på öarna och övervintrar i Grekland. Liggtiden i medlet av april. I Akarnanien vid slutet av maj 1873 fann SEEBOHM 3—4 veckor gamla ungar. Häckar ej vid Missolonghi, utan på klippor i havet. I Macedonien under vintern vanlig, KRÜPER. Häckar i Epirus på flere ställen, POWYS. På Korfu talrik, POWYS, unga allmänna, gamla sällsynta. Den allmännaste stora arten på Korfu, liknar *L. argentatus*, men har handpennor alldeles hvita(?), POWYS. På Joniska öarna talrik, ständig. Häckar på Kreta och är talrik, DRUMMOND. Häckar i stora kolonier på flere små öar bland Cykladerna; även på de nära Naxos liggande öarna; d. $\frac{3}{2}$ ägg erhållna vid staden Naxos, ERHARD. Utan tvivel var denna art känd av de gamle, och många av de uppgifter, som blivit anförda om Måsen, torde med skäl kunna hänföras till denna fogel. — En månljus natt sågos omkring 40 st. vid Korfu så väl som om det varit full dager, (*L. arg.*) SPERLING. Vid Sarepta i mars till nov., säges häcka, (*L. arg.*) BALDAMUS, 1853. Häckar i tusental på röröar i sjön Sinoc, Dobrudscha, SENTENIS. I Dobrudscha(?) att döma på avstånd, jemte *L. fuscus*, SIMPSON, 1861. 'Sågs' den $\frac{28}{3}$ utanför Odessa, GOEBEL. Ägg erhöles på en klippa mellan St. Maura och Prévesa den $\frac{29}{4}$ 1859, KRÜPER. På Svarta havet och Bosforen vanlig, ELWES, BUCKLEY. I Bosforen och i allmänhet över hela östra delen av Medelhavet, TAYLOR, 1878. GONZENBACH skall hava erhållit ägg(?) i Smyrna våren 1859. Häckar ej vid Smyrna, KRÜPER. I Palestina vid kusten är den lilla varieteten av *L. argentatus* den allmännaste Måsen. Åtskilliga iakttaga i Algers hamn, GURNEY jun. I Röda havet:

Bas Behul, talrikare vid Somali och Adenviken på flere ställen. Fötterna äro ljusst ockra-gula, HEUGLIN. I Port Said d. 1⁹ 1870, C. KENNEDY. I Egypten mycket mindre talrik än *L. fuscus*, TAYLOR, 1878.

Mycket talrik vid Medelhavet; ensamma längs Nilen, till Chartum, v. HEUGLIN. HARTMANN upptager den ibland Nilens foglar och säger, att den går till övre Nilen långt in i det inre av landet; iakttagen vid Kairo d. 16. Talrik i Damietta, ANTINORI. 'Silbermöve' i Abiad sällsynt, v. HEUGLIN, 1869. På Röda havet, LICHTENSTEIN; allmän; *L. cach.* vid Sauakin i jan., v. HEUGLIN. I Arabien, LICHTENSTEIN.

Häcker(?) i Turkestan, SEWERZOW.

Larus affinis REINH.

Liknar *L. argentatus*, men manteln är mörkare blågrå; huvud och hals med tätare och mörkare fläckar; [1—3 handpennorna ej fälda]. Är såsom art osäker. Den anses lika med '*L. borealis*'.

Detta exemplar i ruggning erhöles i Nenortalik, Grönland, anses tillfälligt.

En under namn av *L. borealis* finnes i Leidens museum, erhållen av BRANDT, från Kamtschatka, och en från Macao, tillhöra båda *L. affinis*. Så ock en från Tajo, Lissabon, erhållen d. 1⁶ 1863, och en erhållen vid Leiden d. 1⁸ 1874, enl. O. FINSCH 1879.

Japans och Kinas Silvermåse är, enl. SCHLEGEL, lika med Europas. I Amoy erhållen i dec.—mars. I Japan hava träffats både unga och gamla foglar.

Tars > mellantå med klo. Första handpennan vanligen utan hvit spetsfläck.

Tillfällig vid Arkangel om sommaren; häckar i stort antal på Solovetsk, (*L. bor.*) SEEBOHM, 1882, som ej nämner *L. argentatus* derifrån. Sågs i Sibirien först av SEEBOHM, den 3¹; i Koo-ray'-i-ka vid islossningen; sedan isen gått upp längre norrut, lemnade Måsen platsen, och han sågs ej förr än vid 69°, der en stor koloni fans, men mest med unga foglar. Mellan 70½ och 71½ funnos åtskilliga kolonier. Äggen likna dem av *L. fuscus* och *L. argentatus*. Synes häcka i de nordligaste trakterna av Ryssland och Sibirien mellan Hvita havet och Kamtschatka, erhållen under häktiden på Beeren Eiland, Petschora, Ob, Jenissei, Boganida, Taimyr, nära NO. udden, och i Kamtschatka. Under vår och höst erhållen i Kaspiska havet och i Okotska havet; ej sällsynt vid St. Michel, Alaska. Anses tillfällig i N. Amerika, allt enligt specimina i St. Petersburgs museum, SEEBOHM, 1879. Erhållen på Ob av FINSCH, GÆTKE, 1878.

Anm. *L. affinis* i Gilgit är lika med *L. ichthyæctus*, enl. SAUNDERS, BIDDULPH, Ibis 1882, 289.

Larus cachinnans PALL.

Albus, dorso cano, alis apice nigris, unimaculatis, rostro flavo, macula rubra. Pedes pallide flavescentes. — Kaspiska havet, Rysslands stora floder, som utflyta i Ishavet, Sibliens större sjöar, i synnerhet Baikal. Häckar på öar i Volga och Kaspiska havet, PALLAS. Arkangel; förut ansedd tillhöra *L. argentatus*, troligen även vid Solavetsky. Cholmogori vid Dvina d. 7 1869. Vid Worog d. 7, MEVES 1879. (*L. bor.*) I N. Asien större än den vanliga. Östersjöns fogel om vintern 3 tum större än den, som övervintrar vid Nord-sjön, BENICKEN, 1824, ref. PALMÉN. (*L. arg.*) Baikalsjön; häckar i Tarei-nor; i större antal vid Ö. Sajan-bergen är den storväxt, likaså i Boganida i den höga norden, på andra ställen endast småväxta, v. MIDDENDORFF. *L. cachinnans* anses av RADDE lika med *L. argentatus*, likasom av J. H. BLASIUS och v. SCHRENCK, endast på sin höjd en varietet. Den 29 juni 1855 efter ihållande NV. storm en ung uttröttad fogel vid Baikalsjön; senare i juli flere unga på ön Olchon, hade ej färdig ungdrägt. Häckar vid Tarei-nor i betydligt antal; 40 ägg, samlade vid Tarei-nor, liknade lika mycket dem av *L. argentatus* som *Larus cachinnans*. Dessa ägg voro 70 × 51—70 × 53 m.m., RADDE. Det första spetsigt, det senare trubbigt. '*L. argentatus*' är den vanligaste Måsen vid Baikalsjön. Drog flockvis om dagen ut åt stepperna, ofta ganska långt, sökte as, men i synnerhet insekter; återvände mot aftonen till häckplatserna; från d. 24 april till d. 25 april 1856 kommo de första talrikt till Tarei-nor, d. 14 sept. voro ej alla bortflyttade. Huvudtåget på hösten är under de sista dagarna av aug, gamla stilen. År 1856 d. 24—25 april i Daurien, lägre Amur 1854 d. 25 okt.; (*Var. cachinnans*) i Daurien 1856 aug., RADDE. Häckar i Turkestan, SEWERZOW.

Fötterna hos fullvuxna gula; mantelns färg mellan den hos *L. argentatus* och *L. affinis*; tars mindre än mellantå med klo, liksom hos *L. argentatus*; 1:a handpennan vanligen med hvit spetsfläck, SEEBOHM, 1879. [?Under häktiden vid insjöar och floder, allmän i Medelhavet.] Den enda arten känd vid St. Petersburg, och den enda som häckar i Kaspiska havet. Erhållen under häktid i sjöarna Aral och Saisau, SÖ. Mongoliet, Baikal-sjön och på Olchon-ön, SEEBOHM.

(*L. cach.* PALL. = *L. aff.* REINH. = *L. borealis* BRANDT.) Erhållen d. 20 1878 på Helgoland, GÆTKE, 1878.

Vid Astrakan vanlig, men synes icke på Kirgis-stepperna, SEEBOHM. Många sågos på Taschil-kul, Pamir, i slutet av aug. 1878; en ung erhöles; förmodligen häckar han, SEWERZOW.

År 1883 d. 12 'gul fotad, ej fläckig å huvudet', vid kusten af Basses-Pyrénées, SAUNDERS.

'Hoehows' hamn i febr., d. 30 vid Hungpi, NV. Hainan, SWINHOE. Även i början av april vid Hungpi, SWINHOE, 1870. (?) Erhållen vid Hankow, 690 eng. mil uppåt Yang-tse-kiang; har lika ljus mantel som *L. argentatus*, SCLATER, 1882. (*L. arg.*) Erhållen i Amoy, enligt SWINHOE, 1861.

(*L. occ.*) I Japan, SWINHOE; säges likna *L. cachinnans* PALL., enligt SAUNDERS, SEEBOHM, 1879. — ? På en ö vid Jenissejs mynning erhöles en, som var allmän vid Tolst, ansedd för *L. argentatus*, som enl. SEEBOHM ej finnes här, MEVES 1879. I Daurien fälades d. 4 ett par unga foglar, stadda på genomtåg, TACZANOWSKI, 1870. (*L. fuscescens*) Kamtschatka i vinterdräkt, MEVES, 1871. I Grekland ? *L. cachinnans* PALLAS, möjligen *L. leucophæus* (mantel ej mörk = *L. argentatus*), v. D. MÜHLE. Talrik stannfogel, häckar i lagunerna och på obebodda öar, LINDERMAYER. Tvivelaktig art. — (*L. arg.*) I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW. — (*L. cach.*) I Buchariet, Arabien, LICHTENSTEIN.

Uti Amerika förekomma Silvermåsar, som vid Ö. kusten äro mest lika vår; men dessutom förekomma mer eller mindre avvikande former, hvilka man antingen anser tillhöra samma art som vår eller vara varieteter derav. Några uppgifter derom får jag här meddela.

Häckar i NÖ. Amerika på kusterna eller på holmar vid fastlandet. Boet utgör en liten fördjupning i marken, än med föga bädd, än med mycket gräs och andra växter, än på flat mark, än på branta klippor; i Amerika någon gång i träd, DRESSER. I Franklin county tillfällig höst och vår, COX, 1869. Säges hava träffats i Wellington-kanalen emellan den 19--8 1852, CORMICK. Britiska N. Amerika, Hudsons bay, d. 13 1857. York Factory, Hudsons bay, Severn house, Nelson river, Mackenzie, B. Ross.

[*Larus glaucescens*. Särskildt anförd såsom funnen av B. Ross vid Mackenzie river, BLAKISTON.]

Häckar på Labrador talrikt, COUES. Häckade på Gannet rock, Labrador, sommaren 1860, BRYANT.

Atlantiska kusten, Texas, LAWRENCE. Allmän om hösten i Montreal, HALL, 1862. Ö. Boston, BREWER. På Cuba sällsynt, GUNDLACH, LAWRENCE.

Larus argentatoides BONAP.

AUDUBON träffade en boende i träd ända till 50 fots höjd, hvilken han ansåg lika med vår. Denna fogel tar skaldjur med sig i luften och låter dem falla på en klippa. En gjorde försöket om igen 3 gånger med en hårdare mussla, innan det lyckades att krossa den. Efter hvarje misslyckadt försök släpper fogeln musslan från större höjd. På N. Amerikas klippiga kuster förtär han Sjöborrar, hvilka han tager vid lågt vatten och hugger sönder med näbbet, hvarpå han utsuger innehållet, lemnande skalet. För övrigt utgöres fogelns huvudsakliga föda av Sill, och han följer därför sillstimmen; han förtär även andra fiskar av Sillens storlek, Krabbor, fogelungar, ägg och små däggdjur. På våren erhåller den unga fogeln sin fulla storlek, men 'bibehåller' sina grå och sotfärgade fjädrar. Påföljande år, då fogeln är 2 år gammal, visa sig många askgrå och hvita fjädrar på huvud, hals och undre delar, ävensom den orangefärgade fläcken på näbbet. Fötterna äro nu köttfärgade, men stjerten har ännu band vid spetsen. AUDUBON såg en sådan para sig med en gammal fogel; möjligen hade hos denna ungfogel färgskiftningen blivit försenad. Liknande iakttagelser hava vi även från Europa. De unga vistas annars för sig själva under den tid de gamla häcka.

L. a. var. *smithsonianus* i Illinois om vintern; 'tillfällig om sommaren?' RIDGWAY, 1871.

WEDDERBURN säger, att på Bermuda träffades om vintern *L. Bonapartei*, och i febr. och mars *L. argentatus*.

På Vancouver-ön, (*L. arg.* + *L. occ.* + *L. californicus*) A. C. SMITH. — En gammal hane erhalten d. 3^o i Schytlichroä, Alaska; är der ej talrik; har näbb ljusgult, orangeröd ring omkring ögat, iris grågul; fötter och tinningar ljusröda, näbb ljusgult, HARTLAUB, 1883.

L. occidentalis St. Francisco, Kalifornien, SEEBOHM, 1879, 1880.

Larus argentatus.

Silvermåsen liknar till sitt levnadssätt mycket Havsmåsen. Är kraftig och modig och, der han icke oroas, föga skygg. Han slår omkring fälda foglar. Stundom drager han till insjöar, till och med i höga bergstrakter. Man har iakttagit, att de någon gång taga gytjebad. En flock om 20 st. besöker ett gytjigt ställe vid kusten, och der plaska de med vingarna, likasom Sparvar i sanden. Sedan de blivit riktigt insmorda, begiva de sig ut till djupt vatten och skölja sig åter rena från gytjan, skaka och putsa sina fjädrar, hvarefter de börja äta, A. v. HÜGEL, DRESSER.

Lätet är: 'ha ha ha ha', 'kjau kjau kjau', eller enl. v. DROSTE 'hiah hiah', ungen svarar 'szriii'.

Födan utgöres av levande eller döda djur av hvarjehanda slag på land eller uppkastade på stranden, till och med i nödfall tång, FABER; fisk, fogel, av hvilka de sluka de små hela, fogelägg, även mindre krustacéer, *Pagurus bernhardus*, *P. eremita*, *Cancer moenas* till 1 tums längd, mollusker, *Cardium edule*, *Tellina cornea*, maskar, insekter, även skalbaggar, NAUMANN. Vid storm besöka de nyplöjd åker och plocka Daggmaskar och Ollonborrlarver. GADAMER såg en gång 50 st. vandra på ett fält och

försätta dermed 14 dagar; vid nattens inbrott flögo de till kusten. Fogelns förnämsta föda utgöres under vintern, enl. LLOYD, i Bohuslän av Sjöstjornor, hvilka han tar på stranden eller grundt vatten. Han tager även Krabbor, Sjöborrar och mollusker. Med sådana flyger han högt i luften och släpper dem ned på kliporna, hvarvid de krossas och Måsen kommer åt sjelva djuret. Födan tages vanligen på vattenytan, stundom störtar fogeln ned under densamma. Om vinter och vår söker han ofta på fältet maskar, larver och insekter. Vid storm håller han sig gerna inåt landet, DRESSER.

Häckar i allmänhet vid havet och lever, enl. FABER, i monogami. Makarna visa mycken tillgivenhet för hvarandra och hålla sig jemt tillsamman. Anses lägga vanligtvis 3 ägg och först i fjerde året. Redan NAUMANN, 1819, fann dock på Nordfriesiska öarna, att ännu ej utfärgade unga foglar stundom häckade bland de gamla. MEYER ansåg, att Måsarna i allmänhet icke häckade, förr än de erhållit den gamla fogelns dräkt, — TEMMINCK och FABER att de icke fortplantade sig dessförinnan. Senare iakttagelser hava bekräftat NAUMANN'S uppgift.

Boet bygges av tång, *Fucus vesiculosus*, *Fucus serratus*, *Zostera marina*, torra växter, såsom *Salicornia herbacea*, blad av *Crambe maritima*, stänglar av *Atriplex maritima*, *Statice Limonium* m. fl., NAUMANN. Föräldrarna försvara äggen och ännu häftigare ungarna mot besökande. Då äggen tagas, bliva de nylagda allt mindre och mindre, även antalet minskas. Då både människor och djur taga äggen, händer det ofta, att små ägg utruvas, och man saknar icke skäl att antaga, att detta just är en av de förnämsta orsakerna till den stora variationen uti storleken hos en del foglar. Färgen hos äggen varierar, såsom vi sett, även betydligt, och

dessutom blekna de, som förvaras i samlingar. Då äggen tagas, läggas sådana åter om i samma bo, stundom i hvarandras, eller två honor lägga ägg i ett och samma. Båda könen ruva och hava ruvfläck på båda sidor av bröstet. Ruvningen varar nära 4 veckor. Ungen i ägget är dunklädd. Ofta utkläckas icke alla äggen, i många bon träffas ofta en eller två döda ungar. Ungarna, som i första fjäderdräkten äro mörkare än i de följande, följa föräldrarna. Även äldre ungar från föregående år följa, enl. NILSSON, sina föräldrar. De unga foglarna företaga årligen längre utflygter och flyttningar på egen hand.

Ibland dess fiender nämnas av NAUMANN Havsörnen och Råven.

Hos oss är icke fogeln föremål för någon jagt. Han kan temligen lätt fångas på krok med en fisk till bete. De ungas kött kan förtäras, men de äldres, såsom mindre godt, användes sällan. Äggen värderas, gulan är orangeröd; de smaka mycket salt, en sjösmak som många värdera. Fjädern användes och värderas, NAUMANN. De ungas kött ätes stundom. 'Äggen äro mycket välsmakande'. På Sylt samlas årligen 30—40,000 st., som packas med mossor i korgar och säljas i de större städerna. Även fjädern är användbar, KJÆRBÖLLING. Tankarna äro dock härom delade. NILSSON säger, att köttet är högst osmakligt och fjädern skör.

Fogeln anses icke åstadkomma någon skada. På de ställen, der han häckar i kolonier, lemnar han en betydlig avkastning. Anses på Åland såsom en nyttig fogel, B. S. Är dock farlig för andra foglars ungar. På List och Sylt sitter han på lur vid Gravändernas hålor och tager de små ungarna, när de komma ut, COLLIN.

BARLETT omtalar ett par tama foglar och berättar, att i början av juni 1850 biträdde hanen honan så betydligt i ruvningen, att han dog, när äggen nästan voro färdiga att utkläckas. Honan förlorade nu lusten att fortsätta ruvningen, men fortfor dermed, sedan man stält den döda makens kropp der han brukade stå, då honan ruvade. Sedan på hösten en av ungarna, som icke var stäckt och levde tillsammans med modern, fått sin första flygdräkt, flög den en eller annan dag bort, men återkom vanligen till måltiderna och åt med de andra Måsarna i trädgården. Härmed fortsatte han till slutet av mars 1858, då han försvann. Han återkom icke förr än i medlet av nov. samma år, då han åt och icke var skygg, utan betedde sig som vanligt, flög bort stundom en eller 2 dagar ända till febr. 1859, då han åter försvann och ej återkom förr än i början av juni 1860. Han hade nu full dräkt, mottogs och igenkändes med glädje av sina kamrater, var matt och hungrig. Han åt ur handen och kvarstannade som vanligt; flög stundom bort, men återkom alltid.

I zoologiska trädgården i Köln häckade ett par och uppförde sina ungar, oaktadt de levde tillsamman med Hägrar, Storkar, Tranor m. fl. Ingen fogel vakar så träget över sitt bo och försvarar det så tappert som denna. Makarna ruva skiftevis, och aldrig voro båda på en gång frånvarande från boet. Under det den ena ruvade de 2 äggen, höll sig den andra på högst 20 stegs avstånd. Födan gives åt ungarna i början halvsmält, och de hugga den, innan den från de gamles näbb fallit till marken. Vid ungarnas tillväxt föra föräldrarna så mycken föda till dem, att de icke kunna sluka den i ett tag, BODINUS.

FABER sökte bibehålla dunungar i fångenskap, men det lyckades icke mer än 8 dagar. Hålles tam i zoologiska trädgårdar, såsom i Köpenhamn och Hamburg. Häckade der i maj 1882 och

har även i London fortplantat sig. Unga foglar bliva lätt tama och sina vårdare mycket tillgivna. År 1781 uppföddes på Färöarna två stycken, båda hanar, av hvilka den ene händelsevis blev skjuten. Den överlevande skaffade sig en maka och levde länge tillsammans med henne, och de fingo ungar. Den gamle hanen blev mycket tam, åt ur egarens hand, visade år 1846 ingen olikhet med vanliga Måsar; dog år 1847 i en ålder av 66 år. Kort tid derefter försvann honan, H. C. MÜLLER. Vänjer sig vid fångenskap efter få dagar. Håller havsfoglar på avstånd och jagar på flykten den katt, som vill dela hans kost, BAILLY. Fisk och kött utgör hans huvudsakliga föda, dock även potatis. Häckar lätt i fångenskap. En unge, infångad 1837 i Venern, uppföddes i frihet och fick gå lös, men en vinge stäcktes. Han blev mycket tam. Hans vanliga föda var fisk, såsom Nejonögon, men även Råttor. Han sväljde en stor Råtta hel, men svansen, som till en början hängde utom gapet, drogs allt mera in och försvann slutligen alldeles i gapet. Efter en timme uppträdde han Råttan, som då var alldeles huvudlös. Derefter åt Måsen henne bit efter bit ända till dess endast skinnet var kvar. Han igenkände väl sina vänner, men motade bort Svin, som nalkades. På andra året stäcktes icke vingarna, och han gjorde små utflykter i det fria, följde springande och flaxande med den åkande egaren. På tredje året gjorde han längre och regelbundna utflykter. For bort på morgonen och återkom om aftonen; flög dervid mycket högt, och tillbragte natten i hemmet. Slutligen blev han skjuten. 'G. U.' Han blir ganska tam, trives väl ibland Höns och Ankor. En i Eiderstadt 1851 vingskjuten blev snart botad, levde åtminstone till år 1876; bortflög under vårarna och återkom vid vinterns början, så att man av hans återkomst väntade kallt väder, ROHWEDER.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus congener GIEB.; *Nirmus selliger* NITZSCH och *N. lineolatus* NITZSCH.

Inelvsmaskar:

Filaria obvelata CREPL., i körtelmagen; *Spiroptera adunca* CREPL., i muskelmagens hinnor; *Trichina affinis* DIES., inkapslad i peritoneum och pleura; *Distomum spinulosum* RUD. och *D. elongatum* MEHLIS, i tarmkanalen; *D. leucoptera* RUD., i blinkhinnan, membrana nictitans; *Holostomum platycephalum* DUJ., i bursa Fabricii; *H. variegatum* DUJ.; *H. longicolle* DUJ.; *Hemistomum spataceum* DIES.; *Tænia porosa* RUD.; *Bothriocephalus ditremus* DIES., alla i tarmkanalen.

Larus cinereus maximus KLEIN, Av. 1750, 137, 252. STEMM., Av. 1759, 32; Vög. 1760.

Larus cinereus BRISS., Orn. VI 1760, 160; ed. 1763, 402.

Larus argentatus BRÜNN., Orn. 1764, 44. PONTOPP., Dännem. 1765, 169. GM., L. S.N. 1788, 600. ÖDM., V. A. H. 1792, 63. LATH., Orn. III, II 1798, 330; IV 1812, 493. BECHST., Vög. D. III 1809, 658. YARRELL, Changes of Plum. 1833, 17, 19. SABINE, Trans. L. S. 1819, 456; Isis 1826, 99. TEMM., Man. II (1820) 1840, 764, IV 470. BRAAK, Cat. Av. 1821, 172. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 96, 109, 316; Isis 1822, 875. MEYER, Tasch. III 1822, 195, -8. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 161. EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1823, 504. BEN., Isis 1824, 885. FAB., Hochn. Vög. 1826, 14, 23, 99, 126, 228 etc. GRABA, Reise 1830, 65, 101; ref. Isis 1833. 766-8. DROS., Loudon Mag. 1830, 198 (Shetland). L. BREHM, V. D. 1831, 738 etc.; J.f.O. 1855, 244; Vogelf. 1855, 339. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 438. BONAP., B. Eur. a. N. Am. 1838, 63. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 121; Eur. Fn. 1840, 379. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380. WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 103, 107. NAUM., V. D. X 1840, 379; Rhea I 1846, 24; N-a 2 H. 1850, 16. KEYS., BL., W. Eur. I 1840 n. 476. ANDRÉE, V. A. H. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 102. DE SEL., Fn. 1842, 154. CARA, Sard. 1842, 172. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 304. SCHLEG., Rev. 1844, CXXIV; Mus. Lar. 1863, 2, 16, 17 (part.). v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 142 (part.). MALM, Kröy. Tidsskr. 1844, 207; Fn. 1877, n. 311; Göt. Mus. 1882, 11. LILLJ., Obs. z. II 1845, 57; V. A. H. 1850, 301, -6.

BUHLE, Stubenvög. 1845, 124. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, 14. THIEN., Rhea I 1846, 121. BALD., Rhea II 1849, 131. DEGL., G., Orn. II 1849, 306. WALL., Öfv. V. A. F. 1849, 310. BÖCK, Ber. Priv. Schule 1850, 5; 1851, 20. FUHLR., N-a 1850, 77. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; J.f.O. 1854, LIX; Danm. Fugl. 1855, 339; ed. COLL., 1876, 612. NACEIR., Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 304. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 315. THOMPS., Irel. III 1851, 356. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. CABOT, l. c. 65. GAD., l. c. 4; 1853, 414. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 48. NEGEL., N-a 1853, 62. LABOUYSS., l. c. 345. WEBB, l. c. 358. BRUCH, J.f.O. 1853, 99, 101; 1855, 282. TOB., J.f.O. 1853, 217. SCHRAD., PÄSSL., l. c. 243, 314. SCHILL., l. c. 375. BALD., N-a 1853, 174, 444. Pr. BONAP., N-a 1854, 212. WALL., l. c. 263. WIEPK., l. c. 355-7. HARTL., J.f.O. 1854, 305; W. Afr. 1857, 251; J.f.O. 1861, 273. BAILLY, Orn. IV 1854, 307. GAETKE, J.f.O. 1854, 356; Cf. SCHLEG., l. c. 356. AUDUB., ref. GLOG., l. c. 332, 383, 432. REINH., l. c. 42-3-5. v. MIDD., Isep. 1855, 81. E. v. HOM., J.f.O. 1855, 114; 1870, 437. BOLLE, N-a 1855, 177; 1857, 341; J.f.O. 1856, 103. LLOYD, Ant. II 1855, 212. F. BOIE, J.f.O. 1855, 228. MEVES, l. c. 237. CORM., Peterm. Geogr. Mitth.; ref. J.f.O. 1855, 417. HARDY, N-a 1855, 422. J. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. GLOG., l. c. 390. v. HEUGL., V. NO. Afr. Sitz.-ber. Akad. Wien. 1856, 321 (part.); J.f.O. 1871, 10, 81. COSTA, Fn. Nap. Ucc. 1857, 73. NYLAND., Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 80. BLAS., N-a 1857, 288; 1858, 317-8; J.f.O. 1865, 380 (partim?); 1866, 84,-5,-7; Ibis 1862, 64. ALTHAMM., N-a 1857, 403. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 566. TRISTR., Ibis 1858, 37. C. JÄG., Offenb. Ver. Nat. 1858, 49. SCHILL., QUIST., N-a 1858, 57. v. PREEN, l. c. 76. NILSS., Fn. II 1858, 341. A. FRITSCH, [?J.f.O. 1858, 411] V. E. 1870, 474; Wirb. Böhm. 1872, 91; J.f.O. 1872, 375. A. v. HOM., J.f.O. 1859, 374-5. [& l. c. 1862, 431 Mallorca] v. GONZENB., J.f.O. 1859, 308, 395. ÅSTR., Lomma 1859, 20. HOLL., J.f.O. 1859, 444; Wirb. Pomm. 1871, 90. SEIDL., Sitz. b. Nat. G. Dorp. 1860, Sep. 45. POWYS, Ibis 1860, 355. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 175 (part.). BARLETT, Selbys Ann. Mag. N. H. 1860; ref. J.f.O. 1860, 367-8. REINH., Ibis 1861, 17. BALD., J.f.O. 1861, 62. [?ALBR., l. c. 215.] 'Rep. Zool. Soc. 1862'; Z. G. 1864, 228. F. a. P. GODM., Ibis 1861, 92. JEITT., KORNH., Abh. z.-b. G. 1861, 328-9. ?SIMPS., Ibis 1861, 365. H. C. MÜLL.; Videnskab. Meddel. (1862) 1863, 68; Üb. J.f.O. 1869, 384. R. BLAS., Ber. XIV Vers. Deutsch. Orn. G. 1862, 74; Orn. C. 1882, 15. BRYANT, Proc. B. S. N. H. VIII; ref. Ibis 1863, 111. EGGEM., Nest. d. Vög. 1863, 17, 26. RADDE, SO. Sib. 1863,

24, 383. RÖM., Verz. 1863, 71. ALTUM, J.f.O. 1863, 735; 1866, 106. BODIN., Z. G. 1863, 190-1; Zool. Gärt. v. Berl. 1875, 56. SEZ., Ber. Ver. Nat. Cass. 1864, 42. ANTINOR., Cat. Ucc. 1864, 114. JÄCK., Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 134. v. NORDM., J.f.O. 1864, 382. v. DROSTE, 1864, 423; J.f.O. 1867, 90; 1868, 44-5; Bork. 1869, 346; S. G. 1869, 305; 1870, 24. A. BREHM, Z. G. 1814, 198. Rep., Zool. Soc. 1864; ref. Z. G. 1864, 228. COLLETT, Mag. f. Nat. 1864, 278, 476; (1873-6) 1877, 206; Vid. S. Forh. 1868, 185. MORE, Ibis 1865, 454. RIV., Orn. 1865, 506. CUNNINGHAM, Ibis 1866, 16. C. GODM., l. c. 103-7. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 232. EIS., STUXB., Öfv. V. A. F. 1866, 372. HOLTZ, J.f.O. 1866, 378-9; 1868, 103, 124, 146, 161; Mitth. Nat. Ver. N.-Vorp. u. Rüg. 1870; Sep. 49. STÖLK., Ber. St. Gall. Nat. G. 1867, 75, 87. SUNDSTR., Örebr. Vert. 1868, 26; Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 41. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. v. TSCHUDI, Thierleb. Alp. 1868, 61. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 253. MEVES, Öfv. V. A. F. 1868, 283; 1871, 787. TRISTR., Ibis 1868, 330. EIS., STUXB., Öfv. V. A. Förh. 1868, 372. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. BARTH., Üb. BOIE, J.f.O. 1869, 98. BORGG., Nordd. 1869, 143. COX, Geol. Surv. Indiana 1869, 234. SCHWED., Syn. Vög. Ostseepr. 1870, 31. K. MÖB., J.f.O. 1870, 118; Z. G. 1870, 135-6. GOEB., J.f.O. 1870, 141, 182; 1871, 22-3, 149; 1873, 13, 17, 121, 415,-20; 1879, 274. TACZ., J.f.O. 1870, 312. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. SAUND., Ibis 1871, 400. v. PELZ., Abh. z.-b. G. 1871, 728. HOLMGR. Sk. Fogl. II 1871, 979. GODM., Ibis 1872, 222. ALST., Br., Ibis 1873, 72. DRESS., B. E. XXII 1873. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 591. E. REY, Z. G. 1874, 391. DURNF., Ibis 1874, 402,-5. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23; Orn. C. 1876, 33; v. HOM., Reise 1880, 74. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 302 (part.) DANF., Br., Ibis 1875, 432. SCHAL., J.f.O. 1876, 7. J. P. MÜLL., Z. G. 1876, 289. SINT., J.f.O. 1877, 68. Jahresb., J.f.O. 1877, 341; 1878, 435; 1880, 95, 405; 1882, 108. WIEPK., J.f.O. 1877, 430. KOLTH., Kinb. Tidskr. f. Vet. 1878, 27. SEEB., Ibis 1879, 163. E. v. HOM., Reise 1880, 8, 21. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. FORB., Ibis 1881, 3-4. TANCER., v. HOM., Orn. Br. 1881, 275. Veiledn. Zool. Have Kjøb. 1882, 18. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. BOL., l. c. 78. MARCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 180. IRBY, Ibis 1882, 189. G. HARTL., J.f.O. 1883, 274-5. [Vix WALKER, Ibis 1860, 166-7.]

Larus fuscus PENN., Brit. Zool. II 1768, 131. 'MONT., Orn. Dict. 1802.'

Larus marinus β LATH., Ind. Orn. II 1790, 814.

Larus glaucus ÖDM., V. A. H. 1783, 97; 1792, 68-9. LANDT, Færø 1800, 264. RETZ., Fn. 1800, 156. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 471. TEMM., Man.

1815, 493 part. CUV., R. A. 1817, 519 + *L. arg.* NILSS., Orn. II 1818, 167. BEN., Wetter. Ann. 1812, 138; Döbel's Jäg.-Pr. I 1828, 81. BEHLEN, Lehrb. Forst. u. Jagd. 1826, 521. ZAW., Fn. 1840, 211.

Larus argenteus BREHM, Beitr. III 1822, 781-9.

Larus argentatoides BREHM, Beitr. III 1822, 791-9 (part.). THOMPS., P. Z. S. 1835, 83.

Laroides argentatus BREHM, V. D. 1831, 740 + *L. argenteus* 741, + *L. argentatoides* 742, + *L. major* 738, + *L. argentaceus* 742.

Graa Maaser PONTOPP., Norw. III 1754, 166. STRØM, Søndm. I 1762, 246.

Silbermöve v. HOM., Reise 1880, 29, 31, 52.

Närstående:

Östra Europa, Asien.

Larus cachinnans PALL., Zoogr. II 1811, 318. SWINH., Ibis 1870, 366. MEV., Öfv. V. A. F. 1871, 786 = *A. affinis* REINH., MEV., l. c. 1879, n. 6, 43. GÆTKE, Ibis 1878, 489. SEEB., Ibis 1879, 163; 1882, 230. SEWERZ., Ibis 1883, 77. SAUND., Ibis 1883, 23.

Larus argentatus v. MIDD., Sib. Reis. II 1851, 242. RADDE, Reise II 1863, 383.

Larus argentatus var. *cachinnans* SCHRENCK, Reise I, II 1860, 504.

Larus borealis 'BRANDT', TACZ., J.f.O. 1873, 111.

Larus argentatus d borealis COUES, B. NV. 1874, 626.

Larus argentatus SWINH., Ibis 1861, 345.

Larus occidentalis SWINH. t. SEEB., Ibis 1879, 24.

Jemf. DRESS., B. E., COUES, B. of NW. Am. samt AUD., SCLAT., Ibis 1882, 436.

Medelhavstrakterna:

Larus Michahellesii 'FELDEGG', v. D. MÜHLE, Orn. Griech. 1844, 142. ERH., N-a 1857, 87; 1858, 22. KRÜP., J.f.O. 1863, 326.

Larus argentatus CARA, Sardin. 1842. KRÜP., J.f.O. 1860, 370; 1861, 319. MALH., Orn. 1843, 204. SCHLEG., Mus. Lari, 1863, 17 part. HARTM., J.f.O. 1863, 234-6 [?309]; 1864, 235. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 151. BLAS., J.f.O. 1865, 380 (part.). SPERL., l. c. 288. C. BOLLE, J.f.O. 1866, 63. TRISTR., Ibis 1868, 330. HUME, Ibis 1869, 355; teste SEEB., BR., Ibis 1876, 453. SAUND., Ibis 1869, 345. TACZ., J.f.O. 1870, 55.

Larus cachinnans v. D. MÜHLE, Gr. Orn. 1842, 143. LINDERM., Vög. Gr. t. SCLAT., Ibis 1861, 108. GIGL., Ibis 1881, 219.

Glaucus leucophæus BRUCH, J.f.O. 1853, 101.

Larus leucophæus LICHT., Nomencl. 1854, 99. BONAP., Rev. M. Z. 1855, 16. HEUGL., J.f.O. 1859, 349. SALVAD., Cat. Ucc. Sard. 1864, 129. TRISTR., Ibis 1868, 330. A. FRITSCH, V. E. 1870, 475. FINSCH, HARTL., Vög. O. Afr. 1870, 818. SAUND., Ibis 1871, 400. BROOKE, Ibis 1873, 347. DRESS., B. E. XXII 1874. SCLAT., Ibis 1874, 100. KENNEDY, l. c. 109. C. A. WRIGHT, l. c. 228. H. GOEB., J.f.O. 1874, 447. LILF., Ibis 1875, 3 etc.-30; 1882, 482-3. J. H. GURN., Ibis 1875, 142. SCHAL., J.f.O. 1877, 191. TAYL., Ibis 1878, 368, 373. Jahresb., J.f.O. 1883, 75. IRBY, Ibis 1883, 189.

'Αρτένης nygrekiska, KRÜP., J.f.O. 1863, 330.

Glaucus Michahellesi BRUCH, J.f.O. 1855, 16.

Laroides leucophæus BONAP., N-a 1854, 212; Compt. R. XLIII 1856, 644; Consp. II 1857, 219, N. och Ö. Afr. BRUCH, J.f.O. 1855, 282. BREHM, N-a 1855, 294. SALVAD., J.f.O. 1865, 427. TRISTR., Ibis 1868, 330.

Amerika.

Larus argentatus (De författares uppgifter, som anse, att N. Europas fogel även förekommer här, hitföras.) BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 438. AUDUB., Orn. Biogr. III 1835, 588; V 1839, 638; Syn. 1839, 329; ref. J.f.O. 1855, 109-12, 447, 521. GUNDL., J.f.O. 1857, 236; 1861, 348; 1862, 36, 190; 1871, 272, 392. WEDDERB., Nat. Berm. 1853; ref. J.f.O. 1859, 222-3 + *Bonapartei*. LAWR., B. N. Am. 1860, 884. COUES, Proc. Ac. N. H. Phil. 1861; ref. Ibis 1862, 85; 1863, 367. BLAK., Ibis 1862, 10. HALL., Montreal 1862, 411. BRYANT, Proc. B. S. N. H. VIII; ref. Ibis 1863, 111. A. C. SMITH, Ibis 1868, 428. Cox, Geol. Surv. Indiana 1869, 234. COUES, Key 1872, 312; B. of NW. 1874, 625. HARTL., J.f.O. 1883, 284-5.

Larus argentatoides BREHM, Beitr. Vög. 1822, 791-9 part.

?*Laroides americanus* BREHM, V. D. 1831, 743.

Glaucus argentatoides BRUCH, J.f.O. 1853, 101.

Larus marinus (LEMBEYE) GUNDL. J.f.O., 1857, 236.

Larus affinis REINH., Vid. Med. 1853, 78; J.f.O. 1844, 433; Ibis 1861, 17. GÆTKE, Ibis 1878, 489. SEEB., Ibis 1879, 162 [nec BIDD., Ibis 1881, 101; 1882, 289 = *L. ichthyaetus*.]

Larus smithsonianus COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 296; Ibis 1863, 367; 1866, 272.

Larus argentatus b smithsonianus COUES, B. N.V. 1874, 625-6. RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N. Y. 1871, 301.

Larus occidentalis AUDUB., l. c. SEEB., Ibis 1879, 163; 1880, 76 m. fl., uppföres såsom en var. till *L. argentatus* av COUES, B. N.V. 1874, 626.

197 a. HVITVINGAD MÅSE, *Larus leucopterus* FABER.

Mantel ljus blågrå; handpennor sakna svart teckning, långa, nå 52—60 m.m. bakom stjärtspetsen; tars 56—63 m.m.

1. *Gammal, vinterdräkt*, Grönland.

Näbb gult, spets nedböjd; näbbås kullrig, vid roten sluttande, å spetsen bågböjd; näsås rät. Käkkant vid midten rät, framtill bågböjd; överkäken något > underkäken, hvars vinkel är stark, spetsens undre kant svagt urringad. Pannvinkel bakåt riktad, spetsig. Näsborrar nå ej ansigtsranden, låga, framtill högst; näslock med nästan rät kant. Fjäderklädnaden ej nött. Huvud ovan och nacke hvita med svaga, ljusgrå spolstreck; huvudets sidor ävenså, men spolstrecken ändå svagare; haka, framhals, kräva och halsrygg hvita. Rygg framtill vit, baktill likasom manteln ljus blågrå; skulderfjädrar likaså, de längsta med hvita spetsar; kors och övre stjärttäckare hvita. Stjärt svagt avrundad; stjärtspennor 6 par, hvita, jemnbreda med avrundade spetsar. Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, vitgrå, 1 med utfan hvitt; handpennor 10; 1 liten, stora 10: 1 något > 2, alla ljus blågrå med hvita spetsar, spolar å alla hvita; armpennor 17 med samma färger; armbågspennor 6: 1=2=armpennorna, ljus blågrå, 1—4 med hvita spetsar; överarmpennor ljus blågrå; hand-, arm- och kanttäckare ljusgrå; alla undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter gulbruna; vadtäckare hvita; smalben 31 m.m. med små sköldar. Tars framtill ringlad; tarssula med små sköldar; tår ringlade, 3 > 4 > 2 > 1; klor svarta med bruna spetsar, krökta, 3 med vågig, vidgad inkant, 1 brun, når ej marken.

2. *Gammal, sommardräkt, i ruggning*, Grönland, 1876.

Näbb vitgult, vid spetsen liksom käkvinkeln rödt, i omkretsen gult (vid torkning först intensivt gult, derefter mörknar näsastrakten och undre delen av näbbet). Munvinkel vitgul. Huvud och hals hvita med nötta fjädrar. Rygg framtill vit, baktill ljus blågrå, med utväxande små nya fjädrar. Mantel ljus blågrå; skulderfjädrar och kors likaså, men med hvita spetsar; övre stjärttäckare hvita. Stjärt nästan tvär; stjärtspennor 6 par med spolar hvita. Bröst och andra undre delar hvita med utväxande nya fjädrar; tumvinge i ruggning, 1 vit; handpennor stora 10: fälda 1, 6; 6 i utväxt, 1 > 2, nötta; armpennor 17; armbågspennor: 2 > 1 > armpennorna, i ruggning. Fötter perlfärgade; klor svartgrå, kanter helbräddade, jemna.

3. *Hane, gammal, i sommardräkt*, Grönland.

Näbb vitgult, spets vit; munvinkel gul; käkvinkel röd, i omkretsen gul (vid torkning överkäkens spets och trakten framom näsborrharna mörkbruna); iris vitgul. Mantel rent ljus blågrå. Fjäderklädnaden för övrigt rent vit. Vingens fram- och bakkanter hvita; handpennor: 1=2, nötta. Fötter perlfärgade; klor svartgrå. — Testes svälda.

4. *Ung*, Grönland.

Näbb brunt, spetsar svarta; underkäkens spets med undre kanten svagt urringad. Fjäderklädnaden vit, brunvit med brungrå fläckar, tvärband och flammor. Panna vit med grå, svaga spolband; hjessa vit med grå tvärband och nästan täckande spetsar; ögonvrå vit med grå spoltrakter, vid ögat ett bågböjdt, svart streck; huvudets sidor hvita med grå spetsar; haka vit med svaga, grå spetsfläckar. Hals likaså, fläckarna större, i synnerhet å halsryggen; kräva med spetstrakterna hvita och gråfläckiga. Rygg gulvit med blekt brungrå tvärband, spolar och spolstreck; kors och skulderfjädrar gulhvita med tvärband vid spetsarna smalast, åt roten brungrå med hvita fläckar; övre stjärttäckare hvita med brungrå pilformiga tvärband. Stjärt avrundad; stjärtspennor 6 par, brungrå med hvita, utåt övervägande fläckar, å spetsarna hvita med brungrå tvärband. Bröst, sidor och mage grå med hvita tvärband; undre stjärttäckare och slaksida hvita med redigare och glesa brungrå tvärband. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, gråhvita med brungrå tvärband och spolar; handpennor: 1 liten, stora 10: 1=2, 1 vit med vinkelformigt band och små prickar, de övriga gråhvita, svagt spräckliga, alla med hvita spolar och oregelbundna, brungrå, vinkelformiga band vid spetsarna; armpennor 17, gråhvita och hvita med brungrå flammor och småfläckar, vid spetsarna tvärband, spolar hvita; armbågspennor 6: 1=2 > armpennorna, brungrå med gulhvita tvärband och flammor; handtäckare gråhvita, vid spetsarna vinkelformiga, brungrå band, de små gråhvita med brungrå fläckar; armtäckare, även de mellersta, gulhvita med brungrå tvär-

band och fläckar; kanttäckare gråhvita med svaga, brungrå fläckar; undre handtäckare gråhvita; undre armtäckare ävenså, men med hvita fläckar; undre kant- och överarmtäckare brungrå med hvita band och fläckar. Fötter i torrt tillstånd gulbruna; vadtäckare = sidorna. Tars framtill ringlad, trind; tarssula med små sköldar; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; klor mörkbruna = n:o 1; 1 liten, när knappt marken.

5. *Hona, ung, i ruggning*, 1876, Grönland.

Näbb gulhvitt, spets vit. Munvinkel gulhvitt; käkvinkel nedtill gulröd, upptill grå, över denna i överkäken en grå fläck. Rygg och skulderfjädrar och kors ljust blågrå; stjärtpenor 6 par, hvita och ljust blågrå med smala, hvita, sneda band, spolar hvita, spetsar nötta; tumvingens fjädrar med inåt svagt brungrå spetstrakter och svaga, gråhvita tvärband; handpenor stora: 7—10 fällda, 8—10 i utväxt, å ena sidan endast 2 av de inre i utväxt; armpennornas och armbågspennornas spetsar hvita med svaga grå flammor; armtäckare ljust vitbruna, de mellersta ljust blågrå; undre täckare hvita och brunhvita.

6. *Hona, ung, i ruggning till full dräkt*, 1876, Grönland.

Näbb gulhvitt (vid torkning mörknande), spets vit; käkvinkel nedtill gulröd, upptill grå, över denna i överkäken en utbredd grå fläck. Huvud hvitt med grå polstreck. Hals och kräva hvita. Rygg ljust blågrå; skulderfjädrar, de nya utväxande likaså, de gamla ljust gråbruna med hvita flammor; övre stjärttäckare hvita; stjärtpenor 6 par, spetsar och utbräm, å 6 utfan hvita, för övrigt ljust gråbruna med fina, hvita, sneda band, alla gamla. Bröst, sidor, mage och undre stjärttäckare hvita med svaga grå flammor och utväxande hvita fjädrar; tumvingens fjädrar i ruggning, 1 ljust brun, utåt och spole hvita, de övriga fällda; handpenor: $1 > 2 > 3$, 1—4 gamla, hvita, de inre fällda och i utväxt, ljust blågrå; armpennor och armbågspennor hvita med brungrå, svaga, små flammor; överarmpenor långa, ljust gråbruna med brämtraktsfläckar och spetsar hvita; vingtäckare hvita och ljust brungrå flammiga; undre hand- och armtäckare gråhvita, de övriga ljust brungrå med hvita flammor. Fötter perlfärgade; klor svartgrå.

Nº	1	2 ♂	3 ♂	4 j.	5 j.	6 j.
Längd.....	—	580	556	—	562	598
Huvudets längd	—	107	120	—	108	118
Näbb, längd till pannan	49	44,5	48	46,5	46	51
» » » munvinkeln	c. 77	68	71	c. 70	69	71
» » » fr. spets. t. näsborr.	23	21	22,5	20	20	23,5
» » » höjd vid roten	17,8	15,5	18,5	14,5	15	19
» » » näsborrarna	15,4	14,5	16	14	14	16,5
» » » underkäksvinkeln	16,5	15	17	14,7	14,5	16,5
Gapets bredd	c. 30	28	34	c. 26	28	33
Näbbets bredd vid näsborr.	7,6	7,6	8	7	7,3	9
Underkäkens spets, längd	14	13	14,5	11	13	13
Näsborrar	c. 59	8,5×1	10×1,6	8	10×1,7	10×1,7
Vingens längd, direkt	425	396	400	410	385	405
Mellan vingpetsarna.....	—	1340	1360	—	1300	1410
Tumvinge.....	115	110	111	117	108	115-120
Stjert, längd	182	173	175	177	168	180
Stjertspets framom vingpetsarna	—	60	45	—	45	52
Tars	60	56	60	60	57	63
Tarsens minsta bredd	—	4	4,6	—	3,7	4
Mellantå med klo	46+11	44+10	48+9,5	48+10,5	45+9,5	53+11
Smalben.....	32	30	30	31	28	29

Ägg. Något utdragna, medelmåttigt korniga med svag glans; olivgrå, brungula, vitgrå; grundfläckar violetta; ytfläckar bruna. Alla från Grönland.

Riksm. utom n. 1 och 2.

1. 27 maj 1880, distr. Godthaab, meddel. av MEVES. Ljust olivgulgrå, fläckar stora och små, mest spridda.

2. 28 maj 1878, Grönland, meddel. av MEVES. Ljust olivgrå, fläckar små, mest runda, spridda.

3. 1870, Christianshaab, BENZON. Olivgrått, kort, bredt, spridda krumelurer.

4. 1865, Egedesminde, BENZON. Olivgrått, fläckar små, runda, stora å tjockändan.

5. 1863, Jakobshavn. Olivgrått, breda och talrika krumelurer.

6. 1872, Upernavik, THEOB. Violgrått, grundfläckar talrika, violettblå, ytfläckar få, olivbruna.

Nº	1 a	b	2 a	b	3	4	5	6	7	8 a	b
Äggets längd.....	70,2	69,5	72,3	68,5	71,9	74,4	76,2	64,6	70,1	67	65
» bredd	47,8	47,5	50	48,3	50,3	47,4	47,6	45,8	44,8	52	47
» spets	22,4	22,0	22,3	20,2	21,6	27	28,6	18,8	25,3	15	18
» reducerade längd	1,47	1,46	1,45	1,42	1,43	1,57	1,6	1,41	1,56	1,29	1,38
» rektangel	3356	3301	3615	3309	3617	3527	3627	2959	3140	3484	3055

7. 1837, N. Grönland, KJÆRBØLLING. Abnormt, päronformigt utdraget, ytfläckar mörkbruna, delvis sammanlöpande.

8. Enligt meddelande av WESTERLUND.

Häckar å Grönland i fogelberg bland andra foglar och i små kolonier på öar. De senare foglarna skola, enl. HOLBØLL, vara mindre än de andra. Huruvida de av mig beskrivna (insaltade) foglarna erhållits i fogelberg eller på någon ö, har icke blivit upplyst. Äggen vanligen 3, ofta 2, sällan 4, läggas vanligtvis från d. $\frac{10}{8}$ — $\frac{16}{8}$. Födan utgöres i synnerhet av *Mallotus arcticus*, dock även av *Gadus agilis* REINH.; för övrigt förtär han samma ämnen som *L. glaucus*, HOLBØLL. Följer Grönlandssjelen in i vikarna för att fånga fisk, som denne driver mot havsytan, FABER.

I N. Grönland ej iakttagen under vintern. Deremot ses han längre in i Davissundet, men 'icke', enl. HOLBØLL, i Atlantiska oceanen, hvaröver dock de, som träffas i Europa, måste draga. Han är i Grönland den allmännaste arten. Häckar allmännast i södra delen, NEWTON. Davis sund, Baffins vik och Melville-ön, ROSS och PARRY.

Larus argentatus(?), WALKER, 'sedd' under Fox' resa vintern 1858—59 vid Port Kennedy i mynningen av Bellot straits, 72° 11' n. br., 94° v. l.; den häckade nära *L. glaucus*, men säkerligen har det varit *L. leucopterus*. Även REINHARDT misstänkte det samma.

Han skall häcka(?) på Island, PARRY. På Sabine-ön i april och sept.; träffad av Tyska arkt. expeditionen, enl. FINSCH, DRESSER.

Har egna häckplatser, enl. FABER, hvilket dock icke alltid är fallet.

Mellan 73 och 75° n. br., PARRY. I Nordamerika häckar han på öar och halvöar i Ishavet; under vintern från Nova

Scotia till New York icke sällsynt, AUDUBON. Labrador ('längd 26 eng. tum?'), LAWRENCE. Museet i Leiden har fogeln derifrån, SCHLEGEL. Om vintern söder ut till Long Island, COUES. Från arktiska kusten under häktiden till Hudsonviken; om vintern söder ut till Alleghany, ALLEN. Massachusetts, enl. AUDUBON, BREWER. Vid BREWERS uppgift rörande dess förekomst vid Grand Menan hava blivit uttalade tvivelsmål om artens identitet, BOARDMAN. På resa från New York till Augusta, Ga., på vägen till Florida följde 6—20 st. nästan jemt fartyget; närmare kusten mest unga foglar, men på ett avstånd av 100 eng. mil derifrån gamla foglar.

En ung fogel erhållen på Alaska, G. HARTLAUB. På Alaska även enl. DALL och BANNISTER. Yukon talrik. Ägg funnos på bara sanden i en liten håla d. $\frac{5}{8}$ — $\frac{10}{8}$, DALL. Vid S:t Michael talrikast av Måsarna, BANNISTER, DRESSER.

Vinterdräkten, med grå fläckar å huvud och hals, varar från sept. till början av april; under fjärde sommaren hava de unga de gamlas dräkt. 'Den, som noga känner denna Måses historia, kan aldrig förvexla den med *L. glaucus*.' Han är den enda Måse, som tillbringar vintern på Island, 'utan att häcka der'. De första komma i medlet av sept. till Island, på hvars nordkust unga och gamla i regeln vistas. Mot slutet av april minskas antalet, och mot slutet av maj äro nästan alla försvunna. Går stundom i land och förtär fiskavskräden, hvarom han häftigt strider med *Corvus corax*, FABER, 1822.

'Ujslands Maasi', *Larus hyperboreus* LEHM, synes höra hit; kommer under somliga år till Färöarna i stora flockar vid stränga vintrar, 'som det tros från Island eller andra nordliga trakter', LANDT. De gamla sällsynta, men de unga äro, enl. H. C. MÜLLER, ganska allmänna om vintern; dock har jag derifrån

icke erhållit några sådana, men väl av andra arter, såsom *L. glaucus*, se ovan, och jag misstänker, att åtminstone en del av de för ungar av *Larus leucopterus* ansedda har tillhört *Larus glaucus*.

MALMGREN omnämner vår art med följande ord. 'Den högnordiska, urblekta formen av *Larus argentatus*, som går och gäller för en skild art under namn av *Larus leucopterus* FABER, har ännu icke blivit funnen på Spetsbergen, ehuru den förekommer allmänt på Grönland, arktiska Amerika och Island.' De av författarne lemnade beskrivningarna visa dock mer än väl, att dessa arter äro fullkomligt skilda. Han är ej träffad på Beeren-Eiland, MALMGREN.

De, som förekomma i Europa, överensstämma med dem på Grönland och Island. Förekommer i Vestfinmarken, träffad vid Tromsö; sannolikt även i Östra Finmarken, enl. meddel. 1879 av NORDVI. Visar sig i synnerhet om vintern icke sällan utanför Finmarkens kuster, COLLETT. Om vintern i Vestfinmarken till Tromsö årligen i fjordmyrningarna, COLLETT. Enligt uppgift av SOMMERFELT skall han häcka på Renö nära Vardö, DRESSER. I sydligare trakter av Norge endast en gång erhållen på en insjö i Smaalenene 1847, RASCH. BARTH fälde en gång under sommaren en icke fullfärgad.

I Sverige ganska sällsynt. I Jemtland en funnen död. I Elvkarleby, Stockholms skärgård och Södermanland vintern 1836, B. FRIES. Vid Göteborg erhöles d. 2^o 1866 en ung fogel, som är beskriven av A. W. MALM; har aldrig i Bohuslän träffats av KOLTHOFF.

Man har sagt, att han skulle hava träffats på Bornholm; uppgiften är, enl. COLLIN, oriktig.

Kommer, enl. FABER, någon gång till Danmarks kuster; hvilken bestämda uppgift icke av mig kan betvivlas. Synes i senare tid hava blivit förbisedd. En från Holstein fans uti v. KIRCHHOFFS samling, E. v. HOMEYER. I Öresund(?) 2 st. erhållna och en sedd d. 4 1823, KJÆRBÖLLING. Uppgiften betvivlas dock av COLLIN, men upprepas likväl av nyare författare. Vid Kallebodarna erhållen i febr. 1875, COLLIN.

På Helgoland träffades ett par d. 15 1851. De finnas i museet i Leiden, SCHLEGEL.

I Ostfinmarken endast på längre eller kortare besök ensam vid kusten, SCHRADER, PÄSSLER; ägg härifrån, hvilka av SCHRADER uppgivits tillhöra *L. glaucus*, ansågos av BALDAMUS och PÄSSLER vara av *L. leucopterus*, men SCHRADERS uppgift synes mig vara riktig, så mycket heldre som ingen hvarken förut eller senare funnit denna art här häckande. Sällsynt i Ostfinmarken, SOMMERFELT.

Vid Helsingfors har en erhållits i febr. 1836, och på våren 1861 en av MÄKLIN, v. NORDMANN; M. v. WRIGHT synes hava erhållit en d. 2¹ 1864, PALMÉN.

Från Arkangels guvernement nämnd av GOEBEL, men annars ej omtalad härifrån.

V. MIDDENDORFF ansåg sig en gång hava sett den vid Tai-myrflo den, 75° n. br. Kamtschatka, enl. KITTLITZ. Japan, BLAKISTON, SEEBOHM.

På Hiddensö vid Rügen visade sig 3 stycken, derav en erhöles i dec. 1859, QUISTORP. Aldrig träffad i det inre av Tyskland. Vid Elbes mynning ej särdeles sällsynt, BOIE; under den mycket stormiga febr. 1824 ej fåtalig, några fällda, NAUMANN. Uppgiften synes vara meddelad av WÖLDICKE, som möjligtvis

meddelat NAUMANN exemplar derav. Dess riktighet har dock be-
tvivlats av COLLIN.

På Hollands kust och i Nederländerna flere gånger erhållen
under vintern, v. DROSTE.

Omtalas av EDMONDSTONE tillika med *L. glaucus* under namn
av *L. islandicus* såsom förekommande årligen flyttande till Shet-
land; i nov. 1821 iaktogs en flock om 100 st., som stannade 2
—3 veckor. Beskrivningen å en fogel 2 fot 9 tum lång tillhör
L. glaucus. Regelbunden om vintern, bortflyttade i slutet av mars,
sällan synes någon i maj, SAXBY.

Britiska öarna om vintern vanligen i ringa antal, vintern
1874—75 ovanligt talrik. På Skotlands kust temligen ofta, DRESSER.
Irlands kust mycket sällsynt om vintern, THOMPSON. Få hava
erhållits på Englands kuster; träffad vid Solway och på Firth of
Forth.

Vid Belgiens kust tillfällig, nästan endast unga foglar.

På Frankrikes kust under mycket kalla vintrar fåtalig, DE
SELYS. Vid Dunkerque, Cancale, Somme nästan alla unga,
DEGLAND, GERBE. Seine-inférieure, HARDY.

Han liknar till sitt levnadssätt mycket *L. glaucus*. Tillhör
uteslutande havet, vid hvilket han häckar. FABER räknar honom
till stannfoglar i den boreala zonen. Fogeln visar sig mycket skygg
utom vid sina häckplatser. Hans livslängd beräknas av FABER
till 30 år, men då dennes beräkning för *L. glaucus* visat sig icke
överensstämma med verkligheten, torde man kunna antaga, att
denna art kan leva betydligt längre tid. Hans flygt är utmärkt,
ofta seglar han i höga kretsar. Han är skicklig störtdykare och
slår efter sårade kamrater.

Lätet påminner något om tama Gåsens.

Hans förnämsta föda är fisk, men även krustaceer, blötdjur

och andra av havet på stranden uppkastade djur, med undantag
av Medusor, hvilka icke några Måsar, enligt FABER, lära förtära.
Dessutom har man även träffat vegetabiliska ämnen i magen
jemte grus, SAXBY.

Om fogeln i tamt tillstånd ega vi några uppgifter. FABER
hade en, som var så tam, att den hvarje morgon på bestämd tid
kom skrikande till hans dörr för att få mat, hvarefter han åter
avlägsnade sig. Detsamma säger EBEL hava händt THIENEMANN.
Även WOLLEY hade en levande, den blev på en eller två dagar
mycket tam. Den fans i zoologiska trädgården i Köpenhamn,
GAEBLER. Man synes icke ännu lyckats att få honom att fort-
planta sig i tamt tillstånd.

Man har icke erhållit några parasiter hos denna fogel. Det
vore därför av stort intresse att eftersöka sådana.

Larus hyperboreus [?LEHM, LANDT, Færø 1800, 264 part.] DRESS., B. E. 1876.

Larus argentatus SABINE, Trans. L. S. 1818, 546 [nec BRÜNN.] var. TEMM.,
Man. II (1820), 764.

Larus leucopterus FABER, Prodr. 1822, 91; Hochen. Vög. Ibis 1826, 2, 13,
62, 73, 243, 289, 307; Ibis 1826, 323. [Obs. GOEBEL, Thes. II 454,
citerar härunder FABRICIUS och ett arbete, som icke finnes, i stället
för FABER, Prodr.] BREHM, Isis 1826, 936; V. D. 744-6. BONAP.,
Synopsis. Ann. Lyc. N. H. N.-Y. 1828, 351. SWAINS., RICH., Fn. B. A.
II 1831, 418; ref. Isis 1833, 1112. PARRY, ref. l. c. BREWER, Bost.
Journ. N. H. 1837, 438 [?IV 304]. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380.
AUDUB., Syn. 1839, 227. KEYS., BL., Wirb. 1840, 96. NAUM., V. D.
X 1840, 337. TEMM., Man. IV 1840, 467. DE SEL., Fn. 1842, 154.
HOLLB., Krøyt. Tidsskr. 1842-3, 413-5, 418; Uebers. v. PAULS., 1846,
44-6. FALCK, F. Vet. Soc. Act. 1844, 529. SCHLEG., Rev. 1844, CXXV;
Mus. Lari 1863, 5. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Fugl. 1852,
340. EBEL, Geogr. Nat. 1850, 316 (part.). v. MIDD., Reise II 1851, 242;
IV 1875, 966; ref. Ibis 1870, 274-5; ref. v. HOM., J.f.O. 1870, 437. SCHRAD.,
PÄSSL., J.f.O. 1853, 243, 313-4. BALD., N-a 1853, 444. WALL., N-a
1854, 263. LLOYD, Ant. II 1855, 213. REINH., J.f.O. 1854, 433, 443;
RINK, Grønland. 1857, Sep. 19; Ibis 1861, 1, 3, 11. NILSS., Fn. II 1858,

344. QUIST., J.f.O. 1860, 369. LAW., B. of N. Am. 1860, 843. SOMMERFELT, Öfv. V. A. F. 1861, 74, 84. BOARDM., Proc. B. S. N. H. IX 1862, 132. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 70; J.f.O. 1869, 386 (part.?) MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 105; 1864, 390; Ueb. J.f.O. 1863, 376; 1865, 205. v. NORDM., J.f.O. 1864, 281. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 382; 1866, 83-5-7. BAIRD, J.f.O. 1866, 344; Ibis 1867, 286. DEGL., G., Orn. II 1867, 411. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 186. BARTH, J.f.O.; 1869, 98. v. DROSTE, Bork. 1869, 357. A. FRITSCH, V. E. 1870, 473. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. 1871, 365, 411. COUES, Key 1872, 311; B. of N. W. 1874, 622. GOEB., J.f.O. 1873, 420. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 589; Fogl. Flytt. 1874, 37, 42 etc. SEEB., Ibis 1879, 24. E. v. HOM., Orn. C. 1878, 31; Wand. 30, 110. G. HARTL., J.f.O. 1883, 285. GAEBL., Z. G. 1883, 293.
- Larus glaucoides* TEMM., Man. IV 1840, 469; MEY., Taschen. III 1822, 197. BOIE, Ibis 1822, 562.
- Larus islandicus* EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1822-3, 176, 274, 503. THOMPS., Irel. III 1851, 385. JARD., Br. B. IV (1853) 308.
- Larus Moltke* TEILM., Fugle, 1823, 159.
- Larus arcticus* MACGILL., Mem. Wern. Soc. 1824, 268.
- Larus minor* BREHM, V. D. 1831, 736.
- Laroides glaucoides* BREHM, V. D. 1831, 744; Vogelf. 1855, 339.
- Laroides leucopterus* BREHM, V. D. 1831, 745; Vogelf. l. c. BRUCH, J.f.O. 1855, 281 etc.
- Laroides subleucopterus* BREHM, V. D. 1831, 746.
- Glaucus leucopterus* BRUCH, J.f.O. 1853, 101.
- Laroides leucopterus* BONAP., N-a 1854. 211 + *L. glaucopterus* KITTL.
- Larus chalcopterus* 'BONAP.', BRUCH, J.f.O. 1855, 282; II 1856, 217.
- Leucus leucopterus* BONAP., Consp. II 1856, 217; 'Nominal species' BLAS., J.f.O. 1866, 83.
- Plautus leucopterus* REICHENB., Naturl. Syst. Taf. 46.
- ?*Larus argentatus* WALKER, 'The Fox', ref. Ibis 1860, 166-7.
- ?Már, Mafr, Mafar EDDA, Hynd. 5, 16 (part.).
- Mawen, Navia CRANZ, Grönl. Stockh. I 1769, 112 (part.).
- Maager RINK., N. Grönl. I 1852, 150 (part.).
- Najangoak Grönl. HOLLB.
- Narangovk Grönl. REINH.

198. FISKMÅSE, *Larus canus* L.

Pl. XLIX, fig. 6.

Näbb utan röd fläck; mantel ljust blågrå; handpennor med svart teckning, nå 46—53 m.m. bakom stjärtspetsen; tars 46—54 m.m.

1. Hane, gammal, i sommarträkt och ruggning, 11 juni 1875, Gotland.

Näbb grönbrunt. Käkanter gula å underkäkens spets. Munvinkel rödgul liksom gapet; iris 'gråspräcklig', hos yngre 'brun'. Huvud hvitt; ögonlockskanter 'karminröda'. Hals och kräva hvita. Mantel ljust blågrå. Stjärt föga avrundad; stjärtspennor 6 par. Bröst, sidor, mage, undre stjärtäckare och slaksida hvita. Tumvingens fjädrar med svartbruna spetsar; handpennor: 1 liten gråhvit med grå spets; stora 10: 1 med vit fläck framom spetsen, 2 med en mindre dylik, 3 svart, 4—6 svarta mot spetsen, denna vit, nött, 7—9 grå med hvita spetsar, 7 med en liten svart fläck i utfanet vid spetsen, 10 i utväxt; armpennor 16, och armbågspennor 3, grå, spetsar hvita. Fötter gröngrå; tår: 3 > 4 > 2, 1 när ej marken; klor hornbruna.

2. Hane, gammal, i sommarträkt och ruggning, 22 juni, Gotland.

Näbb något > mellantån utan klo, (torrt) grågrönt med gul spets; höjd vid näsborrarna < $\frac{1}{4}$ av näbbets längd till pannan; näbbås baktill rät, framom näsåsen bågböjd; överkäkens spets snedt fram- och inåt riktad; underkäkens spets undertill utskuren; hakvinkeln föga nedskjutande med spetsen framom näsborrarna. Näsborrar låga. Huvud, hals och alla undre delar hvita; ansigtsrandens vinkel når på ett avstånd av 2 m.m. från näsborrarna. Mantel blågrå; skulderfjädrar av samma färg, de längsta med hvita spetsar; kors blågrått; övre stjärtäckare hvita. Stjärt tvär, lindrigt urnupen, vit. Stjärtspennor 6 par: 1 obetydligt < de övriga, som äro av lika längd; slaksida vit. Vingar spetsiga, nå med de hvita banden bakom stjärtten; tumvinge med 4 fjädrar, ljust blågrå med något blekare spetsar, 1 med hvitt utfan; handpennor stora 10: spolar hos de yttre svarta, de inre grå, 1—5 utåt och mot spetsen svarta, 1: spets med spole vit, spetsfläck gråsvart, 2: hvitt tvärband med vit och gråsvart spole, spets svart, spetsfläck vit, 3 spets svart, spetsfläck och fläck i infan hvita, 4 och 5 spetsband svarta, spetsfläck vit, de inre med hvita spetsar, 6 med svarta brämfläckar nära spetsen i ut- och infan, 1—6 med nötta spetsar, 7 och 8 nya, 9 och 10 i utväxt; armpennor 16, nya, spetsar hvita; armbågspennor 3 < armpennorna, nötta, 1 med vit spets; hand- och armtäckare blågrå; kantäckare och undre täckare

hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter (torra) mörkgröna; skenben till 24 m.m. naket. Tars framtill ringlad; tarssulans sidosköldar av nära lika höjd och bredd; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; klor svarta med gråbruna spetsar, korta, kullriga, 3 vidgad, $> 2 > 4 > 1$.

3. *Hane, gammal*, 3 juli, Jemtland, MEVES, Riksm.

Lik den föregående. Iris 'ljusröd'. Stjertpennor: 1 och $6 < 2 < 3 < 4 < 5$. De hvita spetsarna å de yttre handpennorna nötta. Mantel ljus blågrå.

4. *Hane, vinterdräkt*, 3 januari, Bohuslän, B. F. FRIES, Riksm.

Lik föregående. Huvud ovan och dess sidor upptill, halsrygg och sidhals nedtill hvita med breda, svartgrå spetsfläckar, kräva med ljusgrått bräm. De hvita spetsfläckarna å de yttre handpennorna mycket små, ej nötta.

5. *Hona, gammal, vårdräkt*, 20 maj, Stockholm.

Näbb mörkt brungrönt; näsås nästan rät; näbbås, framtill bågböjd, och underkäkens fram- och spetskanter brungula. Käkkanter bakåt nästan räta och inböjda, båda käkarnas, men mest överkäkens, vid spetsen framtill båg- böjda; underkäkens undre spetskant föga utskuren; munvinkel och gap gulröda. Pannvinkel spetsig, bakåt riktad. Näsborrar låga, jemnhöga, parallela med och närmare käkkanten; iris brun. Huvud hvitt; ögonlock hvita med gulröda kanter. Hals och kräva hvita. Mantel och kors ljus blågrå; övre stjerttäckare hvita. Stjert vit, tvär, obetydligt avrundad. Bröst och mage hvita, på båda sidor långsgående smala trakter med grått dun; sidor, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, ljus blågrå, 1 med, utom vid spetsen, hvitt utfan; handpennor: 1 liten < 1 :a handtäckaren, nästan jemnbred, med spets avrundad, spetsfläck svartgrå; stora 10: $1 = 2 > 3$, 1 svart med bredt hvitt band framom den svarta spetsen, spolen vid bandet vit, 2 svart, mot roten grå, med mindre dylikt band med svart spole, det hvita infanet å dessa båda starkare avnött än det svarta, hvarigenom ett hak uppkommer och även något av infanet bortfaller, 3 grå, mot spetsen svart, i infanet nära spetsen en liten rund fläck, 4—6 blågrå, mot spetsen något vit och med svarta, inåt avtagande bandframom de hvita spetsarna, här mest bortfallna, 7—10 av mantelns färg, med hvita spetsar, ej visande någon nötning, 7 med liten tresidig svart utbrämsfläck nära spetsen; armpennor 16, inböjda med hvita, långa, tvära och sneda spetsar, ej nötta; armbågspennor 4, räta, 1 och 2 med vit spets, starkt avnötta och derigenom tillspetsade; överarmspennor av mantelns färg, ej nötta avrundade spetsar; handtäckare av mantelns färg, 1 smal, kort och i utfan vit, spolstreck svart, 2 med mindre svart spolstreck vid spetsen, spolar å de yttre svarta, å de inre svartgrå, spetskanter hvita; armtäckare med svag vit kant, hvilken de små sakna; kanttäckarne vid vinganten

hvita; undre handtäckare hvita, endast den yttersta med vitgrå spets, alla övriga undre vingtäckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter gulgrönt grå; vadtäckare och den fjäderklädda delen av skenbenet hvita, detta 24 m.m. nedtill naket. Tars framtill trind, ringlad; tarssula med små sköldar, nedtill fjällika; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; simhinnor bruna, de fria kanterna gula; klor svarta, korta, $3 > 2$, båda vidgade, dock 3 mest, $> 4 > 1$, som ej når marken.

6. *Hona, gammal*, 25 mars, Stockholm.

Lik föregående. Handpennor: $1 > 2 > 3$.

7. *Hona, gammal, i sommardräkt och ruggning*, 22 juni, Gotland.

Näbb vid roten lergrått, mot spetsen gulrött (torrt gult); stjertpennor 6 par: 1 och 6 något $<$ de övriga; handpennor: $1 > 2 > 3$, 1 och 2, spetsar med dess spolar hvita, på en sida med svart tvärband vid spetsen, 3 med nästan avnött vit spets, vit fläck i infan, 4 svart tvärband och vit, nött spets, 5 med stora, tresidiga, svarta fläckar nående den hvita spolen, spetsen vit samt både bakom och framom fläckarna mycket nött, 6 och 7 med nötta, hvita spetsar, 8 ny, 9 och 10 fälda. Fötter gröngrå; klor svarta, spetsar gråbruna. — Fjädrarnas svarta delar motstå nötning bättre än de hvita.

8. *Hane, ung*, 31 augusti 1881, Stockholm.

Näbbets rotdel rödgrå, framåt svart, själva spetsen vitgrå; näbbås kullrig. Käkkant rät, framom näsborrararna nedåt bågböjd; underkäken något $>$ överkäken. Näsborrar jemnhöga, öppna. Ögon stora; iris brun. Huvud ovan hvitt med grå, nästan täckta, breda fläckar, sidobräms och spetskanter hvita; ögonlockskanter svarta; ögonvrå, i synnerhet närmast ögat grå av svarta långa spolspetsar; huvudets sidor hvita med grå spolstreck, nedåt försvinnande; haka vit. Hals, kräva, nacke och halsrygg hvita med breda grå tvärfläckar ned- och uppåt tilltagande, 'gråaktiga' endast till följd av genomskinande underliggande fjädrar. Rygg och skulderfjädrar brungrå med hvita bräm, kors vitgrått; övre stjerttäckare hvita, de längsta med smala perlformiga spolfläckar. Stjert tvär; stjertpennor 6 par, hvita nära spetsarna med bredt, svart band å 5:te paret kortare, i 6 endast en smal, svart utfansfläck. Bröst hvitt, framtill med få små grå fläckar; sidor hvita med breda, grå fläckar nära spetsarna; mage med större sådana, bildande ett bredt band; undre stjerttäckare hvita, de längsta med smala grå spolfläckar nära spetsarna; slaksida vit. Vingar långa, spetsiga; tumvinge med 3 grå fjädrar med smala, hvita kanter; handpennor: 1 liten smal, med hvitt spolstreck; stora 10: $2 > 1 > 3 > 4$, spolar undertill hvita, 1—5 svarta, likasom spolarna upptill, i infan med tilltagande hvitt, 6: utfan och spets gråsvarta, de övriga gråhvita, gråsvart nära spetsar och utbräm, 10 i utfan mest grå; armpennor 16, i utfan och vid spetsarna svarta, för övrigt hvita; armbågspennor 4: 1 föga $>$

16:e armpennan med spetsdelen brungråsvart, spetsbräm för övrigt hvita; överarmpennor små, hvitgrå; handtäckare svarta, de inre övergående till svartgrå med spetskanter grå, inåt tilltagande, de små av samma färg; armtäckare grå, de yttre i utfan mörkare; de mellersta brunsvarta med hvita spetsbräm; kanttäckare gråsvarta; undre täckare hvita med grått spetsbräm; undre överarmtäckare tillspetsade, hvita med svarta spetsar. Fötter ljus rödgrå, sköldar ljusbruna; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt nedom midten. Tars uppåt tjock, framtill ringlad; tarssula med breda sköldar; tår: $3 > 4 > 2 > 1$, som är liten och ej når marken; klor: $3 > 2 = 4 > 1$, svarta.

9. *Hane, ung*, 31 augusti 1881, Stockholm.

Liknar den förra, men är något större, kan tillhöra samma kull. Övre stjerttäckare hvita med breda, svartgrå flammor, talrikast å de inre. Bröst och mage hvita utan tvärband; undre stjerttäckare hvita med små, grå tvärfläckar nära spetsarna; de stora armpennorna: $1 = 2 > 3$; de mellersta armtäckarnas bräm brunhvita.

10. *Ung, övergångsdräkt*, 13 oktober 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb hoptryckt, grårött, mot spetsen svart; näbbås vid spetsen båg böjd, näsås något litet nedtryckt. Käkanter räta, invikna, vid spetsen böjda; överkåkens överskjutande; underkåkens undre kant svagt utskuren. Munkvinkel hvitgrå. Näsborrar jemnhöga. Huvud ovan hvitt, pannan med svagt brungrå spetsfläckar, hjessa och nacke med få dylika, men för övrigt nya fjädrar med svarta spolar och spolspetsfläckar; ögonlock gråhvita med svarta kanter; ögonvrå vit med sparsamma svarta spolspetsar, talrika vid främre ögonvinkeln, der bildande en svart, framåt böjd båge; kind vit med knappt märkbara små svartgrå spolfläckar framom fjäderspetsarna; ögontrakt vit med svaga, smala, svartgrå spetsstreck; haka och framhals hvita; kräva i midten vit, åt sidorna med svartgrå tvärband; halsrygg vit med svartgrå spetsfläckar, spetsbräm hvitt. Rygg och skulderfjädrar dels gamla, mot spetsen svartgrå med gulgrått bräm, både bräm och fläckar störst å de stora skulderfjädrarna, deribland de yttre och mellersta äro enfärgade, dels nya, blågrå; kors med enahande färger, men fläckarna svaga; övre stjerttäckare hvita, några få med grå flammor. Stjert tvär, utåt något avrundad, vit med svart, bredt tvärband framom det hvita spetsbrämet avsmalnande utåt; stjertpennor 6 par: 6:te något kortare, den svarta fläcken kort, bred, oregelbundet fyrsidig, intager nästan endast infanet. Bröst hvitt; sidor hvita med ljus svartgrå tvärfläckar vid spetsarna; mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar långa, spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, svartgrå, mot roten hvita; handpennor: 1 liten < 1 handtäckaren, gråvit, mot spetsen grå, spole vit; stora 10: 1 störst, 1—6 svarta, infan med tilltagande grått, spetskanter å 3—6 brungrå, 7—10 grå, utfan till yttre hälften långsamt och vid spetsen svartgrå,

spetsar grå; armpennor 15, mot spetsarna inåt böjda, utfan gråsvart, infan grått till hvitt, 1 med gråsvart fläck vid spetsen, hos övriga ett gråsvart oregelbundet band över ut- och infan, spetsar å 1—3 hvita, å de övriga hvitgrå; armbågspennor 5 långa, 1—3 $>$ armpennorna, 2 = 3 längst, blågrå med gråsvarta spetsfläckar och gulgrå spetsar; handtäckare brunsvarta, med grå spetskanter, de små brunsvarta, mot roten hvita; armtäckare blågrå, de yttre med gråsvart utkant, de inre och de mellersta mot spetsen gråsvarta med gulgrått spetsbräm; kanttäckare svartgrå; undre hand- och armtäckare hvita, mot spetsarna ljus svartgrå, de mellersta likaså; undre överarmtäckare dels hvita, dels hvita med svartgrå spetsar. Fötter ljus blåroda; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till två tredjedelar, hvitt. Tars framtill trind; tarssula hoptryckt; tår: $3 > 4 > 2 > 1$; simhinnor (här torra) gråhvita, båda utskurna; klor svarta, 3 vidgad, de övriga hoptryckta $3 > 2 > 4 > 1$, något krökta.

11. *Ung, andra året*, 27 maj, Mörkö.

Näbbets rotdel blekgul, spets brunsvart. Huvud ovan och tinning hvita med grå spolfläckar; ögonvrå vit; kind framtill med ett från främre ögonvinkeln nedgående svartgrått band; huvudet för övrigt och haka hvita. Framhals vit; kräva och övriga undre delar hvita; nacke och halsrygg hvita med brungrå spetsfläckar. Rygg och kors ljus blågrå; skulderfjädrar ljus blågrå, dels enfärgade och dels med gråbruna fläckar nära spetsen och med hvita spetsar eller brungrått spetsbräm; övre stjerttäckare hvita. Stjert vit med mörkt gråbruna, utåt avtagande spetsar, spetsbräm hvita. Tumvinge gråbrun med hvita spetskanter; handpennor: $1 > 2 > 3$, de yttre mörkt gråbruna med bleka spetsar, de inre hvita, utfan och spetsar med avtagande gråbrun färg, utkanter och spetsbräm hvita; armpennor hvita, utfan mot spetsen mörkt gråbrunt, spetsbräm och utkanter hvita; armbågspennor gråbruna med hvita brämtrakter; de mellersta armtäckarna med gråbruna spoltrakter och hvita brämtrakter; kanttäckare gråbruna med hvitt bräm.

Var. 'Hvitspolig Fiskmåse'.

12. *Sommardräkt*, 1845, Nerike, J. W. GRILL.

Näbb vid midten något svartgrått; iris »brun». Huvud, hals och alla undre delar hvita. Mantel och kors ljus blågrå. Övre stjerttäckare och stjert hvita, den senare tvär, obetydligt urnupen; stjertpennor 6 par. Handpennor: 1 knappt längre än 2, 1—2 brunsvarta, mot spetsarna hvita, spolar svartbruna, 3 grå, mot spetsen brunsvart med spets och fläck i infan hvita, 4 och 5 ljus blågrå, mot spetsen hvita med svart tvärband, 6 grå, mot spetsen vit med brunsvarta brämfläckar, de övriga grå med hvita spetsar; armpennor ljus blågrå med hvita spetsar; arm-

N ^o	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 ♂ j.	9 ♂ j.	10 j.	11 j.	12	13
Längd	432	461	—	—	445	—	456	435	453	418	—	—	c. 445
Huvudets längd	—	93	—	—	88	—	90	84	84	86	—	c. 84	—
Näbb, längd till pannan	37	40	37	35,5	35	32	35	34	34,5	35	37	34,3	35,5
» » » munvinkeln	67	57	—	—	54	—	53,5	50	55	51	—	c. 50	c. 59
» » » från spetsen till näsborrarna	—	17	19	17	16	15	17	14,5	14,3	15	19	17	19
» höjd vid roten	11	12	13,2	12,6	11,4	11	12	10	11,3	10	12	11	—
» » » näsborrarna	11	11	11	11	11	10	11	9	8,2	10	11	10	—
» » » hakvinkeln	10	12	—	—	—	—	11	8,6	8,6	10	10	—	—
Gapets bredd	17	18	—	—	19,5	—	18	18	22	20	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	—	5,6	5,5	5,5	6	6	5,5	5	5,4	5	5,6	5,5	—
Underkäkspetsen, längd	12	11,2	13	11,6	10	8,5	10	8	9	9	10	11	10
Näsborrar	—	8,5+1	7×1	7×1	9,5×1,5	6,7	7×1,3	7×1,5	8×1,2	8×1,5	8,3	7×1	—
Vingens längd, direkt	350	370	355	357	350	345	326	313	340	340	360	330	358
Vingbredd	1121	1175	—	—	1142	—	1162	1040	1080	1090	—	—	—
Tumvinge	—	87	91	91	90	90	89	86	88	89	92	82	—
Stjert, längd	157	135	154	159	138	138	142	136	141	139	140	132	134
Stjertspets framom vingpetsarna	—	69	60	c. 60	80	c. 60	66	35	53	—	—	c. 55	—
Tars	53	52	48	54	51	48	52	48	55	51	55	46	50,5
Mellantå med klo	44	43	41	43	36	33+6,5	43	37	42	42	44	c. 41	44,5

bågspennor av samma färg, de mindre utan hvita spetsar; undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter (torra) grå; klor gråbruna, 1 när ej marken.

13. *Hona*, enl. NILSSON.

'Större än vanligt' (?) se ovan. Näbb grågult. Munvinkel och gap röda; iris gråspräcklig; ögonlockskanter röda. Mantel 'askeblå'; stjertpennor 6 par; handpennor: 1—6 utåt svarta, spolar svarta, vid midten hvita, 1 och 2 med hvitt bälte, 3 med vit fläck framom, 3 och följande med hvita spetsar, 2 längst. Fötter gula; klor gråbruna, baktåns vit.

Ägg. Ovals med kort spets, finkorniga, svagt glänsande; oliv-

bruna, olivgrå, ljus gulbruna; grundfläckar violetta, ytfläckar bruna; stundom med krumelurer; sällan blåhvita, enfärgade.

1. Juni 1869, Hartsö, SCHYLANDER. Kull? — Olivbruna; c abnormt elliptiskt, olivgrått.

2. 30 maj 1860, Hartsö. Olivgråbrunt.

3. Samma dag och ställe. Olivgrått, fläckar få.

4. 29 maj 1860, Hartsö. Olivbrunt, fläckar och krumelurer små, talrika.

5. 3 juli 1864, Venern, J. MEVES. Olivgrå, ytfläckar och krumelurer talrikast å tjockändan, mörkt rödbruna.

N ^o	1 a	b	c	2	3	4	5 a	b	c	6 a	b	c
Äggets längd	56,7	56,5	47,4	61	61	58	55,2	52,8	52,7	57,6	57,2	56,2
» bredd	41,5	40,4	36	39,3	41,1	40,4	40	39,5	37,9	41,9	40,7	40,4
» spets	15,2	16,1	11,4	21,7	19,9	17,6	15,2	13,3	14,8	15,7	16,5	15,8
» reducerade längd	1,36	1,40	1,32	1,55	1,48	1,44	1,38	1,34	1,39	1,37	1,4	1,39
» rektangel	2353	2283	1706	2397	2507	2343	2208	2086	1997	2413	2328	2270

N ^o	7 a	b	8	9	10 a	b	c	11 a	b	12	13
Äggets längd	58,4	56,4	61,9	56,3	57,5	55,6	53,7	63,7	61,7	65	61,09
» bredd	41,9	40,5	41,9	41	42,7	40,6	40,7	43,7	43,4	39,4	42,50
» spets	16,5	15,9	20	15,3	14,8	15	13	20	18,3	25,6	18,59
» reducerade längd	1,39	1,39	1,47	1,37	1,35	1,37	1,32	1,46	1,42	1,65	1,44
» rektangel	2447	3284	2594	2308	2455	2257	2186	2784	2678	2561	2561

6. 2 juni, 1866, Roslagen. Olivgröna; fläckar och krumelurer få, de flesta å tjockändan, b abnormt, vittradt.
 7. 8 juni 1864, N. Åland, ERIKSON. Gulbruna; fläckar talrika, många sneda; b fläckar omkring tjockändan sammanlöpande.
 8. 11 juni 1864, N. Åland. Olivgrå; ytfläckar bruna, flytande.
 9. Maj 1864, Karlsö, 70° n. br., MALMGREN. Olivgrått, nästan enfärgadt, få smutsbruna fläckar.
 10. 3 juni 1869, Dubno, Ladoga, MEVES. Olivgråbruna.
 11. 31 maj 1869, Dubno. Ljust olivgröna, småfläckiga; b sparsamma krumelurer.
 12. 3 juni 1869, Dubno. Långt, brunt; fläckar och krumelurer små.
 13. Gotland, STENSTRÖM. Grovkornigt, hvitt, nästan utan fläckar.
- Dessutom hava talrika ägg erhållits å Sandhamn, 1879 d. $\frac{15}{5}$, 1881 d. $\frac{5}{6}$ och $\frac{31}{5}$, 1882 d. $\frac{19}{6}$, 1883 d. $\frac{8}{6}$ av EKBOHRN; vid Klintebys, Gotland 1883 d. $\frac{31}{5}$, $\frac{3}{6}$ av W. WÖHLER och å Lilla Karlsö 1883 d. $\frac{26}{6}$ av STENSTRÖM.

Finnes icke på Grönland eller Island, COLLIN m. fl. BRÜNNICH nämner den väl från Island, men uppgiften är tvivelaktig och har icke blivit bekräftad. J. H. BLASIUS säger, att den är östlig fogel; regelbunden i Europa och N. Asien; tillfällig i Afrika och Indien.

Kallas på Färöarna Ujslandsmaasi och skall förekomma av och till på öarna, H. C. MÜLLER.

Häckar i Norge, BERGIUS. Är der den allmännaste Måsen, RASCH. Vid Skorö d. $\frac{5}{7}$ — $\frac{8}{7}$, v. HEUGLIN. I Finmarken allmän stannfogel; häckar ofta långt inne i landet vid små insjöar, på stränderna och små holmar. Boet här byggt av torr ljung och riskvistar; en gång träffades ägg utan bädd på en större sten i ett fjällvatten, enl. meddel. av NORDVI. Vid Tromsö allmän, LILLJEBORG. I stort antal på alla öarna vid Bodö, F. och P. GODMAN. Allmän stannfogel över allt på kusten; häckar i stor mängd mellan Nordkap och Stavanger. Öster om Lindesnäs äro kolonierna mindre. Vår och höst gå unga och gamla upp till färskt vatten, till och med till de högst belägna fjällsjöarna på

Dovre, Valdres och Telemarken. Häckar stundom i större antal även inne i landet, COLLETT. Träffad vid Bergen, v. HEUGLIN. Till omkring 1830 eller 1840 häckade han i flere kolonier vid Kristiania; men de voro 1864 för länge sedan lemnade; förekommer emellertid ständigt och om sommaren talrikast vid Kristiania. Vid regn och storm slå de sig ned på åkrar, RASCH.

Iakttogs av ZETTERSTEDT vid Lycksele 1832, var allmän, under det '*Sterna hirundo*' säges der vara rar. Sågs i flock vid Stormjöle, Vesterbotten, d. $\frac{26}{8}$ 1843, Umeå och Lule elv, 2 mil från stranden, d. $\frac{28}{8}$ 1843, LÖWENHJELM. Ansågs häcka i fjällvatten såsom Oljevattnet. Talrik från Finmarken till Vesterbotten och till Skåne; häckar talrikast å mellersta Sveriges kuster, men även vid insjöar i mellersta och S. Sverige, NILSSON. Erhållen vid Krokum 1879, sedd vid Borosjön, OLSSON. Häckar i trakten av Horndal endast på holmar i Dalelven. Vid Finspong, 58 $\frac{2}{3}$ ° n. br., år 1845, enl. samtidigt meddel. av LUNDBORG. Erhållen 1860 i Dalarne, THEORIN. Allmän vid Upsala, flyttande, MESCH. Kommer till Mälaren 'då Blåsippan blommar', men skyndar derifrån 'vid vinterns annalkande', FISCHERSTRÖM, 1785.

Kom till Vermdö skärgård 1776 d. $\frac{20}{4}$, 1777 d. $\frac{11}{4}$, 1778 d. $\frac{8}{6}$, 1779 d. $\frac{10}{6}$, 1780 d. $\frac{11}{4}$, ÖDMANN. År 1845 d. $\frac{27}{12}$ iakttagen vid Stockholm, KASTEN. Vid Sandhamn ägg erhållna 1882 d. $\frac{19}{6}$; 1883 d. $\frac{8}{6}$; allmän, kommer i sista hälften av maj; har fulla kullar ägg d. $\frac{19}{6}$ — $\frac{17}{6}$; de senare kullarna omlagda efter 'äggning'. De äldre individerna försvunno år 1883 från Sandhamnstrakten i början av aug. och inga sågos efter medlet av månaden. Det var samma år i trakten ondt om all slags fisk, enl. meddel. av OSSIAN EKBOHRN. Vid Stockholm allmän, synes ofta flyga över Norrström, WIKSTRÖM, 1839. År 1844 d. $\frac{25}{7}$ tillika med *L. fuscus*. År 1883 under hela dec., och 1884 ännu d. $\frac{25}{7}$, då dessa ord till-

läggas, finnes den kvar på Strömmen, sedan isen lagt sig å Mälaren efter en ovanligt mild vinter.

Vid Frösvidal, $1\frac{1}{2}$ mil NV. från Örebro, sågs en flock om 12 st. d. $\frac{1}{2}$ 1848 sträcka från Ö. åt SV., LÖWENHJELM. Kallas enl. W. GRILL i Nerike Fiskljuse. I Örebro län ganska allmän vid de större vattnen, SUNDSTRÖM. Kom till Mörkö, Södermanland, 1828 d. $\frac{1}{4}$, bortflyttade d. $\frac{1}{2}$, EKSTRÖM. I Ö. Södermanlands skärgård mycket allmän; både ägg och nästan fullvuxna ungar, men ej flygga, förtäras, hvilket dock oftare är händelsen med dem av *L. argentatus* och *L. marinus*, enl. SUNDSTRÖM, som beskrivit en flygg unge, erhållen d. $\frac{2}{9}$ 1871. Iakttagen vid Finspong d. $\frac{1}{2}$ 1849, LUNDBORG. I Kils socken ej sällsynt, häckar, LÖWENHJELM.

Vid Karlstad allmän, häckar, CEDERSTRÖM. Till Valåsen, $59^{\circ} 19'$ n. br., $2\frac{1}{2}$ mil öster om Kristinehamn, kom han 1846 d. $\frac{1}{4}$, RUNDBERG. Mycket vanlig å Venern och Göta elv; många stanna över vintern och sommaren, LLOYD. Häckar vid Venern, HAMMARGREN. Likaledes i Vestergötland på Vetterns strand, GADAMER. I Bohuslän talrik, i synnerhet vid de yttre skären. Under vintern synes större delen, särdeles de äldre, bortflytta, återkommer i mars. NILSSONS Hvitspoliga Måse anses för en tillfällig var. av *L. canus*, W. v. WRIGHT. I N. Bohuslän, enl. CEDERSTRÖM 1876, allmän under hela året. Följer sillstimmen i stort antal i Göteborgs skärgård, KOLTHOFF. Häckar på öar i Spexhults sjö, Jönköpings län, är allmän; kom dit d. $\frac{1}{4}$ 1878, d. $\frac{2}{4}$ 1879, d. $\frac{1}{4}$ 1880, d. $\frac{7}{8}$ 1881, A. CARLSON. Kom till Vexiö under 5 år i medeltid d. $\frac{1}{4}$ med en vexling av 37 dagar, höstflyttning under 8 år medeltid d. $\frac{8}{10}$ med en vexling av 35 dagar, GYLLENSKIÖLD, 1879. I Ö. Småland, TISELIUS. Synes sällan, åtminstone under sommaren, i det inre av S. Småland.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-4.

På Öland allmän, häckar, WESTERLUND, vid stranden och på myrar, MEVES. Erhållen d. $\frac{2}{2}$ genom NORDENSSON.

På Gotska Sandön 1867 allmän, EISEN, STUXBERG, d. $\frac{3}{3}$ — $\frac{6}{6}$ häckade han på steniga stränder, på och vid stenar; boet byggt av små träbitar och *Fucus vesiculosus* med bädd av gräsrötter; en kull ägg, något ruvade, grönaktiga, HOLTZ. På lilla Karlsön, Gotland, häckar han för sig själv på strandvallen åt söder; ägg erhållna d. $\frac{2}{6}$, enl. meddel. av STENSTRÖM, se pag. 932. Häckade allmänt, flyttfogel, ANDRÉE, 1841, vid strand och kärr, häckar ensam eller 2 par tillsammans på eller mellan stenar i små fördjupningar eller på fin gräsmatta, även vid kanten av träsk. Boet bygges sorgfälligt av fucacéer och andra alger, stundom av mossa, bädd av torra gräsrötter och strå. I midten av maj hade han fulla kullar ägg, HOLTZ. Var även senare högst allmän, häckade både i myrar och vid kusterna, KOLMODIN, 1871. År 1883 allmän både längs åt stränderna och i träsk. Under vintern finnes vid Visby vanligtvis en och annan Måse, men d. $\frac{1}{4}$ 1883 syntes denna och *L. ridibundus* kommit dit flyttande, enl. meddel. av G. STENSTRÖM.

Förekommer i Bleking, enligt meddelande av C. G. RÄÄF. Å Trolle-Ljungby erhållen d. $\frac{8}{4}$ 1843. Iakttagen d. $\frac{1}{4}$ 1845 i NÖ. Skåne; häckar på holmar och stenar vid kusten och i insjöar på litet tång eller gräs, enl. samtidigt meddel. av GADAMER. I NÖ. Skåne häckar han och är allmän, WALLENGREN, GADAMER. Kom till NÖ. Skåne (ej SÖ.) 1846 d. $\frac{1}{8}$, 1847 d. $\frac{3}{3}$, 1848 d. $\frac{7}{8}$, 1849 d. $\frac{1}{3}$, 1850 d. $\frac{8}{4}$, 1851 d. $\frac{9}{3}$, 1852 d. $\frac{2}{3}$, GADAMER. Vid V. Vram häckade han och var allmän, LILLJEBORG. Ett par häckade i Rönneholms mosse, enl. meddel. av C. MÖLLER. Vid Öresund erhöles d. $\frac{1}{4}$ 1843 en unge i andra årets vinterdräkt; d. $\frac{2}{3}$ fans han der i mängd; d. $\frac{8}{4}$ 1843 sågos vid Öresund flere arter Måsar i mängd,

Finland.	Lat.	Long.	1781	1782	1784	1785	1787	1788	1790	1795	1797	1804	1806	1808	1810	1817	1818	1819	1820	1821
Finström	60 $\frac{1}{4}$	37 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 $\frac{1}{4}$	—	2 $\frac{0}{4}$	—
Piikkis	60 $\frac{1}{2}$	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Åbo.....	60 $\frac{1}{2}$	40	—	1 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svartå	60 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	1 $\frac{2}{5}$	1 $\frac{1}{5}$	2 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{8}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berkkela	61 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{9}{4}$	3 $\frac{3}{5}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammela	60 $\frac{3}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 $\frac{30}{3}$	—	—
»	60 $\frac{3}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	61	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 $\frac{4}{4}$	—	4 $\frac{4}{5}$	7 $\frac{7}{5}$	—	—	—	—	—
Hattula	61	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 $\frac{0}{4}$	2 $\frac{5}{5}$	2 $\frac{0}{4}$
Himola	61 $\frac{1}{4}$	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:t Michel.....	61 $\frac{3}{4}$	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nilsä.....	63 $\frac{1}{4}$	45 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 $\frac{2}{5}$	—
Ilomants	62 $\frac{3}{4}$	48 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoki	64 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 $\frac{5}{5}$	2 $\frac{4}{4}$	2 $\frac{5}{5}$	—	—
Karlö	65	42 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamo	66	46 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 $\frac{9}{5}$	—	—	—	—	—	—	—	—
Utsjoki	69 $\frac{3}{4}$	45	—	—	—	—	—	—	—	2 $\frac{2}{6}$	2 $\frac{2}{6}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Lat.	Long.	1822	1823	1824	1826	1827	1829	1831	1832	1833	1834	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1844	1845
Finström	60 $\frac{1}{4}$	37 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{6}{3}$	2 $\frac{8}{4}$	—	1 $\frac{0}{4}$	1 $\frac{6}{4}$	2 $\frac{2}{4}$	7 $\frac{7}{5}$	2 $\frac{0}{4}$	2 $\frac{2}{4}$	—	1 $\frac{4}{4}$	1 $\frac{1}{5}$	1 $\frac{8}{4}$	1 $\frac{8}{4}$	1 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{9}{4}$	—	—
Piikkis	60 $\frac{1}{2}$	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 $\frac{1}{4}$	—	—	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2 $\frac{0}{4}$	2 $\frac{5}{4}$
Åbo.....	60 $\frac{1}{2}$	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svartå	60 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berkkela	61 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammela	60 $\frac{3}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	3 $\frac{0}{3}$	1 $\frac{0}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	60 $\frac{3}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 $\frac{6}{4}$	2 $\frac{4}{4}$	—	2 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—
Tavastehus	61	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hattula	61	42	2 $\frac{0}{4}$	2 $\frac{0}{4}$	2 $\frac{9}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Himola	61 $\frac{1}{4}$	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 $\frac{5}{5}$	2 $\frac{2}{5}$	—	—
S:t Michel.....	61 $\frac{3}{4}$	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 $\frac{5}{5}$
Nilsä.....	63 $\frac{1}{4}$	45 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	1 $\frac{0}{5}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ilomants	62 $\frac{3}{4}$	48 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 $\frac{0}{5}$	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoki	64 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	—	—	—	2 $\frac{5}{3}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlö	65	42 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	1 $\frac{1}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamo	66	46 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utsjoki	69 $\frac{3}{4}$	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Enligt MOBERG, Vet. Soc. Förh. 1856, 216-7.

somliga parade sig, enligt samtidiga anteckningar. Vid Lomma allmän vår och höst, häckar vid insjöar i Skåne, såsom vid Ringsjön. Häckar på Saltholmen och Svanklaffarna, ÅSTRÖM, 1859. Erhållen vid Krapperup d. $\frac{1}{8}$ 1856, vid Arlöv d. $\frac{1}{9}$ 1875; vid Malmö gamla foglar d. $\frac{23}{12}$ 1851, d. $\frac{24}{4}$ 1879; unga foglar d. $\frac{1}{11}$ 1852, d. $\frac{1}{7}$ 1859, d. $\frac{23}{3}$ 1876, enl. meddel. av EURENIUS. Sågs i Grönby-trakten under åren 1830—60 dagligen från våren till senhösten vid vattendragen, enl. meddel. av HENR. GRÖNVALL, i synnerhet vid fult väder. Stundom såg man honom på åkrarna gå och plocka mask. Förekommer allmänt vid kusten, så väl vid Ystad som Trelleborg. Dununge erhållen på Kläppen d. $\frac{1}{2}$ 1872, enl. meddel. av EURENIUS.

Omnämnes från Danmark av PONTOPPIDAN 1765. Häckar på flere öar; om vintern talrik i vikar, Belterna och Öresund, KJÆRBÖLLING. Häckar på en mängd öar i Nordsjön, på Sylt häcka få par. Drar om hösten och vintern inne i landet, KJÆRBÖLLING, COLLIN. BOIE visste 1822, att den häckade på Sylt. Der och på Amrum sågs ett mindre antal än av *L. argentatus*, DURNFORD. År 1877 utgjordes en koloni på Sylt av 150 par. Boet lades mest på små sandkullar å dynerna. Det var omgivet nästan regelbundet av *Flustra foliacea*, liksom till prydnad, Jahresb. Häckar bland Silvermåsarna på dynerna å Lyst och föga talrikt på Romö. På förra stället synes kolonien senare hava avtagit; läte 'gniia'. Från Norden kommer han i allt starkare tåg i aug. och blir snart en av de talrikaste. Han drar i lä för storm. I Slesvig och Holstein under hela året; mycket talrik, häckar i oerhörd mängd på Slesvigs öar, på låglandet vid Nordsjökusten, vid Östersjöns kust sällsynt, ROHWEDER. Vid Flensburg 1877 under hela året, Jahresb.

I Finland och Lappland över allt allmänt häckande. Iakt-

togs i Kuusamo, Kemi lappmark, E. LAGUS. Uleåborg, Österbot-
ten, J. JULIN, 1772. Kom till Åbo 1855 d. $\frac{1}{3}$, M. v. WRIGHT. I
Helsingfors erhållen d. $\frac{22}{11}$ 1848, SCHLEGEL. I Ålands skärgård
anses han mycket allmän och av folket för nyttig fogel, R. S.
Häckar der, se ovan p. 931.

Bortflyttade före isläggningen, en och annan stannar vid öp-
pet vatten; träffad vid Pudasjärvi i dec. 1865, vid Helsingfors d.
 $\frac{11}{11}$ 1852, PALMÉN.

I Finmarken den allmännaste arten om vintern, häckar van-
ligtvis i enkla par på små holmar i färskt vatten, ofta nära havet,
SOMMERFELT. Häckar över allt på kusten av Finmarken, har ägg
i medlet av juni; boet är ej långt från havet, utgör en fördjup-
ning med bädd av mossor och tång; stora kolonier finnas icke
här, SCHRADER. Träffades år 1877 över allt på Kolas kust,
HENNING KINBERG. I Enare och Utsjoki ganska sällsynt, MALM.

Vid Arkangel mycket allmän, i synnerhet på de yttre öarna,
ALSTON, BROWN. Kom dit d. $\frac{2}{3}$, häckar, GOEBEL. Även senare
uppgiven såsom mycket allmän under sommaren, SEEBOHM, 1882.
I Novaja Ladoga och Schuritskaja allmän, LILLJEBORG. På resa
från Petersburg till Arkangel träffad vid Vologda av GOEBEL.

Iakttagen i Kurland under häcktid, men hvarken ägg eller
ungar hava här erhållits, GOEBEL.

I Uman på flyttning d. $\frac{2}{4}$, $\frac{16}{10}$, $\frac{3}{11}$ 1868, $\frac{30}{3}$, $\frac{5}{10}$, $\frac{11}{11}$, $\frac{18}{11}$, $\frac{30}{11}$ (? $\frac{25}{11}$)
1868, GOEBEL.

På Novaja Semlja, v. BAER, SPORER, HEUGLIN. I stort antal
vid Ust Zylma, Lägre Petschora, på flyttning d. $\frac{15}{5}$; ej norr om
Kuya, SEEBOHM, BROWN. Kom till Koo-ray'-i-ka d. $\frac{1}{1}$. Både vid
Petschora och i Jenissej-dalen sågs han sittande i träd, men
icke på tundran, SEEBOHM. Under en expedition till Ural erhål-
len vid Soswa, 62° n. br., d. $\frac{4}{22}$ okt., BRANDT. Häckar i stort antal

vid saltsjöar å Kirgis-stepperna, Astrakan, HENKE, SEEBOHM. Säges vara stannfogel på Kaukasiens kuster både vid Kaspiska och Svarta haven, SEEBOHM.

På Ob-floden, FINSCH. På flyttning i Turkestan, SEWERZOW. I Darasun, Daurien, på genomtåg, DYBOWSKY, PARREX. Visade sig i Ö. Sibirien i slutet av april eller början av maj under storm; de gamla draga åt norden och funnos under sommaren icke i trakten av Kultuk, på hösten återkommo stora skaror, DYBOWSKI, TACZANOWSKI. Är lik den från Polen, Novgorod, Krim och Ostende.

Kommer till Tysklands kust i okt., L. BREHM. I Östersjön; stundom vid storm på Tysklands floder och sjöar; över allt på Main d. $\frac{1}{5}$ — $\frac{3}{10}$ 1807 under ihållande SV. vind och med få graders köld. I nov. 1809 vid stark SO. vind på Main, i jan. 1810 vid NO. vind likaså, MEYER, WOLF. Iakttagen vid Darserort i sept. 1857, v. PREEN. Vid Danzig, BÖCK. Häckar på pommerska öarna, fins över allt på Östersjökusten, HOLLAND. Den $\frac{2}{3}$ — $\frac{2}{3}$ 1853 talrik på Rügen och Hiddensö, SCHILLING, QUISTORP. På Rügen och närliggande öar är denna den vanligaste häckfogeln; i okt. och till medlet av dec. i stora skaror, i synnerhet vid stormig väderlek. I lugnt väder höllo de sig mindre tillsamman, SCHILLING; d. $\frac{1}{2}$ ägg och ungar, HOLLAND. På Usedom d. $\frac{1}{10}$, QUISTORP. Träffad på Bock vid Stralsund d. $\frac{1}{10}$, LÜHDER, 1871. I Pommern sågos Måsar, förmodligen denna art, d. $\frac{2}{4}$ och d. $\frac{1}{4}$ draga Ö. ut, HINTZ. I Pommern mycket vanlig stannfogel, drager omkring och under flyttning, HORNSCHUCH, SCHILLING. Iakttagen i slutet av febr. 1859 vid Greifswald, HOLLAND, 1859. I Pommern även iakttagen av GOEBEL, 1879. I Neu-Vorpommern, QUISTORP. På Grabow 3-500, än på vattnet, än på åkerfälten, i synnerhet å nygödslade, A. v. HOMEYER. Fans år 1877 under

hela året, Jahresb. Den $\frac{2}{5}$ sedd på Radü vid storm och regn, ävensom d. $\frac{1}{10}$ vid S. vind och — 6° till 10° på isen, HINTZ. Iakttagen i Mecklenburg, v. PREEN. Vid Charlottenburg, KRÜGER-WELTHUSEN, SCHALOW. På Spree vid Berlin 1879 d. $\frac{3}{12}$ flere, ej skygga, Jahresb. Regelbunden på flyttning i Mark; iakttagen vid Spree, i Djurgården vid Berlin, regelbunden vid Spandau, SCHALOW; år 1880 regelbunden på flyttning; d. $\frac{2}{11}$ flere på Spree, Jahresb. Upptagen bland flyttfoglarna vid Schwerin, v. PREEN. I Ö. och V. Preussen talrik, RATHKE. Till Mark komma väl årligen under senhöst och vinter i synnerhet unga foglar. I Eberswalde i nov. 1878 i övergångsdrägt, SCHALOW. På sjöar i Masurien, omkring 20 mil från kusten, visa sig flockar om 50—100 st., EHRENSTEIN, BORGGREVE. Träffad på flyttning i Braunschweig, R. BLASIUS. I Münsterlandet, BOLSMANN. Förekommer i Münster under höst, vinter och vår; i mars 1882 erhöles 4 st., Jahresb. En uppgift, att den fans i Hindenburg om sommaren, rättas: den kommer dit om vinter och vår uppåt Elbe i tusental och vid högt vatten, med hvilket den ock försvinner. — Detta vill jag förklara på det sätt, att högt vatten ofta är en följd av ihållande N. och NV. storm i Nordsjön, hvilken fogeln undflyr; då vattnet faller i floden, har denna storm upphört, och foglarna veta då av erfarenhet, att de i lugn kunna återtaga sitt fiske. — Då han söker sin föda, sker detta i flock om 40 till 100 st. på översvämmede ängar och å åkrar vid Elbe. Vid Walkenried d. $\frac{1}{10}$ 1882 visade sig 5 st.; på halvön Zingst d. $\frac{1}{10}$ samma år talrik med andra Måsar och Vildgäss, Jahresb. 1877, 1884. I sjöarna i Mansfeld ensamma, sällan i små flockar om 3—4 st., nästan hvarje år från sept. tills isen tar överhand; i Anhalt även erhållen, NAUMANN. Vid Mühlheim nära Köln vid Rhen, RÜHL. Förekommer på Rhen och Main, Diebrich, Mainz och Hochheim,

RÖMER. Ej sällsynt på Main under höst och vinter, i synnerhet vid stormig väderlek, de flesta äro ungfoglar, JÄGER. Emedan han oftast visar sig vid storm, har han fått sitt tyska namn, Sturmmöwe. I Altenkirchen 1879 oregelbunden på flyttning, Jahresb. Under sommaren ej sällan i Neuwied efter storm. Årligen på senhösten och vintern, dock mest unga i höst- eller första vinterdräkten, oftast på Rhen, BRAHTS. Stryker igenom Kurhessen, SCHWAAB. I Niederhessen förekommer sällan någon ungfogel, SEZEKORN. Under hvarje vinter vid Halle, E. REY. I N. Thüringen i nov 1851, LUNGERSHAUSEN.

Oregelbunden på flyttning, en erhalten vid Main, TÜCKELHAUSEN, 1879. WOLF erhöill vid Nürnberg 3 st.: d. $\frac{4}{5}$ 1800, d. $\frac{10}{11}$ 1812, d. $\frac{3}{4}$ 1850, JÄCKEL. Vid Edenbergen, nära Augsburg, d. $\frac{6}{11}$ 1855; vid Memmingen, på Iller d. $\frac{11}{12}$ 1855, unga, fåtaliga. Träffad i S. Tyskland 1844 d. $\frac{1}{3}$, 1847 d. $\frac{4}{5}$, HEUGLIN. I S. Würtemberg d. $\frac{25}{11}$ 1857, K.-WARTHAUSEN. Inträffar nästan alla år på Bodensjön, men sällan på andra sjöar i Schweiz; skall även årligen visa sig på Genève-sjön, SCHINZ. Om vintern i St. Gallen, BRUHIN; i Ticino, RIVA.

I Oberlausitz på senhösten ej vanlig, TOBIAS. I Böhmen hvarje år under höst och vinter, de unga talrikare än de gamla. Sedd vid Peterwardein d. $\frac{22}{3}$, A. FRITSCH. Enligt ALTHAMMER skall han i Tyrolen vara allmän(?) under alla årstider, men häckar ej. Erhållen på Neusiedlersjön 1823, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. Kom till Linz d. $\frac{15}{12}$, i Grodek d. $\frac{31}{3}$; i Bania under midten av två år och d. $\frac{23}{8}$, K. FRITSCH. Temligen talrik på flyttning i Siebenbürgen, LANDBECK. I Transsylvanien sällsynt, men stundom träffad vid stormig väderlek; erhalten på Alt, nära Hermannstadt, DANFORD, BROWN.

Vid Hamburg visade sig 1877 några, vid Fleths utlopp, d. $\frac{15}{12}$,

Jahresb. Vid Cuxhaven 1836-37 i ruggning under febr. och mars, MEVES. På Niederelbe, BOECKMAN.

BOIE anför följande verser efter Voss.

»Oftmal fordert die Elb' in des Herbstnachtssturmes Begleitung
Mit hochbrandender Fluth zornig ihr altes Gebiet;
Wild zieh'n Möven in's Land.»

I Holland tillvaratagna under åren 1840—60: gamla i full dräkt d. $\frac{4}{5}$ — $\frac{29}{4}$; nära full dräkt d. $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{11}$ — $\frac{12}{3}$; övergångsdräkt d. $\frac{10}{11}$ — $\frac{22}{5}$; ungdräkt den $\frac{19}{8}$ — $\frac{30}{11}$. Ungdräkt vid Meuse den $\frac{19}{8}$ 1859, efter SCHLEGEL, 1863.

Förekommer på ostfriesiska kusten och på öarna under hela året, men utan att häcka. Åtminstone var detta förhållandet på Rottum och Borkum. På Borkum från och med aug. till vinterns slut, v. DROSTE. Träffad i sept. 1865, ALTUM. I slutet av juli och i aug. ökas antalet och under senhösten förminskas det icke, och de övervintra i stort antal. Förtär i synnerhet Sjöstjerner, Krabbor och musslor. På Borkum fångar han Skarpsill, som av Sjelar drives över vattenytan, v. DROSTE. I Friesland under vintern på kusten i stor mängd. Vid stormig väderlek samlas de i stora flockar i det inre av landet. Följer då även plogen, ALBARDA. I Jahde-bugten träffad d. $\frac{12}{6}$, WIEPKEN.

På Orkney och Shetland. Talrik på engelska kusten, häckar och drar ofta inåt landet, JARDINE. På Irlands kuster under alla årstider, THOMPSON. Vid storm draga de inåt landet, emedan de djur, hvarav de vanligen leva, då gå på djupet. Från N. Irland anför THOMPSON 1851 följande verser, som voro allmänna bland gammalt folk.

»Sea-gull, sea-gull,
Sit on the sand,
It's never fair weather,
When you come to land.»

Även WALTER SCOTT häntyder på inträdande storm med följande.

»Moor, moor the barge, ye gallant crew!
And, gentle ladye, deign to stay!
Rest thee in Castle Ravenscheuch,
Nor tempt the stormy frith to-day.»

»The blackening wave is edged with white;
To inch and rock the sea-mews fly;
The fishers have heard the water-sprite,
Whose screams forebode that wreck is nigh.»
Lay of the Last Minstrel, canto VI.

Häckar på Bass rock, CUNNINGHAM. I Storbritannien häckar han i flere trakter, men i de flesta sparsamt, MORE.

På Belgiens kust mycket allmän om vintern, DE SELYS. Vid Dunkerque under höst och vinter mycket allmän vid N. eller NV. vind; vid annalkande storm alltid i mängd. Häckar på några klippor vid Cherbourg och Boulonnais, DEGLAND, GERBE. I Eure-et-Loire en ung i jan., MARCHAND. I Seine-inférieure, HARDY. En ung erhållen vid Lyon d. 30; är der sällsynt, O.-GALLIARD. I Savoyen på flyttning regelbundet i okt. och nov., men oregelbundet om våren i mars eller april, vanligtvis endast i små flockar om 3—5 st. Unga foglar visa sig nästan hvarje år, men han är icke allmän; de gamla mycket sällsynta och endast med flere års mellantid och då de blivit väderdrivna, BAILLY. I Côte-d'Or sällsynt, tillfällig, MARCHANT. I Provence ej sällsynt vid havskusten och i Camargue under höst och vinter, J. W. v. MÜLLER. Vid Toulon talrik, Lord LILFORD. I Spanska sjön sedd d. 1751, OSBECK.

Sällsynt på hösten vid Albufera, VIDAL. I S. Spanien om vintern ej talrik, SAUNDERS.

I Genuas hamn fåtalig på vintern, träffad d. 30, Lord LILFORD. I Toscana om vintern, SAVI. På Corsica ganska talrik, WHARTON; der och på Sardinien längs östkusten; följer fartygen; dock sågs icke någon mellan Cap Carbonara och Cagliari, SALVADORI.

Ej sällsynt längs åt Sardiniens kust, BROOKE. Erhållen i Neapel i febr. I Neapel i början av mars ej talrik, Lord LILFORD. Vid Siciliens kuster talrik under vintern, MALHERBE. På Malta och Gozzo allmän höst och vinter, SCHEMBRI, C. A. WRIGHT; erhållen d. 18 1865, WRIGHT.

Vid Pirano 1880 talrik flyttfogel under vinter och vår, Jahresb. I Grekland endast om vintern, ej skygg, går stundom långt ifrån havet in i landet, v. D. MÜHLE. I Macedonien talrik om vintern, DRUMMOND. På Epirus och Korfu ej sällsynt under vintern, POWYS. På Joniska öarna mycket talrik, häckar ej, DRUMMOND. På Cykladerna, ERHARD.

I Dobrudscha på Donau allmän, SINTENIS. Erhållen på Volga 1862, SCHLEGEL. ELWES och BUCKLEY ansågo sig hava sett den i Svarta havet och Volo-viken. GLOGER omtalar v. NORDMANNs iakttagelse angående fogelns flyttning över Svarta havet, hvarvid flere landtfoglar flyttade vid stiltje, andra vid nordlig motvind, andra och största delen med vinden. Bland dessa funnos även Vaktlar, som blevo ett byte för talrika Fiskmåsar, *L. canus*, som förföljde dem. Den framställda satsen, att nästan alla landtfoglar kunna hvila på vattnet och höja sig derifrån, kan jag bestyrka. Det iaktogs nemligen under Eugenie's resa på Spanska sjön.

Vid Smyrna erhållen 1860, SCHLEGEL.

I Constantine skall han vara mycket allmän vid kusten. Några flockar sedda flygande förbi till sjön Fezzara, TACZANOWSKI. Vid Egyptens Medelhavskust en och annan om vintern, v. HEUGLIN.

Skall, enl. R. HARTMANN, även förekomma på Nilen. L. ADAMS 'såg' den under flygt i Kairo. I det inre av Afrika, liksom *L. marinus*, erhållen i maj, VIERTHALER.

Träffad i Amoy, Kina, i full dräkt d. $\frac{13}{2}$ — $\frac{21}{2}$ 1860, enligt SCHLEGEL.

I det inre av arktiska Amerika och vid N. Stilla oceanen förekommer *L. canus brachyrhynchus*, COUES. En gammal fogel erhållen på Alaska, G. HARTLAUB. Den skall vara mindre än vår Fiskmåse.

Han är talrikare vid hav än vid insjöar. De, som tillbringa sommaren vid insjöar, draga hos oss emot vintern till havskusterna, snarare undan isen än för kölden. Vid blida vintrar, då de yttre vikarna gå öppna, synes han ständigt, och ännu i jan. finnes han kvar, ÖDMANN. Redan GUNNER kände, att Fiskmåsen stundom besökte åkrar. Vid storm visar han sig i större eller mindre flockar inåt landet, hvarav allmogen spår oväder; besöker då ängar och åkrar. v. HOMEYER har iakttagit, att någon tid före storm flyger han inåt land, liksom många andra sjöfoglar. 'Be-traktas då ofta som förirrade foglar, oaktadt de ganska väl veta hvad de vilja.' Fall inträffa dock, då de drivas längre än de önska, och träffas då fullt utmattade. Sätter sig stundom i träd på torra grenar, NAUMANN. W. BRORSTRÖM såg i Östergötland en sitta i en omkring 6 fot hög tall på en holme, och på en liten ö i Mälaren i en omkring 25 fot hög.

De hava god syn, så att de taga små brödstycken, utkastade i vattnet, och vid ett tillfälle upptäckte de dem på 40—50 fots avstånd, oaktadt det var på natten.

Lätet är 'skia', liknar Skratmåsens, men är starkare, även låter det som 'skak', de ungas 'kiri' eller 'ha-ick', 'hieck'.

Födan utgöres av fisk, levande eller död, mindre vatten-

djur, såsom krustacéer och mollusker, maskar, insekter, deribland fluglarver, plockade av döda djur. På vattnet tager han endast djur i vattenbrynet och då vattnet är lugnt. Han delar gerna kustboarnas fångst och är dervid ganska närgången. Vid lågt vatten tager han *Arenicola marina*; förtär Löjor, Spigg m. fl. små fiskar, strömmingsavskräden, döda Sjelar m.m. På åkrarna tar han utom insekter och larver även *Limax* och i synnerhet Möss; följer även plogen, NAUMANN. Han besöker i stora flockar nysådda kornåkrar om våren, så att skrämsel stundom utsättes till deras avhållande. 'Allmogen trodde, att de väntade regn', ÖDMANN, 1783. Söker maskar och insekter på åkrar och följer plogen, men deremot fann FABER honom icke såsom de större Måsarna förtära tång. Å nysådda åkrar förtär han, enl. NILSSON, sädeskorn, men säkerligen endast sådana, som icke blivit nedmyllade, och även der huvudsakligen insekter och Daggmaskar. På nysådda ängar nära fjordarna samlar han Daggmaskar, som han drar mycket försigtigt upp ur jorden och förtär i sådan mängd, att de till en del hänga utom näbbet, COLLETT. Sällar sig, enl. FABER, på havet till flockar av simmande Änder m. fl. för att dela deras byte. N:o 7, pag. 929, hade även förtärt bär.

Häckar vanligtvis vid kusterna och sparsamt i nordliga trakter inne i landet.

Bo ibland grovt grus eller tång, *Zostera marina*, uppkastad av vågorna, med bädd av torra gräsrötter. Mycket sällan bor han i träd. Två år å rad 10 fot högt i en hagtornsbuske, i ett kråkbo, hvilket förbättrades, HOLTZ. År 1868 hade en på en holme i Kjonli-vandet, Trondhjems stift, lagt ägg i ett kråkbo; äggen borttogos, men honan lade om i samma bo, FR. LUNDGREEN. Läger vanligtvis tre ägg. I allmänhet, anmärker FABER, lägga de foglar, som leva av högre djur, färre ägg, än de som leva av

lägre djur och växter. Lever i monogami. Både hanen och honan ruva. Ungen söker genom sina rörelser komma ur det spräckta skalet, och när detta lyckats, faller han kraftlös ned på bröstet och värmes då strax av en av de gamla foglarna, och först sedan fuktigheten från ägget genom ruvningen försvunnit, höjer han sig på fötterna. De gamla mata ofta de utvuxna ungarna, FABER. De gamla av denna art, liksom av *L. argentatus*, åtföljas följande året av de unga, NILSSON.

Bland dess fiender räknas Falkar, Havsörn och Räv. Han jagas av Kustlabben, *Lestris parasitica*.

'Ehuru blott 3 ägg läggas i hvarje kull, är dock insamlingen av dem lönande för dem, som hava nog härdad gom att fördraga deras starka smak. Anrättningen av äggen blir smakligast, då hungern får vara kock.' Köttet är segt och tranigt, men ätes med smak i högsta norden. Fångas på krok. Man får fogeln och säljer skinnen knipptals, ÖDMANN, 1783. Köttet anses allmänt osmakligt, men äggen goda. De samlas under två veckor. Fjädrarna äro brukbara, men användas sällan. Den huvudsakliga nytta fogeln gör torde vara den, att han förtär en mängd insekter. Den skada, som han kan genom fiske förorsaka, är i allmänhet obetydlig, NAUMANN. Köttet är tranigt, onjutbart, SCHULZ. NILSSON anser honom på nysådda fält skadlig; köttet är något osmakligt; fjädern oduglig, är skör och utan spänstighet. Äggen äro goda. De yngres kött är bättre, HOLMGREN. Köttet segt och torrt, äggen välsmakande, COLLIN. Tankarne härom äro således temligen delade. Köttet torde vara något olika efter fogelns föda och ålder, men i allmänhet ej eftersträfvansvärdt.

Han underhålles numera ofta i tamt tillstånd i de zoologiska trädgårdarna. Dunungarna äro ömtåliga. FABER lyckades icke att bibehålla dem vid liv över 8 dagar. Häckade i zoologiska träd-

gården i Hamburg 1882, BOLAU. Bibehåller sig i den zoologiska trädgården i Frankfurt am Main. Enligt DEGLAND och GERBE trives han väl i tamt tillstånd, men behöver mycket vatten.

Bland fjädrarna leva:

Docophorus congener GIEB. (*D. lari* DENNY); *Nirmus lineatus* NITZSCH, från hvilken *N. ornatus* GRUBE, v. MIDD. Reise, icke skall vara skild.

Inelvsmaskar:

Filaria obvelata CREPL., i matstrupen; *Spiroptera adunca* CREPL., i matstrupen och ventrikelns hinnor; *Trichosoma contortum* CREPL., i matstrupen; *Distomum ovatum* RUD.; *Holostomum longicolle* DUJ., i tarmkanalen; *Holostomum platycephalum* DUJ., i bursa Fabricii; *Hemistomum spataceum* DIES.; *Tænia porosa* RUD.; *T. lari cani* RUD., DIES.; *T. microcantha* KRABBE; *T. cirrosa* KR.; *Ophiyocotyle proteus* FRIIS; *Ligula digramma* CREPL.; *Bothrioccephalus dendriticus* DIES. och *Tetrabothrium cylindraceum*, alla i tarmkanalen.

Larus niveus PALL., som anses tillhöra vår art, v. MIDD., skall vara något större än denna och kallas därför var. *major*; förekommer vid Stanowojbergen, v. MIDDENDORFF; vid Baikalsjön och övre Amur, RADDE. 'Synes vara *L. Heinei* v. HOMER, som 1870 fasthåller, att den utgör en skild art. BRUCH förklaras hava misstagit sig om dess utbredning.' Bebor icke så uteslutande(?) havskusten som *L. canus*; denne bor dock även på vissa orter vid sött vatten, såsom vi sett. Kamtschatka skall ega en mindre form. Omtalas från Hainan. Flyttade över Chefov, R. SWINHOE. SAUNDERS anser, att den är en större form av *L. canus*, R. SWINHOE.

Den från Japan är, enligt SAUNDERS' meddelande till SEEBOHM, otvivelaktigt *L. canus*, SEEBOHM. Träffad den $\frac{1}{11}$ vid Hakodadi, WHITELY.

Det synes ännu vara för tidigt att avgöra, om denna är en skild art eller ej.

Larus Heinei v. HOM. BRUCH säger, att den beskrives i Tyskland mest(?) såsom *Larus canus*. Förekommer vid kusten av Nordsjön och Östersjön; talrik i Kanalen. Anses vara $1\frac{1}{2}$ tum längre, men har svagare näbb än *L. canus*.

Fogeln från Kamtschatka säges hava manteln något mörkare än *L.*

canus. Handpennorna: 1 och 2 grå med hvita spetsar, 3—5 grå med svarta, mot spetsen grå och med svart fläck, 6 i utfan å den grå spetsen en svart fläck, BRUCH. Från Menzaleh nämner A. BREHM en under namn av '*Larus canus* (?*L. Heinei*)'.

Vid Rügen skall den vara den enda under häktiden, men under flyttningstiden är den sällsynt. 'I Skandinavien finnes övervägande eller ensamt *L. canus* (derhän bör hvad BLASIUS sagt om fogeln modifieras)'. v. HOMEYER lägger mindre vikt vid storleken än vid teckningen på handpennorna. Tveklaktigt om BRUCH rätt uppfattat *L. Heinei*, v. HOMEYER, 1859. *L. canus* och *L. Heinei* skilja sig från hvarandra, enl. J. H. BLASIUS, endast genom en ringa olikhet i färgen.

Larus ALBERT. MAGN., De Animal. 1495 Lib. XXIII p. 137 1 (part.).

Gavia cinerea GESN., Av. 1555, 563,-5 part. (Comosjön). GESN., red. 1669, 344. + *L. c. alter* JOHNST., Av. 1657, 93.

Larus cinereus minor ALDR., Orn. III 1635, C. 6, p. 25. RAY, Syn. 1713, 127.

?*Larus cinereus minor*, The Common Sea-mew, SIBBALD, Scot. ill. Pars II spec. 1684, 20.

?*Gavia in stagnis* Adagia 1670, 412. [Sec. MATRON, SUID., GESN., ERASM., v. supr. p. 829 etc.]

?*Larus* Adagia 1670, 683, 749. [Sec. ARISTOPH., LUKIAN., ATHEN. Cf. supr. p. 831.]

Larus fuscus RAY, Syn. 1713, 131.

'*Larus albus* ALB., Birds. 1740.'

Mafwe L., Gothl. resa 1745, 167. S.N. VI 1748, 24, Mawe.

Larus n. 125. L., Fn. I 1746, 46. OSBECK, Resa 1757, 7.

Larus canus L. S.N. X 1758, 136; Fn. II 1761, 54; S.N. XII 1766, 224.

BRÜNN., Orn. 1764, n. 141 + *L. maculatus* n. 146, 7. GUNN., Trondhj.

Selsk. Skr. III 1765, 121. PONTOPP., Dännem. 1765, 169. E. LAGUS,

V. A. H. 1772, 355. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 345. MÜLL., Prodr.

1776, 20. ÖDM., V. A. H. 1780, 318; 1782, 160; 1783, 109; 1792, 69.

FISCH., Mälaren 1785, 162. BERGIUS, Tal 1787, 26. BESEKE, Vög.

Kurl. 1792, 55. GM., L. S.N. 1788, 596. LATH., Ind. II 1790, 815.

LATH.-B., III, II 1798, 333; IV 1812, 492. JULIN, Ny Journ. Hush.

1792, 61. RETZ., Fn. 1800, 158 BECHST., Jagdw. I, II 1802, 472.

GERM., Ann. Wetter. Ges. 1809, 240 etc. MEY. u. W., Tasch. II 1810,

475. MEY., Wetter. Ann. 1812, 187; Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 232.

KUHL, Beitr. III 1820, 88. NILSS., V. A. H. 1817, 136; Orn. 1818,

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-4.

172; Fn. II 1858, 336; ref. J.f.O. 1855, 391; 1860, 125. TEMM., Man. II (1820) 771; IV 1840, 477. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 96, 306; Isis 1822, 876; J.f.O. 1855, 228. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 164. FABER, Hochn. Vög. 1826, 14, 37. STEPH., SHAW, Gen. Zool. XIII, I 1826, 198. W. v. WRIGHT, V. A. H. 1826, 297; Göt. Handl. 1851, 89. EKSTR., V. A. H. (1829) 1830, 32. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. ZETT., Resa 1833, 64, 252. BAER, Bull. Scient. III 1838, 352; ref. Ibis 1870, 309. SCHINZ, Fn. Helv. 1838, 122; Eur. Fn. I 1840, 384. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380. WIKSTR., Stockh. 1839, 102, 107. NAUM., V. D. X 1840, 301; N-a 1850, 2 H. 16. ZAW., Fn. 1840, 121. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 475. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 103. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 153. LANDB., Isis 1842, 201. MALH., Fn. Sic. 1843, 206. Löw., V. A. H. 1843, 403,-8. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 309. MESCH, Öfv. V. A. F. 1844, 88. SCHLEG., Rev. 1844, CXXV; Mus. Lari 1863, 2, 25. v. D. MÜHLE, Orn. Griech. 1844, 141. MALM, Krøyt. Tidsskr. 1844, 207. SUNDEV., V. A. H. (1843) 1844, 384; ref. J.f.O. 1854, 167. LILLJ., Obs. zool. II 1845, 54; V. A. H. 850, 322. SCHULZ, Fn. march. 1845, 385. RATHKE, N. preuss. Prov.-bl. 1846, 14. LUNDB., Öfv. V. A. F. 1846, 44; 1851, 70. RUNDBERG, Öfv. V. A. F. 1848, 44. WALL., Öfv. V. A. Förh. 1849, 310; N-a 1854, 263; 1856, 98. BRANDT, Bemerk. d. Wirb. (Exp. 1847-50), 71. HEUGL., N-a 1850, 2 H. 63-4; J.f.O. 1871, 10, 106. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 50; Danm. Fugl. 1852, 330; ed. COLL., 1877, 610. CEDERSTR., Carlst. 1851, 12. BÖCK, Ber. 1851, 20. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. THOMPS., Irel. III 1851, 348. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; Üb. J.f.O. 1855, 315. GAD., N-a 1852, 3 H. 4, 11; 1853, 414; 1858, 277, 295. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. SCHILL., QUIST., N-a 1853, 56. BRUCH, J.f.O. 1853, 102; 1855, 275, 284. LUNGERSH., N-a 1853, 103. TOB., J.f.O. 1853, 216. MEV., l. c. 237; Öfv. V. A. F. 1860, 221; 1868, 283; 1871, 787. SCHRAD., PÄSSL., J.f.O. 1853, 242, 312. L. BREHM, l. c. 244. SCHILL., l. c. 374-5; Verz. 1857, 18. A. FRITSCH, J.f.O. 1853 Extr. 33. BALD., N-a 1854, 445. v. MIDD., Isep. 1855, 81. LLOYD, Ant. 1855, 212; Game B. 1869, 338. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71. BOLSM., N-a 1855, 316. BRAHTS, l. c. 331. BALD., l. c. 445. VANG., N-a 1855, 346. v. PREEN, N-a 1856, 67; 1858, 74. W. GRILL, Öfv. V. A. F. 1856, 152; 1862, 399. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 234. J. H. BLAS., N-a 1856, 479-481; 1858, 320; Ibis 1861, 299; J.f.O. 1865, 381; 1866, 85 (+ *L. Heinei*). JÄCK., N-a 1856, 526; Abh. Nat. Ges. Nürnberg. 1864, 134. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. Förh. 1857, 44. GLOG., J.f.O. 1857, 106. ALTHAMM., N-a 1857,

403. ERH., N-a 1858, 9. QUIST., l. c. 29, 49. C. JÄG., Wetterau II 1852, Sep. 50. K.-WARTH.; N-a 1858, 166. ÅSTR., Lomma 1859, 20. E. v. HOM., J.f.O. 1859, 155-6. A. v. HOM., J.f.O. 1859, 374; 1864, 142; 1870, 437-8. HOLL., J.f.O. 1859, 444; 1860, 303; Wirb. Pomm. 1871, 90. SWINH., Ibis 1860, 68, 1861, 345. POW., Ibis 1860, 355. v. SCHRENCK, Amur 1860, 509. SOMMERF., Öfv. V. A. Förh. 1861, 74, 84. F. a. P. GODM., Ibis 1861, 90. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 65; Üb. J.f.O. 1869, 384. R. BLAS., Ber. XIV Verz. deutsch. Orn. G. 1862, 74. RADDE, Reis. II 1863, 24, 387. RÖM., Verz. 1863, 71. (?)R. HARTM., J.f.O. 1863, 235. v. PREEN, J.f.O. 1863, 282. HINTZ, J.f.O. 1863, 430; (?1865, 241) 1868, 401. SEZ., Ber. Cassel 1864, 42. (LUNDB.) Jäg.-f. tidskr. 1864, 98. LÖW., Öfv. V. A. F. 1864, 315. (?)L. ADAMS, Ibis 1864, 36; ref. J.f.O. 1864, 458. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 151; 1874, 238. COLLETT, Vid. S. Forh. 1864, 276, 473-5; 1866, 186; 1868, 185. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 428; 1868, 45; Bork. 1869, 344; Z. G. 1870, 20. HOLTZ, J.f.O. 1865, 185-7; 1866, 379-80; 1868, 124, 147, 161-2. SALVAD., J.f.O. 1865, 426. MORE, Ibis 1865, 455. CUNNINGH., Ibis 1866, 16. ALTUM, J.f.O. 1866, 107. WIESE, J.f.O. 1867, 79. WHITELY, Ibis 1867, 210. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. BRUHIN, Z. G. 1868, 157. TRISTR., Ibis 1868, 329. DYB., PARR., Ibis 1868, 338. EIS., STUXB., Öfv. V. A. F. 1868, 372. SUNDSTR., Örebr. (1868) 1869, 26; Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 40. BARTH, BOIE, J.f.O. 1869, 98. BORGGR., Nordd. 1869, 143; J.f.O. 1871, 221. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 23, 149; 1873, 414,-20; 1879, 274. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. KOLMOD., Gotl. Fogl. 1871, 16. LÜHDER, J.f.O. 1871, 304. SAUND., Ibis 1871, 400. HOLMGR., Handb. II 1871, 968. ALST., BR., Ibis 1873, 72. SHARPE, DRESS., B. E. 1873. TACZ., J.f.O. 1873, 111. BROOKE, Ibis 1873, 347. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 596. DURNF., Ibis 1874, 402. LILF., Ibis 1875, 3, 7, 10, 11. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23; Z. G. 1877, 100; v. HOM., Reise 1880, 73-4. BOD., Zool. Gart. v. Berl. 1875, 72. SCHAL., J.f.O. 1876, 7, 81, 293. WHARTON, Ibis 1876, 29. SEWERZ., Ibis 1876, 451. SEEB., BR., Ibis 1876, 415. FINSCH, Ibis 1877, 66. SINT., J.f.O. 1877, 66. SEEB., Ibis 1878, 24; 1879, 161; 1882, 230, 386; 1883, 36. KOLTH., Kinb. Tidskr. f. Vet. 1878, 27. Jahresb., J.f.O. 1878, 435; 1880, 405; 1882, 108; 1884, 51. GYLLENSK., Geogr. Sällsk. tidskr. 1879, n. 8, 15. THEOR., Fört. 1880, 4. A. CARLS., Öfv. V. A. F. 1882, n. 1, 37. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. BOLAU, l. c. 78. OLSS., Öfv. V. A. F. 1882, n. 10, 45.

Larus cinereus minor + *L. rostro nigro* KLEIN, Hist. Av. 1750, 137; Vög.

1760, 253. *Larus cinereus* . . . Stemm. 1760, 32. SCOP., Ann. Hist. Nat. I 1768, 80.

?*Larus canescens* HASSELQUIST, It. 1757, 272.

?*Gavia grisea minor* BRISS., Orn. VI 1760, 173; ed. 1763 II 403 (*Larus fuscus* GIEB.).

Gavia cinerea major BRISS., l. c. VI 182; ed. 1763, II 410.

Gavia hyberna BRISS., VI 89.

?*Larus hybernus* GM., L. S.N. 1788, 596, eft. BRISS. [Anses av GIEB., SH. & DR. = *L. canus*. BRISS. anf. själv *L. tridact.* och säger om baktån 'valde brevis'. GM. säger, att den aldrig besöker inre trakter av England.] LATH.-B., III, II 1798, 338; IV 1812, 492.

?*Larus cinerarius* ÖDM., V. A. H. 1793, 307.

Larus cyanorhynchus MEY. u. W., Tasch. II 1810, 480. MEY., Wetter. Ann. 1812, 182; Tasch. III 1822, 200.

Larus niveus PALL., Zoogr. II 1811, 320.

Larus hybernus + *L. atricilla* + *L. erythropus* CUV., R. C. 1817, 519.

[*Larus cyanopus* BECHST., Naturg. Deutschl. IV 647 citeras felaktigt av GIEB., Thes.]

Larus procellosus BECHST., N. D. IV 1809, 649 (ex p.). LATH., B., IV 1812, 491 (Syn. Gm. excl.) nec BREHM, V. D. 750, t. NAUM. nec Vogelf. 340.

Laroides canus BREHM, V. D. 1831, 752.

Laroides canescens BREHM, l. c. 853.

Glaucus canus BRUCH, J.f.O. 1853, 102.

Gavia canus BONAP., N-a 1854, 212.

Gavia cana BRUCH, J.f.O. 1855, 283.

Fiskmåse BRORST., Jägarf. tidskr. 1872, 87. LUNDGR., l. c. 192. R. S., l. c. 1874, 73.

Fiskmåsen WIKSTR., Helsingl. 1874, 9.

Gråmåse, Graamaasi, Norge, FAB., Hochn. Vög. 1826, 321 B.

Hvitspolig Fiskmåse NILSS., Fn. II 1858, 339.

[*Larus Audouini*, av SALVADORI i Genua-museet orätt ansedd för *L. canus*, GIGLIOLI, Ibis 1881, 219.]

Larus niveus PALL., Z. II 1811, 320. WHITELY, Ibis 1867, 210. R. SWINH., l. c. 1870, 366; 1874, 165; 1875, 130. TACZ., J.f.O. 1875, 257.

Larus canus var. *major* v. MIDD., Reise II 1853, 243.

Cf. *Larus canus* b. *niveus* COUES, B. N.W. 1874, 638, enl. SAUND. och SEEB. = *L. canus*, Ibis 1879, 24.

Larus Heinei E. v. HOM., N-a 1853, 129; J.f.O. 1859, 155-6; 1870, 437-8.

(?)BRUCH, J.f.O. 1855, 275. (?)A. BREHM, J.f.O. 1855, 369. J. H. BLAS.,

N-a 1856, 479-482 (*L. can.*). NILSS., Fn. II 1858, 338.

(?)*Gavia Heinei* BRUCH, J.f.O. 1855, 283 (*L. can.*).

Släktet LABB. *Lestris* ILL.

Näbb med vaxhud och klolik spets; näsborrar låga, närmare näbbspetsen än ansigtsranden; de mellersta stjärt pennorna långa; klor krökta, starka.

Att uppföra detta släkte under en särskild familj eller att indela det uti flere släkten är gagnlöst och därför förkastligt, en åsigt som delades av SUNDEVALL.

199. KUSTLABB, *Lestris parasitica* (L.).

Vanlig Labb. Pl. LI, fig. 2, 3.

Första paret, det innersta, stjärt pennor 57—72 mm. längre än andra paret. Längd 480—512.

Då fogeln icke har något lämpligt svenskt namn, nödgas jag föreslå det ovanstående.

1. *Hane*, 4 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart, spets nedböjd; näbbås med näsås gråsvart, bred, kullrig, vid sidorna sluttande. Käkanter räta, inböjda, mot spetsen nedböjda; överkäken omfattande underkäken, dennas spets med undre kanten kort, nästan rät. Munvinkel gråhvit, något neddragen. Näsborrar låga, fram till högst; näslock med rät kant; iris brun. Huvud ovan brunsvart, pannan vid näbbroten vit och grå; ögontrakt brunsvart, nedåt och bakåt övergående i gråbrunt, tinning vit; ögonlock svartbruna; ögonvrå brunsvart; kind vid munvinkeln svartgrå, bakåt övergående till vit; ansigtsrand på sidan framdragen, bildande en vinkel närmare näsborrarna än avståndet från dessa till näbbspetsen; haka vit; framhals ljusgrå, i botten vit; kräva vit; halsrygg gråsvart;

halsband omedelbart vid huvudet vitt, utgör en fortsättning av hakans hvita färg. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjärtäckare svarta med dragning åt brunt. Stjärt svart, vid roten vit, undertill gråsvart, oavsett första paret, avrundad; stjärt pennor 6 par: 1 långt, jemnt tillspetsadt omkring en halv gång till så långt som 6:te. Bröst, sidor och mage hvita; undre stjärtäckare svarta, mot roten hvita; slaksida brunsvart. Vingar brunsvarta; handpennor: 1 liten, svartbrun, stora 10: 1 längst, spolar hos de yttre, utom vid spetsen, hvita, å de inre med tilltagande brunt, infan åt roten övergående till vitt; armpennor 16, inböjda; armbågspennor 4, räta, långa, $2 > 1 > \text{armpennorna}$; överarmpennor brunsvarta; hand- och armtäckare svartgrå, de mellersta och övriga svartbruna; undre överarmtäckare långa. Fötter svarta, vadtäckare svartgrå; skenben fjäderklädt till två tredjedelar. Tars fram till trind, ringlad; tarssula avrundad, och liksom tårnas trampyta skrovlig av fjällika upphöjda sköldar; tår: $3 > 4 > 2 > 1$, simhud svart; klor svarta: $3 > 2 > 4 > 1$, 3 med vidgad inkant, 2 mest krökt och liksom 4 hoptryckt, 1 liten, nästan rät, när marken.

2. *Hona, gammal*, 12 juni 1837, Bohuslän.

Iris 'brun'. Panna främst vid näbbet brungrå; ögontrakt svartbrun; tinning grågul; käktrakt vid näbbet mörkbrun, bakåt övergående i grågult; haka brungrå; framhals och kräva mörkt brungrå; sidhals likaså, men överst grågul, ned till bakåt med gula spolstreck; nacke svartbrun; halsrygg brungrå med gula spolstreck. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjärtäckare brunsvarta. Bröst, sidor och mage brungrå; undre stjärtäckare och slaksida svartbruna; tumvinge med 4 fjädrar, svartbruna; armpennor i utfan brunsvarta, infan bruna; handtäckare brunsvarta; arm- och kanttäckare svartbruna; undre täckare av samma färg; skenben till 15 mm:s höjd naket.

3. *Hona, gammal*, 16 juli 1837, Bohuslän.

Liknar n:o 2, men har något mera ljusgult vid näbbroten, tinning ned till och sidhalsen upptill vitgula; haka ljus brungrå, liksom kräva och bröst; bröstets sidor mörkt brungrå.

4. *Hona*, 14 juli 1837, Bohuslän.

Huvudets sidor baktill vitgula; haka och framhals gråhvita; sidhals gulvit; halsrygg vitgul, upptill obetydligt gulgrå; bröst vitt, sidor och mage med brungrå fjäderspetsar och fläckar; undre stjärtäckare svartbruna, mot rot och infan hvita.

5. *Hona*, 17 juli, Bohuslän.

Huvudets sidor ned till, haka, fram- och sidhals hvita; halsrygg vitgul, längs midten obetydligt ljusgrå; bröst vitt, sidor överst något brungrå i utfan, mage vit; slaksida och undre stjärtäckare gråbruna.

6. *Hona*, 28 juli, Bohuslän.

Huvud ovan svartbrunt; panna nedtill gulbrun; huvudets sidor, haka och hals upptill mörkbruna; fram- och sidhals samt kräva likaså. Rygg, skulderfjädrar, kors, övre stjerttäckare och stjert svartbruna. Bröst, sidor, mage, undre stjerttäckare och slaksida mörkbruna. Vingar mörkbruna och brunsvarta.

7. *Hona*, 4 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Liknar n:o 1, men framhalsen är rent vit och å handpennornas infan mera vit färg.

8. *Hona*, Grönland.

Näbb grått (senare gråsvart), spetsar gråsvarta. Munvinkel vitgrå; vaxhud svartgrå. Panna vid näbbroten brun. Huvud ovan för övrigt svart; huvudets sidor mörkbruna; ögontrakt mörkgrå; haka mörkt gråbrun. Hals och kräva svarta. Bröst svartgrått; handpennor undertill gråsvarta, 1 i utfan undertill gråvit. Fjäderklädnaden för övrigt svart, spolar, utom vid spetsarna, hvita.

9. *Hona*, Grönland.

Näbb grått, spets gråsvart. Pannans ansigtsrand vitgrå; huvudets sidor svarta, men nedtill (grå-?)hvita; framhals och sidhals upptill hvita, denna nedtill svart; kräva vit och grå; halsrygg upptill med hvita fjäder-spetsar. Bröst och mage hvita, 2 stora, ovala, nakna trakter åt sidorna baktill; sidor hvita, men överst svartgrå; handpennor delvis vid roten hvita. Fötter gråsvarta; klor svarta.

10. *Hona*, Grönland.

Näbb grått, spets gråsvart; halsrygg till större övre delen vit. Bröst med 2 stora, nakna trakter åt sidorna. Fötter gråsvarta; klor svarta.

11. '*Nykläckt*', juli 1837, Väderöarna, Bohuslän.

Näbb med spets mörkbrun, hög, dess ås starkt bågböjd; hakvinkel stark. Hela ungen mörkt gråbrun; vingen något blekare, vingspetsen med några utväxande hvita fjäderhylsor.

12. *Ung*, tid och ställe obekant, PAYKULL. Riksm.

Huvud ovan mörkbrunt med vitgula fjäderspetsar; ögonvrå med bredt mörkbrunt band; tinning, huvudets sidor, haka och hals upptill rostgula med mörkbruna, små fläckar; hals nedtill och kräva mörkt bruna med rostgula fjäderkanter; nacke rostgul med mörkbruna polstreck. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare mörkbruna med rostgula spetsbräm. Stjert nästan tvär, mörkbrun, roten vit; stjertpennor: 1:a paret föga > de övriga. Bröst, sidor och mage med rostgula och mörkbruna tvärband; undre stjerttäckare och slaksida mörkbruna med rostbruna tvärband och tvärfläckar. Vingar mörkbruna med rostgula spetsbräm; tumvingens fjädrar likaså; handpennor:

de yttersta med hvita, nötta spetskanter, de inre, likasom armpennor och armbågspennor, med rostgula spetsbräm; överarmpennor utan sådana; täckare med rostgula spetsbräm; undre hand- och armtäckare grå och hvita; de mellersta och undre kanttäckarna mörkbruna med rostgula bräm och fläckar.

13. *Hane*, i andra året, 7 juli 1835, Bohuslän.

Huvud ovan, övre kroppsdelar och stjert svartbruna; hals och kräva mörkt gråbruna. Bröst mörkt gråbrunt med sparsamma, hvita spetskanter; sidor sakna sådana, men magen har hvita spetsbräm; undre stjerttäckare och slaksida svartbruna. Vingar svartbruna; handpennor mot spetsarna svarta.

14. *Hane*, i andra året, 17 juli, Bohuslän.

Liknar den sistnämnde, men huvudets sidor mörkt grå med gula polstreck. Bröst mörkt gråbrunt med hvita spetsbräm; mage mörkt gråbrun.

15. *Hane*, i andra året, 29 juli, Bohuslän.

Liknar den sistnämnde. Bröst mörkt gråbrunt med inblandade fjädrar med mörkbruna och hvita tvärband, mage med hvitt spetsbräm, 1:a stjertpennan med nötta spetsar.

	♂	1 ♂	7 ♀	8 ♀	9 ♀	10 ♀
Längd.....	483	480	497	497	512	
Huvudets längd + näbb	77	75	77	77	76,7	
Näbb, längd till pannan	31	29,5	32	31	31,5	
» » » munvinkeln.....	45	46	48	50	50	
» » från spetsen till näsborrarna...	12,3	12,5	12,5	13	12	
» höjd vid roten.....	11,4	12	12,6	12	10	
» » » näsborrarna	9	10	10	9	9,2	
Gapets bredd	—	—	27	26	28	
Näbbets bredd vid näsborrarna.....	6	6	6,7	5,9	6	
Näbbspetsens bredd.....	—	—	5	4,8	5,2	
» längd.....	—	—	16,5	14,5	16,4	
Underkakens spets, längd	6,9	8	—	—	—	
Näsborrar.....	9×1	7,5×1,1	8×1,5	8×1,4	8,3×1,4	
Vingens längd, direkt	311	317	311	321	312	
Vingbredd.....	1046	1027	1052	1110	1040	
Tumvinge.....	86	88	83	86	82	
Stjert, längd	198	200	200	209	220	
Stjertspets bakom vingspetsarna	126	137	258	266	280	
Tars	35	23	30	30	48	
Tars	44	43	45	44	43	
Mellantå med klo	40	41	43	42	40	

Ägg. Bukiga, tillspetsade, vanligtvis korta, olivbruna, olivgröna, sällan ljus grågröna; grundfläckar svartgrå; ytfläckar bruna, ofta i krans eller störst omkring tjockändan.

1. 1865, Holsteinburg, Grönland, BENZON. a olivbrunt, fläckar talrikast och med många krumelurer å tjockändan; b olivfärgadt, fläckar spridda.

	N ^o	1 a	b	2 a	b	c	3	4 a	b	c	5	6	7 a	b
Äggets längd.....		55	54,9	60,4	59,4	58,2	59,1	57,1	55	54,3	61,6	59	60,2	52,2
» bredd.....		41,4	40,6	41,8	40,5	40,6	39,9	40,5	41	41,1	40,9	40,7	40,9	40,8
» spets.....		13,6	14,3	18,6	18,9	17,6	19,2	16,6	14	13,2	20,7	18,3	19,3	11,4
» reduc. längd.....		1,33	1,35	1,44	1,47	1,43	1,48	1,4	1,34	1,32	1,5	1,45	1,47	1,28
» rektangel.....		2277	2229	2525	2406	2363	2358	2313	2255	2232	2519	2401	2462	2130

2. 1865, Holsteinburg, Grönland. Olivfärgade; fläckar i krans och spridda; b, c med fina krumelurer.

3. 1870, Grönland, 66° n. br., RINK. Olivfärgadt; fläckar och krumelurer i krans, få spridda.

4. 1865, Island. Olivfärgade; fläckar talrika.

5. Island. Tillspetsadt, olivbrunt; fläckar mindre, få fina och grova krumelurer.

6. 1881, Island. Olivgrönt, fläckar mest i krans.

7. 1868, Shetland, CROWF. Olivbruna; a fläckar talrikast å tjockändan; b kort, fläckar i krans, få krumelurer.

I olika trakter synes den mörka vara den talrikaste, i andra den undertill ljusa, i andra båda blandade om hvarandra.

Häckar på Grönland, REINHARDT. Allmänne i S. än N. Grönland; häckar på slätter och i mossar, i fjordar eller på öar, aldrig kolonivis. Mörka och ljusa finnas av båda könen; kommer till kusten under de första dagarna av maj, visar sig stundom midt i vintern. I sept. lemna de gamla kusten, de unga i medlet av aug. Fiskar mycket sjelv och fångas ofta av grönländarne i de för *Larus tridactylus* på 2—3 fots djup under vattenytan utsatta snaror; går till 75° n. br., HOLBØLL.

På Island omtalad av OLAFSEN, men icke under namn av Svartbuk, såsom v. TROIL säger, utan kallad Kiaven. Olika färgade para sig med hvarandra, MOHR.

Kommer till Island omkring d. 2⁵, parar sig i slutet av maj, häckar i ensamma par, bor bland gräs, förtär *Clupea sprattus*, försvarar sitt bo, förföljer Tärnor, Måsar och Änder, förtär ägg

på den plats, der han finner dem. Läte 'kiauv'. Bortflyttar från Island i sept., FABER, 1822. Han är ej talrik, säges komma i början av maj; häckar på ängar och i mossar(?), ej kolonivis. Ligg tiden börjar i slutet av maj eller början av juni; har ägg å en bale på bar mark, funna d. 7, KRÜPER.

På Färöarna erhållen 1844 av P. A. HOLM; d. 2⁶ 1872 till museet i Malmö, enl. meddel. av EURENIUS, och i ungdrägt d. 1⁸ 1858, SCHLEGEL. Han är talrik i synnerhet på Vågö och Svinö, FEILDEN, DRESSER. Köttet smakar likt sådant av Ugglor eller Fiskmåsar. Den 2 juni voro av 14 st. 8 honor undertill hvita och 6 honor bruna, GRABA. Kommer till Färöarna i medlet av april, bortflyttar i början av okt.; dödar icke andra foglar, håller sig alltid till sillstimmen och andra ställen, der *Larus tridactylus* fiskar, förföljer denne tills han lemnar sin fångst. De mörka och ljusa para sig med hvarandra. Båda könen ruva, H. C. MÜLLER.

Då MARTENS träffade honom d. 1¹ 1671 på Spetsbergen, ansågs han för sällsynt. Man trodde, att han förtärde träck av de foglar, som han förföljde, och han fick derav namn. Han är dock på alla kuster till 80° 20' n. br. temligen allmän, häckar spridd i synnerhet på lågländta holmar utanför kusten. Synes sällan här bo på fasta landet, förföljer ofta *Larus tridactylus*, men aldrig *Larus eburneus* eller *L. glaucus*. På Spetsbergens kust, PHIPPS, 1774. I Bellsund sågs den enfärgade endast en gång år 1858 av NORDENSKIÖLD; sedd d. 2⁵—⁵, allmän, endast ljusa exemplar. Ganska allmän på Beeren Eiland; hade ägg d. 1⁸ i en urgröpning i mar-

ken utan underlag; makarna söka locka vandraren från platsen. De hava mindre näbb och svartare rygg än Skandinavien's fogel, enl. MALMGREN. Ungar erhållna d. $\frac{26}{7}$, Riksm.

Allmän vid Ishavets kuster, MALM. Häckar vid havskuster; på Vardö och Svartnäs några par årligen. Färgen utgör icke någon könsskilnad, SOMMERFELT. I Finmarken allmän, häckar i synnerhet längs kusten mot öppna havet. De 2 yttersta handpennorna hvita. Lätet liknar Strandskatans, enl. meddel. av NORDVI. Erhållen i Foldenfjord d. $\frac{28}{8}$ 1871, på Tamsö d. $\frac{7}{7}$ 1874. Häckar i Norge längsåt kusten, talrikast i Trondhjemsfjorden och norrut, utanför Lindesnäs sparsamt, men är allmän i alla flodmynningar, sällsynt i de inre fjordarna och förekommer aldrig i landets inre delar, COLLETT. Vid Grip, 2 mil utanför Kristiansund, d. $\frac{9}{8}$ talrik, LILLJEBORG, 1860. I Kristianiafjorden sällsyntare än *L. pomerana*. Ut mot havet allmän. Vid sydkusten erhållen vid Mandal, der den anses häcka, RASCH, 1838.

Uppgifter förekomma om dess häckning inuti landet, men de bero säkert på en förvexling med nästa art.

Från Sverige hava vi några äldre uppgifter. LINNÉ omtalar honom å här nedan anförda ställen och säger, att han fans uti Ångermanland, Bohuslän, Finmarken och annorstädes vid havet, 'ad mare', så att han förstod med *Larus parasiticus* minst sagdt förnämligast nu ifrågavarande art. Han säger, 'att ångermanlänningen ej gerna ser, att den skjutes, ty han visar med sitt flygande hvarest Strömmingen håller sig under vattnet.' LINNÉ omtalar honom även från Marstrand. 'Hanarne äro svartare och litet större än honorna. Lägga 2 ägg längst ut på utskär och klippor. Man kan knappt övertala någon fiskare att skjuta den, emedan han är deras säkraste budbärare om Strömmingens ymnigare närvaro. Vanligtvis får man endast se 1—3 Labbar i

sänder; år 1747 om sommaren syntes dock ibland 5—6 st. Han jagar Måsarna, tills de lemna ifrån sig sin fångst, antingen genom fram- eller bakändan. När Labben saknas alldeles, blir svagt år för fiskaren', N. GISSLER i Hernösand, 1753. I Stockholms skärgård här och der på de yttersta skären. Han utpinar icke endast Måsar, utan delar även Skrakarnas och andra av fisk levande foglars måltider, ÖDMANN, 1792. Är skjuten i Stockholm på 1830-talet, enl. meddel. av LUNDBORG. 'Börjar visa sig på de yttre holmarna i medio av maj. Några par häcka der alla år, och fulla kullar ägg hava funnits i början och midten av juni. Den 12 juni 1881 såg jag 15—20 st. på en och samma holme, än skönt blott ett enda par häckade der', enl. meddel. 1883 av O. EKBOHRN. I Nyköpings yttre skärgård, vid Grässkären, sparsam, G. LUNDQVIST. I trakten av Havsö icke sällsynt; dess bo funnet, EKBLAD. Ävenså vid Hävringe; ägg erhållna i juli 1871 från Hartsö; kallas Labb, SUNDSTRÖM. Sedd utanför Allonö vid Bråviken av G. v. YHLEN. 'En hane skjuten vid Oxelösund i juni 1845, och en annan erhållen från Arkö, hvilka ställen äro belägna på ömse sidor om inloppet till Bråviken. Skall t. o. m. hava häckat på en av de yttersta klabbarna utanför Lindöja i Jansbergs socken, men är numera mycket sällsynt i Östergötlands skärgård, enl. meddel. av LUNDBORG. Troligen någon gång träffad vid Ö. Smålands kust, kallas Svartmåse, TISELIUS. På Gotland under flyttning mycket sällsynt, ANDRÉ. En sedd vid Visby, enl. meddel. 1883 av STENSTRÖM. Sköts i sept. 1857 i Brattfors socken, Vermland, HAMMARGREN. 'Skall häcka på skär i Venern mellan Näset och Åmål, KLAS LINROTH', HOLMGREN, hvilket behöver bekräftelse.

I Bohuslän erhållen d. $\frac{12}{6}$, $\frac{16}{6}$, $\frac{17}{6}$, $\frac{20}{6}$ 1837, B. F. FRIES och W. v. WRIGHT. På Väderöarna och Koster erhöles d. $\frac{12}{7}$ — $\frac{20}{7}$

1837 13 st. äldre foglar och av W. v. WRIGHT en unge på Väderöarna, enligt en samtidig anteckning. Ännu under senare tid finnes han allmänt på Väderöarna, häckar på de yttre skären, men är annars temligen sällsynt i Bohuslän; han gör skada på Ejderens ägg, enl. meddel. av KOLTHOFF. Häckade ej sällan i Bohuslän, CEDERSTRÖM. Häckade på Väderöarna 1850 och på Gåsö 1872, men är i Bohuslän ej allmän, MALM. Vid Landö, NÖ. Skåne, erhöles en d. $\frac{26}{7}$ 1856, WALLENGREN.

FABER räknar honom till flyttfoglarna, och alla individerna flytta från den boreala zonen. Kommer till Danmark, men drar vidare mot vintern. Han är mindre sällsynt i Danmark än de andra arterna, men ej talrik. Skall häcka på Lässö och Hjelman, och träffas på flere andra ställen, KJÆRBÖLLING. Utanför Slesvig och Holstein å Nordsjöns kuster från sept. till mars ej talrik; drar vid storm till kusterna och stundom inåt landet. Vid Husum flere gånger erhållen, ROHWEDER. I Slesvig och Holstein kallad Malmud; i jan. och den $\frac{1}{2}$ 1876 fåtalig, regelbunden, Jahresb. Erhållen på Helgoland d. $\frac{20}{10}$, GAETKE.

I Finland vid norra kusten talrik, MALM; Uleåborg, J. JULIN, 1792; häckar på Karlön, NYLANDER. Vid Botniska och Finska vikarna sparsam, häckande. Erhållen vid Helsingfors d. $\frac{30}{9}$ 1850, $\frac{11}{6}$ 1858, $\frac{12}{6}$ 1851, $\frac{16}{6}$ 1832, PALMÉN. I Ålands skärgård häckar han sparsamt, var mycket skygg, R. S. Nämd från Östersjö-provinserna, SCHWEDER. Träffad vid Riga, SEIDLITZ.

På Kolas N. kust d. $\frac{2}{3}$ allmän, förekom även på träsk nära densamma, enl. meddel. av HENNING KINBERG. I Hvita havet talrik, likaså i Ishavet, PALLAS. Lärer hava erhållits i Arkan-gel, GOEBEL, 1872. Vid St. Petersburg sällsynt, BRANDT. Vid Moskva en gång erhållen, SABANEJEW. Mycket talrik både på vestkusten av Novaja Semlja och i Karasjön, i alla dragter från

ungfogelns mörkbruna till de gamles fina vackra drägt'. Hvarje flock av *Larus tridactylus* var åtföljd av några av dessa foglar, förföljande Måsarna såsom Hökar för att avtvinga dem deras byte, *Osmerus arcticus*, GILLET. Är här sällsyntare än *L. Buffoni*. Vid Dunino vid Jenissej höll han sig inne vid byggnaderna, der fisk och kött voro att erhålla, SCHMIDT. Vid Petschora allmän, H.-BROWN, SEEBOHM. Den ljusa varieteten i Östra Ishavet vid Walter-Thymen-fjordens mynning, v. HEUGLIN, 1871. Vid Taimyr-floden, möjligen tillika med *Lestris Buffoni*, v. MIDDENDORFF. Vid Taimyr-ön d. $\frac{14}{8}$ — $\frac{18}{8}$, NORDENSKIÖLD. 'Stilla havet, Kamtschatka.'

I N. Tyskland mindre sällsynt än de övriga arterna, BORGGREVE. Erhållen på Hiddensö, TANCRÉ, på Poel, v. PREEN. I Ö. Preussen sällsynt, RATHKE. Erhållen d. $\frac{22}{2}$ vid Danzig, sällsynt, BÖCK. Träffad i Mecklenburg, ZANDER. I Pommern ej sällsynt under flyttning, HORNSCHUCH, SCHILLING; om vintern på kusten fåtalig, HOLLAND. Under flyttningstid träffad i trakten av Schwerin, v. PREEN. Säges senare, 1876, vara här regelbunden om vintern, Jahresb. Mycket sällsynt i Mark under hösten, VANGEROW; dock oftare träffad än samsläktningarna, SCHALOW. Erhållen d. $\frac{13}{9}$ av SACHSE, i Hagen d. $\frac{29}{9}$ 1882. I Anhalt temligen ofta träffad; under 40 år erhöles den omkring 12 gånger, men saknades under många år; i sept. erhöles unga foglar; erhållen i aug. och d. $\frac{29}{9}$ 1822 samt i slutet av sept.; 2 gamla foglar träffades, en i aug. och en i slutet av sept., NAUMANN. Vid Grossenhain fäld d. $\frac{8}{9}$ 1881. Vid Senftenberg erhöles d. $\frac{15}{9}$ 1881 en gammal hona. Vid Altenkirchen, Koblenz, erhöles en ung fogel d. $\frac{13}{9}$ 1882, Jahresb. Möjligtvis träffad i Dingelstadt, STRECKER. Erhållen under vintern några gånger vid Hessen, Braunschweig, R. BLASIUS. I juli 1870 erhöles 2 unga hanar i Westfalen, LANDOIS. Flere gånger träffad i Münsterlandet, ALTUM. Vid Forbach i Lothringen

erhölls en d. $\frac{27}{10}$ 1882, Jahresb. Träffad på Rhen vid Mainz, RÖMER. I Arnsberg hösten 1834, SUFFRIAN; i Schlesien. I Nieder-Oertmannsdorf, mellan Lauban och Marklise, erhöellos 1879 d. $\frac{7}{10}$ 2 st., Jahresb. En gång i april vid Andernach, Neuwied, BRAHTS. På Main d. $\frac{15}{8}$ 1805, + 12°, NO. vind, MEYER, och i sept. 1851, JÄGER. I Mittelfranken några gånger erhållen: hösten 1842, d. $\frac{21}{9}$ 1848, $\frac{25}{9}$ 1862, några gånger träffad utmattad, enl. JÄCKEL. I magen av ung fogel funnos *Neuroptera* i stort antal: *Limnophilus griseus* och den sällsyntare *L. atomarius*, JÄCKEL. Sällsynt vid Bodensjön, WALCHNER; fångades i fisknät d. $\frac{27}{9}$, J. W. v. MÜLLER.

I Schweiz mycket sällsynt, vanligtvis i aug., SCHINZ. Vid Gams en erhållen för längre tid tillbaka, enligt en uppgift av STÖLKER.

Vid Genève oregelbunden på flyttning, F.-BEAUMONT.

Vid Altenrhein erhöills en ung hona d. $\frac{30}{7}$ 1868 och en ung fogel d. $\frac{30}{8}$ 1871 av STÖLKER, som på nog svaga skäl förmodade, att fogeln häckade i trakten.

Visar sig i Oberlausitz oftare än *L. pomarina*, men endast unga foglar och vanligtvis om hösten, TOBIAS. I Böhmen sällsyntare än nämnda art; en uthungrad erhållen på hösten, A. FRITSCH. Ett par erhöellos på Ostrawitza-floden 1851, SCHWAB. I Galizien och Bukowina sällsynt vid de stora floderna, ZAWADSKI. I trakten av Wien Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. Erhållen i trakten av Salzburg, v. TSCHUSI. Vid Kremsmünster d. $\frac{21}{9}$, K. FRITSCH. I Ungern iakttagen, ej talrik, på tåg söder ut, KORNHUBER. På Neusiedlersee 2 st. i okt. 1810, NATTERER; år 1836, v. PELZELN. Lärer hava träffats i Transsylvanien, DANFORD, BROWN.

I Oldenburg sällsynt, NEGELEIN; år 1878 oregelbunden på flyttning, Jahresb. På Niederelbe, BOECKMANN, 1882.

På Borkum stundom om höst och vinter, v. DROSTE; den största mängden kommer dit i sept., HESS, 1876. Sedd vid Rottum d. $\frac{19}{8}$ 1862, ALTUM. Erhållen i ungdrägt på Loos-duinen, Holland, d. $\frac{7}{9}$ 1858, SCHLEGEL.

Vid Belgiens kust under höststormar; nästan endast unga foglar visa sig, DE SELYS.

På Shetlands-öarna; häckar på Foula m. fl. ställen, SAXBY. På en plattform under Combe-Hill på Foula häckade år 1821 omkring 100, annars ej mer än få par tillsammans. Utom sådana, som undertill äro ljusa eller mörka, finnas även brokiga; alla leva parvis utan avseende på färgen. Ej mindre än 150 par uppgivas häcka på ön. Modigt försvara de sina ungar, och de driva till och med en Skarv på flykten, VETSCH, 1822. På Orken-öarna mycket allmän; kommer dit i maj, bortflyttar i sept., GOULD, BAIKLE, HEDDLE, DRESSER. Han häckar även på Hebriderna, GRAY; på Skotska öarna, MORE, 1865.

Häckar i N. Skotland och är under vintern ej sällsynt å Englands kuster, DRESSER; på Firth of Forth, JARDINE. På Irlands kust tillfällig; har häckat på Achilön vid vestkusten, THOMPSON. Träffad simmande i Themsen i okt. 1864, WHITELY. — En fråga framställdes, om någon sett fogeln simmande; redan FABRICIUS omtalade, att så eger rum. — 'Allmän' vid kusten under sardin fisket, enl. Loudon Mag. 1830.

Kommer ej ofta till Frankrikes kuster; flere gånger i la Manche efter storm. Vid Lyon en ung erhållen 1858. Utom småfisk, som den avtvingar Tärnor och Måsar, förtär den maskar och insekter samt även mollusker, såsom *Helix jantina*, COINDE, CABANIS. Erhållen vid Rhône's mynning och kusten av Provence, DRESSER.

I Spanien unga och gamla i början av aug. vid Malaga. I

S. Spanien förekommer han om vintern, men nästan endast unga foglar, SAUNDERS.

I Italien träffad få gånger: i Piemont, vid Neapel och Venedig, GIGLIOLI, 1881. SALVADORI kallar en *L. crepidatus* och omtalar den såsom *L. Buffoni* tvivelaktig från trakten av Turin. Unga foglar erhållna vid Pinerolo vintern 1854, vid Nizza d. 1^o 1876 och vid Pisa d. 1^o 1880, GIGLIOLI. I Toscana, enl. SAVI. Vid Pirano 1880 flyttfogel, ej talrik, Jahresb.

Erhållen vid Philippeville, Constantine, TACZANOWSKI. '*Sterc. spinicauda* HARDY' erhållen vid S:t Helena, G. R. GRAY. Simmar för att söka föda; i Table bay flockvis, LAYARD, 1866. Enl. en uppgift skall här hava träffats en närstående form.

Indiens kust om vintern, BEAVAN. Omtalad från kusten av Sindh, der den är allmän; ofta erhållen i Oman, A. O. HOME. Vid Mekrankusten ej sällsynt, BLANFORD, DRESSER.

Talrik på Walden Island; ej sedd norr om 82° 2' n. br., PARRY. Säges hava träffats under Fox' resa (?), WALKER. I Anticosty-viken, VERRILL. Vid Mackenzie-floden och Hudsonviken, BLAKISTON. Erhållen vid Harrisburg, Pa., Long Island, Boston, LAWRENCE.

Vid Labrador talrik. Syntes ej i Smiths sund. I New Brunswick ej sällsynt om vintern, G. A. BOARDMAN. Förenta Staterna söder ut till New York. Synes även i Amerika gå långt S. ut. SOLANDER erhöll den i Rio de Janeiro, SAUNDERS.

Vid N. Amerikas vestkust; i nordliga delar allmän, sålunda erhållen i Kadiak, Yukon, N. ut till Nulato, DALL, BANNISTER. Besöker även Prybilov-öarna, ELLIOTT, DRESSER. Erhållen på Kurilerna, SEEBOHM, 1884. Callao besökes av en art, som anses höra hit, likasom den, som omtalas av BULLER från N. Zeeland, anses höra till denna art, SAUNDERS, DRESSER.

Flygten är mycket omvexlande och utmärkt; än störtar fogeln ned nära vattenytan, än höjer han sig rakt uppåt. Medelst de långa stjertpennorna synes han kunna företaga de starka vändningarna, som erfordras för att hastigt taga födan, hvilken han avpressar andra foglar och uppfångar innan den faller i vattnet. Han ses också simmande på vattnet, även derur hemtande sin föda, såsom FABRICIUS m. fl. iakttagit.

Lätet låter som 'jah ia', 'io' eller 'kiauv' eller 'i-o i-o'.

Födan utgöres av fisk, som den tvingar Måsar och Tärnor att lemna ifrån sig, men han förtär icke deras träck, såsom MARTENS m. fl. trodde. Förtär ägg, fisk, antingen den är levande eller död, men även andra döda djur, krustacéer, mollusker, insekter, maskar samt Möss, uppgives även förtära bär av *Vaccinium uliginosum*, *V. oxycoccus*, *Empetrum nigrum*. De unga foglarna förtära mest insekter och larver: *Forficula auricularia*, *Noctua segetum* m. fl., *Carabus*, *Harpalus*, NAUM. Födan är mycket olika efter årstiden: utgöres under vår och höst mest av fisk, tagen från Tärnor och Måsar, om sommaren fogelägg av Ejder och Gäss samt insekter: *Elatér*, *Harpalus*, *Tipulida*, men sällan fisk. *Sterna fluviatilis* och *S. hirundo*, *Larus canus* och även *Strepsilas interpres* söka att avvärja hans anfall, COLLETT. Han anfaller ej större arter, ej heller andra än de foglar, som han ser hava lyckats i sin fångst.

Häckar på marken; boet är omsorgsfullt byggt av gräs, mossor och ljung. Fogeln har 2 ruvfläckar; båda könen ruva under 24 dagar enl. FABER, 4 veckor enl. NAUMANN. Vid kall eller fuktig väderlek lemnar fogeln endast under kort tid boet. Dun-dräkten säges vara omkring 40 dagar. Föräldrarna mata ungarna ur näbbet och varna dem med skrik för fara; slår efter menniskor och djur för att skydda sina ungar och driver boskap och hundar bort från häckplatsen.

Till hans fiender räknas Havsmåsen, Jagtfalken och *Canis lagopus*.

Han fångas stundom i snaror, ställda över Ejderns ägg.

Köttet skall vara dåligt. Den huvudsakliga skada, som han förorsakar, är på Ejderns ägg. Der Ejdern, såsom över allt borde ske, tages under någon omvårdnad, bör Kustlabben ej tålas.

Hålles han i fångenskap med andra foglar, händer det att han dödar och uppäter dem.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus pustulosus NITZSCH och *D. cephalus* DENNY. Särskildt omnämnd såsom förekommande hos *Lestris Richardsoni*: *Nirmus triangulatus* NITZSCH.

Vi känna hos denna art icke några inelvsmaskar, hvilka således böra eftersökas.

[*Lestris parasitica* har av flere skrivits *L. parasita*, men de fleste av dessa äro uppförda tillsammans under den förra benämningen, såsom överensstämmande med det av LINNÉ givna namnet.]

Struntjager MARTENS, Spitsb. Reise 1675, 63. KLEIN, Vög. 1760, 312.

Coprotheres RAY, Syn. 1713, 127. STRØM, Søndmør I 1772, 239.

Sterna L., Fn. 1746, n. 129.

Elof L., Vestg.-resa 1747, 182.

Labben L., S.N. VI 1748, 24. GISSLER, V. A. H. 1753, 291.

Plautus stercorarius KLEIN, Prodr. 1750, 148; Stemm. 1759, 38.

Jo-fugl, Jo-Tyv, Jo-Dieb, Kirve PONTOPP., Norweg. II 1754, 154.

Stercorarius crepidatus BRISS., Orn. VI 1760, 155. VIEILL., N. Dict. XXXVII 1819, 155. NEWTON, Ibis I 1865, 510. DRESS., B. Eur. LI, LII 1876, 2. COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 207, Sep. 123. SEEB., Ibis 1882, 386; 1884, 32.

Larus parasiticus L., Fn. Sv. II 1761, 55 (p.); S.N. X 1758, 136; XII 1766, 226. Fundam. Orn. 1765, 26. GUNNER, Trondh. Selsk. Skr. III 1765, 103. GADD, Sjöf. 1769, 10. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 348. PHIPPS,

Voy. tow. the northpole 1774, 187. v. TROIL, Isl. 1777, 130. FABR., Fn. 1780, 103. MOHR, Isl. Nat. 1786, 43. BERGIUS, Tal 1787, 26. GM., L. S.N. 1788, 601+*L. crepidatus* 602. LATH., Ind. II 1790, 819 (ex p.). LATH.-B., III, II 1798, 342-3; IV 1812, 496 + *L. crepidatus*. J. JULIN, N. Journ. f. Hush. 1792, 61. MEY., Wetter. Ann. 1809, 276. MEY., W., Tasch. II 1810, 490. VETSCH, Mem. Wern. Soc. 1822, 247-9. SCHLEEP, Isis 1824, 894. 'L. F.', Loudon Mag. 1830, 177.

Larus crepidatus BANKS, in Hawkesw. Voy. II 1773, 15. ?GM., L. S.N. 1788, 602 (j.). ?LATH., BECHST., III, II 1798, 340. ?'L. F.', Loudon Mag. 1830, 177.

?*Larus cepphus* O. F. MÜLL., Z. D. Pr. 1776, 21 (cit. BRÜNN.).

Stercorarius parasiticus SCHÆFF., Mus. Orn. 1779, 62. WALCHN., Orn. 1835, 148. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 155. GRAY, Gen. of B. III 1849, 653. J. REINH., RINK Grönl. 1857, Sep. 19; Ibis 1861, 16. LAWR., B. N. A. 1858, 839. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 172. WOLLEY, l. c. 212; 1860, 508. COUES, Pr. Phil. Ac. 1861, 243; 1863, 132; Key t. N. A. B. 1872, 309; Elliott's Prybilov Isl. 1874; B. of N. W. 1876, 611. VERRILL, Proc. B. S. N. H. IX 1862, 141. BLAK., Ibis 1863, 152. MALMGR., Öfv. V. A. F. (1864) 1865, 390; J.f.O. 1865, 205. NEWT., l. c. 510. MORE, l. c. 456. WHITELY, Ibis 1866, 127. E. P. WRIGHT, Ibis 1866, 218. LAY., Ibis 1866, 220. DEGL., G., Orn. II 1867, 397. GILLET, Ibis 1867, 403; 1870, 307. BEAVAN, Ibis 1867, 430. FEILD., Ibis 1871, 410. COLLIN, Skand. F. 1876, 625. Jahresb. J.f.O. 1877, 341. BULLER, Trans. N.-Zeel. Inst. XI; ref. Ibis 1880, 367.

Catharacta parasitica BRÜNN., Orn. 1764, 37 (+ *C. coprophtheres* 38). PALL., Naturg. V 1776, 36; Zoogr. II 1811, 310 (part.). FABR., Fn. Gr. 1780, 103. ÖDM., V. A. H. 1792, 70. RETZ., Fn. 1800, 160. FLEM., Br. Am. 1828, 138.

Lestris crepidatus MEYER, Wetter. Ann. 1809, 277. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 463. ILL., Prodr. 1811, 273. TEMM., 'Man. 1815'. EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1823, 274. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 390. v. PREEN, J.f.O. 1864, 66. ?v. DROSTE, J.f.O. 1866, 391. MEY., Öfv. V. A. F. 1879, n. 6, 44. GIGL., Ibis 1881, 185.

Lestris parasitica ILLIG., Prodr. 1811, 273. CUV., R. A. 1817, 520. NILSS., Orn. 1818, 181 (ex p.); Fn. II 1858, 359. BOIE, Wiedem. Z. Mag. 1819, 135; Reise Norw. 1822, 107 etc.; Isis 1822, 564. MEY., Tasch. III 1822, 214. TEMM., Man. II (1820) 1840, 501 (ex p.)+*L. Richardsoni* IV 499. FABER,

Prodr. 1822, 105 (ex p.) + *Lestris crepidata*; Hogn. Vög. 1826, 2-4 etc. VETSCH, Mem. Wern. Soc. 1822, 247-9. SABINE, T. L. S. 1819, 541; Isis 1826, 99. PARRY, Narr. 1828, App. 196. GRABA, Reise n. Färö 1830, 1. 63-4, 189; Isis 1833, 768. DROSIER, Loudon Mag. 1830, 177, 326 (part.) SAVI, Orn. 1827, 31; ref. Isis 1833, 1004. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 19. SCHINZ, Fn. Helv. 1838, 123; Eur. Fn. 1840, 390. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380-1. [nec AUD., Syn. 1839, 333.] ZAW., Fn. 1840, 123. KEYS., BL., 1840, n. 461. NAUM., V. D. X 1840, 506; N-a 1850, 2 H. 18. ANDRÉE, V. A. Handl. 1841, 211. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 367, 374-7, 413, 415; Üb. v. PAULS., 1846, 55 etc. DE SERR., Migr. 1842, 100. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXV; Mus. Lari 1863, 47. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 208 (part.); Fn. 1877, 319. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384; J.f.O. 1855, 167; Tent. 1872, 136; Öfv. V. A. F. 1874, n. 3, 21. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, Sep. 14. SUFFR., Jahrb. Nass. 1846, 157. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 50; Danm. Fugl. 1852, 346; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215. EBEL, Geogr. Nat. 1850, 321. BÖCK, Ber. 1851, 4, 20. v. MIDD., Sib. Reise II, II 1851, 241; Isep. 1855, 80 + *L. Buffoni*. NEGEL., N-a 1853, 62. TOBIAS, J.f.O. 1853, 217. BALD., N-a 1853, 443; 1858, 137. A. FRITSCH, Cat. 1854, 42; Vög. E. 1870, 479; Wirb. Böhm. 1872, 91. REINH., Vid. Medd. 1853; Ueb. J.f.O. 1854, 442. WALL., N-a 1854, 261; Öfv. V. A. F. 1866, 4. SCHWAB, Abh. z.-b. G. 1854, 532. BRAHTS, N-a 1855, 332. VANG., J.f.O. 1855, 346. KORNH., Vög. Ung. 1856, 29. v. PREEN, N-a 1856, 67; 1858, 78. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. JÄCK., N-a 1856, 250; Abh. N. G. Nürnberg. 1864, 133. KRÜP., N-a 1857, 10-12 + var. *Schlepi*. NYL., Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 84. HAMM., Öfv. V. A. F. 1858, 41. C. JÄG., Ber. Offenb. 1858, 49. COINDE, J.f.O. 1858, 398. CAB., J.f.O. 1858, 400. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1859, 58. LILLJ., Ups. Vet.-S. Årsskr. 1860, Sep. 31. SEIDL., Sitz.-ber. N. G. Dorp. 1860, 44. GÄTKE, Ber. D. Orn. G. 1860, 65. WALKER, Ibis 1860, 166. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861, 74, 85. R. BLAS., Ber. XIV D. Orn. Ges. 1862, 74. NORDVI, V. A. H. 1862, 302. H. C. MÜLL., Vid. Meddel. (1862) 1863, 64. RÖM., Verz. 1863, 70. ALTUM, J.f.O. 1863, 76, 119. SCHMIDT, l. c. 282. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1863, 105, 126, 164, 390; Üb. J.f.O. 1863, 359, 448 etc.; 1865, 205, 392. COUES, Phil. Ac. Proc. 1863, 135; Ibis 1864, 128. ZAND., J.f.O. 1864, 64, v. PREEN, l. c. 66. v. NORDM., l. c. 381. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 429; Borkum 1869, 359; Z. G. 1870, 22. COLLETT, Christ. 1864, 221, 477; Ibis 1866, 218; Vid. S. Forh. 1868, 187. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 384; 1866, 86. BORGG., Nordd. 1869, 141. SCHWED., Syn. 1870, 31. TACZ., J.f.O. 1870, 55.

E. v. HOM., J.f.O. 1870, 436. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 61. THÉEL, Jäg.-f. tidskr. 1871, 79. HOLL., Wirb. Pomm. (1871) 88. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 82, 4, -9, 92, 104, -7; Ibis 1872, 65. LANDOIS, Z. G. 1871, 251. SAUND., Ibis 1871, 400. v. PELZ., Ak. Wien. Abh. 1871, 727; Verh. z.-b. G. 1874, 562; Ibis 1875, 52. MEVES, Öfv. V. A. F. 1871, 787. HOLMGR., Handb. II 1871, 987. STÖLK., Verh. St. Gall. 1870-71, Sep. 1872, 16; Orn. C. 1877, 55; Verh. St. Gall. (1875-6) 1877, Sep. 9. GOEB., J.f.O. 1873, 13, 421. SCHMIDT, Z. G. 1873, 186. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 624. K. FRITSCH, Ak. Wien Denkschr. 1874, 249. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 23; v. HOM., Reise 1880, 86. CORD., Ibis 1875, 187. DANF., Br., Ibis 1875, 433. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 460; Vög. Salz. 1877, 89. CEDERSTR., Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 62. SCHAL., J.f.O. 1876, 6. STRECKER, Orn. C. 1879, 53. E. v. HOM., Reise 1880, 16, 62. Jahresb. J.f.O. 1880, 95, 406; 1882, 108; 1883, 75. BRANDT, J.f.O. 1880, 252. NORDENSK., Vega I 1880, 320. GIGL., Ibis 1881, 220. TANC., v. HOM., Orn. Br. 1881, 275. BOECKM., Orn. C. 1882, 35. SACHSE, l. c. 177. GR. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 179. OLSSON, Öfv. V. A. F. 1882, n. 10, 15.

Stercorarius cephus LEACH, STEPH. Gen. Z. XIII 1826, 211 (part.). SWAINS., Fn. B. A. 1831, 432. DEGL., GERBE, Orn. II 1847, 295.

Lestris Richardsons SWAINS., RICH., Fn. B. A. II 1831, 433. GOULD, P. Z. S. 1832, 189. AUDUB., Syn. 1839, 332. TEMM., Man. IV 1840, 499. SCHINTZ, Eur. Fn. I 1840, 292. DE SERR., Migr. 1842, 101. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 267. THOMPS., Irel. III 1851, 394. LLOYD, Ant. II 1855, 214. STRICKL., Ann. of N. H. 1859, 212.

Lestris Boiei BREHM, V. D. 1831, 719 + *L. Schlepi* 720; cf. Isis 1826, 936; + *L. Benicki* 723.

Lestris parasita KEYS., BL., Wirb. 1840, 75. BONAP., Consp. Gen. Av. II 1857, 208. HEUGL., Ibis 1872, 65.

Cataraetes Richardsons 'SWAINS.' TEMM., Man. IV 1840, 499. MACG., Man. Br. B. II 1842, 257.

Catarracta Schlepi BOIE, Ibis 1844, 197.

Lestris spinicauda HARDY, Rev. & Mag. Z. 1854, 657. BONAP., Consp. II 1856, 210.

Lestris parasitica var. *coprotheres* BONAP., Consp. Av. II 1856, 209.

Lestris thuliaca PREYER, Reis. Isl. 1862, 418.

Stercorarius Richardsons COUES, Pr. Phil. Ac. 1863, 135.

Stercorarius tephros MALMGR., J.f.O. 1865, 392.

Stercorarius spinicauda LAY., B. S. Afr. 1867, 366. GRAY, Handl. III 1871, 110.

- Lestris coprotheres* SUNDSTR., Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 42.
Stercorarius asiaticus HUME, Stray Feathers 1873, 269.
 Spetsstjertad Labb LUNDQ., Jäg.-f. tidskr. 1864, 215. EKBLAD, l. c. 1865,
 238. R. S., l. c. 1874, 73.
 Svartmåse TISEL., Ö. Smål. 1868, 34.

200. BERGLABB, *Lestris Buffoni* BOIE.

Lestris cepphus. Pl. LI, fig. 4.

Näbbets längd 24—28 m.m.; första paret stjertpennor med avsmalnande spetsar, 120—201 m.m. längre än det andra, 1—2—4 handpennans spolar hvita.

Hanens längd 510—572 m.m., 1:a paret stjertpennor oräknadt, COLLETT.

1. *Hane, gammal*, Kvikjock, våren 1866, CNATTINGIUS, LUNDBORGS samling.

Näbb, i torrt tillstånd, mörkbrunt, framåt hoptryckt; spets svart, överkäken starkt nedböjd; näsås rät, kullrig, begränsad av en svag fåra. Käk-kant rät, endast vid spetsen neddragen; hakkanten nedskjutande. Pannvinkel bakåt riktad, rät. Näsborrar riktade åt sidan, låga, framtill högst; näslock med rät kant; iris 'brun'. Huvud ovan till något nedom ögonen samt nacke svarta; huvud nedtill och haka hvita. Hals hvit, någon dragning åt gult; kräva hvit, åt sidorna grå. Rygg och skulderfjädrar grå, bräm synes något mörkare; övre stjer ttäckare mörkgrå. Stjert svart, undertill åt roten med spolar hvita, infan hvitgrått; stjer tpennor 6 par: $1 > 2 > 3 > 4 > 6 > 5$, 1 mycket långt, smalt, spetsigt. Bröst främst hvitt, övergående bakåt till grått; sidor och mage grå; undre stjer ttäckare mörkgrå, de längsta med hvita spetsar; slaksida grå. Vingar långa, spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, gråsvarta; handpennor 10, svarta, $1 > 2$, båda med hvita spolar, spolar å de övriga bruna, fan utan inskärning; armpennor 14, svarta; armbågspennor 6: 1—3 brungrå, 4—6 grå, $1—3 >$ armpennorna; överarmpennor grå; handtäckare, även de små, svarta med någon dragning åt brunt; armtäckare brungrå; kanttäckare grå med svag dragning åt brunt; undre täckare grå; undre

överarmtäckare långa. Fötter temligen höga, svarta. Tars framtill ringlad; tarssula med små fjäll-lik sköldar; tår: $3 > 4 > 2 > 1$, den yttre simhuden med rät kant, den inre svagt utbugtad; klor svarta, krökta, spetsiga, $3 > 2 > 4 > 1$, 3 vidgad, 1 når marken.

2. *Hane, gammal*, juni 1832, Dovre fjell, J. WAHLBERG.

Liknar föregående. Näslocks kant skarp, rät, men framtill dragande sig något uppåt och derefter upp- och bakåt bildande en spetsig vinkel, hvilken vanligen saknas. Huvud ovan, nacke, tinning upptill, ögonvrå och främre delen av käktrakten svarta, huvudets sidor för övrigt vitgula; haka hvit. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjer ttäckare grå, enfärgade; undre stjer ttäckare likaledes grå, enfärgade; arm- och kanttäckare brungrå; vadtäckare grå.

3. *Hane, gammal*, 18 juli 1853, Kvikjock, A. DAHLBERG.

Liknar sistnämnde. Pannvinkel framtill högre; näslocks kant framtill går snedt fram- och uppåt, utan att bilda någon fri flik; fjädrarna vid näbbroten svartbruna, haka hvit.

4. *Hona, gammal*, 30 juni 1832, Dovre fjell, J. WAHLBERG.

Fjäderklädnaden liknar hanens n. 3. Näslocks kant framtill bågböjd.

5. *Hona, gammal*, 24 juli 1854, Kvikjock, A. DAHLBERG,

Lik hanen n. 3. Rygg med få svaga gråhvita spetskanter.

6. *Hona, gammal*, 11 augusti 1866, Kapa Luopal, Kvikjocks socken, CNATTINGIUS, LUNDBORGS samling.

Liknar hanen n. 1. Undre stjer ttäckarna sakna hvita spetsar.

7. *Unge, hona*, Våren 1866, Kvikjock, LUNDBORGS samling.

Näbb brunt, spets svart. Huvud ovan och ögonvrå svarta med grå fjäderkanter; huvudets sidor mörkt gråbruna med gråhvita fjäderkanter; kind gråvit med svarta spolstreck. Hals och kräva lika med huvudets sidor; halsrygg vitgrå. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjer ttäckare brunsvarta med rostgula bräm, de sistnämnda även med tvärband. Stjert avrundad, når ej vingspetsarna; stjer tpennor 6 par: $1 \text{ föga} > 2, 5 > 6$, svarta med rostgula spetsbräm. Bröst vitgrått, baktill med svaga, mörkare brungrå tvärband; mage i midten lika med bröstet, åt sidorna ävensom undre stjer ttäckare och slaksida med rosthvita och svarta, i synnerhet å slaksidan, skarpt begränsade tvärband. Tumvinge svart, en fläck vid spetsen i infan och utkant rosthvita; handpennor: $2 > 1 > 3$, ävensom armpennor, svarta med gråhvita spetskanter; armbågspennor brunsvarta med rostgula bräm; handtäckare svarta med gråhvita spetskanter, de små svarta med rostgrå spetsbräm; armtäckare, de mellersta och kanttäckare svarta med rosthvita spetsbräm; undre hand- och armtäckare svartgrå med hvita tvärband, spetsar och brämfläckar; undre kanttäckare svarta med hvita spetsbräm; undre överarmtäckare svarta med

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♀	5 ♀	6 ♀	7 ♀ j.	8 ♂ j.	9 ♂	10 ♀
Längd	—	—	—	—	—	—	—	—	542	—
Huvudets längd + näbb	—	72,5	72	72	71,5	—	—	70	74	—
Näbb, längd till pannan, direkt	26	28	27,5	27	25	25,5	24	c. 24	—	—
» » » munvinkeln	c. 38	—	—	—	—	—	—	—	42	40
» » från spetsen till näsb.	13	11,9	12,2	12	12	12	11	10,2	12,75	11
» höjd vid roten	10,5	10	10,6	10	9,6	10,6	9	9	—	—
» » » näsborrarna	9,5	9,5	9,4	10	9,5	9	8,5	8	9,5	9
Gapets bredd	c. 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	6	5,4	6	5,8	5,8	6	5	5,9	6,5	5
Näbbspetsens bredd	—	4,9	5,3	5	5	—	—	4,3	—	—
» längd	14	14,5	15,3	15,3	—	14	13,5	12,7	—	—
Näsborrar	c. 6×1	7	—	9	9	c. 5×1	c. 5	5,5	—	—
Vingens längd, direkt	305	290	305	209	300	305	275	280	300	278
Vingbredd	—	—	—	—	—	—	—	—	1023	—
Tumvinge	77	73	75	77	75	77	74	76	—	—
Stjert, längd	296	c. 288	310	299	304	298	114	130	274	140
Stjertspets bakom vingspetsarna	146	121	123	121	120	142	—	111	132	115
Tars	130	c. 138	128	c. 135	c. 120	115	0	c. 12	112	—
Mellantå med klo	42	50	38	42	41	39	38	40	'51'	'49'
	27+8	43	33	34	35	28+7,5	31,5+7	35	—	—

hvita tvärband. Tars upptill klubbformig, framtill med bred, djup grop; klor: 1 vit, 2—4 svarta.

8. *Hane, ung*, 11 augusti 1866, Kwickjock.

Huvud ovan och nacke svarta med grå spetskanter; ögonlock gråhvita; ögonvrå svart med grå spetskanter, hvilka saknas i en svart fläck vid främre ögonvinkeln; huvudets sidor baktill, kind och käktrakt baktill hvita med svarta spoltrakter, käktrakt framtill svart med hvitt bräm; haka gråhvit med svarta spoltrakter. Hals och kräva brunsvarta med hvita spetskanter; halsrygg gråhvit med svarta spolar och fina spolstreck; stjertpennor 6 par; 1 föga > 2 > 3 > 4 > 5 > 6, svarta med gråhvita spetsbräm. Bröst hvitt med grå

tvärband, å sidorna svartgrå till brunsvarta, bredare och bakåt tilltagande; mage vit med svaga, grå tvärfläckar; undre stjerttäckare och slaksida med svarta och ljusgula till hvita breda tvärband. Tumvinge svart, 1 gammal med rostgråhvit spetsfläck (ny saknar sådan), 2 och 3 med spetskanter och små spetsflammar rosthvita; handpennor: 2 > 1 > 3. Tars upptill bred, framtill med djup, bred grop; klor svarta.

9. *Hane, gammal*, 22 augusti 1857, Uddevalla.

Mått enl. A. W. MALM.

10. *Hona*, 5 sept. 1848, Göteborgs skärgård.

Mått enl. A. W. MALM.

Nº	1 a	b	2 a	b	3 a	b	4 a	b	5 a	b	6 a	b	7 a	b	8 a
Äggets längd	63,1	60,6	59,9	58,8	59,9	58,8	57,7	57,3	53,2	51	55,1	53,7	59,6	57,6	63,3
» bredd	38,2	38,2	38,6	38,5	39,6	38,5	40,2	40,8	37,8	38,2	38,8	38,7	38	35,3	39,2
» spets	24,9	22,4	21,3	20,3	20,3	20,3	17,5	16,5	15,4	12,8	16,3	15	21,6	22,3	24,1
» reduc. längd	1,65	1,59	1,55	1,53	1,51	1,53	1,44	1,4	1,4	1,34	1,42	1,39	1,57	1,63	1,61
» rektangel	2410	2315	2312	2264	2372	2264	2320	2338	2011	1948	2138	2078	2265	2033	2481

Nº	8 b	9 a	b	10	11 a	b	12 a	b	13 a	b	14 a	b	15 a	b
Äggets längd	58	53,1	52,4	55,3	49,5	48	52	49	53,2	52,3	53,2	51,9	60	51,5
» bredd	38,2	38,4	37	38,6	37,1	36,8	38,7	39,9	37,3	36,6	37,5	37	38,6	38,9
» spets	19,8	14,7	15,4	16,7	12,4	11,2	13,3	9,1	15,9	15,7	15,7	14,9	21,4	12,6
» reduc. längd	1,52	1,38	1,42	1,43	1,33	1,3	1,34	1,23	1,43	1,43	1,42	1,4	1,55	1,32
» rektangel	2216	2039	1939	2135	1836	1766	2012	1955	1984	1914	1995	1920	2316	2003

Ägg. Långsträckta till korta, finkorniga, glänsande, olivgröna, nötbruna, gröngrå, ljusgrå; grundfläckar perlemorgrå.

1—11 från Alten och Kantok, insamlade av KNOBLOCK, Riksm.

1. 20 juni 1866. Olivgröna; fläckar och krumelurer i krans, för övrigt få.

2. Samma dag. Spetsiga, grågröna; fläckar spridda.

3. Juni 1866. Grågröna; fläckar och krumelurer mest i krans.

4. Juni 1866. Ljusgröna, för övrigt lika med n. 3.

5. 20 juni 1866. Kull. a ljusblått, fläckar få; b olivgrönt, fläckar sammanhängande, finnas nästan endast å basen.

6. 24 juni 1866. Ljusblå, nästan enfärgade.

7. 18 juni 1866. Olivgröna, fläckar och krumelurer i krans.

8. 16 juni 1866. Olivgröna; fläckar i krans.

9. 16 juni 1866. Korta, olivbruna; fläckar rödbruna, starka, i krans.

10. 22 juni 1866. Olivgrönt; fläckar spridda, ofullständig krans.

11. 20 juni 1871. Små; a grågrönt, fläckar små, bleka; b ljust brungult, krumelurer få, fläckar små, mest i krans.

12. 3 juni 1872, Alten. Korta, elliptiska, tjockast vid midten, trubbiga, olivgröna; fläckar och krumelurer mest i krans.

13. 16 juni 1866, Norskt fjell. Bruna; a fläckar små, talrika i krans; b fläckar och krumelurer i krans, för övrigt få.

14. Juni 1873, Luleå lappmark, LOTHIGIUS. Olivgröna, fläckar mest å tjockändan; b fläckar och krumelurer i krans, för övrigt spridda.

15. 8 juni 1864, ERIKSSON. Krans småfläckig; a något glänsande; b matt.

Dessutom hava flere ägg erhållits från Luleå lappmark genom LAMPA.

På Grönland träffad, dock sällan S. om 69° n. br.; häckar på några öar omkring 72° 40' n. br. Om hösten flockvis i Egedesmindes distrikt, HOLBØLL. FABER omtalar den såsom varietet av *L. parasitica*; följande uppgifter anser jag höra hit: 8—14 dagar efter ankomsten till Island avlägsnade han sig från kusten till häckplatsen vid sött vatten och irrade omkring vid Myvatn. Säges häcka på Island å bergshedarna och leva parvis med en '*L. parasitica*'. På Myvatn d. 1/6 1819; lever der av insekter, förmodligen *Diptera* och *Lumbrici*.

Sällsynt på Island, NAUMANN. Träffad i början av juni, 'WOLLEY', NEWTON; talrikare på östra kusten av Disko, DRESSER.

På Färöarna temligen sällsynt; meddelad derifrån 1844 av P. A. HOLM. Flere par sågos i juni 1860, en erhållen, H. C. MÜLLER; flere erhöles der, enl. meddel. av KOLTHOFF.

På Spetsbergen, GRAY, 1844; träffad 2—300 fot högt vid Isfjord d. 1/9 1864; hade förtärt insekter, jagar icke Måsar, MALMGREN m. fl. På Isfjorden trodde v. HEUGLIN sig ofta hava sett honom. På NO. kusten i Hinlopen strait; vid 80 1/4° n. br. i sept. 1868. Isfjorden d. 2/3 och 5/6 1872; spridd vid alla kuster. Han är alldeles lik den på norska fjellen, SUNDEVALL.

Tyckes hava träffats vid Tromsö, LILLJEBORG. Förekommer i synnerhet i Finmarkens inre delar. Kistrand, V. Finmarken, d. 1/8—2/8 1874. I Ostfinmarken allmän. Häckar på myrar, går långt in i landet till Karasjok; har även sitt tillhåll i de inre fjordarna, enl. meddel. av NORDVI. Häckar på Dovre, 62 1/2° n. br., sparsamt. Under flyttningstiden och vintern sällsynt vid SV. kusten; d. 2/10 1862 erhållen vid Kristiania, COLLETT.

Uppehåller sig på fjellen emellan Kautokeino och Alten, men den är icke ymnig utom under somliga år, enl. meddel. från KNOBLOCK. Omtalas 1843 från Luleå Lappmark, kallas Skaoli, LÖWENHJELM. Ung hona erhållen vid Kappaloubal d. 1/8 1866 och beskriven av CNATTINGIUS. Erhållen vid Qvickjock 1866, och våren 1867 till museet i Malmö, enl. meddel. av EURENIUS. På Åreskutan parvis och häckande på sidan av fjellspetsarna uppe bland glaciererna. Från Jemtland omtalad av OLSSON, 1882. Labbar förekomma, enligt SELBERG, även i södra Frostviken. De tillhöra otvivelaktigt denna art.

Träffas sällan, om ej under flyttningstiderna, vid våra kuster; 2 gånger erhållen i Bohuslän, nemligen en hona d. 5/5 1848 i

Göteborgs skärgård och en hane vid Uddevalla d. $\frac{22}{8}$ 1857, MALM. En gång erhållen på hösten vid Trollhättan, enl. meddel. av KOLTHOFF.

På Jutska halvön och danska öarna temligen sällsynt. Två gånger träffad vid Brunsbüttel. Vid Ringkjöbing i slutet av okt. 1862. ?Vid Lønborregaard, V. Jutlands kust, BRÜNNICH; för övrigt d. $\frac{10}{10}$ 1834, d. $\frac{11}{11}$ 1837, d. $\frac{29}{9}$ 1824 på S. Seland. I Slesvig, BENICKEN, COLLIN. I Slesvig och Holstein fåtalig och oregelbunden under vintern vid kusterna, sällan inne i landet, ROHWEDER. Den $\frac{31}{7}$ 1854 erhållen på Helgoland, GAETKE.

I Finska lappmarkerna häckar han; kom stundom i stora flockar till havsvikarna, der han av lapparna i mängd fångades på krok. Häckade inåt landet en mil från Varangerfjorden, SCHRADER. Träffades sannolikt vid Utsjoki(?) av MALM. I Enontekis, MÄKLIN. Den $\frac{8}{8}$ 1867 vid Muonioniska, J. SAHLBERG, PALMÉN. På Kola till $67\frac{1}{2}^{\circ}$ n. br. allmän, v. MIDDENDORFF. Sågs på N. kusten av Kola d. $\frac{27}{7}$ 1877 av SANDEBERGS expedition, HENNING KINBERG. Häckar på Kanin-halvön och vid Dvinas mynning. Vid Arkangel träffad om sommaren, SEEBOHM, 1882. Förekommer der enl. MEVES m. fl. I Mitau, SEIDLITZ. Nämnas från Östersjöprovinserna, SCHWEDER.

Vid Petschorafloden norr om polcirkeln allmänt parvis eller i små flockar spridd över tundran, en gång sedd i flock om 100 st., 'SEEBOHM, H.-BROWN'. Vid Novaja Semlja mycket talrik både på vestkusten och Kara-sjön, förtärde *Osmerus arcticus*, GILLET. Talrik vid 30° ö. long., vanligen parvis, v. HEUGLIN. Häckar vid Taimyr och Boganida, är den enda art av släktet, som går till $74\frac{1}{2}^{\circ}$ n. br. till havet; iakttagen vid $73\frac{3}{4}^{\circ}$ d. $\frac{5}{8}$ — $\frac{22}{8}$; hade ägg d. $\frac{22}{8}$, utan undantag på tundran. Ungar voro utkläckta d. $\frac{15}{7}$ g. st., v. MIDDENDORFF, BALDAMUS.

Vid Taimyr-ön d. $\frac{14}{8}$ — $\frac{18}{8}$ allmännast, NORDENSKIÖLD. I Ö. Sibirien och Amurlandet talrikare än *L. parasitica*, v. HOMEYER.

I Pommern sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING. Förekommer i N. Tyskland vid Nordsjön. Rhen, Anhalt, Mecklenburg, Schlesien, BORGGREVE. Erhållen vid Wismar, ZANDER. På Tüschow, sökte insekter på träden, v. STERN. I Münsterlandet flere gånger träffad, ALTUM. I Ö. Preussen sällsynt, RATHKE. Träffad i Mark, NAUMANN. Vid Berlin, SCHALOW, 1876. Ett par unga foglar erhöles vid Rhen, Neuwied, BRAHTS. I Nassau på Main vid Hochheim och på få andra ställen, RÖMER; en gång i Wetterau, JÄGER; vid Meringerau, LEU. Erhöles vid Nürnberg d. $\frac{10}{9}$ 1818, WOLF, JÄCKEL. I Schweiz mycket sällsynt, NAUMANN; erhållen i sept. 1797 och i juli 1808, SCHINZ. I Genève-dalen oregelbunden på flyttning, F.-BEAUMONT.

[?Under namn av *Lestris crepidata* BREHM omtalad såsom erhållen i Grabs d. $\frac{29}{8}$ 1879; var avmagrad, åt rått kött ur händerna och döda Möss; då han d. $\frac{11}{9}$ dödades, hade han tuberkler i de serösa hinnorna och i den ena lungan, STÖLKER.]

I Böhmen träffad utmattad i aug. 1841, A. FRITSCH, och såsom det synes flere gånger. I Galizien och Bukowina under hösten, ensam på Weichsel, ZAWADSKI.

På Hollands kust en ung fogel erhållen i nov. 1841, SCHLEGEL. I Friesland i okt. 1863 efter stark NV. storm, ALBARDA. På östlandet, Borkum, erhållen i sept. 1865, v. DROSTE.

På Shetland intager han mest NÖ. delen av ön vid små sjöar eller dammar, DROSIER. I Storbritannien och Irland sällsynt. A. G. MORE omtalar honom 1865 såsom förr häckande i Caithness. Den $\frac{16}{6}$ vid Long island 3 flockar om 20 st., hvarav en fälades. De följde Shannon, $52\frac{1}{2}^{\circ}$, i Wartisland, CRANE, 1863. Enligt THOMPSON tillfällig på Irlands kust under hösten, men enl. senare

uppgift förekommer han årligen under flyttning norr ut i juni; mest gamla foglar vid höstflyttning, WARREN, 1864. Vid Orwell, Suffolk, i okt., SAUNDERS, DRESSER.

Vid Dunkerque under storm mycket sällsynt, DE SELYS. Träffad temligen ofta i Frankrike; erhållen i Picardie i medlet av okt. 1834; vid Lille, DEGLAND.

I S. Spanien utomordentligt sällsynt; 2 unga erhållna i Gibraltar sund under vintern. I Tanger träffad 2 gånger, IRBY. Gabon, HARTLAUB. En ung fogel, originalexemplaret till *L. spinicauda* HARDY, från S:t Helena finnes i museet i Leiden, SCHLEGEL.

I det inre av det nordligaste Amerika: Hudsons bay, Mackenzie river, ROSS, BLAKISTON. Under arktiska expeditionen 1875—76 kom fogeln till vinterkvarteret i Smiths sund under första veckan av juni i stort antal, lade 2 ägg i en liten håla i marken och försvarade dem tappert, FEILDEN. Antagligen sedd i N. Atlantiska oceanen d. $\frac{23}{5}$ 1868 utanför Newfoundland vid Cape Race's longitud, TAYLOR. Erhållen på Labrador, SCHLEGEL. På Barren grounds, arktiska Amerika, MACFARLANE. Boston, LAWR. På Alaska erhållen d. $\frac{27}{5}$, allmän, BANNISTER, DR. Träffas ännu sent i okt. vid Peterpauls hamn. Fogeln synes på hösten företrädesvis leva av bären av *Empetrum nigrum*, hvilka färga träcken mörkt violett och även nedsmutsa fjädrarna, KITTLITZ.

Berglabben är mycket livlig i sina rörelser. Flygten är, såsom HOLBØLL m. fl. säga, mera hoppande än den hos *L. parasitica*. Fogeln skall lyfta vid storm helst mot vinden. Undviker de större floderna, enl. v. HOMER.

Lätet låter som 'viäh-vi-vi-vi' eller 'ziäh' eller 'i-i-ä'.

Han jagar icke andra foglar, men dyker efter föda liksom Tärnorna; vid Grönland förtär han fisk och krustacéer, likasom vid Novaja Semlja. Förtär, enl. SOMMERFELT, även Lemlar; födan

utgöres, enl. COLLETT, även av *Litorina litorea*, kråkbär, *Empetrum nigrum*, krustacéer, fisk, *Lumbrici*. Om dess levnadssätt i Lappland, har WHEELWRIGHT, som under någon tid vistats der, meddelat DRESSER några uppgifter: 'hos en fans en Fjellemmel, hos en annan en liten Råtta; vanligen förtär han de ovannämnda bären. Även befans en hava förtärt en stor Skalbagge och små krustacéer; hos de unga endast(?) bär funna. Man har sett dem jaga Ripor, och lapparna tro, att de döda dessas ungar'.

I Kvickjock börjar äggläggningen d. $\frac{3}{6}$, och sista äggen erhöles till månadens slut. Boet är i närheten av vatten, utgöres av en håla i marken med få torra grässtrån; fogeln häckar i spridda kolonier. Är ej skygg, då han har ägg. Han flyger under starkt skrik i vackra bågar över främlingens huvud. Sedan ungarna äro utkläckta, äro de deremot mycket vaksamma. KNOB-LOCK har från samma trakt meddelat, att när någon person kommer i närheten av boet, mötes han av fogeln och dess skrik. Om man då slår sig ned under 5—10 minuter, får man se, att han sätter sig på äggen, även om man är boet mycket nära. Läger 1—2 ägg den 8—15 juni; jemf. p. 954. Troligtvis fortfar äggläggningen en längre tid endast om äggen insamlas. Enligt v. HEUGLIN är fogeln mycket modig och anfaller till och med människor.

Köttet skall smaka likt Ugglornas, NAUMANN.

Av parasiter hos denna art känner man endast:

Docophorus gonothorax GIEB. och *Nirmus triangulatus* NITZSCH, hvilka leva bland fjädrarna.

Inelvsmaskar må eftersökas.

Larus rectricibus intermediis longissimis L., S.N. ed. VI 1748, 24, not.

Larus parasiticus L., Fn. II 1761, 55 (ex. p.) nec It. Vgoth., vix S.N. X l. XII.

Stercorarius longicaudatus BRISS., Orn. VI 1760, 155; ed. 1763, II 402. DE

- SEL., Fn. 1842, 156. SCHLEG., Mus. Lar. 1863, 49. NEWT., Ibis 1865, 209, 511. DEGL., GERB., Orn. II 1867, 399. GILLET, Ibis 1870, 307. FEILDEN, Ibis 1877, 409.
- ?*Catarracta cepphus* BRÜNN., Orn. 1764, 36.
- ?*Larus parasiticus* LATH., Ind. II 1780, 819.
- ?*Larus crepidatus* GM., L. S.N. 1788, 602 (eft. BRÜNN.). LATH., Ind. II 1790, 819. LATH.-B., III, II 1798, 340; IV 1812, 495. MEY., Wett. Ann. 1809, 277. CUV., R. A. 1817, 520.
- Cataractes parasita* PALL., Zoogr. II 1811, 310 (part.).
- Lestris parasitica* TEMM., Man. IV (1820) 1840, 502. ?TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 172 (ex p.). DROSIER, Loud. Mag. 1830, 326 (part.). SWAINS., Fn. Am. II 1831, 430 (Sec. K. & BL.). AUDUB., Syn. 1839, 333 JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 269. STRICKL., Ann. of N. H. 1859, 212. RICHARDS., Fn. B. A. II 430 (part.). MEY., Öfv. V. A. F. 1879, n. 6, 44.
- Lestris parasitica* var. FABER, Prodr. 1822, 105.
- Lestris Buffoni* BOIE, Ibis 1822, 562, 874; 1835, 253. MEY., Tasch. II 1822, 212. SCHLEEP, Isis 1824, 894. FABER, Hochn. Vög. 1826, 280. HORNSCH., SCHILL., Pomm. Vög. 1837, 19. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 123; Eur. Fn. 1840, 391. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 423, 427; Übers. v. PAULS., 1846, 55, 56. LÖWENHJ., V. A. H. 1843, 403, Skaoli 1845, 454. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXV. v. MIDD., Sib. Reis. II 1853, 241. BALD., N-a 1853, 442. WALL., N-a 1854, 261. BRAHTS, N-a 1855, 332. HARDY, N-a 1855, 422. C. JÄG., Wetterau, II 1857, 64. KITTL., J.f.O. 1858, 389. NILSS., Fn. II 1858, 364; ref. J.f.O. 1860, 124. J. REINH., Ibis 1861, 16. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. WARREN, Ibis 1864, 394-5. COLLETT, Christ. 1864, 222, 478; Mag. f. Nat. 1866, 160; Vid. S. Forh. 1868, 187. CNATT., Jägarf. Tidskr. 1868, 60. v. HOM., J.f.O. 1870, 436. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 104. IRBY, Ibis 1873, 97. PALM., Finl. Fogl. 1873, 627. SCHAL., J.f.O. 1876, 6. NORDENSK., Vega I 1880, 117, 320.
- Lestris crepidata* BREHM, SCHILL., Beitr. Vög. III 1822, 861. L. BREHM, V. D. 1831, 724-5; J.f.O. 1857, 355. NAUM., V. D. X 1840, 534; N-a 2 H. 1850, 18. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Fugl., 1852, 347. GÄTKE, J.f.O. 1854, 69. ZAW., Fn. 1840, 123. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, 14. SCHRAD., J.f.O. 1853, 314. LEU, Vög. 1855, 20. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861, 85. NORDVI, Öfv. V. A. F. 1862, 302. ALTUM, J.f.O. 1863, 119. ?ZAND., J.f.O. 1864, 64. v. STERN, l. c. 66. ?v. DROSTE, J.f.O. 1866, 391. ?STÖLK., Verh. St. Gall. (1875-6) 1877, 10.
- Stercorarius cepphus* STEPH., in Shaw, Gen. Z. XIII 1826, 211 (nec descr.). G. R. GRAY, Gen. B. III 1849, 563. REINH., Rink Grönl. 1857, Sep.
19. THOMPS., Irel. III 1851, 395 + *Lestris longic.* l. c. 399. SCHLEG., Mus. Lar. 1863, 49. BLAKIST., Ibis 1863, 152. MOOR, Ibis 1865, 456. COLLIN, Skand. Fugl. 1876, 627.
- Lestris microrhynchus* BREHM, V. D. 1831, 725; Vogelf. 1855, 337.
- Lestris Lessoni* 'DE CLAUDE, Mém. Soc. Lille 1838'. 'DEGL.', DE SEL., Fn. Belg. 1842, 156. SCHINTZ, Eur. Fn. 1840, 391.
- Lestris cepphus* KEYS., BL., Wirb. 1840, 240. BRUCH, J.f.O. 1853, 108. SEIDL., Sitz.-ber. Dorp. 1853-60, 44. A. FRITSCH, Cat. 1854, 42; Vög. E. 1870, 480; Wirb. Böhm. 1872, 92; J.f.O. 1872, 376. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. JÄG., N-a 1858, 171. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 65. RÖM., Verz. 1863, 70. JÄCK., Abh. Nürnberg. 1864, 133. BLAS., J.f.O. 1865, 384. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 233. BORGG., Nordd. 1869, 141. SCHWED., Syn. 1870, 31. HOLL., Wirb. 1871, 88. MEY., Öfv. V. A. F. 1871, 787. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1874, n. 3, 21. STÖLK., Ver. St. Gall. (1875-6); ref. Orn. C. 1877, 55. ROHW., Vög. Schl.-H. 1877, 23; v. HOM., Reise 1880, 86. MALM, Fn. 1877, 320. KINB., Tidskr. f. Veter. 1878, 202; Sep. Sneda fogelägg 1879, 10.
- Cataractes longicauda* MACGIL., Man. II 1843, 258.
- Lestris longicaudata* THOMPS., Irel. III 1851, 399. v. DROSTE, Bork. 1869, 362. CRANE, Dubl. Quart. Journ. 1863, 26. v. HEUGL., Ibis 1862, 65, 126.
- Lestris Hardei* + *L. spinicauda* BONAP., Consp. II 1856, 210; Comp. Rend. XLII 1856, 770.
- Stercorarius Buffoni* REINH., Ibis 1861, 3, 16. COUES, Pr. Ph. Ac. Sc. 1863, 136; ref. Ibis 1864, 127; Key N. A. B. 1872, 309; B. of N.W. 1874, 615; 'Prybilov Isl. 1874'. MALMGR., J.f.O. 1864, 491; 1865, 206, 392. SEEB., Ibis 1882, 386.
- Stercorarius parasiticus* DRESS., B. of Eur. LI, LII 1876. SAUND., Proc. Z. S. 1876, 317. COLLETT, N. Mag. f. Nat. 1877, 206.
- Spetsstjertad Labb R. S., Jägarf. Tidskr. 1874, 73.

Anm. Att jag heldre kallar fogeln *Lestris Buffoni* än *L. cepphus* beror derpå, att det synes mig mycket osäkert, om BRÜNNICH med sistnämnda namn avsåg denna art.

NAUMANN ansåg, att namnet *crepidatus* skulle, såsom hos CICERO, betyda: 'försedd med sandaler'. Jag skulle snarare tro, att ordet är nybildadt av *crepido*, som bland annat betyder strand.

201. STORLABB, *Lestris pomerana* TEMM.

Pl. LI, fig. 1.

Spetsarna å första paret stjertpennor nästan jemnbreda; tarsens längd omkring 49—53 m.m.

1. *Hane, äldre*, 1 november, Bohuslän.

Näbb rakt, spets starkt böjd, något tillbaka; näbbås kullrig, rät, föga sluttande. Käkkant rät, mot spetsen båg böjd; överkäken intryckt; underkäkens vinkel obetydlig, dess undre kant nästan rät. Pannvinkel avrundad, bakåt riktad. Näsborrar vid sömmen, riktade åt sidan, framtill högst; näsfåra kort, snedt nedåt riktad; iris »brun». Huvud ovan brunsvart; ögontrakt svartbrun med få gråhvita fläckar; ögonvrå svartbrun; huvudets sidor framtill svartbruna, bakåt hvita; haka vit. Hals vit, nedtill med svartgrå spetsfläckar; kräva vit med små, åt sidorna större, svartgrå fläckar nära fjäder-spetsarna; halsrygg nederst med svartbruna tvärband och hvitt bräm. Rygg, skulderfjädrar och kors svartbruna, till en del med bleka och nötta kanter, de längre skulderfjädrarna starkt nötta, brungrå spetsar, en enda ryggfjäder med hvitt bräm; övre stjerntäckare svartbruna. Stjert brunsvart, till en del med blekare kanter, spolar bruna, de yttre mot roten hvita; stjertpennor 6 par med avrundade spetsar, 1 betydligt längre än de övriga, de yttre avtagande. Bröst hvitt; sidor hvita med mörkbruna fläckar och tvärband; mage mörkbrun; undre stjerntäckare mörkbruna, de översta hvita med brunsvarta eller svarta, oregelbundna tvärband; slaksida svartbrun. Vingarsvartbruna; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor stora 10 med hvita spolar; armpennor 13; armbågspennor 4: 1 = armpennorna; undre handtäckare svartgrå, de övriga undre täckarna mörkbruna; undre överarmtäckare långa. Fötter brunsvarta; smalbenets höjd 24 m.m. Tars framtill ringlad; tarssula och sidor med små knöliga sköldar; simhud med räta kanter; tår: 3 > 4 > 2 > 1: klor brunsvarta, böjda, spetsiga, 2 > 3 > 4 > 1, som med spetsen når marken, 2 starkast böjd, 3 vidgad.

2. *Hona, gammal*, 21 oktober 1851, Bohuslän.

Mått uppgivna av A. W. MALM.

3. *Ung*, Nordsjön.

Liknar n:o 5. Huvud ovan och nacke brunsvarta med rostgrå fjäderkanter; huvudets sidor baktill, haka, fram- och sidhals svartgrå; hals nedtill och kräva svartgrå med rostgrå spetskanter. Rygg och skulderfjädrar svarta med

rostbruna, smala spetsbräm; övre stjerntäckare svarta med rostbruna tvärband och breda spetsbräm.

4. *Hane, ung*, 21 oktober, Kalmarsund, MEVES. Riksm.

Liknar den unga honan, men har mörkare färg. Övre delar svarta med smala, rostgrå eller rostbruna kanter. Bröst, sidor och mage mörkbruna med rostbruna spetskanter och rosthvita, mest täckta tvärband; undre stjerntäckare och slaksida hvita med brunsvarta till svarta, breda tvärband och rostgula spetsbräm; hand- och armpennor svarta, enfärgade; armbågspennor svartbruna; hand- och armtäckare svartbruna, de mellersta mindre och kanttäckarna svartbruna med smala, rostgula spetsbräm.

5. *Hona, ung*, 14 oktober, Vesterås.

Liknar den sistnämnde, men är ännu mörkare. Ovan svart med svaga brungrå spetskanter, undertill mörkbrun. Sidor, mage, undre stjerntäckare och slaksida svartbruna med gråbruna spetsbräm. Vingarsvarta och svartbruna; undre hand- och armtäckare grå, mot roten hvita, de mellersta och undre kanttäckarna mörkbruna; undre överarmtäckare långa, svartbruna med rostbruna spetsbräm med gråhvitt spetsbräm.

6. *Hona, ung*, 25 november, Bohuslän.

Huvud ovan och nacke brunsvart med grå fjäderkanter; huvudets sidor framtill likaså, baktill med brunsvarta spol- och rostgrå brämtrakter. Hals och kräva svartbruna med rostbruna spetsbräm. Rygg och skulderfjädrar svartbruna med breda, rostbruna spetsbräm, å de långa bredare, rosthvita; kors svartbrunt med rostbrunt spetsbräm; övre stjerntäckare svartbruna med rostbruna till hvita tvärband. Stjert nästan tvär, når ej bakom vingspet-

Nº	1 ♂	2 ♀	3 j.	4 ♂ j.	5 ♀ j.	6 ♀ j.	7 ♂ j.
Längd.....	—	—	—	—	—	—	507
Huvudets längd	—	89	—	—	—	—	92
Näbb, längd till pannan	38,5	—	36	40	38,5	38	—
» » » munvinkeln	—	54	—	—	—	—	56
» » fr. spets. t. näsborr.	16	15	14,4	16,3	16	15,8	16
» höjd vid roten	16	—	12,6	14,2	15	15,8	—
» » » näsborrarna	12,5	—	10	11	10,8	12	12
Näbbets bredd vid näsborr.	6,8	6,3	5,7	6,6	7,2	6,8	6,5
Näbbspetsens längd	20,4	—	17,5	19	19	19	—
Underkäkens spets, längd	—	—	8	—	—	—	—
Näsborrar	—	—	8	5	5	6	—
Vingens längd, direkt	350	335	348	340	343	340	(370)
Vingbredd.....	—	—	—	—	—	—	1265
Tumvinge.....	93	—	90	96	96	102	—
Stjert, längd.....	241	179	163	140	150	140	170
Stjertspets bakom vingspetsarna	152	160	153	121	140	135	160
Tars	—	—	—	c. 20	c. 30	c. 20	27
Tars	49	62	52	53	51	52	769
Mellantå med klo	49	—	43+9	50	48	50	—

sarna; stjärtpenor 6 par: 1 föga > de övriga, mot spetsen brunsvarta, mot roten hvita, spolar likaså, spetskanter brunhvita. Bröst och sidor brungrå med rostgula och rosthvita spetsbräm och täckta tvärband; mage, undre stjärttäckare och slaksida med rostgula och svartbruna tvärband. Vingar svartbruna och svarta med rostbruna spetsar och spetsbräm; tumvinge med 4 fjädrar: 1 och 2 svartbruna, enfärgade; handpenor utåt svarta, de yttre med obetydliga, rostbruna spetskanter; undre täckare svartbruna med rostbruna till hvita fläckar och tvärband. Tars framtill med bred grop.

7. *Hane, ung*, 9 oktober 1851, Göteborgs skärgård.

Iris brun. Mått uppgivna av A. W. MALM.

Ägg. Olivgröna; fläckar brungrå och svarta.

1. 1870, Grönland, 66° n. br., RINK. Utdraget, tillspetsadt, ljusgrönt, fläckar få.

2. Enligt BALDAMUS.

3. Enligt COLLIN.

	Nº	1	2	3
Äggets längd.....		64,7	63—64	58—61
» bredd		41,8	45—46	42—43
» spets		22,9	—	—
» reducerade längd		1,55	—	—
» rektangel		2704	—	—

Enligt DRESSER $2\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{8}$ eng. tum. Taimyr: 63—64 \times 46 m.m., v. MIDD.

Storlabben är den allmännaste arten i släktet i N. Grönland. Kommer till Godhavn i midten eller slutet av maj. Flygga ungar ses vid kusten sällan längre tid än 14 dagar. Häckar kolonivis och söder ut till Holsteinbergs distrikt. Han lever mera än *L. parasitica* av rov från andra foglar, fiskar dock även sjelv; blev fångad i snara 3 fot under vattenytan. I södra Grönland vid kusten om vår och höst, HOLBØLL. Bortflyttar från N. Grönland i nov., KRÜPER. Häckade 1883 mycket talrikt, enl. meddel. av KOLTHOFF; sedd till 82° n. br., NEWTON.

På Island sällsynt, träffad vid Myvatn och ett par häckande i sydlandet i juni 1821, FABER; häckade här även, enl. meddel.

av KOLTHOFF. Fångades stundom i snara vid Ejderens ägg, FABER.

På Färöarna såg H. C. MÜLLER endast 2 unga foglar, dock även gamla foglar erhållna, enl. meddel. av KOLTHOFF.

Vid slutet av juni 1864 träffad vid Isfjorden, A. NEWTON, MALMGREN; även på S.V. kusterna av Spetsbergen. I början av sept. 1864 visade sig en och annan under 76—75° n. br. vid återresa till Norge, MALMGREN. HOLMGREN säger sig även hava sett honom rätt ofta vid överfarten från Spetsbergen till Norge. Emellertid säger SUNDEVALL 1874, att det var högst ovisst om den förekom på Spetsbergen. Man synes icke derifrån hava erhållit någon fogel av denna art, hvilket även är A. NEWTONS mening. Vid Beeren Eilands latitud allmän på havet; i juni sågos der unga foglar, MALMGREN. Mellan Beeren Eiland och Norge sågos många.

I Varangerfjorden årligen under vår och höst, mot slutet av juni sågs den flyga nedåt Tanadalen; påstås häcka(?); ses i Gomvik under hela sommaren; ett ägg derifrån liknade ett av denna art från Grönland, SOMMERFELT. En flock träffades i juni 1855 i Berlevaag, Finmarken; även annars träffad under häcktiden, COLLETT, 1877. På Lofoten d. $\frac{2}{7}$ och i aug. 1817 talrik; Vestfjorden, BOIE. I Trondhjem vintern 1876—77 flere äldre och yngre foglar, COLLETT. I Kristianiafjorden många individer i slutet av okt. 1838, 10 st. ungfoglar skötos. Ej sällan om hösten i Kristianiafjorden, stundom efter storm talrik, erhållen i Hackedalen, RASCH. År 1837 flere erhållna i Kristiania; en erhöles der omkring 1850. Besöker kusterna under höst och vår i större eller mindre flockar; hösten 1879 kommo flere unga foglar in i nämnde fjord; erhöles då även vid Farsund; vid Drammen d. $\frac{8}{10}$. En del av dessa var

ytterst avmagrad. Vid Kristiania erhållen i okt. och nov. Tillfällig inne i landet. Till Ramsfjorden skall en i okt. 1858 följt en flock av *St. hirundo*. I Kristianiafjorden stundom talrik efter stark storm, såsom i okt. och nov. 1834 och i slutet av okt. 1837, COLLETT. Häckar icke i Norge.

I Östersjöns nordliga trakter och å de yttre skären, NILSSON. Erhållen i april 1842 i Luleå lappmark, LÖWENHJELM. Fångad i Orsa i Dalarne d. $\frac{20}{9}$ 1876, AHLN, THEORIN. Erhållen i Nyköpings skärgård d. $\frac{24}{10}$ 1870, SUNDSTRÖM. I Sverige i allmänhet sällsynt vid kusterna. Erhållen tio mil NV. om Vesterås vid Klotens bruk hösten 1863; först uppgiven såsom Spetsstjertad Labb. I Vestmanland hösten 1870; i Visby i okt. 1870. Erhölls d. $\frac{18}{10}$ 1879 vid Sjöryd vid en vik av Venern, var utmagrad och ej skygg; samma år fälades åtminstone 9 st.: vid Kalmar 4, Vesterås 1, Upsala 2, Helsingland 2 st. Var samma år vid Engelska kusten ovanligt talrik, LINDBLAD. Under sept. och okt. hava i Kalmarsund unga foglar träffats i mängd, enl. meddel. av KOLTHOFF. Utanför Kalmar skötos 3 st. under flyttning d. $\frac{4}{10}$ 1868, enl. meddel. av LUNDBORG.

I Bohusläns skärgård på senhösten sällsynt. I Uddevalla i okt. 1862. En funnen död på hösten i nov. 1874, CEDERSTRÖM. I Bohuslän dessutom erhållen d. $\frac{25}{11}$; i Lysekil d. $\frac{8}{11}$ 1874; i Göteborgstrakten d. $\frac{9}{10}$, $\frac{21}{10}$ 1851, d. $\frac{25}{10}$, $\frac{30}{10}$ 1874, MALM.

En hane erhållen på Landö, NÖ. Skåne, d. $\frac{26}{9}$ 1856, WAL-LENGREN. Vid Malmö gamla foglar erhållna: en hane 1853, en dylik d. $\frac{9}{11}$ 1879 fångad levande på stranden nära slottet och en annan samma dag, enl. meddel. av EURENIUS. Sedd under vintern vid Falsterbo, erhållen vid Trelleborg och Ystad, enligt meddel. av C. MÖLLER. Vid Ystad en ung hona fångad på lax-

krok d. $\frac{26}{10}$ 1870. En gammal hane fångades levande d. $\frac{26}{10}$ 1871. En ung fångad d. $\frac{11}{11}$ 1881, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

I Öresund d. $\frac{24}{10}$ 1848 och d. $\frac{12}{12}$ 1849. Vid Helsingör, KJÆR-BÖLLING. Vid Köpenhamn hösten 1850 2 st., i Randersfjord d. $\frac{25}{10}$ 1870 2 st.; i Sjörtingfjord d. $\frac{23}{10}$ 1874; vid Flade sjö d. $\frac{7}{11}$; i Berkelse i okt. 1857; i Ribe d. $\frac{16}{10}$ 1858; i Kjöge i början av nov. 1876; vid Brunnsbüttel och Næstved i nov. och dec. 1831 och 1834. Träffad i Aabenraa under vintern, i Lindeved d. $\frac{1}{11}$ 1838; i Slesvig i okt. 1828, BENICKEN; i Flensburgsviken d. $\frac{30}{10}$ 1830, COLLIN. Vid Flensburg skola 4 st. hava blivit fångade 1879 d. $\frac{30}{9}$, Jahresb. I Slesvig och Holstein under vintern flere gånger träffad både vid kusterna och inne i landet, men synes icke vara regelbunden, ROHWEDER. Vid Husum på Nordsjön 1879 några gånger efter storm, Jahresb.

Allmän(?) vid Ishavets kuster, A. W. MALM, 1844. I Finland träffad d. $\frac{8}{11}$ 1848 i Ingå skärgård. Vid Porkkala omkring d. $\frac{12}{12}$ 1851, M. v. WRIGHT, vid Thusby d. $\frac{28}{10}$ 1861, vid Toby-åns utlopp en gång på hösten, PALMÉN; i Nyland 3 unga foglar träffade. Några unga foglar erhållna på skären vid Helsingfors?, v. NORDMANN.

Häckar på Kanin-halvön; vid Arkangel tillfällig, SEEBOHM. I museet i Arkangel finnes en av denna art, ALSTON, BROWN; troligtvis har den erhållits i trakten. I Arkangels guvernement, GOEBEL. I Lachta, St Petersburgs guvernement, erhållen 1834, BRANDT. Östersjöprovinserna, enl. SCHWEDER.

På Novaja Semlja talrik, GILLET; der och å Vajgats är detta den allmännaste arten i släktet. Lever mest av Lemlar; ses ej sällan i flock, i synnerhet på isbergen, v. HEUGLIN. Häckade särdeles talrikt på tundran vid Taimyr-floden. Vid Boganida erhöles en enda på flyttning d. $\frac{12 \text{ juni}}{31 \text{ maj}}$, om hösten talrik. Vid

Taimyr under 74° n. br. erhöles d. $\frac{1}{2}$ juli de första äggen. Norr om $74\frac{1}{2}^{\circ}$ n. br. sågs ingen. Vid Udås mynning erhöles en ung fogel d. $\frac{3}{22}$ sept. Vid Taimyr erhöles ägg, v. MIDDENDORFF, se p. 959.

Från Kamtschatka omtalas den av PALLAS, som ansåg den vara en varietet av den vanliga arten.

Vid Danzig, BÖCK, flere gånger träffad, och i Nordtyskland ej just sällsynt; i Anhalt några gånger träffad, samt i Schlesien och vid Mosel, BORGGREVE. I Pommern sällsynt flyttfogel, HORN-SCHUCH, SCHILLING. I Ö. och V. Preussen sällsynt, RATHKE. I Mark mycket sällsynt, erhöles vid Frankfurt a. O., BECHSTEIN. Träffad i Westfalen och Dieppe, enl. v. DROSTE, som säger, att BOLSMANNS och MEYERS uppgifter äro osäkra. En ung fogel funnen död i Anhalt d. $\frac{1}{3}$ 1837; unga foglar erhöles i Sachsen, Thüringen, NAUMANN. Träffad på Rhen, RUHL, samt vid Main, RÖMER. På Main, mellan Hanau och Offenbach, erhöles d. $\frac{1}{6}$ 1810. En vid Offenbach am Main hade erhölet ett lätt sår och levat länge tillsamman med fjäderfän. Vidare erhöles vid Offenbach a. M. d. $\frac{2}{9}$ 1882, var i godt tillstånd, men togs med händerna, vägde 452 gr.; [iris gråbrun, näbb blygrått, spetsen hornsvart, fötter blygrå med lederna köttfärgade, simhinnor och klor gråsvarta] hade förtärt Daggmask. Den $\frac{2}{9}$, under ett av de senare åren, hade SACHSE erhölet honom i sin hemort.

En gång erhöles på en äng vid Nürnberg. Den $\frac{2}{6}$ träffades en ung fogel, JÄCKEL. En fångad levande den $\frac{2}{6}$ vid Gerthofen, LEU.

Träffad på sjöarna i Schweiz, Furka, i okt. 1834, RIVA. Vid Gams erhöles d. $\frac{2}{6}$ 1860 utmagrad, STÖLKER. Vid Tschirndorf 1879 d. $\frac{1}{2}$ funnen död. I Ober-Gerlachsheim, 20 km. söder om Görlitz, 1879 d. $\frac{3}{9}$ tagen utmattad, Jahresb. På Zürichsjön tagen levande, men den levde endast några dagar. Nästan

alla år ensam på sjöarna i Schweiz, men mest i sept. I juli 1834 en erhöles levande. Alla, som erhölets, hava varit unga foglar, SCHINZ.

Till Oberlausitz kommer han sällan och endast unga foglar, TOBIAS. I Böhmen årligen, men mest unga utmattade foglar, hvilket förklaras av de rådande NV. stormarna, FRITSCH. I början av nov. flere iakttagna vid Traunsee, en hane erhöles, v. TSCHUSI, 1880. Vid Laibach erhöles d. $\frac{3}{9}$, K. FRITSCH. Erhöles 1854 i trakten av Salzburg, v. TSCHUSI. På Neusiedlersjön en ung 1830 erhöles till museet i Wien. En erhöles i Österrike 1859, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN.

I Galizien och Bukowina på floderna om hösten en och annan, SAWADSKI. Vid Troppau 1881 d. $\frac{2}{9}$ en fäld, Jahresb. I Mariahof, Obersteiermark, HANF, v. TSCHUSI. I Transsylvanien träffas ensamma tillfälligtvis på hösten, DANFORD, BROWN.

I Oldenburg 1878 oregelbunden på flyttning, Jahresb. På Elbe vid Hamburg, BOIE, COLLIN. I Friesland vid storm ej sällsynt inne i landet, ALBARDA. I full och nära full dräkt erhöles från Nordsjön; i ungdäkt d. $\frac{2}{3}$ 1841 vid holländska kusten, SCHLEGEL.

På Britiska öarna om vintern icke sällsynt, YARRELL. På Orken-öarna, GOULD. På Firth of Forth och Newhaven, JARDINE. THOMPSON ansåg år 1851, att den under höst och vinter på Irlands kuster var tillfällig, erhöles i okt. och dec. WARREN säger 1864, att detta var den sällsyntaste arten, men att den årligen besökte Irland på flyttning söder ut i okt.; de flesta unga i höstdäkt. På plattformen under Combe Hill ansåg man år 1821, att 100 par häckade, VETCH. På Ö. kusten av England ett par erhölet levande, GOULD. På Storbritanniens kust under

höst och vinter sällsynt; unga foglar vanligast. I Skottland och Irland allmännare, DRESSER. År 1879 på Englands kust talrik.

Vid Belgiens kust efter storm under höst och vinter tillfällig, även träffad inne i landet; likaledes på la Moselle. De gamla sällsynta, DE SELYS.

I Picardie, VIEILLOT. Efter storm erhöles över 50 st. vid Dieppe, DEGLAND. Till Frankrikes kuster kastades efter en orkan, som varade flere dagar i okt. 1834, en stor mängd, mest unga foglar och efter N. eller NV. vind, DEGLAND, GERBE. Båda uppgifterna röra möjligtvis samma händelse. I Savoyen mycket sällsynt, unga foglar erhållna d. $\frac{17}{10}$ 1848 och d. $\frac{11}{11}$ 1851; vid samma tider erhållen vid Genève, BAILLY. I Provence om vintern sällan en och annan, J. W. v. MÜLLER.

Allmännare än de övriga arterna av släktet vid Malaga om vintern, SAUNDERS.

Träffad vid Milano, Angera, PIETRO PAVESI, 1872. I Toscana, SAVI. I Italien sällsynt, erhållen vid Genua d. $\frac{3}{5}$ 1876, vid Pinerolo, Piemont, vintern 1855 och vid Pisa vintern 1839, GIGLIOLI, 1881. En gång fångad 20 eng. mil norr om Malta, SCHEMBRI, C. A. WRIGHT. Venedig, Adriatiska havet och Medelhavet mycket sällsynt, RIVA, NAUMANN.

På vägen till Madeira kommo omkring 30 st. nära fartyget, A. NEWTON, 1863. Träffad i Afrika till Walwich bay, DRESSER.

Mycket sällan och undantagsvis visar han sig i S. Asien. En gammal fogel fångad vid 16° 20' n. br.; omnämnes såsom träffad på Burmese-kusten, JERDON. På kusten söder ut träffad i juli. Från Tokioviken erhållen första gången i Japan, BLAKISTON, SEEBOHM. Träffad i N. Australien, DRESSER.

Vid Walden Island sedd vid 82° n. br., PERRY; tillfällig, EVANS, STURGE. Mackenzie river, B. ROSS. Hudsons bay, BLAKISTON. I arktiska Amerika under häcktiden; Canada utgör sydgränsen under vintern, ALLEN. Vid Susquehanna i sept. 1839; gamla foglar sällsynta i Förenta staterna. Skall hava blivit träffad vid Valparaiso, DRESSER.

Till sitt levnadssätt liknar han Kustlabben. Han tillhör den högre norden; håller sig mest vid eller på havet, visar sig sällan i inre trakter, som äro avlägsna derifrån.

Flygten är lugn utom vid jagt, då den är mycket livlig och omvexlande, dock i mindre grad än hos *Lestris parasitica*.

Lätet: 'i-äh i-äh', vid boet 'vev vev', liknar, enl. FABER, en hunds skällande. Han anfaller Tärnor och mindre Måsar och jagar dem, tills han erhåller den fisk, de fångat, men han fångar även sjelv sådan. Han slukar *Procellaria pelagica* hel, såsom man iakttagit vid kusten under en höststorm, NAUMANN. De unga foglarna söka föda på land, såsom Dagmaskar, insektlarver, puppor, Skalbaggar, Gräshoppor, Spindlar, Möss.

På Island drar han inåt landet för att häcka, FABER. Både hanen och honan hava 2 ruvfläckar. Ruvar under 4 veckor.

Fiender: Havsörn och Jagtfalk; Räven tar stundom ungarna.

På Island fångas han icke sällan i snaror, satta över Ejderens bo.

Köttet skall vara dåligt, men äggen smakliga.

Stundom har man underhållit honom i tamt tillstånd. Uthärdar fångenskap under flere år, NAUMANN. Ett par fans levande, enl. GOULD, för längre tid tillbaka i zoologiska trädgården i London.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus euryrhyndus GIEB.; *D. cephalus* DENN.; *Lipeurus modestus* GIEB.; *Colpocephalum* GIEB.

Av inelvsmaskar är endast funnen:

Ascaris spiculigera RUD., i matstrupen.

Artnamnet *pomatorhina* skulle betyda näslock, hvilket icke kan anses vara en förbättring av det först begagnade, då det har en alldeles olika betydelse, och det icke finnes någon särskild anledning att med avseende på fogelns näslock uppkalla honom derefter. Det enklaste, enl. min mening, är att rätta det äldsta brukbara namnet till *pomerana*, såsom överensstämmande med TEMMINCKS mening.

- Stercorarius striatus* BRISS., Orn. VI 1760, 152; ed. 1763, 401.
Larus kreask LATH., Ind. 1790, 818 (partim).
Lestris parasitica RETZ., Fn. 1800, 160 (ex p.). 'TEMM., Man. 1815, 512.'
 NILSS., Orn. 1821, 181 (ex p.).
Larus parasiticus MEY. u. W., Tasch. II 1810, 490 (nec L.).
Larus crepidatus MEY. u. W., Tasch. II 1810, 493.
Catarractes parasita var. *camtschatica* PALL., Zoogr. II 1811, 312.
Lestris pomarina TEMM., Man. '1815, 514'; II (1820) 793, IV 1840, 495.
 FABER, Prodr. 1822, 104; Hochn. Vög. 1826, 49, 66 etc. MEYER, Tasch. III 1822, 210, VETCH, Mem. Wern. Soc. IV, 1822, 237. BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 134; Reise d. Norw. 1822, 331, 338-341; Isis 1822, 562. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 171. VIEILL., Gen. d. Ois. 1825, 220. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. GOULD, P. Z. S. 1831, 151; 1852, 189. SWAINS., RICH., F. B. A. II 1831, 429. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 19. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 123; Eur. Fn. I 1840, 388. ESM., Mag. f. Nat. 1838, 376. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 380. AUDUB., Syn. 1830, 332. ZAW., Fn. 1840, 123. KEYS., BL., W. Eur. I 1840, 240. NAUM., V. D. X 1840, 487: N-a 3 H. 1850, 18. DE SERR., Migr. 1842, 100. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 426; Übers. v. PAULS., 1846, 54. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 265. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXIV; Mus. Lar. 1863, 47. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 208. LÖW., V. A. H. (1843) 1844, 403, 408. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, 14. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 50; Danm. Fugl. 1852, 345; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215. BÖCK, Ber. Priv.-Schule 1851, 4, 21.

THOMPS., Irel. III 1851, 392. v. MIDD., Sib. Reise II, II 1851, 240; ref. v. HOM., Wand. 1881, 201; Isep. 1855, 80. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. TOB., J.f.O. 1853, 217. BALD., N-a 1853, 443; 1858, 126. WALL., N-a 1854, 260; Öfv. V. A. F. 1866, 4. LEU, Vög. 1855, 20. J. REINH., J.f.O. 1854, 442; Ibis 1861, 16. DEGL., N-a 1855, 423. LLOYD, Ant. II 1855, 214. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. JÄCK., N-a 1856, 250. KRÜP., N-a 1857, 12. C. JÄG., Offenb. Ver. Nat. 1858, 48. NILSS., Fn. II 1858, 357. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 173. NEWTON, P. Z. S. 1861, 401 (ägg). BLAS., List. B. Eur. 1862, 23 (Coprotheres). SOMM., Öfv. V. A. F. 1862, 74, 85. RÖM., Verz. 1863, 70. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 116; Üb. J.f.O. 1863, 359, 448. H. C. MÜLL.; Vid. Meddel. (1862) 1863, 64. v. NORDM., J.f.O. 1864, 381. WARREN, Ibis 1864, 394-5. JÄCK., Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 533. COLLETT, Christian. 1864, 221; Vid. S. Forh. 1868, 187. RIV., Orn. 1865, 517. ALBARD., Henkl. Fn. III 1866, 233. BORGGR., Nordd. 1869, 141. v. DROSTE, Bork. 1869, 358; Z. G. 1873, 149. SCHWED., Syn. Vög. 1870, 31. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 436; Reise 1880, 16, 86. A. FRITSCH, Vög. E. 1870, 478; Wirb. Böhm. 1872, 91; J.f.O. 1872, 376. AHLN, Jägarf. Tidskr. 1871, 82. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 91, 106. v. TSCHUSI, J.f.O. 1871, 121; Z. G. 1875, 460; Vög. Salzb. 1877, 89; J.f.O. 1880, 138. SAUND., Ibis, 1871, 401. v. PELZ., Abh. Wien. XXI 1871, 727. HOLMGR., Sk. Fogl. II 1871, 986. SUNDSTR., Bih. V. A. H. 1872, 42. LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1872, 128, 192; 1880, 36. GOEB., J.f.O. 1873, 420. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 622; J.f.O. 1876, 60. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. Ak. 1874, 249. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23. CED., Jägarf. Tidskr. 1875, 158; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 62. SCHAL., J.f.O. 1876, 6. COLLIN, Skand. Fugl. 1876, 624. STÖLK., Verh. St. Gall. N. G. (1875-6) 1877, Sep. 9. PAVESI, Rendiconti del R. Ist. Lomb. Ser. II, x fasc. 20, 1877, 6. Jahresb., J.f.O. 1878, 435; 1880, 406; 1882, 95, 386; 1883, 75. KNUTSON, Jägarf. Tidskr. 1879, 236. BRANDT, J.f.O. 1880, 252. NORDENSK., Vega I 1880, 117. GIGL., Ibis 1881, 220. SACHSE, Orn. C. 1882, 177. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 179. J. SCHMIDT, Z. G. 1883, 45.

Stercorarius pomarinus VIEILL., N. Dict. d'Hist. N. XXXII 1819, 159; '1825, 220'. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 155. GRAY, Gen. III 1849, 652. BRUCH, J.f.O. 1853, 108. BAILLY, Orn. Savoie IV 1854, 325. REINH., Rink, Grönl. 1857, Sep. 19; Ibis 1861, 3, 16. LAWR., B. of N. Am. 1860, 838-9. COUES, Proc. Phil. Ac. 1861, 243; 1863; ref. Ibis 1864, 127. BLAK., Ibis 1863, 152. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 151. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1864, 411; J.f.O. 1865, 270. DEGL., G., Orn. II 1867, 394. GILLET,

Ibis 1870, 307. ALLEN, Mus. Harv. Coll. II 1871, 404-11. DANF., Br.,
Ibis 1875, 433. BLAK., SEEB., Ibis 1884, 32.

[? *Lestris crepidatus* SCORESBY, Arct. Reg. I 1820, 535.]

Cataractes pomarinus STEPH., Shaw Gen. Z. XIII 1826, 216. BLYTH, Ibis
1859, 464. F. BAIRD, J.f.O. 1866, 351; Ibis 1867, 292. THEORIN, Fört.
1880, 4.

Lestris sphæriuros BREHM, V. D. 1831, 718.

Lestris striatus EYTON, Cat. Br. B. 1836, 51.

Coprotheres pomarinus REICH., Syst. Av. 1850, Pl. 52. Pr. BONAP., N-a
1854, 210. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 85, 384. MALM, Fn. 1877,
316.

Stercorarius pomatorhinus NEWTON, Syst. Av. 1855, 509; Ibis 1865, 510.
COUES, Key to N. A. B. 1872, 309; B. of N. W. 1874, 607; 'Prybi-
lov Isl. 1874'. COLLETT, Mag. f. Nat. (1873-6) 1877, 208.

Lestris pomatorhinus PREYER, ZIRKEL, Reise 1862; ref. SCLAT., Ibis 1862, 297,
NEWTON, Ibis 1863, 190-1. v. HEUGL., Ibis 1872, 65. ALST., Br., Ibis
1873, 72. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1874, n. 3, 22.

Spetsstjertad Labb Jägarf. Tidskr. 1866, 213.

[*Larus parasiticus* MEY. u. W., Tasch. II 1810, 490, är av COUES uppförd
såsom synonym till denna art, men hvarken av MEYER uti Zusätze eller
av NAUMANN.]

202. HAVSLABB, *Lestris catarrhactes* (L.) LIL.

Stor Labb. Pl. LXXIX, fig. 3.

Mellersta stjärt pennorna bakåt breda, föga längre än de
yttre.

1. *Hane*, 28 juli 1843, Färöarna, P. A. HOLM.

Hela fogeln ovan mycket ljus, fläckig. Stjärt pennor 6 par: 1:a paret 11
m.m. > de övriga. Vingens hvita fläck utåt begränsad av första hand pennans
svarta utfan, hvilket dock närmare basen är hvitt; hand pennor: 1 > 2 > 3.
Klor: 2 nästan = 3 > 4 > 1.

2. *Hane*, 1843, Färöarna, P. A. HOLM.

Har fjäderklädnaden mörkare, nästan svart. Stjärt pennornas kanter av
nästan samma färg: 1:a paret 15 m.m. > de övriga. Vingar till största
delen mörkbruna; 1:a hand pennan till midten hvit.

3. *Hane, gammal*, 24 augusti 1843, Färöarna, P. A. HOLM.

Näbbhuden fårad parallelt med basen. Huvud mörkare brunt. Fjä-
derklädnaden ovan och halsen mörkbrun med ljusare hvita och bruna fjä-
derspetsar. Stjert tvär; stjärt pennor med ljusare kanter, spolar hvita, under-
till grå med rostbruna flammor; hand pennor till midten hvita, 1 i utfan
svart. Tars baktill och tåsulor med utstående starka knöliga sköldar.

4. *Hane, i ruggning*, 18 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Stjärt pennor jemnt avtagande utåt, brunsvarta med brungrå spetskant,
men 5:te < 6:te, svartbrun med smalt spolband och utkant brungrå (ej
fäld). Hand pennor alla nya, men 1 obetydligt > 2; 1:a hand pennans utfan
endast vid roten hvitt och täckt av hand täckarna, hvadan den hvita fläcken
å vingen begränsas utåt av svart. Kräva, bröst, mage och undre stjärttäc-
kare gråbruna med svartbruna spetsfläckar.

5. *Hane, i ruggning*, 18 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Liknar n. 4. Undertill gamla fjädrar med bruna spetsar, nya, utvuxna,
spetsar svartgrå. Fjerde stjärt pennan först fäld, den nya nära fullvuxen,
svart, de övriga gamla. Hand pennor: 1:a till höger 5 m.m., till venster 33
m.m. > 2; 10:de nyss fäld. Armpennor: till höger 9:de, till venster den
8:de i utväxt. Testes halvmånformiga, svarta.

6. *Hane, gammal*, 11 september 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart, hoptryckt, spets klolikt nedböjd; näbbås från roten slut-
tande; näsås något nedtryckt, spetsen krökt i $\frac{1}{4}$ cirkelbåge. Käkkant

vågformigt böjd, utom vid spetsen intryckt; underkäken nästan rät, vid spetsen bågformigt nedskuren. Pannvinkel å spetsen avrundad, bakåt riktad. Näsborrar framtill högst med en uppåt riktad vinkel, bakåt låga; näslocken å båda sidor å näsåsen förenade, bilda en från roten gående böjd hornskiva med bågformiga upp- och bakåt riktade tvärstrimmor (spår efter tillväxten); näsborrharnas framkanter förenade med näbbklon genom en denna överskjutande kant. Denna hornskiva synes motsvara vaxhuden hos rovfoglarna. Underkåkens spetskant rät, vinkeln mycket trubbig, låg. Huvud ovan svart; ögonvrå vid ansigtsranden med uppåt riktade fjädrar; ansigtsrand å båda käkarna med lika långt, till nära gapets midt gående spetsiga vinklar; haka fjäderklädd ända fram i den spetsiga hakvinkeln. Fram- och sidhals samt kräva svartbruna med bruna spetspolfläckar; halsrygg, rygg och skulderfjädrar svarta med gråbruna spetsfläckar; kors och övre stjärtäckare svarta. Stjert rät; stjärt pennor nästan jemnbreda, 1 mot spetsen jemnbred och obetydligt längre än 2. Bröst, sidor, mage och de mindre undre stjärtäckarna svartbruna med bruna spetspolfläckar, de större av de sistnämnda brunsvarta; slaksida svart. Vingar spetsiga, svarta med, utom vid spetsen, hvita spolar och mot roten hvita pennor, bildande ett hvitt tvärband; handpennor: 1 liten svart, stora 10: 1 > 2 > 3, utfanet å 1 framtill hvitt, den svarta färgen börjar längre fram än å de följande, hos hvilka den hvita når till omkring midten av hvarje penna å den hoplagda vingen; det hvita endast å 1—5; 10:de i utväxt, 9:de utgöres endast af en liten svart spets; armpennor 16 (möjligen 17), efter den 16:de en utskjuten spets, vid roten dold av täckfjädrarna, hvita; armbågspennor 4 (möjligen 5), spetsar svarta,

vid roten gråhvita; överarmpennor av samma färg; handtäckare av vingens färg, vid roten hvita, de små vid roten grå; undre hand- och armtäckare gråbruna, de mellersta och undre kanttäckarne svarta; undre överarmtäckare långa, brunsvarta. Fötter svarta; skenben fjäderklädt till fem sjattedelar. Tars nästan trind, framtill med 16 sköldar, korta, breda, upp- och baktill svarta; tarssula med korniga, små sköldar, liksom å simhud ovan och under ävensom tårna undertill och å sidorna samt hela första tån; tår: 3 > 4 > 2 > 1; 1 kort utan simhud; simhinnor vida med hela kanter; klor: 2 > 3 > 4 = 1, svarta, starkt krökta, spetsiga, sidor släta, trampytor smala.

7. *Hona, gammal, i ruggning*, 24 juni 1871, Karlstad, LARSSON. Riksm.

Näbb svart och gråsvart. Huvud ovan brunsvart, panna nederst och hjessa med rostgula spetsar; ögontrakt brunsvart; huvudets sidor och haka mörkbruna med nästan täckande spolband och spetsfläckar, å framhals och kräva rostbrun, å sidhals och halsrygg rosthvit. Rygg brunsvart med rostbruna spoltrakter; skulderfjädrar likaså, men å en del, i synnerhet hos gamla fjädrar, äro spoltrakterna hvita; kors och övre stjärtäckare brunsvarta med rostbruna sparsamma flammor och fläckar. Stjert avrundad, når ej vingpetsarna; stjärt pennor 6 par, 1 obetydligt > 2 > 3 > 4 = 5 = 6, 2, 3, 6 nya, svarta med smala, brunhvita spetskanter, 4 och 5 i utfan något blekare, svartbruna, 1 med nötta grå spetsar, spolar utom vid spetsarna och pennorna vid roten hvita. Vingar spetsiga, svartbruna, fläckiga och svarta; handpennor: 1 föga > 2, hvita, spetsdelar svarta, spolar hvita; handtäckare svarta med gråhvita spetskanter, de små gråbruna med gråhvitt bräm; armtäckare brunsvarta och svartbruna med bleka, brunhvita spets-

	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♂	6 ♂	7 ♀	8 ♀	9 p.
Längd	c. 614	c. 604	c. 608	563	575	600	—	595	—
Huvudets längd	—	110	110	115	108	114	—	110	—
Näbb, längd till pannan	48	48	48	55,5	49	54	27	54,5	18,5
» » » munvinkeln	72	72	70	75,5	68	73	—	70	—
» » » från spetsen till näsborrharna	—	—	—	23	20,5	20	19,5	22,5	—
» höjd vid roten	21	21	21	21	20	22	21	22	—
» » » näsborrharna	—	—	—	17,5	17	17,5	19	17	—
Gapets bredd	34	34	33	37	37,5	35,5	—	38,5	—
Näbbets bredd vid näsborrharna	—	—	—	11,5	10	11	10,6	11,3	—
Underkåkspetsen, längd	—	—	—	14,5	13	13	11,5	15	—
Näsborrar	—	—	—	12,5 × 2,5	11 × 2	12,2 × 2,6	9 × 1,6	11 × 2,5	—
Vingens längd, direkt	385	421	411	382	366	392	390	393	—
Vingbredd	—	—	—	1320	1306	1380	—	1410	—
Tumvinge	—	—	—	120	127	134	120	131	—
Stjert, längd	165	165	163	152	166	165	152	170	—
Stjertspets till vingpetsarna	—	—	—	29	0	0	—	32	—
Tars	69	62	69	70	66	73	66	71	24
Mellantå med klo	63	63	64	71	71	79	69	76	25
2:dra tåns klo	14	16	16	15	15	15	14	15	—

kanter, hos en del nötta, de mellersta och kanttäckarna dels brunsvarta med svartbrunt svagt bräm, dels mörkbruna, rostbruna och hvita, nötta; undre handtäckare svartgrå; undre armtäckare gråbruna, de övriga mörkbruna; undre kanttäckare med rostgrått, smalt bräm; undre överarmtäckare långa, svartbruna. Fötter svartbruna. Tars framtill med oregelbundna tvära sköldar; klor svarta.

8. *Hona*, 15 september 1875, H. C. MÜLLER.

Fjäderklädnaden ovan och undertill med rosthvita fjäderspetsar. Femte paret stjärt pennor nästan fullvuxet.

9. *Dundrägt*, 28 juni 1872, Färöarna, C. MÖLLERS samling.

Näbb svart; kalkspets hvit med oval bas. Hela fogeln ovan ljus brungrå, undertill vitgrå, inga fläckar; klor krökta, spetsiga, skarpa.

Ägg. Bukiga, något tillspetsade, grovt punkterade, spridda, större granulationer; bruna, brungrå, olivbruna, olivgrå eller gröngrå; fläckar medelstora, spridda; grundfläckar perlemorgrå till svartgrå; ytfläckar bruna.

1. 25 maj 1881, Island. Meddel. av MEVES. Olivbruna, fläckar talrikast och störst å basen.

2. 1871, Orkney, DUNN. Olivgrå.

3. Färöarna, BENZON. Brungrått.

4, 5. Färöarna, BENZON. Bruna.

6. 1862, Färöarna. Olivgrått; ytfläckar olivbruna.

Havslabben tillhör åtminstone arktiska trakter av båda hemisfererna, har vidsträckt utbredning i N. Amerika.

Vid Grönlands sydkust träffad två gånger av HOLBØLL, som ansåg den egen för S. Grönland. Häckar ej i Grönland, J. REINHARDT.

Sedd utanför Langenäs och Seglenäs, ej allmän. På Nordlandet en och annan, MOHR, 1786. Den är ej sällsynt på Island, då den der häckar i stora kolonier, GRABA. Han är på Island allmän stannfogel vid kusten, FABER. Häckar kolonivis rätt allmänt och är en verklig havsfogel. Närmar sig aldrig land utom vid fortplantningstiden. Flyger på Island stundom en halv mil inåt landet och häckar på sandslätter vid sött vatten. FABER kände 4 platser i sydlandet, der han häckade kolonivis. Börjar komma från havet i början av april; lägger ägg, aldrig mer än 2, i blotta sanden. I början av juli har han små ungar; i medlet av samma månad hava ungarna grått dun; i slutet av aug. äro de vuxna. Kort tid derefter lemna de häckplatserna och kusten; de leva sedan på öppna havet. Uti en koloni funnos 1821 omkring 100 par. Hemtar stundom på ända till 2 mils avstånd i fogelberg födan åt ungarna, bl. a. ungar av *Procellaria glacialis*. Förföljer sällan *Sula* och de stora Måsarna; följer fiskarbåtarna till platser, der man fångar *Squalus carcharias* eller *Sq. glacialis*, FABER, och uppsnappar fiskavskräde, dit dock icke levern hör (denna användes till leverolja, för hvars skull fisket anställes); håller sig merendels på havet, följer hajfiskfångarne, tar på krok

	Nº	1 a	b	2 a	b	c	3	4	5	6
Äggets längd		68,6	68,5	67,8	67,6	66,6	63,6	70	72,0	66,9
» bredd		50	48,7	47,8	50	48	49,6	50,5	47,5	48,5
» spets.....		18,6	19,8	20	17,6	18,6	24	19,5	25,6	18,4
» reducerade längd		1,37	1,4	1,42	1,35	1,39	1,48	1,39	1,55	1,38
» rektangel.....		3430	3336	3241	3880	3197	3651	3535	3388	3245

Ägg troligtvis från Färöarna: 64,5—81×46—51, COLLIN; 68—72×48—50 BALDAMUS; $2\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{10}$ — $2\frac{3}{10} \times 2$ eng. mått, DRESSER. Ägg av *L. antarcticus*, insamlade av LAYARD, skilja sig mycket från de förra, DRESSER. Från Chathamöarna, Ö. om Nya Zeeland, äro mått uppgivna av HUTTON, se pag. 969.

med hajlever till bete; syntes vid Island 4—5 mil från land d. $\frac{1}{5}$, KRÜPER, 1857. Erhållen på Grimsö d. $\frac{27}{8}$ 1860, SCHLEGEL.

Skall komma till Färöarna i medlet av april, bortflyttar vid Mikelsdag, är en rovfogel, tager små lam, LANDT, 1800. Den är här talrik och hatad; kan med ett enda hugg med näbbet krossa en *Mormon*. Bor på bergsryggarna. Bale göres av honan endast genom att vrida kroppen omkring i gräset. Äggen läggas under de första dagarna av juni. På Sandö häckade omkring 50 par; d. $\frac{2}{3}$ voro somliga ägg ruvade omkring 8 dagar. Den $\frac{1}{4}$ voro ungarna dels halv vuxna, dels vuxna. De ätas icke på Färöarna, enligt GRABA, som fann dem vara mest välsmakande bland alla foglarna.

Kommer, såsom redan är nämnt, i medlet av april, drager bort i början av okt. Förföljer de större Måsarna, i synnerhet *Larus fuscus*; håller sig därför på havet till sillstimmen, av hvilka han själv fiskar. Förtär även av döda Hvalar. Han fångas här på krok med späck eller fisklever till bete; tager ägg, Lam, Gäss, Änder och andra foglar, som han med ett enda hugg dödar och derefter förtär. Anses såsom rovfogel och skottpenningar betalas för honom. Läger ägg i början av juni; häckar vanligtvis kolonivis. Boet är byggt av mossor på fjell eller mossar. Under häktiden uppsöker han sött vatten för att bada och 'för att smälta sin föda'. Försvarar modigt sitt bo och slår med fart ned mot den, som nalkas, i synnerhet då han har ungar i boet, och han slår så nära vandraren, att man kan träffa honom med en käpp. Han slår alltid i riktning från boet. De gamla fallas endast tillfälligtvis. Ungarna i boet stäckas stundom, så att de icke kunna undslippa, H. C. MÜLLER. Erhållen d. $\frac{17}{9}$ 1858, SCHLEGEL, och d. $\frac{28}{6}$ 1872 till museum i Malmö, enl. meddel. av EURENIUS. Var ännu under senare år på Färöarna ej sällsynt,

men förföljes, så att den inom få år är utrotad; kommer i medlet av april, flyttar i okt., FEILDEN, DRESSER.

Skall, enl. NORDVI, hava träffats häckande på Lofoten år 1865. I Ostfinmarken erhållen vid Svärholt, fördes till tinget av jägaren, som ville erhålla skottpenningar därför, att den gjort stor skada på ägg och ungar, SOMMERFELT. I Norge sällsynt, häckar endast sällan N. om polcirkeln, COLLETT. NILSSON såg 1816 i Helgeland en, hvilken BOIE sedan erhöi, COLLETT.

Vid inloppet till Trondhjemsfjorden d. $\frac{7}{4}$ 1843; på Norges kust under sommaren och hösten 1849, THOMPSON; ej iakttagen vid Kristiania, RASCH.

Träffad i Sverige veterligen endast en gång, nämligen i trakten av Karlstad i juni 1871, se pag. 965.

På Holsteins kust sällsynt; träffad vid Hirtsholm i N. Kattegat d. $\frac{28}{3}$ 1850; d. $\frac{10}{10}$ 1849 vid Flensburg; d. $\frac{12}{2}$ 1832 och d. $\frac{24}{10}$ 1833 vid Brunsbüttel; vid Thyborön erhållen $\frac{1}{11}$ 1874, COLLIN. Vid Slesvig och Holstein stundom under vintern på havet, närmar sig sällan kusten; endast efter storm på Ö. eller V. kusten fåtalig. Under senare år ej iakttagen, ROHWEDER.

Han har ej blivit iakttagen i Finland. Ansedd häcka i Arkangels guvernement, GOEBEL. Vid Novaja-Semlja enl. v. BAER, 1838, men DRESSER betvivlar uppgiften.

I Pommern mycket sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING. Sågs på Rügen eller Hiddensö d. $\frac{29}{9}$ 1853, förföljde *Larus marinus* och *L. canus*. Flygten tung och långsam, SCHILLING, QUISTORP. I Mark mycket sällsynt om vintern; erhållen 1849 vid Sorau, VANGEROW. En gång i mars 1826 tagen levande i Westfalen, v. DROSTE. Erhållen vid Mainz på Rhen d. $\frac{17}{4}$ och vid Breslau d. $\frac{17}{7}$, men ej träffad i Anhalt, NAUMANN. I Münsterlandet en gång i maj tagen och hållen levande, ALTUM. Iakttagen på Rhen och

Mainz och d. 17 1821 efter stark N.V. storm, JÄGER, MEYER, RÖMER.

En gång i Schlesien, BORGGREVE. Erhållen vid Neuwied, även vid Boppard, SCHALOW. Mycket sällsynt på hösten; 1840 erhållen i Niederlausitz, VANGEROW. På Untersee och Rhen just ej sällsynt; träffad i Schaffhausen GOELDLIN. I Böhmen erhållen i sept., A. FRITSCH. I Galizien och Bukowina vid de större floderna mycket sällsynt, ZAWADSKI. I Transsylvanien likaså; 1850 erhållen vid Hermannstadt, DANFORD, BROWN.

På Hollands kuster tillfälligtvis, TEMMINCK; erhållen d. 25 1856, SCHLEGEL; även inne i landet, DRESSER.

Tillfällig på kusterna av Holland, Belgien och Picardie efter storm, DE SELYS.

På ön Foula, en av de vestligaste av Shetlandsöarna och som troligtvis fått sitt namn av den mängd foglar, som der finnes. Bygger vanligtvis vid en höjd av 1,300 fot över havet. Var der ej rädd; och tagen som ung blir den mycket tam. Närmar man sig deremot boet, så försvarar han det modigt. Hästar, nöt- och fårskreatur begiva sig vid hans anfall genast på flykten. Äggen utkläckas i juli. På Foula häckade omkring år 1821 vid pass 30 par.

På Foula kallades den Buncie av de infödda, som hava stor aktning och tillgivenhet för fogeln. Han är nemligen en beskyddare för Lammen på ön under sommaren, emedan han hatar Örnar och Korpar, hvilka drivas på flykten av 3 eller 4 st. Infödingarna visa dem också sin tacksamhet genom att dela med sig åt dem av sitt fiskafänge. Avskräden sluka de med stor iver till och med ur fiskarens händer, DROSIER. Häckade också omkring år 1865 på Shetlandsöarna, MORE; även senare. På Irlands kust sällsynt, erhållen i början av juli 1833, i aug. 1844,

i juli och aug. 1848, d. 8, 22, 30, THOMPSON. År 1864 säger WARREN, att fogeln regelbundet följer Sillen till Irland under sommaren och hösten.

Träffas på Storbritanniens kuster, i London torgförd, erhållen av YARRELL, JARDINE. Den är bibehållen på två ställen i Britannien genom grundegarnes särskilda omsorg. Besöker stundom Englands Ö. och S. kuster om hösten, DRESSER.

Stundom på Frankrikes N. och V. kuster, DEGLAND.

Iakttagen utanför Gibraltar sund, SAUNDERS. Under sommaren 1861 skall han hava blivit sedd mellan Balearerna och Barcelona, A. v. HOMMEYER.

I det inre av Italien tillfällig, 'kommer från S. Tyskland', DRESSER. På Malta en erhållen d. 8 1860, enl. C. A. WRIGHT, 1864, men enl. en senare uppgift av honom år 1874 är det mycket osäkert, om han träffats på Malta.

I Tanger i dec., FAVIER, IRBY. På Madeira flyttfogel, HARCOURT. Erhållen vid Kap, NAUMANN. Sågs ej der år 1853 under fregatten Eugenies jordomsegling, hvarken på havet eller på bergen. Häckade på Table bay, ägg 3"×2", eng. mått, ljusst brungröna, fläckiga. Ifrån S. Afrika sände LAYARD 2 levande till London, och antages den vara lika med Europas fogel.

Från Madagaskar erhållen till museum i Paris; den synes hava något kortare näbb än vår. Talrik på Kerguelen island, der den häckar bland gräs och mossor utan bo samt lägger 3 ägg; ungarna mörkbruna, vitfläckiga, HUTTON, enl. HUSKER, CABANIS och REICHENOW.

På Mackenzie-floden, B. ROSS, BLAKISTON, Massachusetts, NUTTALL, BREWER.

I Förenta staterna sällsynt. Träffad i Kalifornien, LAWRENCE.

Sällsynt eller tillfällig, COUES. Hit hör, enl. COUES, *L. Keeask*, men DRESSER hyser något tvivel om identiteten.

Uti södra halvklotets hav finnes, utom i de nämnda trakterna, Havslabben även på andra trakter. Det synes troligt, att någon gång den nordiska fogeln besöker dessa hav. Men dessutom förekomma der även sådana, som häcka der och tyckas visa några mindre olikheter. Men ännu kan man icke med säkerhet bestämma, huruvida den sydliga är att anse såsom skild art eller ej, eller om den utgör en varietet derav. Den är antecknad från nedannämnda platser.

Vid 30—54° s. br., QUOY & GAIMARD. HUTTON såg under sin resa från London till N. Zeeland den 10 gånger emellan 37° s. br., 14° 36' v. long. och 45° 27' s. br., 145° 37' ö. long., men endast en fogel sågs åt gången. LAYARD trodde sig igenkänna den på 40° s. lat., 85° ö. long. och iakttog honom 25 eng. mil från Nya Zeeland. På Chathamöarna, Ö. om N. Zeeland, häcka åtskilliga, HUTTON, 1871. På Campbell-, Norfolk-, Macaulay-öarna, Nya Zeeland, G. R. GRAY. Sällsynt i södra delen av Stilla oceanen N. om 45° s. lat., men mycket talrik på Prins Edwards-öarna. På Chathamöarna, omkring 475 eng. mil öster om Nya Zeeland, erhöles åtskilliga foglar ävensom ägg [$3,1 \times 2,1$ eng. tum], HUTTON. FINSCH anför honom även från Nya Zeeland och anser honom ej skild från den nordiska fogeln. S. Stilla oceanens fogel anses föga skild av BRUCH. Havslabben i Södra hemisferen anses av många tillhöra denna art, men DRESSER med flere anse den skild. Den kallas *Lestris antarcticus* LESSON, och har kortare och tjockare näbb med mera trubbig spets, DRESSER. SCHLEGEL anser efter undersökning av exemplar från ön St. Paul och Australien, att den är samma art som den nordiska fogeln. Prins BONAPARTE skiljer den åt. OUSTALET, som undersökt QUOY &

GAIMARDS typer från Falklandsöarna och ett stort antal från St. Paul, Amsterdam och Campbell, har icke kunnat bliva övertygad om den sydliga Havslabbens sjelvständighet såsom art. På Falklandsöarna häckar han i Pingvinernas, *Aptenodytes chrysocoma*, kolonier, tar deras ägg och ungar. Han häckar i början av dec. och lägger 3 ägg. Ungarna hava gulaktigt dun, ABBOT. På Eldslandet, FORSTER, har der bo av torrt gräs; Patagonien och Nya Syd-Georgia, NAUMANN m. fl. Vid St. Magdalena d. $\frac{2}{3}$ 1868 erhållen av dr. CUNNINGHAM, SCLATER, SALVIN. Vid St. Paul, 38° 44' s. lat., 75° 4' ö. long., erhållen d. $\frac{9}{11}$ 1849, SCHLEGEL.

Till det, som om fogelns levnadssätt redan blivit omtaladt, må tilläggas följande: HÖJER meddelade i ett brev till CLUSIUS första underrättelsen om fogeln och dess ägg, hvilka beskrevos såsom grå, liknande ankägg, med små svarta fläckar, och han omtalade även, att de lades på öppen mark.

Dess flygt är kraftig, men mindre omvexlande och icke hoppande såsom hos de långstjertade arterna. Han rör sig snabbt på marken. Lätet liknar 'ag ag', 'ia' eller 'hoo'.

Han avtvingar Måsar den fisk de fångat, hvilken de måste släppa ifrån sig, och vanligtvis tar han den, innan den fallit till vattenytan. Men även andra foglars ägg och ungar rövar han. Dödar andra foglar, såsom *Uria troile* och *Alca torda*, hvilka på vattnet, i stället för att dyka undan honom, sätta sig till motvärn och snart bliva övervunna och dödade. KJÆRBÖLLING såg honom på Sylt jaga *Sterna caspia* och *St. arctica*. Den sydliga fogeln skall till och med tvinga vida större foglar, såsom Albatrossen, att lemna sin fångst. De unga foglarna förtära bär av *Vaccinium uliginosum*.

Häckar på Island vid sött vatten, men lever sin övriga tid på havet; äggen sakna stundom fläckar, FABER.

Dess bo på Foula har obetydlig bädd av mossor och torrt gräs, är stundom omkring 1 fot i diameter och 3 tum djupt, eng. mått. Båda könen hava 2 ruvfläckar, enl. FABER m. fl.

Ruvningen varar 28 dagar; dundräkten omkring 50 dagar. Båda könen mata ungarna, och de hemta stundom på ett par mils avstånd fogelungar, hvilka de bära i svalget till boet. Då de hava små ungar, försvara de dem modigt och slå mot huvudet på besökande. Havslabben håller Örnar, Korpar, Hökar och andra foglar ävensom Hästar och nötkreatur på avstånd från sitt bo.

Han skjutes endast tillfälligtvis. En vingskjuten, som fallit i vattnet, vände sig på ryggen och försvarade sig med näbb och klor; fångas vanligtvis på krok.

Köttet ätes gerna, skall vara bättre än sådant av andra Labbar och Måsar, och äggen skola även vara välsmakande. BERGIUS omtalar, att, enl. DE BROSSES, vid Patagoniens kust erhålles en mängd foglar av detta slag, och att de äro rätt goda liksom deras ägg.

Utom den skada han gör genom att döda små lam, gör han i Norden, der fogelfångsten är av vikt för befolkningen, stort förfång i fogelbergen och hatas vanligtvis av kustborna. Emellertid gör han även nytta, i det han förföljer Havsörnen och andra rovfoglar, så att om man räknar noga, är han måhända till lika mycket gagn som skada. En stor del av sin föda erhåller han av fiskare, och med avskrädet av fisk låter han sig även nöja. Då han följer fiskarbåtarna, anses det båda godt fiske.

Inom hus var han mycket vild, angrep alla, som kommo i närheten, BRUCH; förtär fisk, insekter, bröd och säd, DEGLAND. Han underhålles stundom i zoologiska trädgårdar, såsom i Köpenhamn, och tidigt infångad blir han till och med mycket tam.

Parasiter bland fjädrarna äro okända.

Av intestinalmaskar känner man endast:

Echinorhynchus campylurus NITZSCH, i tarmkanalen.

Catarractes (hos GESNER och ALDROVAND omfattar den flere arter och släkten, anföres såsom synonym av LINNÉ, BRISSON m. fl. med ringa skäl).

Skua Höjeri CLUS., Exot. 1605, 369. *Skua* JOHNST., Av. 1657 L. V, C. 7 p. 129.

Catarracta Aldrovandi WILL., Orn. 1676, 265.

Catarractes noster RAY, Syn. 1713, 128.

Larus fuscus ALBIN Hist. Nat. d. Ois. par DERHAM, II 1750, 85. KLEIN, Hist. Av. 1750, 137; Vög. 1760, 254. BRISS., Orn. VI 1760, 165; ed. 1763, II 405.

Buphagus MÖHRING, Gen. Av. 1752, 66. COUES. Namnet är alldeles för lika med *Buphaga* L. för att användas, och för övrigt är det bildade subgenus överflödigt.

Catharacta Skua BRÜNN., Orn. 1764, 33. BERGIUS, Tal 1787, 27. RETZ., Fn. 1800, 161. LANDT, Färö 1800, 265. ?PALL., Zoogr. II 1810, 309. BRUCH, J.f.O. 1853, 108. GOEB., J.f.O. 1873, 422.

Larus catarrhactes L., S.N. XII 1766, 226. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 350. MÜLL., Prodr. 1776, 21. MOHR, 1786, 43. GM., L. S.N. 1788, 603. LATH., Ind. II 1790, 818. LATH.-B., III, II 1798, 338; IV 1812, 495.

Skue PONTOPP., Norw. 1754, 182.

Larus Keeask LATH., Ind. II 1790, 818. LATH.-B., III, II 1798, 341; IV, II 1812, 495.

Lestris catarrhactes ILL., Prodr. 1811, 272-3. TEMM., Man. II (1820) 792; IV 1840, 494. FABER, Prodr. 1822, 102-5; Hochn. Vög. 1826, 2, 14, 142, 184, 215, 273; ref. v. HOM., Wand. 1881, 30, 157; Isis 1833, 763. MEY., Taschen. III 1812, 207. VETSCH, Mem. Wern. Soc. 1822, 246. BOIE, Isis 1822, 562. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 170. BRUCH, Isis 1824, 682. BONAP., Syn. Ann. Lyc. N. H. N.-Y. II 1828, 364. GRABA, Reise n. Färö 1830, 186; ref. Isis 1833, 766. DROS., Loudon Mag. 1830, 322-4; 1831, 196. LESS., Tr. d'Orn. 1831, 616. BREHM, V. D. 1831, 715 etc. GOULD, P. Z. S. 1832, 139. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 18. BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 438. BAER, Bull. Scient. Ac. St. Pétr. 1838, 352. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 380. ZAW., Fn. 1840, 123. SCHULTZ, Fn. 1840, 387. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 458. NAUM., V. D. X 1840, 470; N-a 1850, 2 H. 18. DE SERR., Migr. 1842, 101. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 367,-9, 376, 424; Übers. v. PAULS.,

- 1846, 54. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXIV. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 51; v. HOM., Orn. Briefe 1881, 225. EBEL, Geogr. 1850, 320. WOLLEY, Rep. Br. Ass. 1851, 127. THOMPS., Irel. III 1851, 390. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52. BALD., N-a 1853, 443. GÆTKE, J.f.O. 1854, 69. WALL., N-a 1854, 262. LLOYD, Ant. II 1855, 213. VANGER., J.f.O. 1855, 346. GLOG., J.f.O. 1856, 298. KRÜP., N-a 1857, 12. REINH., Rink, Grönl. 1857, Sep. 19. C. JÄG., Wetter. Ges. Jub. 1858, 48. SCHILL., QUIST., N-a 1858, 57. NILSS., Fn. II 1858, 355. FRAUENF., St. Paul II 1858, 383. LAW., B. of N. Am. 1860, 838. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863, 64; Ueb. J.f.O. 1869, 353, -83. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1862, 85. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 431. RÖM., Verz. 1863, 70. WARREN, Ibis 1864, 394. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 187. BORGG., Nordd., 1869, 141. SAUND., Ibis 1871, 400. LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1872, 128. v. DROSTE, Z. G. 1873, 149. PALM., Finl. Fogl. 1873, 621. DRESS., B. of Eur. P. 21-2, 1875. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23; v. HOM., Reis. 1880, 86. VANG., SCHAL., J.f.O. 1876, 6. SCHAL., J.f.O. 1876, 108. GOELDL., J.f.O. 1879, 383. GAEBLER, Z. G. 1883, 293, 301.
- Stercorarius catarrhactes* VIEILL., N. Dict. d'H. N. IV 1817, 154. DE SEL., Fn. Belg. 1844, 155. J. REINH., Ibis 1861, 16. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 431. SCHLEG., Mus. Lar. 1863, 45. BLAK., Ibis 1863, 151. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 151. WARREN, Ibis 1864, 394. J. H. BLAS., J.f.O. 1865, 384. MORE, Ibis 1865, 456. DEGL., G., Orn. II 1867, 392. SPERL., Ibis 1868, 295. A. FRITSCH, Vög. E. 1870, 481. ?C. A. WRIGHT, Ibis 1874, 240. DANF., Br., Ibis 1875, 433. COLLIN, Skand. F. 1876, 621. COLLETT, Mag. f. Nat. (1873-6) 1877, 206. G., Orn. C. 1881, 64.
- Catarrhacta fusca* LEACH, Syst. Cat. 1816, 40. SUNDSTR., Fn. 1877, 186.
- Lestris Skua* BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 132.
- Catarractes vulgaris* FLEM., Br. An. 1828, 137.
- Lestris Skua* BREHM, V. D. 1831, 716. JARD., B. of Gr. Brit. (1843) IV 246.
- Stercorarius pomarinus* VIEILL., Gal. Ois. II 1834, 220.
- Lestris Richardsons* TEMM., Man. IV 1840, 499.
- Stercorarius Skua* BONAP., N-a 1854, 210.
- Buphagus Skua* COUES, Pr. Philad. Ac. 1863, 125; B. of N. W. 1874, 604.
- Stercorarius (Buphagus) Skua* COUES, Key t. N. A. B. 1872, 309.
- (COUES uppför här felaktigt *Larus varius* s. *Skua* BRISS., VI 167, som tydligen är en *Larus mar.* eller *L. fusc.*)

Södra hemisferen.

- Lestris catarractes* QUOY & GAIM., Voy. Uran. Ois. . . . t. 38. HARTL., Syst. Orn. W. Afr. 1857, 253. SCHLEG., Mus., Lar. 1863, 47. HUTTON, Ibis 1865, 277, -91; 1867, 185; 1872, 248. FINSCH, J.f.O. 1870, 360.
- Stercorarius catarractes* SCHL., Mus., Lar. 1863, 45 (ex. p.). SCHEMBRI, Ibis 1864, 42. C. A. WRIGHT, l. c. 150.
- Lestris antarcticus* LESS., Tr. d'Orn. 1831, 616. TSCHUDI, J.f.O. 1856, 181. GOULD, GLOG., J.f.O. 1856, 298. ABBOT, Ibis 1860, 338; 1861, 165. SCLAT., P. Z. S. 1860, 390. LAY., Ibis 1862, 98, -9; 1867, 459; 1869, 77. GRAY, Ibis 1862, 247-8. BULLER, Orn. 1865; ref. J.f.O. 1867, 338. SCAT., SALV., Ibis 1869, 284; P. Z. S. 1871, 579. 'PHIL., LANDB., Cat. Av. Chile, 47.' HUTTON, B. N. Z. 1871, 39; Ibis 1871, 248. CAB., REICHEN., J.f.O. 1876, 328.
- Catarrhactes antarctica* BRUCH, J.f.O. 1853, 108. BLYTH, Ibis 1859, 465.
- Stercorarius antarcticus* BONAP., Consp. II 1856, 207. HARTL., Vög. Mad. 1877, 380. PELZ., Orn. Novara 1869, 150.
- '*Lestris fuscus* ELLMAN, Zool. 1861, 7472.'
- Buphagus antarcticus* COUES, Pr. Phil. Ac. 1863, 127.
- Buphagus Skua b. antarcticus* COUES, B. of N. W. 1874, 605.

Fam. *Alcinæ*.

Se pag. 757. Bakre extremiteterna låga, ligga nära den korta stjerten.

Släktet LUND, *Mormon* ILL.

Näbb mycket högt, hoptryckt, dess sidor fårade; ansigtsrand vid näbbroten. Näsborrar nakna, smala, långt framom ansigtsranden och nära käkkanten; inre klon starkt krökt.

203. LUNNEFOGEL, *Mormon arcticus* (L.) ILL.

Pl. LII, fig. 1.

Vid ansigtsranden en sväld ås; halsband svart; tars 22—30 m.m.

Ung fogel. Näbb lägre och med släta sidor.

1. *Hane*, våren 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb högt, hoptryckt, från sidorna sedt triangulärt, vid ansigtsranden nötbrunt, vitgrått, sväldt; näbbås skarp. Käkkant rät, spetsen nedskjutande; underkäken bakerst röd, framåt grå, derefter en grå ås samt en röd, fram mot spetsen gråvit, undre kanten röd, munvinklarna uppåt dragna, pomeransgula, upptill bildande en rund fläck. Panna inskuren. Näsborrar låga, smala, framåt avsmalnande. Kalott och hjessa svarta; övre och undre ögonlock blågrå, kanter gulröda; huvudets sidor grå; haka svartgrå; framhals nedtill och kräva hvita; halsrygg och bredt halsband svarta. Rygg och alla övre kroppsdelar svarta. Stjert avrundad; stjertpennor här 6 par, ett par fälda. Bröst hvitt, sidor svarta; mage och undre stjerttäckare hvita. Vingar spetsiga; handpennor stora 10; armpennor 10, i infan grå; kanttäckare hvita; undre täckare grå, undre arm- och överarmkanttäckare samt de inre undre överarmtäckarna svarta. Fötter röda; vadtäckare hvita,

skenben fjäderklädt nära till hälen. Tars något hoptryckt; tarssula rödgrå, platt; tår: 1 saknas, $3 > 4 > 2$, simhudens kanter räta; klor: $3 > 2 > 4$, svarta, 3, d. v. s. den mellersta, inåt utvidgad, de övriga hoptryckta.

2. *Hane*, samma dräkt och plats som föregående, hvilken den liknar. Överkäken med 2 fåror. Underkäkens spets grå.

3, 4. *Hanar* 30 juni 1845, Färöarna, P. A. HOLM.

5. *Vårdräkt*, 30 juni 1845, Färöarna, P. A. HOLM.

3—5 undersökta torra. Stjertpennor 8 par. Tår: $4 > 2$.

Jemför tabellen här nedan.

6—9. *Hanar*, juli, Färöarna, C. H. MÜLLER.

Undersökta insaltade. Se tabellen här nedan.

10. *Hane*, i ruggning, 15 juli, Bohuslän.

Näbbspets med 3 fåror; iris 'brun'; framhals svart; kräva vit, likasom undre kroppsdelar. Stjert i ruggning; stjertpennor 6 par; handpennor 10, blekta, mörkt gråbruna, 1 föga > 2 . Tars framtill med små sköldar, sidor och tarssula nättecknade; klor bruna, spetsiga, av medelmåttig längd.

11. *Hane*, 16 juli, Fuglö, Norge.

Näbb med 4 fåror. Stjert urnupen; stjertpennor 8 par: 4:de längst; handpennor svartbruna med blekare spetskanter, 1 föga > 2 ; klor bruna, båg-böjda, mycket långa, spetsiga.

12, 13. *Honor*, *vårdräkt*, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Likna hanen. Underkäkens spets grå, enfärgad.

14. *Hona*, 14 juli, Bohuslän.

Liknar hanen n. 10. Näbb med 3 fåror; stjertpennor 8 par; handpennor: $1 = 2 > 3$, svartbruna, kanter bleka. Klor kortare än hos hanen, 3:dje trubbig, 4:de liten.

15. *Hona*, 14 juli, Bohuslän.

Liknar den sistnämnda. Näbb med 2 fåror; stjertpennor 8 par.

16. *Hona*, 16 juli, Fuglö, Norge.

Liknar den sistnämnda. Näbb med 3 fåror. Stjert i ruggning; handpennor: $2 > 1 > 3$, svartbruna, kanter bleka.

17, 18. 24 aug. 1877, Papö vid Island, SNORRI JÓNSSON.

Näbbets främre fält brunrött med en röd ås; näbbås röd; mungipor gula; haka framtill grå, baktill och halsen svart. Kräva och undre delar hvita. Stjert avrundad; stjertpennor 8 par: 1 obetydligt > 2 . Fötter röda; klor svarta, vid roten bruna.

18. Näbb svagare, främre delen med en grop, bred och grund. Stjert urnupen; stjertpennor 8 par: $3 > 2 > 1$, som ej är fullt utvuxen.

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♂	6 ♂	7 ♂	8 ♂	9 ♂	10 ♂	11 ♂	12 ♀	13 ♀	14 ♀	15 ♀	16 ♀	17	18	19	20 j.
Längd	288	312	288	285	289	305	301	320	311	—	—	316	292	—	—	—	300	312	—	220
Huvudets längd	—	—	80	79	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81,5	84	—	55
Näbb, längd t. pannan, direkt.....	46	46	40	39	39	43	42	45	44	47	52	45	46	45	44	47	46,4	44,3	50,5	—
» » » munvinkeln	38	40	39	38	40	38	36	36	36	34	37	38	38	34	34	37	38	41	37	—
» » fr. spets. t. näsb.....	—	—	36	34	32	21	19	19,5	20	—	—	—	—	18	20	20	19	22	31	13
» höjd vid roten.....	35	32	—	—	—	30	35	38	36	37,3	41,5	32	35	—	36	38	31,5	28	42	13
» » » näsborr.....	28	26	—	—	—	23	24	28	27	29,5	32	25	28	28	25	27,5	24	26	28	—
Gapets bredd.....	18	19	16	16	16	15,5	15,5	17	17	—	—	16	18	—	—	—	—	—	18	—
Näbbets bredd vid näsb.....	—	—	—	—	—	8,5	8	8	7,5	8	9	—	—	8	7	7	7	7,3	7	—
Näsborrar.....	—	—	—	—	—	8	9	9	9	—	—	—	—	8	8	9	10	9	10,3	4,5
Vingens längd, direkt.....	152	161	161	159	158	150	148	153	154	154	169	155	157	151	146	165	157	159	167	—
Vingbredd.....	548	560	—	—	—	574	556	—	536	—	—	557	545	—	—	—	545	560	—	—
Tumvinge.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	52	58	57	56	60	—
Stjert, längd	53	52	54	54	56	47	51	49	44	47	59	56	49	45	52	57	49	48	49	—
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	—	—	—	—	15	30	15	7	—	—	—	—	—	—	—	25	28	—	—
Tars.....	26	26	27	27	27	27	27	27	28	25	29	26	26	25	22	27	29	29	30	—
Mellantå med klo	42	43	35+11	35+11	35+11	44	43	44,5	42	41	48	55	43	41	40	41	47	50	48	—

19. *Gammal, sommarträkt*, Grönland.

Näbb med 4 fåror utom dem vid näbbroten. Pannan vid nacken grå; kalott och hjessa svarta; halsband svart; handpennor gråsvarta med gråhvita, fina spetskanter; klor krökta.

20. *Unge*, 8 december 1875, Färöarna.

Näbb gråsvart; näbbås rakt sluttande, mot spetsen nedåt böjd. Käk-kant rät, mot spetsen något båg böjd; underkäkens spets till hakvinkeln 9 m.m. Dunklädd med utskjutande fjäderspetsar. Huvud, hals och övre kroppsdelar svartgrå. Bröst hvitt; sidor svartgrå; mage hvit; undre stjert-täckare och slaksida svartgrå. Vingar svartgrå. Fötter grå; tår: 3 > 4 > 2 klor svartgrå, 3 > 2 > 4, 3 med vidgad inkant, de övriga hoptryckta.

Ägg. Ovala, grovkorniga, matta, gråhvita, ofta med svaga fläckar.

1. 1858, Nordkap, LUNDBERG. Å basen upphöjda kalkkrumelurer; hvitt, fläckar svaga.

2. 1869, Loppen, Ostfinmarken, NORDVI. Hvitt, fläckar små, mest i krans; grundfläckar violettgrå; ytfläckar ljusbruna, flytande, sneda.

3. Samma plats. Finkornigt, men med grova granulationer, hvitt; ytfläckar oregelbundna, svagt grågula.

4. 5 juni 1862, Färö, KEITL. Fin spets; hvitt, ytterst svaga, violett-hvita grundfläckar.

5. 1862, Färö, BENZON. Bukigt, gråhvitt, grundfläckar violetta, små ytfläckar och svaga krumelurer brungula.

6. Samma ställe. Gråhvitt, liknar n:o 5.

7. 1869, Shetland, CROWF. Grundfläckar och grundkrumelurer violett-hvita, ytfläckar och de få ytkrumelurerna ljus gråbruna.

8. Skotland, MÖSCHL. Gråhvita, grundfläckar svagt violetta, talrika; ytfläckar små, svaga, sparsamma, spridda, gråbruna.

9—11. Juni 1870, NORDENSK. '*Mormon glacialis*'.

9. Kort med fin spets, smutshvitt, gulbrunt, punkteradt.

10. Pustulöst, hvitt; grundfläckar mest å tjockändan, violetta, ytliga smutsfläckar.

11. Kort, fint tillspetsadt, brungult, fläckar små, spridda, sneda, flytande, grundfläckar perlgrå, ytfläckar gulbruna.

Nº	1	2	4	6	8	9	10
Äggets längd	60,2	65	60,3	58,7	61,6	63,2	60,6
» bredd	43,2	44,8	41,5	42,2	42,9	43,3	44,7
» spets.....	17,0	20,2	18,8	16,5	18,7	19,9	15,9
» reducerade längd	1,39	1,45	1,45	1,39	1,44	1,46	1,36
» rektangel.....	2601	2912	2502	2477	2643	2736	2709

Häckar på öar vid Grönland; förtär huvudsakligen krusta-céer; talrikare i nordliga delar, der den häckar, än i sydliga, FABRICIUS, 1780; säges häcka icke sydligare än 73° 45' n. br.; enligt en annan uppgift icke söder om 63° 30'; födan utgöres uteslutande av fisk, *Ammodytes tobianus*, REINHARD. Han är

fullvuxen under första året, FABRICIUS, HOLBØLL. '*Fratercula glacialis*' skall hava erhållits på Grönland, CASSIN, men BLASIUS anser fogeln från Spetsbergen och Grönland icke skild från *M. arcticus*; den förra synes vara obetydligt större; näbbet förändras nemligen med åldern. '*M. cirrata*' erhållen från Grönland 1846 av MÖSCHLER. '*M. glacialis*' ansågs av A. NEWTON skild, men han gör ett tillägg, att det väl är möjligt, att sorgfällig undersökning av ett större antal kan visa en övergång mellan den och den vanliga.

Från Island och Färöarna omtalad af WORM, 1655, m. fl. BRÜNNICHS och MÜLLERS *Alca deleta* var, såsom redan MOHR fann, en unge. Är mycket talrik. I stor mängd på Geirholm, der den icke fångades, och på öarna i Breedefjord; kommer i medlet av april och uppsöker kort derefter sitt bo, som ännu är fullt av snö. Drar dock åter bort och kommer tillbaka efter 14 dagar och gör i ordning sitt bo och lägger ägg, OLAFSEN. De närma sig i medlet av mars häckplatserna och uppehålla sig på havet i närheten av dessa; i början av april flyga de till häckställena i bergen och lägga ägg 'i medlet(?)' av samma månad'. Isländarne tro, att hvarje par årligen intager samma bo; lever i monogami, FABER. Honan lägger årligen endast ett ägg, om hon får behålla detta. Häckar på Islands alla klippiga stränder, i synnerhet der en jordskorpa finnes, i hvilken han kan gräva sina gångar, annars i springor och hålor i bergen; 'kommer dit i slutet av april eller början av maj', uppehåller sig någon tid på bergen, rensar derefter sina gamla hålor från snö och orenlighet eller gräver med näbb och klor en ny och sammanför något gammalt gräs till bädd, men FABER fann deri aldrig fjädrar. Häckar nästan alltid på klippor vid havet och i midten av fogelbergen. I början av maj komma de till häckplatserna och lägga ägg i

början eller midten av juni'; mot slutet av juni hava de dunungar, som födas i synnerhet med Tobis, hvilken de stundom hemta på ett avstånd av 2 mil. Dunungarna växa långsamt, äro halvvuxna i medlet av aug., men på Vestmannaöarna icke förr än i medlet av sept. Ungarna fälla dunet mot slutet av aug. eller början av sept., då de tagas av folket. De ungar, som ej tagas, lemna ej boet förr än de äro fullfjädrade, och sedan de utflugit ur boet övergivas de av föräldrarna. I början av sept. eller okt., enligt en tidigare uppgift, lemna de flesta kusterna och de saknas på Island under vintern. En och annan unge stannar dock i fjordarna under nov. och dec. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö, FABER. — Uppgifterna om häcktiden ganska olika.

På Färöarna är denna den talrikaste fogeln, och han häckar mer eller mindre talrikt på alla öarna. Kommer sällan redan d. $\frac{2}{3}$, vanligen d. $\frac{1}{4}$, går först till urerna, de steniga stränderna nedom bergen, men senare högre upp i bergen. Sedan fogeln hunnit till Färöarna, rensar han sin håla, hvilket enligt sägen sker om natten mellan d. $\frac{2}{4}$ och $\frac{2}{5}$. Om ett hål finnes över boet, gräver fogeln djupare in i jorden, men om det icke låter sig göra, väljer han ett annat ställe och gräver en ny håla. I denna gör han en liten bädd av grässtrån. Enligt gammal åsigt lägger honan sitt ägg d. $\frac{1}{2}$, hvilket dock är för tidigt, då man här knappt finner ägg förr än i slutet av maj. Inträffar oväder vid denna tid, lägger hon ägg i början av juni. Sällan lägger hon det inne på ön. De, som bo nederst vid sjön, lägga ägg förr än de, som bo uppe i bergen. Bortflyttar med ungen i medlet av aug., går till sjös och återkommer icke förr än i slutet av mars eller början av april, H. C. MÜLLER.

MARTENS fann fogeln på Spetsbergen. Den dyker länge under vattnet, äter röda(?) krustacéer, små fiskar och röda maskar

samt Sjöstjornor. Köttet är ej dåligt. På isen syntes ingen. Erhölls d. 2^o och senare. Även MANDT omtalar honom från Spetsbergen. Den är här större än den från Island och England, är avbildad hos STEPHENS. På V. Spetsbergen ej talrik. *Mormon glacialis* anses skild från *Mormon arcticus* av EVANS, STURGE, utan att skäl därför anföres. FABER med flere anser dem vara samma art. Han lever spridd på Spetsbergens kuster, ej på N. kusten talrik; iakttagen d. $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ vid Norsk- och Amsterdam-öarna; i medlet av juni i Treuenberg-bay; endast en hona utan ruvfläck sågs i Bellsund. I havet vid 76° n. br. allmän, MALMGREN; har oftast något högre näbb än de sydliga, t. ex. de från Orkneys, och skulle därför tillhöra den s. k. *M. glacialis*, som dock icke kan skiljas såsom art från *M. arcticus*, SUNDEVALL.

Om denna fogels levnadssätt i Trondhjems stift har PETER DASS i Nordlands Trompet, 1763, följande beskrivning:

Her have de Lunder sin fælles Paulun,
 Her sværme utallige Flokke;
 Her klækkes de Unger i Refver og Uur . . .
 En Lunde hun klækker et eeneste Eg,
 Det gjemmes i Uren . . .
 Et Reede bebygges det andet saa nær,
 At en bider anden i Vinger og Fjær
 I Refverne, hvor de sig skiuler;
 Men Bønderne, hvilke besidde den Plan,
 Veed vel at antaste de Lunder med Ran;
 Og det ved afrettede Hunde,
 Som er utaf Dannelse smidig og smaae,
 Saa de kand inkrybe den trangeste Vraa
 Og udtrække levende Lunde.
 Naar Hunden nu napper den Lunde ved Hals
 Som foran til ligger, hvis Lif er til fals,
 Begynder han flux til at drage,
 Strax griber den Lunde, der bagen ved sad,

Den fremste vid Stærten, og følges saa ad,
 Alt medens der een er tilbage;
 Hvorover det skeer at en eneste Hund
 Udslæber med eengang af mørkeste Grund
 Tolv, Tretten, ja Fjorten og flere . . .

I Finmarken häckar han talrikt emellan 60 och 80° n. br., FABER, 1828. Vid Tromsö allmän, LILLJEBORG, 1850. I trakten av Vadsö även 1879 allmän över allt, enl. meddel. av NORDVI. Häckar talrikt på Karlsö, Vestfinmarken, och N. Fuglön, der årligen 30—40,000 erhållas med hjälp av fjellappar, hvarvid en eller flere man årligen omkomma. Foglarna slås med käppar och nedfalla i stora nedom berget utspända nät, MALMGREN. Häckar på Rundö, Søndmør; tages med jernkrok ur sina hålor, STRØM, 1762. Är i Norge den talrikaste fogeln i fogelbergen inom polcirkeln, BARTH. Häckar S. ut till öar utanför Stavanger, 59° n. br.; höst och vinter i ringa mängd Ö. om Lindesnäs. I Kristiania oftast i sept. och början av okt.; flere erhållna om sommaren från maj månad. Ungarna hava i dec. näbbet 17 m.m. i höjd, under det vid Nordkap den gamla fogelns näbb är 41 m.m. högt vid roten, COLLETT.

Inom Sverige har fogeln häckat endast i Bohuslän. På Väderöarna erhöilo B. F. FRIES, W. v. WRIGHT och C. G. SILVERSVÄRD 1837 från d. $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ 9 st., enligt en samtidig anteckning. Der häckade 12—14 par, W. v. WRIGHT. Om samma jagt heter det: På Soteskär d. $\frac{1}{4}$ 1837 och på Knappen d. $\frac{1}{5}$ häckade foglarna i en klyfta omkring 20 fot öfver vattenytan. Den $\frac{1}{5}$ 1852 funnos vid Knappen 2 par; erhållen d. $\frac{1}{3}$ 1842, d. $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{6}$ 1871. År 1872 funnos på Knappen omkring 30 st., men icke några på Soteskär, enl. KOLTHOFF. Erhållen i Grebbestad i maj 1862, vid Annegreteberg d. $\frac{1}{2}$ 1863, MALM. Häckade ännu år 1871, men ej numera, enligt muntligt meddelande för några år

sedan av KOLTHOFF. I N. Bohuslän erhöles en under vintern 1869—70 och en under vintern 1871—72; är sällsynt, CEDERSTRÖM. Vid nyår 1851 erhöles en ung fogel nära Omberg vid Vetterns strand, NILSSON. Går om vintern sällan in i Öresund eller Östersjön, FABER.

Sistnämnde forskare ansåg, att fogeln visar sig vid Danmarks kust om vintern, icke i följd av regelbunden flyttning, utan i synnerhet vid stormig väderlek. Är här sällsynt; en ung fogel vid Helsingör; på Möen fans en uppkastad på stranden några år före 1852, KJÆRBÖLLING. Senare erhållen på några ställen, såsom vid Blockhusen d. $\frac{11}{3}$, $\frac{18}{3}$, $\frac{23}{3}$ 1858, då 5 st. tillvaratogs vid Lønstrup, d. $\frac{20}{4}$ 1863, vid Hvidding pingsten 1853, vid Glatved d. $\frac{12}{2}$ 1874. Vid Flensborg d. $\frac{20}{10}$ 1831, d. $\frac{10}{1}$ 1849. I Holstein 2 st. erhållna, COLLIN, 1876. Sällan iakttagen på Nordfriesiska öarna, ROHWEDER. På norra spetsen av Helgoland hade han betydligt avtagit, så att år 1840 funnos, enl. NAUMANN, endast få par. Fans 1880 icke mer, v. HOMEYER.

Var mycket talrik omkring Kola, PALLAS. Häckar i fogelbergen på dess N. kust, enl. meddel. av HENNING KINBERG. I Hvita havet, PALLAS, enl. v. MIDDENDORFF på flyttning. Schuritskaja i juli 1848 ganska allmän, LILLJEBORG. Häckar på fogelbergen i Ostfinmarken, men är ej allmän, MALM. I stor mängd på Finmarkens fogelberg. På Finlands N. kust regelbunden, på andra ställen i landet tillfällig. Skall hava visat sig i Utsjoki. I Enontekis en gång, GRAVE. En gång i jan. 1855 i Pumala vid Saimen, PALMÉN.

Ej sedd i nordliga trakterna av N. Semlja, GILLET, men annars mycket allmän.

Ainowska-öarna, V. om Ribatschi. Vid Kamtschatka finnes den närstående *M. corniculata*, som är något större än den från Europa, näbbet är vi-

dare och den röda huden över ögonen större. Kommer till Kamtschatka öster ifrån i början av maj; har ägg i början av juni, PALLAS.

Oregelbunden på Tysklands Nordsjökust om vintern, BORGGREVE. Vilsekommen till Hessen d. $\frac{10}{10}$ 1870 vid stark NO. storm, utmattad, tagen med händerna [Näbb rödbrunt, framåt mörkare, fötter gulröda, klor svartgrå; längd 275 m.m., näbb 36, tår 28, mellantå med klo 45 ?+ 9.], O. BOETTGER. Nämnas av FINGER från Österrikiska staterna.

I Oldenburg mycket sällsynt, NEGELEIN. Oregelbunden vid Nordsjökusten, BORGGREVE. Förirrar sig någon gång till N. Tyskland, A. FRITSCH. Om vintern komma de till Hollands, Englands, Frankrikes och Spanska halvöns kuster, FABRICIUS.

Till Borkum drev en död; andra hava drivit i land på Nordfriesiska kusten, v. DROSTE. Gamla foglar erhållna i Holland i aug. 1845 och d. $\frac{10}{10}$ 1860, ung fogel d. $\frac{29}{10}$ 1860, SCHLEGEL.

Häckar på Shetland, Firth of Forth, JARDINE; i stort antal på Foula, VETSCH, 1822. På Orkaderna erhållen d. $\frac{23}{6}$ 1863, SCHLEGEL. På Hebriderna, LATHAM, FABER, St. Kilda, JARDINE. Vid yttre Hebriderna betäcktes havet i en mils utsträckning i början av juli av dessa foglar, ELWES. På Bass Rock, SIBBALD, 1684; häckar i ruinerna av en gammal fästning, JARDINE, CUNNINGHAM. På Skotlands öar användes den till föda även för vintern. På Irland om sommaren regelbunden; häckar på klippor nära havet.

Få funnos vid Dover, på Wight m. fl. ställen, i England talrik på ön Priestholm, dit de kommo den 5—10 april. De återvände 3—4 gånger till havet, innan de grävde sina hålor, hvilket sker i första veckan av maj. Många utdriva Kaninerna ur deras hålor. Då de gräva sådana, äro de dermed så ivriga, att de kunna tagas med händerna. Huvudsakligen grävas de av hanarna, som även

ruva. Ungarna utkläckas i början av juni; omkring d. 11 aug. bortflytta alla. De för sent utkläckta ungarna lemnas åt sitt öde och bliva ett byte för *Falco peregrinus*; men foglarna äro annars mycket rädda om ungarna, LATHAM, BECHSTEIN; även senare har fogeln funnits häckande vid Dover och på Wight, MORE.

Tillfällig efter stormar under vintern vid Belgiens kust, DE SELYS. Träffad i Seine-inférieure, HARDY. I le Midi under dec. och jan., DE SERRES, under juli och aug. 1850 nära kusten av Gascogneviken, kastad under storm på kusten, LOCHE. Enl. J. W. v. MÜLLER förekommer i Provence nästan hvarje vinter en och en annan vid havskusten. Vid Salon erhållen, LANDBECK.

I Portugal mycket sällsyntare än *Uria troile* och endast tillfälligtvis, C. A. SMITH. Erhållen i närheten av Murcia, SAUNDERS. Aldrig särdeles talrik vid Gibraltar. Sydligaste häckplatsen är Berlanges eller Farallones, klippor i Atlantiska havet på Lissabons latitud. Sedd talrik vid Marockos kust; nära Mogador.

Flere erhållna i Italien vid Genua d. $\frac{1}{2}$ 1880, i Viareggio, S. Vincenzio, Nizza, de flesta under vintern, men en erhöles d. $\frac{27}{2}$, tillsammans funnos 11 st. i museet i Florens. I museet i Syracusa finnas 3 st., som anses hava träffats i trakten, DÖDERLEIN. Museet i Palermo har 6 st., GIGLIOLI.

Utom å Grönland bebor han NO. kusten av N. Amerika; drar söder ut om vintern. Vid Esquimaux bay, Labrador, häckar han i stor mängd. Erhållen härifrån till museet i Leiden, SCHLEGEL. *Mormon arcticus* omtalas från trakten av Anticosti på de Ö. och N. klipporna, häckar. Köttet ansågs bättre än av Änder och säges vara utmärkt, VERRILL, 1862. '*Mormon glacialis*' skulle erhållits vid Grand Menan, enl. AUDUBON, BOARDMAN, 1862. Omnämnes även bland Canadas foglar. Alleghany är sydgränsen

för fogeln under vintern. Arktiska Amerika under häcktiden, ALLEN. Om vintern i Carolina. I Amerika begagnades näbbet till prydnad å sjelskinnsjackan.

Då fogeln står eller går, trampar han på tårna, icke på tarsen, hvadan gången är lättare än hos en del närstående arter.

Flygten är snabb och lätt med hastiga vingslag; vanligtvis flyger han lågt, men vid häckplatserna höjer han sig bågformigt till de högsta platserna.

Han dyker med stor skicklighet och med tillhjälp av vingarna, hvilka då äro till hälften utsträckta; han kan hålla sig under vattnet 2 minuter. Vid dykning simmar han mycket snabbt. Från flygten kastar han sig huvudstupa i vattnet och gör en liten dykning, och åter uppkommen simmar han. Han håller vid simning huvudet högt och i ständig rörelse. Han fiskar både i lugn sjö och då sjön går temligen hög. Uthärdar dess stormar, är icke skygg, snarare synes han vara flegmatisk, men råkar stundom i strid och försvarar sig modigt. Han går icke uppåt floderna, drar väl söder ut, men icke över land. Han är mycket sällskaplig, anträffas därför sällan ensam. Då han kommit på land, så att han icke ser havet, förlorar han förmågan att reda sig och att flyga, så att han kan tagas med händerna. Då han hvilar på land, sker detta även på tarssulan och stjerten, och han håller dervid kroppen något framåtlutad. Under häcktiden, den enda tid han vistas på land, stå långa rader på klippavsatserna med bröstet riktadt mot havet och hålla sig i synnerhet till de översta delarna av bergen.

Lätet, som är skarpt 'orr orr', låter han höra i synnerhet då han simmar eller sitter, eller då han blir skrämnd. Under fortplantningstiden vid boet skriker han mer än annars, och lätet liknar då 'avaa' eller 'aakaa'.

Hans föda utgöres mest av små krustacéer och småfisk, och han fångar *Amodytes tobianus* i mängd till ungarna; även tager han *Clupea sprattus*. Efter en äldre uppgift förtär han Sardeller och tång.

Då han bor i fogelberg, intager han ungefär samma höjd som *Uria troile* och *Alca torda*. Lever i monogami. Häckar i hålor, som han gräver med näbbet i jorden, eller ock i bergskrevor. Hålorna äro 4—9 fot långa och omkring 6—7 tum i diameter. De grävas snedt inåt, längst in lägges ägget, antingen på bara jorden eller på något gräs eller mossor. Mister fogeln ägget, lägges ett nytt, men sällan ett tredje ägg.

Ruvningen varar 30—35 dagar; någon gång utkläckes icke ägget. Båda föräldrarna skifta om att ruva, och båda hava två liggfläckar, en på hvar sida av magen. Under ruvningen kommer makan till boet om aftonen, FABER. Går en av makarna förlorad eller blir fångad, utruvar den kvarvarande ägget; gå båda förlorade, intages deras plats av andra foglar, som utruva ägget och uppföda ungen såsom sin egen. Stundom bo flere i samma håla. Oaktadt ägget är stort, är den utkläckta ungen föga utvecklade och kan icke lemna boet eller sköta sig själv. Föräldrarna flyga hela dagen till och från ungen med eller efter föda. De fånga för detta ändamål Tobis, *Amodytes tobianus*, av hvilka de taga 8—10 st., men, såsom det säges, ända till 50 st. åt gången. H. C. MÜLLER har 1875 meddelat, att han en gång fann fogeln bära 18 st. eller deröver. Fogeln bär dem med huvudet i munnen och kropparna hängande å båda sidor utanför. Fiskarna äro döda, innan de givas åt ungarna, och MÜLLER har funnit dem bitna dels på huvudet, dels på midten av kroppen. Antalet fiskar, som fogeln kan bära i näbbet, kan icke bestämdt uppgivas, emedan fogeln, när fogelfångaren slår till med nätet, i sin för-

skräckelse släpper fiskarna, som då spridas vidt omkring och falla ned i gräset, der de äro svåra att uppsamla. Ungen blir mycket fet. Föräldrarna lägga fiskarna för ungen med ett djupt 'aaa'. De hemta ofta fisk på 2 mils avstånd och flyga snabbt mellan fiskplatsen och boet. Då fogeln kommer till boet, ser han sig försigtigt omkring och går in i boet först sedan han funnit, att ingen fara är på färde. Om aftonen under liggtiden stå foglarna i rader utanför boen.

Dunperioden varar omkring 35 dagar. Föräldrarna mata icke ungarna längre, än tills de fått fjäderklädnaden fullt färdig, men åtföljas dock av dem. Så snart ungarna blivit flygga, lemna de boet, och de få sedan sköta sig själva och föräldrarna draga bort från häckplatsen. De unga stanna i trakten, tills de erhållit sin första vinterdräkt, då även de draga ut på vida havet. Då flyttningstiden, enl. OLAFSEN, 1774, inträffar i medlet av sept., innan ungen är vuxen, lemna föräldrarna denne, som då omkommer. De unga foglarna häcka, enl. FABER, under påföljande vår, således knappt ett år gamla. Dock finnas i fogelbergen åtskilliga, som icke häcka. Enligt en annan uppgift skall han lägga ägg, då han är två vintrar gammal, men H. C. MÜLLER tror, att det icke sker så tidigt.

Fiender eger fogeln uti Havsörnen och Jagtfalken, hvilka taga ungarna. Han försvarar tappert sin avkomma både mot människor och djur, till och med mot Korpen, som är hans svåraste fiende. Man har exempel derpå, att han biter sig fast vid Korpen, och då denne icke kan bära tyngden, nedfaller han i vattnet och drages ned deri och blir dränkt, PONTOPPIDAN. Detsamma omtalas även av CRANZ. Havslabben hugger de gamla i huvudet, så att de störta i vattnet, der Labben sönderbiter och slukar dem. Bland dess fiender må även räknas Räven. Att

menniskan är dess mäktigaste och ofta dess oförståndigaste fiende har erfarenheten noggsamt visat. Han skall stundom drivas av rovfoglar från kusten in i landet. Huvud och fjädrar av en fans, enl. E. v. HOMEYER, 1880 på landet. Man kan dock härvid anmärka, att kroppen hade kunnat bliva förtärd på platsen av något däggdjur eller fogel, utan att han drivits dit av en rovfogel.

På Färöarna fångas fogeln på flere sätt. Man tager honom ut ur hans håla med handen eller med en krok fästad på en käpp. När hålan, som oftast går parallelt med jordytan, går så djupt, att man icke kan nå fogeln, gräves ett hål uppifrån, hvarigenom man kan taga den. Ett sådant hål täckes noga med en grästorva eller sten, så att vattnet icke tränger ned i hålan. Denna fångst börjar stundom strax efter det fogeln gått in i hålan om natten, men bör icke fortsättas för länge, så att foglarna icke störas för mycket vid äggläggningen. Det är endast på få ställen detta fångstsätt brukas, emedan det, såsom skadligt, icke kan tålas, om icke der fogeln bygger i ofantlig mängd eller på sådana platser, som icke egna sig till något annat än detta fångstsätt, som egentligen användes när fogeln börjat ruva. Boet finnes på olika och farliga ställen, än i 'Urer', stenrös vid stranden, än på sluttningar och avsatser i bergen, som äro tillgängliga endast för färöbor, hvilkas fot är så säker, och hvilka från barndomen vants till att, utan att hisna, se ned från de höga bergen i den djupa avgrunden och det brusande havet. Både å avsatser djupt nere på den lodräta klippväggen, till hvilka man icke kan komma utan med tillhjälp av en lång lina, och när man stiger upp från sjön, är fångsten av denna fogel förenad med större eller mindre fara och ansträngning, och den kräver årligen sina offer. Man klättrar från den ena tuvan till den andra; sällan slinter den säkra foten, men tuvan, på hvilken den försigtige fångst-

mannen sätter foten, lossnar stundom plötsligt från klippan, och med den störtar han i avgrunden. Eller då två man följas åt på den farliga vägen och hava ett tåg emellan sig, på det den ene må fasthålla den andre, om han störtar ned, händer det stundom, att den fallande drar den andre med sig i djupet, H. C. MÜLLER.

Om fogelns nytta och användning finnas flere meddelanden. Enligt en gammal uppgift av HÖJER till CLUSIUS skall fogeln icke hava några fjädrar, utan endast dun; kan därför icke flyga. Insaltas och är delikat, smakar som fisk och ätes under fastan. Uppgiften härleder sig tydligen från någon, som fått ungarna insaltade. Köttet är mycket tranigt, de ungas värderas högt av många, det insaltas, benen uttagas och köttet omlindas med skinn, ätes med ättika och smakar likt Sill, LATHAM, BECHSTEIN. Fogeln är till mycken nytta för den nordiska kustbefolkningen. De gamla foglarnas kött värderas icke mycket och användes icke, då bättre kan erhållas. De ungas deremot är välsmakande och de fångas därför, plockas, insaltas och rökas till vintern, FABER. Denna och flere andra havsfoglar äro en vigtig födoartikel, och väl lagade, såsom hos presterskapet, voro de smakliga till och med för en engelsk gom, WOLLEY. Köttet, i synnerhet å de unga, är rätt godt, NILSSON; av de gamla är det tranigt och vanligtvis segt och magert, hvadan det ringaktas. På Färöarna, der en man åtminstone förr kunde fånga 1,000 st. på en dag, insaltades även de gamla. På St. Kilda fångas och beredes en mängd och skickas i fat till London och andra större städer; förtäres såsom läckerhet. Köttet liknar Lomvians, H. C. MÜLLER. På MÜLLERS fråga hvarifrån P. A. HOLM fått den oriktiga uppgiften, att fjädern har lika värde med Ejderns, bör jag upplysa, att OLAFSEN säger, att fjädrarna av de gamla foglarna äro de bästa

av alla sjöfoglars. I NILSSONS Ornithologi står '*Plumis sicut Anatis mollissimæ utuntur*', hvilket i Fn. 1858 har blivit: dunen värderas lika med ejderdun.

På Vestmannaöarna fångar man en otalig mängd, drar huden av dem, hänger dem till torkning och använder dem till bränsle. Då fogeln lägger ägg i hålor, kan han lätt tagas i boet. Fångas på Grimsö i snaror. Fångsten på Färöarna och i Finmarken sker på det sätt, att en man nedhissas i ett tåg eller helst med dubbla remmar av oxhud, hvilka fästas i en gördel om fångstmannen och löpa å en rulle av trä. 10—12 man hålla i tåget, och när fångstmannen kommer till ett passande ställe, tar han foglarna med en snara, fästad på ena ändan av en stång, och ägget med en sked, fästad på stångens andra ända. Samme fogelfångare nedhissas 3—4 gånger om dagen. Härvid fångas även andra foglar, som bo i fogelbergen. På Färöarna uppstiger man även nedifrån i bergen. Fångsten är ganska farlig, vare sig att tåget springer eller nedfallande stenblock krossa mannen, FABER. Foglarna, men i synnerhet ungarna, kunna även uttagas med långa käppar, försedda med en jernkrok; de tagas även med handen, OLAFSEN. NILSSON säger, att hvar bonde har 6—12 st. fogelhundar. Dessa äro små, smala, släthåriga med uppräta eller endast med spetsen hängande öron och temligen slät svans. Vanligtvis skickas kl. 3 f. m. en pojke eller flicka med hundarna i 'uren', och hundarna få der sprida sig. Då en fogel kommit med mat till sin unge och störtat in i sitt hål, ställer hunden sig på lur vid öppningen, och då fogeln kommer tillbaka, hugger hunden honom. Men om fogeln drager sig tillbaka, kryper hunden in i gången, så framt denna är tillräckligt vid, och drager ut fogeln. I gången blir hunden ofta biten av fogeln, och icke sällan får han draga sig tillbaka med oförrättadt ärende. Fångas

även ofta i snaror, NAUMANN. Flygten är mycket skarp, så att om man skall skjuta fogeln, måste man hålla minst 4 fot före honom, W. v. WRIGHT. De unga foglarna gå i Norge om hösten in i de inre fjordarna, men de gamla skola draga till havs åt SV. Han är Ö. om Lindesnäs fåtalig under höst och vinter och kommer sällan in i Kristianiafjorden inom Dröbak; men bland de foglar, som fångas i fogelbergen, är denna den talrikaste, BARTH. LINDBLAD beskriver fogelfångst med nät vid Värö i Norge.

Enligt allmänna åsikten på Färöarna hava 7 foglar gemenamt en håla. Sedan 7 st. tagits ur en håla under samma sommar, utruvar den 8:de fogeln ägget. Detta gäller endast väl bebodda häckplatser. En och annan förståndig man har förbättrat avkastningen betydligt genom att hjälpa fogeln att gräva hålor. Man behöver dervid endast om våren, innan fogeln kommer, skära ut en liten grästorva, der man vill hava hålan, resten gör fogeln sjelv.

Under hvar 20:de år antager man att stor dödlighet inträffar bland foglarna. Vintern 1858—59 drev en stor mängd döda i land. De skola hava varit olika med de vanliga. Påföljande sommar, 1859, var fogelfångsten ringa, hvartill man ansåg att brist på Tobis bidrog. Under de första dagarna, efter det fogeln börjat rugga, äro de unga endast somliga dagar i land, men senare mera regelbundet, så att de äro 3 dagar hemma, men 4—5 dagar borta. Man väljer nu en plats, der fogeln flyger nära förbi, svänger en lätt stång med nät under och bakefter fogeln. Man kan icke taga fogeln framifrån, emedan den då skulle som en kula gå genom nätet — ett tecken på den betydliga fart fogeln har. Vid detta fångstsätt, som kallas 'fleining', fångas endast unga foglar, och den fogel, som bär föda åt sin unge, får

alltid av en förståndig man flyga förbi. Då vinden blåser från rätta hållet, det vill säga längs åt kusten, vanligtvis kl. 10—11 f. m., flyga foglarna oavbrutet till kl. 3—4 e. m., då största delen kastar sig åter på sjön. I lyckligt fall flyga foglarna åter i land under 3 timmar på aftonen. En riktigt skicklig 'Fleiemand' kan på de bästa ställena fånga 900 st. på dagen; 100 foglar äro en mansbörda, med hvilken man vandrar i bergen, oaktadt vägen ofta är sådan, att en ovan skulle gruva sig för att gå den utan börda.

Är platsen på annat sätt otillgänglig, måste linan begagnas, och der avsatsen i berget är betydlig, bliva flere man nedhissade och stanna der en vecka eller derutöver. Man hoppas på godt väder, ty man har icke tak över huvudet, och ofta är platsen så sluttande, att man måste binda sig fast om natten för att icke under sömnen glida ut och störta i avgrunden. Man har försett sig med eld, torv, mat och dryck m. m. Om ett par dagar kommer man i båtar under berget, och fogeln kastas ned i sjön och upptages i dessa, hvilket är lättare än att hissa upp fogeln och bära den hem.

På Färöarna fångas i medelgoda år omkring 235,000 Lunnefoglar, av hvilka 20 st. anses lemna ett skålp. fjäder, hvilket gör 11,750 skålpund. Men uppgiften, att man av Lunnefogeln erhåller dun av lika värde med Ejderens, är oriktig.

Häckar, såsom vi nämnt, i Norge i fogelbergen, av hvilka de förnämsta äro Lovunnen och Tränen i Helgeland, på Värö, Kost-Slavene i Lofoten, Nykerne utanför Langö, Bley på Andö i Vesteraalen, Fuglö i Tromsö amt och Stoppen nära Nordkap, hvarjemte en del häckar på Svärtholt-klubben, som mest intages av Tretåiga Måsen. Kommer dit i första hälften av apr., börjar gräva sina hålor, då kälen gått ur jorden, eller häckar i stenrös.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-4.

Ägget enfärgadt, ljust brungrått eller smutsgrått. Ungarna gå till sjös efter medlet av juli, och fogeln lemnar fogelbergen i slutet av aug., hvarefter de synas i de nordliga trakterna eller omkring fogelbergen. År 1850 voro dessa på Nykerne d. $\frac{2}{3}$ fullt besatta, BARTH. S. om Trondhjemsfjorden häckar han temligen talrikt på öarna utanför Stat, och för övrigt kolonivis på lämpliga ställen längs vestkusten till Rot utanför Stavangerfjorden, RASCH.

Vid Breafjord tämde man ungar. De vande sig vid hvarjehanda föda, men man behöll dem ej längre än ett år, ty antingen dogo de eller flydde de till havet, OLAFSEN, 1774. FABER säger, att de unga kunna tämjäs, men dö inom ett år. Man vet icke huru gammal han kan bliva. En såsom unge infångad levde emellertid, enl. H. C. MÜLLER, över 25 år och dog icke av ålderdom, utan av olyckshändelse.

Ibland fjädrarna lever:

Docophorus celedoxus NITZSCH.

Av dess inelvsmaskar synes icke någon vara känd.

Puffinus anglicus GESN., Av. 1555, 110 (part.). GESN. red. 1619, 82; ref. ALDROV., III 1635 L. 19, C. 48, p. 72 (part.).

Lunda CLUS., Exot. 1605, 367. JONST., Av. 1657, 129 + *Puffinus* 98. PETER DASS, Nordlands Trompet 1739; 2:dra uppl. 1763, 125. CRANZ, Hist. Grönl. Stockh. I 1769, 111. OLAFSEN, Reise I 1774, 119, 297, II 201.

Anas arctica CLUS., Exot. 1605, 104-5. WORM, Mus. 1655, 302. OLEAR., Kunstk. 1666, Tab. XV f. 5. SIBB., Scot. II 1684, 20. REY, Syn. 1713, 120. KLEIN, Av. 1750, 169; Vög. 1760, 312, Papagey-Duyker.

Papageytaucher MARTENS, Spetsb. Reise 1675, 64. Perroquet-Plongeon Ed. Amst.: Rec. de Voy. II 1732, 109, 129 Tab. K a.

Pica marina ALDR., 3, 205 L.

Alca n. 118, L. Fn. I 1746, 42. STRØM, Søndmør I 1762, 245, Lunde.

- Alca arctica* L., S.N. IV 1748, 23; S.N. X 1758, 130; Fn. II 1761, 49; S.N. XII 1766, 211. BRÜNN., Orn. 1764, 25. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 311. PALL., Naturg. V 1776, 10, 36. PHIPPS, Voy. App. 1774, 186. MÜLL., Prodr. 1776, 17. FABR., Fn. 1780, 83. MOHR, Isl. Nat. 1786, 28. BERG., Tal. 1787, 24. GM., L. S.N. 1788, 549. LATH., Ind. II 1790, 792. LATH., B., III, II 1798, 279, 282; Obs. IV 1812, 481. *A. a.* + *A. labradorica*. RETZ., Fn. 1800, 141. LANDT, Færø 1800, 254. CUV., R. A. 1817, subg. *Fratercula*. SABINE, Trans. L. S. 1819, 558. SCORESB., Arct. Reg. I 1820, 527. NILSS., Orn. II 1821, 139. VETSCH, Mem. Wern. Soc. IV 1822, 249. DÆRING, De pelv. met. 1824, 31. DROSIER, Loud. Mag. 1830, 325-6; 1831, 196 Puffins.
- Plautus arcticus* KLEIN, Hist. Av. 1750, 146; Stemm. 1759, 37; Vög. 1760, 269.
- Alk PONTOPP., Norw. II 1754, 124 (ex parte); 163 Lund.
- Fratercula* BRISS., Av. VI 1760, 81; ed. 1763, II 380. PALL., Nat. V 1776, 10.
- Alca deleta* BRÜNN., Orn. 1764, 25. MÜLL., Prodr. 1776, 17.
- Alca labradorica* GM., S.N. 1788, 550.
- Alca labradora* LATH., Ind. II 1790; 793.
- Psittacus marinus* ANDERS., Isl. II 55.
- Lunda arctica* PALL., Zoogr. II 1810, 365; specim. orient. p. 366 excl. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 442. NAUM., V. D. XII 1844, 577; XIII 1860, 314, v. BLAS. NEGEL., N-a 1853, 64. WALL., N-a 1854, 284 + *L. glacialis* 285. v. NORDM., J.f.O. 1861, 380. SCHLEG., Mus. Urin. 1867, 28. BORGGR., Nordd. 1869, 137. Jahresb., J.f.O. 1878, 436.
- Alca canogularis* MEY. u. W., Tasch. II 1810, 442; III 1822, 177.
- Mormon arcticus* ILL., Syst. Av. 1811, 283-4. BAER, Bull. Sc. III 1838, 352. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 386. AUDUB., Syn. 1839, 343. SCHEMBRI, Cat. 1833, 115; ref. Ibis 1864, 157. MALM, Krø. Tidsskr. 1844, 212; Fn. 1877, 325. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384; Tent. 1872, 138; Öfv. V. A. F. 1874, n. 3, 23. LILLJ., V. A. H. 1850, 300-28, -30. M. v. WR. Göt. H. 1851, 98. SCHRAD., J.f.O. 1853. REINH., Vid. Medd. 1853; ref. J.f.O. 1854, 442. NILSS., Fn. II 1858, 558. BARTH, J.f.O. 1869, 99; Norg. Fugl. 1881, 89-91. O. BÖTTGER, Offenb. Ver. Nat. X 64; Z. G. 1870, 163. LAWR., B. N. Am. 1860, 903. ?CASS., Ibis 1862, 86. VERRILL, Proc. B. S. N. H. X 1862, 142. MALMGR., V. A. F. 1863, 113, 126; 1864, 409; Üb. J.f.O. 1865, 267 (+ *M. glac.* + *M. Grabø*). COLLETT, Christ. 1864, 228. A. FRITSCH, V. E. 1870, 492. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 82. HOLMGR., Handb. II 1871, 1024. CED., Jägarf. Tidsskr. 1872, 22; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. PALM., Finl. Fogl. 1873, 675; J.f.O. 1876, 65. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. O.-GALL., Ibis 1875, 267-8. v. HOM., Reise 1880, 52. NORDENSK., Vega I 1880, 107.
- Mormon fratercula* TEMM., Man. 1815; Man. II (1820) 933; IV 1840, 580 (+ *M. glacialis* 597). BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 155. FABER, Prodr. 1822, 50; Hochn. Vög. 1826, 2, 3 etc.; Isis 1824, 150-1; 1827, 658, 662-8, 675, 791, 891, -5; ref. v. HOM., Wand. 1881, 29, 156. TEILM., Danm. Fugl. 1823, 214. GRABA, Reise n. Färö 1830, 108, 163-4. BREHM, V. D. 1831, 997 (n. 1, 3, 4 t. NAUM.). W. v. WRIGHT, Tidsskr. f. Jäg. o. Nat. 1832, 191; Göt. Handl. 1851, 98. DE SERR., Migr. 1842, 87, 206. HOLB., Krø. Tidsskr. 1842-3, 360, 374, 456; Übers. v. PAULS., 1846, 83 etc. MALH., Fn. Sic. 1843, 229. NACEIRO, 1850, ref. J.f.O. 1855, 305. WOLL., Rep. Br. Ass. 1851, 127. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 412; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215. HARDY, N-a 1855, 423. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. FING., Verh. z.-b. G. V. 1857, 157. KRÜP., J.f.O. 1857, 368. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407. WINTER, Färö 1876, 176. LANDB., v. HOM., Orn. Br. 1881, 142. v. HOM., l. c. 215.
- Mormon glacialis* 'LEACH, Cat. Mus. 1816', teste STEPH., Shaw. G. Zool. XIII 1826, 40. NAUM., Isis 1821, 782. BREHM, Isis 1824, 891; 1826, 985 (+ *M. polaris*); Vög. D. 1831, 998. SCHLEEP, Isis 1824, 895. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 362. TEMM., Man. IV 1840, 579. SCHLEG., Rev. 1844, CVIII. CASS., Rep. Exp. IX 903; ref. REINH., Ibis 1861, 15. FRITSCH, V. E. 1870, 439. [?Nec AUDUB. t. SCHLEG., ref. BOARDM., Proc. B. S. N. H. X 1862, 132.]
- ?*Mormon glacialis* AUD., ?ALLEN, Bull. Harv. Coll. II n. 3 1871, 404.
- Fratercula glacialis* STEPH., Shaw. G. Zool. XIII 1826, 40. (Knappt egen art.) Syn. *Mormon frat.* ROSS, 198. *L. arct.* MALMGR. A. NEWT., Ibis 1864, 132, 1865, 212, 521-3, pl. 4. ELWES, Ibis 1869, 27. v. MIDD., Isep. 1855, 126. [A. G. MORE, Isle of Wight; ref. Ibis 1860, 419.] A. NEWT., J.f.O. 1867, 209. GILLETT, Ibis 1870, 308.
- Fratercula arctica* STEPH., l. c. XIII 1826, 37. BOIE, Reise Norw. 1822, 199, 345. BRANDT, Bull. Sc. II 1837, 348. DE SELYS, Fn. 1842, 158. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 234. THOMPS., Irel. III 1851, 221. LLOYD, Ant. II 1855, 207. J. REINH., Rink, Grönl. 1857, 18; Ibis 1861, 15. H. C. MÜLL., Färö Fugl.: Vid. Medd. 1862, 50. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 157. NEWT., J.f.O. 1865, 209. MORE, Ibis 1865, 451. CUNN., Ibis 1866, 15. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 192; 1877, 223. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. ELWES, Ibis 1869, 24, 27. SAUND., Ibis 1869, 171, 1771, 402. v. DROSTE, Bork. 1869, 376. ALLEN, Bull. Harv. Coll. II n. 3 1811, 399, 411. v. HEUGL., Ibis 1872, 64. COUES, Key t. N. A. B. 1872, 340.

O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 65. BROOKE, Ibis 1874, 348. COLLIN, Skand. Fugl. 1876, 741. BUREAU, Bull. Soc. Z. 1877, Sep. 1 etc. WIEPK., J.f.O. 1877, 431. IRBY, Ibis 1883, 190.

Mormon polaris BREHM, Isis 1826, 985; V. D. 1. c.

Mormon Grabæ BREHM, V. D. 1831, 999. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 117.

O.-GALL., Ibis 1875, 267-8. VIAN, Bull. Soc. Z. 1876; ref. Ibis 1877, 237.

Lunda glacialis J. H. BLAS., NAUM., V. D. XIII, 314.

Fratercula arctica var. *glacialis* 'CASS., in Bd. 903.' COUES, Key, 1872, 340.

Lunnefogel LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1871, 231.

Släktet ALK, *Alca* L.

Näbb högt, hoptryckt, på tvären fåradt; näsborrar nära käk-kanten, smala, med fjäderklädt näslock; stjärt pennor spetsiga. Fjäderklädnaden svart och vit.

204. TORDMULE, *Alca torda* L.

Pl. LII, fig. 2.

Vingarna väl utvecklade, nå förbi stjärtens rot, men ej dess spets.

1. *Hane*, juli 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb hoptryckt, högt, med 2 bågformiga, nedåt gående fåror, å underkåken svagare, svart med ett hvitt bågformigt tvärbälte; näbbås bågformig. Käkkant baktill rät, intryckt, framåt nedböjd; överkåkens spets kloformig; underkåkens utskuren; käkrot framdragen, hoptryckt, framtill även något sväld; framom denna valk på hvardera kantens sida en svagt S-formig, djup fåra. Pannvinkel inskuren, spetsig. Näsborrar smala; näslock lågt, fjäderklädt. Huvud svart med hvitt streck från ögat till bakersta delen av näbbåsen; ansigtsrand på båda käkarna gående snedt ned- och framåt. Hals upptill svart; framhals för övrigt vit; kräva vit; nacke, halsrygg, rygg, skulderfjädrar, kors, övre stjärttäckare och stjärt svarta. Stjärt pennor 6 par, utåt avtagande, spetsiga, undertill gråsvarta. Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare

och slaksida hvita. Vingar spetsiga, smala, svartbruna och svarta; tumvinge med 4 svarta fjädrar, när 67 m.m. från handleden, utkant och spetsar blekare; handpennor stora 10; armpennor 14, svartbruna med hvita spetsar; arm-bågspennor: 3—4 svarta, mindre än de sistnämnda, 1 och 2 med hvita, smala spetskanter; överarm pennor 12, smala, korta, de yttersta och innersta minst; alla övre täckare svarta; undre hand- och armtäckare grå, de övriga hvita utom överarmkanttäckarne, som äro svarta. Fötter svarta; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till största delen. Tars något hoptryckt, framtill med tvära sköldar; tår: 1 saknas, $4 > 3 > 2$, 3 tjockast; klor: $3 > 2 > 4$, svarta, krökta, 3 inåt vidgad, de övriga hoptryckta.

2. *Hane*, 24 maj, Karlsö, Gotland.

Liknar den förra. Näbbspets med en grop framom det hvita bandet. Huvud ovan svart; huvudets sidor, fram- och sidhals upptill svartbruna. Vingar brunsvarta med hvitt streck.

3. *Sommardrägt*, juli, Fuglö, Norge, W. v. WRIGHT.

Lik föregående. Överkåken med 2 gropar framom det hvita bältet.

4. *Hane*, 21 november 1877, Kalmar, F. BERG.

Näbb svart med en grå, tvär grop, framom denna slätt. Huvud ovan svart; haka vit med sparsamma, smala, tvärgående svartgrå spetsbräm; nacke vid sidorna vit, i midten svart med sparsamma, hvita spetsfläckar. Vingar svarta, framtill med svag dragning åt brunt; armpennor med hvita spetsar. Fötter svarta. Tars hoptryckt, framtill med smala sköldar; klor svarta.

5. *Hona*, vårdrägt, 27 maj, Stockholms skärgård.

Huvud ovan, nacke, halsrygg, rygg, skulderfjädrar, övre stjärttäckare och stjärt rent svarta. Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita. Vingar svarta med hvitt streck.

6, 7. *Honor*, juli, Färöarna.

8. *Hona*, gammal, 22 juni 1883, Lilla Karlsö, Gotland, G. STENSTRÖM.

Näbb svart, tvärband hvitt, framom detta 2 grunda gropar; spetsar ytterst hvita; ögonvråns band hvitt. Fram- och sidhals upptill, övre delar med vingar och stjärt rent svarta; sidor hvita, en enda fjäder med svart utfan; armpennor med hvitt spetsbräm; undre handtäckare grå; undre armtäckare och de mellersta hvita; undre kantarmtäckare svarta. Fötter och klor svarta.

9. *Hona*, juli 1877, Gotland.

10. *Hona*, höstdrägt, 26 november, Stockholms skärgård.

Överkåken med 3 fåror; underkåken med 2 nedlöpande grunda gropar och 2 sneda, små fåror. Övre delar och stjärt svarta. Tinning svart, bakåt

hvit; huvudets sidor upptill brunsvarta, nedtill likasom undre kroppsdelar hvita.

11. *Hona*, 22 december, Mörkö.

Liknar den sistnämnda.

12. *I ruggning*, 18 september 1870, Grönland, 68° n. br., NORDENSKIÖLD.

13. Grönland.

14. *Hona, dunderägt*, 2 juli, Nyköpings skärgård.

Näbb utan band och gropar; kalkspets hvit, smal. Huvud, hals och undre delar hvitgrå. Kropp framtill svartgrå, baktill svart.

15. *Dunderägt*, något äldre, 27 juli, Nyköpings skärgård.

Näbb svart, utan tvärband och gropar; kalkspets smal, gulhvit. Huvud ovan och nacke gråhvita; iris 'brun'. Hals grå; framhals och kräva grå, i botten svart. Rygg och skuldror, kors och övre stjertdun svarta med rost-

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 ♀	9 ♀	10 ♀	11 ♀
Längd	418	—	—	458	—	404	400	—	458	—	—
Huvudets längd + näbb	—	—	—	98	—	—	—	—	99	—	—
Näbb, längd till pannan, direkt	30	33	35	34	33	32	29	32,6	34	33,5	33
» » » munvinkeln	54	—	—	59	—	53	51	47	57	—	—
» » från spetsen till näsborrarna	19,5	—	—	22	19,3	20	19	—	21,5	21	21,5
» höjd vid roten	20	22	21,5	18	21	19	18	c. 20	22	18	18,5
» » » näsborrarna	21	23,3	24	20,5	23,3	20	18	22	23,6	21	21,6
Gapets bredd	22,5	—	—	26	—	22,5	20	23	28	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	8	9,6	9,6	7,5	9,6	8	8,5	—	9,3	7,6	8
» minsta bredd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Underkäkens spets, längd	—	17	15	15	—	—	—	14,5	16	14	14
Näsborrar	4	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	180	198	200	205	195	187	180	196	215	206	204
Vingbredd	652	—	—	756	—	710	656	—	752	—	—
Tumvinge	67	71	68	74	—	—	—	70	70	65	64
Stjert, längd	82	88	86	91	88	82	81	90	89	—	—
Stjertspets bakom vingspetsarna	40	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—
Tars	32	32	32	36	32	32	31	31	34	32	32
Mellantå med klo	47	—	—	53	48	48	49	50	52	50	53

Nº	12 ♀	13	14 ♀ p.	15 p.	16 p.	17 j.	18 ♂ j.	19 ♂ j.	20 ♂ j.	21	22
Längd	—	—	—	—	—	—	424	—	—	360	423
Huvudets längd + näbb	—	—	—	—	—	—	91,6	—	—	91	94
Näbb, längd till pannan	33,6	32,5	13,6	16	16	29	33	31	c. 34	—	30,5
» » » munvinkeln	50,5	49	—	—	—	—	54	—	—	—	54
» » från spetsen till näsborrarna	—	—	9	—	—	—	18,5	—	—	—	19
» höjd vid roten	20,4	20,7	8,5	9,1	9,2	12,2	15,9	15,6	17	15	16
» » » näsborrarna	22	23	9	9	9,8	12,6	15,6	16	17	—	17
Gapets bredd	21,5	21,5	—	—	—	—	22	—	—	18	26
Näbbets bredd vid näsborrarna	8,7	8,6	3,9	3,9	4,2	6	6,9	6	6,1	—	—
» minsta bredd	3,8	3,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Underkäkens spets, längd	14	13	4,5	5,5	5,5	11,5	10,7	12,5	14	13	12
Näsborrar	—	—	—	—	—	—	4+1,5	—	—	—	4,5
Vingens längd, direkt	200	200	—	—	—	173	175	183	198	170	190
Vingbredd	145	—	—	—	—	—	660	—	—	610	685
Tumvinge	65	72	—	—	—	60	67	64	88	60	72
Stjert, längd	—	—	—	—	—	73	79	74	82	73	79
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	35
Tars	34	34	22	24	25	30	33	33	32	30	34
Mellantå med klo	45	50	32	34	37	34	48	48	50	56	51

grå dunspetsar. Gump gråsvart. Bröst och mage hvitgrå; sidor = rygg. Fötter och klor svarta.

En liknande erhalten på Gotland.

16. *Unge*, september, Norge.

Kvarsittande kalkspets och dun, fjädrar utskjutande. Huvud ovan grått, i botten svart. Rygg och andra övre delar samt gump brunsvarta; kräva, bröst och sidor med utväxande hvita fjädrar och grått spetsdun.

17; *Hona, ung*, 3 november, Bohuslän.

Dräkt lik den gamlas vinterdräkt; näbb litet, utan band, näsås höjer sig föga framom näbbroten.

18. *Hane, ung*, 16 oktober 1876, Stockholms skärgård.

Näbb svart; iris mörkbrun. Tinning hvit och svart. Huvud ovan och övre delar rent svarta; ögonlock svarta; huvudets sidor upptill svarta; kindtrakt hvit; haka hvit, framtill grå; framhals och undre delar hvita; sidhals upp- och nedtill hvit, i midten med en framskjutande svart vinkel. Stjert tillspetsad; stjertpennor 6 par, svarta, undertill gråsvarta; sidor hvita, upptill med gråsvart sidobräms; slaksida hvit. Vingar svarta; handpennor 10: 2 > 3 > 1 > 4, undertill svartgrå; armpennor 16: 1 svart med spetsens inkant urringad, 2—16 svarta med hvita spetsar; armbågspennor 4, > armpennorna, svarta, endast 1 med en liten hvit spetsfläck i infan; överarmpennor svarta; undre hand- och armtäckare svartgrå, de mellersta hvita; undre kanttäckare gråsvarta, å handen hvitfläckiga; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter svartbruna; simhud svart; klor svarta.

19. *Hane, ung*, 5 november, Bohuslän.

Näbb med ett hvitt tvärband, framtill slätt; näsåsen höjer sig framom näbbroten. Huvud ovan brunsvart; ögonvrå under det hvita strecket svartbrun, tinning svartgrå, upptill gråhvit; haka hvit; framhals och övre delen

av sidhalsen hvita, denna nedtill brunsvart; nacke hvit med svart bräm; halsrygg svartbrun. Rygg och övre delar svarta. Stjert svart. Bröst och andra undre delar hvita. Vingar brunsvarta; armpennor: 2—16 svarta med hvita spetsar.

20. *Hane, årsunge*, december, Bohuslän.

Liknar den gamla i sommardräkt. Näbb mindre, föga upphöjdt framom roten; saknar band och gropar.

21. Januari, Bohuslän.

Överkäken med en fåra bakom spetsen. Tinning svart; framhals överst med en svag ring av svartgrå fjäderspetsar; sidhals i midten med en framåt riktad svart vinkel; nacke svart, vid sidorna en fläck med hvitt bräm.

22. Januari 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb svart, yttersta spetsarna grå; överkäken med en smal, nedlöpande fåra bakom spetsen; underkäken svart, undre spetskanten tydligt utskuren. Huvud ovan svart; ögontrakt och ögonvrå svarta. Tinning ovan hvit, nedtill grå; underkäkskanten svart; kind och haka hvita; framhals hvit; sidhals svart, men överst hvit; nacke och halsrygg svarta. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjer ttäckare svarta. Stjert spetsig, svart; stjertpennor 6 par. Bröst hvitt; sidor hvita, närmast korset i övre fanet grå; mage, undre stjer ttäckare och slaksida hvita; tumvinge med 4 fjädrar, svarta; handpennor 10, svarta likasom spolarna; armpennor 15, svarta med hvita spetsar; armbågspennor 5, svarta, < armpennorna; överarmpennor små, grå; undre handtäckare grå; undre armtäckare grå, mot roten hvita, de mellersta hvita; undre kanthandtäckare hvita och undre kantarmtäckare svarta; undre överarmtäckare hvita, kanttäckare svarta; vad hvit, i botten grå; skenben fjäderklädd till närheten av hället. Tars hoptryckt, sköldar små; 3:dje klon vidgad, inåt vågig.

	Nº	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Äggets längd		82,8	75,8	73	75,5	73,2	72,6	71,3	69,1	73,3	74,2	77,5	76
» bredd		50	50	48,3	46,8	47	49,3	47,8	47,3	46,5	46,3	46	46,6
» spets.....		32,8	25,8	24,7	28,7	26,2	23,3	23,5	21,8	26,7	27,9	31,5	28,4
» reduc. längd		1,66	1,52	1,51	1,61	1,56	1,47	1,49	1,46	1,57	1,6	1,68	1,60
» rektangel		4140	3790	3536	3533	3440	3579	3408	3268	3416	3135	3565	3618

	Nº	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Äggets längd.....		75	75	74,5	74,9	75,5	76,8	71,9	81,4	77,8	71	68,8
» bredd.....		45	49,9	49,4	49,3	49,4	47,9	46,9	50,0	49,6	52	50,2
» spets.....		30	25,1	25,1	24,6	26,1	28,9	25,0	31,4	28,2	19	18,6
» reduc. längd		1,66	1,5	1,51	1,52	1,53	1,6	1,53	1,63	1,57	1,36	1,37
» rektangel.....		3375	3743	3680	3693	3730	3678	3372	4070	3859	3692	3454

Ägg. Spetsen trubbig; fingropiga, matt hvita, blåhvita, ljusröda; grundfläckar perlgrå till svartgrå; ytfläckar rödbruna till svarta.

1. 1 juni 1870, Grönland, NORDENSKIÖLD. Grovkornigt, ljusrött; fläckar brunsvarta och rödbruna samt stora i krans med till ljusbrunt flytande färg.
2. Juni 1870, Grönland. Hvitt, småfläckigt.
3. 1878, Island, SNORRI JÓNSSON. Hvitt, grundfläckar grå, flytande; ytfläckar bruna och svarta.
- 4—8. 5 juni 1880, Färöarna, H. C. MÜLLER. Hvita eller gråhvita; fläckar likna n. 3, men många äro större, svarta eller bruna.
9. 1865, Färöarna, BENZON. Hvitt, teckningar störst å basen, fläckar brunsvarta, flytande till ljusbruna; krumelurer korta.
10. 1867, Fuglö, Norge, NORDENSKIÖLD. Ljusrött, ytfläckar rödbruna, åt basen sammanflytande, de flesta för övrigt små.
- 11—13. 6 juli 1883, Sandhamn, O. EKBOHRN.
11. Ljusrött, grundfläckar grå; ytfläckar svartbruna, flytande.
12. Hvitt, fläckar små, grundfläckar svartgrå; ytfläckar svarta.
13. Liknar n. 12. Fläckar delvis större; ytfläckar bruna och svarta.
14. 6 juni 1870, Hartsö, SCHYLANDER. Ljusrött, fläckar större och mindre, bruna och brunsvarta; de i krans sammanlöpande.
15. 2 juli 1860, Hartsö. Smutshvita, fläckar i krans, bruna och svartbruna, för övrigt få.
16. 12 juli 1869, Hartsö. Hvitt, fläckar spridda.
17. 28 juli 1860, Hartsö. Hvitt, fläckar små och i krans sammanflytande, bruna och brunsvarta.
18. Juni 1864, N. Åland, ERIKSSON. Grönhvitt, fläckar spridda, grönsvarta.
19. 12 juni 1869, N. Åland. Hvitt, fläckar bruna, de i krans stora.
- 20, 21. 10 juni 1864, Åland.
22. Juni 1868, St. Karlsön. Fläckar och krumelurer små, spridda.
23. Samma tid och ställe. Kort, fläckar större.
- 24, 25. 22 juni 1882, Sandhamn, EKBOHRN. Likna n. 12; $73,7 \times 49,68$; $73,02 \times 49,05$.

På Grönland mycket talrik, CRANZ; förtär *Salmo arcticus* och andra små fiskar, krustacéer m. fl. små sjödjur, FABRICIUS. Ej sällsynt hvarken i S. eller N. Grönland, är flyttfogel, kommer i slutet av april och flyttar från kusten i aug., förr än han ruggat.

Håller sig på Grönlands fiskbankar, häckar tillsammans med *Larus tridactylus* och *Uria troile*; i Davissundet i aug., HOLBØLL, 1842.

På Island talrikare än på Grönland, dess egentliga hem ansågs av FABER vara mellan 62° och 67° n. br. Kommer i slutet av mars och början av april och intager sina förra boplatser. Då de komma tidigt, äro somliga ännu i vinterdrägt, men hava alla avlagt den, innan de begiva sig upp i bergen, FABER. Talrik i synnerhet å södra kusten, häckar på branta klippor vid öppna havet i de mellersta och högre delarna av berget över 100 famnar högt över vattnet, heldre i hålor än på avsatserna. Ungar omkring 15 dagar gamla erhållna d. $\frac{10}{8}$ och $\frac{20}{8}$ 1860, SCHLEGEL. Många (enligt MOHR, 1876, unga foglar) uppehålla sig över vintern på havet vid S. Island, men många draga till sydligare hav. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö, FABER. På Drangey, KRÜPER.

Från Färöarna omtalad av WORM, 1655, GRABA m. fl.; kommer d. $\frac{8}{3}$ — $\frac{10}{3}$, bortflyttar i aug., LANDT. Enligt H. C. MÜLLER kommer han vid samma tid som 'Lunden', d. v. s. d. $\frac{25}{3}$ — $\frac{15}{3}$; är ej så talrik; bygger i bergen stundom i små kolonier, men oftast parvis.

Är talrikare i Norge än på Island. I trakten av Mostafjellet såg BOIE d. $\frac{2}{3}$ en flock av denna art och *Uria troile*, så stor, att han hann ladda sin dubbelbössa och skjuta 10 gånger, medan flocken flög över båten, och den hade en bredd av minst 1,000 steg. Samma arter bodde tillsammans på Sörlands-Nupen. Vid Tromsö allmän; vid Nordkap och Vardö stanna några över vintern, men största antalet lemnar trakten, enl. meddel. av NORDVI; häckar der, på Renö och Hornö i medlet av juni, SCHRADER. På Fuglön, $70^\circ 30'$ n. br., i mängd, W. v. WRIGHT. Kommer till Nykerne i slutet av mars; lägger ägg i slutet av maj till efter medlet av juni. Ungarna börja i slutet av juli begiva sig

ut på sjön, och i midten av sept. lemna unga och gamla häckplatserna; få stanna på havet i de nordliga trakterna, utom då Sill kommer, med hvilken de visa sig i mängd. I synnerhet efter starka och ihållande stormar komma Alkorna in i vikarna, följande vindens riktning, BARTH, 1881. Häckar i fogelbergen i Bergens skärgård, ej sällsynt, THÉEL. Inom polcirkeln i stor mängd häckande i fogelbergen; även på öarna utanför Stat; vid Stavanger sparsammare. Kommer till innersta delen av Kristianiafjorden under sista hälften av okt. År 1830—40 kunde en jägare på en dag fälla 50 st. Har under senare åren, före 1864, avtagit i antal; innanför Dröbak, i synnerhet efter stark sydlig vind; träffas vid iskanten till nyår, COLLETT. ESMARK ansåg, att de ej stannade inne i fjorden över natten, 'utan tvivel av fruktan att frysa in'. I Randsfjorden träffad år 1786; inne i landet sällsynt. I sundet vid Dröbak såg man i början av nov. 1874 omkring 50,000 st. Vid denna tid förtärde han endast fisk, i synnerhet ungar av *Clupea harengus*, COLLETT. Han är mera skygg än *Uria troile* och håller sig ofta tillsamman i större flockar, RASCH.

Omtalas från ön Bonden, Ångermanland, av LINNÉ, men ej senare av någon, som der iakttagit fogeln. På de yttre holmarna vid Vermdö funnos några par, ÖDMANN, 1792. Sades värpa om 5 gånger. Häckar i Gellinge skärgård, ett par mil S. om Sandhamn; d. $\frac{22}{6}$ 1882 erhöles 14 ägg, enl. meddel. av EKBOHRN. Ägg även erhållna i samma trakt d. $\frac{6}{7}$ 1884. Häckar utanför Havaringe; lägger ägg mycket sent, vanligen i slutet av juni. Skärkarlen skjuter den ej, HOLLGREN. På Hartsön d. $\frac{6}{7}$ 1861 temligen allmän, häckade, MEVES, erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1872, vid Lacka d. $\frac{1}{2}$ 1871, SUNDSTRÖM; dessutom på få andra ställen, enl. meddel. av LUNDBORG.

Kommer till N. Bohuslän och är allmän i slutet av okt. eller

början av nov.; följer sillstimmen, försvinner i febr. eller mars, CEDERSTRÖM. Kommer till Bohuslän i slutet av okt. eller i nov., bortflyttar tidigt på våren, W. v. WRIGHT; förekommer der från nov. till mars, men häckar ej, enl. meddel. av KOLTHOFF. Kommer till Bohuslän med sillstimmen och är näst *Larus tridactylus* dessas talrikaste följeslagare; kan icke komma dit från Grönland och Island, 'emedan den der förekommande *Alca torda* är mycket mindre' (?) än Skandinaviens', KOLTHOFF. Vid Göteborg sedd vid V. storm, togs levande inne i landet vid Anderstorp d. $\frac{18}{2}$ 1863; erhållen d. $\frac{6}{8}$ 1867 i N. Bohuslän, MALM.

På Stora Karlsön, Gotland, ej skygg, kommer den $\frac{1}{2}$, bortflyttar Larsmessetiden, LINNÉ. Infinner sig vid Karlsön i april. I slutet av juni ser man fogeln 'föra', d. v. s. flyga med fisk, till ungarna i de oåtkomliga häckplatserna. Dock ännu d. $\frac{1}{9}$ anträffades starkt ruvade ägg. I början av aug. synas inga kvar på Karlsön, enl. meddel. av W. WÖHLER. Häckar på Gotland i stor mängd, ANDRÉE, men enl. WALLENGREN och KOLMODIN endast på Karlsöarna; även träffad der av MEVES, HOLTZ m. fl. På Lilla Karlsön, se ovan p. 983. I Ö. Småland kallas han 'Knyffert', TISELIUS. Förekommer i Bleking, NILSSON, 1821, och enl. meddel. av RÄÄF. I NÖ. Skåne stundom talrik under vintern, WALLENGREN, häckar ej, GADAMER. Erhöles under vintermånaderna vid Rå fiskläge och på andra ställen i Öresund ej sällan i fiskegarn och torgfördes stundom under vintermånaderna i Lund. Erhållen även i trakten av Lomma, enl. ÅSTRÖM, och i trakten av Malmö, der den, enl. meddel. av EURENIUS, erhöles d. $\frac{1}{2}$ 1866, d. $\frac{30}{11}$ 1867, d. $\frac{31}{1}$ 1878. Förekommer vid Ystad nästan hvarje vinter, men fåtaligt; har, enl. meddel. av N. BRUZELIUS, erhållits d. $\frac{20}{11}$ 1867, i nov. 1870, d. $\frac{2}{3}$, $\frac{16}{11}$ 1872, $\frac{4}{2}$ 1876, $\frac{1}{9}$ 1880. Vid Trelleborg erhållen d. $\frac{23}{11}$ och $\frac{31}{11}$ 1854, d. $\frac{26}{11}$ 1861, enl. meddel. av EURENIUS.

Häckar på Borgholm, NAUMANN, talrikt, enl. DRESSER. Kommer icke ofta till Danmarks kuster, TEILMANN; på senhösten 3—4 veckor förr än Grisslorna, är temligen talrik, om vintern mycket talrik, häckar på Hesselön, KJÆRBÖLLING. Deras tåg börjar i medlet av okt., är starkast i nov. och dec. och varar hela vintern, då de äro talrika vid Danmarks kuster och i Kattegatt. I mars flytta de norrut, 1820—22 voro de talrika i Öresund. I jan. 1824 träffades flere i en insjö på Seeland, FABER, 1824.

Vid Slesvigs kuster om vintern talrik, BOIE. I Slesvig och Holstein rätt talrik från okt. till medlet av april på båda haven, på Nordsjön vanligen talrikast, håller sig mest och även vid starka stormar på öppna havet och drives sällan till kusten; på de yttre Nordfriesiska öarna rätt talrik, ROHWEDER. I Slesvig och Holstein regelbunden vintern 1876. Vid Flensburg 1877 regelbunden om vintern, Jahresb. Förekommer hvarje vinter i Flensburgs hamn; 3 st. torgförda d. $\frac{1}{2}$ 1881, Jahresb. Häckar på Helgoland, BOIE, 1819; der hade de häckande paren 1840 minskats till omkring 30 par; bor ända till 500 fot högt i bergen; vanligen bo 8—10 par nära hvarandra, sällan något ensamt par, NAUMANN. Nu skola endast få par häcka på Helgoland, NOLL. Jagt å fogeln är tillåten från båt från och med d. $\frac{27}{2}$, CORDEAUX.

På Kolas N. kust i fogelbergen 1877, HENNING KINBERG. Häckar vid Ishavet och vid Botniska viken, ägg erhållna vid Ijo, NYLANDER; på yttersta skären av Jakobstad. Talrik i SV. skärgården. Vid Kem talrik. På somliga ställen i Vasa yttre skärgård talrik, häckar; antalet har minskats; i Björneborgstrakten sällsynt. I Ålands skärgård allmän; i Nylands skärgård sparsamt häckande. Kom till Åbo 1824 d. $\frac{29}{4}$, M. v. WRIGHT. Kommer i maj till S. Finland, stannar tills i okt. eller nov., er-

hölls d. $\frac{1}{2}$ 1851 vid Porkkala, PALMÉN. Å yttre skären vid Helsingfors och Åland talrik och häckar der, v. NORDMANN, 1864. I nämnda skärgård talrik på steniga stränder, såsom vid Kläfskär. Havsmåsen säges ej våga anfalla ungen, som försvaras av de gamla; äggen äro smakliga, R. S., 1874. Sedd på Ålands skär, MEVES. GADD säger 1769, att han är skärgårdens skadligaste sjöfogel; äter upp Strömmingen av skötarna, sliter och sönderriver näten och våldför sig oblygt på den, som oroar honom i hans näste.

Förekommer i Mitau, SEIDLITZ. Även omnämnd 1870 bland Östersjöprovinsernas foglar av SCHWEDER.

Sällsyntare vid Sibiriens ishavsstränder än vid Hvita havet, PALLAS. [?STELLER anför honom från Kamtschatka och PALLAS säger, att han var talrik vid Ö. Oceanen.]

Vid Danzig uteblev han vintern 1846—7, BÖCK. Under vintern vid Pommerns kust, HOLLAND; icke sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING; förekommer endast om vintern och ej i stort antal, TANCRÉ. På Hiddensö fångades en emellan d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{2}$; häckar ej, HOLLAND. Tyska Östersjökusten på många trakter allmän under den kalla årstiden. Preussen, Pommern, Mecklenburg, ej i det inre av Tyskland, NAUMANN. I Neu-Vorpommern säges han 1877 förekomma regelbundet om vintern, Jahresb. Omnämnes från Schwerin av v. PREEN, och en ung fogel fälades en gång på Genève-sjön, SCHINZ, F.-BEAUMONT.

I Oldenburg 1879 oregelbunden på flyttning, Jahresb. Allmän vid Elbes mynning, NAUMANN, 1844; under vintern.

På Hollands kust erhållen i sommardräkt d. $\frac{3}{6}$ 1836, d. $\frac{6}{6}$ 1858; i vinterdräkt d. $\frac{1}{3}$ 1839, d. $\frac{12}{3}$, $\frac{13}{3}$ 1860. I ungdräkt d. $\frac{12}{3}$ 1860, d. $\frac{1}{3}$ 1850, d. $\frac{29}{2}$ 1860; i jan. 1850, d. $\frac{26}{11}$ 1856; i övergångsdräkt i sept. 1856, SCHLEGEL.

I Oldenburg sällsynt, NEGELEIN. På Wangerooge likaså, WIEPKEN. I Friesland stundom under vintermånaderna. Vid häftiga stormar, såsom 1861, någon gång tagen inne i landet, ALBARDA. Vid Borkum håller han sig även vid storm på öppna havet, men ofta funnen död på stranden, v. DROSTE.

Vid Belgiens kust temligen vanlig från hösten till början av våren; aldrig inne i landet utom vid storm, DE SELYS. Erhållen under vintern 1854—5, DUBOIS, JARDINE.

På Shetlandsöarna stannfogel, enligt EDMONDSTONE; talrik, DRESSER. På Orkney-öarna; erhållen d. $\frac{13}{12}$ och $\frac{15}{12}$ 1860, SCHLEGEL. Häckar på Bass rock, CUNNINGHAM. Besöker årligen, för att häcka, klipporna vid Irlands kust, THOMPSON. Enligt MORE, 1865, är det osäkert, om den häckar i Storbritannien. Men DRESSER säger, att den häckar der och på Irland samt är talrik längs kusten; finnes der hela året; antalet i avtagande under senare åren till följd av en sjukdom, som åstadkom stor avmagring och som antages hava varit följden av uteblivet sill-yngel, DRESSER.

Besöker Medelhavet och Frankrike, LAPEYROUSE, THUNBERG. Mycket oregelbunden på Frankrikes kuster, stundom i stort antal, oftast i jan. och febr., såsom d. $\frac{10}{1}$, $\frac{25}{1}$, någon gång i le Midi i mars, DE SERRES. Erhållen i Seine-inférieure, HARDY. Kastas under storm på kusten av Gascogneviken, LOCHE. '*Mormon Grabæ*' BREHM erhöles på Frankrikes vestkust, VIAN. Provence, v. MÜLLER.

En erhållen i Santanders hamn d. $\frac{10}{3}$, IRBY. Vid Gibraltar vanlig: här, der vattnet är mycket klart, iakttog DAVIES, att foglarna begagnade vingarna vid dykning, och de förföljde i alla riktningar fiskar, LATHAM, BECHSTEIN. Håller sig stundom ända till d. $\frac{7}{4}$ längs kusten, DRESSER. Erhöles vid Gibraltar i sista veckan av maj 1877, IRBY. Känd av folket, A. C. SMITH. I Marseille-trakten somliga vintrar talrik, DRESSER.

Sundevall, Svenska foglarna, forts. af Kinberg, 1881-4.

Tillfällig i Italien, BONAPARTE, 1828. Några träffade i Toscana, SAVI. På Sardinien sällsynt, SALVADORI, BROOKE. Några hava visat sig på Italiens och Siciliens kuster; vid Messina erhöles en 1835, MALHERBE. Iakttagen i Neapel, Lord LILFORD. Om vintern vid Sicilien sällsynt, DRESSER. Sällsynt i Medelhavet om vintern, SAUNDERS.

Erhållen i vinterdrägt från Tanger, YARRELL, JARDINE.

Från Kanariöarna erhållen om vintern, BOLLE.

Ej omnämnd från Asiens N. kust. I Japan, BLAKISTON, PRYER. N. Stilla oceanen talrik.

I arktiska Amerika under häktiden, ALLEN, 1871. I Labrador erhållen d. $\frac{20}{7}$, SCHLEGEL. Ishavets kuster och skär, Baffins bay, häckar även sydligare, AUDUBON. Häckar vid St. Lawrenceviken, BRYANT. S. Canada bildar sydgränsen under häktiden, ALLEN. Allmän om vintern längs åt Förenta staternas kust, enl. BONAPARTE. Enligt AUDUBON gå få om vintern till New York. NÖ. Amerika. S. ut till New Jersey, DRESSER.

En Albino, överallt gulhvit, erhållen i Kristianiafjorden, COLLETT.

De gamla börja anlägga vinterdräkten i början av sept.; ruggningen är slut i medlet eller slutet av samma månad. De, som i sept. och okt. komma till Danmark, bära vinterdrägt, FABER.

Fogeln är, enl. FABER, mycket enfaldig och flegmatisk, sitter på klippan timaltals och låter sig med lätthet i boet tagas med en snara. Emellertid är han mera skygg än *Uria troile* och försvarar sig modigt.

Drar under vintern söderut, vanligen i stora flockar, och återvänder om våren till häckplatserna. Ett fåtal visar sig även under vintern i nordn, der vattnet går öppet. Draget börjar i okt., är starkast i nov. och dec., i mars återvända de till N.

Man har iakttagit, att de första i en flock först slå sig ned, de efterföljande flyga förbi och slå sig ned framom dem. De flyga över havet lågt, bilda ett långt tåg och flyga ej nära hvarandra. Vid svårt väder draga de in i vikar, mycket sällan på sött vatten. Taga under vintern ofta sin tillflykt till fjordarna. Oaktadt han söker rädda sig undan frosten, frysa fötterna stundom fast vid isen, och fogeln kastas någon gång i land vid starka stormar.

Han går, enl. FABER, på tarsen och drumligt, hvarav man i Norge och Danmark har ordspråket: 'han är full som en Alk' eller 'Allike', såsom de flesta säga; [även *Corvus monedula*, i Skåne numera 'Alika']. Förvexlingen har sin grund deri, att Alkan är för de flesta i Danmark och i Skåne okänd, men Alikan eller Kajan är känd av alla. Oaktadt hennes dåliga gång sålunda har blivit till ett ordspråk, kan hon dock springa med lyftad tars, såsom man på en tam fogel i senare tid iakttagit, hvilket synes av ett meddelande, som här nedan skall anföras. Han står upprätt, näbbet alltid riktadt mot havet, även på fotsulan, klättrar väl och uppåt klipporna, om dessa icke äro allt för branta; upp till sådana måste han flyga.

Han lyfter mot vinden. Flygten är jemn och snabb, och han vänder bröstet än åt ena än åt andra sidan, och flyger med starkt utsträckta vingar och korta vingslag, än lågt och än högre över vattenytan.

Han flyter lätt på vattnet och simmar med huvudet tillbakadraget och stjerten uppdragen. Simmar och dyker utmärkt med tillhjälp av vingarna och fångas stundom i nät på 20—30 famnars djup. Då han dyker, liksom flyger han i vattnet, såsom vi förut nämnt, och kan dyka även utan fötter, såsom t. ex. en, hvilken FABER sköt vid Island. H. C. MÜLLER såg detsamma på Färöarna å en, som fått fötterna sönderskjutna. Skadskjutna

dyka de och bita sig fast i tång, så att man sällan erhåller en sådan. Det samma säges även om andra, åtminstone ofta, utan grund. Dykningen sker med vingarna, både då de simma vertikalt och horisontalt. Fogeln kan stanna 1 eller 2 min. under vattenytan. Han går till ett djup av 120—180 fot; fångad till och med på 480 fots djup. En Helgeflundra, som håller sig på havsbotten, hade nyss slukat en fogel av ifrågavarande art.

Lätet är strävt, låter som 'aarr arr' eller 'orr'. Föräldrarnes läte, ett djupt 'arr aarr', låter sällan höra sig utom vid fara, då de skrika 'garrb', liknande Kråkans läte.

Födan utgöres mest av smärre fiskar; vid Island *Clupea sprattus*, *Salmo arcticus* och *Ammodytes tobianus*. Vid Danmark i synnerhet Småsill, *Clupea harengus*, och Tobis. Vid Helsingör har man sett fogeln driva ett stim fisk framför sig, simmande under fiskarna och drivande dem mot vattenytan, taga och svälja fisken. På samma sätt synas stundom andra dykande foglar fiska. Utom andra tar han *Gasterosteus aculeatus*, *G. spinachia*, krustaceer m. fl., fångar dem även åt ungarna. I en fogel från Färöarna har jag funnit, bland annat, en mask: *Polynoë*.

Han närmar sig häckplatsen på Island mot slutet av mars. Häckar i regeln på klippor i havet, men även på sådana vid fjordar. Man ser dem sitta vid boet hela dygnet, häcka ofta i mängd nära en Havsörn och bland andra foglar. En stor del av dem finnes i fogelbergen utan att häcka. Sådana anses vara unga foglar, möjligen också enkor eller enklingar. Fogeln lever i monogami, lägger ägg på blotta jorden, en sten eller på klippan, i klyftor eller hålor. Ägget är stort; då det tages, lägger honan om en eller två gånger, men uppföder endast en unge om året. ÖDMANNS uppgift 1788, att honan skulle lägga om till och med 5 gånger, har icke bekräftats och är knappt grundad

på någon iakttagelse. JULIN ansåg, att antalet ungar i allmänhet är mindre ju större djuren äro. PONTOPPIDANS uppgift, att ägget ruvas på 14 dagar och att ungen följer föräldrarna vid 14 dagars ålder, är icke trovärdig och strider mot senare erfarenhet. På många skäl anse vi oss kunna sätta större lit till FABERS uppgifter, av hvilka flere här blivit anförda. Väl överensstämma de icke alltid sins emellan, men hans senaste yttranden torde i sådant fall böra anses för de tillförlitligaste. Han anför om fogelns fortplantning på Island, att ägg börja läggas i medlet av maj. Båda föräldrarna ruva och hava liggfläckar, en på hvarje sida om underlivet; ruvar 30—35 dagar, enl. en uppgift under en månad. Ungen uppfödes av båda föräldrarna med småfisk, som de bära till honom i näbbet. Dundräkten varar 24 dagar, ungarna ligga i bergen omkring 3 veckor. Ungens svarta fjäderdräkt utväxer, då han icke är mer än halvvuxen, och han störtar då, oaktadt han icke är flygfärdig och utan föräldrarnas åtgörande, från klippan i havet. OLAFSENS uppgift, att föräldrarna hålla sin vinge under den fallande ungen, är oriktig, ty de störta själva efter ungen och alla dyka genast. Nu föder ungen sig sjelv, men följer föräldrarna tills han är vuxen. Om ungen av någon händelse faller för tidigt i vattnet, kan han icke dyka, han skriker efter hjälp och föräldrarna simma bekymrade omkring honom, men förstå icke att hjälpa honom. Då han i så fall hvarken får föda av föräldrarna eller sjelv kan dyka, är han till spillo given, FABER. DRESSERS uppgift, att ungen stannar tills han är flygg, synes vara förhastad. Sedan foglarna fått vinterdräkten, skiljas de åt i nov., då de gamla och unga flytta hvar för sig. Många stanna dock kvar över vintern. Emedan många ägg tagas och fogeln värper om, utkläckas många ungar sent, och man träffar till och med ägg och ungar i aug. månad.

Sådana lemnas av föräldrarna åt sitt öde, då tiden för dessa är inne att övergiva fogelbergen. — Någon sådan iakttagelse har man icke gjort hos oss.

Deras fiender utgöras av rovfoglar, *Lestris catarrhactes*, *Larus marinus*, Korpen m. fl. Den förstnämnda tager fogeln sjelv, de andra dess ägg och ungar.

Om fångst och jagt av denna fogel finnas flere uppgifter. På Grönland jagades den hoptals i land och togs med händerna, CRANZ, 1758. LUCAS DEBES har beskrivit fogelfångsten på Färöarna. Den fångas ofta på ägget. Fogelfångaren nedfiras, med ett starkt tåg bundet om livet, av 6—8 man från kanten av klippan. Han ger tecken, när man skall låta honom stanna. Han har med sig en stång, på hvars ena ända är en snara av tagel, på den andra en sked fästad; snaran slår han om fogelns hals, drar den till sig, vrider om halsen och hänger den döda fogeln vid bältet, med skeden tager han ägget. Då han fångat hvad han kan få eller föra med sig, halas han åter upp. Vid delningen erhåller han 2 lotter, FABER. Vid Sveriges och Danmarks kuster erhålles fogeln stundom i nät. PETER CLAUSSEN omtalar, att förr, då någon i Norge gått ensam i bergen, fallit och slagit ihjel sig, skulle, om ingen hans vän ville eller kunde gå samma väg, den förstnämnde anses för självmördare, DEBES. En jägare sköt i dec. 1867 på en dag 92 st. tillsammans av denna art och *Uria troile*, COLLETT. Under senare tid idkas i Kristianiafjorden jagten med små ångbåtar, hvarvid ett jagtsällskap på en dag kunnat fälla 70 st., BARTH. Skjutes hos oss från båt, men utgör här icke föremål för någon egentlig jagt. EKSTRÖM omtalar, att man icke sällan med sång och skrik kan få fogeln, i synnerhet om den är ung, att ligga stilla på vattnet, tills man kommer inom håll. G. EKBLAD säger, att fogeln är mycket ny-

fiken, och att han vid tillrop något saktar farten och blir lättare att fälla; SUNDSTRÖM åter, att om man avlossar ett skott och ropar dugtigt, närmar fogeln sig, men vänder på temligen långt håll.

Köttet är mörare och mustigare än andra sjöfoglars, utgjorde Grönländarnes vid Bals-rivieret förnämsta föda under febr. och mars, CRANZ. Det ansågs närande och godt av ÖDMANN. Kustboerna i Norden hava mycken nytta av fogeln. Köttet saltas sällan, emedan det då smakar tranigt, men kokas och ätes färskt. Ungarna tagas icke, emedan de äro så små, då de lemna klipporna, FABER. I Finland användas de unga i mängd; deras kött är ej så tranigt som de äldres. Enligt en uppgift är köttet dragligt, men på denna, liksom på alla havsfoglar, bör skinnet avdragas, innan han beredes för bordet. De foglar, som äta mollusker, äro i allmänhet fetare än fiskätare. Fjädern är spänstig, ÖDMANN, 1798. Köttet är tranigt, smakar Sill, fjädern är utmärkt, CEDERSTRÖM.

I Östersjön vitjar han stundom strömmingsnäten, men stundom fastnar en och annan sjelv deri, ÖDMANN. Ansågs av GADD för en av skärgårdens skadligaste sjöfoglar, emedan den åt upp Strömmingen av skötarna och sönderrev nätet, såsom vi redan berättat.

Man vet icke huru gammal Tordmulen kan bliva. En såsom unge infångad levde emellertid över 25 år och dog icke av ålderdom, utan av olyckshändelse, H. C. MÜLLER. En unge, som hölls levande hos v. YHLEN, blev så tam, att han fick fritt vistas i den närbelägna Bråviken. Hvarje morgon satt han på förstugutrappan och skrek efter mat. Slutligen dog han. Då han satt, stödde han sig på stjerten och hela tarsen, men han kunde tem-

ligen lätt springa ett kortare stycke, och då blott på tårna, hållande kroppen något framåtlutad, enl. meddel. av LUNDBORG.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus celedoxus NITZSCH; *Nirmus citrinus* NITZSCH; *Menopon obtusum* NITZSCH; *M. lutescens* NITZSCH och *M. nigropleurum* DENNY.

Inelvsmaskar:

Ascaris speculigera RUD., i matstrupen; *Filaria obvelata* CREPL., i matstrupen och körtelmagen; *Distomum concavum* CREPL.; *D. globulus* RUD., *Holostomum erraticum* DUJ. och *H. variegatum* DUJ., i tarmkanalen.

Alca CLUS., Exot. 1605, 367. ALDR., Av. III 1653, L. 19, C. 59, p. 82 (descript. BELLON.; Tab. 9, pag. 94: *Mergus Belloni* ej igenkänbar). WORM, Mus. 1655, 303. JOHNST., 1657, Tab. 47, efter ALDR.; T. 48 = *Podiceps* + *Alca* p. 129, efter HÖJER hos CLUS. WILL., Orn. 1676, 243. L., Fn. I 1746, 43; Tord, Tordmule. STRÖM, Söndm. I 1762, 219, Alke, part. OLAFS., Reise II 1775, 299. BRISS., Orn. IV 1760, 89.

Allicke DEBES, Færø 1663, 133.

Mergus BELL., Av. 37. ALB., Orn. III 90.

Alca Höjeri RAY, Syn. 1713, 119.

Colymbus. Arctica, Tordmule, L., S.N. II 1740, 46; Gothl. resa 1745, 286; S.N. VI 1748, 23.

Plautus tonsor KLEIN, Hist. Av. 1750, 147; Vög. 1760, 271.

Alk PONTOPP., Norw. II 1754, 124 (ex parte).

Alca torda L., S.N. X 1758, 130; Fn. II 1761, 49; S.N. XII 1766, 210. GADD, Sjöf. 1769, 8. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 308. PALL., Naturg. 1776, 12, 36; Zoogr. II 1811, 360. FABR., Fn. 1780, 78. MOHR, Isl. Nat. 1786, 27. BERG., Tal. 1787, 24. ÖDM., V. A. H. 1788, 205; Act. Soc. Ups. 1792, 61-2. GM., L. S.N. 1788, 551. LATH., Ind. II 1790, 793. LATH., B., III, II 1798, 283; IV 1812, 481. JULIN, Tal. 1793, 14. RETZ., Fn. 1800, 139. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 439. CUV., R. A. 1817, 512. NILSS., Orn. 1821, 135; Fn. II 1858, 563. SABINE, Trans. L. S. 1819, 558; Ibis 1826, 999. BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 156; Reise n. Norw. 1822, 126, 199, etc. TEMM., Man. II (1820) 936; IV 1840, 581. FABER, Prodr. 1822, 46; Isis 1824 148-9, 887; 1827, 674-8; Hohn. Vög. 1826, 4, 16 etc. TEILM., Danm. o. Isl.

Fugl. 1823, 215. BENN., Isis 1824, 887. EKSTR., V. A. H. 1826, 165; Tidskr. f. Jäg. 1832, 273. M. v. WRIGHT, l. c. 296; Göt. Handl. 1851, 97. BREHM, Isis 1826, 986; V. D. 1831, 1002-5. BONAP., Ann. Lyc. N. Y. II 1828, 431-2. GRABA, Reisen. Färö. 1830, 100, 102, 117, 163-4; Isis 1833, 766. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. DROS., Loud. Mag. 1831, 196. THOMPS., Proc. Z. S. III 1835, 79; Irel. III 1851, 235. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 118; Eur. Fn. 1840, 363. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 386. AUDUB., Syn. 1839, 345. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 441. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 86, 206. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 158. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 457; Übers. v. PAULS., 1846, 83-4. MALH., Fn. Sic. 1843, 229. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 230. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384; Öfv. V. A. F. 1840, 206; Tent. 1872, 137. SCHLEG., Rev. 1844, CVIII; Mus. Urinat. 1867, 13. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 212; Fn. 1877, 322. NAUM., V. D. XII 1844, 606. WALL., Öfv. V. A. F. 1849, 311; N-a 1853, 90-1; 1854, 285. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 56; Danm. Fugl. 1852, 413; ed. COLLIN, 1876, 744. LILLJ., V. A. H. 1850, 300, 327. BÖCK, Ber. Priv.-Schule 1851, 20; v. HOM., Orn. Br. 1881, 287,-9, 293,-4. NEGEL., N-a 1853, 64. DUBOIS; ref. J.f.O. 1855, 270. LOCHE, N-a 1855, 421. HARDY, l. c. 423. LLOYD, Ant. II 1855, 205. v. PREEN, N-a 1856, 68. MEVES, Öfv. V. A. F. (1856) 1857, 281; 1868, 293; 1871, 788. E. v. HOM., J.f.O. 1856, 129; Wand. 1881, 27,-9, 32, 217; J.f.O. 1864, 108. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. NYLANDER, Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 85. BOLLE, J.f.O. 1857, 348. KRÜP., l. c. 368. WEBB, Orn. Can.; ref. N-a 1858, 358. ÅSTR., Iakttag. Lomma 1859, 22. SEIDL., Sitz.-b. N. G. Dorp. 1860, Sep. 44. WALKER, The Fox; ref. Ibis 1860, 166. HOLL., J.f.O. 1860, 306; Wirb. 1871, 87. REINH., Ibis 1861, 15. H. C. MÜLL., Vid. Medd., (1862) 1863, 50-7. BRYANT, Ibis 1863, 111. ALTUM, J.f.O. 1864, 89 (105). (LUNDBORG) Jägarf. Tidskr. 1864, 103. COLLETT, Christ. 1864, 229; Vid. S. Forh. 1868, 193; Mag. f. Nat. 1877, 139. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 429; Bork. 1869, 374. MORE, Ibis 1865, 451. RIVA, Orn. 1865, 574. CUNN., Ibis 1866, 16. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 227. MÄKL., Fogel. Ord. 1867, 100. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. BARTH, J.f.O. 1869, 99; Norg. Fugl. 1881, 82. BORGGR., Nordd. 1869, 139. NOLL, Z. G. 1869, 242. SCHWED., Syn. Progr. Real-Gymn. Riga 1870, Sep. 30. HOLTZ, Mittheil. Nat. Ver. V.-Pomm. 1870, 50. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 17. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 83. THÉEL, Jägarf. Tidskr. 1871, 79, SAUND., Ibis 1871, 402. SUNDSTR., Bih. V. A. H. I 1872, n. 4, 44. CED., Jägarf.

Tidskr. 1873, 21; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. PALM., Finl. Fogl. 1873, 678. Lord LILF., Ibis 1875, 11. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. CORD., Ibis 1875, 186-7. DRESS., B. E. part. 61-2, 1877. WIEPK., J.f.O. 1877, 431. Jahresb., J.f.O. 1877, 342; 1878, 436; 1880, 407. KOLTH., Kinb. Tidskr. f. Vet. 1878, 26-7. BLAK., Pr., Ibis 1878, 209. IRBY, Ibis 1879, 346; 1883, 190. TANCRE, v. HOM., Wand. 1781, 275. SEEB., Ibis 1882, 383. v. HORN, Jägarf. Tidskr. 1883, 87-8. BROOKE, Ibis, 1883, 345.

Alca minor BRISS., Orn. VI 1760, 92; Ed. 1763, 383. BOLLE, J.f.O. 1855, 177.

Alca balthica BRÜNN., Orn. 1764, 25. PONTOPP., Dännem. 1765, 168. MÜLL., Prodr. 1776, 17. GM., L. S.N. 1788, 551. BREHM, V. D. 1831, 1002.

Alca unisulcata BRÜNN., Orn. 1764, 25.

Alca pica L. S.N. 1766, p. 210. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 310. PALL., Naturg. V 1776, 12; Zoogr. II 1811, 361. FABR., Fn. 1780, 79. THUNB., V. A. H. 1782, 111. BERG., Tal. 1787, 24, (efter FABR.). BECHST., LATH., Übers. III, II 1798, 285; IV, II 1812, 482. RETZ., Fn. 1800, 140. CUV., R. A. 1817, 521. EDM., Mem. Wern. Soc. 1823, 237. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384.

Pinguinus torda + *P. pica* BONNATERRE et VIEILL., Enc. méth. '1790', 1823, 29, 30.

Utamania torda LEACH, Cat. Brit. Mus. 1812, 42. STEPH., Shaw, Gen. Z. XIII 1825, 27, 30. + *U. pica*. SALVAD., J.f.O. 1865, 430. A. FRITSCH, Vög. E. 1870, 491. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3, 1871, 399, 404. COUES, Key t. N. A. B. 1872, 339-40. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 65.

Alca glacialis BREHM, Ibis 1826, 986; V. D. 1831, 1004.

Alca islandica BREHM, V. D. 1831, 1005.

Alca microrhynchos BREHM, Vogelf. 1835, 410.

Alk RINK, N. Grönl. I 1852, 149.

Tordmule G. EKBLAD, Jägarf. Tidskr. 1865, 238. HOLLGR., l. c. 1872, 90. R. S., l. c. 1874, 73.

204 b. GARFOGEL, *Alca impennis* L.

Geirfugl. Pl. LXXX, fig. 2, 2 b.

Näbb hoptryckt; vingar små, handpennorna nå ej stjertroten.

1. *Gammal, sommarträkt*, PAYKULL. Riksm.

Näbb svart, hoptryckt; spets nedböjd; näbbås kullrig, vid roten något nedtryckt, framåt bågöjd. Käkkant vid roten något neddragen, vid spetsen bågöjd, överkäkens skarp; överkäkens rot med en nedtill bredare och framdragen valk, sidorna med 5 bågformiga fåror, dessa å underkäken lodräta, 5 djupare och flere svaga intryckningar; underkäkens kant vid roten inskjutande, framtill skarp; dess vinkelutsprång avrundadt, starkt utskjutande, spetsens kant utskuren, främre delen derav rät. Mungipor svarta; underkäkens spets snedt avhuggen, trubbig. Pannvinkel bakåt dragen, avrundad. Näsborrar bilda låga springor; näslock rakt, fjäderklädt. Pannan längs midten och hjessa violettsvarta; ögonlock violettsvarta; pannans sidor och ögonvrå med en stor, snedt oval fläck med undre randen rät; ögonvrån vid näbbroten och över mungiporna violettsvarta; huvudets sidor, haka och översta delen av framhalsen med violettbrunsvarta, korta, tätt sittande fjädrar, framhalsen för övrigt hvit; sidhals svart; nacke, halsrygg, rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare svarta, i bottnen sotbruna. Stjert tillspetsad, svart; stjertpennor 6 par (detta exemplar saknar stjerten). Bröst och andra undre delar hvita, mycket tätt fjäderklädda; sidor hvita, överst sotbruna; slaksida hvit. Vingar små; tumvinge med mycket små, svartbruna fjädrar; handpennor 10, svartbruna, tillspetsade, $1 > 2 > 3$, mot roten sotbruna, undertill i infanet gråbruna; armpennor 17, brunsvarta, 1 och 2 med fin, hvit spetskant i utfanet, de övriga med hvitt spetsbräm, vingens bredd från framkanten till armpennornas spetsar 70 m.m.; armbågspennor omkr. 4: 1 = innersta armpennorna, brunsvarta; överarmpennor små, svartbruna; handtäckare (även de små) svartbruna; armtäckare, de mellersta och kanttäckarne brunsvarta; undre vingtäckare talrika, täta, styva, i förhållande till pennorna stora; undre handtäckare sotbruna, de mellersta sotgrå med gråhvita spetsbräm och vid spetsarna sotbruna spolfläckar; undre armtäckare korta, mest täckta, sotgrå, de mellersta brungrå, de bakre brunhvita; undre kanttäckare sotbruna med blekare bräm; undre överarmtäckare korta, sotbruna. Fötter korta; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till hället. Tars hoptryckt, stark, upptill bred, framtill med 17 nedtill bredare sköldar;

sidor och tarssula med små, grynformiga sköldar; tår ringlade, 4:de med små sköldar, närmare klon ringlad, 3 nästan = $4 > 2$, 1 saknas; klor krökta, starka, korta, 3 inåt vidgad, helbräddad $> 2 > 4$, svarta; simhinnor med räta kanter.

2. *Gammal, sommarträkt*, 1835, 'Grönland', Museet i Lund.

Näbb med 6 fåror, vitgrå och svarta, den bakersta svart. Pannan längs midten ett svart band, överst 20, nederst 12 m.m. bredt; ögonvråns fläck omgivande nämnda band rent hvit, når från midten av ögonlocken till ett avstånd av 6 m.m. från ansigtsranden; haka och hals upptill svarta; framhals nedtill hvit. Övre kroppsdelar svarta, undre hvita. Stjert starkt tillspetsad.

3. *Gammal, vinterträkt*, omkring år 1820, Grönland, Köpenhamns museum.

Iris 'brun'; ögonvråns fläck brun; haka, strupe och sidhalsens främre del hvita. — Detta är, enl. muntligt meddel. av STEENSTRUP, det enda exemplar i vinterträkt, som finnes i behåll.

4, 5. *Kranium*, Funks Island, utanför Labrador, STUWITZ. Trol. genom RASCH erhållet till Lunds museum.

Supraorbital-gropar stora, skilda genom ett vertikalt septum. Tinninggropar djupa, vida, nå nära medelplanet.

	N:o 4.	N:o 5.
Kraniets längd.....	147.	160.
» » till näbbuskottets bakre kant	81.	86.
Orbita, längd	31,8.	31.

6, 7. *Underkäk*, Funks Island, Lunds museum.

	N:o 6.	N:o 7.
Längd	144.	143.
» till näbbet	20.	33.

8. *Furcula*, samma lokal.

Liknar mycket till formen samma ben hos *Alca torda*. Smalt, lågt. Sternalprocessen långt uppskjutande, bakre spetsens ledgång liten, 8×6 m.m., oval, sluttande bakåt. Längd 77 m.m., största bredd 63 m.m.

Uti Köpenhamns museum finnas flere kranier och ben, liknande de beskrivna och från samma lokal m. fl., samt utom det ovan beskrivna ett uppställt exemplar i sommarträkt.

På Grönland hade FABRICIUS sett foglar med näbbet svart och med 4 fåror och hvit fläck i ögonvrån, svarta fötter, vingar knappt större än en Stares [och ?erhållit en dununge med grått dun, några dygn gammal, tagen i aug.].

De ungas näbb mycket mindre än de gamla foglarnas. Framhalsen under vintern vit, FABER.

Gammal fogel är 3 fot lång. Ung har vit och svart ögonvrå (i ruggning, K.). Näbb med 3—4 fåror, BECHSTEIN.

PALLAS säger, att endast hanen har den hvita fläcken å huvudet och tillika ett starkare näbb med djupare fåror, ibland hvilka en är vit, hvilket icke är förhållandet hos honan. — Denna olikhet synes mig dock bero på åldern, ej på könet.

Vinterdräkt, år 1821 på Disco erhållen, är ovan lika med sommardräkten, men den brunsvarta färgen stöter mera i grått. Ögonvrå svart med inblandade hvita fjädrar (ruggning). Framhals och kroppen undertill hvita, BENICKEN.

Längd $26\frac{1}{2}$ —28 tum—3 fot; stjärt 3 tum, näbb $3\frac{7}{8}$ tum; honan skall vara något mindre; vingen $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ tum; näbb svart, fåror svartgrå, gulhvita; långsträckt, hoptryckt med 2 till 7 fåror; underkäken till 10 fåror; längd direkt $3\frac{3}{4}$ tum, näbbåsen 4 tum, höjd $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ tum, bredd vid näsborrarna $\frac{3}{4}$ tum; iris skall vara mörkbrun. Handpennor 10(?—11) st. Stjärt med 6 par små, smala, spetsiga fjädrar; det yttersta paret $\frac{1}{2}$ gång så långt som det första, NAUMANN.

[?Unge: näbb litet, utan fåror, dun mörkgrått, NAUMANN.]

Ung fogel: 2—3 fåror å näbbet. Ögonvrå vit, svartfläckig, MEYER.

Ung fogel. Den hvita fläcken i ögonvrån smutsigt vit; en dylik långsträckt bakom ögat; haka, framhals och undre delar hvita; övre delar brunsvarta; vingar svarta; armpennor med hvita spetsar, efter NAUMANN, Tab. 337.

Ung fogel: saknar den hvita fläcken å huvudet. Ögonvrån har endast en annan nuance av svart och annan glans än huvudet för övrigt. Haka och framhals hvita; sidhals brunaktig; halsrygg svart. Exemplaret i Prag avbildadt av A. FRITSCH.

Ringar å överkäken 8—10, å underkäken 11, hos 2 st. i museet i Breslau, A. v. HOMEYER.

Gammal. Näbb svart med 6—10 vertikala tvärfåror; iris mörkbrun. Längd 30 tum, näbb 3.6 t., vinge 6 t., stjärt 2 t., tars 2.1 t. eng. mått. Gammal i sommardräkt avbildad hos DRESSER.

Ung, Mus. i Newcastle. Näbb med 2—3 fåror.

I ruggning, Mus. i Dublin, avbildad hos DRESSER. Den hvita fläcken å ögonvrår, kinder, halsen upptill och sidhals vit med svarta fläckar, DRESSER. [Äro de svarta utväxande och nya, var fogeln stadd i vårruggning, K.].

MICHAHELLIS, 1833, har en beskrivning, hvarav synes framgå, att fogeln

skulle hava haft ett metatarsalben för 1:a tån (4:de, enl. MICH.). OWENS beskrivning eller avbildning bekräftar icke detta; dock kan ett sådant litet ben vid prepareringen av skelettet hava gått förloradt.

OWEN har 1865 beskrivit och lemnat avbildningar av skelettet av fogeln från Funks Island, 53° v. l., $49^{\circ} 54'$ n. br., vid nordkusten av Newfoundland, och jämfört det med *Alca torda* och *Uria grylle* m. fl., och slutar med följande ord: 'To speculate upon the derivative origin of either bird would be more agreeable than useful or really instructive'; omtalar även ben, funna bland köksavfall från stenåldern i Caithnesshire, ibland hvilka dessutom funnos ben av *Sula bassana*, *Phalacrocorax graculus*, *Ph. carbo* och *Alca torda*.

	N ^o	1	2
Längd.....	c. 700	—	—
Näbb, längd till pannan	80	89	—
» » » munvinkeln	100	—	—
» » fr. spets. t. näsborr.	59	—	—
» höjd vid roten	39	43	—
» » » näsborrarna	37	—	—
» » » underkäsvinkeln.....	—	42	—
Gapets bredd	47	—	—
Näbbets bredd vid näsborr.	19	—	—
» » » » och käkkanterna	18	—	—
» minsta bredd	—	12	—
Näbbspetsens längd	4,4	—	—
Underkäkens spets, längd	29	16	—
Näsborrar	c. 17	—	—
Vingens längd, direkt	157	165	—
Vingbredd.....	c. 434	—	—
Tumvinge.....	c. 111	—	—
Stjärt, längd	—	96	—
Tars	52	52	—
Tarsens minsta bredd	8,5	—	—
Mellantå med klo	65+15	73+17	—
2:dra tån med klo.....	52+13	—	—
4:de » » »	64+11,3	—	—

Ägg. Skäl ojemnt, grönaktigt till gråhvitt, med grundfläckar grå, ytfläckar svarta, större och mindre, talrikast vid tjockändan.

Olivgråhvitt med grundfläckar bandformiga, olivgrå; ytfläckar mörkbruna.

1. Museet i Köpenhamn. Starkt tillspetsadt.

2—4. Efter THIENEMANN, Tab. IV.

3. Hvitt med bruna fläckar, starkt tillspetsadt.

4. Gråhvitt, fläckar till en del streckformiga, bruna.

5—7. Enl. O.-GALLIARD. 6 ovanligt kort och tjockt.

\mathcal{M}	1	2	3	4	5	6	7
Äggets längd.....	130	127	124	119,6	125	110	120
» bredd	74,5	82,7	74,6	76	80	85	76
» spets	55,5	44,3	49,4	43,6	45	25	44
» reducerade längd	1,74	1,54	1,66	1,57	1,56	1,29	1,58
» rektangel	9,685	10,503	9,250	9,090	10,000	9,350	9,120

Ägg. [?1,6 tum långt, hvitt med oregelbundna purpurstreck; fläckar vid tjockändan rostfärgade, BECHSTEIN; minst sagt tvivelaktigt.]

Ägg stort, > Svanens, hvitt med oregelbundna, purpurfärgade streck; fläckar vid tjockändan svarta och rostfärgade, MEYER.

Ägg blågrönt, hvitt, blir i samlingar nästan hvitt; fläckar stora, spridda, 2 st.—4 t. 10 lin.—5 t. 1 lin. \times 3 t.—3 t. 3 lin., NAUMANN.

Ägg silvergrått, dragande i brunt, grå och mörkare fläckar och krumelurer. Silverhvitt med violetta grundfläckar och talrika krumelurer och andra figurer, grönaktigt med gröngrå teckning. Gråhvitt med dragning åt grönt, grundfläckar ljusst violetta, de ytligare mörkare violetta; ytfläckar bruna. Urblekt och med gles teckning, PÄSSLER.

Ägg $4\frac{35}{40} \times 2\frac{27}{40}$, DRESSER.

De av OLAFSEN omtalade ägg voro av *Uria troile*, FABER.

Fogeln har förekommit i synnerhet i norra delen av Atlantiska havet. Tillhörde oceanens boreala zon och ansågs av FABER för stannfogel. Knappt troligt är, att den unge, som FABRICIUS beskriver såsom tagen vid Grönland, 'ej långt från utkläkningsplatsen', tillhörde denna art. Lever på öppna havet; sällan och om vintern sedd vid Grönlands yttersta öar. De gamla mycket sällsynta, FABRICIUS, 1780. Vid S. Grönland, hade förr häckplats(?) på dess sydliga öar, FABER. BENICKEN erhöll ej mer än en enda. Under 8 år sökte Köpenhamns museum förgäves att från dessa platser erhålla någon, FABER. Vid Grönland icke något taget exemplar känt av REINHARDT, 1839. År 1815 erhöles dock en. Vid Fiskenäset, HOLBØLL. Man berättade, att den skall hava varit sedd N. om Sockertoppen, men HOLBØLL bjöd för en 40 kr. utan att kunna erhålla någon och tvivlade därför

på denna uppgift och fruktade, att man icke mera skulle få se den vid landets kuster [der den 80 år före 1840, d. v. s. år 1760, icke var sällsynt?]. Grönländarnes utsagor om dess förra boplatser äro mycket orediga, då somliga säga, att foglarna bodde inne i fjordarna, andra att de buro äggen under vingarna, andra åter, att de bodde på de allra yttersta skären, hvilket antages såsom troligast. [Man vet med fullkomlig visshet(?), att *Alca impennis* häckat på flere ställen på Grönland], men 1840, kan den anses såsom alldeles försvunnen från Grönland, HOLBØLL. J. REINHARDT anför den 1857 bland Grönlands foglar, 'snarare därför att den förr förekom der, än som om det skulle finnas något hopp om, att den ännu skulle kunna finnas der. Även förr har den emellertid knappt förekommit regelbundet, utan endast varit en sällsynt gäst under en viss tid på året och endast i landets sydliga del.' Grundade tvivelsmål hava blivit framställda om fogelns häckning på eller vid Grönland. Exemplar från Grönland finnes i München, PREYER, och i Lund. Ö. kusten av Grönland har blivit ansedd som fogelns sista häckningsplats, hvilket dock synes föga sannolikt och har icke blivit bekräftadt. En uppgift av WHYMPER om, att den skulle erhållits 1859—60, förklaras av REINHARDT, 1875, bero på ett missförstånd. STEENSTRUP säger, att man på grund av hittills kända iakttagelser är alldeles oberättigad att antaga, att fogeln tillbragt sommar eller fortplantningstid vid Grönlands kuster. Den har varit vintergäst, vanligtvis såsom ungfogel och aldrig i stort antal, särskildt på utöarna i S. delen, ej i N. Grönland eller i Davis-sundet. — För egen del är jag böjd att antaga, att de foglar, som hava visat sig vid Grönland, kommit från S. Island. Uppgifter, som finnas hos flere författare om dess häckning i de nordligaste trakterna, äro således tvivelsutan förhastade. Fogeln hade likvisst

högst sannolikt i en avlägsen förhistorisk tid, då Nordens klimat var mildare, sitt hem i de nordligaste trakterna, och man miss-tager sig säkerligen icke, om man antager, att fogeln från nord-ligare trakter av isen blivit driven till de platser, der man vet, att han slutligen i historisk tid häckat. — Fogeln, kallad Apponat, träffades talrikt år 1534 av JACQUES CARTIER, som befor S:t Lorenzoviken och besökte den nära Cap Bonavista liggande fo-gelön, antagligen densamma som nu kallas Funk Island, $\frac{1}{2}$ mil i omkrets, och några andra småöar på $49^{\circ} 40'$ n. br. År 1535 i juli togos der två båtlastar av dem av JAMES CARTIER. Dessa med flere uppgifter äro anförda av STEENSTRUP efter ett arbete av R. HAKLUYT, *The Voyages*, III, Lond. 1600 och new ed. 1810 III. Uti HORES resa 1536 säges, att man på Pingvin-ön vid 50° n. br. träffat en stor mängd av dessa foglar och deras ägg, samt att man drev foglarna på ut-spända segel i båtarna. 'A. THEVET, *Amerique* 1558: foglarna, kal-lade Aponars, drevos samman och jagades in i båtarna såsom får.' I ett brev från PARKHURST av d. 13 nov. 1578 till R. HAK-LUYT omtalas, att han såg på Pingvin-ön, som fått sitt namn av foglarna, huru man på en utlagd plankan drev foglarna ned i båten till så stor mängd, som den kunde bära. Fransmännen, som fiskade i trakten, brukade här fånga och insalta dem. Omtalas 1583 från Pingvin-ön vid Newfoundland's Ö. sida av E. HAIES i beskrivningen av H. GILBERTS resa, ävensom i ett brev till HAKLUYT från STEPHANUS PARMENIUS BUDEIUS. Sågs 1593 under sista tredjedelen av juli vid Cap Breton, RICHARD FISHER hos HAKLUYT. En Pingvinö nämnes 1594 i SILVESTER WYETS resa.

Fogeln i sommarträkt från Amerika omtalas av CLUSIUS, 1605. En uppgift att fogeln träffas här, finnes i 'A discourse and discovery of Newfoundland by R. WHITBOURNE, London, 1622'.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-4.

Manskapet kunde på en ö taga 100 st. på en timme. Vid New-foundlands öar och skär i S:t Lawrence-viken och Labrador, vid Cape Code, återstod, sedan engelska och franska sjöfarande dödat dem i mängd till proviant, till detta århundrade knappt en enda, PREYER. Funk Island besöktes 1841 av STUVITZ, som fann lemningar efter inhägnader, inom hvilka foglarna drivits och en stor mängd ben av foglarna. År 1863 besöktes ön av en ameri-kanare, hvilken fann några döda foglar, som temligen bibehållit sig i torv och is. Två sådana mumier erhöi biskopen på New-foundland, som efter erhållen underrättelse om deras värde skic-kade dem till England, och OWEN beskrev skelettet av en, såsom jag ovan p. 995 omnämmt.

AUDUBON omtalar fogeln från Newfoundland; hans exemplar eges av Mr. PIRAND jun. och finnes i dennes samling i Filadelfia. Ägg från Newfoundland finnas i Edinburgs museum och omtalas av FEILDEN, 1869.

På Island funnos de 'i mängd' i början av 1700-talet, FABER. Enligt HORREBOW 1732, säges, att den icke var sällsynt; äggen sägas vara så stora som strutsägg. J. ANDERSON, i *Nachr. von Island* 1746, omtalade fogeln, som endast mycket sällan sågs vid de vestra Geirfugl-Skeer. Då OLAFSEN besökte Island, be-rättades för honom, att man på Alk-klippan, Geirfugleskjær, 3 mil NV. om Reikenäs, fordom fyllt sina båtar med ägg(?). OLAFSEN erhöi fogeln i medlet av förra århundradet, men äggen, som han beskrivit, voro tydligen av Grisslor, och sannolikt voro även de först omnämnda äggen av samma slag. Att OLAFSEN emellertid sett fogeln, finner man av hans beskrivning: 'Fogeln har full-ständiga fjädrar även på vingarna; har svårt att stå upprätt och att gå och kan allra sämst flyga samt begagnar vingarna endast vid dykning; lägger äggen på klippor bland träcken. Fogeln är

mycket fet och har mycket mört och godt kött.' — Bodde på Gærfugle-skären, S. om Island, troddes vara blind, MOHR, 1786. Under kriget mellan England och Danmark, sommaren 1808, gick en engelsk kapare in till Thorshavn på Färöarna, utplundrade nästan staden och pressade en man att medfölja till Island. Sedan man d. $\frac{24}{6}$ samma år kommit till Reykjavik, plundrade man staden och besökte fogelskären vid Reykenäs, der fartyget låg en dag, under det manskapet dödade en mängd foglar och söndertrampade ungar och ägg; det säges icke bestämdt om Garfoglar funnos bland dem, REINHARDT hos COLLIN, 1876.

Under samma krig, då Island var avstängdt från Danmark, sände dåvarande amtmannen på Färöarna ett par år efter krigets utbrott, 1813, ett fartyg från Reykjavik. Då det kom utanför Gejerskäret, var havet efter långvarig stiltje alldeles lugnt. Några av manskapet föreslogo, att man skulle bestiga klipporna, hvilket bifölls, och båten lade till vid den under längsta tiden av året fördervliga klippstranden. Några av manskapet klättrade upp och påträffade en stor koloni av Garfoglar, på hvilka jagt strax gjordes; 24 eller 25 st. blevo dödade och nedkastade i båten. Återstoden fick tillfälle att kasta sig i havet, även äggen togos. Efter ankomsten till Reykjavik plockades och nedsaltades fångsten till proviant. Denna förstöring av hela kolonien synes hava haft inflytelse på fogelns skenbara försvinnande vid Islands kuster under de närmast följande åren, J. REINHARDT. Då år 1813 (ej 1809) många slogos, voro 2 Färöbor med, hvilka levde ännu år 1862, H. C. MÜLLER. Då fartyget kom till Reykjavik, fick biskopen en fogel, som han lät uppstoppa och sände till England. De övriga såldes och uppåtos. FABER, som 1827 omtalade detta, säger, att händelsen skedde 1813, så ock NAUMANN; och REINHARDT tillägger 1876, att fartyget kom till Reykjavik d. $\frac{29}{7}$ och

hade kvar 24 friska Garfoglar utom de insaltade. De två nämnda Färöborna hade lemnat alldeles lika berättelse om saken till WOLLEY. År 1814 funnos vid Látravik, vid Islands NV. udde, 8 st., av hvilka en bonde hade slagit 7 st. Fans annars ej på N. Island. Häckade på skär i öppna havet vid Island avlägset från land. Två vid S. Island belägna skär, Geirfugleskjær kallade, voro annars de enda, på hvilka han vid Island häckat. År 1818 fångades en på södra Island, enl. FABER, som förgäves sökte efter fogeln 1821 d. $\frac{25}{7}$, då likvisst fogeln redan kunde hava utkläckt ungarna. År 1821 på sommaren erhöles 2 st. å ett skär vid Öreback, FABER. Detta skedde efter det att det Kongl. Naturhistoriska museet i Köpenhamn under flere år gjort betydliga anbud på Island för erhållandet av Garfogeln, J. REINHARDT, 1839. Överallt år 1826 sällsynt. På hösten 1828 blev ett skinn insändt till Köpenhamns museum från Reykjavik. År 1830 i okt. erhöles samma museum det första ägget av fogeln och ett skinn. Ett vulkaniskt utbrott hade vållat, att det yttersta av Geirskären hade brustit, och att foglarna under påföljande år sökt häckplats på ett landet närmare liggande skär, der 2 foglar, av hvilka ett skinn, det sistnämnda, blivit till vara taget. År 1830 erhöles museet av Greve MOLTKE ett skinn och ett ägg. Om en annan då även dödad fogel känner man icke något vidare. Samma år dödades 2 st., som inköptes i Köpenhamn för en tysk naturaliehandlares räkning. Till detta års fångst höra även 3 andra, som museet jemte 2 ägg erhöles. År 1831 på hösten utbjödos 20 st. från Island. Dessa jemte några flere hade tagits på en expedition till häckplatsen; derifrån ansågs även en härleda sig, som inköptes till museet år 1832, hvilken var den sista, som J. REINHARDT hade sett 1839. Således fördes till Köpenhamn under de 10 närmaste åren minst 27 st. från Island, av hvilka

utan tvivel 6 st. voro tagna 1830 och 21 st. år 1831, då hela kolonien blev överrumplad på häckplatsen, hvarvid största antalet sannolikt blev dödadt och de övriga bortjagade, J. REINHARDT, 1839. Om dessa 2 års fångst skrives det vidare. En GUDMUNDSSON gjorde 1830 två resor till Eldey och tog 12 å 13 vid den ena och 8 vid den andra resan, av hvilka de flesta togos till vara för samlingar. År 1831 företog han en ny färd och fångade 24 st., av hvilka några togos levande och höllos någon tid i fångenskap. Även de tillvaratogos och uppstoppades alla av en kvinna. År 1832 på ett skär vid Island togos åtminstone 10 st., NAUMANN. År 1833 fälades 13 st., 1834 9 st. Enl. senaste uppgift under de 2 sistnämnda åren synas tillsammans 21 foglar och 8 ägg hava blivit tagna på Eldey. År 1840 eller 1841 såldes på Island 3 st., 1844 skötos 2 st., de sista hona och hane, och kropparna kommo i sprit till Köpenhamn, FABER m. fl. Ett exemplar från Island eges av N. AAL på Tvedestrand.

På Färöarna omtalas han, efter ett brev från H. HÖJER, av CLUSIUS 1605; beskrevs 1655 av WORM, som hade 3 st., derav en levande. På hans avbildning har fogeln hvit halsring, hvilket man ansett böra komma på konstnärens räkning. — Möjligtvis har fogeln haft ett band bundet om halsen med ett snöre, då man släppt honom ut i vattnet. STEENSTRUP anser, att man givit fogeln en metallring till prydnad, hvilket även kan vara möjligt.

DEBES omtalar fogeln 1673 med följande ord, hvilka meddelas, då hans bok är ganska sällsynt.

'Herforuuden kommer her ocsaa en rar Vand-Fugel kaldis Garfugel, hvilcken findes dog sielden paa Klipperne under For-Bierge, den hafver smaa Vinger oc kand icke flyfve, den staar ret ofver ende, oc gaar ligesom ett Menniske, den er gandske sortglisende, undtagen Bugen, som er hvid, hafver ett temmeligt langt opbøyet Næb, dog smalt til Siderne, oc hafver udi Hofvedet paa hver sin Side ofver Øyet en hvid rund Bricke saa

stor som en half Rigsdaler, til at ansee ligesom to Briller: er icke ulig den Fugl som kaldis Pingvin, som findes uti Terra del Fugo, affmalen oc beskrefven udi Atlante minore Mercatoris. Jeg hafver nogle gange haft den, oc den er lætteligen at tam giøre, men den vil icke længe lefve paa Landet.'

Enligt MOHR, 1786, fångades några enstaka under de flesta somrar. Började, enl. LANDT, 1800, att bliva sällsynt. Var utdöd och nästan bortglömd 1828, GRABA. År 1844 ej mera här, NAUMANN. År 1855 säger STEENSTRUP: 'Man maa saaledes vist indrømme, at der forhen har været en Kolonie af disse Fugle paa Færøerne, om den end har været meget lille.' H. C. MÜLLER säger 1862, att fogeln endast var känd till namnet och att det väl var 60 år sedan den siste blev fångad.

Förekommer icke, såsom man sagt, på Spetsbergen; skall vara, enl. GOULD, sedd der, men uppgiften är mycket osäker.

DE LA MARTINIÈRE kom på resan åt Novaja Semlja till en ö vid 'Voygat', som var grön av mossor, barrträd och enar. Der funnos 'Pingviner' talrikt år 1653. De voro icke högre, men mycket tjockare än Svanor, voro så hvita som dessa, halsen var så lång som Gåsens, men huvudet större med ögon glänsande, röda, stora som en skilling, näbb gult och skarpt, fötter breda, odelade, som på en Gås. De hade en slags säck, omkring en fot lång, börjande under näbbet och nående till bröstet och så vid, att den rymde en hel butelj. I denna lägga de födan, då magen är full, så att de hava den till hands, då magen begär den. Folket berättade, att de kunde knappt flyga till följd av fetma. Man sköt och ihjelslog 60 st. Innan de kunde förtäras, måste vi, berättar MARTINIÈRE, draga huden av dem, då denna var mycket hård, och fogeln knappt kunde plockas. Köttet är godt, har smak av Vildand och är mycket fett, och vi gjorde oss rätt glada dermed. — Härvid synes författaren hava sammanblandat saken rörande Garfogeln och Pelikanen, men det kan icke antagas, att han träffat någondera uppe i Ishavet. BUFFON och STEENSTRUP ansågo DE LA MARTINIÈRE's Pengouins vara Pelikaner.

Om dess förekomst vid Skandinavien äro uppgifterna mycket sparsamma, osäkra eller hvarandra motsägande. STRØM beskriver den under namn av Angle-Mager; säger, att den vid Sönd-

mör var temligen allmän och visade sig dels på fjordarna under vårfisket, dels och förnämligast på havet, der den samlade sig i stora flockar, hvilket icke kan röra denna fogel, utan, enligt NILSSON m. fl., *Fuligula glacialis*. LINNÉ anför, att den förekom sällsynt i Nordsjön, och synes således hava tvivlat på STRØMS uppgift. BRÜNNICH uppgiver, att den förekom i Norge, som det synes efter STRØM. I slutet av förra århundradet uppgives den såsom talrik utanför Nordfjord, COLLETT. Enligt RASCH, 1838, hade den icke på lång tid visat sig vid Norges kuster. Säges för längre tid tillbaka hava erhållits i trakten av Tromsö, LILLJEBORG, 1850. STEENSTRUP säger: 'Der er mig aldeles ikke bekjendt noget historisk Vidnesbyrd om at Geirfuglen har vist sig på den nordlige Halvdel af den norske Kyst.' Enligt BRODTKORB sågos 4 och sköts en år 1848 i början av april vid Vardö, COLLETT. År 1838 skall en, enl. SCHÜBLER, hava erhållits i närheten av Frederiksstad, RASCH. BRODTKORBS är den enda av dessa uppgifter, som är av någon vikt.

En skall hava träffats vid Marstrand i slutet av förra århundradet, enl. brev från ÖDMANN till PENNANT, och NILSSON häntyder 1821, troligtvis efter PENNANT, på samma sak och säger senare, att en fiskare berättat, att han i sin ungdom sett fogeln vid Tistlarna. Dessa uppgifter anses dock osäkra. Vi kunna emellertid hava skäl att antaga, att den förr någon gång visat sig vid Skandinavians kuster.

I Danmark förekom den, enl. STEENSTRUP, under stenåldern. Ben av den äro funna i kökkenmöddingarna vid Meilgaard. En erhöles 1794 eller 1795 i Kiels hamn. Exemplaret skall hava kommit till Sverige, BENICKEN. Detta skall hava skett år 1790, enl. KJÆRBÖLLING, eller omkring sistnämnda år, enl. ett citat av

STEENSTRUP. År 1814 erhöles ett exemplar i Kattegatt(?). Vintern 1838 uppgives en hava blivit fångad på Jutland, enl. RASCH, men fogeln blev senare funnen vara en *Colymbus*, STEENSTRUP.

M. MARTIN GENT, som kom 1697 d. $\frac{1}{6}$ till Kilda, beskriver fogeln, säger bland annat, att den var röd omkring ögonen samt att den häckade på Kilda; kom i början av maj, bortflyttade i medlet av juni. Att fogeln säges vara röd omkring ögonen kunde bero derpå, att fogeln blivit slagen på huvudet, och i likhet med STEENSTRUP anser jag, att MARTIN sett fogeln, men dödad. K. MACAULAY, som vistades under juni månad 1758 på ön, sade, att fogeln ej visade sig årligen. År 1821 eller 1822, någon tid före den $\frac{1}{8}$, hade en fångats och hölls levande, FLEMING, 'Edinb. Phil. J. X 96', och en erhöles 1829. Detta var den sista på St. Kilda, GRAY, 1882. Orkney besöktes av fogeln, 2—3 st. sägas der hava erhållits. Papa Westra besöktes årligen av ett par, MONTAGU, till år 1812, då den sista, nu i Brit. Mus., der sköts, MORE, 1865. På Suleskeir, ofta felaktigt kalladt North Barra, säges, att han häckat, hvilket dock icke anses troligt av ELWES. Ej sedd på många år på Hebriderna, ELWES. Några ben av fogeln funnos med ben av andra vattenfoglar, däggdjur, fiskar, utgörande köksavfall, på ön Oronsay, Argyleshire, GRIEVE, 1882. Erhållen d. $\frac{7}{8}$ 1834 på Irlands kust, THOMPSON. Har även vid få andra tillfällen erhållits här och vid Storbritanniens kust samt i Kanalen, BEWICK, YARRELL, STEENSTRUP m. fl. Det säges, att ett exemplar erhöles vid Normandie år 1830. Såväl DEGLANDS som HARDYS uppgifter anses dock mycket osäkra.

Vi hava sett, att fogeln hade sitt hem i N. delen av Atlantiska oceanen, men häckade icke norr om polcirkeln, visade sig under vintern i zonens sydliga del och även söder om denna, levde sin mesta tid på oceanen, gick icke i land utom för fort-

plantningens skull. Han saknade flygförmåga, simmade och dök utmärkt och gick genom häftiga bränningar upp på de låga klippor, der han hade sitt hem. Han simmade på vattenytan vida mindre fort än under densamma, då han simmade med vingarna och styrde med fötterna. Han simmade med högt upplyftadt huvud och satt på klipporna i upprätt ställning. Han gick dåligt eller rättare kröp, enl. LANDT, även med tillhjälp av vingarna.

Om fogelns föda känner man icke mer, än att han tog *Cottus scorpius*, *Cyclopterus lumpus* och andra fiskar av samma storlek som dessa, FABRICIUS, [och (?) att en unge hade förtärt *Rhodiola rosea* och andra växter, men icke fisk, hvilken underrättelse dock är osäker].

Fogeln byggde icke något bo, utan lade sitt ägg på marken och häckade kolonivis på låga skär. Man har trott, att ruvnin-gen varade 6—7 veckor(?). De bodde, åtminstone stundom, tillsammans med andra sjöfoglar och lade ägg i första hälften av juni; nylagda ägg erhöles dock även i sista veckan av juni. Båda könen ruvade och hade en ruvfläck på hvardera sidan af magen.

Jagten å denna fogel är, såsom av det föregående synes, en sorglig historia; de flesta 'slogos', några skötos. FABER sade år 1827: hade den milda naturen icke anvisat honom de ödsli-gaste och vanligtvis otillgängligaste skär till bostad, skulle denna art snart, liksom Dronten, vara utrotad. Detta har dock icke hindrat, att han snart derefter fått dela Drontens öde. J. WOLLEY uttalade redan 1850 den åsigten, att sjöfoglar borde på sina häck-platser skyddas; antalet av sådana är mycket minskadt. Alla dessa foglar skola bliva utrotade eller drivas från våra ogäst-vänliga klippor, innan man tänker på, att saken är värd någon

uppmärksamhet. — Nog tyckes det, som om man kunnat i rätt tid hava fridlyst några kala klippor till en fristad åt denna fogel.

I tamt tillstånd har man flere gånger lyckats hålla honom. OLEARIUS hade den levande år 1664. WORM hade från Färöarna fått en ung fogel, som han hade levande under några månader. På Island underhölls en med potatis, blandad med mjölk. Den åt heldre sötvattens- än saltvattensfisk. BURKITS tama fogel nämnes av YARRELL.

Köttet hade god smak och var fett, hvarav man fann, att fogeln med lätthet skaffade sig föda. Grönländarne sägas hava förfärdigat sig kläder av fogelns skinn och använt skinnen (?möjligen snarare svalg och matstrupe) å halsen till flöte för sina kastspjut, så att de icke skulle sjunka. År 1831-2 såldes några skinn av fogeln till Tyskland för 100 thaler stycket; äg-gen betaltes med 10—12. Omkring år 1840, vill jag minnas, kunde fogeln i Köpenhamn köpas för 100, senare för 1,000 kro-nor och ett ägg för 500. Två ägg från en samling i Edinburg såldes för 1,680 till 1,884 kr. stycket.

PRYER uppräknade 1862 19 st. i åtskilliga samlingar. NEWTON säger 1870, att i museer och i enskildes ego finnas 71 eller 72 uppstoppade foglar, 9 skeletter, spridda ben av 38—41 individer och 65 ägg. Turins museum, Greve E. TURATI i Milano och museet i Florens ega exemplar av fogeln; DE SELYS eger ett, som tillhört VERANY. Det exemplar, som finnes i museet i Strassburg, blev oskadadt vid sista bombarderingen. Ett skelett finnes uti museet i Dresden. Nu äro 75 ex. kända, Ibis 1884.

Garfogelns parasiter äro okända. Sådana torde dock kunna ännu på-träffas å uppstoppade exemplar eller i preparater förvarade i sprit.

- Penguin HORE hos HAKLUYT, Voy. III 1600, 130. PARKHURST l. c. 133. HAIES, l. c. 149. BUDEIUS, l. c. 161. PECKHAM, l. c. 165. FISHER, l. c. 192. JAQ. CARTHIER, l. c. 202, -5. JAMES CARTIER, l. c. 212. WYET, l. c. 194. Ref. STEENSTR., v. infr. WHITE, Rec. de Voy. III 1732, 381-2. RAY, Syn. 1703, 118.
- Mergus americanus* HÖJER hos CLUSIUS, Exot. 1605, 367.
- Goifugel R. WHITBOURN, Discov. of Newfoundl. 1622; ref. Ibis 1866, 223-4.
- Pingoin [MARTINIÈRE, N. Reise, Üb. 1675, C. 38, p. 61, 62, part.] GENT, New England rarities, Lond. 1672; ref. Ibis 1860, 223-4. WILL., Orn. 1676, 242.
- Anser Magellanicus* s. *Pinguinus* WORM, Mus. 1655, 300, 301. JOHNST., Av. 1657, p. 127. OLEARIUS, Gott. Kunstkamm. 1666, 23, Tab. XIII.
- Garfogel DEBES, Færoa reserata, Kjøb. 1673, 130.
- Alca rostri sulcis octo* L., Fn. 1746, p. 43.
- Geyerfogel ANDERSON, Nachr. v. Isl. 1746, 48.
- Alca* 2. *Anser magellanicus* L., S.N. IV 1748, 23.
- Plautus pinguis* KLEIN, Hist. Av. 1750, 147 (part.); Vög. 1790, 270.
- Chenalopex* MOEHR., Av. Gen. 1752, 68.
- Alca impennis* L., S. N. X 1758, p. 130; Fn. II 1761, p. 49; S.N. XII 1766, 210. BRÜNN., Orn. 1764, 26. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 310. PALL., Naturg. 1776, V 11. MÜLL., Prodr. 1776, 17. FABR., Fn. 1780, 82. ÖDM., Djurrik. Slägtsk. 1785, 24; V. A. H. 1788, 208, -10, -3, -5. MOHR, Isl. N. H. 1786, 28. BERG., Tal. 1787, 29. GM., L., S.N. 1788, 550. LATH., Ind. II 1790, 791. LATH., B., III, II 1798, 277; IV 1812, 481. RETZ., Fn. 1800, 140. LANDT, Færø 1800, 253. CUV., R. A. 1817, 512. NILSS., Orn. II, II 1821, 137; Fn. II 1858, 560. SABINE, Trans. L. S. 1819, 527; Isis 1826, 99. TEMM., Man. II (1820), 939; IV 582. FABER, Prodr. 1822, 48; Isis 1824, 149-50, 786-7, 793; 1827, 678-9, 680-5; Hohn. Vög. 1826, 2, 16 etc. MEYER, Tasch. III 1822, 176. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 218. BENICKEN, Isis 1824, 886-7. [?BOIE, Reise d. Norw. 1822, 292, 35.] BREHM, Isis 1826, 986. BONAP., Ann. Lyc. 1828, 432. GRABA, Reise Färö 1830, 162. MICHAHELLIS, Isis 1833, 648-51. YARR., P. Z. S. 1835, 79. BRANDT, Bull. Scient. II 1837, 346. 'Grönl. hist. Mindesmerker 1838, 123;' Krøyt. Tidsskr. 1858-9, 207. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 386. AUD., Syn. 1839, 344. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 263. KEYS., Bl., Wirb. E. 1840, 440. BAER, Ueber Aussterben der Thierarten, Bull. Ac. St. Petersb. VI 513; ref. Ibis 1865, 228. DE SERR., Migr. 1842, 86. HOLB., Krøyt. Tidsskr. (1840) 1842-3, 368, 383, 457; Übers. v. PAULS., 1846, 84 etc. JARD., Br. B. VI (1843) 228. SCHLEG., Rev. 1844, CVII; Mus. Urinat. 1867, 13. NAUM., V. D. XII 1844, 630. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 56; Danm. Fugl. 1852, 414. LILLJ., V. A. H. 1850, 331. WOLLEY, Rep. Br. Ass. 1851, 127; Ibis 1861, 374; J.f.O. 1866, 310. THOMPS., Irel. III 1851, 238. WALL., N-a 1854, 285. STEENSTR., Vid. Med. (1855) 1856-7, 33; Geirfugl 1857; ref. A. WAGN., Bull. d. Akad. Gel. Anz. Münch. 1860, 202; Nat. hist. Rev. 1865, 467; Ibis 1868, 342; Bull. Soc. Orn. Suisse II; Rev. & Mag. Z. 1873, 66. LLOYD, Ant. II 1855, 206. HARDY, N-a 1855, 423. HARTL., Wieg. Arch. 1858, 55. PÄSSL., J.f.O. 1860, 59-60. HELLM., J.f.O. 1860, 206. J. REINH., Ibis 1861, 15; COLLIN, Skand. F. 1876, 746. NEWT., Ibis 1861, 374-399; ref. Nat. Hist. Rev. 1865, 467; J.f.O. 1866, 310, 394; Ibis 1866, 317; 1868, 342; 1870, 256, 261. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861, 88. C. BOLLE, J.f.O. 1862, 208. NORDVI, Öfv. V. A. F. 1862, 302. A. v. HOM., J.f.O. 1862, 461; 1665, 151. O.-GALL., Ibis 1862, 302. DES MURS, Rev. & Mag. Z. 1862; Ibis 1863, 356. A. FRITSCH, J.f.O. 1863, 296; V. E. 1870, 490, Taf. 59, f. 8, 9. OWEN, Trans. Z. S. V 317; ref. Ibis 1865, 336. MORE, Ibis 1865, 450. COLLETT, J.f.O. 1866, 70-1; Vid. S. Forh. 1868, 193; Mitth. O. V. Wien. 1884. BAIRD, Ibis 1866, 223. L. c. 1867, 384. COUES, Pr. Phil. Ac. 1868, 25; Key to N. A. Br. 1872, 335-6. K.-WARTH., J.f.O. 1868, 246. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. ELW., Ibis 1869, 23-4, 31. FEILD., Ibis 1869, 358. DE SEL., Ibis 1870, 449-50. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 680. A. E. BREHM, Djur. lif; Öfv. WAHLSTR., II, XII 1875, 567. W. v. REICHENAU, Abstamm. d. Vög. 1876, 29. REICHENOW, J.f.O. 1877, 356. DRESS., B. E. Part 77-9, 1880; Ibis 1880, 380. Verh. f. Nat. Braunsch. 1880-3, 89. GRAY, ref. Ibis 1882, 461. GRIEVE, Journ. Lin. Soc. Zool. XVI 1882, 479; ref. Ibis 1883, 102-3. Ibis 1884, 205.
- Alca major* BRISS., Orn. VI 1760, 85; Ed. 1763, II 382.
- Angle-Mayer STRØM, Søndmør I 1762, 221, part.
- Penguino del Nord, Il Gazzettiere Americano 'III 1763, 185'; ref. Ibis 1866, 224.
- See-Emmer CRANTZ, Grönl. I 1765, 111; Sjö-Emmer, Öv. Stockh. 1769, 109.
- Alca alis minimis* OLAFS., Reise II 1775, 201, Geirfugl.
- Pinguinus impennis* BONNAT., Enc. méth. I 1790, 29.
- '*Alca borealis* FORSTER, Syn. Cat. Br. B. 1817, 29.'
- Mateoptera impennis* GLOG., Handb. SUNDEV., Meth. Nat. 1872, 137.
- Plautus impennis* STEENSTR., N. For. Vid. Med. 1855, 114. W. PREYER, J.f.O. 1862, 77, 110-124, 337-356.
- Chenalopex impennis* GRAY, Handl. III 1871, 95.
- Gejerfugl J. REINH., Krøyt. Tidsskr. 1838-9, 533.
- Gare-fowl MELNE, Field 1875, 27 etc. 'A. N.', Enc. Brit. X 1879, 78.

Släktet GRISSLA, *Uria* BRISS.

Näbb långsträckt, längre än halva huvudet, hoptryckt, käkant vid spetsen inskuren; näsborrar smala, näslock fjäderklädt; stjert kort.

Vid tryckningen av pl. LII ansåg SUNDEVALL, att *Mergulus alle*, *Uria troile* och *U. Brünnichi* borde hänföras till släktet *Alca*, en mening som han icke hyste hvarken då han år 1836 utgaf »Ornithologiskt system» eller senare. Här hänföras de till de släkten, der de hava sin naturliga plats.

205. SILLGRISSLA, *Uria troile* (L.).

Pl. LII, fig. 4.

Näbb hoptryckt, vid roten temligen högt; längd 40—53, spets 24—39; kroppen undertill hvit; tars 35—41 m.m.

1. * *Vinterdräkt*, november, Island, SNORRI JÓNSSON.

Näbb svart; näbbås vid roten nästan slät. Överkäkens kant med hak, men utan derifrån gående fåra; underkäkens spets med undre kanten rät; iris brun. Huvud ovan och ögontrakt svarta; ögonvrå nedtill med käkanten hvit, för övrigt svart. Tinning med ett hvitt, bredt och derunder ett svart, smalt band; kindtrakt och haka hvita; framhals och kräva hvita; nacke med hvita, i spetsen svarta fjädrar. Halsrygg, rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare svarta. Stjert kort, tvär; stjertpennor 6 par, svarta. Bröst hvitt; sidor hvita, övre fanen mer eller mindre svarta; mage och undre stjerttäckare hvita; slaksida upptill svart, nedtill hvit. Vingar spetsiga, ovan till aldra största delen svarta, undertill mest hvita; handpennor 10, spolar å de yttre och vid roten gråhvita, mot spetsarna svarta; armpennor 15: 3—15 med hvita spetsar, 13 > 14 > 15; armbågspennor 4, svarta, < armpennorna; överarmpennor svarta; handtäckare brunsvarta, alla övriga övre täckare svarta; undre hand- och armtäckare grå, spetsar och bräm hvita, de mellersta hvita, i botten gråsvarta; undre kanthandtäckare hvita, kantarm-

täckare svarta; undre överarmtäckare: de bakersta brunsvarta, de mellersta hvita, främre vingkanten svart. Fötter rödbruna, undertill svarta; vad hvit; skenben fjäderklädt till närheten av hälen; tår: 3=4 > 2, 1 saknas; klor svarta, 3 > 2 > 4, böjda, 2 vidgad, 3 och 4 hoptryckta.

2. *Hane, vinterdräkt*, januari, Bohuslän.

Näbb abnormt, spetsarna gå i kors, överkäkens till venster om underkäkens; överkäkens nästan trind, ojemnt bågböjd, spets med hak, men utan fåra; underkäskanten sned, den venstra nedskjuten, nött; spetsen uppåt böjd, dess undre kant nedåt konvex; underkäken 2 m.m. > underkäken. Från bakre ögonvinkeln går snedt ned- och bakåt ett hvitt streck, nedom detta ett svart band; tinning närmast ögat och strecket svart, för övrigt hvit med svartgrå spetsfläckar. Underkäkens ansigtsrand och hakan närmast käken svarta. Undre handtäckare grå, de yttre med hvita spetsar; undre armtäckare grå med hvita spetsar.

3. *Hane, vinterdräkt*, januari, Bohuslän.

Liknar n:o 2. Näbb normalt; 1—3 handpennorna enfärgadt svarta.

4. *Hane, i börjande vårruggning*, 13 mars 1876, Bohuslän.

Näbb högt, hoptryckt; spets med hak i båda käkarna. Käkkanter utom vid spetsen intryckta; underkäkens spets nedtill rät. Gapet gult. Den svarta färgen med någon dragning åt grått. Huvud ovan svart; ögontrakt svart; ögonvrå upptill svart, nedtill likasom kindtrakten med blandade svarta och hvita fjädrar; örontrakt svart; haka, översta delen av fram- och sidhalsen samt nacke hvita, med inblandade utvuxna och utväxande svarta fjädrar; kräva hvit; halsrygg svart. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare svarta. Stjert avrundad, svart; stjertpennor 7 par. Bröst hvitt; sidor med hvita, i utfan svarta fjädrar; mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar spetsiga, svarta; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor 11: spolar åt roten hvitgrå; armpennor 17 med hvita spetsar, 1 med endast utfanets kant vid spetsen hvit, 16 > 17; armbågspennor < armpennorna, svarta; armtäckare, de yttersta med hvit spetskant, de övriga enfärgade; kanttäckare svartgrå med ljusare brungrå bräm; undre hand- och armtäckare grå, de mellersta hvita, mot roten något grå; undre kanttäckare brungrå; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter bruna; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt till närheten av hälen. Tars hoptryckt; tår: 3 > 4 > 2; klor: 3 vidgad, > 2 > 4, svarta, krökta.

5. *Ren vårdräkt*, 5 juni, Gotland.

Underkäkens spets mycket lång. Huvud och hals upptill svartbruna; övre kroppsdelar svarta: framhals nedtill och undre delar hvita; sida hvit med svarta sidobrä.

6—9. *Hanar, vådräkt*, juli, Färöarna. '*U. ringvia*'.

Munvinkeln med få hvita, små fjädrar hos n. 6. Ögonlocken längs åt kanterna klädda med små hvita fjädrar, från bakre ögonvinkeln går snedt ned- och bakåt på kindtrakten ett smalt, hvitt streck.

10. *Hona, gammal*, 7 juli 1877, Gotland.

Näbb gråsvart. Näsborrar låga, baktill täckta av näslockets fjädrar. Tinning med fåra, men av huvudets färg. Fötter olivbruna, utåt och vid lederna svartbruna; klor svarta.

11. *Hona, vinterdräkt*, januari, Bohuslän.

Överkäkens hak med fåra; ögonvrå ned- och baktill över munvinkeln hvit, för övrigt svart. Tinning hvit, derunder ett från ögontrakten bakåt gående svart band, upptill med skarp gräns. Framhals hvit, men överst med en ring av svarta spetsbräm; sidhals upp- och nedtill hvit, i midten med en till halsryggen gående svart vinkel; armpennor 16: $1 > 2 > 3 > 4$, svarta, 3 med spetskant och 4—16 med spetsar hvita; armbågspennor omkr. 4: 1 med hvit spetsfläck; undre hand- och armtäckare grå, de mellersta hvita, mot roten grå; undre kanttäckare å hand likaså, å arm och överarm brunsvarta; undre överarmtäckare, de yttre bakre hvita, de längsta svartbruna, de der näst likaså med hvita spetsar, de övriga hvita med själva kanten svartbrun. Fötter bruna, tars baktill, ledgångar och simhinnor svartbruna.

12. *Hona, gammal*, 10 juli 1878, Gotland, W. WÖHLER.

Liknar n. 10. Huvud ovan, sidhals och halsrygg brunsvarta. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare gråsvarta med något nötta fjäderspetsar. Bröstets sidor hvita och svartgrå, undre delar hvita. Armpennor med hvita spetsar, nötta, den innersta med nästan endast utfanet bildande den hvita spetsen, men denna avnött; undre handtäckare stålgrå med inbrämstrakter hvita; undre armtäckare stålgrå, de mellersta grå och hvita; undre kanttäckare brunsvarta, de mindre hvita; undre överarmtäckare gråbruna; tår: $3 > 4 > 2$; klor: $3 > 4 > 2$, svarta.

13. *Hona*, juli 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart; näbbås vid roten hög, föga sväld, mot spetsen bågböjd. Käkkant rät, inviken, framtill nedböjd; överkäkens med tydligt hak och derifrån gående sned fåra; underkäkens mot spetsen jemnt bågböjd; mungipor och mun grå. Näsborrar små, låga, täckta av näslockets fjädrar. Huvud med ögontrakt och ögonlock samt hals svarta. Kräva hvit. Rygg, skulderfjädrar, kors, övre stjerttäckare och stjert svarta, denna kort, avrundad; stjertpennor 6 par, spolar och undertill svartbruna. Bröst hvitt; sidornas fjädrar svarta, enfärgade, svarta med hvita spolstreck, hvita med den ena eller båda kanterna svarta, med eller utan svarta spolstreck, övre

delen av sidorna svartgrå med inströdda hvita fjädrar; mage hvit; undre stjerttäckare rent hvita och hvita med svarta spetsar och streck; slaksida svart. Vingar spetsiga, smala, svarta med täckt fan och spolar svartbruna; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor stora 10; armpennor: 6—12 med hvita, inåt tilltagande spetsar; armbågspennor 4, små > de förra, enfärgade, endast 1 med liten hvit spetsfläck; undre hand- och armtäckare grå, de små och de mellersta hvita, mot roten svartgrå, liksom spolar och fläckar; kanttäckare svarta; undre överarmtäckare svartbruna, de mellersta hvita. Fötter brunsvarta; vadtäckare = sidorna; skenben fjäderklädt till närheten av fotleden. Tars något hoptryckt; tår: $3 = 4 > 2$, 1 saknas; simhud med rät, ej utskuren, kant; klor svarta, $3 > 2 > 4$, krökta, 2 och 4 hoptryckta, 3 inåt utbredd.

14, 15. *Honor*, juli 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

14 liknar n. 13; 3—10 armpennorna hvitspetsade.

16. Juli 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Teckningen lik '*Uria ringvia*'.

17. 5 oktober 1845, Färöarna(?), P. A. HOLM.

Handpennor: $1 > 2 > 3$.

18. *Dundräkt, hona*, 8 juli, Färöarna, KOLTHOFF, LUNDBORGS samling.

Näbb svart. Huvud och hals svarta med hvita, hårlika dunspetsar. Kropp ovan gråsvart. Bröst hvitt; sidor svartgrå; mage hvit.

19. *Dundräkt*, 9 juli 1869, Orkney. Riksm.

Näbb svartblågrått, hoptryckt, högt; spetsar å båda käkarna med kalkafsättning, den övre hög med smal lång bas; underkäkens spets med undre kanten urringad. Huvud och hals med svart och hvitt långt dun; kräva hvit, åt sidorna svartgrå. Rygg, andra övre delar och stjert brunsvart med till en del grå dunspolar. Bröst och mage hvita; sidor överst grå. Vingar svartgrå, kanter hvita. Fötter gråsvarta; klor gråsvarta, spetsar krökta, 3 vid.

20. *Hona, ung*, november, Bohuslän.

21. *Ung hona, vinterdräkt*, 19 november, Bohuslän.

Näbb brunt, mot spetsen svart. Huvud ovan och andra delar skiffersvarta; ögontrakt och band å tinningen svarta; ögonvrå upp- och framtill samt ovan mungiporna vitfläckig; kindtrakt hvit; haka hvit; fram- och sidhals hvita med svartgrått, bakåt svart bredare halsband; nacke hvit med svarta spetsar. Bröst och mage hvita; sidor hvita med endast de översta utfanen svartgrå. Fötter bleka; klor svarta.

22. *Hane, ung*, december, Bohuslän.

N ^o	1	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♂	6 ♂	7 ♂	8 ♂	9 ♂	10 ♀	11 ♀
Längd	425	468	456	477	—	428	427	440	440	436	451
Huvudets längd	105	(113)	117	127	—	—	—	—	—	114	109
Näbb, längd till pannan	40	(47,5)	53	52,5	52	47	47	44	50	45	45
» » » munvinkeln	64	(73)	75	82	—	71	72	69	75	71	71
» » från spetsen till näsborrarna	33,4	(39)	45,5	47	—	41	40	39	45	39	39
» höjd vid roten	13	(11)	15,5	16,5	15	15	14	14	13,5	15	15
» » » näsborrarna	12	(10)	14	15,3	15	14	13	13	14	15	13
Gapets bredd	19	25	27	26	—	25	25	25	25	24	25
Näbbets bredd vid näsborrarna	8,5	8*	11	10	9	10	10	—	—	9,4	10
Underkäkspetsen, längd	24,6	(26,5)	30	34	38	30	27	26	31	33	29
Näsborrar	5,5×1	7×1	8	6×1	—	5	4	4	5	5×1,6	5,5
Vingens längd, direkt	192	190	190	197	195	194	197	189	188	196	193
Vingbredd	734	730	705	725	—	660	720	712	725	700	725
Tumvinge	68	72	70	73	71	84	68	69	70	68	75
Stjert, längd	46	48	56	57	—	53	55	47	52	54	59
Stjertspets bakom vingspetsarna	15	40	36	30	—	13	18	27	32	12	30
Tars	38	39	40	41	35	38	37	38	38	39	38
Mellantå med klo	54	52	57	59	53	53	52	53	50	54	50

N ^o	12 ♀	13 ♀	14 ♀	15 ♀	16	17	19	20 ♀ j.	21 ♀ j.	22 ♂ j.
Längd	428	418	437	428	459	455	c. 155	—	—	—
Huvudets längd	112	—	—	—	—	118	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	48	46	44	47	45,5	46	15	34	36,5	58
» » » munvinkeln	75	74	71	75	72	75	c. 28	—	—	—
» » från spetsen till näsborrarna	40,5	40	40	42	40	—	—	—	34	—
» höjd vid roten	16,6	14	14	15	—	13	7,5	10,6	13	—
» » » näsborrarna	14,6	13,5	13,5	14	—	—	7,3	10,6	10,5	—
Gapets bredd	24	23	20	21	24	29	c. 13	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	9,6	9	8	10	10	—	3,4	6,3	6,4	—
Underkäkens spets, längd	39	25	26	30	29	—	7	24,5	23	21,5
Näsborrar	—	5	4	4	4,5	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	195	191	194	193	192	203	—	184	181	—
Vingbredd	695	700	715	706	715	720	—	—	—	—
Tumvinge	66	70	72	—	—	—	—	66	—	—
Stjert, längd	55	51	56	—	54	56	—	—	c. 47	—
Stjertspets bakom vingspetsarna	26	10	18	21	30	39	—	—	—	—
Tars	36	37	40	38	40	39	20	33	34,5	—
Mellantå med klo	51	53	55	58	54	—	30	47	47	—

* Hvardera käkens bredd.

Ägg. Koniska, utdragna, hvita, grönhvita, gula, rödhvita eller blågröna; grundfläckar violetta till grå; fläckar och krumelurer, hvarav än endera, än båda slagen finnas, brungrå till svarta.

1. 1861, Färöarna. Stora gropar omkring spetsen; hvitt, fläckar och krumelurer, till en del förenade, men mest spridda, bruna till svarta.

2. Samma år och ställe. (Vittradt: blågrönt eller smutsigt grågrönt;

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-4.

fläckar små, svarta, ringar och krumelurer efter affallna ytfläckar, omgivande grönhvita fläckar.)

3. 1865, Nordkap. Blått, spridda svarta fläckar med violett glans.

4. 1858, Nordkap. Grönhvita med få fläckar.

5—8. 1864, Fugleö, MALMGREN.

5. Stora gropar å spetsen; blått, fläckar få, små; krumelurer dubbla, somliga ringformiga.

6. Ljusblått, småfläckigt, flere fläckar ringformiga.

N ^o	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Äggets längd.....	82,8	82,5	83,7	82,3	78	87,5	80,5	78,8	82,8	77,7	82,2	85,5
» bredd.....	52	49,7	50	53,5	48,5	53,2	54,4	50,5	46,6	46,6	48,7	49,6
» spets.....	30,8	32,8	33,7	28,8	29,5	34,3	26,1	28,3	36,2	31,1	33,5	35,9
» reducerade längd.....	1,59	1,66	1,67	1,54	1,61	1,64	1,48	1,59	1,78	1,67	1,69	1,72
» rektangel.....	4306	4100	4185	4403	3783	4655	4379	3976	3858	3621	4003	4241
N ^o	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Äggets längd.....	80,2	84,6	82,5	85,70	83,63	76,50	79	80,7	82,26	76,49	81,5	82,1
» bredd.....	48,9	47,8	51,3	53,01	50,00	50,09	49,07	49,5	48,40	50	45,7	49,2
» spets.....	31,3	36,8	31,2	32,69	33,63	26,41	29,93	31,2	33,86	26,49	35,8	32,9
» reducerade längd.....	1,64	1,77	1,61	1,62	1,67	1,53	1,61	1,63	1,7	1,53	1,78	1,67
» rektangel.....	3922	4044	4232	4543	4182	3832	3877	3995	3981	3825	3725	4039
N ^o	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
Äggets längd.....	81,15	81,18	81,26	75,50	80,20	80,17	79,1	81,6	83,88	79,28	77	83
» bredd.....	45,90	41,55	50,22	49,51	49,61	51,30	50	48,4	50	48,90	50,5	51
» spets.....	35,25	29,63	31,04	25,99	30,59	28,87	29,1	33,2	33,88	30,38	26,5	32
» reducerade längd.....	1,77	1,57	1,62	1,52	1,62	1,56	1,58	1,69	1,68	1,62	1,52	1,63
» rektangel.....	3725	4185	4081	3738	3979	4113	3955	3949	4194	3877	3889	4233

Till storlek och proportioner överensstämma således äggen av *Uria ringvia* med dem av *Uria troile*.

7. Grönhvitt; å hela ägget stora, breda, bruna och brunsvarta krumelurer.

8. Hvitt, krans av ljusbruna och mörkbruna krumelurer; fläckar få, spridda.

9. Juni 1868, Stora Karlsön. Gråhvitt; fläckar i krans och spridda.

10. 20 juni 1868, Stora Karlsön. Ljusblått; fläckar större och mindre, spridda, å basen sammanlöpande.

11. Juni 1868, Stora Karlsön. (Abnormt, vittradt.) Ljust gråblått; spets och krans hvita, den senare omgiven av svarta streck, till en del nätformiga efter avfallna ytfläckar.

12—15 enl. uppgift '*Uria ringvia*'. Spetsiga, grofkorniga på somliga ställen å grundfläckarna, matta, ljusgröna eller gula, krumelurer och fläckar bruna till svarta med violett glans.

12. 5 juni 1869, Orkney, DANN. Ljusgrönt, fläckar i krans.

13. 7 juni 1869, Orkney. Gult; fläckar och krumelurer mest å basen, svartbruna med olivglans, grundfläckar granulära.

14. Samma dag och ställe. Gult; stora fläckar och smalare krumelurer bruna.

15. 1863, Färö. Gult, över allt med grå grundkrumelurer och violettbruna ytkrumelurer och fläckar.

16—36. 1883, Färöarna, H. C. MÜLLER. (Okänt om några tillhöra '*U. ringvia*'.) Grundfläckar blågrå; ytfläckar svarta till olivsvarta.

16—31. Grundfärg blå; 16—21: de största ytfläckarna i krans; 22 ytfläckar talrika, små; 23 smalt, spetsar utdragna, den mindre gropig; fläckar små, spridda; 24 fläckar stora och små, snedt flytande mot spetsen; 25 ljusblått; ytfläckar mycket stora till små; 26—31 blå med talrika krumelurer, få fläckar; 31 å basen ringformiga krumelurer, omgivande hvita fläckar; 32 hvitt med talrika krumelurer och mest små fläckar; 33, spets gropig, blåhvitt med få små fläckar; 34—36 hvita med talrika små fläckar; 34 dessutom med några stora fläckar.

37—38. 22 juni 1882, Sandhamn, O. EKBOHRN. Fläckar små och medelstora.

37. Rödhvitt. 73,7 × 49,68.

38. Blåhvitt. 73,02 × 49,05.

De stora olikheterna i färg och teckning hos äggen göra, att fogeln lätt igenkänner sitt ägg.

FABER ansåg, att på Grönland endast fans *U. Brünnichi*. Sillgrisslan tillhör S. Grönland och anses häcka, men är sällsynt, HOLBØLL, 1842. '*Uria ringvia*' är här mycket sällsynt, REINHARDT. 'Häcker sparsamt', COLLIN, 1876.

Hon är i synnerhet på S. Island talrik. Har sommardräkt i medlet av mars; i 3:dje veckan av maj lägger hon sitt ägg. Ruvar 30(—35?) dagar. Dundräkten varar 24 dagar. I början av aug. äro ungarna halvvuxna och fjäderklädda och störta sig, utan att kunna flyga, från en betydlig höjd i havet, dyka genast och föda derefter sig sjelva. I slutet av sept. börja de gamla anlägga vinterdräkten, hvilken i midten av okt. är, åtminstone å halsen, färdig. Många kvarstanna över vintern vid Island, men de flesta flytta. *Uria Brünnichi* och *U. troile* para sig aldrig med hvarandra; när båda bo på samma klippa, bo de dock hvar för sig. Sillgrisslan är talrikast på S. Island. Den med hvit ögonring och streck bakom ögat, '*U. ringvia*', kan vara hane eller hona, och den parar sig med *U. troile*, är endast varietet och har samma levnadssätt och läte, FABER, 1824. De unga få en sådan teckning ej förr än följande vår. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö. Kastas i land vid stark storm. Det förmodas, att två *U. troile* kunna få en *U. ringvia*, och *U. ringvia* troddes på fogelbergen leva skild från *U. troile*. Antalet av de förra är omkring $\frac{1}{10}$ mot de senare; komma liktidigt och äggen kunna ej åtskiljas. De unga, som drivas av storm in i vikarne, frysa, då hastig frost inträffar, fast i isen och omkomma, MOHR, 1786. På Drangey i maj, KRÜPER, 1857.

Kommer, enl. LANDT, till Färöarna d. $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{2}$, drar uppåt bergen i slutet av april, flyttar bort i aug.; men enl. H. C. MÜLLER kommer hon d. $\frac{2}{5}$, bortflyttar så snart ungarna kunna lemna berget med henne, i slutet av juli eller i aug. Ses sitta i bergen d. $\frac{2}{2}$. Stannar i bergen 3 dagar å rad och är på sjön 3 dagar och omvexlar sålunda regelbundet, ända tills honan lägger ägg. Om snö eller regn hindrar fogeln att draga till bergen, stannar han på havet, tills han efter regeln skulle komma i land.

De dagar han kommer i land kunna noga uträknas efter månads-skiftet. De unga, som icke fortplanta sig, vistas under ruvnings-tiden endast en eller annan dag i fogelbergen, men för övrigt på 'helden', eller den sluttande stranden, vid foten av klippan och på stenar och skär i havet, hvarifrån de flyga ut att söka sin föda. Men så snart ungarna höras pipa i bergen, flytta de dit upp och blanda sig med de ynglande foglarna, men sitta dock ytterst på avsatsernas kanter och hava då sina bestämda 'land-kommedagar'. Lägger ägg i fogelbergen tidigast d. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$; d. $\frac{2}{6}$ hade alla lagt ägg. Hindrar snö eller regn fogeln att lägga ägg i berget, värper hon i havet under berget. Störtar, såsom stundom sker, ett fogelberg i havet, söker fogeln plats i närheten, men finner hon icke någon lämplig, håller hon sig under första sommarn på havet och lägger ägget i vattnet, men senare söker hon nya häckställen. När hon fått ägg, stannar hon i berget, men de, som icke parat sig, draga från sjön till bergen hvar tredje dag. Ruvningen varar 4 veckor, således är det tidigast den 9:de veckan av sommaren, eller d. $\frac{2}{6}$ — $\frac{1}{6}$, då ungen 'Pisa' höres i berget, H. C. MÜLLER. En dununge erhållen d. $\frac{2}{7}$ 1872, enl. meddel. av EURENIUS. Efter 3 veckor lemnar ungen boet. Är berget lodrätt, kastar den sig ned i sjön, men är stranden vid foten av berget bred, tager en av föräldrarna ungen på ryggen och flyger med den till havet.

Fogeln flyttar med ungen både på de nordliga och sydliga öarna endast när det är 'östfald', d. v. s. när strömmen går öster ut, antingen det är natt eller dag, för att så mycket snarare komma till havs, ehuru det skulle synas bekvämare för den att begagna 'vestfaldet', som går vester ut och som på några minuter skulle föra dem ut i det stora Atlantiska havet, eftersom fogelbergen funnos på öarnas stela vestsidor och nordliga delar.

Härav kan man förmoda, att foglarna under vintern uppehålla sig öster och söder om Färöarna.

Fogeln drar både om dagen och natten, oafsedt vädret, men mest vid dimma, troligtvis för att undgå rovfoglar, i synnerhet *Lestris catarrhactes*, som likväl det oaktadt tar mången unge. Den $\frac{2}{3}$ äro alla borta, som icke blivit hindrade att lägga ägg i rätt tid eller som mistat sitt första ägg. Ungarna övervintra i temligen stor mängd, i synnerhet under sådana vintrar, då tillräcklig föda finnes för dem, men ofta finner man dem döda av svält och drivna på land, H. C. MÜLLER.

På Spetsbergen företrädes denna art av *U. Brünnichi*.

På Beeren Eiland häckar hon i stor mängd; deribland förekom även '*U. ringvia*', MALMGREN.

Å Finmarkens kustklippor är den allmän stannfogel; häckar över allt mot öppna havet, såsom vid Vardö, Gjæsvar, Stoppen. '*U. ringvia*' ofta här skjuten i flockar av *U. troile*, enl. meddel. av NORDVI. Träffad med sin unge på havet vid Tromsö d. $\frac{8}{10}$; ungar ej halv vuxna d. $\frac{8}{10}$, LILLJEBORG, 1850. Den $\frac{2}{3}$ 1817 å Mosta Fjeld, Lofoten, i stor mängd, enl. BOIE, som dock något senare i Isis säger, att denna skulle vara *U. Brünnichi*, hvilket, likasom hans uppgift att LINNÉ med *U. troile* skulle mena *U. Brünnichi*, var förhastadt. Endast en sågs vid Bodö, GODMAN. Söder om polcirkeln äro kolonierna mindre, men finnas ännu på Ristö och flere andra öar utanför Stat. Om hösten i Kristianiafjorden i stor mängd, visar sig vanligen förr än *Alca torda*; 3—4,000 st. skjutas i goda år i Kristiania, RASCH, 1838; går sparsamt ned till Systeröarna nära svenska gränsen. Under höst och vinter i stort antal på hela kusten och går i stora skaror av mest unga foglar in i de sydliga fjordarna. I Kristianiatrakten sällsynt under andra tider; erhållen d. $\frac{11}{10}$ 1833, $\frac{10}{10}$ 1836. Under senare

tid har antalet här minskats. I Gudbrandsdalen erhöles en omkring år 1790.

En Albino, gulhvit, erhöles vid Tromsö och en vid Kristiansand samt en hvit med svarta streck i Kristianiafjorden i dec. 1867; flere dylika hava erhållits, COLLETT.

I Södermanlands skärgård sällsynt, SUNDSTRÖM, LUNDQVIST. Kallad Grissla eller Sillknipa, häckar. Enligt meddelande av LUNDBORG har det aldrig lyckats honom att få upplysning om något i Östergötlands skärgård skjutet exemplar.

I Bohuslän allmän under vintern, men '*U. ringvia*' temligen sällsynt. Kommer något tidigare än *Alca torda* och drager bort om våren något tidigare, CEDERSTRÖM. Vid Fiskebäckskil en ung med ej fullväxta vingar i aug. erhållen av WRIGHT, hvadan han ansåg, att den någon gång häckade här. Kommer i större antal vanligen mot slutet av okt., men stundom ej förr än i nov.; stannar till fram i april, då hon åter, utom ett fåtal, försvinner, W. v. WRIGHT, 1851. Ganska allmän i Bohusläns skärgård under den kalla årstiden, kommer stundom i sept., vanligen i okt., stannar åtminstone till början av april; erhållen d. $\frac{4}{10}$ 1842; gammal fogel i sommarträkt d. $\frac{18}{10}$ 1866; i Rörö skärgård d. $\frac{8}{10}$ 1881, MALM. Fans i Bohuslän vintern 1877—78, då Sillen kom i mängd, mindre talrik än under föregående åren. Häckar ej i Bohuslän, enligt meddel. av KOLTHOFF.

På Gotland häckar hon här och der, ANDRÉE. Skall lemna häckplatsen å Karlsöarna omkring d. $\frac{10}{10}$, enl. LILLJEBORG, som säger, att fogeln härifrån liknar den från Tromsö utom det att den svarta färgen är på den senare mörkare, hvilket dock kan bero på fjäderklädnadens ålder. *U. ringvia* säges häcka på Gotland, WALLENGREN. Häckar på Lilla och Stora Karlsön på branta klippor, HOLTZ; vid Gotland endast på Karlsöarna och tillsammans

med *Alca torda*, men mindre talrik, kallas 'Spetsnäbb', enl. meddel. av W. WÖHLER.

I Ö. Småland ej sällsynt, TISELIUS. Kommer till Skånes kuster om vintern vid öppet vatten. Fångades stundom under den kalla årstiden i trakten av Rå i fisknät och togfördes till Lund i ringa antal. Vid Landskrona och Malmö erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1867; vid Malmö även d. $\frac{24}{10}$ 1857, enl. meddel. av EURENIUS. Vid Lomma ej allmän, fångad någon gång under vår och höst i fiskgarn. Häckar ej i Skåne, ÅSTRÖM. Vid Ystad en ung hona erhållen d. $\frac{29}{1}$ 1872, en hane d. $\frac{14}{1}$ 1877, en hona d. $\frac{20}{11}$ 1874, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

Häckar i Muleklov, vid Hammeren, och säges även häcka på Kristiansö, KJÆRBÖLLING, på Bornholms N. kust, GRUNACK.

Vid Danmarks kuster om vintern mycket talrik. '*U. ringvia*' erhållen i Öresund vintern 1844 och vid Helsingör i mars 1848, KJÆRBÖLLING, COLLIN. TEILMANN säger, att han flere gånger 80 mil från land, sett denna fogel med en ganska liten unge på ryggen.

På Slesvigs och Holsteins kuster i okt. till mars talrik på båda haven, men i synnerhet mellan öarna i Nordsjön i stora flockar; vid land sällsynt. Små flockar oparade foglar irra omkring under sommaren; i trakten av Hallingen, ROHWEDER, 1875. År 1876 oregelbunden om vintern. Vid Flensburg 1877 regelbunden om vintern; vid Husum erhållen i nov. 1877, Jahresb.

På Helgoland talrik på klipporna, de gamla ropa: 'rra rra', de unga: 'thri thri'. Jagten börjar d. $\frac{25}{7}$, till och med strax efter midnatt. Många ungar äro då ännu icke flygga. De ätas av öborna. Jagträtten är fri, men ett jagtintyg måste lösas med 10 shillings. Ön besöktes 1880 av E. v. HOMEYER. På dess norra udde ansågos 2,500 par häcka, deribland enkla '*U. ringvia*', hvil-

ken ZANDER erhöill derifrån och hvilken v. HOMEYER synes vara benägen att anse för en egen art. 'Båda formerna strida icke sinsemellan för sin tillvaro, utan leva fredligt tillsammans.' Alla flyttfoglar på hösten komma till Helgoland i synnerhet vid N. och NO. vind. — Luften är klar, så att man ser på 6—7 tyska mils avstånd från fyrtornen, BOLLE.

På Hvita havet och Ishavet talrik, PALLAS. Mycket allmän i Finmarkens fjordar, MALM. SOMMERFELT uppgiver, att i Ostfinmarken *U. ringvia* syntes vara den allmännaste arten under vintern 1857—58, då i Varangerfjord fogeln fans i ofantlig mängd. Att *U. ringvia* var i synnerhet den talrikaste, 'fremherskende', tarvar bekräftelse, emedan över allt denna varietet är betydligt fåtaligare. Är allmän om sommaren och förekommer även om vintern. Finska Ishavskusten; vid Schuretskaja, enl. LILLJEBORG, ej sällsynt. Keljätni d. $\frac{11}{1}$ 1863; nämnes bland Ålands foglar, PALMÉN. Men det är ej säkert om den förekommer der; ägg ej erhållna derifrån. Vid Arkangel, GOEBEL. Omnämnes även från Kamtschatka och Kurilerna, PALLAS, 1811, hvilken dock av flere anses skild. '*U. lomvia* PALL., nec L.', erhållen vid Abrekusten, TACZANOWSKI.

Vid Danzig, BÖCK. I Pommern ganska sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING. Erhållen på kusten och på Hiddensö, HOLLAND. Mycket sällsyntare vid Doberan än *U. grylle*, v. PREEN. På Main vid SV. vind d. $\frac{4}{3}$ 1804, MEYER. Sades i Schweiz förekomma på sjöarna nästan alla år; fångad levande 1812 vid Mildern och underhållen med fisk under några dagar, men der efter dödad och uppäten; köttet var tranigt, MEISNER, SCHINZ, 1815. Skall även hava förekommit på Luzern-sjön, 'om icke någon förvexling egt rum', SCHINZ.

Vid Oldenburg 1879 oregelbunden på flyttning, Jahresb. Vid Borkum ligger hon dag och natt på djupare ställen på gränsen av Watts, även under storm, men många träffas efter en sådan döda på stranden; födan utgöres av fisk och krustacéer, v. DROSTE, 1869. I Nordfriesland på kusten då och då under vintermånaderna jemte '*U. t. leucophthalmos*', ALBARDA; i Holland erhållen mellan d. $\frac{2}{11}$ och $\frac{8}{5}$, enl. SCHLEGEL.

På Shetland, DROSIER, och Orkney, GOULD. På Britiska öarna allmän vid kusterna; häckar på dess klippor. Under vintern 1842—43 sågos åtskilliga vid Newhaven, Firth of Forth, JARDINE. På Irland stannar en del under hela året, enl. THOMPSON, som synes anse '*U. leucophthalmos*', hvilken även träffas vid kusten, vara en egen art. Häckar på Bass rock, CUNNINGHAM, 1866. Häckar i Norfolk. — '*U. ringvia*' synes vara talrikare i norra trakterna av Storbritannien, MORE.

På Belgiens kust under vintern allmän, tillfällig vid inre vattendrag. '*U. lacrymans*' erhållen vid Dunkerque och Picardie, DE SELYS.

På Frankrikes N. och Ö. kust mycket allmän under vintern, födan utgöres i synnerhet af Sardeller, små havsdjur och mollusker, men sällan krustacéer. Enligt HARDY erhållen vid Seine-inférieure, enligt SCHLEGEL i Picardie. Kastas under storm stundom på kusten av Gascogne, LOCHE. I Genève-dalen oregelbunden, F.-BEAUMONT.

I Portugal på lämpliga platser i mängd, A. C. SMITH. Träffas i flock utanför spanska kusten; vid Finisterre d. $\frac{1}{11}$ 1866, LAYARD. En finnes i Santanders museum, IRBY. Tillfällig i Castilien; vanlig i Rio de Arosa, träffad under aug. till okt., NACEYRO.

Sällsynt i Medelhavet under vintern, SAUNDERS. En gång,

omkring 1852, erhållen på Malta, SCHEMBRI, C. A. WRIGHT. Skall hava träffats i Italien, GIGLIOLI.

Flyttfogel på Canariöarna, BOLLE.

Skall hava träffats vid Hakodadi i juli, BLAKISTON, PRYER.

På vestkusten av Hudson bay, BLAKISTON, OWEN. Häckar i oräkneligt antal på Murre rocks, Labrador, CASSIN; vid St. Lawrenceviken, BRYANT. Vid Newfoundland funnos i magen lemningar av havsväxter, musselskal och sand.

En varietet(?) erhållen, 'Langviu kongur', d. $\frac{1}{3}$ 1848 med näbb och fötter gulröda; ungarna skola hava hvita fötter, KRÜPER. Vid Behrings sund, enl. K.-WARTHAUSEN. Är cirkumpolar, ALLEN.

Sillgrisslan är till en del stannfogel i den boreala zonen; är talrikast i dess S. och Ö. delar. Då denna, med andra arter av samma släkte, i april kommer till häckplatserna, bär han sommardrägt. En del, som stannar över vintern på Island, tar vid oväder sin tillflykt till fjordarna. I nov. hava de fått vinterdrägt, likasom de, hvilka i sept. eller senare komma till Skåne och Danmark. Flygten är snabb. Under det hon simmar, nickar hon jemt med huvudet. HOLBØLL ansåg, att FABERS åsigt, att hon kunde dyka till 50 famnars djup, var oriktig, emedan man icke kunde sluta till dess dykningsförmåga derav, att Polarhagen stundom tar den, då denna ofta går upp till vattenbrynet. Även H. C. MÜLLER säger, att fogeln vanligtvis icke dyker djupt. På land, då hon icke ser havet, förlorar hon sin besinning, heter det, men kanske snarare sin förmåga att lyfta. Också lemnar hon icke frivilligt havet eller de branta klipporna, utför hvilka hon kan kasta sig.

Lätet 'err err' höres hela dagen i fogelbergen under fortplantningstiden; men om vintern håller hon sig tyst. Födan utgöres av små Sill, i synnerhet Skarpsill, hvarmed hon även

uppföder ungarna. Fogeln bär då fisken i gapet, så att stjärten sticker fram ur näbbet. Då Sill saknas, tar hon annan fisk, men i sådant fall dö ungarna av svält. Förtär även krustacéer och andra sjödjur utom Medusor.

Uria ringvia parar sig med den vanliga *U. troile*. En *U. ringvia* matade en unge, som en *U. troile* hade under sina vingar. På en liten avsats i ett berg bodde 20 par Grisslor, deribland 3 st. *U. ringvia*, H. C. MÜLLER. Båda ansågos av FABER häckfärdiga i andra året, d. v. s. icke fullt ett år gamla. De börja icke fortplantningen förr än de erhållit sommarträkt. Alla i fogelbergen på Island bära sådan, men ibland de parade finnas många oparade. Hon kommer till häckplatserna i slutet eller medlet av mars flockvis; uppehåller sig på havet och fördelar sig derefter parvis och flyger upp till bergen. Häckar stundom på skär; ses dag och natt på häckstället. Häckar i de mellersta delarna av fogelbergen och även inne i fjordarna. Hon bygger icke något bo, utan lägger sitt enda ägg på bara klippan, endast understödt av exkrementer, då det lägges på en bergs-sluttnings. Har en ruvfläck. Makarna skiftas om att ruva och söka föda. Hvarje fogel känner igen sitt ägg. Hon ruvar med ryggen vänd utåt mot sjön, men sedan ungen blivit utkläckt, stå foglarna i rader med bröstet mot sjön. De taga noga vård om äggen. Två foglar blevo oense, hvarvid ett ägg började rulla utför klippan. Striden slutade strax; egaren till ägget skyndade efter det, satte näbbet utanför ägget och rullade det med näbbet tillbaka på sin plats, H. C. MÜLLER. Fogeln sätter sig på en annans ägg, om det egna gått förloradt. Börjar lägga ägg i slutet av maj; ruvar 30—35 dygn. Ungen matas med Småsill, lemnar tidigt klipporna, hvarefter han får föda sig sjelv.

Lagen på Färöarna förbjuder skjutning i fogelbergen, hvar-

för fogeln skjutes inne i fjordarna mellan öarna. Före äggläggningstiden sitta foglarna på stranden, der de från båt tagas med s. k. 'Fuglestang', en 12 fot lång furustång med en hån, som slås över foglarna, då de sitta, eller fångas de dermed i flykten. Erhålla 4 man i en båt härvid 20—30 foglar om dagen, anses det för en god fångst. Är stranden så belägen, att detta fångst-sätt icke kan begagnas, lägges båten på passande avstånd från stranden, hvarpå foglarna skrämmas och tagas i flykten med stängen, hvilket dock är skadligt, emedan, då foglarna flyga från ägget, en mängd ägg faller ned och förstöres och foglarna oroas vid fortplantningen. En dugtig fogelman kan taga 1,000 Grisslor om dagen, 400 st. räknas att giva 36 æ fjäder. En händig kvinna kan plocka 40—50 st. om dagen. Äggen tagas oftast av gossar om 12—16 år, hvilka nedfiras utför bergen. Första gången en gosse skall i linan, är det en stor glädje till det ögonblick, då han skall utför klippkanten. Då är hans mod oftast slut, men han skall vänjas och blir stundom på ett temligen omildt sätt tvungen utför kanten, hvarefter det går lättare. På Färöarna fångas årligen 55,000 st., som giva 15—16 skeppund fjäder.

Köttet ätes dels färskt, dels nedsaltadt till vintern. Det fördelaktigaste och vanligaste fångst-sättet är 'Fegling', hvarvid fångstmannen firas ned i fogelbergen på ett tåg, 2½ tum tjockt och ofta över 600 fot långt. Detta sker, sedan fogeln fått ungar. Då mannen kommer utanför en rikt besatt avsats, som ofta skjuter in under bergväggen, kommer han dit in genom att gunga och då han fått fast fot, löser han sig från tåget, fastbinder detta vid en stor sten och gör sin fångst. Vid denna fångst erfordras utom fångstmannen minst 4 man till nedfirningen. En man hade gått ensam nedåt en lina, men inkommen i en avsats hade han släppt linan, innan han gjort den fast. Han stod der midt i bergväggen

med avgrunden under sig och linan svävande utanför utan att kunna nå den. Han förlorade dock icke modet; kunde han få tag i linan, vore han räddad. Han vågar det otroliga, springer rakt ut från avsatsen för att om möjligt fånga linan med händer och fötter; det lyckas honom och han är räddad. — På fristående höga klippor i havet stiger man upp nedifrån. Två man följas åt och hjälpa hvarandra med linor och fogelstänger. Även från sidan av ett berg klättrar man, då även 2 man följas åt, sammanbundna om livet med en lina. Om den ene faller, söker den andre att i sittande ställning med linan om livet uppbära honom. Stundom händer det dock, att den sittande icke kan stoppa, utan störtar ned med kamraten. Två män gingo för en del år tillbaka att fånga foglar utan annat redskap än sina fogelstänger. Då de kommit upp i berget, hände det, att den äldre, en gift man, som år 1862 var 80 år gammal, tappade sin stång i sjön. Att komma ned igen utan stång syntes vara omöjligt. 'Du har hustru och barn', sade den yngre, som var ogift, 'efter mig skall ingen hemma gråta, tag därför min stång, måhända Herren hjälper mig utan den.' Båda blefvo räddade.

Vårfångsten börjar strax efter det fogeln kommit till berget i slutet av febr. och varar till äggläggningstiden. Sedan börjas åter fångsten, när ungen höres, således efter St. Hans dag, och varar, der fogelbergen äro betydliga, så länge något är att få. Har en avsats icke besökts på många år, kan man taga foglarna, som icke äro skygga, med händerna, och lägger man sig ned, hoppa de strax upp på ens rygg. Huru många som skola tagas bestämmer en förständig man, som vill hava fogeln spak, efter ungarnas antal; han tager icke flere, snarare färre än ungarna. Han tager även jemnt över hela avsatsen, ty tager han för många på ett ställe, blir det aldrig bebyggt igen. Även aktar han sig

att låta blod komma på klippan, hvilket skrämmar fogeln, H. C. MÜLLER. Då fogelberget uppstiger brant från sjön, kastar sig stundom fogelfångaren efter slutad jagt i sjön och upptages der av en väntande båt; härvid begagnar han uppblåsta tarmar, bundna om livet, WINTER. Fogeln kan även, då platsen lämpar sig dertill, drivas i land och der tagas med händerna, H. C. MÜLLER. Jagas i Bohuslän med båt, hvarvid man söker komma i lovart om fogeln, som dyker långt och snabbt, CEDERSTRÖM.

Köttet har fisksmak, äggen äro omtäckta. Ungen värderas, enl. HOLLGREN, i Södermanlands skärgård. Denna fogel är av mycket stor vikt såsom födoämne åt en stor mängd menniskor, som utan denna och några andra fogelarter icke skulle kunna uppehålla sig på många platser.

Hon anfallas av *Lestris catarrhactes* eller *Larus marinus*, mot hvilka hon sätter sig till motvärn. Bor på Island ofta nära Havsrörnen, oaktadt denne ofta dödar och uppslukar dessa foglar. Tages dessutom av Hajar.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus semivittatus GIEB.; (?*D. platygaster* DENNY); ?*D. celedoxus* NITZSCH och ?*D. platygaster* DENNY.

Inelvsmaskar:

Ascaris spiculigera RUD., funnen i matstrupen, ventrikeln och hjertat; *Nematoideum Alcae picæ* RUD.; *Holostomum erraticum* DUJ.; *H. variegatum* DUJ.; *Tenia socialis* KRABBE; *T. armillaris* RUD.; *T. Alcae picæ* FABR.; *Schistocephalus dimorphus* CREPL. och *Tetrabothrium macrocephalum* RUD., alla i tarmkanalen.

[*Aloua* ARISTOT., VII 3; V 9, har blivt på svaga grunder hitförd.]

Plomgeon de mer BELON, Oys. 1555, 179.

Uria GESN., Av. 1555, 125. ALDROV., Av. 1635, III L. 19, C. 53, p. 10. JOHNST., Av. 1659, p. 90. BRISS., Av. VI 1760, p. 70; Ed. 1763, II 377.

Lomvia HÖJER, CLUS., Exot. 1605, 367. JOHNST., Av. 1657, 129. RAY, Syn. 1713, 120.

Lomvifve DEBES, Færoa 1673, 133,-8.

Plautus rostro larino, *Lomvia*, Mewen-Schnabel KLEIN, Av. 1750, 141; Stemm. 1759, 37; Vög. 1760, 269.

Langivie, Lomgivie, Lomvifvie PONTOPP., Norw. 1754, 156.

Alca lomvia L., S.N. X 1758, 130 (N. Eur.). SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 15.

Colymbus troile L., Fn. II 1761, p. 52 (MARTIN, Nordsjön); S.N. XII 1766, 220 (vid och inom polcirkeln). PH. MÜLL., L. S. II 1773, 239. MÜLL., Prodr. 1776, 16 (+ var. *Langvigia*). GM., L. S.N. 1788, 585. CUV., R. A. 1817, 509, *Uria*. SCORESBY, Acc. Arct. reg. I 1820, 532. NEWT., J.f.O. 1865, 209.

Lomgive, Lomvie STRØM, Søndm. I 1762, 245.

Colymbus aalge PONTOPP., Dännem. 1763, 169 (part.).

Uria lomvia BRÜNN., Orn. 1764, 27. KEYS. u. BL., Wirb. E. 1840, n. 447. NAUM., V. D. XII 1844, 508. LAWR., B. N.A. 1860, 913. CASSIN, Ibis 1862, 85. BLAK., Ibis 1863, 155. NOLL, Z. G. 1864, 242. BORGG., Nordd. 1869, 139. v. DROSTE, Borkum 1869, 372. FRITSCH, V. E. 1870, 493. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 64. GOEB., J.f.O. 1873, 420. TACZ., J.f.O. 1876, 203. Jahresb., J.f.O. 1877, 342; 1878, 436; 1880, 407.

Uria ringvia BRÜNN., Orn. 1764, 28. FABER, Prodr. 1822, 42; Isis 1824, 878, 967-70, 979, 980; 1827, 695; Hochn. Vög. 1826, 98 (var.). SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 359. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 448. ANDR., V. A. H. 1841, 211. NAUM., V. D. XII 1844, 524. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 55. SCHRAD., J.f.O. 1853, 324. WALL., N-a 1854, 284. GÄTKE, J.f.O. 1856, 377. CASSIN, Ibis 1862, 85. BRYANT, Ibis 1863, 111. FRITSCH, V. E. 1870, 495. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 65. MALM, Fn. 1877, 323; Göt. Mus. Årsskr. (1881) 1882, 10. ZAND., v. HOM., Orn. Br. 1881, 231. — På Island Ringvia, hvadan alla andra skrivsätt äro här rättade.

Uria troile ÖDM., V. A. H. 1781, 227. BERG., Tal. 1787, 26. LATH., Ind. II 1790, 796. LATH., B., III, II 1798, 292; IV 1812, 483. RETZ., Fn. 1800, 149. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 445; ref. JÄGER, Offenb. Ver. Nat. 1858. 62; N-a 1858, 171. PALL., Zoogr. II 1811, 345. MEISN. u.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-4.

SCHINZ, V. d. Schweiz, 1815, 255. TEMM., Man. II (1820) 921; IV 1840, 573. KUHL, Beitr. III 1820, 98. NILSS., Orn. II 1821, 142; Fn. II 1858, 546. FABER, Prodr. 1822, 42; Isis 1824, 146-7, 767; Hochn. Vög. 1826, 16, 20 etc.; Isis 1827, 670; ref. v. HOM., Wand. 1851, 27, 29, 32. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 120,-9, 196,-7,-9; Isis 1822, 872. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 211. BREHM., Isis 1826, 988 + *U. norvegica* etc.; V. D. 1831, 981-4. BONAP., Ann. Lyc. N. H. II 1828, 424. GRABA, Reise n. Färö 1830, 106-7, 111, 163-4, 174; Isis 1833, 770. DROSIER, Loudon Mag. 1830, 325. GOULD, P. Z. S. 1832, 189. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. BRANDT, Bull. Sc. Ac. St. Pé. II 1837, 345. SCHINZ, Fn. Helv. 1838, 118; Eur. Fn. I 1840, 360. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 386. AUDUB., Syn. 1839, 350. ANDRÉE, V. A. Handl. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 87. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 159. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 368, 376, 452,-4; Üb. v. PAULS., 1846, 81 etc. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 214. SCHLEG., Rev. 1844, CVII. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 211. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384. NAC., Mem. Madr. Ac. 1850; ref. J.f.O. 1855, 305. LILLJ., V. A. H. 1850, 299, 325. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 97. BÖCK, Ber. 1851, 21. THOMPS., Irel. III 1851, 207. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 408. REINH., Vid. Medd. 1853; Üb. J.f.O. 1854, 442; Rink, Grönl. Sep. 1857, 18. Ibis 1861, 16. SCHRAD., J.f.O. 1853, 324. WALL., N-a 1854, 283-4. BOLLE, J.f.O. 1855, 177; cf. 431; 1857, 348. LLOYD, Ant. II 1855, 204. (?v. MIDD., Isep. 1855, 126, Okotska havet.) LOCHE, N-a 1855, 421. HARDY, l. c. 423. E. v. HOM., J.f.O. 1856, 129-30. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. MEVES, Öfv. V. A. F. 1856, 281. KRÜP., N-a 1857, 368, 437. ÅSTR., Lomma 1859, 22. PR. MAX v. WIED, J.f.O. 1859. K. WARTHAUSEN, J.f.O. 1860, 40. GODM., Ibis 1861, 92. H. C. MÜLL., Vid. Meddel. 1862, 36. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1862, 75, 88 + *U. ringvia*. SCHEMBRI, Cat.; ref. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 42, 157. BRYANT, Ibis 1863, 111. COLLETT, Christiania 1864, Sep. 227; Vid. S. Forh. 1868, 192; Mag. f. Nat. 1877, 225. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1864, 404. v. PREEN, J.f.O. 1865, 333. MORE, Ibis 1865, 459. CUNNINGH., Ibis 1866, 16. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 227. A. & K. MÜLL., Nist. d. Vög. Z. G. 1867, 215, Sep. 19. LAY., Ibis 1867, 249. MÄKL., Fogel. Ordn. 1867, 101. TISEL., Ö. Smäl. 1868, 34. C. A. SMITH, Ibis 1868, 457. BARTH, J.f.O. 1869, 99. HOLTZ, N.-w. Ver. N.-Vorp. II 1870; Sep. Ins. Gotl. 50. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 17. HOLL., Verz. 1871, 88. SAUND., Ibis 1871, 402. SUNDSTR., Bih. V. A. H. I n. 4 1872, 44. COUES, Key t. N. A. B. 1872, 345. CEDERSTR., Jägarf. Tidsskr. 1873, 21; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63.

PALM., Finl. Fogl. II 1873, 668. WINTER, Färö 1875, 176. KOLTH., Kinb. Tidskr. f. Veter. IV 1878, 27. BLAK., PRYER, Ibis 1878, 211. GRUNACK, Orn. Centralbl. 1879, 150. BARTH, Norg. Fogelv. 1881, 82 + *U. ringvia* 89. NATHUS., J.f.O. 1882, 35,-7, 157. IRBY, Ibis 1883, 190. [vix v. HEUGL., J.f.O. 1871, 81, 101.]

Uria alga BRÜNN., Orn. 1764, 28.

Alca l. Colymbus, Langvigia OLAFS., Isl. I 1774, 190, 299, Tab. 21.

Colymbus lomvia + *C. troile* MOHR, Isl. Nat. 1786, 37.

Colymbus minor GM., L., S.N. 1788, 585. LATH., B., III, II 1798, 294; IV, II 1812, 483. EDM., Mem. Wern. Soc. 1823, 273.

Cephus lomvia PALL., Zoogr. II 1811, 345.

Uria troile leucophthalmos FABER, Prodr. 1822, 42 var. a. SCHLEG., Rev. 1844, CVII. HOLB., Krøy. Tidsskr. IV 1842, 368, 376, 454. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 227.

Uria leucopsis BREHM, V. D. 1831, 982. TEMM., Man. IV 1840, 574. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 454; Üb. v. PAULS., 1846, 81. THOMPS., Irel. III 1851, 211.

Guillemots DROSIER, Loudon Mag. 1831, 196.

Uria lacrymans GOULD, B. E. V 397. CHLORIS, Voy. t. 23'. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 159. TEMM., Man. IV 1840, 574. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 219. WOLLEY, Rep. Br. Ass. 1851, 127. HARDY, N-a 1855, 423.

Uria leucophthalmos THOMPS., Irel. III 1851, 211.

Uria troile intermedia NILSS., Fn. II 1858, 548. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71.

Alca troile SUNDEV., Sv. Fogl. pl. 52. MALMGR., J.f.O. 1865, 393. GIGLIOLI, Ibis 1881, 187.

Lomvia troile, L. ringvia, L. Svartbag ALLEN, Bull. Harv. Coll. II n. 3 1871, 399, 402, 411 (?part.).

Uria troile var. *lomvia* PALM., Finl. Fogl. 1873, 670; ref. J.f.O. 1876.

Silla dopping, Blekinge, NILSS.

Grisla, Sillgrisla Jägarf. Tidskr. 1866, 84. HOLLGR., l. c. 1872, 90.

Spetsalka Bohuslän.

208. BRÜNNICHS GRISSLA, *Uria Brünnichi* SABINE.

Spetsbergsgrißsla, *Alca Brünnichii*. Pl. LXXX, fig. 3, 4, 4 b.

Näbb hoptryckt, vid roten temligen högt; längd 32—39, underkäkens spets 15—22; kropp undertill hvit; tars 31—37 m.m.

1. *Hane, ren sommardrägt*, 1847, Grönland.

Näbb svart, högt, hoptryckt; spets grå; näbbås båg böjd; näsås sluttande; käkkant rät, framtill båg böjd, överkäkens vid roten gröngrå, underkäkens spets med undre kanten uringad. Pannvinkel bakåt riktad, kort. Näsborrharna bilda smala springor, framtill högre; näslock fjäderklädt, svart; iris 'brun'. Huvud ovan svart; huvudets sidor och haka svartbruna; framhals överst svartbrun, för övrigt hvit med uppåt bågformig gräns; sidhals upptill brun, nedtill svart; kräva hvit; nacke, halsrygg och rygg svarta. Stjert svartbrun; sidor hvita. Vingar svarta och svartbruna med hvitt streck; handpennor svartbruna; armpennor brunsvarta med hvita, inåt tilltagande spetsar; undre handtäckare brungrå; undre armtäckare grå med hvita spets- och brämtrakter, de mellersta och de undre kanttäckarne hvita; undre överarmtäckare grå och hvita. Fötter mörkbruna; simhud svart, dess kanter räta; klor svarta, krökta, 3 vidgad.

2. *Hane, gammal, sommardrägt*, 6 juni 1861, Norra Spetsbergen.

Liknar föregående. Stjert och vingar brunsvarta, de senare med hvitt streck. Sidor hvita, baktill med svarta spolband.

3. *Hona, ren sommardrägt*, 2 juni 1873, Norra Spetsbergen, NOR- DENSKIÖLD.

Liknar n. 1. Näbb svart; överkäken vid roten svartgrå. Stjert svart. Vingar med hvitt streck. Fötter svartbruna; simhud och klor svarta.

4. *Sommardrägt*, Spetsbergen.

Näbb svart, överkåk från näsborrharna till munvinkeln och spetsarna grå; näbbås vid roten något sväld, sluttande, mot spetsen båg böjd, från kåk-
roten till näsborrharnas främsta del rät, jemnhög. Näsborrh låga; näslock fjäderklädt, kanten båg böjd. Alla undre stjerttäckare rent hvita. Tumvinge med 4 fjädrar, när 72 m.m. från handleden; handpennor stora 10, spetsiga, 1 > 2 > 3; armpennor 12: 1 > 2 > 3, hvarigenom bakre vingkanten blir här nå-

got utskuren, enfärgade; 4—12 med hvita, inåt tilltagande spetsar; armbågs-pennor 4: 1 med smal, vit spetskant, de övriga utan sådan; undre kant-täckare å hand och arm svarta, å överarm hvita. Fötter svartgråbruna; skenben fjäderklädt till närheten av fotleden. Tars något hoptryckt; tår: $3=4>2$; simhud med rät kant; klor gråsvarta, $3>2>4$.

5. *Gammal, vinterdräkt*, 1833, Grönland.

Näbb svart, spets grå; överkäken vid roten brun. Huvud ovan och andra övre delar svarta; huvudets sidor upptill svartbruna, nederst vid näbb-roten svarta, för övrigt hvita, bakåt med grå spetsbräm; haka främst svart, för övrigt vit; framhals vit med smalt, å strupen avbrutet grått halsband; sidhals upptill vit med grå spetsbräm vid midten med en framskjuten svart vinkel, nedtill vit; kräva vit. Stjert svart. Bröst och undre delar hvita; sidor hvita, baktill med svarta infansbräm. Vingar brunsvarta med hvitt band.

6. *Gammal, vinterdräkt*, 1833, Grönland.

Liknar den föregående, men undre kanten av underkäkens spets svagt urringad, nästan rät; den svarta färgen hos fjäderklädnaden något mera dragande i brunt.

7. Efter beräkning *hona*, 1876, Grönland.

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♀	4	5	6	7
Längd '469,3—415,2'	—	—	—	—	—	—	420
Huvudets längd + näbb	—	—	—	—	—	—	102
Näbb, längd till pannan, direkt	35	39	37	37	32	23	32
» » » munvinkeln	—	—	—	63	—	—	59
» » från spetsen till näsborr...	29	31	—	29,5	—	28	26
» höjd vid roten	14,1	14,1	15,5	15	14,1	12	14,9
» » » näsborrarna	14	13,6	14,8	15	11	14,1	14
Gapets bredd	21	21	21	26	21	18	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	10	9	8	10	7	7,8	8,5
Underkäkens spets, längd	20	21	22	21	15	17	19
Näsborrar	—	—	—	7	—	—	5
Vingens längd, direkt	210	212	215	200	208	208	205
Vingbredd	—	—	—	768	—	—	750
Tumvinge	73	71	75	—	75	70	77
Stjert, längd	55	52	57	57	48	46	57
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	—	—	—	—	—	15
Tars '39,7'	34	33	34	37	34	31	32
Mellantå med klo '55,4'	50	51	52	51	50	49	49

" enl. MALMGREN, Beeren Eiland.

Ägg. Vanligen päronformiga, utdragna, smågropiga, grov-korniga, matta, blå eller blågröna, hvita, grönhvita, liknande dem av *U. troile*; fläckar och krumelurer mörkt olivbruna eller oliv-gröna, ofta i krans.

1. 1870, Grönland, ELLINGS. Djupt blått; små fläckar och krumelurer, mest i krans, föga sammanlöpande.

2. (1870) Grönland, 66° n. br., RINK. Smutsblått, fläckar och krumelurer mest i krans, sammanlöpande.

3. 1870, Grönland, NORDENSKIÖLD. Hvitt, endast smutsbruna fläckar.

4. Spetsbergen, 78—79° n. br., BARTELSON. Abnormt litet, ljusblått, grundfläckar blågrå, ytfläckar och krumelurer svarta.

5. Samma ställe. Blått, fläckar olivbruna i krans och sparsamma.

6. Samma ställe. Hvitt, grundfläckar violettgrå, ytfläckar bruna och brunsvarta, stora och små, krumelurer sparsamma, å basen sammanflytande.

7. 1864, Grimsö, BENZON. Grönhvitt med långa och breda krumelurer och sparsamma fläckar, bådadera sammanlöpande å basen, ytfläckar brunsvarta, grundfläckar och grundkrumelurer perlgrå.

8. 20 juni 1876, Novaja Semlja, NORDENSKIÖLD. Långt, spetsigt, grundfläckar violetta, ytfläckar och sparsamma krumelurer olivbruna.

9—24. 1875, Novaja Semlja, NORDENSKIÖLD.

9. Ljusgrönt, fläckar och korta krumelurer talrikast å tjockändan.

10. Hvitt, grundfläckar violetta, ytfläckar bruna, stora, å tjockändan förenade.

11. Ljusgrönt, småfläckar och korta krumelurer å tjockändan talrika.

12. Ljusblått, få spridda fläckar och krumelurer.

13. Blåhvitt, fläckar spridda och i krans violettsvartbruna.

14. Ljusblått, fläckar få, krumelurer talrika.

15. Ljusgrönt, krumelurer mest i krans.

16. Blåhvitt, fläckar spridda, å tjockändan sammanlöpande.

17. Sjögrönt, fläckar och band små, å basen sammanlöpande.

18. Grönblått, talrika å basen sammanlöpande krumelurer, fläckar små, få, bådadera slagen violett mörkbruna.

19. Ljusgrönt, spridda, fina krumelurer, å tjockändan sammanlöpande, fläckar små, spridda.

20 = 14.

21. Blått, fläckar och krumelurer få.

22. Ljusgrönt, småprickigt, å tjockändan större, sammanflytande fläckar.

23. Ljusgrönt, starka krumelurer och fläckar å tjockändan sammanlöpande, för övrigt små.

24. Kort, smal spets; ljusblått, fläckar spridda, krumelurer få, korta.

25. 25 juni 1876, Novaja Semlja, NORDENSKIÖLD. Hvitt, fläckar små, utom å basen, som är täckt med violetta grundfläckar; ytfläckar sparsamma, violettbruna.

	N ^o	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Äggets längd		80,7	82,7	82,2	(63,3)	81,9	85,4	83,7	86,6	84,6	84	83	81,4	81,4
» bredd		48,2	51,7	51,1	(40,8)	50	50,6	52,1	49,4	52,7	52	53,3	50,5	50,4
» spets.....		32,5	31	31,1	22,5	31,9	34,8	31,6	37,2	31,9	32	29,7	30,9	31
» reduc. längd		1,64	1,6	1,6	1,55	1,64	1,69	1,6	1,75	1,6	1,6	1,56	1,61	1,62
» rektangel		3890	4275	4200	(2583)	4095	4321	4361	4278	4458	4368	4424	4111	4103

	N ^o	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Äggets längd.....		81,3	80	79,1	78,2	74,7	74	74	73,7	73,6	72,9	72,4	72,3
» bredd.....		49	50,6	47,8	51,4	52,3	49,8	47	48,6	48	52,8	49,4	50
» spets.....		32,3	29,4	31,3	26,8	22,4	24,2	27	25,1	25,6	20,1	23	22,3
» reduc. längd		1,66	1,58	1,65	1,52	1,43	1,49	1,56	1,52	1,53	1,38	1,47	1,45
» rektangel.....		3948	4048	3781	4019	3907	3685	3478	3882	3533	3849	3577	3615

På Grönland, der hon kallas Akpa, finnes hon i stor mängd, men är sällsynt i de innersta delarna av fjordarna; häckar kolonivis. Hvita varieteter omtalas, ävensom en '*dorso rubro*', FABRICIUS. Fogeln omtalas även av CRANZ 1769, m. fl. Sages häcka icke söder om 64°, i N. Grönland ses hon även under den tid, då solen är under horisonten. Fogelbergen vid Upernavik äro i synnerhet upptagna av denna art, som här är den talrikaste och träffas i Davis sund hvarje årstid nästan överallt, även under hösttiden och långt ifrån häckplatserna. Vid bergen i oräknelig mängd. På en timme kunde skjutas en båtlast full, och med en kula fälles 12 st. Kommer till bergen, innan isen nedanför dem gått upp, och sover der under natten. I Sydgrönland under hela året, men antalet ökas i sept. Lemnar sydkusten och går till fogelbergen i maj; ej få stanna dock kvar. Enfärgad svart, ljust askgrå och ljust rödgrå varieteter förekomma, men sådana äro sällsynta, HOLBØLL.

Är talrikare på norra Island än på södra. På Grimsö häckar en otrolig mängd; i medlet av mars är fogeln i sommarträkt, närmar sig då fogelbergen på Grimsö; i medlet av maj flyga de till berget och lägga ägg. Parar sig aldrig med *Uria troile* och håller sig för sig sjelv. De äro bestämdt skilda arter. De häc-

kande individerna av hvarterdera slaget hålla sig tillsammans, även om de häcka på samma berg. I slutet av febr. börja de gamla få brun framhals, i medlet av mars är sommarträkten fullständig. Lätet är 'errr', mera långdraget än hos *U. troile*, och hon skriker icke så mycket. Den $\frac{29}{6}$ bar fogeln redan Sill i näbbet till ungarna. Ungarna störta sig i slutet av juli eller början av aug. i vattnet, och derefter simma de gamla med dem på öppna havet. Ruggar vid sept. månads slut. Från medlet av okt. äro alla i ren vinterträkt. Uppehåller sig under vintern flockvis vid Islands sydkust. Många flytta söderut över vintern. Häckar i mellersta delen av berget. Ungen i boet är lika med Sillgrisslans. Ägg tagas i slutet av maj; vid midsommar söker man åter efter ägg och de gamla foglarna; i medlet av juli tagas ungarna, dock sällan, emedan de äro så små. Vid sept. månads slut hava de vinterträkt. Vid oväder under vintern söka de skydd i vikarna, men frysa ofta fast i isen och tagas av rovdjur eller av folket. Komma de på land, der de ej se havet, förlora de fattningen och låta sig gripas. Ungarna matas med Småsill. De gamla förtära mollusker och andra små vattendjur, ofta *Oniscus arenarius*, hvarav träcken får röd färg, FABER, 1824. Ytterligare säger FABER något senare, 1826, att fogeln är stannfogel i boreala

zonen, i synnerhet i NV. delen. Häckar även inne i fjordar; stundom även på skär, ses dag och natt vid boen. Under de år, då isen omger Islands nordkust, tar hon flockvis sin tillflykt till vikar och går till och med till land och blir byte för rovfoglar eller människor. Komma flockvis i medlet av mars; närma sig häckplatserna i slutet av mars. Uppehålla sig länge på havet, innan de flyga upp till bergen. Ansågs av FABER häckfärdig i andra året. Alla i Islands fogelberg bära sommardräkt, men ibland de parade foglarna finnas många oparade. Om ett par bortfångas under ruvningstiden, intager en oparad fogel dess plats och utruvar ägget. Har en ruvfläck och lägger ett ägg. Man har träffat ägg lagda på isen. Börjar lägga ägg i slutet av maj. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö, FABER. På Drangey vid N. Island iakttagen av KRÜPER 1857.

GRABA fann på Färöarna endast *U. troile*, men ej *U. Brünnichi*, som der saknas. Hans undersökning bör därför icke anföras såsom skäl för den åsigten, att den senare icke är en egen art, hvartill fordras vida noggrannare undersökningar än som vanligtvis egnas foglarna. Även, enl. H. C. MÜLLER, 1862, saknas den här. Deremot anföres den härifrån av JARDINE, dock utan att källan nämnes.

På Spetsbergen upptäckt av MARTENS. I magen funnos små fiskar, krustacéer och småsten; en fogel, som bar en stor röd krustacé i näbbet, lät den falla på skeppet. MARTENS träffade på ett exemplar med korsnäbb eller med spetsarna växande förbi hvarandra likasom en av mig beskriven Sillgrissla. Är här mycket talrik å de kuster, som under sommaren bliva isfria. Lever av krustacéer, Amphipoda och fisk. Hade d. $\frac{25}{8}$ — $\frac{27}{8}$ i Hinloopen strait sin unge med sig. Lemnar häckplatsen på nordkusten i slutet av aug. Försvinner plötsligt från Alkenhorn vid

samma tid, MALMGREN. Erhållen d. $\frac{5}{8}$. Vid Mossel bay d. $\frac{2}{8}$ 1873 och senare. Är bestämdt en egen art, enl. SUNDEVALL, som 1874 dessutom sjelv förklarar, att det var ett fel, att han förut sammanfört släktet *Uria* med *Alca*. Träffad d. $\frac{8}{7}$ under resa till Spetsbergen vid 74° n. lat. på isfritt hav; 5 mil S. om Spetsbergen d. $\frac{15}{7}$. På sjön vid Dunöarna, v. HEUGLIN. I mängd på SÖ. Beeren Eiland; antages häcka. Sågs under en hel resa emellan Beeren Eiland och Norge, MALMGREN.

'Ej mycket allmän' på fjordarna i Finmarken, MALM. SCHRADER säger, att den troligtvis häckar på kusten. Vid Finmarken 'allmän', okänt om den häckar. I febr. 1857 i de inre delarna av Varangerfjorden i så stor mängd, att de betäckte en stor del derav; en mängd sköts för fjäderns skull, enl. brev av NORDVI. Enl. COLLETT, som 1877 meddelade flere skiljetecken mellan denna och *U. troile*, skall den icke häcka i de nordliga trakterna, hvilka den regelbundet besöker under vintern. Häckar temligen allmänt i de 'nordliga trakterna'; besöker under höst och vinter kusten vid Stavanger, enl. RASCH. Flere stycken i nov. 1873 vid Kristiania, COLLETT.

Är i Sverige mycket sällsynt. Väl säga KEYSERLING och BLASIUS 1840, att den finnes i nordiska hav till Skandinavien sydspets, men jag har icke funnit hvarifrån denna uppgift härleder sig. Erhållen d. $\frac{5}{2}$ 1875 vid Strömstad; är i N. Bohuslän sällsynt, CEDERSTRÖM. Erhållen en gång före 1859 vid Lomma, ÅSTRÖM. Uppgiften hos COLLIN, att den skall häcka vid Sveriges ostkust och på Karlsöarna, beror på en förvexling.

I Danmark om vintern teml. sällsynt, enl. KJÆRBÖLLING, som rättar sin föregående uppgift att den var teml. talrik. Den $\frac{13}{2}$ 1856 erhöles 2 st. i sommardräkt hos en vildthandlande i Köpenhamn. Erhållen den $\frac{24}{2}$ 1836 vid Flensburg, KJÆRBÖLLING. Vid Slesvig

och Holstein oregelbunden och sällsynt; träffad en gång vid Ö. och 2 gånger vid V. kusten, men icke någon gång emellan 1875 och 1880, ROHWEDER.

Häckar vid fjordarna i Ostfinmarkerna, enl. en uppgift av WALLENGREN. Träffad i Arkangels guvernement, GOEBEL, 1873. Tillfällig om vintern, SEEBOHM, 1882.

Vid Novaja Semlja, KLEIN, 1750; i otalig mängd, BAER. Allmän längs kusten, häckande på alla klipporna, GILLET, Waigats, HEUGLIN. NORDENSKIÖLD kallar den Alka. Sällsynt i Karahavet. Vid Preobraschenie-ön häckande talrikt; hade d. $\frac{24}{8}$ ungar stora som *Mergulus alle*. Sågs under Vegas färd vid 75° n. br., 113° 33' v. l. Greenw. Sades av tschuktscherna förekomma på öppna ställen i havet under vintern; omtalas från Kap Tscheljuskin. Den förste erhöles vid vårens annalkande d. $\frac{19}{1}$ vid tschuktschernas land, NORDENSKIÖLD.

'*Cepphus arra*' är vanlig i Kamtschatka och en 'större varietet' på Kamtschatka och Kurilerna, ifrån hvilka öar under sommaren den även i senare tid anföres av BLAKISTON och PRYER, 1878. Huruvida icke bland dessa finnes en egen art, kan jag icke nu avgöra.

Erhållen vid Danzig, HOLLAND, men annars icke i Tyskland.

En erhalten i Sutherland, MORE. Vid Orkney och Shetland, JARDINE m. fl. Kerry, Irland, i juli 1833, THOMPSON.

I Jeddo erhalten under vintern, BLAKISTON, PRYER.

Vid Buchanan strait, Smiths sund, Baffins bay, 79° n. br., 2 st. i aug., men hon syntes ej förr än vid återfärden söder ut i sept. 1876, S. om Kap Sabine. Norra delen av Baffins bay är här dess nordgräns, och det betvivlas, om hon häckar norr om Kap Alexander, FEILDEN. Häckar från Hudsons bay norr ut; ej

sällsynt vid kusten av Nova Scotia. Tillfällig i Maine, AUDUBON. Wellington canals i aug. och till d. § 1862, CORMICK. Kusten av New-Jersey talrik hvarje vinter, LAWRENCE.

Liknar till sitt levnadssätt mycket Sillgrisslan, men tillhör den högre norden. Är sällskaplig och håller sig tillsammans, ofta i stora skaror. Lätet 'örrr örrr'. Deras flygt är tung. Drager sig undan för isen och behöver jemt öppet salt vatten. Dyker väl och simmar under vattenytan med vingarna.

Dess föda är fisk och krustacéer. Vid Grönland i synnerhet *Mallotus arcticus*, *Gadus agilis*, REINHARDT, och krustacéer.

Häckar på klippväggar med avsatser, som lemna plats för ruvningen. Läger ägg på klippor och gammal fogelträck. Det har mycket omvexlande form och färg. Sedan ägget någon tid ruvats, blir det täckt av ett tjockt lager av fogelns träck. Ägg, de flesta 'förlegade', erhållna under de första dagarna av juli. Ungar stora som *Mergulus alle* följde 'modern' i medlet av aug., NORDENSKIÖLD. Ruvar fast under 30—35 dygn. Ungarnas dundragt varar 24 dygn, FABER.

Till fogelns fiender kunna räknas *Squalus carcharias*, *S. glacialis* FABER, som taga fogeln, då den dyker. Fisken lever vanligtvis endast på havsbotten. NORDENSKIÖLD säger, att Isbjörnarna hade tydligen varit på jagt efter 'Alkor'.

Köttet av de gamla är torrt och segt. Fogeln lagades på samma sätt som *Uria grylle*, MARTENS. Fogeln är för grönländarna av mycket stor vikt, köttet med inelvorna kokas och förtäres av dessa gerna, t. o. m. halvruttet. Skinnet användes till deras flesta dragter, FABER. Äggen äro välsmakande, köttet något tranigt, är användbart och bättre än Ejderens, NORDENSKIÖLD. HOLBØLL omtalade dess jagt på Grönland. Då foglarna komma till fogelbergen, innan isen nedom dem gått upp, begiva grönländarne

sig tysta under fjellet, skrämra foglarna med skott och skrik. Foglarna, uppskrämde ur sömnen, minnas icke att isen ligger, utan störta ned, bryta halsen av sig och bliva ett lätt byte, hvarmed grönländarna lasta sina slädar. Skjutes även med pil.

- Lumbe MARTENS, Spitsb. Reise 1675, 57; Ed. Amst. 110 etc. 117, Tab.
 Lombe KLEIN, Hist. Av. 1750, 168; Vög. 1760, 311.
 [Vix *Alca lomvia* L., S.N. X 1758, 130.]
Colymbus troile [vix L., Fn. II 1761, 52, MARTIN, Nordsjön]. PHIPPS, Voy. 1774, 187.
 ?*Colymbus aalge* PONTOPP., Dännem. 1763, 169, Tab. XIII.
Uria svartbag BRÜNN., Orn. 1764, 27.
Uria troile BRÜNN., Orn. 1764, 27. ?SCORESB., Acc. Arct. reg. I 1820, 532. OWEN, P. Z. S. II 1832, 186. BAER, Bull. Scient. III 1838, 352.
Alca rostro acuminato non sulcato breviori OLAFS., Isl. Reise I 1774, 190, Tab. XXII. Stuttnfia.
Alca pica MÜLL., Prodr. 1776, 17, descr. prav. FABR., Fn. 1780, 79 (supr. 993 excl.). GM., L. S.N. 1788, 551 (eft. FABR.).
Uria Francsi LEACH, Trans. L. S. XII 1818, 539. STEPH., Shaw Gen. Z. XII, II 1824, 243.
Uria lomvia 'CHLORIS, Voy. t. 21.' ?BRYANT, Ibis 1863, 111. GRAY, Handl. III 1871, 101. TEMM., Man. II 1840, 924. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 360. DE SERR., Migr. 1842, 87.
Uria Brünnichi SABINE, Trans. L. S. XII 1819, 538; Isis 1826, 98. TEMM., Man. II (1820) 924; IV 1840, 574. FABER, Prodr. 1822, 41; Isis 1824, 146, 767, 972-5, 978; Hochn. Vög. 1826, 16, 45, 162-3 etc.; Isis 1827; 1844, 972; ref. v. HOM., Wand. 1881, 28. MEY., Tasch. III 1822, 178. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 211. BREHM, Isis 1826, 988; V. D. 1831, 984. PARRY, Narr. App. 1828, 197. BRANDT, Bull. Sc. Ac. S:t Pét. II 1837, 345. AUD., Syn. 1839, 849. MALM, Krøy. Tidsskr. 1842-3, 278; 1844, 211. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 368, 374-6, 380, 452-4; Übers. v. PAULS., 1846, 81 etc. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 217. BRUCH, Pigment 1844, 22. SCHLEG., Rev. 1844, CVI. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 55; Danm. Fugl. 1852, 409; ed. COLL., 1876, 734. THOMPS., Irel. III 1851, 213. REINH., Vid. Medd. 1853; Üb. J.f.O. 1854, 442; Rink, Grönl. 1857, Sep. 18; Ibis 1861, 16. SCHRAD., J.f.O. 1853, 324. WALL., N-a 1854, 284. CORMICK, ref. J.f.O. 1855, 417. KRÜP., J.f.O. 1857, 368. NILSS., Fn. II 1858, 548. TORELL, Bidr.

Spetsb. Moll. I 1859 (62), 63. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 168. WALK., Ibis 1860, 166. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 49. MORE, Ibis 1865, 449-50. A. NEWT., l. c. 510-1. GILLET, Ibis 1870, 308. HOLMGR., Handb. II 1871, 1018. v. HEUGL., Ibis 1872, 85, 90, 100-5; 1872, 64; J.f.O. 1872, 124. COLLETT, J.f.O. 1874, 45, 445-6; Mag. f. Nat. 1877, 224. CEDERSTR., Öfv. V. A. F. 1876, 24, 63. BLAK., Pr., Ibis 1878, 211. NORDENSK., Vega I 1880, 105-8, 336-8, II 1881, 51, Alka. SEEB., Ibis 1882, 383.

[Nec *Cepphus arra* PALL., Zoogr. II 1810, 347, sens. DRESS.]

Uria troile var. *major* PALL., Zoogr. II 1811, 347.

Uria Brünnichi var. *unicolor* FABER, Isis 1824, 981. BREHM, V. D. 1831. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 360.

Uria Motzfeldi BEN., Isis 1824, 888.

Uria polaris BREHM, V. D. 1831, 984.

Uria arra KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 446. NAUM., V. D. XII 1844, 535. LAW., B. N. A. 1860, 913. NEWT., P. Z. S. 1864, 495; Ibis 1865, 520. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380. HOLL., Verz. 1871, 88. COUES, Key t. N. A. B. 1872, 346. GOEB., J.f.O. 1873, 420. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1874, 3: 22. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85.

Uria troile var. *Brünnichi* ÅSTR., Lomma 1859, 22. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1864, 404; J.f.O. 1865, 363. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 192. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 671. CEDERSTR., Jägarf. Tidskr. 1875, 158.

Catarractes lomvia BRYANT, Proc. Bost. S. 1861, 9 (+ *Uria lomvia* l. c. 75).

Alca Brünnichi MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 111; 1869, 404; J.f.O. 1863, 369; 1865. 394. DRESS., B. E. Part. 59, 60, 1877. FEILD., Ibis 1877, 410-1.

Alca arra SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 16. GIEB., Thes. I 1872 + *A. troile*, part.

Lomvia svartbag COUES, Proc. Ac. Phil. 1868, 80 (err. typ. = BRÜNN.).

Akpa CRANZ, Grönl. Stockh. I 1769, 111, m. fl.

Anm. Oavsedt om PALLAS' namn betecknar denna art, bör det icke användas framför SABINES, emedan PALLAS' arbete, som väl bär årtalet 1811, icke publicerades förr än flere år senare. — Namnet 'Svartbag', hos BRÜNN., err. typ., är här rättadt. Det användes orätt av BRÜNNICH, då Svartbakr, Isl., annars var *Larus marinus*, JOHNSON Oldn. Ordb. 1863. Jemf. här ovan p. 896.

209. TOBISGRISSLA, *Uria grylle* (L.).

Pl. LII, fig. 5, 6.

Näbb lågt, kroppen undertill om sommaren svart; en stor fläck å vingen hvit.

1. *Gammal, börjande övergång till vårdräkt*, januari 1876, Ystad, N. BRUZELIUS.

Näbb svart. Huvud ovan svart, åt sidorna med hvitt bräm; ögontrakt svart; ögonlock hvita; ögonvrå svart, upp- och nedtill hvit med nästan täckande spetsar; kindtrakt hvit, tinning svart med hvitt bräm, hvilket å örontrakten är bredare; haka hvit. Framhals och kräva hvita; nacke och halsrygg svarta med hvitt bräm, vid midten av denna bredast, nästan täckande. Rygg svart; skulderfjädrar svarta, utom de längsta och yttersta med bräm hvitt, bredt; kors svart med bräm, som över stjertroten är täckande, bildande en stor hvit fläck; övre stjerttäckare svarta, de längre utan bräm. Stjert svart, avrundad; stjertpennor 6 par. Bröst hvitt med inströdda, nästan täckta svarta fjädrar; sidor hvita, upptill, i synnerhet i utfan, svarta; mage, undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar svarta med stor, hvit fläck, bildad av de stora och mellersta armtäckarna; tumvinge med 5 fjädrar; handpennor: 1 liten, svartgrå; stora 10: $1 > 2 > 3$; armpennor 14 med svaga tvärband; armbågspennor $5 < \text{armpennorna}$; överarmpennor och handtäckare svarta; armtäckare hvita, de flesta med infanets spetsar och mot roten, några av de yttre med spolband svarta, den svarta färgen täckt; de mellersta armtäckarna hvita; kanttäckare och de dem närmaste svarta; undre täckare hvita; undre kanttäckare brunsvarta; undre överarmtäckare hvita, korta. Fötter cinnoberröda; vadtäckare hvita; skenben svartgrått, fjäderklädt till närheten av hället. Tars hoptryckt, framtill och den skarpa tarssulan med små sköldar; tår: 4, föga $> 3 > 2$, 1 saknas, simhud av fötternas färg; klor brunsvarta, 3 vidgad $> 2 > 4$.

2. *Hane, börjande vårdräkt*, 9 januari, Bohuslän.

Haka och hals med blandade hvita och svarta fjädrar. Bröst och andra undre delar endast hvita.

3. *Gammal, vårdräkt*, 30 april 1875, Stockholms skärgård.

Näbb svart. Näsborrar över midten av munöppningen, som är röd; iris brun. Hela fogeln svart, utom hvad särskildt nämnes. Stjert avrundad; stjertpennor 6 par; handpennor 10: infanet med hvita fläckar, $1 > 2 > 3$; armpennornas infan med hvita fläckar; armtäckare hvita; undre hand- och armtäckare hvita.

4. *Gammal, vårdräkt*, 1 maj, Stockholms skärgård.

Fjäderklädnaden svart, men vingar med stor, hvit fläck.

5, 6. *Gamla, vårdräkt*, maj, 5 Stockholm, 6 Hudiksvalls skärgård.

Näbb svart, spets nedböjd med litet hak, utan fåra; näbbås baktill jemnt sluttande, dock näsåsen ytterst svagt nedtryckt, mot spetsen bågböjd. Kätkanter utom vid spetsen nästan räta, inböjda; överkäken $>$ underkäken, undre kanten av den senares spets rät, kullrig; näslock platt med fri, svagt utskjutande kant, täckt av näsgropens små bakåt riktade fjädrar, hvilka endast saknas vid näsborrharnas främre vinkel. Hela fjäderklädnaden svart utom en del av vingens. Skulderfjädrar korta, nå ej de längre armbågspennornas spetsar. Vingar spetsiga, pennorna svarta med grå spetskanter; tumvinge med 3 fjädrar, svarta, 1 och 2 med svartgrå utkanter; handpennor: 1 liten svartgrå med avrundad spets, $<$ den yttersta undre handtäckaren; stora 9: $1 > 2 > 3$, tillspetsade utan inskränningar, den 9:de når bakom de närbelägna armpennorna; armpennor 13; armbågspennor 5, $<$ armpennorna, svarta, 1 längst; överarmpennor små, svarta, täckta av skulderfjädrarna; handtäckare, även de små, svarta; armtäckare, de stora och de mellersta hvita, bildande en stor, hvit fläck; kanttäckare svarta, vid själva kanten av vingen mörkbruna; undre vingtäckare hvita utom de undre kanttäckarna, som äro brunsvarta, och några få bakom armbågen, som hava svartgrå spoltrakter; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter röda; skenben fjäderklädt till hället. Tars något hoptryckt, nätteknad, nedre delen framtill med små sköldar; simhud röd; klor: $3 > 2$, nästan $= 4$, svarta, fårade, krökta, hoptryckta, 3 med obetydligt vidgad inkant.

7. *Hane, ruggning*, 12 juni, Bohuslän.

Fjäderklädnaden i allmänhet svart, men kräva, skulderfjädrar, bröst, mage och slaksida med spridda, hvita fjädrar.

8. *Hane, övergång till vinterdräkt*, 7 september 1875, Stockholms skärgård.

Huvud ovan svart, bakom ögat åt sidorna svart med hvita fjäderspetsar, tinning med ett svart streck; ögonvrå svart; kindtrakt gråhvit; haka hvit; framhals hvitgrå; kräva hvit med svarta fjäderspetsar; halsrygg svart. Rygg svart; skulderfjädrar svarta med inströdda utväxande svarta fjädrar med bredt, hvitt bräm; övre stjerttäckare svarta. Stjert svart, avrundad, urnupen;

stjertpennor 7 par, 1 nytt, utväxande. Bröst, sidor och mage hvitgrå med hvita, i spetsen svarta fjädrar; tumvinge med 4 fjädrar, svarta, når 64 m.m. från handleden; handpennor: 1 liten, svartgrå, större än första handtäckaren, stora 10, svarta, mot roten hvita: $1=2>3$; armpennor 13, svarta, åt roten hvita; armbågspennor 4, svarta; överarmpennor 6, de mellersta längst, svarta; handtäckare och de små svarta; armtäckare och de mellersta, 3 rader, hvita med svarta spetsar; kanttäckare svarta; undre hand- och armtäckare hvita, de mellersta hvita med svarta spetsar; undre kanttäckare svarta; undre överarmtäckare hvita, de i kanten svarta. Fötter gråbruna; vadtäckare hvita med svarta spetsar, vaden för övrigt svartgrå; skenben fjäderklädt till hälleden. Tars hoptryckt, framtill skarp med smala, korta sköldar; tarssula svart; tår: $3=4>2$; klor: $3>2>4$, svarta.

9. *Hane, gammal, vinterdräkt*, 19 november, Bohuslän.

Ovan svart med hvitt bräm, undertill vit. Stjert svart. Vingar svarta med stor, vit fläck.

10. *Vinterdräkt*, 20 november 1841, Öresund.

Framom och nedom ögat en vit ring. Fjäderklädnaden ovan svart med större och mindre hvita spetsar, undertill vit. Stjert svart; stjertpennor 6 par. Vinge med stor, vit fläck; handpennor: 1 liten, enfärgad; stora 10, med vit fläck mot roten å infanet, för övrigt svarta; armpennor 13 med samma färger. — Enl. samtidig anteckning.

11. *Gammal, vinterdräkt*, december 1875, Ystad, N. BRUZELIUS.

Huvud ovan svart med hvitt bräm, långs midten smalast; ögontrakt och tinning svarta; övre ögonlock med en liten vit fläck; undre ögonlock till större delen hvitt; kindtrakt vit; fram- och sidhals med bredt, hvitt bräm, nästan i alla ställningar täckande den svarta färgen; nacke svart med hvitt smalt bräm; halsrygg med bredare bräm, nästan täckande den svarta färgen. Rygg svart, få fjädrar med hvitt bräm; skulderfjädrar svarta, de inre och främre med bredt, hvitt bräm; kors svart, nästan utan bräm; övre stjerttäckare svarta, de längre utan, de övriga med bredt, hvitt bräm, avtagande fram- och bakåt. Stjert svart; stjertpennor 6 par, $1>2$. Bröst hvitt, mage och undre stjerttäckare hvita. Vingar rent svarta med ren, vit, stor fläck; tumvinge med 10 fjädrar; handpennor: 1 liten, svartgrå, infan ljusare; stora 10, dessas och armpennornas infans hvita fläckar ovan fullkomligt täckta; armbågspennor, överarmpennor och handtäckare svarta; armtäckare: de yttre i utfan mot spetsen, de övriga i ut- och infan mot spetsen hvita, de vid midten av vingen med en svart spetskantfläck i infanet, de mellersta bakre hvita, åt roten täckta, gråsvarta, de främre svarta på gränsen till vingens hvita fläck med hvitt spetsbräm; kanttäckare svarta; undre handtäckare hvita; undre armtäckare hvita med små, gråsvarta spets-

fläckar, de mellersta hvita; alla undre kanttäckare brunsvarta; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter röda, vadtäckare hvita; tår: $3>4>2>1$; simhud brunröd, kanter räta; klor: $3>2>4$, 3 vidgad.

12. *Hona, gammal, övergång till vårdräkt*, 3 maj 1877, Stockholm.

Näbb svart, högt, starkt; överkäkens spets starkt neddragen, lång; underkäken med spetsens undre kant uppåt något bågböjd. Panna nederst gråsvart. Huvud ovan svart, åt sidorna med hvita, smala spetsbräm; ögonvrå likaså med svaga, hvita spetskanter; tygel nästan rent svart; huvudets sidor nedtill med nästan täckande hvita bräm; ögontrakt och tinning svarta; haka vit; framhals svartbrun med hvita, nötta spetsbräm, nedtill en rent svart fläck av nyutvuxna fjädrar; kräva vit med täckta, utväxande svarta fjädrar; halsrygg gråsvart med åt sidorna längre hvita bräm, nedtill med utskjutande svarta, enfärgade fjädrar. Rygg svart med vuxna och utväxande fjädrar; skulderfjädrar svarta, en del med hvitt bräm; kors svart, framtill dels med hvita spetskanter, dels med utväxande fjädrar utan sådana, baktill med breda, hvita bräm; övre stjerttäckare svarta, enfärgade och med hvitt bräm. Stjert svart, avrundad, urnupen; stjertpennor 6 par, 2 längst. Bröst och alla undre delar brokiga av hvita och utväxande svarta fjädrar, de senare till större delen täckta av de förra; undre stjerttäckare hvita; slaksida vit och svart. Vingar svarta med rent vit fläck; tumvinge med 4 fjädrar, svart; undre täckare hvita, utom kanttäckarna, som äro svarta. Fötter röda; klor svarta.

13. *Hona, gammal, vårdräkt*, 28 april 1877, Kalmar sund.

Näbb svart; ögonlock svarta. Hals grönsvar; kräva svart. Rygg och de mindre skulderfjädrarna grönsvarta, de större svarta; kors och övre stjerttäckare grönsvarta. Stjert svart, avrundad, dock något urnupen; stjertpennor 7 par: 3 längst. Bröst och undre delar svarta; slaksida svart. Vingar med överarmpennor svarta och med stor vit, ren fläck, bildad av de inre mellersta handtäckarne och armtäckarne samt de bakre av de mellersta; undre handtäckare hvita, de yttersta med grå fläckar; undre armtäckare hvita, de innersta till en del svartgrå, de mellersta hvita; undre kanttäckare svarta; undre överarmtäckare hvita. Fötter röda. Tars hoptryckt, framtill med smala sköldar, sidor och tarssula nättecknade; klor svarta.

14. *Hona, vårdräkt*, 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart, munhåla och mungipor röda. Käkkant rät, mot spetsen nedböjd, överkäken med spetsen nedböjd, längre än underkäken, som är upp- och nedifrån tillspetsad; iris brun. Stjert avrundad; stjertpennor 6 par. Vingar spetsiga; stjertpennor, stora 10; armpennor 13; armbågspennor 3; armtäckare hvita; de mellersta och kanttäckarne svarta liksom hela fjäderklädnaden med undantag av de undre vingtäckarna, som äro hvita; undre

kanttäckare svarta. Fötter karminröda; tår: 1:sta saknas, $3 > 4 > 2$, simhudens kanter räta; klor svarta, $3 > 2 > 4$.

15. *Hona, full vårdräkt*, 1 april, Mörkö.

Liknar hanen i samma dräkt.

16. *Hona, höstruggning*, 20 augusti, Bohuslän.

Hand- och armpennor fälda, nya svarta, utväxande, små, vingens längd därför så liten (se tab. p. 1024), för övrigt överallt blandade sommar- och vinterfjädrar.

17. *Hona, gammal, i ruggning*, 11 september 1882, Göteborg, A. H. MALM.

Huvud ovan, ögontrakt och ögonvrå svarta; tinning svart med små, hvita fläckar; huvudets sidor nedtill hvita med svarta spetskanter; haka likaså, nästan rent vit; kräva med breda, svarta spetsbräm, nästan täckande fjädrarnas för övrigt hvita färg; nacke svart, halsrygg brunsvart. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjärttäckare svarta. Bröst, mage och slaksida hvita med inblandade hvita fjädrar med svarta spetskanter; sidor med dels hvita fjädrar med svarta spetsar, dels svarta, vitfläckiga; tumvinge med 4 fjädrar; armtäckare svarta med vit, svartspräcklig fläck i utfanet, de mellersta 2 bakre raderna hvita med svarta spetsar; kanttäckare svarta; undre hand- och armtäckare hvita, de mellersta hvita med gråsvarta spetsbräm; undre kanttäckare svarta; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter pomeransbruna; tår: $3 > 4 > 2$; klor: $3 > 2 > 4$, svarta.

18. *Dundräkt, hane*, 6 juli, Lilla Karlsö, Gotland, MEVES, Riksm.

Näbb svart, hoptryckt; överkåkens spets starkt nedböjd, kalkspets vit. Käkkant rät, vid spetsen nedböjd; underkåkens vinkel starkt nedskjutande, spetsens undre kant något utskuren. Hela dundräkten tät, svart, utan fläckar; klor långa, krökta, hoptryckta, fårade, mörkbruna.

19. *Hona, årsunge*, 18 juli, Bohuslän.

Huvudets sidor och haka hvita, svartprickiga av små, nedåt avtagande spetsfläckar; sidhals och undre delar hvita med svarta bräm; ovan svart; armtäckare hvita med svart bräm.

20. *Hane, årsunge*, 28 juli, Bohuslän.

Ovan brunsvart; skulderfjädrar vitfläckiga. Undre delar hvita med svarta bräm eller kanter, hvilka dock saknas längs midten av bröst och mage; de mellersta armtäckarna hvita med svartbruna fläckar.

21. *Hona, ung, sommardräkt*, Söderfors, Dalelven, GRILL.

Näbb svart; underkäk framåt avtagande i höjd, spetsens underkant rät; hakvinkel tydlig, något neddragen. Fjäderklädnaden svart utom följande delar. Stjert mörkbrun. Vingar likaså; tumvinge med 4 fjädrar; armpennor, armbågspennor och handtäckare med hvita spetsar; de mellersta

armtäckarne hvita med gråbruna spetsar och få rent svarta; undre täckare hvita.

22. *Hona, ung, nära full vinterdräkt*, 28 november, Bohuslän.

Panna svart; hjessa, nacke och halsrygg svarta med hvita spetskanter. Rygg svart; skulderfjädrar svarta med vitt bräm; kors och övre stjärttäckare svarta; stjärtspennor gamla, mörkbruna. Undre delar mest hvita. Bröst och mage med svarta spetskanter. Vingpennor gamla, gråbruna; de mellersta armtäckarne hvita med mörkbruna fläckar.

23. *Hona, ung*, 6 oktober 1876, Stockholm.

Näbb svart; näbbås framtill bågöjd; näsås rät, sluttande, kullrig. Käkkant rät, vid spetsen nedböjd; underkåkens spets med undre kanten kullrig, konvex; munhåla röd. Huvud ovan svart; ögonvrå och kind svarta; huvudets sidor för övrigt gråhvita med svaga, grå tvärband; haka vit, framtill grå; fram- och sidhals hvita, nedåt med svarta spetsbräm; kräva svart med föga genomskinande vitt; nacke svart; halsrygg brunsvart, nedtill svart. Rygg och skulderfjädrar svarta; kors svart, bakerst med vitt, smalt spetsbräm; övre stjärttäckare svarta. Stjert svart. Bröst längs midten vitt, åt sidorna med svartgrå, svaga kanter; sidor svarta med hvita stora fläckar av fjäderspetsar och inblandade få med hvita fläckar; mage och undre stjärttäckare hvita med svaga, gråsvarta spetskanter. Vingar svarta, den hvita fläckens fjädrar med svarta spetsar; de mellersta armtäckarna med svartgrå spetskanter; undre hand- och armtäckare hvita; undre kanttäckare svarta; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter rödbruna, vadtäckare hvita med svartgrått bräm; skenben fjäderklädt till hället, svartgrått. Tars med små sköldar; simhud gråsvart med räta kanter; klor svarta.

24. *Ung*, 1 november 1877, Papö vid Island, SNORRI JÓNSSON.

Näbb svart; gap gråbrunt; kind och kindtrakt hvita med svarta fjäderspetsar; haka och framhals hvita med svarta spetsfläckar; kräva vit med bredt, svart spetsbräm. Rygg och andra övre delar svarta. Bröst och andra undre delar hvita med svarta spetsar; sidor med bredt svart spetsbräm; de hvita hand- och armtäckarne med svarta spetsar; undre hand- och armtäckare hvita, de mellersta av dessa med fina, svarta spetsfläckar. Fötter bruna; simhud och klor svarta.

25—28. *Honor, unga*, slutet av november, Island.

Näbb svart, spets nedböjd; näbbås kullrig, från roten jemnt sluttande. Käkkant rät, utom vid spetsen, under näsborrarna intryckt; underkåkens spets med undre kanten rät, framtill något uppåtdragen. Pannvinkel bakåt riktad, spetsig. Näsborrar låga, jemnhöga, näslock i midten utskjutande, inåt fjäderklädt. Huvud ovan svart; ögonbåge kort med hvita spetsar; ögonlock med hvita kanter; tinning med hvita spetsar; ögonvrå svart, men

nedtill vid käken hvit; kind hvit; haka och framhals hvita; nacke och halsrygg svarta, upptill med fina, hvita spetsar. Rygg svart; skulderfjädrar svarta, de mellersta med få hvita spetsar, saknas hos n. 25 och 27; kors och övre stjerttäckare svarta. Stjert avrundad, svart; stjertpennor 6 par. Bröst hvitt, åt sidorna med svart spetsbräm, svagast hos n. 28. Sidor hvita av stora spetsfläckar och utväxande hvita fjädrar, för övrigt svarta; mage och undre stjerttäckare hvita; slaksida svart med en liten hvit fläck av spetsfläckar, saknas endast hos n. 26. Vingar brunsvarta med stor, hvit, svartbrokig fläck; armtäckare, de stora och de mellersta, hvita med svarta spetsar; undre hand- och armtäckare hvita, de mellersta hvita med gråsvarta spetskanter; alla undre kanttäckare brunsvarta; undre överarmtäckare hvita, de mindre med svarta spetskanter. Fötter röda, hos n. 25 och 27 efter saltning och torkning gulbruna; vadtäckare hvita; skenben gråbrunsvart, fjäderklädt till närheten av hället. Tars hoptryckt, framtill och tarssula skarpa och med små sköldar; tår: $3 > 4 > 2$; klor svarta: $3 > 2 = 4$, krökta, spetsiga, sidor gropiga, 2 inåt vidgad.

29. *Ung*, slutet av november, Island.

Liknar de unga honorna från samma tid och ställe. De mellersta armtäckarne hvita med svarta spetsar. Fötter röda.

30. *Ung*, slutet av november, Island.

Liknar den sistnämnde. Fötter efter saltning och torkning gulbruna.

31. *Hona*, i andra året, övergång till vårdräkt, 10 februari, Sandhamn.

Mest lik gamla i sommarräkt. Å ansigtet nära näbbet, å kräva och undre delar kvarsitta hvita fjädrar. Stjertpennor gamla, svartbruna. Vingar gråbruna; de mellersta armtäckarna hvita med gråbruna fläckar och få nya utväxande med svarta fläckar.

32. *Hona*, i andra året, 2 juli, Bohuslän.

Liknar den förut omtalade något yngre honan n. 31. Huvud svart med få hvita bräm. Hela kroppen svart; stjertpennor nötta, gråbruna; hand- och armpennor gamla, brungrå, nötta; de mellersta armtäckarne hvita med brungrå fläckar.

33. *Hane*, i andra året, vårdräkt, juli, Färöarna.

Näbbspets snedt nedböjd; näsås rät. Överkäkens käkkant utan hak och hakfåra, underkäkens vid spetsen inskuren; tumvinge med spetsiga, breda fjädrar; handpennor: stora 10, spetsiga, de obetäckta spetsarna blekta, svartgrå; armpennor 13; armbågspennor 5, svarta med urblekt, svartgrått bräm; armtäckare svarta med bredt, hvitt tvärband, de bakre av de mellersta hvita med svarta spetsar, de övriga och kanttäckarna svarta; undre hand- och armtäckare hvita; undre kanttäckare gråsvarta, i armvecket med hvit fläck;

skenben fjäderklädt till hället. Stjertpennor 6 par. Klor krökta, 3 inåt vidgad, de övriga hoptryckta.

34. *Ung*, andra året, 10 aug. 1875, Grisslehamn, HENNING KINBERG.

Näbb svart, munhåla och mungipor blekröda; överkäkens spets något nedböjd; underkäkens käkkant rät, mot den yttersta spetsen obetydligt nedsänkt. Huvud ovan och ögontrakt svarta; ögonlock svarta med få små hvita fjädrar; tinning och ögonvrå svarta; haka, framhals, sidhals och kräva svartgrå av hvita fjädrar med svarta spetsar; nacke och halsrygg svarta. Rygg svart; skulderfjädrar svarta med sparsamma hvita fjäderspetsar; kors och övre stjerttäckare svarta. Stjert avrundad, svart, när 27 m.m. bakom vingspetsarna; stjertpennor 6 par. Bröst gråhvitt, ljusare än krävan, fjädrar hvita med svart kort spetsbräm, sidor nästan rent svarta; mage, undre stjerttäckare och slaksida gråhvita. Vingar svarta med hvitt tvärband och hvita fläckar å armtäckarna, vingspetsen avrundad; tumvinge med 4 fjädrar när 61 m.m. från vingleden; handpennor: 1 liten, svartgrå, > den 1 handtäckaren, stora 10, åt roten hvita, undertill bakåt svartgrå; armpennor 13: $13:de < 12 < 11$; armbågspennor $4 < armpennorna$; överarmpennor 4, stora, breda; armtäckare hvita, svartprickiga, spetsar svarta, de mellersta och de bakre av de små av samma färg; undre hand- och armtäckare hvita, de mellersta hvita med svarta spetsar, mot vingens framkant tilltagande; undre kanttäckare svarta; undre överarmtäckare gråsvarta med dunlikt bräm. Fötter brungrå; tarssula och simhud svart gråbruna; tår: $3 = 4 > 2$; klor: $3 > 2 > 4$, svarta, hoptryckta, 3 med svagt vidgad inkant.

35. *Ung*, andra året, övergång till vinterdräkt, 16 november 1875, Stockholms skärgård.

Näbb svart. Huvud ovan svart, åt sidorna och nacken med hvita fjäderspetsar; ögontrakt svart; ögonlock hvita; ögonvrå svart, upptill med en fläck av hvita fjäderspetsar; tinning svart med hvitt bräm; kindtrakt och haka hvita; framhals hvit, i botten grå; kräva hvit ned fina, svarta spetskanter, åt sidorna svart med bredt hvitt bräm; nacke och halsrygg svarta med smalt hvitt bräm. Rygg och kors svarta; skulderfjädrar svarta till en del med smalare eller bredare hvita bräm; övre stjerttäckare svarta, de kortare med hvitt bräm. Stjert avrundad, svartbrun, under svartgrå; stjertpennor 6 par. Bröst hvitt med gråsvart bräm; sidor med hvita, svartspoliga, svarta, hvitspetsade fjädrar och andra med infan hvitt och utfan svart; mage hvit med svarta bräm; undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar svarta och hvita; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor: 1 liten, grå, i infan hvit; stora 10: $1 > 2 > 3$ brunsvarta, infan med hvit fläck; armpennor 14, svarta, infan med hvit fläck; armbågspennor 5, < armpennorna; överarmpennor 6, brunsvarta, små, 3 längst; handtäckare brunsvarta; armtäckare, även de mel-

lersta, hvita med brunsvarta spetsar och mot roten svartgrå; kanttäckare svarta; undre hand- och armtäckare hvita, de mellersta hvita med brungrå spetsar; alla undre kanttäckare svartbruna; undre överarmtäckare korta, hvita. Fötter brunröda; vadtäckare hvita; skenben svartgrått, fjäderklädt nedåt nära hälen. Tars hoptryckt, framtill och tarssula med små sköldar; tår: $4 > 3 > 2$; simhud svartbrun, vid tårna brunröd; klor svarta, $3 > 2 > 4$.

36. *Ung, andra året, vinterdräkt*, 16 november 1875, Stockholms skär-gård.

Huvud ovan med bredare bräm, nästan täckande den svarta färgen; ögonvrå nästan vit, endast vid ögat svart; kräva vit; nacke, halsrygg, rygg, skulderfjädrar och kors svarta med vitt bredare bräm, som i synnerhet är bredt å skulderfjädrarna och stjertroten; övre stjerttäckare, de närmast vid sidorna hvita med svarta stora spetsfläckar, de övriga svarta, de flesta med längre eller kortare hvita spetsar. Stjert svartbrun; stjertpennor till en del med svaga, svarta tvärband.

37. *Gammal, sommardräkt*, Grönland.

Näbbås kullrig, bågbojd. Käkkant rät. Huvud, hals och rygg svarta med grön skiftning. Stjert svart; bröst och undre delar brunsvarta; tumvinge svart; hand- och armpennor svarta utan spetsfläckar eller bräm; armtäckare och de mellersta rent hvita; undre kanttäckare svarta; klor svarta, vid roten bruna.

38. *Hane, sommardräkt*, Grönland.

Näbb gråsvart, gap gulrött. Munvinkel gulröd, ytterst rödgrå. Fötter röda; klor gråsvarta, vid roten rödgrå.

39, 40. *Hanar, sommardräkt*, Grönland.

Likna n. 38. Klor blåsvarta, vid roten något blekare.

41. *Hane*, Grönland.

42. *Hona, börjande övergång till vinterdräkt*, före augusti månads slut, Grönland.

Fjäderklädnaden svart med inströdda hvita fjädrar. Vingens hvita fläck svartfläckig.

43. *Ung, vinterdräkt*, december 1846, Grönland.

Näbb som hos föregående. Huvud framtill vitt; kalott svart med vitt bräm; huvudets sidor hvita; framhals vit; nacke och halsrygg grå. Rygg svart med regelbundet hvita, bågformiga spetsbräm, bakåt något tilltagande; skulderfjädrar svarta med nästan täckande hvita spetsar; kors svart med hvita spetsar, baktill täckande; övre stjerttäckare svarta med vitt bredt spetsbräm. Stjert svart. Bröst i midten vitt, för övrigt vitt med gråsvart bräm; sidor nästan rent hvita, få fjädrar med gråsvart bräm; mage vit med gråsvarta spetskanter; undre stjerttäckare och slaksida hvita. Vingar svarta, fläcken bildad av hvita, svartspetsade fjädrar; klor svarta.

44. *Hane*, Spetsbergen.

45. *Hane, gammal, sommardräkt*, 30 juli 1838, Spetsbergen, SUNDEVALL.

Näbb svart. Käkkant vid näsborrarna något nedtryckt; underkakens vinkel tydlig, spetsens undre kant rät. Huvud svart, svagt skiftande i grönt. Halsrygg och rygg = huvud; kropp för övrigt brunsvart. Stjert blekt svartgrå. Vingarnas hvita fläck ren; tumvinge svartbrun; handpennor grå-

Nº	1	2 ♂	4	5	6	7 ♂	8 ♂	9 ♂	10	11	12 ♀	13 ♀	14 ♀	15 ♀	16 ♀	17 ♀	18 ♂p.
Längd	351	—	342	—	—	—	366	—	c. 360	347	380	346	335	—	—	335	c. 160
Huvudets längd	87	—	—	81	81	—	—	—	—	80	88	81	—	—	—	75	—
Näbb, längd till pannan	31	30	29	31	30	30,6	32	33,5	33	31	33	30,5	33	31	31	28,7	—
» » » munvinkeln	52	—	46	48	48	—	55	—	53	49	52,5	48	52	—	—	43	—
» » från spetsen till näsborrarna	24	—	—	—	23	—	—	—	—	21,5	26	26	—	—	—	21	—
» höjd vid roten	11	10	—	11	10	11,5	12	11,3	—	10,5	11,2	10,7	13	11	10,5	11	6
» » » näsborrarna	9,5	—	—	—	9,3	—	10	—	—	9	14,4	9	10	—	—	10	6
Gapets bredd	16,5	—	—	19	17	—	21	—	—	18	21	17,5	20	—	—	18	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	6,2	7	—	—	6	7	7	7	—	6,5	7,5	6,4	—	7	6,6	5,6	3
Underkäkspetsen, längd	15	—	—	—	13	13	—	13,5	—	—	14	12	—	13,5	13,5	—	4
Näsborrar	10	—	—	—	9	—	—	—	—	8,5	10	9	—	—	—	8	—
Vingens längd, direkt	160	162	163	170	158	162	159	163	194	163	169	168	155	174	104	145	—
Vingbredd	586	—	615	—	—	—	591	—	596	583	606	577	580	—	—	520	—
Tumvinge	62	54	55	62	55	56	64	55	—	61	60	60	—	59	53	57	—
Stjert, längd	54	59	—	—	56	51	52	54	58	53	57	58	56	56	53	53	—
Stjertspets bakom vingpetsarna	15	—	—	—	—	—	—	—	—	24	32	17	—	—	—	40	—
Tars	34	31	35	33	35	31	35	32	38,5	32	35	32	31	30	31	30	16
Mellantå med klo	46	53	47	43	45	43	46	42	50	42	48	44	42	44	42	31+8,7	20

bruna, blekta; armpennor gråbruna med bredt, hvitt spetsbräm. Klor svarta.

46. *Gammal, sommardrägt*, juni 1873, Mossel bay, Spetsbergen.

Näbb svart. Huvud, hals och främre delen av ryggen svarta med grön skiftning. Vingens hvita fläck rent vit; armpennor svarta, 2 av de innersta på ena vingen med vit fläck i utfanet nära spetsen, på andra vingen en mycket liten dylik å en penna; undre täckare hvita, vingkanten brunsvart.

47. *Hona, gammal, sommardrägt*, 1 juni, 1861, norra Spetsbergen.

Liknar den förre. Fjäderklädnaden svart med violett skiftning å samma

ställen. Hand- och armpennor svarta utan hvita spetsar; stjärt och undre delar svarta; tumvinge svart.

48. *Gammal, vinterdrägt*, 20 augusti 1861, norra Spetsbergen.

Käkkant nästan rät; underkäkens spets undertill rät. Huvud ovan längs midten svart med nästan täckande breda, hvita bräm; pannan nedtill och hjessans sidor samt ögonlock, huvudets sidor, haka, hals och alla undre delar hvita. Rygg svart med hvitt bräm; skulderfjädrar svarta, de flesta med täckande breda, hvita bräm; kors framtill = ryggen, baktill vit; övre stjärttäckare hvita med inblandade svarta fjädrar. Stjärt svart. Vingar med

	Nº	19 ♀ j.	20 ♂ j.	21 ♀ j.	22 ♀ j.	23 ♀ j.	24 j.	25 ♀	26 ♀	27 ♀	28 ♀	29 j.	30 j.	31 ♀	32 ♀ j.	33 ♂ j.	34 j.	35 j.
Längd	—	—	—	—	—	340	287	311	315	329	340	310	331	—	—	323	335	352
Huvudets längd	—	—	—	—	—	84	71	78	78	80	—	75	79	—	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	26,5	24,5	29	31	31	27	29	30	30	28	27	30	31	29	31,5	29	33	—
» » » munvinkeln	—	—	48	—	48	41	44	47	46,5	48	44	47	—	—	47	46	53	—
» » » från spetsen till näsborrarna	—	—	—	—	22	17	23	21	21,5	21	20,5	23	—	—	23	—	24	—
» höjd vid roten	9,5	9	8	9,5	10	8,7	9	10	10	10	10	10	9	10,5	9	10	9	11,5
» » » näsborrarna	—	—	7,5	—	8,3	7,8	8	8	7,5	8	8	8,5	—	—	9	8,5	10	—
Gapets bredd	—	—	—	—	15	16	15	14,5	15	15	16	16	—	—	16	17,5	19	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	6,3	5	5,1	6	6,5	4	5,5	5,5	5,5	5,7	5,5	6	7	6,5	7	—	6	—
Underkäkens spets, längd	10,5	8	9	12	13	9,4	12	12	12,5	12,7	11	13	13	12,5	13,5	—	—	—
Näsborrar	—	—	—	—	9	7	7	8	7,3	8	7,5	8	—	—	8	—	—	—
Vingens längd, direkt	149	125	150	148	160	130	144	152	148	148	148,5	148	162	140	141	148	158	—
Vingbredd	—	—	—	—	600	480	510	534	531	516	554	516	—	—	530	554	586	—
Tumvinge	56	52	—	53	60	55	56	55	56	57	55	57	58	55	—	61	60	—
Stjärt, längd	54	52	48	49	52	50	51	50	51	51	49	51	45	34	53	58	50	—
Stjärtspets bakom vingspetsarna	—	—	—	—	17	35	40	28	28	34	29	30	—	—	34	—	27	—
Tars	28	24	27,5	28	35	31	32	31	32	32	30	31,2	29	27	31	37	37	—
Mellantå med klo	40	38	40	42	35+8,5	41	41,5	42	45	42	42,5	44	41	44	42	50	48	—

	Nº	36 j.	37	38 ♂	39 ♂	40 ♂	41 ♂	42 ♀	43 j.	44 ♂	45 ♂	46	47 ♀	48	49 p.	50 p.	51 j.
Längd	367	—	366	349	355	340	342	—	—	—	—	—	—	—	c. 105	c. 165	—
Huvudets längd	—	—	86	81,5	81,5	79,6	81,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	30	30	34	29	30	33	29,5	27	32	30	31	30,5	32	12	15,5	27	—
» » » munvinkeln	51	—	52	50	49,5	48,5	50,5	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » fr. spets. t. näsborrarna	21	—	24,5	22,5	23	24	—	25	—	24	—	—	—	—	—	—	—
» höjd vid roten	10,5	9,5	12	10	10,5	10	9,5	9,2	9,5	9,8	9,5	9,7	7,7	5	6,4	7,7	—
» » » näsborrarna	9,5	8,2	10,5	8,7	9,4	8,5	8,2	7,8	8,5	7,9	8,7	8	7,6	—	—	—	—
Gapets bredd	19	—	20	18	20	19,5	18	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	7	—	6	5,4	5,4	6	5,9	—	6,5	4,8	6,1	5,7	5,3	—	—	—	—
Underkäkens spets, längd	—	14	14,5	13	14,5	—	14,6	13,5	15	13,5	14,6	12,3	13	3	4,5	—	—
Näsborrar	—	—	8,5	8	8	8,3	7,7	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	162	157	160	162	161	162	155	155	—	148	166	161	159	—	—	151	—
Vingbredd	584	—	585	585	577	562	563	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumvinge	63	57	57	58	57	60	59	55	61	55	57	56	54	—	—	57	—
Stjärt, längd	54	46	55	52	53	57	52	47	—	41	51	52	52	—	—	49	—
Stjärtspets bakom vingspetsarna	30	—	25	26	24	22	27	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Tars	37	30	34	33,5	34	30	33	31	33	26	31	27	27	11	19	24	—
Mellantå med klo	48	43	45	47	44	42	43	43	40	40	10	40	39	18	26	41	—

stor, rent hvit fläck; tumvinge svart; hand- och armpennor rent svarta; klor svarta.

49. *Dundrägt, hane*, 20 juli 1861, Spetsbergen.

Näbb gråsvart; kalkspets vit, hög med oval bas. Käkkant rät, fram- till nedböjd; underkakens spets med undre kanten utskuren. Hela dun- klädnaden brunsvart, yvig. Klor hvitgrå.

50. *Dundrägt*, 20 juli 1861, norra Spetsbergen.

Liknar föregående. Näbb svart; kalkspets vitgul, vid basen nött. Käkkant under näsborrarna nedtryckt. Dunklädnaden brunsvart, yvig; bröst gråbrunt; klor svarta med grå spetsar.

51. *Ung*, 30 augusti 1861, norra Spetsbergen.

Käkkant rät. Huvud ovan svart, vitprickigt; ögonvrå mest svart; huvudets sidor hvita med tinning och kind med svarta, svaga tvärband; kindtrakt och haka hvita; framhals vit med svartgrått bräm; sidhals vit med svarta spetsar; kräva vit med svart bräm; nacke och halsrygg hvita med nästan täckande svarta bräm. Rygg svart, vitfläckig; skulderfjädrar hvita med svarta spetsar, de längsta svarta; kors svart, baktill hvitt med svarta spetsar; övre stjärtäckare svarta, de yttre hvita med svarta spets- fläckar. Stjärt svart. Bröst hvitt; sidor hvita med gråsvart, smalt bräm; mage vit; undre stjärtäckare och slaksida hvita med svarta smala bräm;

handpennor svarta; armpennor svarta med hvita spetsar; armtäckare och de mellersta hvita med svarta spetsar; klor svarta.

Ägg. Ovals, blåhvita till ljusblå, gråhvita, rödhvita; grund- fläckar perlgrå; ytfläckar små och medelstora, i krans, ofta stora, olivsvarta.

1—4. 1878, Island, SNORRI JÓNSSON. 1 utdraget, 2—4 ovals; gråhvita, ytfläckar små, olivsvarta, mest i krans.

5. Nordkap, LUNDBORG. Något tillspetsadt, hvitt, grundfläckar delvis sneda, ytfläckar små, spridda, runda.

6. 1865, Färöarna, BENZON. Gråhvitt, grundfläckar delvis sneda, yt- fläckar mest i krans, för övrigt små.

7. 1870, Luleå, HANZÉN. Ovalt, trubbigt, hvitt, grundfläckar sneda, ytfläckar sparsamma, å basen delvis sammanlöpande.

8. Juni 1864, N. Åland, ERIKSON. Rödhvitt, grundfläckar sneda, yt- fläckar å basen sammanlöpande, för övrigt spridda.

9. 16 juni 1864, Åland. Hvita, småfläckiga.

10. 1866, Stockholms skärgård, EKBOHRN. Ovalt, trubbigt, brunhvitt, fläckar sparsamma.

<i>Nº</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9 a	b	10	11 a	b	12 a	b	13 a	b
Äggets längd.....	61,4	58,5	58	57,5	55,9	60,2	59,6	61,4	59,6	59,2	62,6	58	58,7	60,4	60	57,3	57
» bredd	40,6	40,1	40,5	39,4	30,5	40,9	41,4	40,9	39,6	41,5	43,6	40,5	41,6	40,5	41,3	40	38,3
» spets	20,8	18,4	17,5	18,1	16,4	19,3	18,2	20,5	20	17,7	19	17,5	17,1	19,9	18,7	17,3	18,7
» reducerade längd.....	1,51	1,46	1,43	1,46	1,42	1,47	1,44	1,5	1,5	1,43	1,44	1,43	1,41	1,49	1,45	1,43	1,49
» rektangel	2493	2346	2349	2266	2208	2462	2467	2511	2360	2457	2729	2349	2442	2446	2478	2292	2183
<i>Nº</i>	14 a	b	15 a	b	16 a	b	17 a	b	18 a	b	19 a	b	20 a	b	21 a	b	
Äggets längd	57	56,4	59,6	58,6	55,7	55	63,3	62,4	58,2	56,1	58,6	57,3	61	59,6	59,2	59,1	
» bredd	40,7	41,4	39,4	40,0	40,5	41,4	40,9	42	41,5	40,8	40,5	40,4	42,5	40,4	39	40,7	
» spets.....	16,3	15	20,2	18,6	15,2	13,6	22,4	20,4	16,7	15,3	18,1	16,9	18,5	19,2	20,2	18,4	
» reducerade längd.....	1,4	1,36	1,51	1,47	1,38	1,33	1,55	1,49	1,4	1,38	1,45	1,42	1,44	1,48	1,52	1,45	
» rektangel.....	2320	2335	2348	2344	2256	2277	2589	2621	2415	2289	2373	2315	2593	2622	2309	2405	
<i>Nº</i>	22 a	b	23 a	b	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
Äggets längd.....	65	63,4	60	59,6	58,5	57,6	58,7	59,6	61,5	64,2	64,1	62,3	56	(35,5)	59,9	55,8	
» bredd.....	40,9	42	41,4	42	38,4	40,5	39,4	39,5	37,6	40,4	40,1	40,7	39,8	(27,1)	40,4	40	
» spets	24,1	21,4	18,6	17,6	20,1	17,1	19,2	20,1	23,9	23,8	24	21,6	16,2	(8,4)	19,5	15,8	
» reducerade längd	1,59	1,51	1,45	1,42	1,52	1,42	1,49	1,5	1,64	1,59	1,6	1,53	1,4	(1,31)	1,48	1,4	
» rektangel	2659	2663	2484	2503	2246	2333	2313	2354	2312	2594	2570	2536	2229	(962)	2420	2232	

Härav finner man, att äggen från Island, Färöarna, Grönland, Spetsbergen och Novaja Semlja falla inom området av den här funna variationen hos dem från Sverige, och att dessa ägg sålunda icke giva stöd för den åsigten, att av denna Grissla finnes mera än en art.

- 11—23. Sandhamn, O. EKBOHRN.
11. 11 juni 1880. Grovkorniga, hvita, fläckar större och mindre.
12. 14 juni 1880. Blåhvita, fläckar små, talrikast och störst å tjockändan.
13. 3 juni 1881. Likna n. 12.
14. 19 juni 1882. Rödhvita, fläckar liknande n. 12.
15. 19 juni 1882. Gråhvita, fläckar till en del stora och i krans.
16. 19 juni 1882. Grovkorniga, blåhvita, fläckar i krans, stora, sammanlöpande.
17. Samma dag. Blåhvita, fläckar spridda, små och medelstora.
18. 25 maj 1882. Grovkorniga, ljusblå, fläckar små och medelstora.
19. 10 juni 1883. Gråhvita, fläckar små, de flesta spridda.
20. Samma dag. Hvita, fläckar sparsamma, små, de i krans störst.
21. Samma dag. Hvitblå, fläckar små och medelstora.
22. Samma dag. Likna n. 18. Fläckar å tjockändan större.
23. 14 juni 1883. Likna n. 21.
24. *Uria grylle* var. *glacialis* GAIMARD, 1875, Novaja Semlja, NORDENSKIÖLD. Grovkornigt, blåhvitt, grundfläckar violettgrå, ytfläckar bruna, mest i avbruten krans, större, sammanlöpande.
25. Samma tid och land. Långsträckt, fläckar mest i krans, små, föga sammanlöpande.
26. '*Uria grylle* var. *Mandti* LICHTENSTEIN' juli 1870, Spetsbergen, BARTELSON.
27. Samma tid och land. Grovkornigt, matt, hvitt, fläckar mest i ring, grundfläckar perlgrå till svartgrå, ytfläckar svartbruna.
28. 1858, Spetsbergen, NORDENSKIÖLD. Utdraget, spetsigt, gråhvitt, fläckar delvis sneda.
- 29—33. Juni 1870, Grönland, NORDENSKIÖLD.
29. Nästan ovalt, något spolförmigt, utdraget, hvitt, grundfläckar stora, sneda, ytfläckar svartbruna, talrikast och störst omkring tjockändan.
30. Spets utdragen; mycket grovkornigt, rödhvitt, småfläckigt.
31. Utdraget, något spolförmigt, blåhvitt, småfläckigt.
32. Ovalt, hvitt, fläckar störst nära midten, delvis sammanlöpande.
33. Abnormt litet, ovalt, rödgrått, fläckar runda, spridda.
34. 1870, Grönland, 66° n. br., RINK. Gråhvitt, fläckar mest spridda, de största i ring, grundfläckar sneda.
35. Samma tid och plats. Ovalt, grönhvitt, fläckar talrika, små.

Från Grönland omtalas den av flere författare. FABRICIUS säger, att den var temligen talrik vid stränderna, och att den fans över allt i havet vid Grönland. Den förtär småfisk, i synnerhet yngel av Torsk, Simpor och *Salmo arcticus*. Lever i monogami och lägger sina 2 ägg i början av juni. Dess kött och ägg ätas; fötternas hud användes till lockbete vid fiske. Omtalas även av CRANZ. LICHTENSTEIN ansåg denna utgöra en från vår skild art och kallade den *U. Mandti*. FABER säger 1824, att den har längre armpennor med hvita spetsar, finare näbb, mindre kropp, samt att den fans på Grönland och Spetsbergen, var der sällsyntare än *U. grylle*, men häckade ej på Island; och år 1826, att den skall aldrig förekomma i den boreala zonens sydligare trakter; men säger tillika, att *U. grylle* är jemnt utbredd från Spetsbergen till Shetlandsöarna och från Grönland till Färöarna och Norge, Danmark och Sverige. Varierar till näbb och kroppsstorlek, FABER. L. BREHM sökte 1826 att åtskilja *U. Meisneri* från Grönland och *U. arctica* från Grönland och Spetsbergen och säger, att de skilja sig mycket från *U. grylle*. Även SABINE omtalar fogeln, och REINHARDT kallar den *U. grylle*. Vid Godhavn, 69° 14' n. br., 43° 30' v. long. om Greenwich finnes hon även under den tid, då solen är under horisonten. Häckar nära vattenbrynet i fogelbergen, der den aldrig saknas. Fortplantar sig vid 2 års ålder. FABER säger: i 4:de året, d. v. s. nära 3 år gammal. Färgen varierar, så att man träffar både alldeles hvita och alldeles svarta, de senare utan den hvita vingspegeln. Endast en art finnes, HOLBØLL. Dyker skickligt, men HOLBØLL säger, att hon icke går till 50 famnars djup, såsom FABER trodde. Den kan stanna 2 minuter under vattenytan. Är den sista fogel, som drar sig undan för isen. Samlas om vintern

vid öppna strömdrag, så att man vid månsken stundom kan skjuta mer än 40 st. i ett skott.

Genom här ovan meddelade undersökningar torde vara visadt, att Grönlands fogel är lika med vår, och att den icke en gång kan få namn av varietet. Till enahanda resultat har SCHLEGEL kommit vid undersökningar i museet i Leiden, der originalexemplar till *U. Mandti* finnes.

På Island omtalas den av OLAFSEN, som säger, att man på Vestlandet ansåg det för en ond gerning att slå en gammal Teiste. MOHR säger deremot senare, att den häckar, att man på flere ställen under hela vintern och våren förföljer den i små båtar och dödar den med ett 6—7 alnars långt kastspjut med 4 spetsar och hullingar, hvilket mycket klandras. Både denna fogel och Ejdern var skyddad av lagen, Jónsbók kap. 57, FABER.

Häckar på V. Island, TEILMANN, ävensom på en ö, 2 mil från Grimsö. Lever vid Island under hela året, FABER. Kommer dit i sommarträkt under medlet av mars. Får full träkt först i 4:de sommaren, utkläckningssommaren inberäknad. Häckar oftast i de lägre delarna av fogelbergen. Läger ägg i början av juni. Ruvar 24 dygn; har små ungar mot slutet av juni, vuxna en månad senare; mot slutet av juli fälla de dundräkten, och då första fjäderträkten är utväxt, lemna de klipporna. I aug. simma ungarna i vikarna, och nu börja de gamla erhålla vinterträkt, FABER. Ungarnas föda utgöres mest av *Blennius gunellus*. Uppehåller sig i havet omkring Island hela vintern. Är således på Island stannfogel, tar under vintern sin tillflykt till vikarna, FABER. På Drangey sällsynt, KRÜPER, 1856.

På Färöarna finnes hon under hela året, är god att förtära, DEBES, 1673. Häckar i stenrös på stranden utan att bygga bo. Är ej skygg; den gamla fogeln dödas sällan, men ungen, som är

fet och välsmakande, tages, LANDT, 1800. H. C. MÜLLER säger år 1862, att hon förr var mycket talrik, men att hon mycket avtagit på de flesta ställen, till följd derav, att den är mycket spak och man icke längre tycker att det är synd att döda henne. Hon bor i stenrös, hålor och remnor i bergen, men gräver ej själv några hålor i jorden, såsom man sagt. Hon dyker väl och håller sig nära landet, hon kan emellan stenarna på bottnen fånga sin nästan uteslutande föda, *Gunellus vulgaris* Cuv. Ungarna komma till sjön i slutet av juli, och de kunna då slås med en åra. De förtäras gerna och anses för en lækkerhet. Hon uppehåller sig om dagen långs åt kusterna. Om aftonen samla de sig i flockar, hvila på sjön i en eller annan lugn vik, när vädret är lugnt; men vid dåligt väder sova de på klippor längs kusterna.

MARTENS beskriver fogeln i sommarträkt, ung och gammal. I magen hade han 'röda' krustacéer och små stenar. Köttet smakade godt, om fettet genom kokning aflägsnades och fogeln deretter stektes i smör. Den första fogeln av denna art erhöles här den $\frac{2}{3}$ på isen, senare sågs den talrikare. Omtalas härifrån av PHIPPS, PARRY m. fl. FABER säger, att *U. grylle* är på Spetsbergen talrikare än *U. Mandti*. Man är dock ense derom, att endast en art finnes på Spetsbergen. Erhållen vid Bell sound d. $\frac{1}{4}$ 1858, enl. meddelande av EURENIUS; vid Mossel bay i juni 1873. MALMGREN säger, att hon är allmän och att hon häckar i lodräta fogelberg ovanom stenrösen i samma region som *Mergulus alle*, lever av krustacéer och fisk. Träffades ofta och erhöles på N. kusten. Efter andra vintern får hon full sommarträkt och kan fortplanta sig. Senare säges det dock, att detta icke är så säkert, samt att hon häckar 50—200 fot över havet. *Larus glaucus* slukar ungarna, och kommer jemte Teisten tidigast vid första ljusningen om vintern. Vid Beeren Eiland ej allmän. På havet

norr om 73° temligen allmän d. $\frac{1}{6}$, MALMGREN. NEWTON kallar fogeln *Colymbus grylle* och synes anse den, såsom föga olik den sydligare fogeln, icke förtjena något särskildt namn.

'Sommar- och vinterdrägterna förändras plötsligt, på en vinternatt kan man märka skilnaden.' Båda könen ruva, hvilket säges vara 14 dagar. Träcken är högröd, 'troligtvis emedan hon förtärde snäckor, möjligen Purpursnäckan', PONTOPPIDAN. I många små kolonier bebor hon klipporna vid Varangerfjorden, har ägg i början av juni; vid Vardö i stor mängd, SCHRADER. Överallt längs kusterna vid Bodö, övervintrar här. Äggen anses delikata, F. och G. GODMAN. Vid Hundholmen, bor nederst å fogelbergen; på Sörlands-Nappen; i Bindalsfjorden ej sällsynt, BOIE. Överallt å Vesteraalen och Lofoten, BARTH. Häckar allmänt på holmar och skär från Hvalöarna till ryska gränsen. Det inre av de sydliga fjordarna besöker hon oftare om sommaren än om vintern, går långt upp i elvmynningarna. Förtär *Centronotus gunellus*, *Cottus scorpius* och *C. borealis*, hvarmed även ungarna uppfödas; gräver stundom gångar i den lösa mullen liksom *Fratercula arctica*, COLLETT. Gamla synas sällan innanför Dröbak, de yngre om hösten temligen allmänt, RASCH. I Kristianiafjorden alla årstider utom under vintern; var förr talrik, har der under senare år, före 1864, blivit sällsyntare; visar sig oftast i sept. och början av okt., COLLETT. Lemnar, enl. NILSSON, Norge om vintern, hvilket dock icke kan vara förhållandet med alla.

I N. och S. delen av Botniska viken. I inre vattendrag mycket sällsynt. Erhållen vid Horndals bruk i Dalarne, 6 mil från närmaste saltsjökust, i april 1846, enl. meddel. av LUNDBORG. I Stockholms skärgård talrik; bor på skären. Ungen kallades Sillknipa; säges aldrig gå i sött vatten, ÖDMANN, hvilken senare uppgift dock strider mot nyare erfarenhet. — Träcken är

röd av en liten krustacé, Röd-aat kallad. År 1871 d. $\frac{1}{3}$ erhöles friska ägg, d. $\frac{2}{3}$ knappt 6 dygn ruvade. Svalg rödt, men ej näbbet, såsom flere påstått. Erhållen i Stockholms skärgård d. $\frac{3}{4}$ 1875, magens innehåll gulgrönt med många fiskben; ägg stora som rovfrön. Även erhållen d. $\frac{1}{6}$ 1876. Vid Sandhamn mycket allmän; uppehåller sig vid stränderna, om öppet vatten finnes hela året om. Ägg erhöles 1881 d. $\frac{5}{6}$ — $\frac{1}{4}$, 1882 d. $\frac{1}{9}$, 1883 d. $\frac{1}{9}$ — $\frac{1}{4}$. Alla ruvade kullar hava utgjorts av 2 ägg, hvarken mer eller mindre, enl. meddel. av. O. EKBOHRN. Häckar i Södermanlands skärgård å yttre skären. Man sätter värde på ungarna och tillåter icke, att de gamla skjutas. Den $\frac{2}{7}$ 1871 utanför Hartsö i flock om 30 st., skygga; flygga ungar d. $\frac{1}{7}$; äggen tagas ofta, så att de flesta ungarna bliva flygga senare, SUNDSTRÖM. I Östergötland häckar hon i små kolonier i stenrösen här och hvar i skärgården; flyger stundom långt in i Bråviken och har även blivit skjuten i sjön Glan, enl. meddel. av LUNDBORG.

I Bohuslän d. $\frac{7}{8}$ — $\frac{1}{2}$, d. $\frac{1}{6}$ — $\frac{2}{3}$ 1837 vid Koster och vid Väderöarna talrik, erhållen av B. F. FRIES och W. v. WRIGHT, enl. en samtidig anteckning. Var år 1841 ej sällsynt. Häckar talrikt i Bohuslän, i synnerhet i den yttre skärgården. Ungarna flygga i medlet av juli eller något tidigare. Ruggar till sommardrägten i jan., stundom i dec., de gamla i första hälften av aug.; faller vingpennor i slutet av aug. Tiden för ruggningarna varierar; fötterna hava under vintern en mörk anstrykning, särdeles å leder och utsidor. Fortplantar sig vid 2 års ålder, W. v. WRIGHT. I N. Bohuslän häckar hon allmänt, CEDERSTRÖM. Erhållen på Gåsö, MALM. Följer Sillen i Bohuslän, KOLTHOFF.

Vid Gotland stannfogel, allmän, ANDRÉE. Förtär *Blennius viviparus*, hade nykläckta ungar d. $\frac{1}{4}$ 1856, MEVES. Kallas på Karlsöarna Grautl eller Grylla, SÄVE. Häckar på Lilla och Stora

Karlsö, 'Heligholm', på branta klippväggarna, i bergskrevor, på låga skär vid S. och Ö. kusten. Bo på Fiaugen och Furilln. Ägg tagas av Kråkor och Korpar; är skygg, HOLTZ. Häckar på Gotland temligen allmänt, KOLMODIN, 1871. Trives väl tillsammans med *Alca torda*. Häckar i kalkbergens skrevor talrikt på Karlsöarna, kommer i början av maj, flyttar Larsmessedagen, bor vanligen närmare vattnet, ätes, men är ej smaklig, R. HORN, 1883.

Häckar i Kalmar läns skärgård, NILSSON, ej sällsynt, kallas Silljocka, TISELIUS. Säges häcka på Jungfrun, WESTERLUND, 1855. En hona erhållen d. $\frac{4}{5}$ 1877 vid Kalmar, hade förtärt småfisk och *Idothea entomon*. I S. Sverige mindre talrik. Träffas i Bleking, enl. meddel. av RÄÄF. Häckar vid Hallands Väderö, NILSSON m. fl.; träffad der i juni 1841. Vid N.Ö. Skånes kust stannfogel, WALLENGREN, 1849. Fångades under åren 1838—48 ej sällan i Öresund i fisknät under vintern, då vattnet var öppet; torgfördes stundom till Lund. Erhållen i Öresund d. $\frac{10}{11}$ 1842. En nedföll genom en skorsten i Norrviddinge i maj 1856, enl. meddel. av C. MÜLLER. Vid Lomma ej allmän, ÅSTRÖM, 1859. Erhållen vid Landskrona d. $\frac{24}{10}$ 1857; Vegeholm d. $\frac{25}{7}$ 1861; Malmö d. $\frac{30}{6}$ 1868, $\frac{10}{4}$ 1877, $\frac{14}{6}$ 1880, enl. meddel. av EURENIUS. Vid Ystad hanar d. $\frac{17}{4}$ 1874 i sommarträkt, d. $\frac{28}{10}$ 1871 i övergångsdräkt, d. $\frac{23}{3}$ 1876, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

Häckar på Kristiansö, BRÜNNICH, 1764, och på Bornholm nederst å klipporna vid kusten, BOIE. De, som i sept. komma till Danmark, bära vinterdräkt, FABER. Häckar på Ö. Jutland och flere öar; om vintern temligen talrik. En *Uria grylle unicolor*, helt och hållet svart, erhållen. Häckar flerstädes i Danmark, men sparsamt, KJÆRBÖLLING. I Slesvig och Holstein under vin-

tern fåtalig, oftast vig Östersjöns kust och under kalla vintrar, ROHWEDER. Vid Flensburg 1877 regelbunden om vintern, Jahresb.

Häckar vid Finlands kuster talrikt. Kommer till Finlands sydkust i början av maj, dock en gång erhållen d. $\frac{14}{2}$ 1867 vid Kyrkslätt; har ägg i medlet av juni; ungarna tagas, PALMÉN. Omnämnes från Finlands skärgård av GADD 1769. Kom till Åbo år 1824 d. $\frac{3}{5}$, M. v. WRIGHT. I Ostfinmarken allmän, förekommer om vintern, SOMMERFELT. Häckar på en ö nära Onega, SEEBOHM. Förekommer i Ishavet till NV. Amerika. Födan utgöres av mollusker och krustacéer, PALLAS. Vid Kolas N. kust, HENNING KINBERG. Schuretskaja allmän, LILLJEBORG. Vid Arkangel, GOEBEL. Östersjöprovinserna, SCHWEDER; Riga 1870; i Mitau; erhållen vid Reval, SEIDLITZ.

På Novaja Semlja i otalig mängd, BAER, GILLET. Der och å Waigats mycket allmän på alla klippor, HEUGLIN, 1872. NORDENSKIÖLD träffade Teisten under Vega-expeditionen i flere trakter: överallt vid kusterna av Novaja Semlja upp till Parrys ö, 80° 40' n. br. Bon nära krönet av branta strandklippor. Hon simmar ofta parvis. Köttet är segare och sämre, men av ungefär samma smak som 'Alkans', *Uria Brünnichi*; äggen goda. Dessa arter träffades aldrig inne i landet. På Dicksons ö. På ön Ensamheten, vester om Taimurlandet, 77° 31' n. br., 86° ö. long. Greenw., fans hon, ävensom Tärnor, Ismåsar och Stormfoglar, i aug. i mängd. Vid Preobraschenie-ön. Ö. om Kap Tscheljuskin d. $\frac{24}{8}$, 75° n. br., 113° 33' ö. long. Gr., 4' från kusten, NORDENSKIÖLD.

Vid Hakodadi d. 26 mars 1865, WHITELY. NEWTON tror denna snarare vara *U. colomba* CASSIN.

Vid Pommern ej sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING. Om vintern erhållen i början av maj i nät vid Leba, HOLLAND; förekommer der hvarje vinter; vid Darserort i sept. 1857 och Poel,

V. PREEN. I Danzig-viken regelbunden, ej sällsynt, V. HOMEYER. Kommer till Pommerns kust endast om vintern och i ringa antal, TANCÉ, 1881. Ett par träffades vid Berlin, L. BREHM, 1834. I Ö. och V. Preussen sällsynt, RATHKE. Visar sig mycket sällan på Elbe och Saale, MEYER, WOLF. Erhållen under en sommar i Schweiz, SCHINZ.

I Holland tillfällig, DE SELYS; på Wangerooge sällsynt, WIEPKEN.

På Shetland och Orkney, JARDINE. Häckar å N. och V. kusten av Skotland, på Bass rock, Isle of May, Stonehaven, MORE. Enl. RAY ej sedd på senare tid å Bass rock, CUNNINGHAM. Vid Irlands kust under hela året, THOMPSON m. fl.

Tillfällig vid Belgiens kust, i Picardie under häftiga vinterstormar, DE SELYS. I Frankrike träffad i maj och nov., DEGLAND, GERBE.

Långa åt Förenta staterna ej sällsynt om vintern, BONAPARTE. I NV. Amerika talrik. Häckar till 92° n. br., men blott der *Alopecurus*, *Festuca* och *Poa* växa. Ägg vanligen 2. Förtär akalefer, *Clio borealis* m. m., KANE. I Wellington-kanalen 1852 d. 1⁹/₈—⁸/₉ talrik, CORMICK. Omnämnes från Hudson bay, BLAKISTON m. fl. Häckar längs stränderna av Smiths sund och norrut, särskildt vid Washington Irvings ö, Dobbin bay, Kap Hayes och Bessels bay. Tyckes icke häcka norr om Kap Union; 2—3 st. sågos vid 82° 33' n. br., men de voro synbarligen der endast tillfälliga, FEILDEN, 1877. Britiska Nörd-Amerika från Hudson-viken, BLAKISTON. Häckar vid St Lawrence-viken, BRYANT. Labrador, COUES. Erhållen på Haralds ö, på insidan av Behrings sund, enl. LAWRENCE, som ansåg *U. columba* PALL. eller *U. Mandti* LIGHT. från N. och V. kusten av Amerika och Kamtschatka för en egen art. I Amerika läggas, enl. AUDUBON, 3(?) ägg, om honan ej blir störd.

BOARDMAN säger, att vid kusten av Maine har fogeln 'full svart dräkt' hela vintern.

Enl. NAUMANN har fogeln från Kurilerna 7 par stjertpennor, *U. Mandti* 6 par. Såsom vi ovan sett, varierar antalet.

De gamla foglarna hade i medlet av mars sommardräkt, de unga hade i medlet av maj undre delarna av kroppen med hvita fläckar och få full sommardräkt i juli och aug. Stundom erhållen under vintern i sommardräkt. Ruggningen sker först på främre delar, förr på övre än undre delar, å huvud och hals förr än rygg och bröst, på skuldror förr än på strupe, på rygg förr än på bröst och mage. Träffas i sommardräkt redan i febr. I medlet av sept. är vinterdräkten färdig. På Island lemnar fogeln då fogelbergen och drager under okt. och nov. till öppna havet och går endast vid storm in i vikarna. Somliga gamla foglar avlägga icke sommardräkten. FABER säger 'Wintertracht', hvilket dock tydligen är ett förbiseende. De unga erhålla senare sommardräkten, och brokiga foglar träffas ännu från april till juli. Alla häckande äro rent svarta med ren hvit fläck å vingen, enl. FABER. En del stannar i nordliga haven, men större delen drager bort såsom till södra delen av Östersjön, deremot sällan till Holland och Frankrikes kust.

Fogeln är mycket livlig och föga skygg. Den står och går med tarsen stödd på marken; går dock sällan utom under häcktiden; dyker med öppna vingar, håller sig dock icke så länge under vattnet som *U. troile*, FABER. Hon dyker, enl. KOLTHOFF, med tillhjälp av fötterna. Lyfter mot vinden. Flyger vanligen lågt, 1—2 fot över vattenytan. Äro flere tillsammans, simma de efter hvarandra på sned linie, QUENNERSTEDT.

Lätet är pipande eller hvisslande och liknar om våren de

första tonerna av den sång, som *Anthus pratensis* låter höra, FABER.

Födan utgöres av Strömming samt *Gasterosteus aculeatus* och små Kräftor; tager Strömming av skötar och fisk av nät på 20 famnars djup, ÖDMANN; även *Gunellus vulgaris* och Tobis, NILSSON. Av krustacéer: *Oniscus pulex* och *O. arenarius*, men enl. FABER ej fisk; *Palæmon squilla*, BOIE, *Salmo villosus* och yngel av *Cottus scorpius* och *Gadus*, FABRICIUS, mollusker m. m., PONTOPPIDAN, såsom *Buccinum lapillus*, SIEMSEN, hvilket skall färga exkrementerna röda. FABER bekräftar, att de leva av mollusker. Anses i Danmark nyttig, emedan hon tar *Oniscus pulex*, som söndergnager fisknäten. Förtär, enl. NAUMANN, bland annat *Arenicola marina* och Tobis, med hvilka hon även matar ungarna. Födan utgöres ej huvudsakligen av *Gunellus vulgaris*, emedan fogeln sällan uppehåller sig på så grundt vatten som denna fisk, utan matar ungen på vår vestkust mest med Småsill, *Labrus* och *Gobius niger*, enl. KOLTHOFF.

Häckar endast vid havet. Parning sker vanligen på stranden, sällan i vattnet. Hanen jagar honan med vänliga åtbörder, utsträckt hals och under ett klingande 'ist ist' och uppehåller sig mest i lugnt vatten och parvis. Har 2 ruvfläckar. Hon bor i bergskrevor, under eller på stenar, i stenrös vid stränderna och utan rede. COLLETT har, enl. meddel., ofta sett dem bo i jordhålor, som icke kunde skiljas från Lunnefoglar. Läger oftast 2 ägg med röd gula; de äro smakliga. Båda könen ruva, stundom endast hanen. Om några gamla fångas, utkläckas deras ägg av andra oparade foglar, som föra i näbbet föda till ungarna. Denna utgöres av *Blennius gunellus*, *Ammodytes tobianus*, *Arenicola marina*. Ungarna ligga i boet, tills de blivit vuxna; sällan har föräldrarna mer än en unge. Dunungen kan, om han händelsevis

kommer i vattnet, icke dyka. Börjar lägga ägg i slutet av maj. År 1781 hade hon friska ägg d. $\frac{13}{6}$; ägg tagna d. $\frac{22}{6}$ voro ruvade 6 dygn, ÖDMANN. Ruvar i 24 dygn, FABER. Ungarna stanna i boet, tills föräldrarna upphöra att giva dem mat, då de av hungern tvingas att kasta sig i havet, der de genast dyka efter föda. Fortplantar sig enl. FABER i 4:de, men enl. BARTH i 3:dje året.

I juli månad tagas ungarna, hvilka antingen användas kokta, då de äro rätt goda, eller ock insaltas och rökas för vintern. Deras fett är mycket fint, FABER. De togos på Island av en simmande man med ljuster eller ock i bon, FABER. Innan de kunna flyga, fångas de i mängd, emedan köttet då är bättre, än sedan de blivit flygga. Erhållas ofta i fisknät, såsom i Öresund, under vintern. Skjutas lätt med lämpliga hagel vid segling med vinden. Dyka mycket hastigt, så att haglen ofta icke träffa dem. Räknas av BARTH till de jagtbara foglarna, då dess kött och fjädrar äro användbara.

Köttet bedömes olika; smakar mindre tran än de flesta sjöfoglars, är mörkare än det av *Alca torda*, ÖDMANN. Fettet sades på Island vara finare än Gåsfett. Flådd och späckad är fogeln god, BERGIUS. FABER såg fogeln på hösten vara så fet, att den icke kunde lyfta från vattnet. KOLTHOFF anser köttet av de gamla sämre än av någon annan sjöfögel.

En Grissla togs med sina ägg och tjuvdrades vid dem, men ville ej ligga med stadga. Hon fick Strömming och blev någorlunda tam, men nedgrävde äggen i sanden. De kunna tämjas, men dö snart, om de icke få komma i havet, FABER.

Fiender hava de uti Jagtfalken och Havsörnen. De dyka väl undan för den senare, men han utmattar dem inom 20 min.,

så att de icke mera kunna dyka. Även de större Måsarna och Labbarna anfalla dem.

Ibland fjädrarna lever:

Docophorus megacephalus DENNY.

Inelvsmaskar:

Tricosoma contortum CREPL., i matstrupen; *Distomum ovatum* RUD., i bursa Fabricii; *D. spinulosum* RUD.; *Tænia campylacantha* KRABBE och *Schistocephalus dimorphus* CREPL., alla i tarmkanalen.

?Barnfiard HÖJER i brev till CLUSIUS, Exot. 1605, 368. JOHNST., Av. 1657, 129.

Taube MARTENS, Spetsb. Reise 1675, 56. Pigeon, Ed. Amst. 110 etc. 115 F. L. b.

Columba grænländica SIBBALD, Scot. ill. II, II 1684, 20. WILL., Orn. 1676, 245. RAY, Syn. 1713, 121. L., S.N. VI 1748, 23 Grisla (Sverige).

?Alle L., Öl. resa 1745, 66.

Grylle L., Gotl. resa 1745, 214.

Groutle l. c. 285, 287.

Alca grylle L. S.N. X. 1758, 130. GADD, Sjöf. 1769, 9. Finl. Särki Kucko. SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 17.

Plautus columbarius KLEIN, Hist. Av. 1750, 146.

Columbus grænländicus KLEIN, Hist. Av. 1750, 168; Vög. 1760, 311.

Plautus rostro larino alter KLEIN, Stemm. 37.

Uria minor nigra + *U. m. striata* BRISS., Orn. VI 1760, 76, 78; Ed. 1763, II 379.

Colymbus grylle L., Fn. II 1761, 52; S.N. XII 1761, 22. O. F. MÜLL., Prodr. 1767, 18. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 338. PHIPPS, Vög. 1774, 86. MOHR, Isl. Nat. 1786, 34. GM., L. S.N. 1788. 584. LANDT, Færø 1800, 260. SCORESBY, Acc. Arct. Reg. I 1820, 532. NEWTON. J.f.O. 1867, 209.

Uria grylle BRÜNN., Orn. 1764 n. 113-6 [+ *U. grylloides* + *U. baltica*]. FABR., Fn. 1780, 92. ÖDM., V. A. H. 1781, 225; Wermdö 1792, 62, Sillknipa. BERGIUS, Tal. 1787, 26. LATH., Ind. II 1790, 797. LATH.,

B., III, II 1798, 295, *Colymbus*; IV 1812, 483. RETZ., Fn. 1800, 148. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 446. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 223. SABINE, Trans. L. S. 1819, 540; Isis 1826, 98. TEMM., Man. II (1820) 925; IV 1840, 577. NILSS., Orn. II 1821, 144; Fn. II 1858, 550. FABER, Prodr. 1822, 39; Isis 1824 145-6, 369, 688,-9, 972, 980; 1827, 635, 644,-7; Hohn. Vög. 1826, 16, 20. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 212. VIEILL., Gal. d. Ois. 1825, 237. W. v. WRIGHT, V. A. H. 1826, 296; Göt. Handl. 1851, 95. PARR., Narr. App. 1828, 197. BONAP., Ann. Lyc. N. Y. II 1828, 425. GRABA, Reise n. Färö 1830, 18, 37. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. BRANDT, Bull. Sc. Ac. St. Pét. II 1837, 346. BAER, l. c. 352. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 118; Eur. Fn. 1840, 361. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 386. AUDUB., Syn. 1839, 350; Orn. Biogr. III 149; J.f.O. 1855, 107. SUNDEV., V. A. H. 1840, 341,-3, 384. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 444. ANDR., V. A. H. 1841, 211,-2. DE SERR., Migr. 1842, 88. SCHLEG., Rev. 1842, CVII. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 159. JARD., B. of Gr. Brit. (1843) IV 221. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 373,-6, 453,-6; Übers. v. PAULS., 1846, 80 etc. MALM, Krøy. Tidsskr. 1842-3, 278; 1844, 212; Fn. 1877, 323. RATHKE, N. Pr. Prov.-b. 1846, 14. WALL., Öfv. V. A. F. 1849, 311; N-a 1854, 284. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 55; Danm. Fugl. 1852, 410; ed. COLLIN, 1876, 736. LILLJ., V. A. H. 1850, 300, 325. THOMPS., Irel. III 1851, 214. SCHRAD., J.f.O. 1853, 324. REINH., Vid. Medd. 1853; ref. J.f.O. 1859, 6; Ibis 1861, 16. WESTERL., Göt. Handl. (1763-4) 1855, 71; Rink, Grönl. 1857, Sep. 18. GÆTKE, J.f.O. 1854, 327. LLOYD, Ant. II 1855, 203. CORMICK, North Star, ref. J.f.O. 1855, 417. KANE, ref. J.f.O. 1856, 305. v. HOM., J.f.O. 1856, 129. KRÜP., J.f.O. 1857, 368. MEV., Öfv. V. A. F. (1856) 1857, 280; 1871, 788. v. PREEN, N-a 1858, 78. KITTLITZ, J.f.O. 1858, 388-9. ÅSTR., Lomma 1859, 22. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 172. LAW., B. N. Am. 1860, 911. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861, 75. F. a. G. GODM., Ibis 1861, 92. COUES, Proc. Ac. Phil. 1861, ref. Ibis 1862, 85; Key to N. A. B. 1872, 345. H. C. MÜLL., Færø Fugl. Vid. Medd. (1862) 1863, 49. QUENNERST. hos ANDERSÉN, Öfv. V. A. F. 1862, 449. EGGEM., Nist. d. Vög. 1863. 13. MALMGR., Öfv. V. A. Förh. 1863, 111; J.f.O. 1865, 393. BRYANT, Ibis 1863, 111. BLAK., l. c., 154. ALTUM, J.f.O. 1864, 89 (105) 89. (LUNDBORG) Jägarf. Tidskr. 1864, 103. E. v. HOM., J.f.O. 1864, 109; Wand. 1881, 27, 32. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380. COLLETT, Christ. 1864, 484; Mag. f. Nat. 1877, 224. SÄVE, Jägarf. Tidskr. 1865, 197. NEWT., Ibis 1868, 485. OWEN, Trans. Z. S. V. 1865, 330. v. PREEN, J.f.O. 1865, 333. MORE, Ibis 1865, 450. CUNN., Ibis 1866, 16. BAIRD, Am. J. of Sc. a. Arts 1866, ref. J.f.O. 1866, 340. HOLTZ,

- J.f.O. 1866, 376; 1868, 124; Mitth. Nat. Ver. N.-Vorp. 1870, Sep. 50. WHITELY, Ibis 1867, 210. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. BOARDM., Ibis 1868, 347. BARTH, J.f.O. 1869, 99; Norg. Fugl. 1881, 91. BORGGR., Nordd. 1869, 139. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 17. HOLL., Verz. 1871, 88. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 100-1. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3, 1871, 339, 404, -11. HOLMGR., Handb. II 1871, 1020. SUNDSTR., Bih. V. A. H. I 1872, n. 4, 42. GOEB., J.f.O. 1873, 420. PALM., Finl. Fogl. 1873, 666. CED., Öfv. V. A. F. 1874, n. 4, 63. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. FEILDEN, HART., Ibis 1875, 520; 1877, 410. WIEPK., J.f.O. 1877, 431. Jahresb., J.f.O. 1878, 436. KOLTH., Kinb. Tidskr. f. Vet. IV 1878, 27. LINDBL., Jägarf. Tidskr. XVII 1879, 252. NORDENSK., Vega I 1880, 107-8. SEEB., Ibis 1882, 383. v. HORN, Jägarf. Tidskr. 1883, 87-8.
- Cepphus lacteolus* PALL., Spic. 5, 33, Albino. GM., L. S.N. 1788, 583.
- Colymbus minor* OLAFS., Isl. I 1774, 190.
- Colymbus marmoratus* GM., L. S.N. 1788, 583.
- Uria nivea* BONNAT., Enc. méth. 1790, 37. VIEILL., l. c. Orn. I 1823, 37.
- Uria lacteola* LATH., Ind. II 1790, 797-8.
- Uria albida* BECHST., Nat. D. IV 1809, 593.
- Cepphus columba* PALL., Zoogr. II 1811, 348, ex p.
- Uria leucoptera* VIEILL., N. Dict. d'hist. nat. XIV 1817, 35.
- Cepphus*, *Colymbus minor* + *C. grylle* CUV., R. A. 1817, 610, *Uria*.
- Cepphus grylle* 'SCHINZ, Üb. CUV., I 814'. 'FLEMM., Br. An. 148'. BOIE, Reise u. Norw. 1822, 96, 128, 200, 350; J.f.O. 1863, 67. EKSTR., V. A. H. 1826, 296. FABER, Hochn. Vög. 1826, 286, 307, -9. BREHM, V. D. 1831, 987 etc. Cf. Isis 1834, 58. NAUM., V. D. XII 1844, 461. NEWT., P. Z. S. 1864, 495; Ibis 1865, 519. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 191. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 82, -4. SCHAL., J.f.O. 1876, 3. TANCRÉ, v. HOM. Orn. Br. 1881, 275.
- Uria unicolor* FABER, Prodr. 1822; Isis 1824, 981.
- Uria Mandti* LICHT., Doublett. 1823, 88, FABER, Isis 1824, 980; 1827, 637; Hochn. Vög. 1826, 16, 90, 140, 163, 216, 314. BRANDT, Bull. Sc. Ac. S:t Pét. II 1837, 346. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, 445 (Spetsbergen). NEWT., Ibis 1868, 485. REINH., Ibis 1869, 240. GILLETT, Ibis 1870, 307. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 85, 100-1.
- Uria scapularis* STEPH., Shaw, Gen. Z. XII, II 1824, 250.
- Uria Meisneri* BREHM, Isis 1826, 986.
- Uria arctica* BREHM, Isis 1826, 986.
- Cepphus arcticus* BREHM, V. D. 1831, 988 + *C. glacialis* l. c. 991.
- Grylle carbo* BRANDT, Bull. Ac. S:t Pétersb. 1837, II 100. SCHLEG., Rev. 1844, 106. 'BONAP., Catal. 82.'
- Uria grylloides* + *U. baltica* + *Grylle columba* BONAP., Cat. 82. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 65.
- Uria grylle Mandti* SCHLEG., Rev. 1844, CVII.
- Uria glacialis* GAIMARD, Voy. Scand. 1832-45, Atl. 4. NILSS., Fn. II 1858, 554.
- Grylle scapularis* ROSS, Voy. App. 2.
- Cepphus Mandti* NEWT., Ibis 1865, 517. GILLETT, Ibis 1870, 307. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 85, 90, 105, 206; Ibis 1872, 64.
- Uria columba* LAW., B. N. Am. 1860, 912. COUES, Key to N. A. B. 1872, 345. NEWT., Ibis 1868, 485.
- Uria grylle v. glacialis* MALMGR., Öfv. V. A. F. 1864, 403; J.f.O. 1865, 261. PALM., Finl. Fogl. 1873, 668. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1874, n. 3, 22.
- Tejste DEBES, Færoa 1673, 127. STRØM, Søndm. 1. 1862, 258. WINTER, Färö 1876, 393.
- Teist GUNN., Trondhj. Skr. I 1761, 157 etc. PONTOPP., Norw. II 1754, 184. CRANZ, Grøn. Stockh. I 1769, 111.
- Akpa NORDENSK., Vega I 1880, 107, 182, 320, 336-7-8; II 1881, 51.
- Tobisgrissla R. S., Jägarf. Tidskr. 1874, 73.

Rättelse: pag. 1014. Numret å fogeln rättas till 206.
 » 1020. » » » » 207.

Släktet ALKEKUNG, *Mergulus* RAY.

Näbb kortare än halva huvudet; näsborrar rundade, belägna på midten av näbbets höjd framför och vid ansigtsranden.

208. ALKEKUNG, *Mergulus alle* (L.) VIEILLOT.

Pl. LII, fig. 3.

Näbb svart; bröst och mage hvita; övre delar svarta.

Sommardrägt: hals svart. Vinterdrägt: framhals vit.

Var. a. Alldeles vit, BRÜNN., MÜLL., FABR.

Var. b. Bröst rödt, FABR., ej sedd av honom.

1. *Sommardrägt*, juli, Spetsbergen, S. LOVÉN, Riksm.

Näbb svart, koniskt; överkäkens spets snedt ned- och framåt riktad; näbbås och käkkant bågböjda; överkäken något > underkäken, dennas spets med undre kanten rät. Näsborrar korta, låga, baktill högst; näslock naket, hvälvd, hornartadt, svart; iris 'brun'. Huvud ovan svart; fram- och sidhals brunsvarta; kräva, nacke, halsrygg och rygg svarta; skulderfjädrar svarta, de längre yttre med hvita sidobrämm; kors och övre stjärttäckare svarta, några av de medelstora med en täckt vit fläck å hvarje bräm. Stjert svart, urnupen, utåt avrundad; stjärt pennor 6 par, 1 och 6 < de övriga, 6 med vit spetskant. Bröst hvitt, framtill med tvär gräns; sidor hvita, baktill i övre fanet svarta; mage och undre stjärttäckare svarta, dessa långa, nå nästan stjärtspetsen; slaksida svart. Vingar svarta med hvitt streck; tumvinge med 4 fjädrar, svarta; handpennor 10, helbräddade, brunsvarta, 1 obetydligt > 2 > 3; armpennor 10, svarta, 2 med vit spetskant, 3—10 med hvita spetsar; arm-bågspennor 5, < armpennorna, svarta, 1 och 2 med hvita spetsar; överarm-pennor svarta; täckare svarta; undre täckare hvita och grå; undre kant-täckare brunsvarta; undre överarmtäckare korta. Tars framtill ringlad, trind, sidor och tarssula nättecknade; tår: 3 > 4 > 2, 1 saknas; simhud svart, kanter räta; klor svarta av nästan lika längd, krökta, trubbiga, 3 något vidgad.

2. *I ruggning*, juli, Spetsbergen, S. LOVÉN, Riksm.

De vitbrämde skulderfjädrarna å en sida i utväxt, ännu täckta, hvar den hvita fläcken å samma sida ej synlig. Inga hvita fläckar å stjärttäckarna.

3. *Vinterdrägt*, november 1836, Bohuslän.

Liknar sommarträkten, men tinning baktill och sidorna av nacken, haka bakåt, framhals samt sidhals upptill hvita. Stjärt pennornas 6:te par med vit spetsfläck i ut- och infan.

4. *Hona, gammal, sommarträgt*, 27 augusti 1881, Grönland, SCHLÜTER.

Lik. n:o 1. Handpennor: 1 > 2 > 3. Undre hand- och armtäckare stålgrå, de mellersta ävensom undre kanttäckare och undre överarmtäckare sotsvarta.

5. *Hona, vinterträgt*, 14 december 1881, Grönland.

Lik n:o 3. Haka framtill svartgrå. Undre fjäderklädnaden vit. Undre vingtäckare grå och hvita, undre kanttäckare sotsvarta. Tars och tår framtill i torrt tillstånd vitgrå, vid lederna svartbruna.

6. *Hona, gammal, sommarträgt*, 21 augusti 1881, Grönland.

Liknar n:o 4. De obetäckta delarna av handpennornas spetsar något blekta.

7. *Hona, gammal, sommarträgt*, augusti 1872, Norskon. Meddelad av Göteborgs museum.

Liknar n:o 6. Handpennor mycket blekta.

8. *Hona, gammal, vinterträgt*, 11 december 1881, Grönland, SCHLÜTER.

Liknar n:o 5. Tars och tår framtill, utom vid lederna, i torrt tillstånd brungula.

9. *Hona*, 10 februari 1868, Göteborgs skärgård. Enl. A. W. MALM.10. *Dundrägt, hona*, 20 juli 1861, Norra Spetsbergen.

Näbb svart; kalkspets olivgul med oval bas; näbbås kullrig. Käkkant bågböjd; underkäkens spets med undre kanten rät. Hela dunklädnaden tät, yvig, å huvud, övre kroppsdelar, hals, gump och sidor svart, bröst och mage med kortare gråbrunt dun. Tår: 3=4 > 2; simhud med räta kanter; klor svarta med bruna spetsar, krökta, skarpa, 3 > 2 > 4, 1 saknas.

11. *Dundrägt*, 20 juli 1861, Norra Spetsbergen.

Liknar den förra, något större. Dun å huvud och övre delar svartbrunt, bröst och mage grå.

Ägg. Tillspetsadt, matt, hvitt, blåhvitt, enfärgadt eller med små fläckar.

1. N. Grönland, Kronprins-ön, BENZON. Spets utdragen, små kalkkorn å tjockändan, blåhvitt, nästan utan fläckar.

Nº	1	2	3	4 ♂	5 ♂	6 ♀	7 ♀	8 ♀	9 ♀	10 ♀ p.	11 p.
Längd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	220	—	—
Huvudets längd + näbb.....	—	—	—	53	54	52	51	54	53	—	—
Näbb, längd till pannan.....	13	13	15	15	13,2	15	14	14	—	9	9
» » » munvinkeln.....	—	—	—	—	—	—	—	—	23	14	14
» » » från spetsen till näsborrarna.....	10,3	11	10,3	11	10,5	11	11	11	10,3	6	6,2
» höjd vid roten.....	8,6	—	8,7	10	7,7	9,6	9	8	—	5	—
» » » näsborrarna.....	8	—	7,5	—	—	—	—	—	7	4,5	—
Gapets bredd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7
Näbbets bredd vid näsborrarna.....	7,8	8,4	7,4	9,7	7	8,7	8,3	7,5	7,6	—	—
Underkäkens spets, längd.....	4	4	4	5	4,4	4	4,4	4	—	2	2,3
Näsborrar.....	2×1,6	—	2,5×2	—	—	—	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt.....	118	118	118	120	115	113	115	117	114	—	—
Vingbredd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	407	—	—
Tumvinge.....	40	40	38	32	34	38	37	40	38	—	—
Stjert, längd.....	38	36	39	40	31	33	35	34	—	—	—
Stjertspets bakom vingspetsarna.....	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—
Tars.....	18	18	18	21,5	21	20	20	20	—	15	16
Mellantå med klo.....	28	30	32	33	30	28	30	30	—	18	22

2. Samma ställe. Blåhvitt, enfärgadt.

3. 1864, Jacobshavn, BENZON. Spets långt utdragen; ljust gråblått med svaga grå fläckar.

4. 1872, Upernavik, THEOB. Tillspetsadt, ljusblått, krans av bruna prickar.

5. Samma år och ställe. Blåhvitt, fina gråbruna krumelurer i krans kring tjockändan.

6. 1869, Egedesminde, ERICHSEN. Kort, smal spets; grundfläckar ljusa, perlfärgade; ytfläckar gråbruna.

Nº	1	2	3	4	5	6
Äggets längd.....	48,7	47,3	51,5	50,2	48,7	44,4
» bredd.....	33,7	33,6	32,4	34,2	34	32,3
» spets.....	15	13,7	19,1	16	14,7	12,1
» reducerade längd.....	1,45	1,4	1,59	1,47	1,43	1,37
» rektangel.....	1641	1589	1669	1717	1656	1434

På Grönland talrik, FABRICIUS, SABINE m. fl. Häckar icke söder om 68° n. br. Då isen mot slutet av april går upp, betäckes havet av sjöfoglar, i synnerhet av *Uria Brünnichi*, *Uria grylle* och denna art. Flyttar från N. Grönland söder ut vid vinterns annalkande och finnes vid S. Grönland från dec. till apr.

och under stränga vintrar i ofantlig mängd. Kallas Isfogel. I nordn från 70—80° n. br.; 'stannfogel i den boreala zonen', FABER.

Träffas stundom på S. Island, men häckar ej der, OLAFSEN. På Island sällsynt om sommaren, men allmän hvarje vinter, till och med inne i fjordarna, men är då alltid förebud till dåligt väder och storm på havet. I början av 1781 frös en mängd till och med Sillgrisslor fast i isen och slukades levande av rovfogelarna, MOHR, 1786. Säges här vara stannfogel. Uppehåller sig vintern över på havet och drar sig endast vid starkt oväder in i fjordarna, der många då omkomma. Häckar på Grimsö, N. om Island, kolonivis, omkring 50 par häckade så långt tillbaka man kunde minnas, FABER.

På Färöarna är den ett förebud till dåligt väder med vind från havet, kallas Fullkobbi, MOHR. Förekommer här om vintern, då den vanligtvis vid S.Ö. storm i mängd driver utmagrad på land; sedd d. 8 1857 i Nolsöfjorden efter 8 veckors ihållande Ö. blåst med köld, H. C. MÜLLER.

Träffades på Spetsbergen 1671 av MARTENS. Äter grå Krabbor och maskar, ibland hvilka andra mindre havsdjur räknades. Den första erhöles d. 29 maj och flere senare. Man kokar och steker honom som *U. grylle*. Köttet var bäst näst 'Strandtlauffer', hvarmed väl förstods *Tringa maritima*. Enligt MANDT var den på Spetsbergen talrikare än *U. Brünnichi*. I stort antal emellan 81 och 82° n. br. under aug.; sedd till 82 $\frac{3}{4}$ ° n. br., PARRY. Ifrån 73° n. br. d. $\frac{1}{6}$ norrut tilltagande, allmän vid 75—76° å drivis. Häckar ymnigt, i synnerhet på Hornsundsöarna i Isfjorden; förekommer 'fåtaligt' vid Beeren Eiland; 'talrik' på höjden av samma öar bland drivis d. $\frac{2}{3}$, MALMGREN, och på Dunöarna, v. HEUGLIN. Häckar på Spetsbergen i otaliga skaror i de 100—200 meter höga stenrösenda; även på Norsköarna nära 80° n. br. Bale inne i stenrös, ägg 1, blåhvitt, läte 'rott-let-let'. NORDENSKIÖLD fann d. 18 juni 1858 2 ägg på is mellan stenar N. om Hornsund, ansåg sannolikt, att ruvningen då ej börjat. Kommer stundom så tidigt som i slutet av april; 1873 fann han en mängd ihjelfrusna på isen i N. delen av Hinloopen strait. Tobiesen såg d. $\frac{2}{3}$ 1866 ägg lagda på is, som täckte klippor, NORDENSKIÖLD.

I Norge vid sträng vinter; stundom om våren vid V. storm, PONTOPPIDAN, kallades Sökonge, STRÖM. Om vintern stundom i stor mängd, förvillar sig även in till insjöar och floder, RASCH, 1838. I Finmarken allmän från hösten till våren, men häckar icke, enl. meddel. av NORDVI; besöker i mängd i synnerhet fjordarna inom polcirkeln, men även de sydligare. I Kristianiafjorden hvarje höst, då isen börjar lägga sig i de inre vikarna, somliga år talrik; stannar till i dec., då isen lagt sig, COLLETT.

Inom Sverige endast i Bohuslän träffad temligen regelbundet. I Kattegat i ringa antal, NAUMANN. I N. Bohuslän om vintern ej sällsynt. Under vintrarna 1869—70 och 1871—72 flere iakt-

tagna, CEDERSTRÖM. Förekommer i Bohuslän hvarje vinter, enl. meddel. av KOLTHOFF. Mellan Tjörn och Göteborg nästan årligen under senhösten och vintern, fåtalig; bortflyttar tidigt på våren, W. v. WRIGHT, 1851. Erhållen d. $\frac{1}{4}$ 1841, d. $\frac{1}{2}$ 1854, d. $\frac{1}{2}$ 1868.

Träffad vid Venern, Mjösen, Vormen, NILSSON. I Örebro län erhållen d. $\frac{2}{4}$ 1863, och dessutom 2 st., SUNDSTRÖM. Vid Hävringe, Södermanland, erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1853 och d. $\frac{2}{4}$ 1860 av LUNDQVIST, SUNDSTRÖM.

I trakten av Kalmar, enl. KRAMER, ofta om vintern, TISELIUS. På Gotland en gång erhållen under vintern, KOLMODIN. Stundom under vintern vid NÖ. Skånes Östersjökust, fångad med ljuster vintern 1843—4; även senare en och annan erhållen, WALLENGREN, 1849. I Öresund fåtalig. Vid Lomma sällsynt, erhöles senhösten 1858 i fisknät, ÅSTRÖM. Erhöles vid Malmö d. $\frac{1}{2}$ 1858, enligt meddelande av EURENIUS. Vid Ystad under vintern 1830—31 i mängd. De försvunno på våren. Under hösten 1831 en och annan spridd i Skåne, mest på åar och insjöar, NILSSON; vid Ystad d. $\frac{1}{2}$ 1833, EURENIUS.

På Jutlands V. kust sällsynt under senhösten och vintern, TEILMANN. Hvarje vinter vid Ö. kusten i ringa antal, FABER. Träffad vid Veile, i Lilla Belt och vid Helsingör i synnerhet om hösten, stundom talrik, KJÆRBÖLLING. Vid danska öarna fåtalig.

Vid Slesvig och Holstein träffad från medlet av okt. till medlet av maj; vid V. kusten ej sällsynt efter starka stormar; vid Ö. kusten sällsyntare. En och annan vid sött vatten, ROWEDER. På Helgoland erhållen i full drägt, SCHLEGEL; ej sällsynt, men fåtalig och nästan årligen.

I Ostfinmarken om vintern till april; å Ishavets fjordar i

små flockar under okt. och nov., SCHRADER; endast under vintern, men då i mängd, MALM. Träffad ensam på flere ställen i N. delen av Botniska viken; i Uleåborgstrakten stundom om sommaren; en unge en gång funnen der. Oftare träffad i Helsingforstrakten, Melkö och Borgå skärgård, PALMÉN m. fl. Ej funnen i Östersjöprovinserna. — I Ishavet talrik, uthärdar mycket stark köld. Träffas på drivis i Karahavet. Vid Novaja Semlja, v. HEUGLIN. Å södra delen av Novaja Semlja sparsam, ej träffad der häckande av NORDENSKIÖLD. Vid Kamtschatka, PALLAS.

På NÖ. kusten av N. Amerika; drar om vintern söderut och är tillfällig vid mellersta Förenta staterna, LAWRENCE.

Alkekungen är mera stannfogel än egentlig flyttfogel. Drar dock söder ut under vintern, men icke till följd av brist på föda, så framt icke isen lägger sig, utan undan för denna och väderdrives även utom sitt vinterområde samt träffas, fastän sällan, såsom vi sett, i det inre av länderna. Han kan motstå köld och storm, men behöver öppet vatten. Han sover på oceanen med näbbet under skulderfjädrarna; klättrar på stränderna i stenrösen; dyker med tillhjälp av vingarna, kan stanna 1—2 minuter under vattenytan. Flykten är mycket snabb.

Lätet är pipande 'giv try hy hy' eller 'allk se e e e'. Säges vara, utom vid häktiden, stum, likasom fallet är med *U. Brünnichi*, *U. troile*, *Alca torda*, *Larus tridactylus*, *Carbo cormoranus*, *C. graculus*, således foglar, som icke äro flyttfoglar i egentlig mening. — Lätet synes ofta vara av vikt vid flyttningen.

Födan utgöres av krustacéer, *Crangon*, *Palæmon*, *Mysis* m. fl., som leva på eller nära vattenytan. Exkrementerna bliva av Krabborna röda.

Häckar vid öppna havet. Vid långvarig köld försenas äggläggningen; den vanliga tiden därför är (på Grimsö?) i medlet

av juni, FABER; lägger endast ett ägg. Båda makarna ruva och hava 2 ruvfläckar, en på hvardera sidan av magen. De, som icke ruva, tillbringa hela dagen på havet, men komma om aftonen till häckplatsen och hvila på stenarna, under hvilka makarna ruva. Ruvningstiden varar, enl. FABER, 24 dygn. Båda föräldrarna skaffa föda åt ungen. Fiender har han i alla rovfoglar, större Måsar och Hajar.

Då de på häckplatserna hålla sig tätt tillsamman, är jagten å dem lätt. En av manskapet på skeppet Alexandra sköt d. $\frac{8}{10}$ under 76° n. br. i ett skott 32 st. ur en flock; d. $\frac{15}{10}$ sköto 3 man $\frac{1}{2}$ ° sydligare av en skara 1,263 st. Köttet smakar fisktran, äggen smaka mindre fisk; bådaderna förtäras av grönländaren. Är ofta sjöfarande i nordn till nytta. På SV. Island ville man gerna hava en uppstoppad Alkekung, emedan den skulle medföra lycka i fiske.

Rotges MARTENS, Reise, 1675, 61. ANDERS., Isl. 1746, 176. KLEIN, Prodr. 1750, 148.

Mergulus melanoleucos WILL., Orn. 1676, 261, Tab. 59. RAY, Syn. 1713, 125. STEPH., Shaw. Gen. Z. XIII 1826, 34. THOMPS., Irel. III 1851, 218. *Columba grænländica* ALBIN, 'Av. 1731'; Ois. par DERHAM, I 1750, 71 (90), Tab. 85.

Uria minor BRISS., Orn. VI 1760, + *Alca candida* 73.

Plautus Columbarius s. *Columba grænl. min.* GUNN., Trondh. Skr. I 1861, 261, Tab. VI.

Alca alle L., S.N. X 1758, 131; Fn. II 1861, 50; S.N. XII 1866, 211, MÜLL., Prodr. 1776, 17. GM., L. S.N. 1788, 554 ['Alce' err. typ.]. SAB., Trans. L. S. XII; Isis 1826, 98. SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 20 m. fl.

Uria alle PALL., Zoogr. II 1811, 369. FABER, HOLBØLL m. fl.

Cephus nain LESS., Traité d'Orn. 1831, 639.

Mergulus alle SELBY, VIEILLOT, Analyse d'Orn. 1816, 66; Dict. XX 209; Gal. d'Ois. 1825, 237. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 213. FABER, Hochn. Vög. 1826, 314.-7. BREHM, Isis 1826, 985; V. D. 1831, 993 + *M. arcticus* l. c. 994. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 386. AUDUB., Syn. 1839, 347. KEYS., Bl., Wirb. E. 1840 n. 443. DE SEL., Fn. Belg.

1842, 159. SCHLEG., Rev. 1844, CVIII. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 212; Fn. 1877, 324. NAUM., V. D. XII 1844, 553. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1849, 205; Tent. 1872, 137; Öfv. V. A. F. 1874, n. 3, 22. WALL., Öfv. V. A. F. 1849, 311-2. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 56; Danm. Fugl. 1852, 411. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 97. REINH., Vid. Medd. 1853; J.f.O. 1854, 442. LLOYD, Ant. II 1855, 205. NILSS., Fn. II 1858, 555. ÅSTR., Lomma 1859, 22. LAW., B. N. Am. 1860, 918. H. C. MÜLL., Vid. Medd. (1862) 1863; 49. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 112; 1864, 408; J.f.O. 1863, 383. COLLETT, Krist. 1864, 229; Vid. S. Forh. 1868, 193. LAY., Ibis 1867, 247. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407; Borkum 1869, 370. SUNDSTR., Örebro (1868) 1869, 26; Bih. V. A. H. I 1872, n. 4, 44. BORGG., Nordd. 1869, 139. GILLET, Ibis 1870, 308. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 86, 90; Ibis 1872, 64. GODM., Ibis 1872, 224. COUES, Key to N. A. B. 1872, 343. CED., Jägarf. tidskr. 1873, 22; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 672; J.f.O. 1876, 65. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. DRESS., B. E. 59, 60, 1877. E. v. Hom., Reise 14. NORDENSK., Vega 1 1880, 103-5.

Alca, Havtirdill OLAFS., Isl. II 1775, 201, Tab. 35.

Halkion FABER, Hochn. Vög. 1826, 321 B. 'Grönl.' nec Græc.

Cephus alle SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 358.

Arctica alle GRAY, List. Gen. 1841, 89. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 158. REINH., Rink. Grönl. 1857, Sep. 18; Ibis 1861, 16. COLLIN, Skand. F. 1876, 738.

Var. *alba* BRÜNN., Orn. MÜLL., Prodr. 1776, 17. FABR., Fn. 86 a.

Pederdrikker GUNNER, Trondhj. Skr. I 261,-8, vide supr.

'Alkeknot' Bohuslän enl. MALM.

Det ovan anförda namnet Halkion har sannolikt inkommit till Island med presterna.

Släktet STARIK, *Phaleris* TEMM.

Näbb kort, hoptryckt; näslock naket, tars nättecknad.

Av detta släkte har endast ett exemplar träffats i Europa, neml. det här nedan beskrivna. Arten tillhör egentligen icke Europas foglar.

208 a. STARIK, *Phaleris psittacula* (PALLAS).

Näbb rödt utan tvärfårer; övre ögonlocken med hvit fläck; tinning med ett från ögat ned- och bakåt gående hvitt streck.

1. Enligt PALLAS.

Huvud framåt utdraget; näbb rödt, ovalt; näbbås skarp; överkäken vidgad, med konvexa färade kanter, spets urnupen; underkäken uppåt böjd, klolik, undertill med fåra. Näsborrar låga, genomsigtiga, parallela med och nära näbbkanterna; näslock från ansigtsranden till midten av näbbets sida, rödt, bredt, platt. Ögon små. Näbbrot förlängd, fjäderklädd. Huvud svart; övre ögonlockets midt hvit. Tinning med hvitt streck av borstlika fjädrar. Framhals hvit; sidhals grå; halsrygg och rygg svarta. Stjert svart, kort, når vingspetsarna, nästan tvär; stjertpennor 7 par. Bröst hvitt; mage hvit. Vingar svarta; handpennor 10, de yttersta längst; armpennor 16; tår i torrt tillstånd smutsgula, simhinnor bruna.

2. *Vinterdrägt*, medlet av december 1860, Jönköping.

Då jag förgäves sökt få se fogeln, kan jag icke derå lemna någon närmare och tillfredsställande beskrivning. Enligt den uti Svenska Jägarförbundets tidskrift meddelade plansch, hvilken, att döma efter en av PALLAS lemnad, synes vara ganska god, är näbbet efter torkning ljusbrunt, fjäderklädnaden å övre ögonlocken och strecket bakom ögat hvitt; huvud för övrigt och övre delar gråsvarta med ljusgrå (vid förstoring möjligtvis hvita) bräm; undre delar hvita; sidor med grå fläckar. Här nedan uppgivna mått n:o 2 enl. FR. WAHLGREN. Exemplaret eges av Hr Jägmästaren SANDBLAD i Tenhult.

	<i>M</i>	1	2
			m.m.
Längd från hjessan till stjertspetsen	—	—	236
Näbb, längd till pannan	7½"	—	—
» » » munvinkeln	—	—	24
» höjd	—	—	12
» » överkäkens	4½"	—	—
» » underkäkens	2½"	—	—
Näbbets bredd vid midten	—	—	6
Vingens längd, direkt	5" 10"	—	—
Tars	1" 1"	—	25
Mellantå med klo	1" 7½"	—	40
Innersta tån	1" 3"	—	30
Yttersta »	1" 6"	—	38

[Ägg. ?Långsträckt, stort, smutsigt hvitt eller gult med svarta eller umbrabruna prickar. Längd 2" 5"—2" 6". Bredd 1" 5"—1" 6", enl. STELLER. PALLAS säger dock senare, att äggen tycktes vara av Grissla.]

Fogelns hem är de nordligaste trakterna av Stilla oceanen. På havet vid Kamtschatka och i synnerhet å öarna vid NV. Amerika talrik, STELLER, Kurilerna, LAWRENCE. På öarna åt Japan, enl. BECHSTEIN, som framställer fogeln efter PALLAS.

Den uppehåller sig om dagen flockvis på havet, men avlägsnar sig ej långt från öarna utom tillfälligtvis i följd av storm; söker land hvarje afton och döljer sig i stenrösen på stranden. Är mycket orädd och anses för mycket dum.

'Lägger ett ägg i medlet av juni, gamla stilen, och utkläcker det på den kala klippan eller på stranden utan bo.' Denna uppgift kan dock icke anses säker, då den synes gälla en Grissla, likasom den förut nämnda beskrivningen å äggen.

Fångas av infödingarna på det sätt, att de sätta sig på stranden om aftonen och avvakta foglarna, hvilka i mörkret krypa in i deras pelsar. Flyger stundom i mörkret ombord och kan då tagas med händerna, hvilket några gånger hände STELLER, och derav sluter man till, att land är nära, PALLAS. Köttet är hårdt och svart; fogeln kan svårligen plockas, utan skinnet drages av, om den skall tillagas. [?Äggen sägas vara goda.]

Mergus marinus, Starik STELLER, N. Comm. Petr. IV 426, Tab. 30, f. 25, 26.

Alca psittacula PALLAS, Naturg. merkw. Thiere V 1776, 22, Tab. 2, f. 5;

'Spicil. Zool. V 13, Tab. 2, 5, fig. 4, 6'. GM., L. S.N. 1778, 553.

LATH., Ind. II 1790, 794. LATH., B., III, II 1798, 288, Tab. 101, 8.

Lunda psittacula PALL., Zoogr. II 1811, 366.

Phaleris psittacula TEMM., Man. I 112'. SHAW, STEPH., Gen. Z. XIII, I

1826, 44. F. W(AHLGREN), Jägarf. Tidskr. 1867, 108 plansch. SUNDEV.,

Ibis 1869, 221; Tent. 1872, 137. HOLMGR., Skand. Fogl. II 1871, 1030.

COUES, Key 1872, 341-2. SUNDSTR., Fn. 1877, 192. [nec *Phaleris*

ARIST., nec Græc. al.]

Ombria psittacula ESCHSCHOLTZ, Zool. Alt. (Kotzebues Zweite Reise) IV 1831,

3, Tab. 17. 'CASS. in Bd., 910'. BRANDT, Bull. Ac. S:t Pét. II 1837,

348; VII 1869, 237. LAW., B. N. Am. 1860, 910.

Simonorhynchus psittaculus SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 24. COUES, Proc.

Ac. Phil. 1868, 36.

'Starik KRASCHENNIKOFF, Kamtschatka, Übers. p. 192.'

Starik betyder gubbe.

Fam. 4. Lommar, *Eudytoidea*.

Näbb temligen långt, smalt, spetsigt; näsborrar på midten av näbbets höjd framom den fjäderklädda näbbroten. Hals långsträckt med korta fjädrar; tår 4, framtår med, men baktån utan simhud. Stjert mycket kort, avrundad.

Släktet LOM, *Eudytes* ILLIGER.

Detta släkte, det enda i familjen, har även blivit kalladt *Colymbus*, hvilket namn dock förut blivit användt för Doppingar och är därför icke här användbart.

Cf. SUNDEV., Meth. Nat. pag. XXVII—XXIX, LXIV, 138.

209. SMÅLOM, *Eudytes septentrionalis*.

Colymbus septentrionalis, pl. LIII, fig. 1.

I sommardräkten framhals rödbrun; i vinterdräkten övre delar med små hvita fläckar. Längd 625—685 m.m.; tars 72—80 m.m.

1. *Hane*, vinterdrägt, januari 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb blågrått; spets grå; näsås gråsvart. Käksidor nästan trinda; käkkant rät; munvinkel grå. Huvud ovan och tinning gråsvarta med hvitt bräm; övre ögonlock grått; undre ögonlock hvitt; ögonvrå ovan gråsvart med hvitt bräm, nederst vid käkkanten ett från näsborrarna gående hvitt band; huvudets sidor hvita med grå spetsfläckar; kindtrakt, undre käkkanten och haka hvita. Framhals hvit, ofvan med brungrå spetsbräm och täckta spolstreck; sidhals ovan grå, nedtill hvit med svarta spolstreck; kräva hvit; nacke och halsrygg svartgrå, nedtill med hvita brämfläckar på sidorna om spetsarna nära fjäderkanterna. Rygg och skulderfjädrar gråsvarta med sneda hvita brämfläckar i ut- och infan utom å de längsta; kors och övre stjert-

täckare svarta med svaga små brämfläckar, de längsta av stjerttäckarne brunsvarta utan fläckar. Stjert avrundad, kort, brunsvart; stjertpennor 10 par. Bröst hvitt, glänsande; mage hvit, på hvarje sida om anus ett bakåt bågformigt band av grått bräm; undre stjerttäckare hvita med brungrått bräm, de längsta brungrå med eller utan hvita flammor; slaksida brungrå. Vingar svarta; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor: 1 liten, svart, stora 10; armpennor 16, de inre med smala brämfläckar; armbågspennor 7, svarta, 1 > armpennorna; handtäckare svarta, handkanttäckare vitfläckiga; armtäckare även de mellersta med hvita brämstreck; kanttäckare brunsvarta med svart bräm; undre handtäckare hvita, de yttersta utåt vitgrå, de övriga med grå spolfläckar nära spetsarna; undre armtäckare hvita med inåt tilltagande grå fläckar, de innersta grå, de mellersta hvita, de små med svartbruna spolstreck och spoltrakter; undre kanttäckare inåt från och med armvecket svartbruna med hvitt bräm; undre överarmtäckare hvita, de längsta med gråbruna spolar och spetspolfläckar. Fötter fram- och inåt perlfärgade, vid lederna gråsvarta, utåt svarta; skenben fjäderklädt till hället. Tars hoptryckt, framtill och tarssula skarpa, sköldar små; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, framtill mot klorna rödgrå, simhud vid tår och kanter svarta, för övrigt röda; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, 1 kort, hoptryckt, spetsig, 2—4 platta, 3 bredast, violetta, spetsar svarta. — Testes cylinderformiga, små, svarta, baktill röda.

2. 2 mars 1843, Öresund.

Näbbets höjd vid näsborrarnas bakkant 15 m.m.

3. *Vinterdräkt*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb blågrått; näbbås gråsvart; underkäkens spets nedtill kullrig, bågformig. Huvud ovan gråsvart med en liten hvit fläck på hvarje sida om fjäderspetsarna; ögonvrå likaså med nedåt åt ögat tilltagande hvitt; huvudets sidor och haka hvita. Fram- och sidhals samt kräva hvita; nacke och halsrygg svartgrå med nedåt tilltagande hvita fläckar, en på hvarje sida om fjäderspetsen. Rygg och skulderfjädrar = n. 1; kors svart med hvita, mindre fläckar; övre stjerttäckare svarta, till en del vitfläckiga. Stjert avrundad; stjertpennor svarta, de inre med spetskanter, de yttre med spetsfläckar hvita. Bröst hvitt; sidor med svarta fjädrar med hvitt inbräm och hvita med svarta spoltrakter; mage hvit, på båda sidor om anus ett svartgrått, smalt band; undre stjerttäckare hvita, de större grå, hvitpetsade. Vingar spetsiga, svarta; handpennor stora 10; armtäckare, de större med hvita sidospetsfläckar; undre handtäckare hvita, utfan med grå spetsfläck, de yttre i utfan grå; undre armtäckare hvita med inåt tilltagande grått, de mellersta hvita, de små med grå spoltrakter; undre kanttäckare hvita och gråbruna; undre överarmtäckare långa, dels hvita med gråbruna spolband, dels gråbruna med hvita brämfläckar. Fötter grå, utåt svarta, vid lederna gråsvarta. Tars

starkt hoptryckt, framtill med små sköldar; tarssula skarp; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; simhud gulgrå, vid tårna gråsvart; klor nagelformiga, violettgrå med svartgrå spetsar.

4. *Hane, vinterdräkt*, 4 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb gråsvart ända till rödaktigt, spets gråhvit; mungipor grå; näbbås avrundad. Kätkanter inböjda; överkäkens svagt bågböjd; underkäkens rät; pannvinkel spetsig. Näsborrar långa, låga. Huvud ovan svartgrått, undertill hvitt, gråfläckigt; haka hvit; framhals hvit med grå botten; nacke och halsrygg gråsvarta. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare svarta med små, hvita fläckar. Stjert avrundad; stjertpennor 6 par, gråsvarta med hvita spetsar. Bröst hvitt; sidor svartgrå med hvita fläckar; mage hvit; undre stjerttäckare hvita, de främre med grå fläckar; slaksida hvit med stora svarta fläckar. Vingar spetsiga; handpennor: 1 liten, stora 10, svarta; armpennor 16 svarta med hvita spetsar; armbågspennor 3, svartgrå med hvita spetsar; handtäckare svarta, de små med små hvita fläckar; armtäckare gråsvarta med hvita spetsar, de mellersta vitfläckiga; kanttäckare grå; undre handtäckare hvita mot spetsen med grå fläckar, de yttersta ljusgrå med hvita spetsar; undre armtäckare hvita med ljusgrå fläckar mot spetsen, de mellersta hvita med grå spolfläckar; undre kanttäckare grå; undre överarmtäckare långa, hvita med stora grå spolfläckar. Fötternas utsida svart och insida rödbrun; vadtäckare grå med hvita fläckar; skenben fjäderklädt intill hället. Tars hoptryckt, framtill och tarssula skarpa; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, platta, den mellersta inåt utbredd.

5. *Hane, sommardräkt*, 4 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb svart med käkarnas sidor kullriga, spetsarna nästan koniska; näbbås från näsåsen, som är nedtryckt och räfflad, svagt bågböjd. Kätkant rät, mot spetsen något nedsänkt, mycket indragen; överkäken endast bak och framtill svagt överskjutande underkäken, bägge stå vid midten kant i kant mot hvarandra. Pannvinkel spetsig, bakåt riktad. Näsborrar smala, vågräta, käken nedom dem utskjutande; näslock med en bakom midten nedskjutande spets. Huvud grått, hjessa svart; framhalsens övre större del kastanjebrun, i botten grå, nedtill grå med hvitt bräm, vid själva spetsen smalast; sidhals blågrå nedtill med hvita sidobrämm; kräva i midten hvit, åt sidorna hvit med svartgrå spoltrakter, ytterst svartgrå med hvita fläckar vid sidorna om själva spetsen; halsrygg svart med hvita sidobrämm. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjerttäckare svarta. Stjert kort, avrundad, svart; stjertpennor 10 par. Bröst hvitt; sidor gråsvarta; mage hvit, bakerst på tvären med svartbruna fjädrar; undre stjerttäckare: de längre svarta, de kortare svarta med hvita spetskanter, hvita med grå spoltrakter och hvita åt roten grå; slaksida svart. Vingar spetsiga, smala, ovan svarta, undertill hvita och grå; tumvinge

med 4 fjädrar, liten; handpennor: 1 liten brunsvart, när 90 m.m. från handleden, stora 10: $1 > 2 > 3$; armpennor 16; armbågspennor 6, något utåt böjda: 1 = innersta armpennan; alla övre täckarna av vingens färg; undre handtäckare: de yttres utfan och spoltrakt grå, infan för övrigt hvita, de inre hvita vid spetsen med grå spolfläck, de innersta hvita; undre armtäckare svartgrå, de inre med hvitt i infan, de mellersta och större hvita med grå spolar och spoltrakter, de mindre hvita; undre kanttäckare grå; undre överarmtäckare långa, brungrå med hvitt bräm. Fötter betydligt bakåt: hälen utanför stjertroten; skenben fjäderklädt till hället. Tars hoptryckt, framtill och tarssula skarpa, likasom tårotkanterna, 1 tån med simhud, tårnas sidor med små platta sköldar; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, simhinnor utskurna, å 1 till 2:dra tåns rot; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, grå, räta, platta, 3 bred, bredden = halva längden, inåt kullrig jemn, utkanten å alla med långsgående fåra, 1 smal, spetsig.

6. *Sommardrägt i börjande ruggning*, 29 oktober 1876, Kalmar, F. BERG.

Näbb rödsvart; överkäkens spets rödgrå. Huvud mörkgrått; hjessa med svarta fjäderspetsar; ögonvrå, kind och käktrakt med inblandade hvita fjädrar; framhals upptill rödbrun, nedtill hvit med svartgrå, mest täckta spolstreck; sidhals mörkgrå, nederst skarp med hvita brämtvärfläckar; kräva hvit; nacke och halsrygg svarta med hvita sidobrämer. Rygg, skulderfjädrar och kors brunsvarta med gråbruna kanter och nästan bortnötta hvita bräm-

fläckar; övre stjerttäckare svartbruna, spolar svarta. Stjert brunsvart med svarta spolar och gråbruna spetskanter. Bröst och mage hvita; sidor gråsvarta, till en del med hvitt infan, de understa hvita med gråsvarta spolband; gump hvit med ett gråsvart tvärbälte; undre stjerttäckare brunsvarta, de längsta nå stjertspetsen, de kortare med hvita, nötta spetsar, de minsta till en del hvita; slaksida brunsvart. Vingar brunsvarta; tumvinge med 4 fjädrar svarta, 1 i infan mörkbrun, de övriga med hvita kantfläckar; handpennor: 1 nästan $= 2 > 3$; armpennor med spetsens inkant hvit; överarmpennor stora, av vingens färg; handtäckare brunsvarta med smala, nästan bortnötta kantfläckar, de små med hvita kantfläckar; armtäckare brunsvarta, de mellersta och kanttäckarne med hvita kantfläckar. Fötter utåt svarta, inåt blågrå, vid lederna gråsvarta; vad utan smalben, utåt brunsvart, undertill hvit; skenben fjäderklädt till hället; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, grå och svarta, simhud längs midten grå, vid tårna svarta, den yttre mera uringad än den inre.

7, 8. *Dundrägt*, Grönland, Vet.-Inst.

Näbb blågrått, kalkspets låg och, likasom näbbspetsarna, gråblåhvit; näslock nakna. Käkkanter hvita, något intryckta. Mungipor hvitgrå. Näsborrar låga. Undre delar svartgrå. Fötter utåt svartgrå, inåt hvitgrå; simhud svartgrå, längs midten hvitgrå; klor hvitgrå.

9. *Dundrägt, hona*, 23 juli, Jemtland, MEVES.

Näbb svart, båda spetsarna blågrå; näsås sluttande; överkäken nedböjd;

Nº	1 ♂	2	3	4 ♂	5 ♂	6	7 p.	8 ♂ p.	9 ♀ p.	10 j.	11 j.	12 j.
Längd.....	670	640	685	605	674	625	166	c. 180	—	599	620	614
Huvudets längd	124	—	126	—	126	115	41	44	—	116	121	125
Näbb, längd till pannan	50,5	—	49,5	58	53,5	46,5	10	12	20	52	52	53
» » » munvinkeln	75	84	79,5	81	84	70	22	23,5	35	74	79	78
» » från spetsen till näsborr.....	38	—	39	—	41	35	7	7,2	14	37	38	38
» höjd vid roten.....	15,8	—	16	16	17	13,2	7	7	8	14	13,5	13
» » » näsborrarna	11,5	—	13,5	12	13	10,5	6	6	3,5	11,5	11,4	11,4
Gapets bredd	23	—	25,5	22	24	22	11	11,5	—	22,5	26	27
Näbbets bredd vid näsborrarna	8	—	8,5	—	—	7	4	4,2	—	7	7,6	7,6
Underkäkens spets, längd	20	—	24,5	—	23	20	4	4,5	—	25	22,7	26,2
Näsborrar	8,5 × 1,8	—	9 × 1,5	8	8,5 × 2	8 × 1,8	2 × 1	2,8 × 1	3	9,5 × 1,6	9 × 2	9 × 1,5
Vingens längd, direkt.....	265	288	280	275	280	261	30	33	—	261	266	270
Vingbredd.....	1045	1072	1060	820	1080	1045	142	170	—	1020	1070	1046
Tumvinge	95	—	88	—	98	84	—	—	9	88	88	91
Stjert, längd.....	60	—	60	63	60	60	—	—	—	60	55	59
Stjertspets bakom vingspetsarna	41	25	42	—	45	32	—	—	—	20	24	15
Tars	80	70	72	73	76	73	23	28	41	70	72	73
Mellantå med klo	86	82	83	86	89	80	22 + 4	25 + 4	40	77	81	82
Första tån.....	18	15	19	17	17	18	—	—	—	15	17	18
Andra »	78	68	68	73	75	—	—	—	—	67	70	69
Fjerde »	100	90	91	93	92	—	—	—	—	85	83	86

Näsborrar ovala, framåt avsmalnande; näslock naket; näsgrop djup, när framom näbbets midt; iris 'rödbrun'. Huvud ovan mörkbrunt; huvudets sidor och hals gråbruna; halsrygg något mörkare, övre delen av kroppen och stjerten mörkt gråbruna, undre delar ljus gråbruna. Fötter svarta.

10. *Ung*, 1876, Grönland.

Näbb svart, näbbås vid roten något platt, gråhvit, perlfärgad; underkäken mot spetsen svartgrå; munvinklar och gap svarta. Fötter utåt brunsvarta, inåt blågrå; tår och klor blågrå.

11. *Ung*, 1876, Grönland.

Liknar n. 10. Underkäken svart, enfärgad; klor hvitgrå, spetsarna gråblå.

12. *Ung*, 1876, Grönland.

Liknar n. 10.

Ägg. Glänsande, ovata, utdragna, finkornigare än *E. glacialis* och *arcticus*, knölar spridda; olivbruna, fläckar bruna och svartbruna, vanligtvis små, spridda.

1. Grönland. Olivbruna, fläckar större och mindre, spridda.

2. Juli 1870, Spetsbergen. Mörkt olivgröna, fläckar medelstora, brunsvarta.

3. Island, BENZON. Olivbruna, fläckar små.

4. 1865, Färö, BENZON. Olivgråbrunt; fläckar talrikast å tjockändan, svartbruna.

5. 14 juni 1866, Muonioniska, KNOBLOCK. a glänsande.

6. 16 juni 1866, Samma ställe. Olivbruna, matta; fläckar små, svarta, talrikast å basen, hos a starkast.

7. 1872, Jockmock, CNATTINGIUS. Färg ovanlig; olivgrått, glänsande, fläckar små, talrika å basen, för övrigt få.

8—11. Enl. WESTERLUND.

8, 9. Tromsö.

10, 11. Versrum, Småland.

12—14. Meddelade av LAMPA. Olivbruna, småfläckiga.

12. 1878, Torneå Lappmark. a glänsande, spetsigt; b nästan ovalt, mindre glänsande, olivgråbrunt; knappt kull.

13. 20 juni 1878, Lappland.

14. 15 augusti 1882, Umeå. Fläckar störst och talrikast å tjockändan.

15. 5 juni 1869, Dubno. Ovalt, ej utdraget. Olivbrunt, småfläckigt.

16. Ekaterinenburg, Ural. Mörkbrunt; fläckar och korta krumelurer talrika.

ANDERSSON omtalar år 1746 från Grönland Lommar, som möjligtvis voro av denna art. Träffas i synnerhet vid sött vatten, mera sällan på havet vid Grönland; kommer i slutet av apr. eller början av maj, drar åt söder i sept. och okt., vanligtvis inväntande första jemna snöfall i bergen eller vattnets tillfrysande. Förtär *Salmo*, *Carpius*, *Gasterosteus aculeatus* och annan småfisk; *Cancer stagnalis*, å havsstranden Långstjertade Kräftor. Läger ägg i juni, FABRICIUS, 1780. Allmänare och talrikare än *E. glacialis*, häckar på Grönland och Island, FABER. Är mycket all-

	N ^o	1	2	3	4	5 a	b	6 a	b	7	8	9
Äggets längd		73,7	71,1	71,8	71,6	78,4	75,9	76,4	73,5	77,3	66,5	80
» bredd		43,5	43,3	49	42,6	44,7	45,7	45,2	46	44,9	45,5	45
» spets.....		30,2	27,8	28,8	29	33,7	30,2	31,2	27,5	32,4	21	35
» reduc. längd		1,69	1,39	1,59	1,68	1,75	1,66	1,69	1,6	1,72	1,46	1,77
» rektangel		3206	3079	3812	3050	3504	3469	3453	3381	3471	3026	3600

	N ^o	10	11	12 a	b	13 a	b	14 a	b	15	16
Äggets längd.....		75,5	72	77,5	70,8	78,4	77,6	72,8	72,4	72,3	82,8
» bredd.....		47	49	45	45	48,2	48	47,3	46,9	48,2	47
» spets.....		28,5	23	32,5	25,8	30,2	29,6	25,5	25,5	24,1	35,8
» reduc. längd		1,6	1,47	1,72	1,57	1,63	1,62	1,54	1,54	1,5	1,76
» rektangel.....		3585	3528	3488	3186	3779	3725	3443	3396	3485	2892

män både i mindre bergsjöar och i sjöar på öar och i dalar; synes sällan långt från havet, hvilket den besöker oftare än *E. glacialis*; kommer i början av maj, och i början av nov. ses en och annan i vikarna, HOLBØLL. Häckar även å vestra kusten, NEWTON, DRESSER.

På Island fångas han stundom i nät i Myvatn, OLAFSEN, 1775. Om våren vid stranden och i fjordarna; på insjöar under sommaren, häckar, MOOR. Ej sällsynt, kommer till sydlandet d. $\frac{1}{4}$ — $\frac{11}{4}$, FABER. Har sitt bo än på nakna marken, än med bädd av vass eller hästgödsel vid vattnet; hade ägg d. $\frac{8}{8}$, funna även d. $\frac{25}{5}$, KRÜPER. Ungarna äro flygga i slutet av aug. och följa då de gamla till havet. Bortflyttar i okt. från Island, FABER, 1826.

DEBES' Liom torde vara denna art, då han säger, att den häckar på Färöarna; skall, enl. DRESSER, der avtaga i antal. Kommer dit i medlet av mars; av deras olika läte spådde man nederbörd eller torka, LANDT. Bortflyttar i slutet av sept.; förtär små Gråsej och annan fisk; kommer i slutet av maj till fjellvattnen, der han häckar ytterst på stranden. Ägg funna d. $\frac{7}{7}$ nära fullruvade; trycker hårdt på äggen. Köttet ätes, men fogeln, såsom både skygg och seglivad, är svår att erhålla. Ungarna kunna genast dyka, H. C. MÜLLER.

På Spetsbergen häckar han till 80° 45' n. br., vid sött vatten, nykläckta ungar erhöllos d. $\frac{1}{1}$. Förtär *Apus*, enl. MALMGREN, NEWTON. Erhållen på Amsterdam-ön i aug. 1868; vid Mosselbay i juni 1873, SUNDEVALL.

I S. Varanger sågos 15 större och mindre flockar på samma dag flyga åt N. och NO., troligen åt Spetsbergen eller Novaja Semlja, COLLETT. I Finmarken, enl. LEHM, FABER. Allmänt häckande vid insjöar och på myrar, enl. meddel. av NORDVI. På Lofoten, BOIE. I S. Norges subalpina trakter och lågland, häckar

upp till ryska gränsen, DRESSER. Ett par bodde i nästan hvarje sjö i trakten av Bodö, F. och G. GODMAN, 1861. I Söndmör, STRÖM, 1762. På de låga öarna i Nordlanden fann ESMARK den i mängd. Vår och höst allmän i Kristianiafjorden, der den ej finnes om sommaren, RASCH. Flyttade mycket högt och under starkt skrik i flock om 80—100 st. d. $\frac{15}{5}$ och $\frac{20}{5}$ 1874 från V. mot N. eller NO., erhållen i övergångsdräkt d. $\frac{7}{7}$ 1834.

Kom till Enontekis 1841 d. $\frac{13}{3}$, 1842 d. $\frac{19}{9}$, 1844 d. $\frac{9}{9}$, 1845 d. $\frac{13}{3}$, 1846 d. $\frac{19}{9}$, i medeltal d. $\frac{13}{3}$, ÅNGSTRÖM. Förekommer ymnigt både i Muonioniska och i trakten av Kautokejno; lägger sina 2 ägg nära vattnet och har vanligen full kull d. 8—15 juni, enligt en anteckning av KNOBLOCK. I Torne lappmark, Vojmsjön ej sällsynt, Lomsjön; Åsele lappmark i slutet av juli, Lycksele, ZETTERSTEDT. I Torne lappmark ända upp i buskregionen. Sedd första gången vid Muonio kyrkoby d. $\frac{14}{4}$, ägg d. $\frac{1}{1}$, PALMÉN och SAHLBERG. Häckar vid Kwickjock eller i barrträdsregionen, LÖWENHJELM. På Storsjön temligen allmän, OLSSON. Horndals bruk, Dalarna, allmän, enl. meddel. av LUNDBORG. Vid Aspenström, Dalarne, THEORIN. I Krokum, Duved och Amsjön, OLSSON, 1882.

I trakten av Upsala häckade han här och der, MESCH. Häckade i Vallentuna socken, AV STRÖM; Stockholms skärgård, THUNBERG. En vägde 22 g(?), häckar i skogskärr, ÖDMANN.

I Ö. Södermanland sparsam och nästan uteslutande i insjöar; häckar i avlägsna skogssjöar. Häckar i trakten av Örebro, HÖGBERG, 1863; i Örebro län, men sällsyntare än *E. arct.*, SUNDSTRÖM. Häckar allmänt i Kils socken, LÖWENHJELM. Erhållen vid Finspong, enl. meddel. av LUNDBORG. Träffas i Norrköpingstrakten någon gång häckande, men långt sparsammare än *E. arcticus*. Under flyttningarna är den allmän, enl. meddel. av LUNDBORG.

I Bråviken talrik under flyttning; häckar i Norrköpingstrakten i små skogssjöar, LUNDBORG, 1864. Häckar allmänt i trakten av Karlstad, CEDERSTRÖM; vid Venern, HAMMARGREN. I Vestergötland sällsyntare än *E. arcticus*, GADAMER.

Utanför Fredrikshald sågos d. $\frac{14}{2}$ — $\frac{16}{2}$ många; allmän i Bohuslän från slutet av sept. till maj, W. v. WRIGHT. I N. Bohuslän under vintern ej sällsynt, CEDERSTRÖM; allmän under den kallare årstiden, träffad d. $\frac{30}{6}$ 1841, men 'ej' häckande, MALM. Erhölls i sommarträkt i Strömstad i slutet av juni 1875; häckade der 1878, vid Kornsjön 1879, HANSSON, 1880.

För Lommen (arten ej uppgiven, möjligen menas denna och nästa art) är ankomsttiden till Vexjö beräknad till d. $\frac{17}{7}$ efter 20 iakttagelser och med en vexling av '72' dagar samt d. $\frac{22}{10}$ efter iakttagelser med en vexling av '75' dagar, och d. $\frac{17}{7}$ under 11 år med vexling av 17 dagar, enl. GYLLENSKIÖLD. Häckar i Bolmen, NILSSON, och i andra sjöar. Vid Ö. Smålands kust ej sällsynt, TISELIUS. Erhållen d. $\frac{29}{10}$ 1876 i börjande ruggning i Kalmar av F. BERG.

Vid Öland temligen allmän under vintern, WESTERLUND. På Gotland under vintern här och der, ANDRÉE, talrik, WALLENGREN, eller åtminstone ej sällsynt, KOLMODIN.

Erhållen i Blekinge, enl. meddel. av RÄÄF. I Ljungby och Ivetofta, NÖ. Skåne, under vintern allmän, WALLENGREN. Erhölls torgförd i Lund d. $\frac{16}{2}$ 1844 tillika med en *Uria Brünnichi*, enligt en samtidig anteckning. Vid Lomma något allmännare än *E. arcticus*, ÅSTRÖM; erhållen der d. $\frac{9}{2}$ 1877. Gamla foglar erhållna vid Gerdslöv d. $\frac{1}{2}$ 1868, Svedala d. $\frac{23}{2}$ 1867, Falsterbo d. $\frac{13}{2}$ 1869, Trelleborg d. $\frac{12}{2}$ 1853, enl. meddel. av EURENIUS. Hane och hona skjutna nära Ystad d. $\frac{4}{2}$ 1880 i ren sommarträkt, hona vid Ystad

d. $\frac{19}{2}$ 1873, hane vid Ystad d. $\frac{17}{2}$ 1876, enligt meddelande av N. BRUZELIUS.

Omnämnas från Danmark av PONTOPPIDAN, 1765. Häckar i Danmark, enl. TEILMANN. Om vintern talrik vid danska kusterna, FABER; sällan i ren sommarträkt, KJÆRBÖLLING. Säges häcka, hvilket dock synes vara tvivelaktigt.

I Slesvig och Holstein, enl. FABER, talrik under vintern. Under okt. till medlet av maj ofta i stora skaror vid kusterna, besöker även större inre vattendrag, i synnerhet under höstflyttning, om vinter och vår fåtaligare, enl. ROHWEDER, av hvars yttrande synes som om den på Nordfriesiska öarna skulle vara sparsam. I Slesvig och Holstein 1876 regelbunden om vintern, kom d. $\frac{10}{10}$, Jahresb. Vid Husum togs några år före 1877 en fastfrusen i isen i Nordsjön; erhållen i maj 1879; år 1880, då isen genom vestlig storm bröt upp, drevo döda foglar av denna art till stranden; hvilket även skedde i medlet av febr., hvarav kan slutas, att han under vintern icke är sällsynt ute på havet. Vid Flensburg regelbunden om vintern 1880, d. $\frac{21}{11}$ en tagen, Jahresb.

Häckar vid sött vatten å Kola 1877, enl. meddel. av HENNING KINBERG. Vid Ladeinopole, Schuretskaja, mycket allmän, LILLJEBORG. I Finmarken allmän under sommaren, SOMMERFELT. Enare och Utsjoki. Häckar vid Ishavskusten, MALM. Kommer i medeltal d. $\frac{8}{2}$ till Kemi kyrka, dit den anses komma från Ishavet; kom till Utsjoki d. $\frac{17}{2}$; till Sodankylä och Enontekis d. $\frac{18}{2}$, FELLMAN, PALMÉN. Iakttagen vid Torneå d. $\frac{14}{6}$ — $\frac{16}{6}$, $\frac{4}{7}$ — $\frac{10}{7}$; kommer till Haminanlaks, Kuopio, i medlet eller slutet av apr. eller första hälften av maj; 1826 d. $\frac{29}{2}$, M. v. WRIGHT; bortflyttar i början av sept.; erhållen d. $\frac{30}{2}$ 1848; om sommaren vistas han mest uti mindre skogsträsk med dybotten och omgivna av kärr. Iakt-

tagen vid Uleåborg d. $\frac{1}{6}$ — $\frac{10}{6}$, $\frac{11}{7}$ — $\frac{27}{7}$, hördes från havet, J. v. WRIGHT; är der allmän, NYLANDER. Kom 1856 till Villmansstrand d. $\frac{10}{3}$, J. v. WRIGHT. Erhållen i Finland i nära full dräkt d. $\frac{28}{3}$ 1852, SCHLEGEL. I Finska viken, PALLAS. Vid Åländska öarna, PALMÉN.

Torgföres i S:t Petersburg mera sällan än *E. arcticus*, PLESKE, 1880. Även i Lifland och Estland sällsyntare än *E. arcticus*. Häckar i Lifland, MEYER. Erhållen på olika tider i Kurland, anses häcka, BESEKE. Östersjöprovinserna, SEIDLITZ, SCHWEDER. I Rysslands och Sibiriens norra trakter; Rysslands N. kust. I Arkangels guvernement, GOEBEL; unge i dundräkt erhållen i juli 1871, SCHLEGEL. Mycket talrik på öarna i trakten, häckar, ALSTON, BROWN. På myren vid Arkangel hade de ungar 1869; är allmän der och på Ladoga och Onega; mindre talrik i Centralryssland och Ural än *E. arcticus*, SABANEJEV, DRESSER. Den $\frac{1}{2}$ vid lägre Petschora, SEEBOHM, BROWN. I Umankretsen d. $\frac{10}{11}$ 1869 en årsunge; flyttar över Uman, GOEBEL. I S. Ryssland hvarken unga eller gamla sällsynta från nov.—april. I Astrakan en erhållen på hösten av HENKE, SEEBOHM. Om vintern i Kaspiska havet, PALLAS. Vid Obdorsk mycket allmän, FINSCH.

På Novaja Semlja, BAER. Häckar talrikt, DRESSER. Häckar i Matthew's strait, SPÖRER, v. HEUGLIN. På Jenisey ej fullt så allmän som *E. arcticus*; lätet, liknade barnskrik, hördes jemt under islossningen, SEEBOHM. Här träffad d. $\frac{7}{7}$ 1876, THÉEL. Lommar omnämnas av NORDENSKIÖLD från Jeniseys mynning och Dicksons ö. Häckar i Matotschin Scharr. Ungarnas läte 'vui vä', v. HEUGLIN. På Schtschutschja-floden allmän, men mycket skygg, FINSCH. Boganida och Taimyr allmän, v. MIDDENDORFF. Iakttagen å Amur d. $\frac{30}{3}$; å lägre Amurfloden och kusten, RADDE. Hos Orotschonerna och å övre Amur; träffades der d. $\frac{30}{3}$ 1857,

g. st., RADDE. Kamtschatka, STELLER, PALLAS m. fl. Okotska havets sydkust, v. SCHRENCK, 1860.

Vid Danzig under den kalla årstiden från höst till vår funnos unga foglar i mängd, gamla äro sällsynta, träffas här icke i full sommarträkt. En gammal hane i ruggning erhållen d. $\frac{10}{4}$ 1845; en gammal hane hade slutat rugga d. $\frac{5}{2}$ 1844; häckar ej; unga hanar ruggade d. $\frac{25}{2}$ 1851, BÖCK. I Schwerin på flyttning; en ung fogel med vanskapligt näbb fans på isen död d. $\frac{15}{4}$ 1859, v. PREEN. I Pommern vanlig på flyttning, HORNSCHUCH, SCHILLING. Vid dess strand om vintern, HOLLAND. Träffas stundom under vintern i Neu-vorpommern, QUISTORP; uppgives såsom regelbunden under flyttning, Jahresb. En och annan sågs vid Hiddensö d. $\frac{20}{3}$ — $\frac{29}{3}$, QUISTORP, och d. $\frac{12}{2}$ 1852, SCHILLING. Der och på kusten av Rügen under okt.—april; under de nämnda månaderna ofta i stort antal, TANCRÉ. Ems, ALTUM. I Mark, enl. SCHULZ, endast under kalla vintrar och vanligtvis unga foglar, men högst sällsynt i stränga vintrar, enl. VANGEROW. I Ö. och V. Preussen temligen talrik, RATHKE. I Dingelstadt, STRECKER. Nästan årligen i Eisleben, flyttar under lindriga vintrar i febr. och mars, M. SCHNEIDER. I Braunschweig en och annan under vintern; 1857 d. $\frac{25}{11}$ en ensam sjuk nedfallen; 1858 d. $\frac{4}{3}$ en erhållen, R. BLASIUS. I Altenkirchen erhållen i okt. 1876; år 1879 irrgäst. I Breslau erhållen 1876 i okt. efter föregående N. storm i slutet av nov. och början av dec., Jahresb. Sabor, TOBIAS. I nov. 1851 funnen utmattad vid Gotha, LUNGERSHAUSEN. Iakttagen i Münsterlandet om vintern, BOLSMANN. På Rhen, SCHEFFER, KLEIN, 1750. Träffad i trakten av Mühlheim vid Rhen, RUHL. I Arnsberg endast unga foglar någon gång under vintern, SUFFRIAN. I Neuwied på senhöst och vinter, å Rhen stundom redan i okt., BRAHTS. I Kurhessen på flyttning, SCHWAAB. I Niederhessen endast unga

foglar på flyttning, SEZEKORN. I Mittelfranken om vintern sällsynt, JÄCKEL. REY uppgiver, att den häckar(?) vid Halle a. S., hvilket dock är föga sannolikt. I Thüringen på flyttning sällsynt, HELLMANN. I Wetterau förekom en och annan ung fogel, JÄGER.

På lägre Bodensjön talrikare än *E. arcticus* under senhöst och vår. På Bodensjön mindre sällsynt, LEU; der och på Rhen, enl. STÖLKER, temligen talrik. Vid Memmingen en levande fångad d. $\frac{1}{11}$ 1857; i Allgau d. $\frac{22}{12}$, JÄCKEL. I Mindel eller Kamelthal en slagen under vintern 1843, LANDBECK. I S. Tyskland iakttagen d. $\frac{8}{12}$ 1844, v. HEUGLIN. I Schwaben och Neuburg unga foglar om vintern, sällsynt.

I Schweiz på Bodensjön erhållen i juli 1828 i ren sommar-drägt, SCHINZ; i Schaffhausen den talrikaste arten i släktet, mest unga foglar, GOELDLIN, 1879. I Mähren och Schlesien erhållen i sept. 1852, SCHWAB. Vid köld i Schweiz' sjöar, RIVA. I Genève-dalen endast om hösten, F.-BEAUMONT.

I Oberlausitz, TOBIAS; i Böhmen flere gånger, träffas under nästan alla år; i sommar-drägt d. $\frac{27}{4}$ 1843 och i maj 1839, A. FRITSCH; anses häcka, hvilket knappt är troligt. Erhållen i Sell vintern 1875—76; Werfen och Radstadt 1873, v. TSCHUSI. Unga foglar regelbundna på flyttning under senhöst och vinter i Galizien och Bukowina, ZAWADSKI. Erhållen i Österrike bland annat d. $\frac{29}{11}$ 1869, v. PELZELN. Den $\frac{6}{12}$ 1854 vid Ulm på Donau, K.-WARTHAUSEN. Vid Mariahof, Obersteiermark, erhållen d. $\frac{11}{11}$, $\frac{12}{11}$ 1863; iakttagen under senhösten 1871, HANF. I Tyrolen den vanligaste arten, unga foglar under vintern träffade, ALTHAMMER. I Cilli d. $\frac{14}{11}$ 1863 en ung fogel. I Oberreichsfeld och vid Mühlhausen unga foglar flere gånger träffade, STÖLKER. Iakttagen vid Kaschau d. $\frac{6}{10}$ och Rudolfswert d. $\frac{19}{11}$, K. FRITSCH. Flyttar hvarje höst med *E. glacialis*, i stort antal, Kronpr. RUDOLF. Om

höst och vinter på Donau och bergsfloderna; erhållen en vinter vid Trauch, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. Upptages av KORNHUBER bland Ungerns foglar. Transsylvanien, DANFORD, BROWN.

I Oldenburg sällsynt, enl. NEGELEIN; 1878 om vintern och regelbunden på flyttning. Vid Hamburg år 1878 regelbunden på flyttning, Jahresb. På Tysklands Nordsjökust och Hollands allmän under vintern. I Holland erhållen med full drägt d. $\frac{7}{11}$ 1838, i övergångsdrägt d. $\frac{3}{3}$ 1854, $\frac{19}{4}$ 1856, $\frac{4}{4}$ 1861, $\frac{29}{12}$ 1839, $\frac{4}{11}$ 1862, SCHLEGEL. På Borkum under stränga vintrar sällsynt, mest unga foglar. Håller sig på djupare vatten vid Rottum, v. DROSTE. I Friesland mindre sällsynt än *E. arcticus*; under vintern stundom vid V. kusten, ALBARDA.

På Hebriderna och Shetland under hela året, EDMONDSTON; talrik, men fåtaligare under häcktiden, SAXBY. År 1865 heter det, att han skall hava lemnat Shetland, är talrikare än *E. arcticus*, men omtalas från samma trakter i Storbritannien som Storlommen. Ej i Irland, enl. MORE, 1865; men på dess kust regelbunden under de 5—6 vintermånaderna, THOMPSON. Vid Skotlands kust under hela året, DRESSER. Torgföres ofta i London, YARRELL, JARDINE. I England allmän under hela året, om vintern i S. England, DRESSER.

I Belgien ganska sällsynt vid kusterna, i inre vattendrag nästan aldrig, DE SELYS.

I Frankrike sällsynt, alltid i vinterdrägt; även sällsynt inne i landet och i södra delarna. I dep. Eure & Loire erhöles en gång en ung fogel, MARCHAND, 1868, I Provence sällsynt under vintern, v. MÜLLER. Erhållen i trakten av Lyon, O.-GALLIARD. I Savoyen i ringa antal, men under alla vintrar och vanligen unga foglar, BAILLY. I Côte d'Or förekomma endast unga foglar, MARCHANT.

Åtskilliga sågos i Santanders hamn i nov., erhållen d. $\frac{1}{2}$, IRBY. I Portugal sällsynt om vintern, DE BOCAGE. Vid Gibraltar, IRBY. Om vintern oftare än *E. glacialis*, A. C. SMITH. Regelbunden om vintern; talrik mellan Gibraltar och Cadiz, SAUNDERS. Vid Albufera mycket sällsynt, endast unga foglar under sträng vinter, VIDAL. Om vintern i Spanien mindre allmän, bortflyttar på våren, CHAPMAN, 1884.

Vid Pirano flyttfogel; 1880 i sept. ej sällsynt, Jahresb. I Toscana sällsynt, SAVI. Flere erhållna vid Massaciuccoli och Fucecchio till museet i Florens; en av dem i nära full sommar-dräkt; en erhållen vid Villettri, GIGLIOLI, 1881. Är i allmänhet i Italien sällsynt, nästan endast unga foglar träffas, SALVADORI. Sardinien ej sällsynt, enl. BROOKE; men sällsynt vintertiden, enl. SALVADORI. Den enda art i släktet, som någon gång besöker Siciliens vattendrag, MALHERBE. Mycket sällsynt på Malta, SCHEMBRI, C. A. WRIGHT.

På Greklands kuster under vintern, dock endast unga foglar, talrik, såsom i Euboeas och Missolonghis laguner; har 'alltid' en knippa fjäder i magen, v. D. MÜHLE, 1844. På kusterna av Albanien och Epirus om vintern, POWYS. Träffad om vintern i Epirus, även enl. Lord LILFORD, ELWES, BUCKLEY. I Turkiet sällsynt, DRESSER.

N. Afrikas kust; i lägre Egypten sällsynt, en gång under vintern sedd, unga foglar träffade av v. HEUGLIN.

I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW, 1880. På kusten av Kaspiska havet om vintern i stort antal, SEEBOHM.

I Kina och Formosa om vintern, SWINHOE, OUSTALET. I Jan. 1865 i Hakodadi. I Japan, WHITELY, erhållen av DRESSER. Träffad i Hakodadi i jan. 1865, även i sommar-dräkt, SWINHOE. Allmän

på Yeddo, tillfällig i Tokio-viken, SWINHOE, BLAKISTON, PRYER. ?I övergångsdräkt d. $\frac{23}{4}$ 1858 i Amoy, SWINHOE, SCHLEGEL.

Om sommaren allmänt utbredd i N. Amerika; om vintern flyttande till Maryland, DRESSER.

Häckar i N. Amerikas polartrakter, SWAINSON; på Labrador, PALLAS, RICHARDSON. Hudsons bay, Mackenzie river, B. ROSS, BLAKISTON. I Labrador bygger han stundom av små stenar sitt bo 2—3 tum högt, AUDUBON. I Montreal i synnerhet hanar sällsynta på marknaden, HALL. Sällsynt till 74° n. br.; kom d. $\frac{4}{5}$, bortflyttade d. $\frac{12}{7}$. I Mackenzie river; sjön Nepigon, DRESSER. I Lake superior erhållen, CABOT. I Georgia, WHITE. Om vintern vid kusten av N. Brunswick och Maryland, DRESSER. I Illinois under vintern, RIDGWAY.

Vid Stilla havet från Orizona, COUES. Vancouver-ön, BROWN. Yukous mynning, DALL. Portage bay, Alaska, d. $\frac{26}{7}$ i stora skaror, G. HARTLAUB. Kaliforniens kust.

Vanligen ses han simmande i vattnet, sällan flygande; han simmar, dyker och flyger hastigt och väl, men rör sig på land klumpigt och med tillhjälp av vingarna; kan icke, enl. FABRICIUS, hålla ut så länge under vattnet som *E. glacialis*. Då han skall lyfta från vattnet, springer han på vattnet och flaxar med vingarna. Han flyger stundom ganska högt. Tål ej gerna andra i grannskapet, med undantag likväl av Tärnor, hvilka äro ytterst vaksamma och giva tillkänna påkommande fara.

Han säges flytta längre söder ut om vintern än de andra arterna; håller sig mest till havskusterna, men går även till sött vatten. Han har, enl. FABRICIUS, utmärkt syn, då han på långt håll igenkänner sitt bo. Flygande högt i luften skjuter han som en pil och snedt ned i vattnet till de sina. Säges kunna dyka omkring 150 steg i längd.

Hanens läte är 'karv a auv, ak ak', FABER; det är mycket starkt; 'kak kak', KRÜPER; 'kake-rä', enl. HOLLGREN, höres ganska långt och skall betyda nederbörd, hvarpå icke är att lita. Det höres sällan utom under häcktiden.

Förtär fisk, grodor, insekter m. m., tillfälligtvis växter; sväljer även grus och av sina egna fjädrar. I bergsjöarna på Island lever han av Foreller, FABER. Jagar fisk mot vattenytan till fördel för Måsar och Tärnor. Häckar vid insjöar. Boet utgöres av en grop med något gräs och säv, vanligen på en holme eller vid brädden av en liten insjö, sällan vid salt vatten. De två äggen ruvas hårdt, hvarunder fogeln har halsen utsträckt. Makarne äro hvarandra mycket tillgivna och båda ruva.

Dess fiender äro Korpar och Kråkor, som taga äggen.

Fogeln fångas stundom på krok med fisk till bete. Jagas på Grönland med kastspjut; fastnar i utlagda fisknät. Han är skygg och skyndar bort vid fara och dyker hastigt undan skott. Ätes på Grönland och även på andra ställen, ofta sedan han blivit flådd och kokt i hö. LANDT anser köttet godt. I FABERS smak var den icke, emedan den alltid har en tranig smak. Flådda och stekta med söt mjölk äro de användbara, men onekligen sämre än de flesta andra sjöfoglar.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus columbinus DENNY och *Nirmus frontatus* NITZSCH.

Inelvsmaskar:

Ascaris spiculigera RUD., i matstrupen och ventrikeln; *Spiroptera crassicauda* MOLIN, i ventrikelns hinnor; *S. adunca* CREPL., i matstrupen och ventrikelns hinnor; *Hystrichis tubifex* DIES., i matstrupen; *Distomum spinulosum* RUD.; *D. concavum* CREPL., endast funnen då fogeln bär sommardräkt; *Holostomum erraticum* DUJ.; *H. platycephalum* DUJ., endast funnen om sommaren; *Tænia capitellata* RUD.; *Ligula digramma* CREPL.; *L. monogramma* CREPL.;

Schistocephalus dimorphus CREPL.; *Bothriocephalus ditremus* DIES., alla i tarmkanalen; *Tetrabothrium macrocephalum* RUD., i matstrupen, ventrikeln och tarmkanalen; *Cephalocotyleum Colymbi septentrionalis* RUD., i ventrikeln.

Liom DEBES, Færoa 1673, 129.

Colymbus maximus caudatus RAY, Syn. 1713, 125.

?Lumme ANDERSSON, Nachr. v. Isl. 1746, 175 (Grönl.).

Lom GISLER, V. A. H. 1748, 117. CRANTZ, Grönl. Stockh. 1769, 110.

Lomur, Lom OLAFS., Reise I 1774, 296; II 1775, 50.

Looms KLEIN, Hist. Av. 1750, 172, Vög. 316 (ex parte). [Syn. *Alb.* & *Clus.* excl.]

Mergus maximus KLEIN, Hist. Av. 1750, 140; Stemm. 1759, 33; Vög. 1760, 250. Syn. felaktig.

Mergus rostro niger KLEIN, Hist. Av. 142; Vög. 261.

Mergus gutture rubro BRISS., Orn. VI 1760, 111 pl. XI 1; Ed. 1763, II 391.

Mergus minor BRISS., Orn. VI 1760, 108.

Colymbus collo rufo GUNN., Trondh. Skr. I 1761, 246.

Colymbus arcticus Coll. ruf. GUNNER, Trondhj. Skr. I 1761, 245, Tab. 2. STRÖM, Söndm. I 1762, 243-4.

Colymbus lumme BRÜNN., Orn. 1764, 39.

Colymbus borealis BRÜNN., Orn. 1764, 39. LATH., Ind. II 1790, 801. LATH., B., III, II 105; IV 485. BREHM, V. D. 1831, 979.

Colymbus stellatus BRÜNN., Orn. 1764, 39. MÜLL., Prodr. 1776, 20. GM., L. S.N. 1788, 587. LATH., Ind. II 1790, 800. LATH., B., III, II 1798, 301-5; IV 1812, 485-6. EDM., Mem. Wern. Soc. 1823, 273. NITZSCH, Osteogr. B. 1871, 101.

Colymbus septentrionalis L., S.N. XII 1766, 220. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 239. MÜLL., Prodr. 1776, 19. PALL., Naturg. 1776, 36. FABR., Fn. 1780, 94. MOHR, Isl. Nat. 1786, 36. BERG., Tal 1787, 28. BESEKE, Ges. Nat. Fr. 1787, 459; Vög. Kurl. 1792, 53. GM., L. S.N. 1788, 586. LATH., Ind. II 1790, 801. ÖDM., Wermdö 1792, 68. THUNB., V. A. H. 1798, 178. LATH., B., III, II 1798, 303; IV 1812, 485. RETZ., Fn. 1800, 148. CUV., R. A. 1817, 509 + *C. stellatus*. SABINE, Trans. L. S. 1819, 542. TEMM., Man. II (1820), 916; IV 1840, 572. NILSS., Orn. II, 1821, 151; Fn. II 1858, 542. MEYER, Tasch. III 1822, 185. EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1822, 212. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 209. VIEILL., Gal. d. Ois. 1825, 206. FABER, Isis 1826, 921-7. BONAP., Ann. Lyc. N. H. 1828, 421. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004.

GRABA, Reise n. Färö 1830, 118, 125, 144. SWAINS., RICH., Fn. B. A. 1831, 476. BREHM, V. D. 1831, 976. ZETT., Resa 1833, 64, 86, 137, 142, 164,-6, 252. BAER, Bull. Scient. 1838, 352. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 385. AV STRÖM, Sv. Fogl. 1839, 83. WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 103,-8. AUDUB., Syn. 1839, 354; (?)Orn. B. III 150; ref. J.f.O. 1855, 108. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 357. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 439. ANDRÉE, V. A. Handl. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 89. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 160. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 451; Üb. v. PAULS., 1846, 79. Löw., V. A. H. 1843, 405,-9; Öfv. V. A. F. 1864, 315; V. A. H. 1846, 451. SCHEMBRI, Cat. Orn. 1843, 115. MALH., Fn. Sic. 1843, 228. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 187. MESCH, Öfv. V. A. F. 1844, 88. SCHLEG., Rev. 1844, CVI; Mus. Urinat. 1867, 32. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 211. v. D. MÜHLE, Orn. G. 1844, 135. RATHKE, N. preuss. Prov.-bl. 1846, 14. LUNDB., Öfv. V. A. F. 1846, 44. SUFFR., Jahrb. Ver. Nat. Nass. III 1846, 157. WALL., Öfv. V. A. F. 1849, 311; N-a 1853, 90; 1854, 238. BÖCK, Ber. 1850, 22; 1851, 10, 22; 1852, 12; J.f.O. 1865, 367-8; v. HOM., Orn. Br. 1881, 290. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 55; Danm. Fugl. 1852, 406. v. HEUGL., N-a 1850, 2 H. 63; Vög. NO. Afr. 1856, 320; Ibis 1872, 64. LILLJ., V. A. H. 1850, 298, 325. CED., Karlst. 1851, 12; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. SCHWAAB, Naturk. 1851, 75. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 315. THOMPS., Irel. III 1851, 203. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. NEGEL., N-a 1853, 64. LUNGERSH., l. c. 103. HAMMARGR., l. c. 296. SCHRAD., l. c. 324. SCHILL., l. c. 378. BALD., l. c. 442. BAILLY, Orn. Sav. IV 1854, 429. SCHWAB, Abh. z.-b. Ges. Wien 1854, 532. LEU, Vög. 1855, 17; N-a 1855, 424. O.-GALL., l. c. 52. LANDB., l. c. 88. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71. v. MIDD., Isep. 1855, 80. KÖNIG-WARTH., N-a 1855, 177. BRAHTS, l. c. 329. VANG., l. c. 346. LLOYD, Ant. II 1855, 203. KORNH., Vög. Ung. 1856, 24. v. PREEN, N-a 1856, 58. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. JÄCK., N-a 1856, 526; 1858, 450; Abh. N. G. Nürnberg. III 1864, 133. KRÜP., N-a 1857, 9. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. F. 1857, 44; 1858, 44; Kuopio Fogl. 1857, 51; Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 7, 75,-8, 127. NYL., l. c. 81. ALTHAMM., N-a 1857, 402. C. JÄG., Jahresb. Wetterau II 1858, 44. QUIST., N-a 1858, 49, 60. GAD., N-a 1858, 295. ÅSTR., Lommæ 1859, 22. v. PREEN, J.f.O. 1859, 463. SEIDL., Sitz.-ber. N. G. Dorp. 1860, Sep. 44. MARCHANT, Cat. d'Ois. 1860, 81. ÅNGSTRÖM, Öfv. V. A. F. 1860, 163. LINDERM., Vög. Griech. 1860, 170. POW., Ibis 1860, 349. v. SCHRENCK, Amur. 1860, 496. J. REINH., Ibis 1861, 14. F. a. G. GODM., Ibis 1861, 92. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 228; Ibis 1866, 273; Key to N. A. B. 1872,

335; B. of N. W. 1874, 724. HALL, Montr. 1862, 405. H. C. MÜLL., Vid. Meddel. 1862, 35; J.f.O. 1869, 350. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1862, 75. HÖGB., Örebr. Fogl. 1863, 18. EGGEM., Nist. d. Vög. 1863, 27. BLAK., Ibis 1863, 154. RADDE, S.O. Sib. 1863, 382. SWINH., Ibis 1863, 433. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 111; 1864, 402; J.f.O. 1863, 359, 363; 1865, 261. SEZEK., Ber. Ver. Cass. 1864, 42. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 156. MEY., Z. G. 1864, 300. COLLETT, Christiania 1864, 226; Dovre 1866, 160; Vid. S. Forh. 1868, 191; Mag. f. Nat. 1877, 220. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380; 1871, 13. SALVAD., J.f.O. 1865, 431. NEWT., Ibis 1865, 317. MORE, Ibis 1865, 448. RIVA, Orn. 1865, 568. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 227. STÖLK, Ber. St. Gall. 1866-7, 74. WHITELY, Ibis 1867, 208. SCHNEIDER, J.f.O. 1867, 234. BAIRD, Ibis 1867, 286. DEGL., GERB., Orn. II 1867, 594. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1868, 52. PALM., SAHLB., Orn. Iakt. 1868, 252. BROWN, Ibis 1868, 427. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. HANF, Abh. z.-b. G. 1868, 970; 1872, 401,-3. SUNDSTR., Örebro (1868) 1869, 26; V. A. Bih. 1872, n. 4, 42. BARTH, J.f.O. 1869, 99. BORGGR., Nordd. 1869, 138. v. DROSTE, Z. G. 1869, 304. SCHWED., Syn. Vög. Ostseepr. 1870, 30. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 151. GILLETT, Ibis 1870, 308. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 341. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 435. A. FRITSCH, V. E. 1870, 500; Wirb. Böhm. 1872, 92. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 17. HOLL., Verz. (1871) 87. RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N. Y. 1871, 392. SAUND., Ibis 1871, 402. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3, 1871, 402,-4,-11. v. PELZ., Wien. Abh. 1871, 729. HEUGL., Ibis 1872, 64; J.f.O. 1872, 123. ALST., Br., Ibis 1872, 71. HÖGM., Jemf. Framst. 1873, 1 etc. GOEB., J.f.O. 1873, 42. BROOKE, Ibis 1873, 349. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 642; J.f.O. 1876, 60. SWINH., Ibis 1874, 163; 1875, 496. K. FRITSCH, Denksch. Ak. Wien XXXIII 1874, 249. KRÜP., Moms. Griech. Jahresz. III 1875, 298. DANF., Br., Ibis 1875, 433. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 460; Vög. Salzb. 1877, 89. HEDENSTR., Jägarf. Tidsskr. 1879, 71. ENEM., l. c. 182. OLSS., Öfv. V. A. F. 1876 n. 3, 121. DRESS., B. Eur. LIV 1876. SEEB., Br., Ibis 1876, 455. FINSCH, Ibis 1877, 58-9. v. HOM., Deutsch. Saug. u. Vög. 1877, 80. ?FEILD., Ibis 1877, 411. OUST., Ois. Chin. 1877, 512. KINB., Tidsskr. f. Vet. 1878; Sep. Sneda fogelägg 1879, 13. Kronpr. RUDOLF, BREHM, J.f.O. 1870, 129. BLAK., Pr., Ibis 1879, 211. SEEB., Ibis 1879, 161. GOELDL., J.f.O. 1879, 384. GYLLENSK., Geogr. Sällsk. Tidsskr. I 1879, n. 8, 15. PLESKE, Orn. C. 1880, 13. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. GIGL., Ibis 1881, 221. TANCRÉ, v. HOM., Orn. Br. 1881, 275. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 129. OLSS., Öfv. V. A. F. 1882, n. 10, 46.

SEEB., Ibis 1882, 232, 384; 1883, 35. IRBY, Ibis 1883. 190. HARTL., J.f.O. 1883, 284. CHAPMAN, Ibis 1884, 98.

Colymbus striatus GM., L. S.N. 1788, 586. LATH., Ind. II 1790, 802. LATH., B., l. c. III, II 304; IV 486.

Colymbus ignotus BECHST., Gem. Nat. D. Ed. 1; II 1791, 782.

Colymbus leucopus BECHST., Nat. D. Ed. 2; III 1809, 625.

Colymbus rufogularis MEY. u. W., Tasch. II 1810, 453. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 227. MEISN., SCHINZ, Vög. d. Schweiz 1815, 259. FABER, Prodr. 1822, 59; Isis 1824, 462; Hochen. Vög. 1826, 2, 4 etc.; ref. v. HOM., Wand. 1881, 157. BREHM, V. D. 1831, 976-9. WALCHN., Orn. 1835, 142. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 119. HELLM., N-a 1853, 288. QUIST., N-a 1858, 60. KJÆRB., v. HOM., Orn. Br. 1881, 215.

Eudytes septentrionalis ILL. Prodr. 1811, 282. ZAW., Fn. gal.-buk. W. 1840, 137. J. F. NAUM., V. D. XII 1844, 434; N-a 2 H. 1850, 23. SCHULZ, Fn. 1845, 428. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 37; 1855, 317. R. BLAS., Ber. XIV Vers. D. Orn. G. 1862, 75. TOB., J.f.O. 1853, 218, Orn. C. 1879, 144. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 429; Borkum 1869, 377; Z. G. 1873, 149. M. SCHNEID., J.f.O. 1867, 234. MEY., Öfv. V. A. F. 1871, 788; 1879, n. 6, 44. SUNDEV., Meth. 1872, 138; Öfv. V. A. F. 1874, 3, 24. REY, Z. G. 1874, 391. MALM, Fn. 1877, 326. Jahresb., J.f.O. 1877, 341; 1878, 436; 1880, 95, 406; 1882, 108-9; 1883, 75. STRECK., Orn. C. 1879, 53. THEOR., Fört. 1880, 4. HANSS., Öfv. V. A. F. 1880, n. 4, 20. ALTUM, Orn. C. 1882, 59. HOLLGR., Fogl. Språk 1884, 87.

Cepphus septentrionalis PALL., Zoogr. II 1811, 342.

Cepphus stellatus PALL., l. c. 344.

Colymbus lumme BREHM, V. D. 1831, 978 + *C. microrhynchus* Vogelfang 1855, 405.

Lom WINTER, Færøernes Oldtidshist. 1876, 185. ?NORDENSK., Vega I 1880, 182.

Smålom LUNDBÖRG, Jägarf. Tidskr. 1864, 103.

210. STORLOM, *Eudytes arcticus* (L.).

Colymbus arcticus. Pl. LIII, fig. 2, 3.

I sommarträkt: framhals svart; kropp ovan med stora, hvita, fyrkantiga fläckar. I vinterträkt: kroppen ovan svartgrå. Längd c. 670—754; tars 75—97 m.m.

1. Sommarträkt, Trosa.
2. Bohuslän, 1875.
3. Vinterträkt, Färöarna.
4. Vinterträkt, 1875, Stockholms skärgård.
5. Hona, sommarträkt, juli, Vestergötland, KOLTHOFF.

Näbb svart; näbbås avrundad, baktill med en fin fåra. Käkkanter in-skjutna, baktill båg böjda, mot spetsen räta. Pannvinkel spetsig. Näsborrar låga, långa, belägna vid näbbroten; iris gul. Huvud ovan askgrått; ansigte svart, baktill med en vertikal vit fläck av hvita horisontella streck, bildade av svarta fjädrar med hvita kanter; haka svart; framhals till övre, längre delen mörkt gredelin, nedtill vit med svarta spolfläckar; kräva vit, glänsande; nacke och övre delen av halsryggen grå. Rygg svart, framtill med hvita tvärband; skulderfjädrar svarta med hvita tvärband, bakåt tilltagande i längd; kors och övre stjärtäckare svarta. Stjert svart, avrundad, spetsen når långt bakom vingpetsarna; stjärt pennor 10 par, små. Bröst hvitt, glänsande; sidor svarta; mage vit, glänsande; undre stjärtäckare svarta, de mellersta till en del svartgrå och med hvita spetsar; slaksida vit med övre fanen svarta. Vingar spetsiga; tumvinge liten med 3 svartbruna fjädrar; handpennor: 1 liten svart, stora 10, brunsvarta, 7—10 i utfanet med ytterst svaga, svarta tvärband; armpennor 16, brunsvarta, spetsarna urnupna, utfanet med tvärband lika de nämnda; armbågspennor 5 med avrundade spetsar och även med svag tvärteckning; handtäckare brunsvarta, enfärgade; armtäckare svartbruna med strödda ovala, hvita fläckar, belägna på fjädrarnas sidor, närmare spetsen; kanttäckare svartbruna; undre hand- och armtäckare hvita; undre kanttäckare svartbruna; undre överarmtäckare hvita, de innersta med bruna spolstreck. Fötter svarta; vadtäckare upptill svarta, nedtill hvita, nederst med svarta fjäderspetsar; smalben fjäder-

klädt framåt till hället, bakåt till och med hälen. Tars hoptryckt, framtill svart, tarssula likaså; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; simhud gråsvart, något utskuren; klor svarta, $3 > 2 > 4 > 1$.

6. *Hona*, maj 1845, Östergötland.

7. *Hona*, gammal, vinterdräkt, Stockholms skärgård.

Näbb blågrått, vid roten nedtill rödgrått; näbbås svagt böjd. Käk-kant framtill nedböjd. Munvinkel röd. Huvud ovan och tinning gråsvarta; ögonvrå ned- och baktill samt huvudets sidor nedom ögat hvita; haka och framhals hvita, vid midten av denna ett tvärgående band med grå fjäderspetsar; sidhals svartgrå med långa streck av hvita bräm; nacke och halsrygg gråsvarta. Rygg och skulderfjädrar svarta och, utom de längsta av dessa, med grått bräm; kors baktill med grått bräm, åt sidorna framtill under skulderfjädrarna gråbrunt; övre stjärttäckare svarta med grått bräm. Stjert svart med hvita spetsbräm; stjärt pennor 9 par. Bröst hvitt; sidor svarta; mage vit, från sidorna af stjärtroten till anus ett band av grå fjäderspetsar; undre stjärttäckare gråsvarta och svartgrå med åt sidorna tilltagande hvita fläckar. Vingar ovan brunsvarta, undertill vitgrå och hvita; armpennor med vit spetskant; övre arm-, armbågs- och kanttäckare med grått bräm; undre hand- och armtäckare hvita; undre kanttäckare vid tumvinge och armveck svartgrå, de öfriga hvita, undre överarmtäckare hvita med svagt grå spetsar. Fötter fram- och innantill perlfärgade, utåt svarta, baktill och simhud ljusröda. Tars hoptryckt framtill och liksom tarssulan skarp,

sköldar sneda; tår $4 > 3 > 2 > 1$; klor hvita med svarta spetsar. — I magen endast grovt grus.

8. *Dundräkt*, 1 augusti, Lule lappmark.

Näbb brunsvart, spets liten, grå, avrundad; kalkspets tjock, kortare och tjockare än på *E. sept.*; underkäkens vinkel tydligt begränsad, bildar en liten process; näslock ovan beklädt med mörkbrunt dun; iris »brun». Huvud ovan svartbrunt, mörkare än hos en något äldre unge. Rygg och skuldror svartbruna, mörkare än hos *E. sept.*

9. *Dundräkt*, 26 juli, Jemtland.

10. *Hona*, ung, 10 september, Stockholms skärgård.

Näbb blåsvart, mot munvinklarne grått. Hufvud ovan svartgrått; huvudets sidor nedtill hvita, vid midten hvita med ljusgrå spetsar; framhals vit; halsrygg svartgrå; kroppens övre delar svarta med dragning åt grått och brunt. Stjert avrundad, svart med hvitt bräm; sidor hvita, upptill svarta; handpennor svarta, $1 > 2 > 3$, 2 och 3 vid spetsen utskurna; undre delar hvita; undre handtäckare hvita och ljusgrå; undre armtäckare hvita.

11. *Hona*, ung, övergång till första(?) vårdräkten, 6 maj 1877, Kalmar, F. BERG.

Näbb blågrått, undertill blårodt; näbbås båg böjd; näsås kullrig, svagt nedtryckt. Käkanter inböjda, bågformiga; överkäken 3 m.m. > underkäken. Huvud ovan askgrått; panna upptill och ögonvrå askgrå med vitgrå fjäderspetsar; övre ögonlock framtill gråhvitt; huvudets sidor, haka och fram-

Nº	1	2	3	4	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 p.	9 ♀	10 ♀ j.	11 ♀ j.
Längd.....	—	—	754	743	745	c. 670	675	—	—	—	620
Huvudets längd	—	—	173	163	—	—	139	—	—	—	129
Näbb, längd till pannan	56	68	78	74	c. 65	61	54	c. 10	15	15	53
» » » munvinkeln	—	104	113	108	c. 98	96	87	—	—	—	81
» » » från spetsen till näsborrarna	—	—	—	—	—	—	42,5	8	10	42	41
» höjd vid roten.....	16	—	24	23	21	20	17	5	7,5	13	14
» » » näsborrarna	14,5	—	21,5	20	17	—	14	—	—	12	12
Gapets bredd	—	—	27	29	25	32	25,5	—	—	—	23
Näbbets bredd vid näsborrarna	8	—	10	10	—	—	9	2,5	3	7	8
Underkäkens spets, längd	46	—	46	38	—	—	—	4	6,5	15	24
Näsborrar.....	—	—	10×2	10×1,5	12	—	10,5×1,5	2	3	8,6	9×1,5
Vingens längd, direkt.....	305	338	330	320	305	328	287	—	—	270	268
Vingbredd.....	—	—	1395	1396	1220	—	1060	—	—	—	1060
Tumvinge	—	—	93	94	64	—	—	—	—	—	88
Stjert, längd.....	c. 55	70	71	73	—	87	64	—	—	50	61
Stjertspets bakom vingspetsarna.....	—	—	35	40	60	—	39	—	—	—	—
Tars	75	89	10	14	—	—	—	—	—	—	—
Mellantå med klo	85	108	90	97	80	81	80	26	c. 31	66	73
Fjerde tån	95	—	111	118	90	—	96	26	35	84	88
			119	126	105	105	107	20	50	91	91

hals hvita; halsrygg askgrå. Rygg, skulderfjädrar ävensom övre stjerttäckare dels nya, gråsvarta med svart bräm, dels mörkt gråbruna med gråhvita, nötta bräm eller (hos de sistnämnda) spetsar. Stjert i ruggning; stjertpennor 13, nya, svarta med hvitt spetsbräm; kropp undertill vit. Bröst med mycket nötta fjädrar; gump med ett svagt tvärband av ljusbruna fjäderspetsar; undre stjerttäckare hvita, de längsta svartgrå med hvita, hos en del avnötta spetsar. Vingar mörkbruna med urblekta grå och gråhvita bräm och spetsar; handpennor 1—6 med obetäckta spetsar och utbräm åt spetsen grå, urblekta; de inre armtäckarne svarta, nya; undre handtäckare, de yttersta utåt grå, alla övriga hvita; undre arm- och överarm-kanttäckarna brungrå. Fötter inåt hvitblå, utåt gråsvarta; tår $4 > 3 > 2 > 1$; simhud vid tårna svartgrå, längs midten rödhit, 1 tåns flik sammanhängande till hälften med andra tåns inflik; klor svarta med ljusröda spetsar och kanter, $3 > 2 > 4 > 1$.

Ägg. Grovkorniga, olivbruna till olivgröna; fläckar vanligtvis små.

1. 14 juni 1870, Kautokeino, KNOBLOCK. Smutsigt olivbruna; fläckar svarta, de flesta å tjockändan. b å basen talrika krumelurer.

2. 15 juni 1870, samma ort. Olivbruna, fläckar talrika, spridda. a tillspetsadt, b valsformigt.

3. 12 juni 1866, Muonio lappmark, KNOBLOCK. Olivgröna med föga glans, fläckar svarta, de flesta små, talrikast å tjockändan.

4. 1857, Karesuando, WOLLEY. Ovat, olivbrunt; fläckar små och medelstora, spridda.

5. Lappland. Olivbruna, fläckar svarta, större och mindre, å tjockändan talrikast och delvis sammanlöpande.

6. Lappland, LAMPA. Mörkt olivbrunt, fläckar små, spridda, svarta.

7. Lappland. Ljust olivbrunt, fläckar = n. 6.

8. Maj 1881, Helsingland. Tillspetsadt, grovkornigt med spridda knölar, talrikast å spetsen, som även har flere bågformiga gropar; olivgrönt, fläckar små, spridda, de flesta runda.

9. Maj 1881, Helsingland. Föga glänsande, olivgråbruna, fläckar spridda, de flesta små, grundfläckar svarta, grå, ytfläckar svarta.

10. 1866, Herjeådalen, JOHANSSON. Ovat, brunt; fläckar få.

11. 1868, Norrköping, LUNDBORG. Fläckar svarta, få, några mycket stora.

Förekommer icke på Grönland eller Island. Häckar i nordliga trakter av gamla och nya världen. Flyttar söder ut om vintern. På Färöarna träffad en gång, FEILDEN, DRESSER. Enl. WALKER skall han hava träffats på Spetsbergen, men uppgiften synes vara oriktig.

I de flesta trakter av Skandinavien vanlig. Man sade, att han skriker mycket och är orolig, då han väntar regn, hvarför norrmännen anse det syndigt att döda honom; de 'mindre skrockfulla' svenskarna bereda deremot skinnet till jagtväskor och bräm för vintermössor, LATHAM, BECHSTEIN. Emellertid använda norrmännen fogeln på samma sätt. Allmän i det nordligaste Skandinavien inre trakter, men sågs ej vid kusten, MALM. Kommer till det inre av Varangerfjorden så snart isen gått upp, i slutet av maj eller början av juni; häckar både nära havsvikarna och inne i landet, boet har få grova strån, SCHRADER. I Finmarken allmän, häckade vid insjöar, enl. meddel. av NORDVI. Besöker ofta ishavskusterna, på Vestfjorden sällsyntare, BARTH. Omtalas från Söndmör av STRÖM. Fåtalig i trakterna av Bodö, häckande, F. och G. GODMAN. Mycket talrik så väl vid färskt vatten som

<i>N</i>	1 a	b	2 a	b	3 a	b	4	5 a	b	6	7	8	9 a	b	10	11
Äggets längd.....	88,9	86,7	92,3	92,4	77,2	75,7	82,4	95,6	88,8	87	88	89,6	83,5	81,5	83,5	84
» bredd.....	53,5	54	51,4	48	52,3	53	51,7	55	55	51,5	53,6	49	52,3	53,2	53,2	52,8
» spets.....	35,4	32,7	40,9	44,3	24,9	22,7	30,7	40,6	33,8	35,5	34,4	40,6	31,2	28,8	30,3	31,2
» reducerade längd.....	1,66	1,6	1,8	1,92	1,48	1,43	1,59	1,74	1,61	1,69	1,64	1,83	1,6	1,53	1,57	1,53
» rektangel.....	4726	4682	4744	4430	4038	4012	4260	5258	4884	4481	4717	4390	4367	4336	4442	4435

i Kristianiafjorden, der den om sommaren förekommer i små flockar, förmodligen oparade, RASCH. I Norges inre delar allmän, häckande från ryska gränsen till Hvalöarna och Lindesnäs; i synnerhet talrik i fjellvattnen i björkbältet på Dovre- och Langfjeldene och dess grenar. Då sjöarna gå upp, vanligen i början av maj, visa de sig flyttande flockvis upp och fördela sig till häckplatserna, hvilka de lemna i sept. Födan här utgöres mest av unga '*Salmo eriox*', och fogeln anses skada fisket. Vid kusten under höst och vår allmän, under de flesta år stationär. I Kristianiatrakten den talrikaste arten, ses parvis eller i flock till 20 st., i slutet av april eller första hälften av maj dragande till de inre delarna av landet, häckar i Nordmarken och Öjern. Ungarna äro flygga i juli, draga derefter åter till Kristianiafjorden, och stanna der, tills den lägger sig; om vintern stundom vid iskanten, COLLETT.

Häckar vid Muonioniska, har ägg omkring d. $\frac{16}{6}$ på elv- eller träskstränder, enl. anteckning av KNOBLOCK. Vid Vojmsjön ej sällsynt i juli, Lomsjön och Lycksele, ZETTERSTEDT, 1833. Förekom på Alkajaur d. $\frac{23}{7}$, på Storholmen i Saggat, talrik, häckande; ävenså vid Kvickjock. I Pite, Lule och Ume lappmarker på de större vattendragen allmän, går högt upp bland fjellen, såsom vid Alkajaur och Vibrijaur, LÖWENHJELM. På Lule elv syntes den ofta, KRÜPER. Sågs på Sundsjön i juni, MEVES. Häckar i trakten av Östersund och flere sjöar i Jemtland, i Revsunds-sjön, Lillsjön, i Brunflo, Storsjön och Ännsjön, OLSSON, 1882. Träffad skrikande d. $\frac{24}{7}$ 1879 i Kårböle, V. Helsingland, LINDBLAD. Lätet liknade en människas nödrop.

Vid Horndal, Dalarna, allmän, häckar, flyttar, LUNDBORG. Vid Upsala häckande här och der, flyttar, MESCH. Häckar i Vallentuna, enl. AV STRÖM. Till Vermdö skärgård sades den

komma endast hvar 5:te år, JULIN, 1792. I Ö. Södermanland sällsynt, häckar i insjöar, såsom Isen i Vesterljung, kallas Kruslom, SUNDSTRÖM. I Örebrotrakten här och der häckande, bortflyttar, HÖGBERG. I Örebro läns nästan alla sjöar, dock mest i skogsbygden, SUNDSTRÖM. Vid Finspong, enl. meddel. 1845 av LUNDBORG. Häckar och är allmän i Kils socken, LÖWENHJELM. I Bråviken under vårflyttning, häckar i skogssjöar; temligen allmän i trakten av Norrköping. Tvenne st. hava fångats på långrev i sjön Glan, enl. meddel. av LUNDBORG. Iakttagen d. $\frac{2}{2}$ 1849 vid Rada, Östergötland, $58^{\circ} 33'$ n. br., GRILL, 1851. I trakten av Karlstad allmän, CEDERSTRÖM. Häckar vid Venern, HAMMAR-GREN. Kom till Mariedam, $58^{\circ} 5'$ n. br., d. $\frac{30}{4}$, GRILL. I Vester-götland på Vettern temligen talrik, GADAMER. Ej allmän i Bohuslän, CEDERSTRÖM. Häckade år 1879 vid Kornsjön, HANSSON. I Bohuslän ej sällsynt från hösten till i maj i den yttre skärgården, om sommaren på de inre fjordarna; d. $\frac{17}{7}$ utanför Uddevalla 5 par, W. v. WRIGHT. Ganska allmän i Bohuslän, häckar vid insjöarna Aspen, Råda, Hällingen och Bullarsjön, sedd parvis; ägg erhållna från Stamsjön, Mjösen; '*E. balt.*' d. $\frac{13}{12}$ 1855, MALM. Häckar i Spexhults sjö, Almesåkra, kom 1878 d. $\frac{24}{4}$, 1879 d. $\frac{5}{5}$, 1880 d. $\frac{20}{4}$, 1881 d. $\frac{12}{5}$, allmän, CARLSON. I Möckeln erhöles en gammal hane d. $\frac{17}{7}$ 1875, enl. meddel. av EURENIUS. I N. delen av Kalmar län erhöles den ofta 1841—43 av WETTERBERG. Vid Kalmar erhållen d. $\frac{9}{9}$. Ej sällan vid Ö. Smålands kust, TISELIUS. Vid Öland temligen allmän under vintern, WESTERLUND. Sågs här och der på Östersjön under resa från Stockholm till Gotland, MEVES, 1868. Vid Sandön d. $\frac{5}{5}$ iakttogs en nära stranden, mot stormen sökande skydd, ständigt dykande; håller sig länge under vattnet, HOLTZ. Vid Gotland under vintern sällsynt, häckar ej, ANDRÉE, KOLMODIN, men talrik, enl. WALLENGREN.

Förekommer i Blekinge, enl. meddel av C. G. RÄÄF; gamla foglar erhållna d. $\frac{20}{4}$ 1865, d. $\frac{25}{4}$ 1868, enligt meddelande av EURENIUS.

Häckade år 1844 i Ivösjön; sågs der under hela sommaren och i juni åtföljd av en unge, enligt samtidigt meddelande av WALLENGREN. En erhöles i Öresund d. $\frac{7}{2}$ 1842. Vid Lomma sällsynt i sjön; häckar på Rösjöholm, Immeln, der ungar sågos d. $\frac{16}{6}$ 1858; Sorösjön vid Herrevads kloster i juli 1854, ÅSTRÖM. Gamla hanar erhöles i Skåne d. $\frac{1}{2}$ 1846, $\frac{1}{2}$ 1851; vid Malmö d. $\frac{9}{7}$ 1856; ung hane d. $\frac{1}{2}$ 1867, enl. meddel. av EURENIUS. Vid Ystad d. $\frac{4}{10}$ i sommarträgt; 1866 d. $\frac{17}{12}$ i övergångsträgt, hane i april 1867 och d. $\frac{16}{8}$ 1879, hona d. $\frac{14}{5}$ i sommarträgt; hona d. $\frac{5}{3}$ 1870; hona ung den $\frac{11}{6}$; honor i dec. 1876 och d. $\frac{6}{11}$ 1877, enligt meddelande av N. BRUZELIUS.

På 'få' ställen erhållen vid Danmarks kuster, stundom om vintern; år 1825 erhållen i början av mars; vid Helsingör, KJÆRBÖLLING. I april 1824 fångad i fiskgarn; d. $\frac{7}{2}$ 1828, $\frac{18}{8}$ 1832, i april 1834, mars 1825, $\frac{9}{12}$ 1845 vid Möen; Helsingör d. $\frac{9}{2}$ 1863, $\frac{31}{12}$ 1855, $\frac{18}{12}$ 1855, $\frac{18}{12}$ 1867, $\frac{3}{10}$ och $\frac{10}{12}$ 1827. Vid Seland hösten 1851 3 st. erhållna. Amager i jan. i övergångsträgt. Dragör en gång d. $\frac{18}{1}$ 1854. Köpenhamn d. $\frac{25}{5}$ ren vårträgt. Erhållen vid Endrupholm, Öresund, Köpenhamn, vid Möen; d. $\frac{9}{12}$ 1845 i Öresund, på Seland under sommaren 1852 erhöles 3 st. i sommarträgt, KJÆRBÖLLING. PONTOPPIDAN säger, att den kommer aldrig till Jutland utom under hårda vintrar, möjligen dit driven av storm. Erhöles i Hals i april 1863, vid Birkelse d. $\frac{20}{10}$ 1867, FISCHER. I Skagern i maj, FABER.

I Slesvig och Holstein 1876 regelbunden om vintern, Jahresb. Apenrade i jan. 1863, Töndern i juli 1864, COLLIN. Den $\frac{3}{12}$ och $\frac{10}{12}$ i Flensburgs hamn. I Slesvig och Holstein under vintern

årligen, men i ringa antal; vid Apenrade erhållen i häckträgt i jan. 1863; i sött vatten sällsynt; i nov. 1872 vid Neumünster, ROHWEDER. Vid Flensburg 1877 regelbunden om vintern, 1880 erhållen i prakträgt d. $\frac{18}{12}$, Jahresb. På Nordfriesiska öarna sällsynt, ROHWEDER.

Från Finland ega vi flere uppgifter, och efterföljande tabell, pag. 1056, enl. MÖBERG, lemnar en översigt över fogelns flyttning.

I Ostfinmarken allmän om sommaren, men möjligen icke under alla vintrar; men vintern 1858—59 sågos flere i Karlebotten, SOMMERFELT. I Tärneå lappmark här och der ända in i buskregionen, PALMÉN, SAHLBERG. Kuusamo, Kemi lappmark, LAGUS, 1772. Kommer till Uleåborg, så snart sjöarna bliva rena, JULIN, 1792; till Lappland, 70° n. br., 1795 d. $\frac{20}{5}$, 1796 d. $\frac{24}{5}$ 9 st., v. MIDDENDORFF. I trakten av Uleåborg allmän, NYLANDER. Kom d. $\frac{5}{5}$ — $\frac{10}{5}$ till Uskela; 1857 d. $\frac{8}{4}$ — $\frac{10}{5}$ Rantalampi, J. v. WRIGHT; till Haminanlaks, Kuopio, 1848 d. $\frac{8}{5}$, M. v. WRIGHT, d. $\frac{26}{4}$ 9 st., enl. v. MIDDENDORFF. Kom till Haminanlaks vanligtvis i början av maj, häckar, bortflyttar i början av sept. Kommer till trakten av Kuopio, så snart de större vattendragen börja gå upp, omkring medlet av maj. Bortflyttar i allmänhet i aug., J. v. WRIGHT. Finnes vid de större sjöarna i Finlands alla trakter, är talrikast i de nordliga, men häckar ej vid de yttre skärgårdarna. Kommer till S. kusten vid islossningen i slutet av maj eller början av april. ASCHAN såg fogeln en gång följas av 2 ungar, PALMÉN.

Häckar i Lifland vid större sjöar och träsk. Förtär fisk, grodor, vatteninsekter, B. MEYER, 1815. Erhållen vid Alp, vid Weissenstein, i april 1856 och på Peipus i sept. 1856, SEIDLITZ. I Kurland, BESEKE.

I N. Ryssland mera sällsynt. I N. Sibirien talrik, PALLAS. Vid Arkangel häckade många par; sedd d. $\frac{26}{7}$, MEVES. Allmän i

Kom till	Lat.	Long.	1780	1781	1784	1785	1786	1787	1788	1789	1790	1795	1797	1803	1804	1805	1806	1807	1808	1818	1819	1820	1821
Svartå.....	60½	41½	—	—	—	8/5	6/5	1/5	1/5	1/5	27/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berkkala	61½	41½	5/5	28/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	61	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2/5	25/4	—	—	5/5	5/5	—	—	—	—
Hattula	61	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25/4	30/4	29/4	—
Nilsia	63¼	45½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8/5	—	9/5	3/5
Idensalmi	63¾	44½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10/5	—	—
Kalajoki.....	64¼	41½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29/4	—	—	—
Uleåborg	65	43	—	—	20/5	18/5	19/5	26/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamo	66	46½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18/5	17/5	—	—	—	—	—	—
Sodankylä.....	67½	44	—	—	—	—	—	—	—	18/5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utsjoki	69¾	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18/5	25/5	—	—	—	—	—	—	—	—	15/5	18/5
Kom till	Lat.	Long.	1822	1823	1824	1826	1827	1828	1829	1831	1832	1833	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845
Tammela	60¾	41½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10/4	—	—	—	—	—	22/4	—	—	—	—	—
Hattula	61	42	13/4	26/4	21/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S:t Michel.....	61¾	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8/5	—	—
Lappajärvi.....	63¼	41½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4/5	11/5	5/5	—	28/4	5/5	5/5	3/5	10/5
Nilsia	63¼	45½	—	—	—	—	—	5/5	15/5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ilomants.....	62¾	48½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9/5	—	—	—	—	5/5	—	—	—
Karlö	65	42½	—	—	—	23/4	27/4	22/4	7/5	25/4	12/5	5/5	8/5	23/4	5/5	—	—	—	—	—	—	—	—
Ijo	55¼	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10/5	—	—	—	—	—	—
Torneå	66	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10/5	—
Utsjoki	69¾	45	15/5	—	—	20/5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arkangels guvernement, GOEBEL, SEEBOHM. Kom till Lena, Jakutsk, 62° n. br., 1844, d. ¼ g. st., v. MIDDENDORFF. Novaja Ladoga ej sällsynt, enl. LILLJEBORG. Enligt MEVES på Ladoga och Onega allmän. I Petersburgs guvernement under flyttningstiden här och der mycket talrik, BRANDT. Fångades i nov. 1875 i Uman och hölls några dagar levande, GOEBEL, 1879. Kom till Dnjepr, Kiev, 50° 30' n. br., 1843 d. 61/10 el. 10/10, 1850 d. 26/10, 1851, d. 30/10, 1852 d. 24/10 g. st., KESSL., v. MIDD. I Jaroslav, Tver, Vladimir, N. delen av Moskvass guvernement häckande. I SÖ. Ryssland, Perm, talrik. I Astrakan mycket sällsynt om vintern, SEEBOHM.

Erhållen i Ural, LICHTENSTEIN. Svarta havet och S. Ryssland talrik om vintern, kvarstannar till maj, DRESSER.

Omkring alla Sibiriens floders utlopp i Ishavet och i nordliga sjöar talrik, kommer med Gässen under hösten till sydliga sjöar, PALLAS. Vid Habariki d. 2/6, derefter i mängd; på tundran vid Dvoinik parvis, SEEBOHM, BROWN, 1876. Till Dvoinik, på öar vid tundran talrik, parvis, ALSTON, H. BROWN, DRESSER. Ej sällsynt och parvis i Yugorsky och Kara. Vid Nikulina, 60° 20' n. br., sågs den flyga; på öarna vid Jeniseys mynning d. 18/8—25/8 nästan fullvuxna ungar; även träffad d. 4/8, THÉEL, MEVES. Allmän

på Jenisey från Koo-ray'-r-ka till Gol-cheeck-a, SEEBOHM, 1879. Mycket talrik, i flock om 12 st., ej deröver. Samojederna döda ett stort antal för att taga skinnen av nacken, hvilket säljes och användes till muffar och bräm, ALSTON, BROWN, 1872. Om våren i Ö. Sibirien, Daurien, PALLAS, 1776. Vid Taimyr sällsynt, men vid Boganida ej sällan; kom till Taimyr d. $\frac{6}{10}$, g. st.; d. $\frac{26}{10}$ nya ägg i en grop i mossor skyddades av modern mot *Lestris*; hade d. $\frac{1}{2}$ 2 ägg, BALDAMUS. I full sommardräkt erhöles 3 st. under de sista dagarna av maj 1856; 9 st. på mellersta Onon; i den övre Angaras delta vanlig; drar derifrån till Baikalsjön, i synnerhet om aftnarna, och åter till Angara om morgnarna. Lätet 'ga ga'. Tunguserna begagna skinnet till mössor. Daurien och övre Amur om våren talrik, försvinner i slutet av maj, g. st.; kommer dit även om hösten, såsom d. $\frac{5}{10}$ — $\frac{9}{10}$ 1857; 9 st. på Amur i Bureja-bergen, der den aldrig fans under sommaren, RADDE, 1863. Asien till Japan. I Daurien på genomtåg, DYBOWSKI, PARREX, Kamtschatka.

I Pommern ej sällsynt, men '*E. balticus*' säges vara sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING, 1837. Ej så sällsynt i Tyskland och Österrike om vintern vid floderna och på sjöarna, NAUMANN. Vid Danzig ej sällsynt; unga hanar utan spår av ruggning erhållna d. $\frac{11}{12}$ 1849, $\frac{6}{12}$ 1848, $\frac{11}{12}$ 1845; d. $\frac{3}{12}$ 1845 bär en sådan tydliga spår efter ungdräkten; erhållen d. $\frac{31}{12}$ 1843, $\frac{25}{12}$ 1846; gammal hona erhållen d. $\frac{12}{12}$ 1848, och $\frac{22}{12}$ 1849 i praktdräkt och börjande ruggning; d. $\frac{4}{12}$ 1846 i stark ruggning; d. $\frac{30}{12}$ 1847 i nära full praktdräkt; en hade d. $\frac{25}{12}$ 1844 full praktdräkt; en bar sådan d. $\frac{17}{12}$ 1848; en hane, mycket stor, ruggade d. $\frac{30}{12}$ 1844 och en d. $\frac{18}{12}$ 1847; en hane i praktdräkt d. $\frac{25}{12}$ 1847 och en d. $\frac{6}{12}$ 1849, 2 gamla hanar ruggade d. $\frac{30}{12}$ och $\frac{7}{12}$; en ung i börjande ruggning till full dräkt d. $\frac{18}{12}$ 1850, d. $\frac{1}{12}$ en gammal hona i ruggning; en ung d. $\frac{3}{12}$ 1845 i ruggning till grå

dräkt, allt enl. BÖCK, som anför många iakttagelser om ruggningar. På Rutzoll d. $\frac{31}{12}$ 1846, BÖCK. Om vintern vid tyska kusten ej sällsynt, såsom vid sött vatten. Häckar vid Bütow och funnen flere gånger i sommardräkt, DRESSER. I Schlosskämpern 1859 d. $\frac{2}{12}$ erhöles ägg till hälften ruvad; d. $\frac{18}{12}$ iakttogos 2 par med små ungar. Häckar här vid flere små sjöar, som hava dy- eller torvbotten, aldrig på gräsrika stränder; boet är vid sjelva stranden av gräs, vattenväxter och rötter, HINTZ. Talrikt häckande d. $\frac{25}{12}$ 1865; 1:a kullen med 2 ägg, omkring 5 dagar ruvade d. $\frac{25}{12}$; d. $\frac{18}{12}$ 1866 1:a kullen med 1 ägg; d. $\frac{8}{12}$ sista kullen med 2 ägg, deraf 1 ruttet och omkring 8 dagar ruvad, d. $\frac{2}{12}$ fans 1 ägg; d. $\frac{3}{12}$ lade honan åter ett ägg i samma bo. År 1867 på små sjöar vid Porst. I juni fans en kull av 2 ägg, i juli likaså, HINTZ. Uppges även 1871 av HOLLAND såsom häckande på några sjöar i Pommern, nemligen vid Köslin, Neustätten, Buhlitz; erhållen i trakten av Lauenburg. År 1868 före maj togs en levande i Vorpommern, men den dog andra dagen derefter, QUISTORP. Häckar på några små sjöar i Hinterpommern, der v. PREEN fick ägg; unga förekomma vid kusterna. Flyttfogel, häckar vid Rummelsburg; 4 bon med 2 ägg funnos der under maj, HINTZ, 1863. TANCÉ träffade den ej vid Hiddensö. I Ö. och V. Preussen ej talrik, RATHKE. Ems, ALTUM. Träffad i Mark vid Neustadt Ew. och Köpenick (ej *E. sept.*, såsom SCHULZ säger). En ung fogel erhållen nära Odeberg, SCHALOW; Sabor, TOBIAS. Flere gånger träffad i Mark, VANGEROW. Sällsynt i Anhalt, NAUMANN. Vid Dessau erhållen vintern 1852—53. Vid Braunschweig några gånger, i Harz oftare, R. BLASIUS, 1862. Nämnas såsom oftare förekommande i Münsterlandet, BOLSMANN. Erhållen i trakten av Mühlheim vid Rhen, RÜHL. Vid Arnsberg under vintern sällsynt, SUFFRIAN. Träffad i Schlesien d. $\frac{12}{12}$ 1862, A. v. HOMEYER. I Breslau 1876 efter N.

storm iakttagen i slutet av nov. och i början av dec., Jahresb. På flyttning i Kurhessen liksom *E. sept.*, SCHWAAB. I Niederhessen på genombåg sällsynt, SEZEKORN. I maj 1861 vid Königsberg, JEITTELES. I trakten av Halle a. S. flere gånger träffad, E. REY, i Rentendorf, BREHM. I Thüringen sällsynt på flyttning, HELLMANN. På Main vid Offenbach erhöles en d. $\frac{1}{4}$ 1864, R. MEYER; hvarje vinter; 3 st. erhöles i nov. 1856. Om vintern vid Rhen unga foglar, BRAHTS; om våren komma gamla, om hösten unga, BRUCH. I Schaffhausen sällsynt, träffad på Boden- och Untersee, GOELDLIN. Den $\frac{29}{10}$ 1856 fångades en utmagrad levande, JÄCKEL. På Bodensjön och Rhen ej sällan träffad; vintern 1864—65 talrik, erhöles d. $\frac{1}{4}$ 1865 nära fullt utruggad, STÖLKER. En gammal fogel erhöles i trakten av Memmingen d. $\frac{27}{12}$ 1853. I Mittelfranken några gånger träffad under höst och vinter, en gång i okt., JÄCKEL. I Schwaben och Neuburg under flyttning sällsynt, några gånger både unga och gamla, LEU.

I Schweiz under alla vintrar — gamla i full dräkt mycket sällsynta, MEISNER, SCHINZ. Nämnas även av RIVA. I Genève-dalen om hösten regelbunden på flyttning, F.-BEAUMONT.

I Oberlausitz ej sällsynt, men endast unga foglar, TOBIAS. I Böhmen årligen under vintern ofta talrik, men mest unga foglar; säges 1842 hava häckat; 1845 sägas några hundra hava visat sig; erhöles vid Prag, FRITSCH.

I Österrike och Ungern erhöles om vintern och en gång i apr. i full sommarträkt, DRESSER. I Galizien och Bukowina träffad flere gånger under sommaren, ZAWADSKI. I Tyrolen ung fogel; 2 gamla erhöles i jan., ALTHAMMER. I trakten av Wien på flyttning hvarje höst, Kronpr. RUDOLF. På hösten och under vintern å Donau och bergfloder, v. FRAUENFELT, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. Kom till Rosenau d. $\frac{10}{10}$ och $\frac{1}{11}$, Cilli $\frac{1}{11}$, Grodek $\frac{20}{11}$, Laibach $\frac{24}{11}$, bort-

flyttar i medeltal från Laibach d. $\frac{23}{11}$, Grodek d. $\frac{23}{11}$, 'Christiania d. $\frac{6}{11}$, K. FRITSCH. I Österrike om vintern sällsynt. Neusiedlersjön 1820, v. PELZELN, 1871. I Salzburg erhöles i flere olika dräkter, träffas årligen; i Hallein d. $\frac{1}{11}$ 1881; i Nagy-Enyed i slutet av nov. en, som hade 150 små, 3 cm. långa fiskar i svalget. Vid Mariahof, HANF, v. TSCHUSI; 1880 d. $\frac{13}{11}$ iakttagen; skrämdes av ett jernvägståg; 1881 d. $\frac{13}{11}$, d. $\frac{9}{11}$ vid Dürrenfeld, Kärnten, iakttagen, Jahresb. Endast under mycket kalla vintrar ensamma eller parvis på stora sjöar med öppet vatten; i Siebenbürgen, LANDBECK, 1842. Kommer till Ungern under vintern ensam, KORNHUBER. Träffas i Transsylvanien under vintern. Både unga och gamla på hösten i Strelldalen, DANFORD, BROWN. I Transsylvanien mindre sällsynt, förekom även några gånger om sommaren, DANFORD, BROWN. Förekommer vid N. och S. kanterna av Karpaterna, så länge öppet vatten finnes, Kronpr. RUDOLF. Träffad i okt. 1859, JEITTELES, i nov. 1863 i Ungern, BRUCH.

I hertigdömet Oldenburg under flyttning, NEGELEIN; år 1878 om vintern och regelbunden på flyttning, Jahresb. Fyra unga foglar erhöles på Elbe i början av dec. 1864, enl. Zool. Gart. 1865.

Vid Borkum ej sällsynt, omtalas senare såsom tillfällig och mest i ungdräkt. Födan utgöres här av *Ammodytes*, *Pleuronectes*, *Cottus* och krustacéer, v. DROSTE. Vid Frieslands kust stundom iakttagen under vintermånaderna, ALBARDA. I Holland erhöles d. $\frac{1}{11}$ 1864, i jan. 1826, d. $\frac{29}{11}$ 1864, d. $\frac{12}{12}$ 1862, flere i ungdräkt d. $\frac{22}{11}$ vid kusten.

Säges hava lemnat Orkney; bo funna å yttre Hebriderna; häckar, enl. DRESSER, talrikt; å flere ställen av Storbritannien, men ej å Irland, MORE, 1865. I Skotland läggas ägg d. 9 maj, och friska ägg erhöles även 6 veckor senare; om en kull tages, lägger honan åter en i närheten av de förra. Äggen läggas på

marken, stundom med bädd av gräs, ELWES. Förekommer på britiska öarna under hela året, DRESSER. På Irland mycket sällsynt, THOMPSON. På Englands kuster sparsam under kall väderlek från nordkusten ned i Kanalen, DRESSER.

Vid Belgiens kust under vintern mycket sällsynt och tillfällig; nästan aldrig inne i landet, DE SELYS. Erhållen under vintern, DUBOIS.

På franska kusten skall den vara talrikare, men har endast en gång anträffats i häckdräkt, DRESSER. I Côte d'Or unga foglar erhållna, MARCHANT. I Savoyen i ringa antal om vintern, BAILLY.

I Portugal mycket sällsynt, DU BOUAGE. En erhållen i Santanders hamn d. $\frac{2}{12}$, IRBY, 1883.

I Italien mycket sällsynt, SAVI. Träffas der om vintern, enl. ALTHAMMER. Vid Pirano 1880 flyttfogel från nov. till mars; d. $\frac{1}{6}$ i sommarträkt erhållen vid Salvore. Vid Pirano 1881 d. $\frac{28}{12}$, Jahresb. SALVADORI ansåg den talrikare i Italien än någon av de andra arterna, hvilket dock bestrides av GIGLIOLI. Erhållen i sommarträkt vid Zaule, nära Triest, GIGLIOLI. Lago di Garda och Lago di Como, SALVADORI, PRADA, PAVESI. Sällan träffad i Toscana, SAVI.

I Algeriet mycket sällsynt, LOCHE, DRESSER.

I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW, 1880. På S. kusten av Kaspiska havet om vintern i stort antal, SEEBOHM, 1883.

Från Japan finnas 2 st. i museet i Leiden, SCHLEGEL. I Hakodadis hamn om vintern talrik, men mycket skygg; erhållen i febr. 1865, WHITELY, DRESSER.

I Hudsons bay talrik under sommaren, MURRAY, BLAKISTON. Häckar i arktiska Amerika, ALLEN. Vid Peel river, 62° — $67^{\circ} 30'$ n. br., ROSS. Häckar söder ut till Massachusetts. Under vintern spridd i Förenta staterna, i Texas och längs åt atlantiska kusten,

AUDUBON. Georgien, GERHARDT. I Illinois under vintern, RIDGWAY. På Great Slave lake talrik, ROSS.

Vid Stilla havets nordliga del; är knappt skild från vår art. Sparsam på Mackenzie river, B. ROSS, BLAKISTON. Skall vara mindre än i V. Amerika, COUES. Vid Stilla havets kuster talrik. St: Michael allmän, BANNISTER. Häckar vid Forth Yukon, DALL, BANNISTER. Vid Probilow-öarna sällsynt. Går norr ut så långt undersökningarna sträckt sig, COUES, DRESSER.

Storlommen uppehåller sig om vintern vanligen vid havskusten. Han är ytterst skygg. Har ett mycket starkt läte. Redan ÖDMANN anmärker: 'dess skrik är icke något säkert förbud till kommande väderlek'. Pastor SCHÜBELER har iakttagit, att till följd av inandningen, kort innan han dyker, höres ett hväsande ljud, 'huyt', COLLETT.

Flygten är stark; han flyger rakt bortåt och med utsträckt hals; simmar och dyker utmärkt. Vid simning flyter han högt, men han kan sänka sig, så att endast huvudet synes. Dyker lätt undan för skottet, kan hålla sig 2 minuter under vattnet och återkommer upp till vattenytan på långt avstånd.

Dess föda utgöres förnämligast av fisk, om sommaren *Salmo eriox* (forma *fario*); i Kristianiaviken deremot av *Palæmon squilla* och *Gobius*. Hos en var den $\frac{1}{4}$ 1874 magen fylld med tång, grus, små träbitar och andra växtdelar, men inga djurlemningar, COLLETT. Uppsöker även grodor och insekter, men magen är ofta tom.

Häckar vid sött vatten; somliga par bebo insjöar, andra åter enstaka skär. Äggen, som i regeln äro 2, läggas omedelbart vid vattnet, så att fogeln kan komma upp i boet utan att gå. Stundom bliva äggen våta i den sumpiga marken, men det hindrar ej att åtminstone ungen ur det ena ägget utkläckas. En uppgift, att man, 3—4 dagar efter sedan ungarna blivit utkläckta,

'alltid' (?) finner den ena ungen död i boet, har icke bekräftats. Den gamla fogeln simmar och dyker vid fara och under storm med ungen på ryggen, t. o. m. då ungen blivit så stor som en Årta; föräldrarna anses döda den ena ungen, M. v. WRIGHT. Stundom träffas dock fogeln med 2 ungar. Sågs vid Päuraure i Lule lappmark simmande med 2 små ungar på ryggen. Då den gamla fogeln blev skrämmd och dök, medföljde ungarna hållande sig kvar på hans rygg, LÖWENHJELM. COLLETT säger, att ofta endast det ena ägget blir utkläckt. När den gamla fogeln med sin unge förföljes, skriker den nästan som en Korp. Håller sig efter häcktiden mest på öppet hav.

För insjöfisket är fogeln skadlig, skall plundra fisknäten, hvadan han stundom eftersättes. Der han icke förekommer i mängd, är skadan på fisket icke märkbar, NAUMANN. Emellertid är han ej lätt att skjuta, lyfter aldrig vid skottet, utan dyker, DRESSER. Fångas, enl. NILSSON, med slagjern i Lappland. Köttet förtäres, fastän det, åtminstone av de gamla, är segt och tranigt. Skinnet användes till mössor, någon gång till skjutväskor; användes dock sällan utom av finnarna. Äggen användas.

I fångenskap vill han icke förtära något, NAUMANN. Försök att underhålla honom i zoologiska trädgårdar hava hittills misslyckats, oaktadt man sökt att bereda honom alla möjliga bekvämligheter.

Ibland fjädrarna leva:

Docophorus columbrinus DENNY och *Nirmus frontatus* NITZSCH.

Inelvsmaskar:

Ascaris spiculigera RUD., i matstrupen och ventrikeln; *Spiroptera crassicauda* MOLIN, i ventrikelns hinnor; *Hystrichis tubifera* DIES., i matstrupen; *Filaria tridentata* v. LINSTOW; *Holostomum erraticum* DUG., *Tænia capillata*

RUD.; *Ligula monogramma* CREPL.; *L. digramma* CREPL.; *Schistocephalus dimorphus* CREPL. och *Tetrabothrium macrocephalum* RUD., alla i tarmkanalen.

Lumme WORM, Mus. 1655, 304. RAY, Syn. 1713, 125. LOCHNER, Mus. Bessler. 1716, 31.

Hirundo arctica aquatica JOHNST., Av. 1657, 160.

Colymbus arcticus WILL., Orn. 1676, 259 (part.). LOCHN., Mus. Beslar. 1716, 31, Tab. 8, f. 3. L., S.N. VI 1748, 23; S.N. X 1758, 135; Fn. Sv. II 1761, 52; Am. Ac. IV 587; S.N. XII 1766, 221. GUNNER, Trondhj. S. Skr. I 1761, Tab. 2, f. 1. + *Imber* 189, *Hymber* 241. BRÜNN., Orn. 1764, 40. PONTOPP., Nat. Dännem. 1765, 198. LAGUS, V. A. H. 1772, 355. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 239. MÜLL., Prodr. 1776, 19. PALL., Reise III 1776, 20; Naturg. V 1776, 36; Zoogr. II 1810, 341. GM., L. S.N. 1788, 587. LATH., Ind. II 1790, 800. LATH., B., III, II 1798, 302; IV 1812, 485. JULIN, N. Journ. f. hush. 1792, 60. BES., Vög. Kurl. 1792, 54. ÖDM., Wermdö 1792, 68. RETZ., Fn. 1800, 147. MEY., Wetter. Ann. 1812, 181; Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 225; Tasch. III 1822, 183. MEISN., SCHINZ, V. d. Schw. 1815, 258. TEMM., Man. II (1820) 913; IV 1840, 571. NILSS., Orn. II 1821, 151; Fn. II 1858, 540. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 209. DÆRING, De pelv. met. 1824, 31. FABER, Hochn. Vög. 1826, 15, [?43, 65]; Isis 1826, 920. SAVI, Orn. 1827-31, Ref. Isis 1833, 1004. SWAINS., RICH., Fn. B. A. II 1831, 475. BREHM, V. D. 1831, 973-5; Isis 1833, 774. LESLIE, Narr. Polar Seas 1832, 103. ZETT., Resa 1833, 138, 141, 252. M. v. WRIGHT, Jägarf. Tidskr. II 1833, 673; Ant. Finl. 1857, 126. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 21. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 119; Eur. Fn. I 1840, 357. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 385. AV STRÖM, WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 103, 108. AUDUB., Syn. 1839, 354. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 437. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 160. LANDB., Isis 1842, 203. DE SERR., Migr. 1842, 88. LÖW., V. A. H. 1843, 405,-6,-9; 1846, 315, 451,-8. JARD., B. of Gr. Brit. (1843) IV 191. SCHLEG., Rev. 1844, CVI; Mus. Urinat. 1867, 31. MESCH, Öfv. V. A. F. 1844, 88. MALM, Krøyt. Tidsskr. 1844, 211. SUNDEV., V. A. H. 1844, 348. SCHULZ, Fn. 1845, 428. RATHKE, N. preuss. Prov.-bl. 1846, Sep. 14. LUNDB., Öfv. V. A. F. 1846, 44. PAULS., HOLBØLL, Fn. Grönl. 1846, 100. SUFFR., Jahrb. Nass. 1846, 3 H. 157. GRILL, Öfv. V. A. F. 1849, 226. WALL., l. c. 31-2; N-a 1853, 90; 1854, 283. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 55; Danm. Fugl. 1852, 406; ed. COLL., 1876, 727; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215. BÖCK, Ber. Priv.-Schule 1850, 18; 1861, 9-11;

1852, 9, 12; v. HOM., Orn. Br. 1881, 290, -4, -7. LILLJ., V. A. H. 1850, 299, 325. THOMPS., Irel. III 1851, 201. CED., Carlst. 1851, 12; Öfv. V. A. F. 1879, n. 4, 63. GRILL, Öfv. V. A. F. 1851, 70. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 95. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. HAMMARGR., l. c. 296. KESSL., Beitr. 1853, 10. HELLM., N-a 1853, 288. BALD., N-a 1853, 441. BAILLY, Orn. Sav. IV 1854, 426. LEU, Vög. 1855, 17; N-a 1855, 424. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71. v. MIDD., Isep. 1855, 80. LLOYD, Ant. II 1855, 202. DUBOIS, J.f.O. 1855, 270. BOLSM., N-a 1855, 317. BRAHTS, l. c. 329. GERH., l. c. 384. VANGER., J.f.O. 1855, 346. KORNH., Vög. Ung. 1856, 24. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. KRÜP., N-a 1857, 10. MOB., Dagant. Vet. Soc. 1856, 222. C. JÄG., Wetterau 1857, 44. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. F. 1857, 44; Bidr. t. Finl. Nat. II 1857, 51; Usk. 118; Raut. 122. NYL., l. c. 85. JÄCK., N-a 1857, 389; Abh. Nat. G. Nürnberg. III 1864, 132. ALTHAMM., l. c. 403; 1858, 168. MEY., Öfv. V. A. F. 1857, 89 etc.; 1860, 223; 1868, 293. R. MEY., Offenb. Ver. Nat. 1858, 44; 1866, 49; Z. G. 1864, 300. GAD., N-a 1858, 295. ÅSTR., Lomma 1859, 22. SEIDL., Sitz.-ber. N. G. Dorp. 1860, Sep. 43. v. SCHRENCK, Amur 1860, 485. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861, 75. F. a. G. GODM., Ibis 1861, 91. HINTZ, J.f.O. 1861, 450; 1863, 431; 1864, 66; 1866, 155; 1867, 174; 1868, 402. H. C. MÜLL., 1862, 35. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 228; Ibis 1866, 273; Key 1872, 334; B. of N. W. 1874, 721; 'Elliott Prybilov Isl. 1874'. JEITT., Verh. z.-b. G. 1862, 277. HÖGB., Örebro 1863, 18. RADDE, SO. Sib. II 1863, 23, 381. BLAK., Ibis 1863, 154. A. v. HOM., J.f.O. 1863, 228. BRUCH, Z. G. 1864, 26. SEZEK., Ber. Cassel. XIV 1864, 42. MEYER, Z. G. 1864, 300-1. COLLETT, Christiania 1864, 226; Dovre 1866, 160; Vid. S. Forh. 1868, 191; DRESS., B. E. 55-6, 1876; Mag. f. Nat. 1877, 220. W.-SUHM, Z. G. 1865, 152. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1864, 412. MORE, Ibis 1865, 448. NEWT., l. c. 524. RIVA, Orn. Tic. 1865, 566. ALB., Herkl. Fn. II 1866, 227. STÖLK., Ber. Sit Gall. Nat. G. (1866-7) 1867, 74. WITHELY, Ibis 1867, 208. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. PALM., SAHLB., Orn. iakt. 1868, 252. HOLTZ, J.f.O. 1868, 160. QUIST., l. c. 1868, 262. SMITH, Ibis 1868, 457. HANF, Verh. z.-b. G. 1868, 961; 1872, 403. SUNDSTR., Örebro 1869, 26; V. A. H. Bih. I 1872, 42. MARCHANT, Cat. 1869, 81. BARTH, J.f.O. 1869, 99. BORGGR., Nordd. 1869, 138. FISCH., Schiødte Nat. Tidsskr. VI 1869, 142. v. DROSTE, J.f.O. 1869, 350. GILLET, Ibis 1870, 308. FRITSCH, V. E. 1870, 499; Wirb. Böhm. 1872, 92; J.f.O. 1872, 377; ?1876, 66. KOLM., Gotl. F. 1871, 17. HOLL., Wirb. 1871, 87. RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N.-Y. 1871, 392. ALLEN, Bull. Harv. Coll. II 3 (1871) 404, -11. v. PELZ., Abh. z.-b. G. XXI 1871, 727.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

ALST., Br., Ibis 1872, 72. v. HEUGL., Ibis 1872, 64. 'FINSCH, Brehm. Abh. 1872, 74.' HÖGM., Jemf. framst. 1873, 1 etc. TACZ., J.f.O. 1873, 108. PALM., Finl. Fogl. 1873, 638. K. FRITSCH, Wien. Ak. Denkschr. 1874, 249. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1875, 19. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. DANF., Br., Ibis 1875, 433. DRESS., B. Eur. LV, LVI 1876. SCHAL., J.f.O. 1876, 3. OLSS., Öfv. V. A. F. 1876, n. 3, 125. WINTER, Färö 1876, 344, 402. SEEB., Br., Ibis 1876, 455. Kronpr. RUDOLF, BREHM, J.f.O. 1879, 129. GOEB., J.f.O. 1873, 420; 1879, 272. SEEB., Ibis 1879, 161; 1882, 232, 383; 1883, 35. GOELDL., J.f.O. 1879, 384. BRANDT, J.f.O. 1880, 251-2. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. v. TSCHUSI, J.f.O. 1871, 121; 1881, 212; Z. G. 1875, 460; Vög. Salzb. 1877, 88. GIGL., Ibis 1881, 221. TANCER., v. HOM., Orn. Br. 1881, 275. SCHAL., J.f.O. 1881, 291. CARLSS., Öfv. V. A. H. 1882, n. 1, 38. OLSS., l. c. n. 10, 46. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. Vind. 1882, 129. IRBY, Ibis 1883, 190.

Lom L., Gothl. resa. 1745, 341. Lumme. ANDERSON, Isl. 1746, 47. STRØM, Søndm. I 1762, 243-5, 'et andet Slags'.

Colymbus pedibus palmatis indivisis L., Fn. 1746, 43.

Mergus arcticus KLEIN, Av. 1750, 141; Stemm. 1759, 33; Vög. 1760, 261.

?*Mergus minor* KLEIN, Stemm. 1759, 33 (Gotland).

Lom, Liom, Lum PONTOPP., Norw. II 1754, 156 (ex parte).

Mergus gutture nigro BRISS., Orn. VI 1760, 115; Ed. 1763 II 391.

Le Lumme BUFF., Hist. Nat. XV 1787, 324.

Colymbus ignotus BECHST., N. Deutsch. II 1791, 782. LATH., B., Ind. III, II 306.

Colymbus leucopus BECHST., V. D. IV 1809, 625. LATH., B., IV 485.

Colymbus atrogularis MEY. u. W., Tasch. II 1810, 449 (ex p.) p. 450 beskr.

Eudytes arcticus ILL., Prodr. 1811, 282. ZAW., Fn. Gal.-buk. W. 1840, 137. NAUM., V. D. XII 1844, 418; N-a 2 H. 1850, 22. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 37. NEGEL., N-a 1853, 64. TOB., J.f.O. 1853, 218. SCHRAD., l. c. 323; 1854, 180. LICHT., Nomencl. 1854, 105. JÄCK., J.f.O. 1855, 409. R. BLAS., Ber. XIV Verz. D. Orn. G. 1862, 74. v. PREEN, J.f.O. 1863, 82. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 429; Z. G. 1867, 304; 1873, 149; Bork. 1869, 277, 379. BÖCH, J.f.O. 1865, 367-8. MEY., Öfv. V. A. F. 1871, 788; 1879, n. 6, 44. E. REY, Z. G. 1874, 429. MALM, Fn. 1877, 327 + *E. balthicus*. KINB., Tidsskr. f. Vet. 1878, 204; Sep. Sneda fogelägg 1879, 12. Jahresb., J.f.O. 1877, 341; 1878, 436; 1880, 95; 1882, 109; 1883, 76. ?LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1879, 54. TOB., Orn. C. 1879, 144. HANSS., Öfv. V. A. F. 1880, n. 4, 20.

Cephus arcticus PALL., Zoogr. II 1811, 341.

Colymbus macrorhynchos BREHM, V. D. 1831, 974.

Colymbus balticus BREHM, V. D. 1831, 975. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 21. [MEY. u. W. 448.]

Colymbus arcticus var. *pacificus* B. Ross., Edinb. N. Phil. Journ. 1841, 163; Canad. Nat. a. Geol. 1862, 155; ref. BLAK., Ibis 1863, 154. COUES, Key to N. A. B. 1872, 335; B. of N. W. 1874, 721, -2.

Colymbus megarhynchos BREHM, Vogelf. 1855, 405 + *C. balthicus*.

Colymbus pacificus LAWR., B. N. A. 1858, 889. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 228; 1866, 100; Ibis 1866, 273.

Imbri STRÖM, Söndm. I 1762, 236 part.

Storlöm WISTRÖM, Hudiksv. 1864, 2. (LUNDBORG), Jägarf. Tidskr. II 1864, 103.

211. ISLÖM, *Eudytes glacialis* (L.).

Colymbus glacialis Pl. LIII, fig. 4.

I sommarträkt: framhals svart, kroppen ovan svart, hvitfläckig; i vinterträkt: kropp ovan gråbrun med gråblått bräm.

Hane > hona. Iris hos gamla röd, hos unga olivbrun.

1. Hane, gammal, sommarträkt, 16 juni 1881, Nanortalik, Grönland, LUCAS, H. C. MÜLLER.

Näbb i torrt tillstånd gråsvart; underkäken vid spetsen grå; näbbås jemnt, men svagt bågböjd; näsås rät, kullrig. Pannvinkel spetsig, bakåt riktad. Huvud svart. Hals och framhals överst med tvärband och korta hvita streck, bildade av sidobrämrakter; sidhals vid midten med stora ovala fläckar med hvita streck; kräva vit, mot halsen med skarp gräns, åt sidorna med svarta spolrakter, uppåt tilltagande. Rygg och skulderfjädrar svarta, vitfläckiga; kors likaså, men med små fläckar; övre stjärtäckare svarta med vitgrå spetskanter. Stjärt kort, avrundad; stjärt pennor 9 par, svarta med fina, hvita spetskanter. Bröst vitt; sidor svarta, nederst med hvita infan, för övrigt med små ovala, hvita fläckar nära fjäderkanterna; mage och undergump hvita, men från anus går ett tvärgående, svart, vitfläckigt band, och de översta stjärtäckarne svarta med bakåt avtagande vitt bräm; slak-

sida = sidorna; handpennor, stora 10: 1=2>3, de övriga starkt avtagande i längd, svarta; armpennor svarta; vingsäckare svarta med hvita, framåt avtagande fläckar; undre hand- och armtäckare grå och hvita, de mellersta och undre kantäckarne hvita; undre överarmtäckare långa, hvita med svarta spolband. Fötter mörkt gråbruna; tår: 4>3>2>1; klor: 3>2>4>1, 3 bredast.

2. Hane, gammal, sommarträkt, 14 juli 1881, Nanortalik, Grönland, PAUL EGEDE. H. C. MÜLLER.

Liknar n. 1. Huvud svart, omkring näbbröten med vitt och ljusbrunt spetsbräm. Vid anus endast en liten svart fläck.

3. Sommarträkt, PAYKULLS samling. Riksm.

Näbb svart, hoptryckt, spetsarna grå; näbbås vid midten något böjd; näsås rät, något sluttande, kullrig. Käkanter intryckta, svagt bågböjda; munvinklar svagt uppåt dragna, överkäken något > underkäken, hvars undre kant vid midten bildar en trubbig, avrundad vinkel. Näsborrar låga, näsgrop kort. Huvud ovan och nacke svarta; huvudets sidor violettsvarta, ned- och baktill mörkgröna; haka mörkgrön. Framhals ovan mörkgrön, nedtill övergående till mörkblått, upptill med ett tvärband av hvita, glesa fjädrar; kräva i midten vit, åt sidorna med svarta och hvita streck, de senare bildade av brämtrakter; halsrygg i midten violett, nedtill blågrön, åt sidorna = sidhals; halsband fram- och baktill avbrutet, baktill bredast, bildadt av fjädrar med svarta spolar och hvita brämtrakter. Rygg och skulderfjädrar svarta med hvita, av svarta spolband avbrutna tvärband framom spetsbrämet; kors, övre stjärtäckare och slaksida svarta med små runda fläckar, 2 nära spetsen av hvarje fjäder. Stjärt kort, brunsvart, avrundad. Bröst vitt; sidor svarta med hvita, runda, små fläckar; mage och undergump hvita; undre stjärtäckare svarta med hvita fläckar. Vingar spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar, liten, mörkbrun; handpennor, stora 10, mörkbruna med bruna spolar, 1>2>3; armpennor svartbruna; handtäckare mörkbruna, de små med hvita, små fläckar parvis på hvarje fjäder; armtäckare = armpennorna, svarta med hvita, runda fläckar, de mellersta med större fläckar; kantäckare mörkbruna med små, hvita, ovala fläckar; undre handtäckare ljus brungrå och hvita med ljusbruna spolar; undre armtäckare = de förra, men inåt hvita; undre kantäckare hvita; undre överarmtäckare långa, hvita med mörkbruna spolband. Tars hoptryckt med små sköldar; tår: baktå liten med bred simhud, 4 nästan = 3>2>1; klor gråsvarta, platta, 3>2 nästan = 3.

4. Övergångsträkt, Bohuslän, W. v. WRIGHT.

Liknar n. 3. Huvud ovan med blandade mörkbruna och svartspetsade fjädrar; ögontrakt vit och svartbrokig; ögonvrå svart, mörkbrun, vitfläckig; huvudets sidor med blandade svarta och vitgrå fjädrar; haka svart

och hvit; framhals svart och hvit, nedre delen hvit, mörkblå och mörkbrun; halsrygg svart, nedtill med inblandade mörkbruna fjädrar; halsband mörkbrunt och hvitt; krävans sidor, rygg och skulderfjädrar med inblandade mörkbruna fjädrar, mot spetsarna grå, desse äro övervägande på krävans sidor; klor: $2 > 3 > 4 > 1$.

5. *Vinterdräkt*, senhösten 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb hoptryckt; näbbås kullrig, baktill nästan rät, främst svagt bågbojd. Käkkant rät; underkäkens sidor platta, spetsen framtill hvit, men kanten grå, kanter indragna; näslock bakom midten vinkellikt förlängdt, nedhängande. Huvud ovan gråsvart; huvudets sidor upptill svartgrå, övergående nedåt till hvitt, undre käkkanter och haka hvita. Framhals hvit; nacke och halsrygg gråsvarta med hvitgrå bräm. Rygg och skulderfjädrar svarta med hvitgrå, breda spetsbräm; kors gråsvart; övre stjärtäckare svarta med grått spetsbräm; stjärtpenor här 9 par, 1 par fälda, svarta med gråsvarta fjäderspetsar; sidor hvita, överst svarta med breda, grå bräm; mage hvit, på sidorna om anus ett tvärgående grått band; undre stjärtäckare: de längsta ljust gråsvarta med svartgrå spetsar. Vingar svarta; tumvinge liten med 3 fjädrar; handpenor: 1 liten, gråsvart, stora 10; armpenor 16, spetskanter svartgrå; armbågspenor 6: 1—4 > armpennorna; överarmpenor gråsvarta; handtäckare svarta, de små gråsvarta; armtäckare svarta, de innersta nå armpennornas spetsar, de mellersta och kanttäckarne svarta med grått bräm; undre handtäckare: de yttersta grå med hvita inbräm, de dernäst hvita med grå spoltrakter, de inre hvita med grå spolstreck, de innersta hvita; undre arm-

täckare hvita med grå spolar och de inre med tilltagande grå spolstreck, spolfläckar och spoltrakter, de mellersta hvita; undre kanttäckare hvita, omkring armvecket grå; undre överarmtäckare långa, hvita, spolar och spolformiga fläckar svartbruna.

6. *Övergångsdräkt*, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Liknar den föregående. Näbb gråblått, dess sidor vid spetsen å båda käkarna hvita; kors, övre stjärtäckare och övre armtäckare utan bräm. Stjärtpenor 10 par, spetskanter gråbruna å de gamla fjädrarna, 3:dje paret först fäldt, utväxande korta spetsar, hvita, bakom dessa svarta.

7. *Vinterdräkt*, våren, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb blågrått, ovan svart; näbbås avrundad, lång. Käkkant nästan rät; överkäken längst; underkäken mot spetsen nedtill hvit med trubbig vinkel, spetsens längd 10 m.m. Huvud ovan gråsvart, under ögonen hvitt; haka och framhals hvita; nacke och halsrygg svarta. Rygg och skulderfjädrar gråsvarta med grå fjäderspetsar; kors och övre stjärtäckare gråsvarta med grå fjäderspetsar. Stjärt avrundad; stjärtpenor (här 6 par) svarta med hvita fjäderspetsar, 4—5 å spetsarna avnötta, på ena sidan finnes endast den 5:te. Bröst och mage hvita; sidor gråsvarta; undre stjärtäckare hvita, de större gråsvarta med hvitt tvärband framom spetsarna; slaksida grå. Vingar gråsvarta, spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar, kort; armpenor 16; armbågspenor 3, i spetsen å utfanet gråhvita; de mellersta armtäckarne och kanttäckarne samt armbågstäckarne med hvita spetsar; undre hand-, arm- och kanttäckare grå, de mellersta hvita; undre överarmtäckare gråhvita med grå

	N ^o	1 ♂	2 ♂	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Längd	—	—	—	—	—	781	765	755	740	732	735	775
Huvudets längd	—	—	—	—	—	161	172	—	165	166	166	73
Näbb, längd till pannan	81,5	81,5	72	81	74	79	74	76	79	77	—	—
» » » munvinkeln	118	119	100	—	111	115	106	112	111	109	110	—
» » från spetsen till näsborrarna	63	66	54	59	55	60	—	57	58	58	—	—
» höjd vid roten	26	27	23,5	—	23	24	26	25,7	24,9	22,6	—	—
» » » näsborrarna	22,4	24	20	—	20,5	22	21	23,7	24,6	20,7	22	—
Gapets bredd	35	34	28	—	32	30	33	37	33	34	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	12,5	13,5	9,6	9	10	10	—	10	10	11,4	11,5	—
Underkäkens spets, längd	42	42,6	40	42	—	—	—	42	43	42	—	—
Näsborrar	10,5	11,5	9	—	11 × 1,8	9	8,5 × 1,5	12	12,5	11,5 × 2,6	—	—
Vingens längd, direkt	374	372	345	370	339	334	346	352	329	326	—	—
Mellan vingspetsarna	—	—	—	—	1300	1345	1270	1400	1240	1325	—	—
Tumvinge	118	124	109	—	120	120	—	140	136	111	—	—
Stjärt, längd	100	115	85	84	77	—	108	77	72	70	—	—
Stjärtspets bakom vingspetsarna	—	—	—	26	40	30	—	32	34	10	—	—
Tars	100	96	74	81	92	93	86	87	81	85	—	—
Mellantå med klo	122	128	105	114	117	112	113	98 + 12	95 + 12	95 + 13	—	—
Fjerde tån, längd	126	135	103	119	123	116	125	—	—	—	—	—
Andra » »	103	108	—	—	100	96	100	—	—	—	—	—
Första » »	26	29	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—

spolfläckar. Fötter på utsidan svarta, på insidan grå, vid benen rödaktiga; vadtäckare grå; skenben fjäderklädt till hälen. Tars hoptryckt, framtill skarp, likasom tarssulan; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, inre hälvtan av baktåns flik för- enad med 2:dra tåns flik; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, rödgrå, mot spetsen svarta, platta.

8. *Vinterdräkt*, Grönland.

Näbb svart, spetsar grå. Munvinklar svarta, gap svart och hvitt, bro- kigt. Fötter utåt svarta, inåt svartblågrå; klor blågrå.

9. *Vinterdräkt*, Grönland.

Näbb grått, rotdelen svart. Munvinkel och fötter = n. 8.

10. *Vinterdräkt*, Grönland.

Näbb hvitgrått; näbbåsar svartgrå; underkåkens käkkant utom vid roten mörkgrå. Munvinklar hvitgrå, gap hvitt och svart brokigt. Fötter inåt perlgrå, utåt gråsvarta.

11. *I ruggning*, 7 april 1879, Koster, enl. C. A. HANSSON.

Sommardräkten nästan fullt utbildad. Handpennorna ej fullt ut- vuxna.

Ägg. Ovata, nästan elliptiska, grovkorniga, olivbruna, fläckar små, spridda, grundfläckar grå, ytfläckar bruna.

1. Grönland, MOESCHLER. Olivgråbrunt.

2. Labrador, MOESCHLER. Mörkt olivbrunt, fläckar talrikare.

3. 1864, Island. Olivgråbrunt.

4. 1874, Reykjavik, THEOB. Olivgråbruna.

	<i>M</i>	1	2	3	4 a	b
Äggets längd		85,3	88	93,6	86,3	85,4
» bredd		54,4	59,3	60,5	55,5	54,6
» spets.....		30,9	28,7	33,1	30,8	30,8
» reducerade längd.....		1,57	1,48	1,55	1,55	1,56
» rektangel.....		4640	5218	5663	4790	4663

Ägg: $3\frac{2}{3} \times 2\frac{8}{10}$, $3\frac{1}{3} \times 2\frac{1}{10}$, $3\frac{2}{3} \times 3\frac{1}{10}$ eng. tum, DRESSER.

Cirkumpolar, dock anses fogeln i NV. Amerika av flere för en egen art: *E. Adamsi*. Vanlig på Grönland, häckar vid sött vatten; Hudson bay. Lemnar Grönland i okt., då han drar söder ut. Stannfogel emellan $60-70^\circ$ n. br., är aldrig talrik.

Fogeln i Grönland anses hava smalare näbb och 9 par stjer- pennor. På Island säges han vara mindre, men hava bredare näbb och 10 par stjertpennor, BREHM. En varietet har erhållits med de vanligen hvita fläckarna på ryggen silfvergrå, REINHARDT.

På Island, WORM. Häckar vid insjöar, TEILMANN m. fl., mellan klippor i de öde bergsjöarna. Visar sig omkring d. $\frac{1}{5}$ i vikarna i nordlandet och strax derefter vid häckplatserna djupt inne i landet och på bergsjöarna och går lika högt som Sångsvanen, FABER. Liggtiden börjar i slutet av maj eller början av juni, d. $\frac{1}{6}$ erhöles 2 starkt ruvade ägg, KRÜPER. Erhållen d. $\frac{1}{6}$ och $\frac{2}{6}$ 1863, SCHLEGEL. Kommer hit under första veckan av maj, visar sig i slutet av aug. på havet, der åtminstone en del kvarstannar över vintern, DRESSER.

Vid Färöarna, WORM. Stannfogel, LANDT, FABER. YARRELL säger, att den häckar här, hvilket väl var möjligt i forna tider, men icke, för så vidt man känner, i öarnas historiska tid. Är, enl. DRESSER, talrikast vår och höst, allmän även om sommaren, men häckar icke, enl. H. C. MÜLLER, som omtalar den ovanliga och viktiga iakttagelsen, att några år före 1862 en gammal fogel fans här död av ett sår, som förorsakats av en eskimå-pil med ben- skaft och jernspets, hvilken satt fast under ena vingen.

På Spetsbergen, PENNANT, FABER. Även enl. PHIPPS skulle den förekomma här, men har icke sedan återfunnits. Även om han någon gång skulle kommit till Spetsbergen, hvilket icke är säkert, tillhör han icke dess regelbundna foglar.

Allmän vid kusten av nordligaste Skandinavien, men sågs aldrig inne i landet, MALM. Häckar i Finnmarken?, enl. LEEM, NILSSON, FABER. I Tromsö 'sällsynt', häckade(?) vid Skibsfjorden på Wannö; d. $\frac{2}{8}$ var dess unge flygg, LILLJEBORG. Uppgiften mycket otrolig, då fogeln icke häckar vid salt vatten. Då ungen

var flygg, kunde den hava kommit annorstädes ifrån. Uppgives häcka vid Finmarkens fjellvatten, hvilket icke har blivit bekräftadt. LILLJEBORGS uppgift 'att den häckade på Wannön, d. $\frac{26}{8}$ var ungen flygg' är neml. den enda, enl. hvilken den skulle häcka, men häremot anmärker COLLETT, att man ej sällan om sommaren erhållit fogeln vid Norges kuster, utan att han der häckar. Erhållen d. $\frac{4}{11}$ i övergång till vinterdräkt; i medlet av dec. i full vinterdräkt. Vår och höst vid Finmarkens kuster ej sällsynt, men man känner icke, om den häckar vid Ommer vatn, enl. meddel. 1879 av NORDVI. Går 'aldrig' i land utom under julveckan. Äggen utruvas på det sätt, att honan bär ett ägg under hvardera vingen, enl. hvad PONTOPPIDAN säger. DEBES ansåg saken ej omöjlig. I S. Norge endast om vintern, PONTOPPIDAN. På Varangerfjord ej sällsynt om våren och senhösten. Erhållen d. $\frac{7}{12}$ 1849; häckar knappt i Ostfinmarken, åtminstone icke mellan 69 och 70° n. br., SCHRADER. Träffas ofta vid Ishavskusterna, är på Vestfjorden sällsyntare, BARTH. I Skandinavien säger v. DROSTE att den 'häckar på Färöarnas breddgrad, för övrigt endast norr ut'. Höst och vinter vid Norges N. och V. kuster allmän; kommer i juni, under det honorna rugga. Ö. om Lindesnäs sparsammare, COLLETT. Häckar från Söndmör norrut inom polcirkeln, men ej i Ostfinmarken, der han endast visar sig höst och vinter, på N. och V. kusterna, DRESSER. Sällan i Kristianiafjorden. På vestkusten ej sällsynt, RASCH. Långt inne i Kristianiafjorden ytterst sällsynt. Från Flekkefjord erhöles i nov. 1857 en gammal 'E. Adamsi', COLLETT. Alla uppgifterna om dess häckning i Norge äro icke pålitliga.

Endast få uppgifter ega vi om dess förekomst i Sverige, der fogeln är ganska sällsynt. År 1832, tidigt på våren, hade en blivit skjuten vid Mannu, $1\frac{1}{2}$ mil från Karesuando, W. v. WRIGHT.

Erhållen i Lappland i övergångsdräkt d. $\frac{22}{12}$ 1848 och vid Gotland en d. $\frac{25}{5}$ 1851, SCHLEGEL. Erhållen vid Grisbodarna utanför Koster d. $\frac{7}{4}$ 1879, se ovan n. 11, fångad på torsckbacke, HANSSON. En gammal fogel i övergång till vinterdräkt fångad om hösten på koljebacke vid Orust, se ovan n. 4; några år senare en död funnen på stranden av en holme i samma trakt, W. v. WRIGHT. MALMLÉNS uppgift till NILSSON otillförlitlig, MALM. En erhållen i slutet av april 1864 utanför Karlskrona, C. A. GOSSELMANN. Erhållen i Blekinge även enl. meddel. av C. G. RÄÄF.

På Möen i mars 1825 fångad levande; oftare erhållen vid Apenrade, Säby, Grenå och Helsingör; vid Gisselfelt på Seeland d. $\frac{15}{1}$ 1830. Erhållen i fisknät i Kielerbugten under vintern. Troligen om vintern erhållen i Helsingör. Vid Flensburg d. $\frac{21}{11}$ 1840, Kiel d. $\frac{30}{3}$, KJÆRBÖLLING. Vid Flensburg 1877 regelbunden om vintern, Jahresb. Erhållen på Elbe vid Holsteins kust, BOIE. I Slesvig och Holstein ej regelbunden, oftare iakttagen vid Östersjökusten än vid Nordsjökusten; på Nordfriesiska öarna sällsynt, ROHWEDER.

I Ostfinmarken under höst och vår, SOMMERFELT. Erhållen i havet vid N. kusten av Kola d. $\frac{19}{9}$ 1877, enl. meddel. av HENNING KINBERG. Häckar ej i Finland; en gång om våren 1832 träffad i Muonio elv, DRESSER. Nämnas bland Östersjöprovinsernas foglar, SCHWEDER. Erhållen i Mitau, SEIDLITZ.

V. MIDDENDORFF räknar denna, liksom dess samslägtingar, till de cirkumpolära foglarna. Ej vid Arkangel, men ägg erhållna på Kanin-halvön, insamlade av samojeder, enl. HENKE, SEEBOHM. En sågs på Swirfloden, ALSTON, BROWN. I N. Ryssland sällsynt; Hvita havet. Petschora(?), SEEBOHM. Centralryssland, såsom vid Moskwa, sällsynt på flyttning, SABANEJEW, så ock i Polen, TACZANOWSKI; en gång i nov. 1876 vid Warschau, DRESSER.

Den så kallade '*E. Adamsi*' med hvitt näbb är funnen i Sibirien, enl. SEEBOHM. Novaja Semlja och V. Sibirien, FINSCH. Taimyr sällsynt, v. MIDDENDORFF. Sågs parvis i Yugorsky-sundet, GILLET, HEUGLIN. '*E. Adamsi*' på sjöarna å tundran vid Jenisey, SEEBOHM. Högre uppåt Schtschutschja-floden i hvarje sjö på tundran häckade ett eller två par, FINSCH. I Ö. Sibirien, Daurien om våren, PALLAS. Kamtschatka, STELLER, PALLAS.

I Pommern ganska sällsynt, HORNSCHUCH, SCHILLING, om vintern vid kusten, HOLLAND. Under ett halft århundrade 1 eller 2 st. erhållna; i Hannover, E. v. HOMEYER. Vid Neustadt E.w. säges en ung hava erhållits, men uppgiften är osäker, DRESSER. I Ostpreussen erhållen vid Ratzeburg, RATHKE, v. HOMEYER. Ems, ALTUM. 'Tvivelaktigt om den träffats i Mark', SCHALOW; erhållen d. 11 1864 vid Züllichau, TOBIAS. Omnämnd från Münsterlandet, BOLSMANN; en gång under vintern; få gånger hava unga foglar träffats, dock aldrig i praktdrägt, ALTUM, 1863. På en gata i Görlitz togs om vintern 1875 en ung fogel, Jahresb. Erhållen i trakten av Mühlheim vid Rhen, RUHL. På Rhen träffas unga foglar oftare än *E. arcticus*, BRAHTS. Drar uppåt Rhen under vintern, även på Main och Kinzig, sällan gamla foglar, 2 st. erhöles i nov. 1856, MEYER. I Witzenhausen 1878 regelbunden på flyttning, Jahresb. En hona i övergångsdräkt träffades d. 21 i Oberbayern, JÄCKEL. På Bodensjön under höst och vinter vanligtvis ensam, WALCHNER. En gång erhållen, enligt STÖLKER. Träffad på Untersee och Rhen, GOELDLIN, 1879. Erhållen i Mittelfranken d. 22 1804 och d. 12 1806, JÄCKEL.

Kommer till Schweiz nästan årligen och stannar från dec. till mars, då han åter bortflyttar. Erhållen d. 22 1815 i full dräkt, MEISNER, SCHINZ; ej sällsynt, SCHINZ. I Genève-dalen ansågs den av F.-BEAUMONT vara om hösten regelbunden på flyttning.

I Oberlausitz mycket sällsynt, endast unga foglar visa sig, TOBIAS. Erhållen i Böhmen, är här den sällsyntaste arten; erhållen 1846, FRITSCH. I Mähren och Schlesien ung fogel erhållen i dec. 1851 och gammal fogel i nov. 1852, hade förtärt fisk, SCHWAB. Unga foglar sågos stundom besöka Galizien och Bukowina, ZAWADSKI. I Österrike erhållen d. 11 1875 vid Oravitz, Arvaer komitatet, v. TSCHUSI. I Tyrolen ung fogel om vintern erhållen, ALTHAMMER. Flyttar längs åt både syd- och nordkanten av Karpaterna med samslägtingarna i stort antal. De komma sent på hösten, stanna så länge vattnet är öppet, Kronpr. RUDOLF, BREHM. Under höst och vinter på Donau och i bergfloder, v. FRAUENFELD; i Voslau d. 12 1856, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. Erhållen vid Grodek d. 11, vid Laibach d. 11, K. FRITSCH. I Salzburg mycket sällsynt, några dock erhållna, v. TSCHUSI. Träffad i Neusiedlersjön, v. PELZELN. Kommer någon gång under vintern ensam till Ungern, KORNHUBER. Få besöka Transsylvanien under hvarje vinter, DANFORD, BROWN.

Erhållen någon gång vid Hamburg, FABER, d. 12 1882, WIEBKE. Vid Dollart. Vid Borkum tillfällig, v. DROSTE. I Holland sällsynt under vintern, DRESSER.

Omnämnes från Ketha, Shetland, av KLEIN. Hela året vid Shetland, mindre talrik om sommaren, dess föda huvudsakligen Tobis. Anses mycket seglivad, EDMONDSTON, 1823; ägg skola hava träffats, men de anses hava tillhört *E. arcticus*. Häckar nog icke å Britiska öarna, MORE, 1865. Vid Orkaderna talrik, enl. TEMMINCK, FABER. Vid de yttre Hebriderna under hela året, utom i juli. På Orkney vanlig, de unga under hela året, de gamla om vintern; gamla i sommar dräkt sällsynta; i sept. ökas antalet, de flesta bortflytta vid julen, återkomma i april och maj. I V. Skotland vanlig, DRESSER. Kvarstannar vid Irlands kust under

5—6 månader om vintern, mycket sällan under sommaren, enligt THOMPSON, som anför flere detaljer om fogeln. Kommer till England i okt. eller nov.; nära kusterna äro unga foglar och gamla i vinterdrägt vanliga, går endast vid hårdt väder in i flockerna, gamla i sommardrägt sällsynta, DRESSER. I Cornwall allmän om vintern; 2 st. stannade vid Looe hela sommaren, Loud. Mag. 1830. I maj 1823 tagen sovande på vattnet av en fiskare; levde någon tid i fångenskap.

Oregelbunden vid Belgiens kust under sträng vinter; ännu sällsyntare på sjöar och bäckar inne i landet; 3 st. erhållna under 15 år, DE SELYS. Erhållen under vintern, även enl. DUBOIS; träffad på la Moselle, DRESSER.

Vid NÖ. Frankrike, FABER; vid kusten under höst och vinter i synnerhet vid hårdt väder. I Eure-et-Loire högst sällsynt, MARCHAND, 1868. Unga foglar erhållna i Côte d'Or, MARCHANT. på Vogesernas sjöar om vintern, GERARDINS. Vid Medelhavskusten unga foglar mycket sällsynta, DRESSER.

I Santanders hamn sågs en i maj till den 17; är tillfällig i nov.; en erhållen d. $\frac{1}{2}$, IRBY, 1883. I Portugal fåtalig om vintern, A. C. SMITH. I Spanien tillfällig och fåtalig i jan. och febr., NACEYRO.

Vid Pirano 1880 sällsynt flyttfogel, iakttagen i nov., Jahresb. Träffad i Lago di Garda och Lago di Como, SALVADORI m. fl., PAVESI, 1877. Sällan träffad i Toscana, SAVI. På sjön vid Scaffa, Sardinien, en gång, SALVADORI; är mycket sällsynt, BROOKE. Erhållen i sommardrägt vid Monterosso, nära Spezzia d. $\frac{1}{8}$ 1878, i vinterdrägt vid Massaciuccoli i nov. 1875, GIGLIOLI.

Skall hava visat sig vid Butrino, POWYS. Funnen av Lord LILFORD under vintern vid kusten av Epirus, ELWES, BUCKLEY.

Vid Madeira omtalas han såsom flyttfogel, d. v. s. såsom förekommande under vintern, HARCOURT.

Talrik under vintern i Amoy. Mellan Takoo och Peking, SWINHÖE, men DRESSER säger, att den ej är funnen i Kina.

Vid Hakodadi i jan., BLAKISTON, DRESSER. Erhållen av NORDENSKIÖLD i arktiska oceanen; '*E. Adamsi*' med nästan hvitt näbb erhöles vid Hakodadi av BLAKISTON, SEEBÖHM.

Amerikas fogel lika med Europas. Häckar i arktiska Amerika, ALLEN; norrut minst till 70° n. br.; flyttar under vintern till mellersta Förenta Staterna. Kom till Montreal d. $\frac{1}{4}$, bortflyttade d. $\frac{1}{2}$, HALL. Mackenzie River. N. ut till arktiska kusten talrik. Vid Peel river, 62°—67° 30' n. br., ROSS. Britiska N. Amerika och Förenta Staterna talrik, i mellersta och S. staterna endast om vintern. I Connecticut i okt. till april eller maj, skall häcka der. '*E. Adamsi*' är knappt mer än en varietet med näbbet gult och fläckarna å övre kroppsdelar större, DRESSER. Allmän i det inre av Britiska N. Amerika om sommaren, i synnerhet på sjöarna; Mackenzie river, Hudsons bay, BLAKISTON m. fl. Erhållen d. $\frac{6}{11}$ vid Fort Stockton, DRESSER. Erhållen i Ohio, SCHLEGEL. I Lake superior iakttagen, CABOT. Går om vintern till Texas. '*Var. torquatus*' i Illinois om vintern, RIDGWAY. Vid Stilla oceanen, COUES. Vid Kurilerna, PALLAS; Vancouvers ö, R. BROWN. På Alaska sällsynt, ensam eller parvis, iakttagen d. $\frac{1}{2}$ till början av sept. Förtär stora vattenskalbaggar, i små skogssjöar i SÖ. Schytlichroä. '*E. Adamsi*' anses skild, G. HARTLAUB, 1883. I Georgia, GERHARDT. Erhållen i Mexico, LICHTENSTEIN.

Islommen är mycket skygg. Flygten snabb, hög, rät; lyfter och flyger sällan utom under häktiden. Går dåligt. Flyter tungt på vattnet, men simmar och dyker väl med slutna vingar och hastigt undan för skottet, blir högst 4—5 minuter under vattenytan, enl. FABER, men 6—7 min. enl. HOLBÖLL. Hanens läte är skarpt 'u-u-u', hvilket av honan besvaras med 'u-huuce'; fångad skriker

han 'hu-yy' och svarar honan på samma sätt. I havet fiskar han *Cottus scorpius*, små Flundror, hvilka han sväljer under vattenytan; i bergvatten tar han *Salmo alpinus* och *S. carpio*. Man har sagt att han förtär vegetabilier, hvilket strider mot FABERS såväl som min erfarenhet. Vid kusterna förtär han småfisk och små Krabbor.

Han häckar vid sött vatten. Det sades förr, att han byggde sitt bo under vattnet. KLEIN trodde det ej: *aves non sint pisces!* 'Större trovärdighet eger PRESTON, som berättar, att den utkläcker äggen under vingarna': 'this is certain, that they have a cavity or hollow place under one of their wings only capable of containing a large egg.' — En sådan fördjupning finnes hos foglar i allmänhet icke endast på ena, utan på båda sidorna, den upptages av de hoplagda vingarna, men icke kan någon fogel föra ägg med sig under vingen och utkläcka dem. — Under häktiden flyga de ofta mycket högt, i synnerhet under ljusa nätter, så att man endast kan höra, knappt se dem. De flyga ofta mellan två eller tre bergsjöar, om de ej finna tillräcklig föda i den, vid hvilken de bo. De bo nemligen på små holmar nära vattnet, och boen äro av gräs och vattenväxter, och en trampad väg går derifrån till vattnet. Ett par tål icke, att andra häcka i närheten, hvarken av egen eller andra arter utom *Sterna arctica*. Äggen bliva ofta fuktiga. I medlet av juni har ungen i ägget dun. Den ruvande fogeln ligger på äggen med horisontel, framsträckt hals. Båda könen ruva och visa stor ömhet mot hvarandra och ungarna. Samma par återkommer årligen till häckplatsen. Blir den ene fångad, återkommer den andra med ny make. Han är vid boet icke skygg, utan visar sig vilja försvara äggen. Då ett ägg taget, återkommer honan. Det ena ägget ruttnar ofta. När ungarna äro utkläckta, gå de genast i vattnet och ledsagas av för-

äldrarna tills de äro vuxna, då de i slutet av aug. eller sept. flyga till havet, der de i små flockar, sällan 7—8 st., draga sydligare.

Han är svår att skjuta från båt. Man säger, att han tillstoppar hål efter hagel med dun; och nog finnes dun i dylika hål hos de flesta foglar, som man skjuter, men det följer, såsom är lätt att se, med haglen in i köttet. Fångas stundom på krok. Kan genom efterhärming av lätet lockas inom håll.

Köttet är mycket tranigt, ätes dock av eskimåer. Det kan förtäras, de gamla foglarnas är dock segt, de ungas, enligt H. C. MÜLLER, smakligt. Vid Ishavet, Ob och annorstädes användes skinnet.

Fogeln är skadlig för fisket.

Infångad äter han icke något och hugger mot menniskor. En levde dock, såsom vi nämnt, någon tid i fångenskap.

Ibland fjädrarna lever:

Docophorus columbrinus DENNY.

Inelvsmaskar:

Holostomum gracile DUJ.; *Tænia capitella* RUD.; *Schistocephalus dimorphus* CREPL.; *Tetrabothrium macrocephalum* RUD., alla i tarmkanalen.

Mergus maximus ferrocensis [s. *arcticus* (excl.)] CLUS., Exot. 1605, 102. Ildbrimel HÖJER, CLUS., l. c. 367.

Mergus marinus farrensis WORM, Mus. 1855, 303. JOHNST., Av. 1657, 159. Ildbrimmel p. 129. GESN. Red. 1669, 110 (ex CLUS.).

Colymbus maximus caudatus WILL., Orn. 1676, 258. RAY, Syn. 1713, 125, 'alia avis'.

Colymbus maximus Gesneri RAY, Syn. 1713, 126.

Duntergoose SIBB., Scot. ill. II, II 1584, 11. [PRESTON, Phil. Trans. N. 473, 61, an huc??] *Anser*, D. KLEIN, 1750, 131.

Embergoose *Anser* SIBB. l. c. D. KLEIN, Av. 1750, 130; Vög. 241.

- Imber* PONTOPP., Norw. II 1754, 152. STRØM, Søndm. I 1762, 236.
- Mergus major* + *M. m. naevius* BRISS., Orn. VI 1760, 105, 120; Ed. 1763, II 389, 391.
- Colymbus immer* (v. *C. imber*) GUNNER, Trondhj. Skr. I 1761, 246, Tab. 3. BRÜNN., Orn. 1764, 38. L., S.N. XII 1766, 222. PALL., Reise III 1776, 20; Zoogr. II 1811, 344. PENN., Arct. Z. II 1792, 232. JACKS., Loud. Mag. 1830, 187. BREHM, V. D. 1831, 971.
- Colymbus torquatus* BRÜNN., Orn. 1764, 41. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 340. MÜLL., Prodr. 1776, 19. GM., L. S.N. 1788, 588. LATH., Ind. 1790, 800. LATH., BECHST., III, I 1798, 300; IV 1812, 484. KEYS., BLAS., Wirb. E. 1840, n. 438. B. ROSS, Edinb. N. Phil. Journ. 1841, 163; Canad. Nat. a. Geol. 1862, 155. JÄCK., N-a 1856, 526; Abh. Nat. Nürnberg. III 1864, 133. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 173. LAWR., B. of N. A. 1860, 888. J. REINH., Ibis 1861, 14. COUES, Pr. Phil. Ac. 1861, 248; 1862, 227; 1864, 11; Ibis 1866, 273; Mem. Bost. Soc. N. H. I 131; Key to N. A. B. 1872, 334; B. of N. W. 1874, 719. HALL, Canad. Nat. a. Geol. 1862, 406. BLAK., Ibis 1863, 154. COX, Rep. Geol. Indiana, 1869, 235. DRESS., Ibis 1866, 46. BAIRD, Ibis 1867, 286. BROWN, Ibis 1868, 427. BORGGR., Nordd. 1869, 138. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3 (1871) 404, -11. ?HENKE, SEEB., Ibis 1882, 383.
- Colymbus maximus* GUNNER, Trondhj. Skr. III 1764, 125, Hav-Hymberen.
- Colymbus glacialis* L., S.N. XII 1766, 222; Tom. I p. II add. [Vix PHIPPS, Voy. tow. the North pole, 1774, 187.] PH. MÜLL., L. S. II 1773, 340. MÜLL., Prodr. 1776, 19. FABR., Fn. 1780, 97. MOHR, Isl. Nat. 1786, 36. BERG., Tal 1787, 28. GM., L. S.N. 1788, 588. LATH., Ind. 1790, 799. LATH., B., III, II 1798, 298, 300; IV 1812, 484 + *C. imber*. MEY., Wetter. Ann. 1812, 180, -7; Tasch. III 1822, 180. MEISN., SCHINZ, V. d. Schw. 1815, 257. TEMM., Man. Ed. 1, 1815, 597; II (1820) 910; IV 1840, 571. CUV., R. A. 1817, 508 + *C. arcticus* + *C. immer*. (ex p.). BOIE, Wied. Z. Mag. I, III 1819, 153. SABINE, Trans. L. S. 1819, 558; Ibis 1826, 99. NILSS., Orn. II II 1821, 148; Fn. II 1858, 538. EDM., Mem. Wern. Soc. IV, 1822, 207; 1823, 373 + *C. immer*. FABER, Prodr. 1822, 57; Hochn. Vög. 1826, 2, 4 etc.; Isis 1826, II 913-30. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 208. BREHM, Isis 1826, 984; V. D. 1831, 970-2, GRABA, Reise n. Färö 1830, 125, 165. JACKS., Loudon Mag. 1830, 177. SAVI, Orn. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. SWAINS., RICH., Fn. B. Am. 1831, 474; ref. Isis 1833, 1111. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 21. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 118; Eur. Fn. II 1840, 356. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 385. AUDUB., Syn. 1839, 353. DE SERR., Migr. 1842, 88, 206. SCHLEG., Rev. 1842, CVI; Mus. Urinat. 1867, 30. DE SEL.,

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

- Fn. Belg. 1842, 159. BAIRD, Utah 1842, 324. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 278; 1844, 451; Übers. v. PAULS., 1846, 79. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 195. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 24. RATHKE, N. Pr. Prov.-bl. 1846, Sep. 13. GRAY, Gen. III 1848, (631). KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 55; Danm. Fugl. 1852, 404; ed. COLL., 1876, 725. NAC., Mem. Madr. Ac. 1850, 115; ref. J.f.O. 1855, 305. LILLJ., V. A. H. 1850, 325. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 94. THOMPS., Irel. III 1851, 194. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53. CABOT, l. c. 3 H. 65. BALD., N-a 1853, 441. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52. LICHT., Nomencl. 1854, 105. WALL., N-a 1854, 282-3. BAILLY, Orn. Sav. IV 1854, 421. SCHWAB, Abh. z.-b. G. 1854, 532. v. MIDD., Isep. 1855, 79; Reise IV, II 1875, 988. BOLSM., N-a 1855, 317. LLOYD, Ant. II 1855, 201. DUBOIS, N-a 1855, 270. BRAHTS, l. c. 329. GERH., l. c. 384. KORNH., Vög. Ung. 1856, 24. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. KRÜP., N-a 1857, 9. ALTHAMM., l. c. 402. C. JÄG., Offenb. Ver. Nat. II 1858, 44. SEIDL., Sitz.-ber. N. G. Dorp. 1860, Sep. 44. HALL, Montr. Canad. Nat. a. Geol. 1862, 53. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 34. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1862, 75. EGGEM., Nist. d. Vög. 1863, 27. MALMGR., Öfv. V. A. F. 1863, 122. GOSSELMAN, Zool. o. Bot. Iakt. Blek. 1864, 1. MEY., Z. G. 1864, 300. COLLETT, Krist. 1864, 225; Vid. S. Forh. 1868, 191; Mag. f. Nat. 1877, 217. SALVAD., J.f.O. 1865, 430. MORE, Ibis 1865, 449. RIVA, Orn. 1865, 567. STÖLK., Ber. St. Gall. Nat. G. (1866-7) 1867, 74. MÄKL., Fogl. Ordn. 1867, 101. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1868, 52. MARCHANT, Cat. 1868, 81. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. BRUH., Abh. z.-b. G. XVIII 1868, 879. BARTH, J.f.O. 1869, 99. v. DROSTE, l. c. 350; Z. G. 1873, 150. GILLET, Ibis 1870, 308. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 341. FRITSCH, Vög. E. 1870, 498; Wirb. Böhm. 1872, 92; J.f.O. 1872, 377. HOLL., Wirb. (1871) 89. v. PELZ., Wien. Abh. XXI 1871, 726. HEUGL., Ibis 1872, 64. v. TSCHUSI, Vög. Salzb. 1872, 88; Z. G. 1875, 460; J.f.O. 1876, 332. E. v. HOM., J.f.O. 1872, 339. HÖGM., Jemf. framst. 1873, 1 etc. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, Sep. 63. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 636. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. Ak. 1874, 249. ROHW., V. Schl.-H., 1875, 22. DANF., Br., Ibis 1875, 433. SCHAL., J.f.O. 1876, 3; ?1881, 291. PAVESI, Rend. Ist. Lomb. II Ser. X 1877, Sep. p. 6. DRESS., B. E. n. 77, 1880. FINSCH, Ibis 1877, 61. Kronpr. RUDOLF, BREHM, J.f.O. 1879, 129. GOELDL., J.f.O. 1879, 380. HANSS., Öfv. V. A. F. 1880, n. 4, 20. GIGL., Ibis 1881, 221. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 128. IRBY, Ibis 1883, 190. G. HARTL., J.f.O. 1883, 283-4. BROOKE, l. c. 349.
- L'Imbrim BUFF., Hist. Nat. XV 1787, 321.

Colymbus atrogularis MEY., Tasch. II 1810, 449 ex p. (descr. p. 447). WALCHN., Orn. 1835, 141.

Cepphus torquatus PALL., Zoogr. II 1811 340.

Cepphus imber PALL., l. c. 344.

?*Colymbus Mülleri* BREHM, Isis 1826, 984.

Colymbus hyemalis BREHM, l. c. 984; V. D. 1831, 334.

Eudytes glacialis ILL., Prodr. 1811, 282-3. KAUP, Eur. Thierw. 1829, 144.

ZAW., Fn. gal.-buk. W. 1840, 138. NAUM., V. D. XII 1844, 397. SCHULZ,

Fn. 1845, 428. BOLSM., Mem. 1852, 3 H. 27. TOB., J.f.O. 1853, 218. SCHRAD.,

l. c. 323. ALTUM, J.f.O. 1863, 117. v. DROSTE, Borkum 1869, 377, 381.

ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II (1871) 23, 404-11. ALST., Br., Ibis

1872, 72. MALM, Zool. Obs. VI Göt. Handl. 1873, 30; Fn. 1877, 330.

Jahresb., J.f.O. 1877, 341; 1878, 436; 1880, 95; 1882, 109.

Colymbus Adamsi GRAY, P. Z. S. 1859, 167. BLAK., Pr., Ibis 1877, 164.

COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 218. SEEB., Ibis 1879, 22, Var.: 161.

G. HARTL., J.f.O. 1883, 283-4. BLAK., SEEB., Ibis 1884, 32.

Colymbus glacialis var. *torquatus* RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N.Y. 1871, 392.

Colymbus torquatus var. *Adamsi* COUES, Key to N. A. B. 1872, 334; B. of N. W. 1874, 720.

Fam. 5. Doppingar, *Colymboidæ*.

Till näbb, näsborrar och hals liknande *Eudytidæ*, tår 4, framtår flikiga med simhinnor, baktå liten med flik, stjärt liten med mjuka fjädrar.

Släktet DOPPING, *Colymbus* (L.).

212. SKÄGGDOPPING, *Colymbus cristatus* L.

Podiceps cristatus Pl. LIV, fig. 1.

Kindtrakt och framhals hvita, nacktofs och halskrage stora. Längd 532—592 m.m.

Anm. Om dennas och övriga arternas vinterdräkt och unga foglar se nedanstående beskrivningar och tabeller.

1. *Hane, gammal, i ruggning*, 22 april 1877, Kalmar, F. BERG.

Näbbspets å övre käken något nedböjd; näbbås gråsvart, kullrig, slutande; näsås föga nedtryckt, fårad. Käkkanter gråsvarta, nästan räta; överkäkens sidor gråröda; underkäkens röd, dess spets å undre kanten svagt konvex. Pannvinkel bakåt riktad, avrundad. Näsborrar låga, jemnhöga, näsfåra grund, når nära spetsen; näslock något hävadt, föga utstående, svart; ögon små; iris röd. Huvud ovan svart; hjessa med förlängda fjädrar, längs åt sidorna bildande tofs; ögontrakt vit; ögonlockskanter gulgrå; ögonvrå upptill vit, nedtill naken, gråsvart, der ned- och bakom ett mörkbrunt, kort band; huvudets sidor för övrigt och tinning framtill hvita, bakåt övergående i rödbrunt och med förlängda fjädrar; haka vit, dess nakna hud röd. Hals lång, smal, upptill med yvig halskrage intagande sidorna, svart, framtill täckt av rödbruna fjädrar; framhals vit; strupe upptill vit med svagt rödbruna fjäderspetsar; sidhals vit, bakåt grå; kräva vit; nacke svart; halsrygg upptill svart, för övrigt svartgrå. Rygg svart med vitgrått bräm

och utväxande rent svarta fjädrar; skulderfjädrar svarta, de mindre med, de längre utan nött grått bräm och böjda samt täckande hand- och armbågspennorna, de understa yttre till en del hvita; kors svartbrunt; övre stjerttäckare svarta med nött, hvitgrått bräm. Stjert kort, avrundad; stjertfjädrar 6 par, svarta, mjuka. Bröst och mage hvita, glänsande, liggfläck lång, smal, sträcker sig till kroppens midt, bakåt nära anus; sidor hvita, upptill rödbruna med nästan täckande svarta fjäderspetsar; undre stjerttäckare hvita, något > stjertpennorna; slaksida rödbrun med svarta, täckande fjäderspetsar. Vingar smala, svartbruna och hvita, der detta särskildt nämnes; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor, stora 11: utfan å 2 och 3, infan å 1 och 2 vid spetsarna utskurna, spetsfläckar å 7—11 små, hvita; armpennor 16: 1 och 2 gråbruna med hvita spetsar, 3—15 hvita, 3—5 vid spolarna avtagande gråbruna, 15 med gråsvart fläck i utfan, infan, utom vid spetsen, och utfan vid roten hvita, 16 vid roten hvit; armbågspennor 4, < armpennorna; överarmpennor stora, hvita, de inre med spetsfläckar i infan och kantstreck i utfan; armtäckare, även de mellersta, med hvitgrå kanter; kant- och överarmtäckare samt alla undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter utåt olivsvartgrå, inåt grå, gulgrå och svartgrå. Tars hoptryckt, framtill med smala, sidorna med breda sköldar; tarssula med 2 rader fjällika taggar på ett hudveck gående nedåt utom första tån; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor: blågråhvita, korta, 3 bred med kamformig framkant, $> 4 > 2 > 1$.

2. *Hane, gammal, i ruggning*, 15 maj 1877, Stockholms torg.

Näbbspetsar hvitgrå; näsås svart. Kätkanter grå; underkäken, utom spetsen, mörkröd. Näsborrar ovala. Ögonvrå upptill brungul, nedtill naken, gråsvart. Stjertfjädrar svartbruna och mot roten till en del rödbruna och hvita, andra utväxande svarta. Bröst hvitt, glänsande, längs midten smalt band dunbeklädt, sammanhängande med magens liggfläck; undre stjerttäckare, de längsta = stjertfjädrarna. Vingar mörkbruna och hvita; handpennor 11: $2 > 1 > 3$, 7:de senast bytt, ej fullvuxen; armpennor 16: 1 brun med hvit spets, 2 hvit, utfan vid midten brunt; hand- och armtäckare samt de mellersta hvita; klor mörkt gråbruna, framkanter hvita.

3. *Hane, gammal*, 2 juni 1875, Vestergötland, KOLTHOFF.

Näbbås svartbrun. Kätkanter och underkäk mörkröda; överkäk svagt bågböjd, underkäkskant nästan rät mot spetsen nedböjd 1,5 m.m. < överkäken, sidor jemnhöga till käkvinkeln, från denna till spetsen 16 m.m.; iris röd. Huvud ovan svart med kluven svart nacktofs; ögonbåge, mellan panna och öga, en spolförmig fläck, hvit, svagt roströd; ögonvrå med smal naken hud, dervid en brun, smal fläck; huvudets sidor hvita. Halskrage yvig med långa, smala, framtill roströda, baktill svarta fjädrar, undertill kluven med ett hvitgrått streck av korta fjädrar; framhals enfärgad hvit; sidhals ljust

rostbrun; halsrygg nedom kragen svartgrå. Rygg gråsvart. Mantel svart med svagt grå fjäderkanter; skulderfjädrar få, de övre mindre svartbruna med grå fjäderkanter, de större svarta, långa, bågböjda, nå handpennornas spetsar; kors svart. Stjert kort med föga utvecklade stjertpennor; emellan de övre och undre stjerttäckarne ligger neml. en rad av svartbruna, mjuka fjädrar av lika längd som de sistnämnda. Bröst hvitt, glänsande; sidor brunsvarta med i botten hvita, på midten roströda, i spetsarna svarta fjädrar och utväxande svarta fjädrar; mage hvit, glänsande; undre stjerttäckare grå; handpennor svartbruna: 1—3 med avtagande hak i infanet, 7—11 med små hvita spetsfläckar; armpennor 20: 1:sta armpennan med stor spetsfläck, 1—5 hvita med försvinnande brunt, 6—13 hvita, gråspoliga, 14—20 hvita med stora, gråbruna fläckar; överarmpennor 6, hvita, 2—5 med brungrå spetsfläck i infanet; handtäckare och armtäckare grå; kanttäckare hvita; undre hand-, arm- och kanttäckare hvita; undre överarmtäckare hvita, långa. Tars utåt svartbrun, in- och upptill ljust gröngrå, mycket hoptryckt, minsta bredd 4 m.m., största vidd nedtill 17 m.m.; tår utåt svartbruna, 4 i inre kanten och 2 och 3 utom första lederna samt flikar svarta, naglar svarta.

4. *Hane, i ruggning*, 13 juli 1875, Stockholmstrakten.

Näbb med näbbås och käkkant svarta, men överkakens sidor och underkakens rödsvarta; underkakens spets svartgrå. Näsborrar 6 m.m. långa, snedt upp- och nedåt riktade, 38 m.m. från nässpetsen; iris cinnoberröd. Huvud ovan svart; nacktofsen starkt kluven, når 30 m.m. bakom nacken; huvudets sidor från trakten mellan näsborrarna och ögonvrån gulhvita, bakåt övergående i rostrött, med förlängda fjädrar, täckande översta delen av halsryggen; haka och huvud undertill hvita. Halskrage temligen yvig, framtill roströd, bakåt svart; strupe hvit, nedåt övergående i grått; sidhals grå; kräva ljust gråhvit; nacke i midten svart; halsrygg svart. Rygg och skulderfjädrar svarta, omkring axelleden svartgrå och roströda; kors matt svart; övre stjerttäckare svarta med små utväxande svarta fjädrar. Bröst hvitt, glänsande; sidor svartgrå med svarta spolar och midten av fanet ljust rostbrunt, i botten grått och med utväxande svarta fjäderspetsar; mage hvit, glänsande, baktill grå; undre stjerttäckare hvita; slaksida med lika fjäderklädnad som sidan. Vingar smala, spetsiga; tumvinge med 3 bruna fjädrar, den når på ett avstånd av 118 m.m. från vingspetsen; handpennor 11, bruna med svarta spolar, 1 obetydligt > 2, 2 och 3 i utfanet med grunda hak, 1 utan sådant, 7—11 med bruna spetsfläckar; armpennor 15 med avrundade spetsar, 1—2 bruna med starkt tilltagande hvita spetsar, 4—14 hvita med av armtäckarna täckta bruna spolar och avtagande spolfläckar, 15 hvit med stor brun fläck i bakre delen av utfanet; armbågspennor 5, gråbruna med hvitt i bakre delen av infanet, 3 dock hvit med kluven ljusbrun fläck i spetsen; över-

armpennor 5: 5:te $<1=4<3<2$, hvita med grå fläckar; hand- och armtäckare bruna, de mellersta något ljusare; handens kanttäckare bruna, armens hvita; undre handtäckare gråhvita; undre arm-, kant- och överarmtäckare hvita; vadtäckare = bröstets sidor; skenben fjäderklädt till dess nedre del, som är naken. Tarsens minsta bredd 4,5 m.m., inre ytan med oregelbundna svarta fläckar, framtill skarp, svart; tåsula svart; tåryggar svarta, flikar gulgrå, $4>3>2>1$; klor å 1 hoptryckt, å 2—4 bildande platta naglar, grå med de fria spetsarna hvita, $3>4>2>1$.

5. *Hane, gammal, i ruggning*, 30 augusti 1881, mellersta Sverige.

Näbb brunrött utom näbbbåsen, som är svart; hakans nakna hud röd. Halskragen yvig; nacktofs när 135 m.m. bakom näbbspetsen. Rygg mörkbrun av gamla fjädrar; kors och skulderfjädrar rent svarta, ej alla utvuxna; övre stjärttäckare svarta; ruvfläcken 180 m.m. lång, 30 m.m. bred med utväxande fjäderspetsar. Vingarna hava alla hand- och armpennor fälda och endast en liten fjäder utvuxen; de mörka övre vingtäckarna brunsvarta. Fötter utvändigt grönsvarta, invändigt gröngula med svartgrå flammor; klor grå.

6. *Hane, i ruggning*, 1 oktober 1875, mellersta Sverige.

Näbb rött, mot spetsen hoptryckt; näbbås rödsvart. Käkanter räta, invikna. Huvud ovan svart, tofs kort, endast åt sidorna kluven, när 23 m.m. bakom nacken; ögonvrå med ett brungult streck; huvudets sidor gulhvita; haka hvit. Halskrage med inblandade hvita fjädrar, framtill gulbrun, baktill svart; framhals hvit; sidhals svartgrå; kräva hvit; nacke och halsrygg gråsvarta. Rygg och skulderfjädrar svarta, kors gråsvart; övre stjärttäckare svarta. Stjert $<$ undre stjärttäckarne, svart. Bröst hvitt; sidor i botten hvita, dernäst rödbruna, fjäderspetsarna svarta; mage och undre stjärttäckare, som nå 10 m.m. bakom stjärtspetsarna, hvita; slaksida = sidorna. Vingar i stark ruggning, nästan hela fjäderklädnaden ny i tillväxt; handpennor, stora 11, svarta; armpennor 17: 1, 2, 16 och 17 till större delen gråsvarta, de övriga hvita, de yttre av dem med svarta spolfläckar; armbågspennor 5, derav 1, 2, 4, 5 gamla; överarmspennor 7, utväxande, hvita, 3—7 med svart fläck i infan vid spetsen, som bär fina, enkla, dunlika spetsar; handtäckare svarta, de små fälda, få svarta och bruna kvar; armtäckare gråsvarta; kanttäckare hvita; undre hand-, arm-, kant- och överarmtäckare i utväxt, hvita. Fötter svartbruna och gröngula; vadtäckare = sidorna; skenbenet nederst naket. Tars hoptryckt, framtill och tarssula med smala sköldar, sidorna med breda; tår: $4>3>2>1$; klor: $3>4>2>1$.

7. *Hona, gammal*, 22 april 1877, Kalmar, F. BERG.

Näbbspets rödgrå. Huvud ovan gråsvart; hjessa med kortare tofsar. Sidhalsens bakre del och halsryggen mörkgrå. Rygg och skulderfjädrar gråsvarta med vitgrå nötta bräm; kors svartbrunt; övre stjärttäckare svartbruna

med nötta grå bräm. Stjert svart, stjärtspennor 6 par; undre stjärttäckare hvita, de längsta $>$ stjerten. Vingar gråsvartbruna; handpennor 11; armpennor 17: 1 svartgrå med spets och bräm hvita, 2—6 hvita med gråsvarta spolband, inåt från spetsarna avtagande, 7—15 hvita, 16 hvit med gråsvarta flammor vid spetsen i utfan, 17 mot roten mest å infan hvit; armbågspennor: de längsta $>$ armpennorna med nötta grå spetsar; överarmspennor, endast de yttersta: 2—5 rent hvita, de övriga med fläckar vid spetsarna, för övrigt = här ovan beskrivna n. 1.

8. *Hona, gammal*, 12 juli 1879, Örebro-trakten.

Näbb rödgrått; näbbås svartgrå; iris röd; ögonvråns nakna band grått; de flesta armpennorna hvita; armbågspennor svarta; överarmspennor långa, hvita; kant-, underarm- och överarmtäckare samt undre täckare hvita. Fötter inåt gula, utåt grå. Tars mycket hoptryckt; tår ovan gula, undertill grå, $4>3>2>1$; klor platta, grå, $3>4>2>1$.

9. *Hona, i ruggning*, 13 juli 1875, Stockholmstrakten.

Huvud ovan brunsvart; nacktofs kort, när 20 m.m. bakom nacken, föga kluven. Halskrage kortare, kräva hvit; halsrygg grå. Rygg och skulderfjädrar bruna med ljusare fjäderkanter och utväxande svarta fjädrar; kors brunt med utväxande svarta fjäderspetsar; övre stjärttäckare svarta; sidor framtill nakna med utväxande hvita och svarta fjäderspetsar; handpennor: 1=2 längst; undre handtäckare hvita.

10. *Hona*, 4 maj 1843, Trosa.

Tofsar och krage stora; rygg och de mindre skulderfjädrarna mörkbruna med bredt, gråhvitt bräm.

11. *Hona*, 4 augusti 1835, Bråviken.

Handpennor: $2>1>3$; skulderfjädrar mörkbruna, några av de mellersta utåt hvita.

12. *Nykläckt*, 7 juli, Ekolsund, MEVES.

Näbb grå med svarta tvärband, spetsar hvita. Iris 'gråhvitt'. Huvud hvitt med 2 breda, svarta band; hjessa med naken 'röd' fläck; ögonvrå naken, 'röd'; huvudets sidor svarta med hvita band, å tinningen ett hvitt streck; nedtill hvit med få svarta fläckar; haka och hals hvita; strupe med ett svart band delande sig bakåt och gående å krävans sidor. Rygg och kors svarta med rostgrå långsgående band. Bröst och mage hvita. Fötter 'blygrå, utvändigt mörkare'.

13. *Dundräkt*, 2 juli, Bråviken, LUNDBORGS samling.

Näbb svart och brunbrokigt. Huvud med långsgående hvita och svarta band; hjessa med en naken fläck; ögonvrå naken. Hals med 6 svarta och hvita band, det å strupen delar sig vid krävan. Rygg svart med grå band. Bröst hvitt; gump grå; slaksida svart och gråbrokig. Vingar svarta och grå

[illegible]

svart; skulderfjädrar svarta, långa, med kvarsittande spetsdun; kors svart, baktill med svaga, grå spetskanter; övre stjärtäckdun svarta. Stjert endast utväxande, svart. Bröst hvitt; sidor svagt roströdgrå; mage hvit; undre stjärt-dun långt, grått; slaksida med i botten hvita, dernäst roströda, ytligast svarta fjädrar. Vingar ovan svarta, innerst grå; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor i tillväxt; armpennor mest hvita; armbågspennor svarta med svart spetsdun; överarmpennor hvita, breda, med stora infansspetsfläckar; kantarm- och överarmtäckare hvita; alla undre täckare hvita. Fötter utvändigt svarta, invändigt grön-gult gråflammiga; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor mörkt rödgrå, platta, 3 bred med svagt kamdelt spets, 1 mycket liten.

Ägg. Ovata till elliptiska, ofta med kalkavsättningar, hvita, under ruvning blå- eller gråhvita, gulhvita, smutsiga.

1. 13 juni 1876, Venern, Vermland. 'Boet flytande 60 fot från stranden', A. NILSSON. Blåhvita, smutsiga med talrika kalkknölar, b, d, e, g båda ändarna tillspetsade.

2. Venern, LAMPA. Något glänsande, brungula, smutsiga.

3. Venern. Liknar n. 2.

4. 20 maj 1866, Ekolsund. Smutshvita, a ovat, b elliptiskt.

5. 25 maj 1864, Hornborgasjön. Ovata, hvita, smutsiga; a, b, c med gula kalkavsättningar.

6. 16 maj, Börringe, Skåne. WESTERLUND har uppgivit måtten. a, c spolfformiga, b kort spolfformigt, d elliptiskt, blåhvitt, e något ovalt.

7. Pommern. Ovanligt stort, hvitt, kalkavsättning sparsam.

8. Braunschweig. Gulbrunt med kalkavsättning.

8. 15 maj 1882, Sarepta, MÖSCHLER. Blåhvita eller gråhvita, med smutsfläckar och fastklibbade växtdelar.

Från Spetsbergen hade SOMMERFELT ett ägg, som ansågs vara av en *Podiceps*, hvilket dock är föga troligt.

På Färöarna träffad en gång år 1863, REINHARDT.

I Norge sällsynt, erhållen vid Trondhjem i nov. 1871, COLLETT hos DRESSER. Häckar här och der i inre trakter av S. Norge vid sött vatten; erhållen under sommaren 1823 i Valders, RASCH. Vid S. och V. kusterna sparsam; i synnerhet under flyttningstiderna och om vintern erhållen vid Bergen, Stavanger, Kristiansand och Kristiania. I trakten av sistnämnde stad erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1832 och $\frac{1}{4}$ 1833. I Norge i allmänhet sällsynt, sporadisk, ej säkert funnen häckande; de erhållna i regeln unga foglar; en sådan erhållen vid Grimstad d. $\frac{3}{4}$ 1870, COLLETT.

Erhållen vid Frostbrunn, St. Tuna, d. $\frac{1}{2}$ 1871, AHLM.

Vid Upsala sällsynt, MESCH. I norra Mälaren, LINDBLAD. Ekolsund allmän, nykläckt unge d. $\frac{1}{4}$ Hjelstaviken; ung hona med dun d. $\frac{8}{8}$, MEVES. Kommer till mellersta Sverige, då sjöarna

<i>N^o</i>	1 a	b	c	d	e	f	g	2 a	b	c	3 a	b	4 a	b	5 a	b
Äggets längd.....	54,7	54,5	54,4	54,3	54	51,8	50,4	55,1	54,5	53,5	58,2	56,8	53,2	49,7	58	53,2
» bredd.....	34,4	35,6	35,3	35,9	35,5	35,5	37,7	36	36	35,5	38	38,4	37	37,2	37,6	36,7
» spets.....	20,3	18,9	19,1	18,4	18,5	16,3	15,7	19,1	18,5	18	20,2	18,4	16,2	12,5	20,4	16,5
» reducerade längd.....	1,59	1,53	1,54	1,54	1,52	1,46	1,45	1,53	1,51	1,5	1,53	1,48	1,44	1,34	1,54	1,45
» rektangel.....	1882	1940	1920	1949	1917	1839	1749	1984	1962	1899	2112	2118	1968	1849	2181	1952

<i>N^o</i>	c	d	e	f	6 a	b	c	d	e	7	8	9 a	b	c	d
Äggets längd.....	52,8	51,6	51,2	50,8	60	55	54	54	53	58,5	54,6	56,8	57	56	53,7
» bredd.....	36,6	36,1	36,2	37,7	36	39	38	37	37	39,1	37,5	35,6	36,4	35,7	34,7
» spets.....	16,2	15,5	15	13,1	24	16	16	17	16	19,4	17,1	21,2	20,6	20,3	19
» reducerade längd.....	1,44	1,43	1,41	1,35	1,67	1,41	1,42	1,46	1,43	1,5	1,46	1,6	1,57	1,57	1,55
» rektangel.....	1932	1863	1853	1915	2160	2145	2052	1998	1961	2287	2047	2027	2075	1999	1863

blivit isfria; flyttar från Mälartrakten i slutet av sept., mindre ofta i okt., stundom stannar någon till månadens slut, LINDBLAD. I Stockholmstrakten sällsynt, erhållen vid Storängsviken vid Djurgården, AV STRÖM. Mycket sällsynt under början av våren å Vermdö, ÖDMANN. Häckar i Lillsjön, nära Hallbosjön, Stadsfjärden vid Nyköping, LINDBLAD. Erhölls av EKSTRÖM i Mörkö skärgård i höstdrägt: i magen funnos Spigg, *Gasterosteus*, och *Cottus gobio*. Träffas i Ö. Södermanland oftare än samslägtingar, SUNDSTRÖM; i Sjösafjärden, LUNDBORG, LUNDQVIST, LINDBLAD. I Örebro län här och der, i synnerhet i Hjelmaren; häckar, kallas Vassbuk, HÖGBERG. Häckar på flere ställen inom länet, SUNDSTRÖM. Häckar i Tysslingesjön, Vestmanland, LÖWENHJELM. Fäld i Bråviken, LUNDBORG. I Östergötland under sommaren, NILSSON. Synes under vårflyttningen någon gång rätt talrikt; spridda foglar om hösten. Enskilda par hava häckat i stora vassar vid Motala ströms nedersta lopp och i sjön Laxfjärden; kallas i Norrköpingstrakten Hertin, enl. meddel. av LUNDBORG.

Häckar här och der i trakten av Karlstad, CEDERSTRÖM, och vid Venern, HAMMARGREN. Å Östen i Vadsbo, i Hornborgasjön 20—30 par. I Almesåkra i Spexhults sjö en gång iakttagen, CARLSSON. I Bohuslän sällsynt. Erhållen vid Göteborg d. 3^o 1872; vid Ätraån d. 2^o 1874, MALM.

Likaledes omtalad bland Smålands foglar såsom erhållen vid Stensö, Kalmarttrakten, KRAMER, TISELIUS. Häckar på Öland, MEVES; i Hornsjön, LINDBLAD. Erhållen i NÖ. Skåne, WALLENGREN. På sjöar i S. Skåne allmän, såsom i Yddinge, Börringe-, Fjällfota-sjöarna, hvilka hava delvis vass- och rörbevuxna stränder, och stora rena vattenspeglar. Under vår och höst vid havet. Kommer i slutet av mars eller i april, bortflyttar i sept. eller okt., NILSSON, WALLENGREN; under mycket lindriga vintrar kvar-

stannar en del i Skånes öppna insjöar. Erhållen i trakten av Lund under jultiden, NILSSON. Vid Lomma höst och vår i flock om 20 st., kallas Vakand, ÅSTRÖM. På Börringesjön en kull ägg, 4 st., erhållen d. 1⁶ 1868 av C. MÖLLER, enl. meddel. av WESTERLUND. Vid Börringe gammal hane d. 2⁵ 1852, ung fogel d. 1⁶ 1852. Vid Gerdslöv d. 1⁶ 1865, enl. meddel. av EURENIUS. Häckade före uttappningen av Krageholms sjö derstädes i stor mängd, torde ännu häcka i den närliggande Börringesjön. Ystads museum eger 5 exemplar, skjutna i Skåne, nemligen hane, skjuten nära Anderslöf, ej långt från Börringe sjö, d. 1² 1869, unga foglar vid Ystad i medio av dec. 1879 och d. 2⁴ 1880, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

Häckar i flere sjöar i Danmark; kommer i april, bortflyttar i senare hälften av sept.; unga foglar stanna i havsvikar ofta till början av vintern, KJÆRBÖLLING; bortflyttar i okt., enligt TEILMANN.

Kom till Horsens 1824 d. 2⁴, FABER. Samma dag visade sig *Rana temporaria* och *Limax ater*. Häckar i Slesvig och Holstein, KJÆRBÖLLING; träffas från april till och med sept.; rätt talrik på Ö. Holsteins sjöar, något sparsammare i Ö. Slesvigs, på flyttning i de vestra trakterna. På Nordfriesiska öarna även under okt., ROHWEDER. I Westersee vid Kiel insamlade BOIE 70 ägg på en dag i maj 1815; 'unga' övervintra. I Slesvig och Holstein 1876 regelbunden under sommaren, Jahresb.

Släktet kallas i Finland Lom. En art, hvilken nämndes såsom sällsynt, har flytande bo, GADD, 1769. I Uleåborg, JULIN, 1792. I Kuopiotrakten sällsynt, iakttagen 1834 vid Haminanlaks, J. v. WRIGHT. Talrik i S. Finland, i mellersta provinserna sällsyntare, häckar, v. NORDMANN. Sällsynt i inre trakter till mellersta Savolaks. Häckar allmänt i Åbo skärgård. Iakttagen i

Nyland d. $\frac{2}{4}$ 1846, d. $\frac{1}{2}$ 1825, d. $\frac{1}{2}$ 1853, d. $\frac{1}{2}$ 1873 samt i okt.; har ägg i slutet av maj. Förekommer på Åland, PALMÉN m. fl.

Vid Ptino-ostroff i Ladogasjön sågos flere, MEVES. Östersjö-provinserna, Kerrafer i juli 1852, SEIDLITZ. Kurland, BESEKE m. fl.

Talrik i hela Ryssland och Sibirien å stillastående vatten, PALLAS. Häckar i Arkangels guvernement, GOEBEL. Träffad 2 gånger torgförd i S:t Petersburg, PLESKE. Erhållen vid Eka-terinburg d. $\frac{3}{21}$ maj apr., BRANDT, 1875. I Polen talrik om sommaren, häckar i stora sjöar, DRESSER. I Umankretsen allmän; kom d. $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$, bortflyttade d. $\frac{20}{10}$ — $\frac{26}{10}$; ägg, 53—60×34—40, erhållna d. $\frac{2}{3}$ 1868, GOEBEL. I Astrakan mycket allmän, HENKE, SEEBOHM, 1882. Enligt SABANEJEW i Centralryssland. I Ural; häckar talrikt på Sarpa. På lägre Wolga i april 1867. Iakttagen på Svarta havet mellan Odessa och Eupatoria i juli; vid Odessa och på Krim talrik, GOEBEL, 1870. I Mongoliet träffad, DRESSER.

I sjön Mara-Kul, 5,000 fot högt i Kinesiska högaltai, 48° 40' n. br., O. FINSCH, 1877. På flyttning i Turkestan; Aral-tianschan, SEWERZOW.

Vid Danzig, BÖCK. Den $\frac{1}{2}$ 1879 på Grabowsee, BÖHM. Talrik på de större kärren och sjöarne i trakten av Oder, TOBIAS. Iakttogs på Iveneckersjön under sommaren, BÖHM, 1879. Den $\frac{21}{9}$ 1879 träffades 3 st. på Kosselitzer-Teich, NEUMANN, GRÜNEWALD, 1871. På Tegellersjön hade han nästan blivit utrotad, men under åren 1875—79 hade han åter börjat häcka, BOLLE. Häckar i Pommern, vanlig, flyttfogel, HORNSCHUCH, SCHILLING. Talrik på alla sjöar, HOLLAND, 1871. Kom till Schloss-kämpen under 16 år, d. $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{4}$, under ett år d. $\frac{1}{6}$. Hade ägg d. $\frac{2}{3}$ och $\frac{5}{6}$ 1859, HINTZ. Häckar talrikt i N. Tyskland i insjöar, hvilkas stränder äro bevuxna med vass och säv, NAUMANN. Vid Karkowsjön, Mecklenburg, v. MÜNCHHAUSEN. I Neu-Vorpommern

1877 regelbunden om sommaren, Jahresb.. I Mecklenburg allmän på alla sjöar, WÜSTNEI. Häckar allmänt i Schwerin, v. PREEN, WÜSTNEI; 1876 regelbunden om sommaren; d. $\frac{1}{2}$ iakttogs en i en flock av *Fulica atra*; 1877 ett par d. $\frac{2}{4}$; 1878 övervintrade 14 st. i Schwerinsjön, Jahresb. Häckar i trakten av Diebzig, BALDAMUS. I Anhalt vanlig i ett eller annat vattendrag. Kommer i mars eller april, bortflyttar i okt.—nov. om natten; i Mansfeldsjön talrik; förekommer i en mängd trakter av Tyskland och i Schweiz; bortflyttar, över vintern ej i Tyskland, NAUMANN. Vid Grossenhain en gammal hane i ruggning erhållen d. $\frac{2}{2}$ 1881, Jahresb. Boet fästadt vid rör, är byggt av vattenväxter. Äggen bliva gulbruna eller grågröna, PÄSSLER. Är nästan utrotad. Skinnet betaltes med 15 sgr., och en jägare hade på våren skjutit 87 st., v. PREEN. I Ö. och V. Preussen ej talrik, häckar, RATHKE. Häckar talrikt i Mark; erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1853 vid Postdam, SCHALOW. Häckar i Mark; mest parvis på större stillastående vatten och sjöar, allmän, VANGEROW. I Krotoschin 1876 regelbunden om sommaren, Jahresb. Vid Gramzow 1877 regelbunden om sommaren. Vid Charlottenburg 1880 vid ej avlägsna sjöar talrik. Den $\frac{1}{6}$ voro äggen ruvade; ägg funna i slutet av maj 1878. I Trachenberg 1878 temligen talrikt häckande; ägg d. $\frac{2}{6}$, men ej fulla kullar, Jahresb. I Münsterlandet om vintern, BOLSMANN. I Mühlheim vid Rhen, Köln, RUHL. I Arnsberg sällsynt, SUFFRIAN. Till mellersta Tyskland kommer han, då vattnen äro isfria, i mars eller april, bortflyttar i slutet eller under nov., allt efter som vattnet tillfryser, övervintrar i Schweiz, NAUMANN. Vid Breslau på flyttning i slutet av mars, mest parvis; i slutet av nov. i stora flockar. Vid Neustadt O. Schl. 1879 och 1880 häckade han talrikt. På Saltsjön vid Halle a. S. 1879 flere träffade; ägg d. $\frac{1}{2}$. Vid Stiege på flyttning om våren 1875; år 1878 omnämnd såsom irr-

gäst; i Walkenried en iakttagen under sommaren 1875 och 1877 d. $\frac{7}{8}$, år 1878 oregelbunden på flyttning; sedd d. $\frac{9}{10}$, Jahresb. Årligen häckade 6--10 par i Riddagshauser-Teich, NEHRKORN. År 1870 erhöles d. $\frac{6}{7}$ 3 ägg; 1877 första ägget d. $\frac{25}{4}$. Kom dit 1877 d. $\frac{19}{3}$, och 1878 d. $\frac{6}{5}$. Den $\frac{18}{5}$ 1882 funnos i ett bo 3 ungar och ett ägg. Vid Frauenhain iakttogs d. $\frac{2}{3}$ samma år ett par, Jahresb. Häckar regelbundet i Bexbüttler-Teich, Braunschweig. På våren under parningstiden höres dess läte vida omkring. Hade ägg 1859 d. $\frac{1}{2}$. Kom 1860 d. $\frac{4}{3}$, ett ägg d. $\frac{13}{4}$; d. $\frac{18}{4}$ och $\frac{3}{5}$ både starkt ruvade och friska ägg; kom 1861 d. $\frac{14}{3}$, hade ägg d. $\frac{5}{4}$ — $\frac{15}{5}$, d. $\frac{1}{2}$ en nykläckt unge; kom 1862 d. $\frac{3}{3}$, d. $\frac{25}{3}$ ägg, R. BLASIUS. I Grossenhain erhöles 1881 d. $\frac{22}{2}$ en gammal hane i ruggning. I Teutoburgerwald 1878 oregelbunden på flyttning, Jahresb. En anskjuten hade förirrat sig till ett ställe långt från vattnet, KOLLIBAY, 1881. I Altenkirchen, Westerwalde, SACHSE; 1876 regelbunden om sommaren, och 1879 visade han sig stundom samma årstid, Jahresb. Talrik i trakten av Dingelstadt, STRECKER. Seeburger-See 1876 regelbunden om sommaren, Jahresb.; talrik, STRECKER. Kom till trakten av Frankfurt och Hanau 1857 d. $\frac{24}{3}$, JÄGER. Häckar i större kärr, såsom vid Seeburg. I slutet av nov. och början av dec. på flyttning i Rhen. Den $\frac{1}{2}$ 1844 simmade en stor flock nedåt Rhen, var följande dag försvunnen, BRAHTS. Häckar i Kurhessen, SCHWAAB. Om vintern ej sällsynt på Fulda, Niederhessen; har åtminstone förr häckat, SEZEKORN. Häckade förr regelbundet i Friesnitzersjön, men ej sedan hela familjen blev utskjuten, L. BREHM. I Thüringen på flyttning, HELLMANN. Den talrikaste arten av Doppingarna i Bodensjön, blir dock allt sällsyntare, emedan dess skinn uppköpas för Paris till 5 fr. stycket till muffar, SCHÜTT, 1861. Iakttagen i Bayern; d. $\frac{13}{3}$ iakttogs den första; de, som d. $\frac{19}{3}$ inträffade, försvunno för några dagar.

Den $\frac{1}{4}$ började båda makarna dykande upphemta i näbbet stycken av rör och multnade vattenväxter till sitt bo; lemnade dock sedan det påbörjade boet; parade sig under skrik och utspänning av kragen; bygde åter bo till d. $\frac{10}{4}$; 3 ungar utkläcktes. På Donau vid Altmühl ett år till i dec. talrik, under natten d. 24—25 mars kommo de första; honorna d. $\frac{3}{4}$; d. $\frac{22}{4}$ tryckte de hårdt i boet; d. $\frac{29}{4}$ 4 ägg, 4 ungar utkläcktes. I magen fans *Naucoris cimicoides*, JÄCKEL. I Landskron 1876 regelbunden om sommaren, Jahresb. I Ö. Thüringen bodde hon förr i alla större dammar; år 1878 likaså, men mindre regelbundet, LIEBE. Kommer till Mittelfranken i mars och april, häckar sällan, bortflyttar i sept. eller okt.; unga foglar d. $\frac{6}{2}$ 1849 nära Pappenheim vid tillfruset vatten och djup snö; en togs d. $\frac{10}{2}$ med händerna. I allmänhet sällsynt. I trakten av Aisch; kommer i medlet av mars till början av april; hanarne ända till 18 dagar förr än honorna; d. $\frac{1}{4}$ 1854 sågs en flock om 23 st., häckar; parar sig på vattnet i upprätt ställning med bröst mot bröst; modern bär ungarna på ryggen och lär dem taga fisk, JÄCKEL. I Erlangen, G. v. KOCH. I Schwaben och Neuburg under flyttning sällsynt; d. $\frac{4}{4}$ 1853 ett par erhållet, för övrigt d. $\frac{21}{4}$ 1855; d. $\frac{6}{2}$ vid Iller ej sällsynt, i Mindelthal sällsynt, LEU. Temligen sällsynt på lägre Bodensjön från mars till nov., WALCHNER, ej sällsynt, LEU; häckar, enl. JÄCKEL; d. $\frac{18}{2}$ 1853 erhållen vid Heidenheim, K.-WARTHAUSEN. I Vorarlberg under kalla vintrar ej sällsynt, BRUHIN. På alla insjöar i Schweiz under vintern vanlig, ofta i stora flockar, om sommaren mycket mera sällsynt; några par häcka årligen vid Bodensjön, stundom även vid övre Zürichsjön; kommer vanligen i medlet av nov., bortflyttar i slutet av mars, SCHINZ. Vid S:t Gallen, STÖLKER. I Genève-dalen regelbunden flyttfogel, men endast om hösten, F.-BEAUMONT.

I Ticino, RIVA. Icke just sällsynt i Schaffhausen på Boden-

och Untersee, GOELDLIN. Sällsynt i Freiburg, Schweiz, O.-GALLIARD. Jagades i Genève sjön för skinnets skull.

I Oberlausitz i mars—okt. talrik, TOBIAS. Häckar ofta i Böhmen, FRITSCH. Vid Mariahof 1867, talrik, HANF; 1880 erhållen i april i full häckdräkt, Jahresb. Häckar på de stora sjöarna i Siebenbürgen, LANDBECK. I trakten av Salzburg flere erhållna, v. TSCHUSI. I N. Tyrolen, men i S. Tyrolen endast unga foglar, ALTHAMMER. I trakten av Wien erhållen d. $\frac{26}{4}$ 1881 i praktdräkt. På Neusiedlersee i okt. 1819, NATTERER, FINGER, Gr. MARSHALL, v. PELZELN. Förekommer å Donau; i Ungern på mellersta Donau vanlig, Kronpr. RUDOLF. Beräknad medeltid för ankomsten till Kruma d. $\frac{3}{2}$; till Grodek en gång d. $\frac{27}{2}$; Schuschitz d. $\frac{31}{2}$; Ceuhof d. $\frac{4}{2}$ och om hösten d. $\frac{20}{2}$, till Laibach d. $\frac{12}{2}$, i Rudolfswert en gång iakttagen d. $\frac{31}{2}$. I Ungern häckande, BALDAMUS, är talrik, K. FRITSCH; enl. KORNHUBER i vassrika sjöar, uppsöker under vintern varmare sjöar. Iakttagen i Sarepta 4 veckor senare än Änderna, hvilka antecknades i mars och okt., BALDAMUS. I maj och juni 1883 allmän vid Obedska barra och vid Dobanovie, Slavonien, CLARKE, 1884. I Transsylvanien; mycket allmän på sjöarna i Mezöség; kommer i mars, höstflyttning i okt.; i Strelldalen, DANFORD, BROWN, 1877.

Häckar i Oldenburg, NEGELEIN, 1853, BORGGREVE, 1869; iakttagen om sommaren 1878. Vid Hamburg stannfogel, först iakttagen häckande 1878; erhållen 1880 d. $\frac{29}{2}$, Jahresb. Häckar vid Niederelbe. En (delvis albino) träffad på Rageburg-sjön, BOECKMANN. Häckar i Vegesack, har ägg d. $\frac{2}{2}$ — $\frac{1}{2}$, KOHLMANN.

Häckar på många ställen i Nederländerna; på öarna fåtalig i okt. och nov.; är försiktig, håller sig ute på vattenspegeln, v. DROSTE. I Groeningen talrik på salt och sött vatten, BRAAK,

1821. Häckar allmänt i Friesland, ALBARDA. Erhållen d. $\frac{3}{2}$ 1849 vid Hollands kust, d. $\frac{12}{2}$ 1833 vid Haarlem, SCHLEGEL.

På Orkaderna erhållen d. $\frac{14}{2}$ 1871, ej talrik eller sällsynt. Är fullfjädrad i tredje året, LATHAM, JARDINE. I Skotland, på floderna, synes den vara mindre sällsynt. På Irland erhållen under alla årstider, men oftast under vintern och både på havet och i insjöar; häckar årligen i flere av dessa, THOMPSON. Häckar i England, och LATHAM omtalar den såsom der talrik. Häckar även, enl. MORE, övervintrar, NAUMANN, JARDINE. Allmän vid kusten av Cornwall om vintern. Häckar ej sällsynt i flere trakter av England, men antalet har minskats; även om vintern i flere trakter, enl. LILFORD till och med under stark köld; unga foglar erhållna i juli. I Northumberland och Durham om vintern sällsynt, DRESSER.

I Belgien på flyttning, DE SELYS.

I Frankrike regelbunden på flyttning under mars, maj samt under okt. och nov.; häckar i flere trakter, DEGLAND, GERBE. I Eure & Loire erhållen några gånger i vinterdräkt, MARCHAND, 1868. I Côte d'Or på flyttning vanligtvis i april, men även erhållen d. $\frac{28}{2}$ och $\frac{30}{2}$ 1865; år 1869 på Saône under mars i betydligt antal, MARCHANT, 1869. I Savoyen under vintern; skinnen betalas med 5—8 fr., BAILLY. I trakten av Lyon, O.-GALLIARD. I Provence parvis under vintern, v. MÜLLER.

Är ej okänd i Portugal, A. C. SMITH; 2—3 st. sedda i Santanders hamn under nov., IRBY. Häckar i Andalusien, talrik i Albufera; förekom under hela året, VIDAL, SAUNDERS, Lord LILFORD; i maj 1872 erhöles starkt ruvade ägg, DRESSER. I sommardräkt talrik i Spanien, CHAPMAN. I Murcia om vintern, R. BREHM.

Vid Pirano flyttfogel, 1880 från okt.—mars mindre talrik, Jahresb. I Toscana, SAVI. Vid Pisa under vinter och vår,

GIGLIOLI. Vid sjön Scaffa, Sardinien, talrik, skjuten för skinnets skull, SALVADORI, 1865. Om vintern i stort antal å Sardinien; jagas regelbundet, BROOKE, 1883. På Sicilien under flyttning, träffas dock under hela året, MALHERBE. Kommer till Malta i sept. och tyckes kvarstanna större delen av vintern till slutet av april, SCHEMBRI; synes stundom under våren på flyttning, C. A. WRIGHT.

I Greklands alla vattendrag under hela året mycket vanlig. De gamla foglarna dock vida sällsyntare än de unga. Under vintern ökas antalet dessutom med norrifrån inflyttande; uppehåller sig då gerna familjvis i hamnarna. Om våren parvis. Många häcka i de större sjöarna, v. D. MÜHLE, 1844. LINDERMAYER hade 1860 icke något att tillägga härtill. Vanlig i Macedonien; likaså på Joniska öarna från nov. till början av april, DURNFORD. På Epirus om vintern allmän, POWYS. Mycket allmän vid kusten under vintern och i sjöarna om sommaren. Stort antal skinn samlas i hamnarna av grekiska 'sportsmen', hvilka sälja dem till Frankrike, ELWES, BUCKLEY. Skinnen till många muffar, som för få år sedan begagnades i Sverige, hade kommit denna väg.

I Dobrudscha, v. PELZELN, 1864; ganska vanlig, häckar, SINTENIS. I Turkiet mycket talrik vid kusterna om vintern och på insjöarna under sommaren, ELWES, BUCKLEY. I Bulgarien, E. v. HOMEYER. Unga foglar talrika i Konstantinopels hamn, STRICKLAND, MOMMSEN. I Smyrna, YARRELL, JARDINE.

Erhållen i Senegal, LICHTENSTEIN m. fl.; en gång i Marocco, DRAKE. I Tunis en och annan under vintern, v. HEUGLIN; i Tanger, YARRELL, JARDINE. Till N. Afrika 'förirrar' sig en och annan, TRISTRAM. Vid Constantine vanlig; jagten utarrenderades, TACZANOWSKI, 1870. Träffad vid El Baheira, Ö. Atlas, SALVIN.

I Lägre Egypten träffas en och annan, v. HEUGLIN; Moeris

och Menzaleh, A. BREHM, 1854. Säges hava blivit sedd på Nilen, TAYLOR, SHELLEY. Erzerum d. $\frac{21}{9}$ 1839; sjön Ashangi, Abyssinien, d. $\frac{2}{3}$ 1868, DRESSER.

I Damaralandet, ANDERSSON; vid havskusten i eller nära Walwich bay. I Kapkolonierna allmän, säges häcka, LAYARD, DRESSER. I april erhållen i Transvaal, AYRES. I S. Afrika, Kap, Orange-rivière; erhållen i Saldanaviken i maj 1834, VERREAUX, SCHLEGEL.

Stannfogel i Kaukasiens slätter, BOGDANOW, SCHALOW, SEEBOHM. I Palestina i full häckdräkt d. $\frac{29}{2}$, TRISTRAM.

I Oudh och Kumaon talrik under slutet av den kalla årstiden, IRBY. I Sind sällsynt, HUME; Punjab, JERDON. Calcutta, BLYTH.

Talrik under vintern i Amoy, R. SWINHÖE. I trakten mellan Takoo och Peking, SWINHÖE. I Japan, SIEBOLD, SCHLEGEL; '*Podiceps rubricollis major*', WHITELY. En erhållen i Hakodadi, BLAKISTON, PRYER.

I N. Amerika, enl. PENNANT'. 'Saskatchewan river', BLAKISTON. Montreal, HALL, 1862. I Georgia, GERHARDT. Skulle, enligt RIDGWAY, finnas i Franklin lake', men den har aldrig träffats i N. Amerika, enl. BREWER och COUES. Emellertid heter det att den i N. Illinois är stannfogel och i S. Illinois finnes under vintern, RIDGWAY. N. Amerikas fogel ej skild från Amerikas, BAIRD, 1867.

I Australien, '*Podiceps australis*' GOULD. På Nya Zeeland, FINSCH. Tasmanien, DRESSER.

I sitt levnadssätt liknar den mycket samslägtingarna. Ställningen är upprätt, men något framåtlutad.

Uppehåller sig mest vid stillastående och lugnt vatten. Är ganska skygg, dock mindre der han får leva i lugn. Han döljer sig gerna i vass, i synnerhet under ruggningstiden. Likasom

många andra foglar är han mera skygg om hösten än på våren, och de gamla äro skyggare än de unga. Simmar och dyker utmärkt väl. På en halv minut kan han dyka 200 fot. Undflyr faran först genom dykning, men om han förföljes ivrigt, lyfter han utom skotthåll. Säges kunna stanna 5 minuter under vattenytan.

Flyttar om natten. Att den flyttar till en del simmande, såsom man påstått, är knappt troligt. BALDAMUS säger emellertid, att han flyttar om dagen och i små flockar; individerna på omkring 50 fots avstånd från hvarandra, i rät linie och på en höjd av omkring 100 fot.

Lätet låter som 'käck käck' eller 'köck köck' och höres ganska långt. Under parningstiden är det mycket starkt, och i Tyskland skrämde det skrockfullt folk. Ungarna hava ett pipande läte.

Födan utgöres huvudsakligen av vatteninsekter och larver samt av småfisk. Dessutom finner man i magen en mängd av fogelns egna fjädrar; de små ungarna taga sådana, enl. MEVES, av föräldrarnas rygg och sidor. En åsigt, att fogeln sväljer andra foglars fjädrar, har icke blivit bekräftad. Av vatteninsekter har man i magen funnit arter av *Hydrophilus*, *Dytiscus*, *Gyrinus*, larver av *Æschna*, *Libellula*, *Agrion*; förtär även Iglar. Han tager de flesta insekterna vid dykning, men på vattenytan utom *Gyrinus* även landtinsekter, som omkommit på vattenytan. Enligt KJERBÖLLING förtär han även små Grodor. Vattenväxter förtär han även, det är dock okänt, om det sker med eller utan avsigt. FABER säger, att han träffat fogeln med magen endast innehållande växter, men det har icke varit förhållandet med någon, som jag undersökt.

JÄCKEL iakttog i S. Tyskland, att fogeln ankom d. 17, men

honan först d. 4. Makarna visa sin tillgivenhet för hvarandra på ett egendomligt sätt: vända mot hvarandra med halsen högt uppsträckt och utspändt krås, skaka de huvudet häftigt, slå halsen bakut på ryggen och åter framåt mot hvarandra samt fortfara härmed en lång stund. Leva i monogami, träffas nästan alltid parvis. Häcka i sött vatten. Parning sker på öppet vatten, hvarvid foglarna höja sig på fötterna med bröstet riktade mot hvarandra. Boet finnes i utkanten av vassen, flyter på vattnet och har något stöd av gammalt rör. Det bygges av båda makarna, är mer än en fot i diameter och omkring ½ fot högt och höjer sig till hälften över vattnet. Dertill användes *Potamogeton*, *Ceratophyllum*, *Myriophyllum*, *Chara*, *Najas*, *Hippuris*, *Ranunculus aquatilis* m. fl. Häckar der platsen är tillräckligt vidsträckt kolonivis, så att på större sjöar bo stundom flere par och ofta nära hvarandra. Äggen läggas vanligtvis i senare hälften av maj; de ägg, som träffas sent i juli, äro omlagda. Mister fogeln sina ägg, lägger hon om en andra kull; går även denna förlorad, anses hon lägga ytterligare en kull om 3 ägg, men ej flere. För hvarje kull bygges ett nytt bo. Äggen bliva nedsmutsade av boets ruttade växter. Då hon lemnar boet, täcker hon äggen med växter från boet eller dyker hon efter sådana från sjöbotten. Ruvningen sker av båda makarna och är ihållande, under det äggen ligga till hälften i vattnet, som tränger in i boet. Genom att efter hand taga ett ägg kan man få henne att lägga ända till 20 st. Sällan utkläcks hela kullen. Nykläckta ungar träffas i mellersta Sverige d. 1—19. Ungarna lemna boet, så snart de äro utkläckta, och åtfölja föräldrarna, som lära dem taga insekter och dyka. Modern försvarar dem ivrigt mot Kråkor och rovfoglar och lyckas åtminstone ofta att med sitt spetsiga näbb driva fienden på flykten. Sedan ungarna lärt sig föda sig själva, draga de gamla bort, och

ofta i Tyskland innan ungarna blivit flygga, hvilket sker först på senhösten. Det säges, att modern vid fara tager ungarna under sina vingar, en uppgift som bör kontrolleras.

Fiender: Kråkorna taga ägg och ungar och giva dem åt sina egna ungar, och stundom tagas de gamla av rovfoglar, då de draga över land från ett ställe till ett annat.

Jagt å denna fogel har, såsom vi sett, under vissa tider i sydligare länder anstalts för skinnets skull. På Neuburgersee i Schweiz jagades de ännu 1838 på det sätt, att de förföljdes och tvingades att oupphörligt dyka, tills de blivit uttröttade, då de antingen skötos eller kunde tagas med händerna, SCHINZ. Hos oss skjutes den endast tillfälligtvis; dock fälles den stundom under andjagten och toföres ej sällan i början av hösten i Stockholm. KOLTHOFF har iakttagit, att ungar, 4—6 dagar gamla, sedan de, förföljda med båten, blivit utmattade, vände mot båten och kröpo upp på den åt dem utsträckta handen. Skygg och snabb dykare, undgår hon lätt jägaren.

Köttet anses allmänt dåligt, men om fogeln flås och lägges i ättika samt derefter stekes, lär det, enl. NAUMANN, bliva välsmakande.

Tämjningsförsök med denna fogel hava knappt blivit gjorda. Det vore dock av intresse att lägga dess ägg under en tam Anka och försöka deras uppfödande vid en damm.

Då fogeln i mängd förtär insekter skadliga för fiskyngel, kan den nytta, han derigenom förorsakar, anses uppväga den skada, han kan vålla genom att sjelv förtära fiskyngel.

En mycket ljus, vitaktig varietet har träffats på några ställen och stundom en nästan fullständig *albino*, ALTUM, GLOGER.

Ibland fjädrarna leva:

Lipeurus runcinatus NITZSCH och *Colpocephalus dolium* RUDOW.

Inelvsmaskar:

Ascaris spiciliger RUD., i matstrupen och ventrikeln; *Filaria acuta* DIES., i bukhålan; *Hystrix tubifex* DIES., i matstrupen; *Distomum convexum* CREPL.; *D. echinatum* ZED. och *D. spinulosum* RUD., i tarmkanalen; *Holostomum platycephalum* DUJ., i bursa Fabricii; *Tania capillaris* RUD.; *T. furcifera* KRABBE; *Ligula monogramma* CREPL.; *Schistocephalus dimorphus* CREPL., och *Tetrabothrium macrocephalum* RUD., alla i tarmkanalen.

Grand Plongeon *Uria* BELON, Oys. 1555, 158.

Colymbus major GESN., Av. 1555, 133-4. GESN. red. 1669, 112-3. ALDR., Orn. III 1635, p. 78. JOHNST., Av. 1657, p. (97) C. 8 alter.

?*Avis pugnax ultima* ALDR., Orn. III 1635, L. 20, C. 19, p. 124, Tab. XV, f. 8.

Colymbus cristatus s. arcticus WORM., Mus. 1655, 304.

Colymbus major cristatus & cornutus RAY, Syn. 1713, 124.

Avis cucullata aquatica, *Colymbus cristatus* LOCHNER, Mus. Besl. 1716, 32.

Colymbus n. 122, L., Fn. I 1746, 44.

Colymbus albus major cristatus Aldr. KLEIN, Hist. Av. 1750, 159; Vög. 1760, 274.

Colymbus major cristatus Marsilli KLEIN, Hist. Av. 149; Vög. 275.

Colymbus major Aldr. Fisonella Ital. KLEIN, Hist. 150; Vög. 276.

Anas Charletoni . . . KLEIN, Hist. 151; Vög. 278.

Colymbus maximus KLEIN, Hist. 150; Vög. 260 (av BRISS. förd till *Mergus major* = *Colymbus glacialis*, dit den tydligen icke hör).

Colymbus cornutus L., S.N. VI 1748, 23; BRISS., Orn. VI 1760, 45; Ed. 1863 II 370. PALL., Zoogr. II 1810, 353. (*coronatus*, ut scr. SCHLEG., err. typ.)

Colymbus cristatus L., S.N. X 1758, 135; Fn. II n. 151, p. 53, add. 559; S.N. XII 1766, 222. BRISS., Orn. VI 1760, 34, 38; Ed. 1763, II 368 + *Colymbus*. BRÜNN., Orn. 1764, 41. PONTOPP., Nat. Dannem. 1765, 169. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 341. MÜLL., Prodr. 1776, 19. PENN., Br. Z. II 1776, 497. BESEKE, Schr. Ges. Nat. Fr. 1787, 460; Vög. Kurl. (1792) 54. GM., L. S.N. 1788, 586. JULIN, Ny Journ. uti Hush. 1792, 61. BECHST., Jagdw. I, II 1802, 465. ILL., Prodr. 1811, 282 (+ *C. cornutus*), CUV., R. A. 1817, 507. BRAAK, Cat. Av. 1821, 186. NAUM., V. D. IX 1838, 686. ZAW., Fn. 1840, 135. SCHULZ, Fn. 1845, 423. TOBIAS, J.f.O.

1853, 217. AUDUB., Orn. Biogr. 'III 598'; J.f.O. 1854, 48. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 34. JÄCK., J.f.O. 1855, 407-9. ALTUM, N-a 1856, 29. GLOG., J.f.O. 1866, 285. v. DROSTE, Bork. 1869, 382; Z. G. 1860, 106. MEV., Öfv. V. A. F. 1871, 787. MALM, Zool. Obs. VI: Göt. Handl. 1873, 30. Fn. 1877, 332. SACHSE, J.f.O. 1875, 428. Jahresb., J.f.O. 1877, 342; 1878, 436; 1880, 96, 406; 1882, 109; 1883, Sep. 75; 1884, Sep. p. 52. STRECK., Orn. C. 1879, 53. DRESS., B. E. pt 73-4, 1879. NEUM., GRÜN., Orn. C. 1881, 60. KOLLIB., l. c. 187.

Colymbus urinator L., S.N. XII 1766, 223 (Sec. EDW.). GM., L. S.N. 1788, 593. LATH., B., III, i 1796, 251. JACKS., Loud. Mag. 1830, 177.

Podiceps cristatus LATH., Ind. II 1790, 780. LATH., B., III, i 1796, 249. IV 1812 475. BES., Vög. Kurl. 1792, 54. ÖDM., Wermdö 1792, 71. PENN., Arct. Zool. II 1792, 208. TENGM., V. A. H. 1794, 302. RETZ., Fn. 1800, 151 BOIE, Wied. Z. Mag. 1810, 118; Isis 1822, 561. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 426. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 220. TEMM., Man. ed. 1815, 462; ed. 2: II (1820), 717; IV 1840, 448. KUHLE, Beitr. III 1820, 102. NILSS., Orn. II, 1818, 125; Fn. II 1858, 542. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 143. FABER, Hochn. Vög. 1826, 23, 233, Tab. 272, 288. EKSTR., V. A. H. 1829, 88. SAVI, Orn. 1821-31; ref. Isis 1833, 1004. BREHM, V. D. 1831, 952-4; N-a 1850, 2 H. 27. GLOG., Schles. 1833, 60. WALCHN., Orn. 1835, 138. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. BONAP., List o. t. Birds. 1838, 64; Catal. Met. 1842, 83. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 116; Eur. Fn. 1840, 352. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 385. WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 103, -8. AUDUB., Syn. 1839, 356. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 436. DE SERR., Migr. 1842, 109. 207. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 160. LANDB., Isis 1842, 202; N-a 1855, 88; v. HOM., Orn. Br. 1881, 142. SCHEMBRI, Cat. Orn. 1843, 114. JARD., B. of Gr. Brit. (1843) IV 201. MALH., Fn. Sic. 1843, 226. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 421. MESCH, Öfv. V. A. F. 1844, 88. SCHLEG., Rev. 1844, CIV; Mus. Urinat. 1867, 34. v. D. MÜHLE, Orn. Gr. 1844, 134. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384. RATHKE, N. preuss. Prov.-bl. 1846, 13. SUFFR., Jahrb. Nass. III 1846, 156. BLYTH, Cat. (1849) 311. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 48; Danm. Fugl. 1852, 399; ed. COLLIN, 1876, 716. CED., Karlst. 1851, 12. BÖCK, Ber. Danz. 1851, 21. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 315. THOMPS., Irel. III 1851, 172. BALD., N-a 1852, 2 H. 87; 3 H. 58; 1853, 306. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122; 1853, 399; 1855, 108; Ber. Bamb. 1863, 102. RUHL, N-a 1852, 3 H. 53; 1856, 250, 526; Abh. N. G. Nürnberg. 1864, 130. HELLM., N-a 1853, 287. HAMMARGR., l. c. 296. A.

BREHM, J.f.O. 1854, 85. LICHT., Nom. 1854, 105. WALL., N-a 1854, 281-2; Öfv. V. A. F. 1866, 4. HARTL., J.f.O. 1854, 304; Orn. W. Afr. 1857, 249. BAILLY, Orn. Sav. IV 1854, 435. O.-GALL., N-a 1855, 52. LEU, Vög. 1855, 17; N-a 1855, 424. v. MIDD., Isep. 1855, 79. KÖNIG-WARTH., N-a 1855, 177. LLOYD, Ant. II 1855, 200. BOLSM., N-a 1855, 317. HUMM., N-a 1855, 327. BRAHTS, l. c. 330. VANG., J.f.O. 1855, 345. GERH., N-a 1855, 384. KORNH., Vög. Ung. 1856, 25. v. PREEN, N-a 1856, 66; J.f.O. 1859, 463. PÄSSL., J.f.O. 1856, 67. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. v. HEUGL. V. NO. Afr. 1856, 320. HINTZ, N-a 1857, 17, 73; J.f.O. 1861, 450. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. F. 1857, 44; Kuopio Fogl. 1857, 50. BALD., N-a 1857, 181; ref. v. HOM., Wand. 1881, 214. W. SCHLÜT., J.f.O. 1857, 202-3. v. MÜNCHH., N-a 1857, 329. ALTHAMM., N-a 1857, 402. C. JÄG., Wetter. II 1858, 45; N-a 1858, 149. R. BREHM, l. c. 234. ÅSTR., Lomma 1859, 21. SEIDL., Sitz.-ber. N.-G. Dorp. 1860, Sep. 43. SWINH., Ibis 1860, 67; 1861, 344; 1868, 329. TRISTR., l. c. 1860, 82, 159; 1868, 329. POW., Ibis 1860, 349. O.-GALL., J.f.O. 1860, 396. LAWR., B. of N. A. 1860, 892. SCHÜTT, J.f.O. 1861, 240. IRBY, Ibis 1861, 251. HARTL., J.f.O. 1861, 273. R. BLAS., Ber. XIV Vers. D. Orn. G. 1862, 74. BLAK., Ibis 1862, 154. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 230; Key to N. A. B. 1872, 336; B. of N. W. 1874, 729. HALL, Montr. 1862, 402. BENZON, Meddel. Sk. Naturf. Förh. 1862, 430. v. NORDM., Notiz. Taur. Mosk. 1863, 9; J.f.O. 1864, 379. HÖGB., Örebr. Fogl. 1863, 18, 20. RÖM., Verz. 1863, 69. SEZEK., Ber. Cass. 1864, 42. v. PELZ., J.f.O. 1864, 71; Wien. Abh. XXI 1877, 726. (LUNDB.) Jägarf. Tidskr. 1864, 103. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 157. COLLETT, Christiania 1864, 224; Vid. S. Forh. 1868, 198; Mag. f. Nat. 1877, 221. LÖV., Öfv. V. A. F. 1864, 315. JERD., B. of Ind. III 1864, 821. GIGL., Ibis 1865, 62. ALTUM, Z. G. 1865, 115; J.f.O. 1867, 88. HOLTZ, J.f.O. 1865, 184; 1873, 142. SALVAD., J.f.O. 1865, 430. MORE, Ibis 1865, 448. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 226. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 52. ?TAYL., Ibis 1867, 71. WHITELY, Ibis 1867, 208. BAIRD, l. c. 286. DEGL., GERB., Orn. II 1867, 577. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. BRUHIN, Abh. z.-b. G. 1868, 252. MEVES, Öfv. V. A. F. 1868, 291. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407. A. M.-EDW., Ibis 1868, 364. ?R. BROWN, l. c. 428. A. C. SMITH, l. c. 457. HANF, Abh. z.-b. G. 1868, 966. DRAKE, Ibis 1869, 154. SUNSTR., Örebro 1869, 26; Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 42. MARCHANT, Cat. 1869, 81. BORGGR., Nordd. 1869, 138. C. A. WRIGHT, Ibis 1869, 249. AYRES, Ibis 1869, 303. FINSCH, l. c. 380-1; 1877, 54; J.f.O. 1870, 379. SCHWED., Syn. 1870, 30. TACZ., J.f.O. 1870, 56. GOEB., J.f.O. 1870, 182;

1871, 151; 1873, 18; 1874, 447. (LINDBLAD) Jägarf. Tidskr. 1870, 258. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 341. A. FRITSCH, V. E. 1870, 501; Wirb. Böhm. 1872, 93. AHLN., Jägarf. Tidskr. 1871, 82. HOLL., Verz. (1871) 87. SHELLEY, Ibis 1871, 316. RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N. Y. 1871, 392. SAUND., Ibis 1871, 402. STÖLK., Verh. St. Gall. (1870-71) Sep. 1872, 15. v. KOCK, J.f.O. 1872, 139. HÖGM., Jemf. Framst. 1873, 27 etc. QUENN., Stud. 1873, 58. HALLER, Z. G. 1873, 377. GOEB., J.f.O. 1873, 418. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 647; J.f.O. 1876, 64. K. FRITSCH, Denkschr. Ak. Wien 1874, 250. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. BRANDT, Bemerk. d. Wirb. 1875, 71; J.f.O. 1880, 251. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 297. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 460; Vög. Salz. 1877, 88. SCHAL., J.f.O. 1876, 3, 4. SEVERZ., Fn. J.f.O. 1875, 185; ref. Ibis 1876, 414. WÜSTN., J.f.O. 1877, 34; Orn. C. 1877, 114. KOHLM., Bruthv. Veges. 1877, Progr. Sep. 36. SINT., J.f.O. 1877, 69. E. v. HOM., l. c. 73. DANF., Br., Ibis 1877, 433. LIEBE, J.f.O. 1878, 85. PRYER, 1878, 211. BÖHM, Deutsch. Accl. 1879, 4, 14. Kronpr. RUDOLF, BREHM, J.f.O. 1879, 83, 129. BREW., Ibis 1879, 112-3. BOLLE, Orn. C. 1879, 117. TOB., l. c. 144. GÖLDL., J.f.O. 1879, 384. PLESKE, Orn. C. 1880, 13. BÖCKM., l. c. 29; 1882, 33. STENGEL, l. c. 153. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. CARLSS., Öfv. V. A. F. 1882, n. 1, 37. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 130, 179. HENKE, SEEB., Ibis 1882, 231. SEEB., Ibis 1883, 35. IRBY, l. c. 190. BROOKE, l. c. 349. CLARKE, Ibis 1884, 148. CHAPMAN, l. c. 99.

Colymbus naevius PALL., Zoogr. II 1811, 355.

Lophathya cristata KAUP., Nat. Syst. 1829, 72.

Podiceps mitratus + *P. patagiatus* BREHM, V. D. 1831, 953-4.

?*Podiceps australis* GOULD, Pr. Z. S. 1844, 135, teste SCHLEG. [= *P. Hectori* BULL., FINSCH].

Podiceps longirostris BONAP., 'Compl. Faun. It. t.' Cat. met. 1842, 83; Compt. rend. 1856, 774; tome XLI Sep. 29; XLIII Sep. 13. DEGL., Orn. II 1867, 582.

Podiceps Widhalmi GOEB., J.f.O. 1870, 312-5; Krit. Anm.: E. v. HOM., l. c.

213. GRÅHAKEDOPPING, *Colymbus griseigena* BODDART.

Podiceps rubricollis, Pl. LIV, fig. 3.

Huvudets sidor ljusgrå, framhals brunröd, nacktofs och halskrage svaga. Längd 420—473 m.m.

1. *Hane, i ruggning*, 28 april 1860, Stockholms skärgård.

Liknar efterföljande. Näbb blåsvart, spets blekare, blågrå; käkrot gul, vid pannranden svart; iris 'gul'; ögonvrå gråsvart med ett smalt, naket band; huvudets sidor upptill med ett svagt hvitt band med grå spetsar, dylika saknas baktill å sidhalsen; fram- och sidhals något blekare rödbruna med inströdda grå fjädrar. Rygg och skulderfjädrar svartbruna med gråhvita bräm, kors mörkbrunt med gråhvitt svagt bräm; övre stjärttäckare svartbruna med hvitt spetsbräm, tydligast å de längsta; gump gråvit. Bröst och mage hvita med tydligare svartgrå spolfläckar; sidor svartgrå av knappt täckande spetsar; handpennor: 2 > 1 > 3, mörkbruna med brunsvarta spolar. Spegel vit; armbågspennor och de mellersta armtäckarna brunsvarta; vadtäckare = sidorna.

2. *Hane, gammal, vårdräkt*, maj 1832, Persön, Norrbotten, W. v. WRIGHT.

Näbb svart, vid roten gul, upptill svart, mot spetsen hoptryckt; näbbås rät, framtill böjd; näsås kullrig. Käkkant rät, överkäken > underkäken, hvars spets har undre kanten rät. Pannrand bakåt bågformig; munvinkel gul; huvud ovan svart; ögonvrå naken; huvudets sidor upptill hvita, nedtill, ävensom hakan, grå, hvilken färg bakåt och nedåt begränsas av hvita fjäderspetsar. Hals lång; framhals upptill rödbrun, nedtill mörkt rödbrun med gråhvita fjäderspetsar; sidhals rödbrun, nedtill brunsvart; kräva vit med täkta, svartgrå, stora spoltraktsfläckar; nacke med obetydligt förlängda fjädrar och, likasom halsryggen, svart. Rygg och skulderfjädrar svarta med gråhvita spetsbräm; kors och övre stjärttäckare svarta. Stjärt svart, kort. Bröst hvitt med täkta, gråsvarta spoltraktsfläckar; sidor gråbruna med svagt gråhvita bräm; slaksida gråsvart med svaga, grå spetskanter. Vingar

mörkbruna; handpennor: 1 > 2 > 3, 2—3 i utfan, 1—3 i infan utskurna; armpennor 15: 1—4 mörkbruna, 1—3 med bleka spetskanter, 4 spets och spetstrakt å infan hvita, 5 spetstrakt vit, 6—13 hvita med mörkbruna spolar, 14 vit, utfanets spetstrakt mörkbrun, 15 utfan svartbrunt, infan hvitt med mörkt brungrå spetstrakt. Spegel vit; armbågspennor 5: 1—3 > armpennorna; överarmspennor stora, mörkbruna; handtäckare svartbruna; armtäckare, de mellersta och kanttäckare likaså, kanter bleka, grå; undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa. Fötter svartbruna; vadtäckare svartgrå; skenben fjäderklädt till hället. Tars hoptryckt, framtill med smala och sidorna med breda sköldar; tarssula smal, dubbelt sågad; tår: 3 > 4 > 2 > 1; klor platta, breda, 3 > 4 > 2 > 1, svarta, spetskanter bruna, 3 med avrundad framkant, 9-tandad.

3. S. Skåne.

4. *Hona, i nästan full häckdräkt*, 25 april 1877, Stensöskären, Kalmar-sund, F. BERG.

Näbb svart; spets mycket nedböjd; käkrot bakom näsborrarna nedtill och å undre käken brandgul; näbbås kullrig, framåt sluttande, vid näsåsen svagt nedtryckt, denna med långsgående fåror och tvärvågor. Käkkanter nästan räta, inböjda; överkäken 1,5 m.m. > underkäken, hvars undre kant är något konvex. Pannvinkel bakåt riktad, avrundad. Näsborrar något sneda; näslock svart med rät kant. Ögon små; iris guldgul. Huvud ovan svart utan grön skiftning, baktill med något förlängda fjädrar bildande på hvardera sidan en kort, yvig tofs; övre ögonlock svart; undre ögonlock framtill och kanten svart, för övrigt hvitt; ögonvrå svart med naket svart band, nedom och bakom detta ett smalt gråsvart band; från munvinkeln går under ögat snedt bak- och uppåt å tinningen till nackens sidor ett smalt, hvitt band; tinning nedom detta, huvudets sidor och haka grå. Hals lång, smal; fram- och sidhals överst grå, närmast nacken vit, för övrigt rödbrun; kräva med utvuxna och utväxande rödbruna fjädrar och inblandade gamla, hvita, med spolar och själva strålarna vid spetsen svarta, hvarigenom grå fläckar bildas; nacke och halsrygg svarta. Rygg och skulderfjädrar svarta, åt spetsarna glänsande, spetsbräm, utom å de längsta skulderfjädrarna, grå; kors brunsvart; övre stjerttäckare svarta, de längre med grå spetsar. Stjert kort med små stjertfjädrar, 6 par, svarta, dels med, dels utan hvita spetsar. Bröst och mage hvita, glänsande med spridda, grå fläckar, bildade genom till en del utväxande fjädrar, som hava nära spetsarna svarta strålar; sidor nedtill med dylika fläckar, upptill med svarta, till en del rödbruna spetsar; undre stjerttäckare vitgrå, dunlika; slaksida vit med en del svarta fjäderspetsar. Vingar smala, brunsvarta med armveck och spegel hvita; tumvinge med 4 fjädrar, smala; handpennor 12: korta, spetsarna å 1 och 2 i infan, å 2 och

3 i utfan utskurna; armpennor 17: 1 och 2 brunsvarta med liten, vit spetsfläck, 2 i infanets spoltrakt vid spetsen hvitspräcklig, 3—5 brunsvart utfan, infanets spetsdel mest vit, 6—13 mest hvita mot roten och spetsfläckar svartbruna, hvilken färg å 14 och 15 är mera utbredd, 16 och 17 svarta (infanets rotdel vit); armbågspennor 4: 1 något > armpennorna, när vingspetsen; överarmspennor 9, långa, jemnbreda, svaga tvärband, 3—5 längst, svartbruna, 8:de med hvita fläckar, 9:de minst, vit med små inkantsfläckar; hand- och armtäckare ävensom överarmtäckare hvita, de mellersta brunsvarta; kant- och undre handtäckare hvita, de yttres utfan med svartgrå spetsfläckar; undre armtäckare, de mellersta, undre kant- och överarmtäckare hvita, de närmast överarmspennorna liggande kortare, täkta, stålgrå, mot roten hvita. Fötter bakåtsittande, utåt svartbruna, inåt gröngrå med brunsvarta, oregelbundna fläckar; vadtäckare hvita med svarta, täckande fjäderspetsar; skenben fjäderklädt till närheten av hället. Tars mycket hoptryckt, framtill med smala, sidorna med breda sköldar; tarssula smal med 2 sågliga rader av sköldar; tår: 4 < 3 > 2 > 1 med breda sköldar och flikar; klor svarta, 3 bredast med sned framkant och vit kam.

5. *Hona, gammal, i häckdräkt*, 8 maj 1877, Kalmar, F. BERG.

Näbb svart; käkrot på gränsen röd, framåt gul, munvinkel nedtill svart; fram- och sidhals rödbruna med inblandade ytterst fina, hvita penselformiga fjädrar; kräva ljusare rödbrun, nedtill med få hvita fjädrar; halsrygg svart, nederst med fina, hvita streck, bildade av små penselformiga fjädrar.

6. *Hona, gammal*, 14 maj 1832, Norrbotten, J. WAHLBERG.

Liknar hanen i samma dräkt. Halskragen mörkare grå, baktill endast överst vit; fram- och sidhals samt kräva rödbruna. Bröst och mage hvita med svaga, genomskinande fläckar; handpennor: 1 > 2 > 3.

7. *Hona, ung*, 30 december 1876, Kalmar, F. BERG.

Näbb hoptryckt, mot spetsen upp- och nedtill jemnt tillspetsadt, ovan gråsvart, spets grå, vid roten gult; näbbås framåt bågböjd; näsås kullrig, rät, sluttande. Käkkanter inböjda, räta, vid spetsen något nedböjda; underkäken nedtill rödgul, dess spets nedtill svagt bågböjd. Munvinkel gul. Näsborrar snedt ovala, låga; näslock med rät kant; iris gulröd. Huvud ovan svart; panna gråsvart, i midten gråbrun; hjessa med få, hvita fläckar; ögonvrå brungrå; huvudets sidor upptill svarta, överst med ett grått och hvitt band, under ögat och å örontrakten ett hvitt band; huvudets sidor nedtill hvita, framtill med svartgrått band; haka vit, baktill med svartgrå fläckar. Hals utan krage; framhals brungrå; sidhals upptill med svaga, rostgrå spetsar; kräva i midten vit, innanför spetsarna något grå, vid sidorna svagt rostgul; nacke svart, vitfläckig med täta, ej förlängda fjädrar; halsrygg brunsvart. Rygg svart, framtill med grått bräm; skulderfjädrar svarta, kors

och övre stjärttäckare svarta. Bröst hvitt, glänsande, åt sidorna med svaga, grå, mest täckta fjädrar; sidor gråsvarta; mage framtill gråhvit, baktill grå; undre stjärttäckare hvita; slaksida svart. Vingar brunsvarta och hvita, smala med avrundade spetsar; tumvinge med 4 fjädrar, brunsvarta; handpennor 11, brunsvarta: 2 > 1 > 3, 2 och 3 i utfan, 1—3 i infan vid spetsen utskurna; armpennor 15, de yttersta brunsvarta med inåt tilltagande hvita spetsar, de inre mest hvita, 14 och 15 med svarta fläckar. Spegel vit; armbågspennor 5: 1—4 > armpennorna, svarta; överarmspennor stora, svarta; handtäckare brunsvarta, de små svartgrå med bleka bräm; armtäckare och de mellersta brunsvarta; kanttäckare hvita; överarmtäckare hvita, de största med svarta spetsar; alla undre täckare hvita. Vadtäckare hvita med svarta, täckande spetsar; skenben fjäderklädt till närheten av hället. Tars utåt svart, inåt gröngrå, svartfläckig; tår: 4 > 3 > 2 > 1, ovan rödgrå, vid lederna undertill gråsvarta; klor rödgrå: 3 > 4 > 2 > 1.

8, 9. 1845, Skåne.

10. Ung, 24 december 1838, Bohuslän.

Liknar hanen i vinterdrägt. Iris 'gul'. Huvud ovan svartbrunt med föga förlängda fjädrar; huvudets sidor upptill grå, nedtill likasom hakan vit; framhals upptill vit, å midten mörkt brungrå, nedtill rostgrå; kräva

mörkgrå med hvitt bräm; nacke och halsrygg mörkbruna. Rygg brunsvart med grått bräm; skulderfjädrar brunsvarta. Bröst och mage hvita med mörkgrå, små spolfläckar. Vingar mörkbruna. Spegel vit; 3:dje klon gråbrun med kanten avrundad, skarp, otandad, grå.

11. Hona, ung. 'vinterdrägt', 25 februari 1855, Roslagen.

Näbb hvitt; näbbås vid roten och näsås svartgrå; hakvinkel avrundad. Huvud ovan gråbrunt utan krage; ögonvrå gråbrun med smalt naket band; huvudets sidor hvita, uppåt brungrå med hvitt bräm; haka vit. Framhals brunhvit; sidhals brungrå; kräva vit med rödbruna, svagt genomskinnande fläckar; nacke gråbrun, åt sidorna gråhvit; halsrygg gråbrun. Rygg och skulderfjädrar brunsvarta med breda, blekare, brungrå bräm; gump grå. Bröst och mage rent hvita; sidor gråsvarta, i botten hvita; handpennor: 1=2 > 3; de mellersta armtäckarna mörkbruna med rostbruna spetsfläckar; klor mörkt gråbruna, den tredje med vit kant, endast å den ena foten tandad.

12. Ung, juli 1871, Godhavn, Grönland.

Näbb gulgrönt och brunt, spetsigt; näbbås framtill bågformig; näsås sluttande, kullrig. Käkkant bakom näsborrarna nedskjutande, vid midten rät, framtill svagt bågböjd; underkäkens vinkel avrundad, spetsens underkant svagt

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♀	4 ♀	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 j.	9 j.	10 j.	11 ♀ j.	12 j.	13	14	15	16	17	18
Längd.....	—	—	—	468	450	—	420	330	460	—	—	—	—	—	—	—	473	c.520
Huvudets längd	—	—	82	92	90,5	—	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	43,2	42	35	37	37	35,4	34	—	—	38,6	39	52,5	* 50,8	—	55,7	53,5	48,3	76
» » munvinkeln	—	—	50	53	50,5	—	44	—	—	—	—	70	56	—	68,7	71,1	61	88
» » från spetsen till näsborrarna	30	30	—	27	26	24	24	—	—	28	26	38	—	—	—	—	—	—
» höjd vid roten.....	14,2	14,6	13	12	12,8	12,2	11,5	—	—	12,5	11,5	14,8	—	—	—	—	—	17
» » » näsborrarna	11	12	—	10,9	10,4	10	10	—	—	11	9	11,4	10,3	12,8	—	12,7	14	—
Gapets bredd	c 17	c. 20	—	19,5	21	c. 15	14,8	—	—	—	15	22	—	—	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	7,1	7,7	—	6,1	6,9	6,1	5,7	—	—	6,1	6,1	6	—	—	—	—	—	6,3
Underkäkens spets, längd	14	14	—	—	—	12	15	—	—	13,5	13	20	—	—	—	—	—	—
Näsborrar.....	7,14	7	—	6×1,5	5×1	5,5	4×1	—	—	6,5	6	7×1,4	—	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	170	182	165	172	177	171	162	—	—	176	166	200	177	184	190	190	193	180
Vingbredd.....	—	—	—	772	790	—	700	460	765	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumvinge	71,5	74	—	71	75	70	69	—	—	68	67	70	—	—	—	—	—	—
Stjert, längd.....	—	—	—	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	—	—	44	40	—	—	50	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tars	58	58	52	56	58	54	55,5	—	—	53	47	64	66	58,6	66	63,5	? 51	60
Mellantå med klo	66	76	—	67	65	66	69	—	—	63	59	73	71	71	76	71,2	74,2	72
» bredd	—	—	—	20	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Första tån, längd	—	—	—	17	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » bredd	—	—	—	10	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra » längd	—	—	—	54	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
» » bredd	—	—	—	18	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fjerde » längd	—	—	63	72	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
» » bredd	—	—	—	19	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* Anm. N:o 13—17: näbbets längd till pannan mätt längs åt näbbåsen, *culmen*. — N:o 13—16 och 18 tydliga torra exemplar.

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

konvex. Pannvinkel bakåt riktad, spetsig. Näsborrar ovala, låga. Huvud ovan brunsvart; ögonvrå, kind och tinning brunsvarta, tinning med ett grått streck; kindtrakt och haka hvita; framhals överst och nederst vit, för övrigt grå; sidhals svartgrå, längs midten rostgrå; kräva vit med grå, täckta fläckar; halsrygg svart. Rygg och skulderfjädrar svarta med grått bräm; kors och övre stjerttäckare svarta. Stjert svart. Bröst och mage hvita, glänsande; sidor och slaksida gråsvarta, i botten hvita; undre stjerttäckare hvita, undergump vit med grå spetsar. Vingar brunsvarta; tumvinge även brunsvart; handpennor: 1 > 2 > 3, gråbrunt svarta; armpennor: 1—5 i utfanet brunsvarta, infan å 3—4 med vit spetsfläck, 5 i utfan gråsvart, hvitspräcklig, infan hvitt, 6—10 hvita med svarta spolar, svartspräckliga, 11 vit, utfan svartfläckigt, 12—15 brunsvarta. Spegel vit, svartspräcklig; armbågspennor 4, svarta, 1 och 2 > armpennorna; kanttäckare till en del svartgrå; undre täckare hvita; vadtäckare gråhvita. Tars utåt brunsvart, inåt gul och brun; tår: 4 > 3 > 2 > 1; klor brunsvarta, 3 med vit spetskant, svagt tandad, 3 > 4 > 2 > 1.

13—17. '*Colymbus Holboelli*', enl. COUES.

13. Red river.

14. Great Slave lake.

15. Unalaska.

16. Alaska.

17. N. Amerika.

18. '*Colymbus longirostris*', enl. SALVADORI, 1865.

Ägg. Elliptiska, hvita, blåhvita, smutsgula, rödbruna med mindre kalkavsättningar.

1. 15 juli 1866, Luleå, HAMRÉN. a smutsigt hvitt; b tjockändan tillspetsad, blåhvitt, kalkavsättning. Kull?

2. 10 juni, Gissleberga mosse, Onsjö härad, Skåne. Till hälften ruvade; b elliptiskt. Mått meddelade av WESTERLUND.

3. 22 juni 1867, Börringe, Skåne, MEVES. a tjockändan spetsig, blåhvitt, smutsfärgadt; b ovalt, hvitt, smutsigt.

4. Orkney. Elliptiskt, båda ändarna lika tillspetsade, gröngrått, kornig kalkavsättning över hela skalet.

5. Orkney. Elliptiskt med hvita, talrika kalkavsättningar.

6. 16 maj 1862, Seland, BENZON. a—d elliptiska, ljusgröna; a, b med utbredda kalklager; e ovat, kort, brungult.

7. 18 maj 1874, Östrups gård, Odense. Ovata, grönhvita med hvita kalkavsättningar.

8. 1866, Braunschweig, KRULL. Båda ändarna tillspetsade, brunt med kalkavsättningar.

9. 18 maj 1865, Altenkirchen, SACHSE. Tjockändan tillspetsad, hvitt och smutsigt rostfärgadt.

10, 11. Samma dag och ställe. Ovala, hvita med brun kalkavsättning. Kull?

12. 1861, Volga, MOESCHLER. Nästan ovalt, gulhvitt med kalkavsättning.

	Nº	1 a	b	2 a	b	c	d	3 a	b	4	5	6 a	b	c
Äggets längd		56	55	51	50,5	50	49	52,2	50	55,4	52,5	56,3	56,2	54,9
» bredd		36	36,8	35	33	33	33	34,6	34,4	33,7	34,8	34,2	34,3	35,3
» spets		20	18,2	16	17,5	17	16	17,6	15,6	21,7	17,7	22,1	21,9	19,6
» reduc. längd		1,56	1,49	1,46	1,53	1,52	1,48	1,5	1,45	1,64	1,5	1,65	1,64	1,56
» rektangel		2016	2024	1785	1667	1650	1617	1807	1720	1867	1827	1925	1928	1938
	Nº	d	e	7 a	b	c	d	8	9	10	11	12	13 a	b
Äggets längd		54,3	50,6	51,2	50,5	49,7	48,8	52,2	53,3	49,7	49	50,2	54,2	53,2
» bredd		34,6	35,2	34,4	34,6	33,7	33,9	33,7	33,6	33,9	35	35,4	33,5	32,2
» spets		20,2	15,4	16,8	15,9	16	14,9	18,5	19,7	15,8	14	14,8	20,7	21
» reduc. längd		1,58	1,44	1,49	1,46	1,47	1,44	1,55	1,59	1,47	1,4	1,42	1,62	1,65
» rektangel		1869	1781	1761	1747	1675	1654	1759	1791	1685	1715	1777	1816	1713

13. Juni 1867, Fetzara, d'HOMOONO. Långsträckta, ovata, hvita med kalkavsättningar. Erhållna under namn av *C. Holboelli*.

I Norge talrikare än *C. cristatus*, RASCH. I landets sydliga trakter talrikare än samslägtingarna; häckar troligtvis på flere ställen. Vid Bergen ung fogel erhållen d. $\frac{2}{9}$ 1876; har dessutom under de näst föregående åren flere gånger erhållits, STEJNEGER. I Kristianiatrakten under åren 1829—39 både unga och gamla iakttagna under maj till nov.; en erhållen i medlet av nov. 1853 och för övrigt under alla årstider, en gång i jan.; erhållen flere gånger i Kristianssand, såsom i mars och okt. 1869; i Mandal, Stavanger. Slutligen heter det, att den är i Norge sporadisk, erhållen mellan öarna utanför Kristiania d. $\frac{22}{10}$ 1876, COLLETT.

Omnämnes från Dalarna av WALLENGREN. 'I Östersjön, i synnerhet i Botniska viken', THUNBERG. I Södermanlands skärgård erhållen d. $\frac{2}{3}$ 1851 och d. $\frac{10}{3}$ 1852 av LUNDQVIST, SUNDSTRÖM. Sköts på Mörkö d. $\frac{27}{4}$, EKSTRÖM. Ett par, hane och hona, sköts vid Hartsö i Södermanland d. $\frac{24}{4}$ 1867; en hona vid Grönsö i Jonsbergs socken, yttersta udden av Vikbolandet, d. $\frac{6}{5}$ 1880. Tvenne foglar i vinterdräkt, en gammal och en ung, skötos vid Hasselholmen i Bråviken d. $\frac{4}{11}$ 1860, hvilka äro de enda, som erhållits i Norrköpingstrakten; har icke der träffats häckande, enl. meddel. av LUNDBORG.

I Vestergötland, åtminstone i Vartoftasjön, häckande, GADAMER. I Bohuslän om vintern fåtalig i dec., ej efter d. $\frac{18}{4}$, W. v. WRIGHT. Sällsynt om vintern, enl. meddel. av KOLTHOFF. I N. Bohuslän sällsynt under hösten, CEDERSTRÖM. Sällsynt även enl. MALM.

Erhållen i Kalmar, TISELIUS. På Öland, WESTERGREN. På Gotland högst sällsynt, träffad vår och höst, ANDRÉE.

I S. Sverige ej sällsynt i större eller mindre vattendrag med

rör- eller sävbevuxna stränder, NILSSON. Erhållen i Blekinge, enl. meddel. av RÄÄF.

Häckar i NÖ. Skåne; flere gånger under dec. och jan. träffad på kusten, WALLENGREN. Häckar vid Trolle-Ljungby; ej talrik flyttfogel, GADAMER. I Gissleberga i en mosse fans en kull av 4 ägg d. $\frac{16}{6}$, C. MÖLLER, enl. meddel. av WESTERLUND. Stundom under vår och höst vid Lomma, fångad i mars 1859 i fiskgarn, ÅSTRÖM. Ett par sågs i ett träsk nära Börringe, hade ägg d. $\frac{22}{6}$, MEVES. Erhållen i Allarps mosse d. $\frac{16}{6}$ 1852, i Kjelltorp d. $\frac{13}{10}$ 1869; en ung hona stötte mot Falsterbo fyr d. $\frac{8}{11}$ och nedföll död, enl. meddel. av EURENIUS. Erhållen d. $\frac{7}{7}$ 1846 vid Edenryd, vid Ystad d. $\frac{2}{9}$ 1876 och en ung fogel d. $\frac{15}{11}$ 1867, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

Omnämnes från Danmark av TEILMANN; i Jutland ofta under senhöst och vinter i havsvikarna; skjutes och erhålles i fisknät. Är den allmännaste arten i släktet; häckar både på öarna och i Jutland; anses skadlig, KJÆRBÖLLING. Dununge erhållen d. $\frac{16}{6}$ 1862, BENZON. I Seeborg-sö, Seland, fans en stor koloni av *Larus ridibundus*, der även denna Dopping häckade talrikt. Även häckade här *Sterna nigra* och ett par *Circus aeruginosus*, ELWES, 1880; erhållen d. $\frac{25}{7}$ 1860, SCHLEGEL. I Slesvig och Holstein under april—sept.; strödda par häcka i de östra trakterna, men i de vestra fans den endast under flyttning men då i icke obetydligt antal. På Nordfriesiska öarna och den närliggande kusten ensamma under sept. och okt.; på havet sällsynt, ROHWEDER. I de nämnda hertigdömena år 1876 regelbunden om sommaren, Jahresb. Vid Kiel erhållen d. $\frac{20}{11}$.

I Enare och Utsjoki, SCHRADER. I Finland till polcirkeln om våren, M. v. WRIGHT. Häckar i lappmarkens södra delar; talrikast i mellersta Finlands nordliga delar. Häckar på Karlön,

NYLANDER, 1857; i Kajana bland *Scirpus lucustris*, MALMGREN, 1861. I Kuopiotrakten häckar hon fåtaligt, J. v. WRIGHT. Äri Finland knappt sällsyntare än föregående art, häckar i det inre, v. NORDMANN. Kommer till sydkusten mellan d. $\frac{21}{4}$ och $\frac{27}{4}$; till Åland d. $\frac{20}{5}$ 1852, PALMÉN. Träffad på Ladoga d. $\frac{12}{6}$ 1869 av MEVES.

Vid Arkangel mycket allmän, SEEBOHM. Ej erhållen vid S:t Petersburg, BRANDT. I Estland och Lifland mycket sällsynt, MEYER, 1815; erhållen i Kurland, HUMMEL, GOEBEL, och omnämnas även i allmänhet från Östersjöprovinserna av SEIDLITZ och SCHWEDER. I Astrakan mycket allmän, HENKE. I Umankretsen ej talrik, kom d. $\frac{18}{3}$ till $\frac{1}{4}$, hade ägg d. $\frac{28}{3}$, bortflyttade d. $\frac{12}{10}$ — $\frac{20}{10}$. I södra trakterna omkring Volga sällsynt, PALLAS, GOEBEL. Dunga erhållen i SÖ. Ural d. $\frac{12}{7}$; erhållen i S. Ryssland d. $\frac{18}{3}$ 1882, enl. meddel. av EURENIUS. Häckar i Sarepta, BALDAMUS; erhållen der i april 1860, SCHLEGEL. Ej sällsynt i Svarta havet om vintern; erhållen i Sebastopols hamn, ELWES, BUCKLEY.

I Sibirien, PALLAS, v. MIDDENDORFF. I Aral-tianschan; häckar i Turkestan, SEWERZOW. I Daurien, RADDE, lägre Amur, v. SCHRENCK. I början av maj g. st. vid Kulussutajefsk, kom d. $\frac{2}{3}$ g. st., RADDE. I Darasun, DYBOWSKY, PARREX. Östra Sibiriens och Japans fogel synes vara mindre, enl. v. SCHRENCK.

I Pommern ej vanlig flyttfogel, HORNSCHUCH, SCHILLING. Häckar vid Danzig och Stettin, BORGGREVE. I Schwerin stundom iakttagen, v. PREEN; år 1878 regelbunden på flyttning; d. $\frac{12}{4}$ 3 st. iakttaga, Jahresb. Skall häcka i trakten av Diebzig mellan Elbe och Saale, BALDAMUS. Mera sällsynt häckande i Mark, SCHALOW, men ej sällsynt enl. VANGEROW. Häckar på Plagesee vid Chorin ej sällan, SCHALOW. På Bitzersee vid Eberswalde;

?i trakten av Zehrendorf talrikt häckande, enl. STENGEL, men enl. SCHALOW saknas den. I slutet av jan. vid Warnemünde flere gånger erhållen i grå vinterdräkt, häckar. I slutet av juli skjutas många flygga ungar. Anmärkes, att ungdräkten mera liknar de gamlas fulla dräkt än vinterdräkten, v. PREEN. Erhållen i trakten av Berlin, SCHULZ. Häckar i Ö. och V. Preussen, men är temligen sällsynt, RATHKE. I Neustadt O. Schl., 1880, häckfogel, Jahresb. Erhållen en gång vid Grünberg, mellan Saabor och Oder, TOBIAS. Häckar vid Braunschweig mycket sällsyntare än *C. cristatus*, R. BLASIUS, 1862. Förekommer i Münsterlandet, BOLSMANN. Häckar talrikt i Riddagshausen Teich, NEHRKORN; regelbunden om sommaren 1874; d. $\frac{15}{4}$ 4 ägg; kom d. $\frac{1}{4}$ 1876, ägg d. $\frac{21}{4}$; kom 1877 d. $\frac{13}{3}$; 1882 d. $\frac{4}{3}$ fans 1 ägg. Vid Altenkirchen och Walkenried 1876 regelbunden om sommaren, Jahresb. I Grossenhain 1879 d. $\frac{29}{7}$ och d. $\frac{20}{7}$; d. $\frac{31}{7}$ erhöles 2 ungar; i den äldres mage fans fisk och gräs, NEUMANN, GRÜNEWALD; träffas stundom om vintern; 1880 iakttagen d. $\frac{4}{3}$; 1861 d. $\frac{17}{4}$ fälades en hane åtföljd av ungar; i magen växtdelar och fjädrar; 1882 d. $\frac{1}{4}$ iakttagen, d. $\frac{7}{4}$ ett stort antal. Vid Kleinraschütz erhållen d. $\frac{13}{3}$ 1878; vid Coselitzer See d. $\frac{18}{3}$ 1878. I Altenkirchen 1879 stundom om sommaren, Jahresb. Erhållen vid Münster d. $\frac{1}{4}$ 1852, SCHLEGEL. På Rhen vid Mühlheim nära Köln, RUHL. Erhållen i Nassau om våren, RÖMER, 1868. Flyttar över Kurhessen, SCHWAAB, 1851. I Niederhessen under höst och vår på floderna, men sällsynt, SEZEKORN. I Thüringen högst sällsynt, HELLMANN, 1853. Skall förr hava häckat i Friesnitzersjön; häckar på några ställen nedom Altenburg, Ö. Thüringen, LIEBE, 1878. I Wetterau sällsynt under vår och höst, erhållen i aug. på Main, anses häcka, JÄGER. I allmänhet sällsynt i trakten av Gotha, men under den kalla vintern 1859—60 erhöles 11 st., enl. HELL-

MANN. På Donau d. $\frac{1}{4}$; en hona i första höstdräkten erhållen d. $\frac{23}{10}$; i magen funnos delar av *Curculio* och en boll fjäder samt i tarmarna *Schistocephalus dimorphus*, JÄCKEL. En och annan ung fogel träffas på Rhen, även stundom under flyttning, BRAHTS. På nedre Bodensjön från mars till nov., WALCHNER. Erhållen vid Rhens inlopp i Bodensjön 1878, GOELDLIN; häckar, JÄCKEL. På Untersee ej sällsynt under höst och vinter, även på Obersee, BRUHIN.

I Schweiz vid kalla vintrar under nov. till april sällsynt; träffas mest sällan från dec., MEISNER, SCHINZ. I Genève-dalen om hösten, F.-BEAUMONT. I Schwaben och Neuburg mycket sällsynt; träffad i sommardräkt d. $\frac{1}{4}$ 1853, LEU. Erhållen i Altenrhein i slutet av okt. 1868, STÖLKER.

I Oberlausitz under mars till okt. sällsynt, TOBIAS. Häckar sparsamt i Böhmen; var förr temligen talrik vid Pardubic, erhållen nära Prag, FRITSCH. Omtalas bland Mährens och Schlesiens foglar såsom häckande, SCHWAB. I Bukowina och Galizien mycket vanlig, SAWADSKI. I Österrike i allmänhet, FINGER. Under sommaren 1883 iakttogs ett par på Obedska Barra i Slavonien, CLARKE, 1884. Häckar regelbundet vid Donau i trakten av Wien, Kronpr. RUDOLF. Kommer om hösten, övervintrar i Neusiedlersjön; Aperlan ?d. $\frac{1}{9}$ 1813, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN, 1882. I Tyrolen om vintern unga, endast en gammal erhållen, ALTHAMMER, 1857. Vid Laibach d. $\frac{1}{4}$, K. FRITSCH. Vid Mariahof d. $\frac{1}{4}$ 1881, Jahresb. Häckar vid större och mindre vattendrag i Siebenbürgen, LANDBECK.

Häckar i Ungern, BALDAMUS; temligen sällsynt, KORNUBER. På mellersta Donau mindre talrik, Kronpr. RUDOLF. I Transsylvanien sällsyntare än *C. cristatus* under mars till okt. I Strell-dalen, DANFORD, BROWN.

I Oldenburg stundom om sommaren; 1878 oregelbunden på flyttning. I Trachenberg 1878 temligen talrik, häckande, Jahresb.

Vid Borkum under flyttning ej sällsynt, v. DROSTE. På Wangerooge likaledes, enligt WIEPKEN. Vid Friesland funnen häckande, ALBARDA. I Groeningen ej talrik, BRAAK. Erhållen i Holland i okt. 1849, d. $\frac{1}{2}$ 1865, $\frac{1}{2}$ 1850, $\frac{1}{2}$ 1863 och vid kusten i sept. 1859, SCHLEGEL.

Har aldrig blivit funnen häckande i Storbritannien. I Skotland ej sällsynt; torgföres under vintern i Edinburg, JARDINE. På Irland under dec. till jan. mycket sällsynt; förtär *Cragon vulgaris* och små fiskar, *Gadus*, *Syngnathus acus*, THOMPSON. Enligt SELBY i Northumberland temligen talrik under vinter och vår vid kusten. Å Englands sydkust flere gånger träffad, YARRELL, JARDINE.

I Belgien under vår och höst på de stora kärren temligen sällsynt; på la Moselle tillfällig, DE SELYS.

I Frankrike under flyttning sällsynt; erhållen vid Lille d. $\frac{2}{3}$ 1844, i dep. du Nord i maj 1841; unga träffas oregelbundet under sept. till jan.; gamla i april till början av maj, DEGLAND, GERBE. I Côte d'Or tillfällig, MARCHANT. I Savoyen sällsynt under kall vinter eller början av våren, nästan endast unga foglar, BAILLY. I Provence sällsynt, unga foglar om vintern träffade, J. W. v. MÜLLER.

Sällsynt i Italien; vid Modena erhållen i sommardräkt; de flesta i viaterdräkt; på Elba vid Palmaria, Spezzia i aug., GIGLIOLI. Vid Pirano 1880 flyttfogel; från okt. till mars icke talrik; en ung hane 1881 d. $\frac{1}{7}$ — $\frac{2}{10}$, och en d. $\frac{1}{3}$ vid Strugnano, Jahresb. Lago di Como, Pavese, PAVESI, 1877. I Toscana, SAVI. *C. lon-*

girostris' från Sardinien anses för varietet av vår art, DEGLAND, GERBE m. fl., eller endast en abnormitet.

Sällsynt om vintern vid Butrino, POWYS; annars ej omtalad från Grekland.

I Dobrudscha, v. PELZELN, ganska vanlig, häckar, SINTENIS. I Bulgarien, E. v. HOMER.

Mindre talrik i Fezzara, Constantine, TACZANOWSKI. Om vintern förekommer en och annan i lägre Egypten, v. HEUGLIN.

I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW; häckar i Teriks och Kubans dalar i stort antal, SEEBOHM, 1883. Träffad i Syrien, v. HEUGLIN.

Skall i Japan vara större än vår fogel, SCHLEGEL.

'*Colymbus Holboelli*' beskrives såsom större än *C. griseigena*, näbbet olika, mindre högt vid roten i förhållande till längden, REINHARDT. BALDAMUS m. fl. anser den icke skild från vår art. Den förekommer på Grönland, REINHARDT. Anses vara cirkumpolar av ALLEN, som således anser, att av denna fogel endast finnes en art. I Red river settlement, Mackenzie river allmän, BLAKISTON. Ej funnen i Montreal, HALL, 1862. Förekommer i Canada, ALLEN; Nahaut, Massachusetts(?), BREWER. Finnes likasom *C. cristatus* i trakten av Calais, Maine; denna art är ej sällsynt; unga foglar talrika, BOARDMAN. I Illinois under vintern, RIDGWAY.

'*P. Cooperi*' på Unalaska d. 14 1871 ej allmän, DALL, 1873. På Alaska, DALL, BANNISTER m. fl.

Denna art liknar den föregående till sitt levnadssätt. Har vanligtvis hos oss sitt tillhåll i mindre vattendrag, hvilkas stränder äro bevuxna med vass eller rör. Den anses vara mindre skygg än *C. cristatus*.

Flygten hög och lätt, dock ser man sällan fogeln flygande.

Hon går på hela foten med tarsen, rör sig dock hastigt vid fara. Dyker likasom samslägtingarna med fötterna. Dess föda utgöres huvudsakligen av *Potamogeton*, *Conferva*, insekter, maskar och småfisk.

Hon synes vid boet icke vara skygg. Håller sig dock vanligtvis på avstånd från den besökande. Boet bygges flytande bland vass och rör. Äggen äro, då de läggas, hvita, men under ruvningen bliva de smutsiga och gulbruna. FABER säger, att den ruvande fogeln icke har några verkliga ruvfläckar, men på ett annat ställe, att den under ruvtiden har bröstet blottadt på fjädrar. Då honan lemnar äggen, täcker hon dem med vattenväxter. När honan ruvar, simmar maken i närheten och uppmärksammar inträffande fara, hvarvid han varnar honan, som då döljer äggen, lemnar boet och flyr. Skjutes honan, simmar maken omkring henne och lemnar henne icke förr, än skytten närmar sig. Såras honan, lägger hon sig på äggen och ligger kvar tills hon dör. Hanen stannar då vid boet, skriker, glömmar sin vanliga försigtighet och utsätter sig hellre för fara än han lemnar platsen.

Jagas hos oss endast tillfälligtvis; skjutes någon gång på andjagter; dyker lätt undan för skottet. Köttet värderas icke.

Bland fjädrarna lever:

Læmobothrium atrum NITZSCH, funnen av GIEBEL; förekommer även på *Fulica atra*.

Inelvsmaskar:

Echinorhynchus hystrix BREMS., i grovtarmen; *Distomum ovatum* RUD., i bursa Fabricii; *D. intermedium* MEHLIS; *Tænia furcigera* KRABBE; *T. lanceolata* BLOCH; *T. capillaris* RUD.; *T. aspersa* MEHLIS; *Ligula monogramma* CREPL., och *Schistocephalus dimorphus* CREPL., alla i tarmkanalen.

Colymbus griseigena BODDART, Tab. de Pl. enl. 1783, 55, pl. 404. SCHLEG., Mus. P. B. IX 1867, 38. Jahresb. J.f.O. 1877, 341; 1878, 436; 1880, 96, 406; 1882, 109; 1883, Sep. 76, 1884, Sep. 52. STEJN., Mag. f. Nat. 1880, 147. NEUM., GRÜN., Orn. C. 1881, 60.

Colymbus subcristatus 'JACQUIN, Beitr. 1784. 37, t. 18.' GM., L. S.N. 1788, 590. BESEKE, Vög. Kurl. 1792, 54. SCHULZ, Fn. 1845, 425.

Colymbus parotis SPARRM., Mus. Carls. I 1786, t. 9. GM., l.c. 592. LATH., B., III i 1796, 257.

Colymbus rubricollis GM., L. S.N. 1788, 592. BRAAK, Cat. Av. 1821, 189. JACKSON, Loud. Mag. 1830; 177. SAVI, Orn. 1821-31; ref. Isis 1833, 1004. NAUM., V. D. IX 1838, 720. ZAW., Fn. 1840, 135. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 35. TOB., J.f.O. 1853, 217. R. BLAS., Ber. 14 Vers. D. Orn. G. 1862, 75. v. DROSTE, Bork. 1869, 384. MEVES, Öfv. V. A. F. 1871, 788. WIEPK., J.f.O. 1877, 431. MALM, Fn. 1877, 333. TOB., Orn. C. 1879, 144.

Podiceps rubricollis LATH., Ind. II 1790, 783. LATH., B., III, i 1796, 256, Tab. 97; IV, ii 1812, 476. TENGM., V. A. H. 1794, 306. RETZ., Fn. 1800, 153. NILSS., Orn. II i 1818, 127; Fn. II 1858, 528. MEVES s:r, Wied. Arch. IV 2, 1805, 178. TEMM., Man. 1815, 465, Ed. 2; II (1820) 720; IV 1840, 448. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 144. EKSTR., V. A. H. 1829, 88. BREHM, V. D. 1831, 956. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 437. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 385. WIKSTR., Stockh.-trakt. 1839, 103, 108. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SERR., Migr. 1842, 110. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 160. LANDB., Isis 1842, 202. SCHRAD., Isis 1842, 618; J.f.O. 1853, 244. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 204. SCHLEG., Rev. 1844, CV. SUNDEV., V. A. H. 1844, 348. WALL., Öfv. V. A. F. 1849, 311; N-a 1854, 282; 1856, 100. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 49; Danm. Fugl. 1852, 400. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 94. THOMPS., Irel. III 1851, 184. GAD., N-a 1852, 3 H. 5, 3; 1858, 277, 295. RUHL, N-a 1853, 3 H. 53. BAILLY, Orn. IV 1854, 439. LEU, Vög. 1855, 17; N-a 1855, 424. LLOYD, Ant. II 1855, 200. HUMMEL, N-a 1855, 327. BRAHTS, l. c. 330. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. F. 1857, 44; Bidr. t. Finl. Nat. 1857, Sep. 50. NYL., Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 85. ALTHAMM., N-a 1857, 402. ÅSTR., Lomma 1859, 21. W. SCHLÜT., J.f.O. 1857, 302-3. HELLM., J.f.O. 1860, 207. POW., Ibis 1860, 349. MALMGR., Not. Sällsk. p. Fn. & Fl. F. VI 1861, 107. HALL, Montreal 1862, 403. BENZ., Naturf. Möt. Förh. 1862, 430. (LUNDBORG), Jägarf. Tidskr. 1864, 103. COLLETT, Christ. 1864, 224; Vid. S. Forh. 1868, 190; 1871, 60. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380. RIVA, Orn. 1865, 491. ALBARD., Herkl.

Fn. III 1866, 226. TISEL., Ö. Smål. 1868, 34. MEV., Öfv. V. A. F. 1868, 292. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407. MARCHANT, Cat. 1869, 82. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. NEHRK., J.f.O. 1871, 75. SUNDSTR., Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 42. TACZ., J.f.O. 1873, 108. CED., Jägarf. Tidskr. 1873, 22; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 651; J.f.O. 1876, 64. SEWERZ., J.f.O. 1875, 186, + *P. gris.* 197-8; Fn. ref. Ibis 1876, 414. DANF., BR., Ibis 1875, 434. Kronpr. RUDOLF, BR., J.f.O. 1879, 129. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. ELW., Ibis 1880, 346. HENKE, Ibis 1882, 231. SEEB., l. c. 383; 1883, 35.

Podiceps subcristatus LATH., B., III, i 1796, 256, Tab. 79; IV, ii 1812, 475, vix + *P. obsc.* BECHST., Nat. D. IV 1809, 549. MEY., W., Tasch. II 1810, 429. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 221. MEISN., SCHINZ, Vög. d. Schw. 1815, 251. CUV., R. A. 1817, 508 *C. s.* + *C. parotis* + *C. rubricollis*. BRUCH, Isis 1825, I 580. FABER, Hochn. Vög. 1826, 186, 310. BREHM, V. D. 1831, 957. WALCHN., Orn. 1835, 139. SCHINZ, Fn. helv. 1838, Sep. 117; Eur. Fn. I 1840, 353. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 435. RATHKE, N. preuss. Prov.-bl. 1846, Sep. 13. BÖCK, Ber. 1851, 9. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. BALD., N-a 1852, 2 H. 87; 3 H. 58; 1853, 306. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122; 1854, 272; 1856, 526; 1857, 390. WALL., N-a 1853, 90. HELLM., l. c. 287. SEIDL., Sitz.-b. N. G. Dorp. 1860, Sep. 43. SCHWAB, Abh. z.-b. G. 1854, 522. v. MIDD., Isep. 1855, 79; Reise IV, ii 1875, 1030. VANG., J.f.O. 1855, 345. v. PREEN, J.f.O. 1856, 66; 1865, 330. KORNH., Vög. Ung. 1856, 25. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. HEUGL., V. NO. Afr. 1856, 320. C. JÄG., Offenb. Jahresb. 1858, 45. v. SCHRENCK, Amur 1860, 493, 577. RADDE, SÖ. Sib. 1863, 23, 381. RÖM., Verz. d. V. 1863, 69. SEZ., Ber. Cass. 1864, 42. v. PELZ., J.f.O. 1864, 72; Wien. Abh. XXI 1871, 726; Verh. z.-b. G. 1874, 562-8. MÄKL., Fogl. ordn. 1867, 102. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 252. BORGG., Nordd. 1869, 137; J.f.O. 1871, 213. TACZ., J.f.O. 1870, 56. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 151; 1873, 18. FRITSCH, V. E. 1870, 502; Wirb. B. 1872, 83. HOLL., Wirb. (1871) 87. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 434. SCHWED., Syn. d. Vög. 1870, 30. STÖLK., Verh. St. Gall. (1870-1) 1872, Sep. 15. K. FRITSCH, Wien. Ak. Denkschr. 1874, 250. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. SCHAL., J.f.O. 1876, 4. E. v. HOM., J.f.O. 1877, 73. LIEBE, J.f.O. 1878, 85. SINT., J.f.O. 1879, 69. Kronpr. RUD., l. c. 83. GOELDL., l. c. 384. BRANDT, J.f.O. 1880, 251. SCHAL., J.f.O. 1881, 292. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 130, 179.

Colymbus gularis THUNB., V. A. H. 1798, 188.

Colymbus cucullatus PALL., Zoogr. II 1811, 355 + *C. navius* 336.

Pedeaithya subcristata KAUP., Eur. Thierw. 1829, 44.

Podiceps canogularis BREHM, V. D. 1831. 958.

Podiceps griseigena GRAY, Gen. III, 1849, 633. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 565. ROSS, Mak. riv. 1862, 155. BLAK., Ibis 1863, 154. SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 38. DEGL., G., Orn. II 1867, 576. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 340. COLLIN, Danm. F. 1876, 718. PAVESI, Rend. Inst. Lomb. 1877, Sep. 6. COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 222. GIGL., Ibis 1881, 221-2. CLARKE, Ibis 1884, 148.

?*Podiceps rubricollis major* SCHLEG., Fn. Jap. Av. pl. 78 B.

?*Podiceps longirostris* BONAP., Compt. rend. 1856, 774. DEGL., G., Orn. II 1867, 582. FRITSCH, V. E. 1870, 502.

Podiceps cucullatus TACZ., J.f.O. 1875, 257.

Från N. Amerika omtalas den särskildt:

Podiceps rubricollis BONAP., Syn. 1828, 417. SWAINS., RICH., Fn. B. A. 1831, 411. AUD., Syn. 1839, 357. ?HALL, Montreal 1862, 403.

Podiceps Holbælli REINH., J.f.O. 1854, 430-2; Ibis 1861, 14, 15; Vid. Medd. 1881, 183; ref. Ibis 1882, 466. BALD., N-a 1855, 520. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 231. DEGL., G., Orn. II 1867, 381. ALLEN, Bull. Harv. II (1871) 399, 411. Ibis 1881, 491.

Podiceps griseigena LAWR., B. N. A. 1858, 892.

Podiceps Cooperi LAWR., B. N. A. '1858'; 1860, 893. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 230. ?FINSCH, Abh. Nat. III 1872, 72. DALL, Proc. Calif. Ac. 1873, Sep. 10.

?*Podiceps affinis* SALVAD., Atti Soc. Ital. 1866; ref. J.f.O. 1868, 70. ELLIOT, B. N. A. Introd. n. 98. v. MARTENS, J.f.O. 1868, 70.

Podiceps subcristatus var. *major* DYB., PARR., J.f.O. 1868, 339.

Podiceps griseigena var. *Holbælli* COUES, Key to N. A. B. 1872, 337; B. of N. W. 1874, 730. RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N. Y. 1871, 392.

214. SVARTHAKEDOPPING, *Colymbus auritus* L.

Podiceps auritus pl. LIV, fig. 4—6.

Ögonvrå och tinning med gulbrunt band, framhals brunröd.
Längd: 322—346 m.m.

1. Hane, gammal, vårdräkt, maj, Gotland, J. WAHLBERG.

Näbb svart, hoptryckt, spets grå; näsås rät, sluttande, kullrig, refflad; näbbås framåt bågbojd. Käkanter räta, inböjda; överkäken > underkäken, som är, utom vid spetsen, jemnhög; käkrot undertill brun. Näsborrar å näbbets bakre del; iris karminröd. Huvud ovan svart; ögonbåge bred; övre ögonlock brunt; undre ögonlock svart, intagande ögonvrån, som är mörkbrun nedtill med ett rödgult, smalt band, som fortsättes bakåt på sidan om hjessan och övre delen av tinningen till sidan om nacken, med förlängda fjädrar; huvudets sidor svarta med bakåt förlängda fjädrar; haka svart. Fram- och sidhals rödbruna; kräva vit med rödbruna fjäderspetsar; nacke svart med förlängda fjädrar; halsrygg svart. Rygg gråsvart med gråhvita bräm; skulderfjädrar brunsvarta med gråhvita bräm, å de längsta endast spetsbräm; kors brunsvart; övre stjärtäckare svarta. Stjärt svart, undertill vit. Bröst och mage hvita; sidor rödbruna; undergump grå; slaksida rödbrun. Vingar spetsiga; tumvinge med 3 fjädrar, svartbruna med svarta spolar; handpennor: stora 10, sotbruna, 1 = 2 > 3, 2 och 3 i utfan, 1 och 2 i infan utskurna; armpennor 12: 1 och 2 sotbruna, 2 med spetsfläck och inbrämstrakt hvita, 3—10 hvita, 11 vit, utfan vid spetsen svartgrått, 12 vit med spetsstrakt och utfan utom vid roten brunsvarta, spolar mot roten bruna; armbågspennor 5: 1—3 > armpennorna, < de längsta skulderfjädrarna; överarmspennor: de inre stora, breda, sotbruna med rostbruna flammor; handtäckare, även de små, sotbruna; armtäckare, även de mellersta, brunsvarta; kanttäckare grå; undre täckare hvita. Fötter utåt svarta. Tars framtill gulbrun; tarssula dubbelt sågad; tår: 4 > 3 > 2 > 1; klor svarta, 3 bred, i den tandade kanten grå.

2. En dylik från obekant plats, tillhörande Paykullska samlingen, Riksm.

Tinningens fjädrar kortare och med svarta spetsar.

3. *Hane, övergång till sommardrägt*, 23 juli, Muskemyr, Gotl., MEVES.

Näbbvinkel avrundad. Huvud ovan svartbrunt utan krage; ögonbåge rostbrun utan förlängda fjädrar; huvudets sidor, haka, fram- och sidhals mörkt gråbruna utan förlängda fjädrar, framhalsen vid midten rostbrun, nedtill rödbrun med hvitt bräm; nacke och halsrygg svartbruna. Rygg och skulderfjädrar brunsvarta med vitgrå bräm. Bröst, mage och slaksida hvita; kroppens sidor rödbruna med svarta spetsar, tilltagande bakåt; undergump grå; handpennor: $1 > 2 > 3$.

4. *Hane, gammal, sommardrägt*, 23 juli, Öland.

Näbbvinkel avrundad; iris karminröd; ögonbåge å tinningen brun med svarta spetsfläckar; ögonvrå rödbrun. Rygg och skulderfjädrar brunsvarta med smalare, vitgrå bräm; handpennor: $1 = 2 > 3$, spetsar svartbruna, spetskanter vitgrå.

5. *Hona, vårdräkt*, maj, Gotland, J. WAHLBERG.

Liknar hanen i vårdräkt. Hakvinkel avrundad; ögonbåge å tinningen gul, bakåt övervägande till rödbrunt, kragens fjädrar kortare; sidor rödbruna med svarta spetsar, nedtill hvita med gråsvarta fläckar nära spetsarna.

6. *Hona, sommardräkt*, 14 juli, Muskemyr, MËSCH.

Liknar hanen i sommardräkt. Hakvinkel avrundad; krage saknas; huvudets sidor framtill sotbruna, baktill och övre delen av sidhalsen med en stor, gråbrunhvit fläck; haka mörkt sotbrun.

7. *Hona, december, Färöarna*, H. C. MÜLLER.

Näbb blågrått, framåt hoptryckt; spets och käkrot grå; näbbås mot spetsen bågböjd; näsås något nedtryckt. Kätkanter invikna, nästan räta, vid ögonvrån något bågformigt uppdragna; överkäken överskjutande, med två små hak vid näbbspetsen; underkäkens spetskant föga böjd, nästan rät. Munvinkel grå. Näsborrar korta, ovala, bakåt något vidare, låga; näslock smalt, lågt; iris brun (i salt). Huvud utan krage, ovan svart, i botten grå; övre ögonlock grått; ögonvrå grå, från munvinkelns överkäkskant till ögat ett naket, grått band; tinning rostbrun med svarta fjäderspetsar; kind- och örontrakt hvita; framhals och kräva hvita; nacke svart, i botten vit; halsrygg brunsvart, i botten grå. Rygg och skulderfjädrar svarta, de längsta nå vingspetsen; kors och övre stjärtäckare svarta. Stjert mjuk, svart, vid roten vit, der dock täckt av övre och undre stjärtäckarna. Bröst hvitt; sidor grå av hvita fjädrar, vid spetsarna med svarta strålar med hvitt fjun; mage och undre stjärtäckare hvita; slaksida vit med svarta fjäderspetsar. Vingar smala; tumvinge med 4 fjädrar, svarta; handpennor: 1 liten grå, bred; stora 10, svarta, infan svartgrå, $1 = 2 > 3$, spetskanter å de inre och spetsfläck å 10 hvita; armpennor 12, mest hvita, 1 i utfan svartgrå, spole svart,

fläck i infan svartgrå, 2 i utfan gråflammig, spole svart, 10 spolens midt svart, 11 fläck å utfanet grå, spole vid midten svart, 12 i utfan svart, åt roten vit, spole baktill svart, infan vid spetsen rostgult; armbågspennor 4: svarta, > armpennorna, nå spetsen av handpennorna; överarmpennor 6, stora svarta, 2 längst; handtäckare svarta; armtäckare långa, svarta; kanttäckare grå; alla undre täckare hvita. Fötter svartbruna; vadtäckare hvita med svarta spetsar; skenben fjäderklädt till hälen. Tars hoptryckt, framtill och tarssula skarpa, sidosköldar stora, breda; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, flikar upptill med breda, undertill med små sköldar; klor nagelformiga, platta, 3 bredast med främre kanten kamformig, vitgrå, av samma längd som 4, > 2 > 1. — Ovarium stort, bredt, blått.

7 a. *Dununge*, tagen ur ett nära fullruvad ägg, 11 juli 1869, Öland, MEVES.

Haka vit, svartfläckig. Hals med hvita och bredare svarta band; strupe vit. Kropp ovan svart med tydliga hvita streck, längs midten ett gulbrunt, kort; undertill vit.

8. *Dundräkt, ett dygn*, 15 juli 1856, Muskemyr, MEVES.

Näbb hoptryckt, högt, ett band bakom spetsen svart, kalkspetsar å båda käkarna större, men längre å den övre; näsås samt käkkant mot spetsen nedböjd; underkäkens spetskant utbugtad; hakvinkel trubbig. Näsborrar ovala och baktill högst. Panna med 3 hvita band, av hvilka det mellersta baktill delar sig och förenar sig med ögonbågen, mellan banden svart. Huvud ovan svart, längsåt hjessan ett hvitt, bredt band; ögonbåge rostgul; ögonlock rostgula med svarta kanter; ögonvrå svart, derifrån går ett bredt, svart band, som intager tinningen; huvudets sidor med svarta och rostgula band; haka främst vit, bakåt hvitröd med svarta streck; framhals grå med svarta band; sidhals vit med svarta band; nacke och halsrygg längsåt midten svartgrå, åt sidorna ett svart och ett hvitt, smalt band. Kropp ovan svart med rader av vitgrå fläckar. Bröst hvitt; sidor brunsvarta; mage vit. Vingar brunsvarta. Tredje klon platt, tillspetsad, otandad.

9. *Dundräkt*, 14 juli 1842, Muskemyr, MËSCH.

Liknar föregående. Näbbspets svart, ytterst gulgrå, i underkäken en liten, vit fläck; huvud och sidor svartbruna med hvita band; haka vit med mörkbruna fläckar; framhals vitgrå; sidhals, nacke och halsrygg mörkbruna med hvita band. Kropp ovan mörkbrun med talrika, små, hvita fläckar, undertill vit, gump grå. Tars hoptryckt, upptill med kullriga sidor. Tredje klon otandad.

10. *Dununge*, 14 juli 1842, Muskemyr, MËSCH.

Liknar föregående. Näbbspets och näsås mörkt gulbruna utan vit fläck; haka vit med mörkbrunt svart band; framhals vit med grå band;

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♀	6 ♀	7 ♀	8 p.	9 p.	10 p.	11 j.
Längd	—	—	—	—	—	—	346	c. 95	c. 160	c. 215	c. 260
Huvudets längd	—	—	—	—	—	—	66	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	21	23	23	23	20	20,3	22	5,9	11	13	16
» » » munvinkeln	33	34	35	35	32	31	34	10,5	16	19	—
» » från spetsen till näsborrarna	15,5	—	15,5	15,7	14	14	17	4,3	7	8	14
» höjd vid roten	9,3	—	9	9	8	8,4	8	3	5	5,5	7
» » » näsborrarna	7,6	—	7,3	7,6	6,3	7	7	4	4,5	5	6
Gapets bredd	—	—	c. 13,5	c. 13	c. 12	—	13	—	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	4,4	5	5,2	5,5	4,1	5	5,5	2	2,3	3	4,3
Underkäkspetsen, längd	9	8,5	7	8	8	6	10	2,3	3,3	3,5	7
Näsborrar	4	—	4×1,3	4×1,3	4×1,5	4×1,3	4,6×1,5	0,8×0,5	2×0,6	2×0,5	3×1
Vingens längd, direkt	151	142	137	142	128	128	133	—	—	—	120
Vingbredd	—	—	—	—	—	—	573	—	—	—	—
Tumvinge	56	57	53	55	55	53	60	—	—	—	41
Stjert, längd	—	—	—	—	—	—	57	—	—	—	—
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—
Tars	43	44	45	45	41	41	45	13	22,5	28	38
Mellantå med klo	51	51	54	55	46	49	56	14	27	31	43

sidhals och nacke med hvita och mörkt gråbruna band. Tredje klon otandad.

11. Årsunge, 21 september, Stockholm.

Näbb nästan enfärgadt (olivbrunt). Kätkanter räta, intryckta; hakvinkel väl tydlig, men spetsens kant avrundad. Huvud ovan svartbrunt, utan krage; huvudets sidor upptill hvita med gråbruna, oregelbundna fläckar; haka vit; framhals vitgrå, övergående å sidhalsen till svartbrunt; nacke svartbrun med hvita fläckar; halsrygg svartbrun. Rygg svartbrun med vitgrått bräm; skulderfjädrar svartbruna; gump grå. Bröst hvitt; sidor och slaksida hvita med svarta spetsar; mage vit. Vingar sotbruna och hvita; handpennor: 2>1>3; undre täckare hvita; undre kanttäckare brungrå. Tars hoptryckt, även upptill. Tredje klon 7-tandad, framkanten nästan tvär.

Ägg. Elliptiska, stundom något tillspetsade, blåhvita, hvita, smutsiga, ofta med större eller mindre hvita avsättningar.

1. 1863, Island, BENZON. a bukigt, smutsigt hvitt; b med stor, upphöjd fläck, smutsigt hvitt, en sida gulvit; c knöligt, grönhvitt, fläckigt.

2. Island, LINNÆA. Blåhvita, några tillika svagt gulaktiga.

3. 1881, Island. Blåhvita.

4. Island, MÖSCHLER. Blåhvita.

5. Juni 1867, Öland, ANKARCRONA. Blåhvita. a, d, e med få, stora, hvita upphöjningar; b, c med den ena sidan gulgrön.

6. Juni 1868, Öland, L. LARSSON. a knotigt, hvitt, b gulhvitt.

7. 6 juni 1872, Nikolskoi, Ural. Knöliga, smutsigt hvita.

D:r WESTERLUND har meddelat mått å några ägg, nemligen:

8. Östergötland, under namn av *Podiceps cornutus*.

9. Östergötland, under namn av *P. auritus*. Båda partierna synas höra hit. Kull osäker.

I södra Grönland hava få erhållits, häckar ej, REINHARDT.

Häckar på Island, OLAFSEN, 1775. Syntes här först d. 23. Häckar talrikt på Myvatn, BOIE, 1819; vid sött vatten stundom långt från havet. Träffas under sommaren både i höga bergssjöar och i de lägre dalarna nedom bergen; häckar under maj till juli. Kommer omkring d. 11, uppehåller sig i början vid kusten, har då *Conferva rupestris* i magen jemte fjädrar, hvilka hon under häcktiden uttrycker. Läger ägg i början av juni. År 1820—21 hade hon bo i sydlandet i hvar dam, FABER. Då ungarna äro stora, flyga de till havet, bortflytta i början av okt., några unga synas stundom vid kusten ännu i slutet av dec.; 100 par häckade på Myvatn, enl. THIENEMANN. Äggläggningen började i första hälften av juni, varar till d. 17; bortflyttar om hösten.

	N ^o	1 a	b	c	2 a	b	c	d	e	3 a	b	c	4 a	b	c	d	5 a
Äggets längd		46,7	46,4	43,4	42,6	42,2	42	41,6	41,4	46	44,6	44	46	46	46	45,3	44,7
» bredd		32,9	30,3	29,4	30	30,5	29,4	30	30,5	29,4	29,4	28,7	31,6	31,7	30,9	31,8	28,8
» spets.....		13,8	16,1	14	12,6	11,7	12,6	11,6	10,9	16,6	15,2	15,3	14,4	14,3	15,1	13,3	15,9
» reducerade längd.....		1,42	1,53	1,48	1,42	1,38	1,43	1,39	1,36	1,56	1,52	1,53	1,46	1,45	1,49	1,42	1,55
» rektangel.....		1536	1406	1276	1278	1287	1235	1248	1263	1352	1311	1263	1454	1458	1421	1441	1287

	N ^o	b	c	d	e	6 a	b	7 a	b	c	d	e	8 a	b	9 a	b
Äggets längd.....		44,6	44	43,6	43,1	42,5	41,1	45,5	45	44,6	44,5	44,5	46	45	45,5	45
» bredd.....		28,9	29,6	30	29,3	27,8	26,7	28,7	29	29,9	29,3	29	30	29,5	30	30
» spets		15,7	14,4	13,6	13,8	14,7	14,4	16,8	16	14,7	15,2	15,5	16	15,5	15,5	15
» reducerade längd		1,54	1,49	1,45	1,47	1,53	1,54	1,59	1,55	1,49	1,52	1,53	1,53	1,53	1,52	1,5
» rektangel		1289	1302	1308	1263	1183	1097	1306	1305	1334	1304	1291	1380	1328	1365	1350

De första ungarna sågos d. 7. Ungarna bäras på ryggen av modern under skulderfjädrarna. Modern kan sålunda bära alla sina ungar, KRÜPER. En hona fäld d. 1/2 1841. I full dräkt erhållen d. 26 1863, SCHLEGEL.

Ses ofta vid Färöarna, men häckar icke, H. C. MÜLLER. Erhölls d. 1/2 1843 till Köpenhamn från Thorshavn, enl. en samtidig anteckning av P. A. HOLM, ävenså i december, se ovan n. 7, hvilken hade i magen fjädrar och en stor krustacé.

Säges stundom häcka i trakten av Tromsö. Häckar i Enare, enl. meddel. av NORDVI. Förekommer i Finmarken. I Ostfinmarken erhållen i trakten omkring Varangerfjorden, antages häcka, SOMMERFELT, NORDVI, COLLETT. I Lofoten, 68½° n. br., häckande 1762, enl. LEHM; häckar regelbundet i N. Norge och synes der vara den talrikaste arten, COLLETT. Omkring Trondhjems fjord under flyttningstiderna och vintern. Söndmör, STRØM, Nordfjord, COLLETT. Fans av BOIE häckande i Norge vid 66° n. br.; hade ägg d. 20 1817. Häckade i Helgeland 1817, BOIE; årligen i Salt-dalen. I N. Norge häckar hon regelbundet, men är icke allmän i S. Norge, COLLETT; vid sötvattendammar, BOIE; erhållen i Bergen och Kristianiafjorden; vid Kristiania, RASCH, d. 20 1835 och d. 1/5 1856, COLLETT. Den talrikaste arten i Norge; häckar vid

sött vatten vid N. och V. kusterna, talrikast från Trondhjems stift norrut inom polcirkeln; på Sonölen utanför Trondhjemsfjorden erhållen i april 1870; övervintrar stundom, erhållen vid Kristiansund omkring nyåret 1859, COLLETT, 1871. Är den enda Dopping, som häckar regelbundet i Norge, men spridd och sparsamt från polcirkeln S. ut. En häckande fogel år 1876 erhållen vid Farsund, COLLETT, 1877.

Vid Frösvidal en gång erhållen d. 1/5 1863, SUNDSTRÖM, troligtvis av LÖWENHJELM. Vid Wermdö mycket sällsynt på yttersta skären, ÖDMANN, 1792; fäld d. 20 1869 nära Oxelösund, SUNDSTRÖM. En gång erhållen under våren och en ung fogel skjuten i Börrviken utanför Norrköping d. 1/5 1864; är således mycket sällsynt i denna trakt, enligt meddelande av LUNDBORG. Ej träffad vid Glan.

På Gotland häckande, sällsynt, ANDRÉE, 1841. Häckar i Muskemyr på södra Gotland. Hade d. 1/5 full vårdräkt, enligt meddel. av LUNDBORG; ruvade ägg d. 10; de gamla buro d. 1/5 sommarträkt och hade nykläckta ungar.

I träskan på Öland ej sällsynt, erhöles d. 23. Häckar sällsynt i Mademyr, KOLMODIN. I träskan på Öland ej sällsynt i juli, MEVES; flere träffades här än på Gotland, enligt meddelande

av LUNDBORG. En ung hona träffad vid Malmö d. $\frac{11}{12}$ 1852, enl. meddel. av EURENIUS. Unga honor erhållna vid Ystad d. $\frac{3}{8}$ 1867, i sept. 1871 och jan. 1879, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

'Häckar' vid Gisselfeld, förtär fisk, amfibier, insekter, TEILMANN. Uppgiften synes icke vara fullt säker. Den $\frac{22}{7}$ — $\frac{3}{8}$ erhöles 2 st. av *C. griseigena* på samma ställe, enl. en samtidig anteckning av P. A. HOLM. BOIE omtalar väl *C. auritus* såsom talrik, men nämner icke särskildt platsen, och arten synes snarare hava varit *C. nigricollis*. I Danmark synes den vara talrikare än förr; 1878 allmän omkring Köpenhamn, BENZON, DRESSER.

I Slesvig och Holstein regelbunden på flyttning från medlet av mars till medlet av maj och under sept. och okt. i ringa mängd vid kusterna, men sällan inne i landet, ROHWEDER. År 1876 regelbunden på flyttning från sept. till nov. i stora flockar, en nppgift, som senare, 1877, rättas derhän, att den fans vid Flensburg om vintern samt i hertigdömena alltid var ensam, Jahresb. Förekommer på Nordfriesiska öarna under senhösten, ROHWEDER, 1880.

På Enare, SCHRADER; skall häcka här, DRESSER. Mycket sällsynt ända ned till Ishavet, MALM. På havet vid Nyborg sågos d. $\frac{3}{8}$ 1847 8 st.; de uppehölo sig der under 6 dagar; i juli vid Tanafoden; i Ostfinmarken fåtalig, SCHRADER. ?I Uleåborg, JULIN, 1792. Vid Kajana under vår och höst, erhållen i aug. 1858, MALMGREN. I Kuopiotrakten vida allmännare än *C. griseigena*; kommer omkring medlet av maj. Kom till Rautalampi 1845 d. $\frac{12}{5}$; häckar i mängd i de mindre träsken, som hava öppna stränder, gräsbelagd vattenspegel och grundt vatten med lös, muddrig botten, J. v. WRIGHT, 1857. Fäldes i mängd 1848, hade då dunungar d. $\frac{25}{7}$. Häckar allmännare i de nordliga delarna och går upp till N. Österbotten och till Norges gräns vid N. kusten; erhållen vid Helsingfors d. $\frac{21}{5}$ 1830; d. $\frac{2}{8}$ 1834; d. $\frac{8}{8}$ 1835; d. $\frac{13}{5}$

1843; i Esbo d. $\frac{9}{10}$ 1849, PALMÉN. Erhållen i Finland d. $\frac{27}{7}$ 1855, d. $\frac{25}{7}$ 1848, SCHLEGEL.

Från Ryska riket omnämner PALLAS denna art, men inbegriper deri följande art. Arkangel, ALSTON, BROWN. En sågs i ett kärr vid Ladogakanalen, MEVES. Vid Petersburg och Moskva sällsynt, ARTZIBASCHEFF, DRESSER. I Lifland sällsynt, MEYER, 1815. I Kurland mycket allmän, finnes nästan i hvarje litet kärr med stillastående vatten, BESEKE, 1792; tyckes häcka, GOEBEL, 1873. Erhållen vid Neuhaus i juni 1854, SEIDLITZ. I Östersjöprovinserna och Polen temligen sällsynt under flyttning, DRESSER. I Ural d. $\frac{21}{8}$ 1863, g. st., allmän, SABANEJEW. Erhållen vid Berezow, Ural, d. $\frac{12 \text{ juni}}{30 \text{ maj}}$, BRANDT. Erhållen, enl. SCHLEGEL, vid Jaik (? = Jaisk). 'De lägre trakterna av Volga. Vid Kaspiska havet', GMELIN, PALLAS. En gång erhållen av HENKE i Astrakan, SEEBOHM. Erhållen i Kaukasus, SEEBOHM. Irkutsk d. $\frac{13}{8}$ 1859 g. st. vid Tunka, RADDE. En ung fogel träffad i Ussurilandet, TACZANOWSKI, 1876. I Araltianschan, SEWERZOW, 1874 häckar. På Marka-Kul, $48^{\circ} 40' - 48^{\circ} 50'$ n. br., i kinesiska Högaltai 5000 fot högt d. $\frac{7}{6}$. I Bercosoff vid Ob, 64° n. br. I V. Sibirien mycket talrikare; skinnen utgöra en handelsvara; tre bröstskinn av denna art eller av *C. nigricollis* gälla lika med ett av *C. cristatus* och kosta en gros 70 kopek, FINSCH, 1880.

Unga foglar förekomma vid Danzig, enl. BÖCKS förteckning 1851, och gamla i vinterdräkt erhöles d. $\frac{14}{8}$; d. $\frac{8}{12}$ hade en gammal hona nästan slutat ruggningen. I Pommern sällsynt, HORN-SCHUCH, SCHILLING, 1837; en och annan på flyttning, HOLLAND. I N. Tyskland om vintern på flyttning sällsynt, BORGGREVE. Erhållen på Seeburger-see, STRECKER, 1879. I Anhalt sällsynt, unga och gamla i höstdräkt, ännu sällsyntare i vårdräkt; en gång i maj, NAUMANN, 1849. Vid Braunschweig sällsynt på flyttning,

häckar ej, R. BLASIUS, 1862. Tillfällig på flyttning, om vintern på Ems och Lippe; en gång erhållen i praktdrägt, v. DROSTE, 1873. Vid Rhen inträffar den i nov., dock mest unga foglar, BRUCH, 1825. I Neuwied sällsynt, få unga på flyttning å Rhen i nov., BARTHS. På Rhen d. $\frac{30}{3}$ 1840, SCHLEGEL; vid Mainz och på Main vid Hochheim, RÖMER. ?Ett par iakttogs våren 1860 vid Main, DOEBNER. I Wupperthal under stränga vintrar, FUHLROTT, 1850. I slutet av april 'i sommarträgt'; d. $\frac{16}{2}$ 1855 unga i Bodensjön, SCHÜTT. På flyttning i Kurhessen, SCHWAAB, 1851. I trakten av Halle a. S. flere gånger träffad, E. REY, 1874. I Niederhessen höst och vår sällsynt, SEZEKORN, 1864. I Thüringen erhållen på flyttning, HELLMANN, LIEBE. På Main vid Offenbach, SCHLEGEL; ytterst sällsynt, ett par gamla foglar erhöles på våren 1829, R. MEYER, 1866. I Wetterau sällsynt under vår och höst; erhållen på Main, JÄGER, 1858. Träffad i Würtemberg, CALWER, 1853. I Bayern flere gånger erhållen; unga foglar d. $\frac{1}{1}$ och $\frac{2}{1}$. Ävenså vid Neustadt a. A. d. $\frac{14}{1}$ 1854 iakttagen; 3 st. simmade bland 16 st. av *Fulica atra* på Blätterweiher, JÄCKEL. I Schwaben och Neuburg mycket sällsynt; en ung fogel erhållen d. $\frac{1}{1}$ 1855 i Günzberg, LEU. På övre och lägre Bodensjön under vår och höst mycket sällsynt, WALCHNER; i maj 1826, BRUHIN; även erhållen av STÖLKER.

I Schweiz äro de gamla ytterst sällsynta, de unga förekomma oftare, bortflyttar om våren, MEISNER, SCHINZ, 1815. Träffad i Schaffhausen, GOELDLIN. I sjöarna i Schweiz träffad under vintern, K.-WARTHAUSEN, 1855. Omnämnes av STÖLKER bland St Gallens och Appenzells foglar såsom erhållen i nov. 1868 vid Höchst, men flere ställen hava detta namn. I Genève-dalen träffad endast om hösten, F.-BEAUMONT, 1856.

I Oberlausitz fåtalig, TOBIAS. Erhållen i Böhmen i slutet

av mars 1869 och vid några andra tillfällen, FRITSCH. I Galizien och Bukowina sällsynt, erhållen i dec. 1838 på San, ZAWADSKI. I Österrike, FINGER, 1857; sällsynt, iakttagen i Laibach d. $\frac{14}{1}$ och $\frac{13}{1}$, K. FRITSCH. ?I trakten av Salzburg endast på flyttning, ej talrik, v. TSCHUSI. Till nedre Österrike komma de på hösten såsom vintergäster, v. FRAUENFELT, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. 1882. I Neusiedlersjön, v. PELZELN, 1871. Erhöles vid Mariahof, Ö. Obersteiermark, d. $\frac{1}{1}$ 1871, HANF. I Siebenbürgen på sjöar och floder sällsynt såsom flyttfogel om hösten eller början av vintern, LANDBECK. I Ungern under hela(?) året, KORNHUBER.

På flyttning i Oldenburg sällsynt, NEGELEIN; 1879 regelbunden på flyttning, Jahresb.

I Holland d. $\frac{2}{1}$ 1856, d. $\frac{18}{1}$ 1844, ej vid kusten; vid Leiden d. $\frac{27}{1}$ 1863. I Holland unga foglar d. $\frac{22}{1}$ 1850 och d. $\frac{12}{1}$ 1863, SCHLEGEL. I Friesland stundom vid kusten under vintern, ALBARDA, 1866. Visar sig i Ostfriesland stundom i okt., nov., mars, april. På Borkum flere erhållna, v. DROSTE.

På Shetland fåtalig, kommer i okt., flyttar efter få dagar, återkommer i april, stannar då få veckor; i magen funnos vegetabilier, fjäder och sand; är mycket skygg, dyker väl, stannar mer än en minut under vattenytan, SAXBY. Maginnehållet sprider vanligtvis en egen lukt, påminnande om den av *Iris foetidissima*. Boet är byggt av vattenväxter, flyter på vattnet, äggen, som vanligtvis äro fuktiga, täckas, då fogeln lemnar dem. De färskas äggen äro blåhvita. De gamla foglarna sågos föra ungarna 'under vingarna', PROCTOR, DRESSER. På Shetlandsöarna skall hon vara den allmännaste arten, DRESSER, Orkney i juli 1852. I Adris-haig i mars parvis och i full sommarträgt, temligen talrik i samma månads sista vecka; svårt väder fördröjer dess bortflyttning. Dess ankomst till Loch Tyne försenas stundom 2—3 veckor,

efter väderlekens beskaffenhet, vanligen till sista veckan av apr., GRAHAM, DRESSER, Orkenöarna i maj d. $\frac{27}{4}$, $\frac{28}{4}$, SCHLEGEL.

I Skotland ej sällsynt om vintern, bortflyttar vanligtvis i april, ett par träffadt d. $\frac{20}{6}$ 1860. På Irland 'ej sällsynt' om vintern, DRESSER. På Irland sällsynt, erhållen d. $\frac{23}{12}$ 1808, nov. 1821, d. $\frac{2}{2}$ 1833, i jan. eller febr. 1835, d. $\frac{6}{3}$ 1835, febr. 1838, jan. 1838, maj 1843, d. $\frac{19}{12}$ 1849. I Storbritannien ej sällsynt om vintern. YARRELL omtalar honom från flere orter; talrik i Dorsetshire i synnerhet under stränga vintrar; på Norfolk's kust under höst och vinter från okt.—mars, i dec. sällsynt; i full sommardrägt erhållen i maj 1826 och d. $\frac{16}{4}$ 1862, sällsynt; under 20 år hava 4—5 st. erhållits i sommardrägt; i Yarmouth d. $\frac{27}{8}$ 1869, M.-PLEYDELL, DRESSER; i Humber temligen talrik, CORDEAUX. I Northumberland och Durham sällan om sommaren, ej sällsynt om vintern; i New Hampshire om vintern, DRESSER.

I Belgien tillfällig under flyttning, DE SELYS, 1842.

I dep. du Nord mycket oregelbunden om våren, i S. Frankrike mycket sällsynt, DEGLAND, GERBE, 1867. I dep. d'Eure et Loire mycket sällsynt i vinterdräkt, MARCHAND. I Savoyen sällsynt, BAILLY, 1854. I Côte d'Or tillfällig, sällsynt, MARCHANT.

Erhållen i Gibraltar i okt. 1867, IRBY, DRESSER.

I Italien sällsynt och om vintern, Genua, Massaciuccoli d. $\frac{1}{12}$ 1878, GIGLIOLI. Skall, enl. TEMMINCK, vara 'talrik' i Adriatiska havet, dock ej träffad i trakten av Pirano, Jahresb. På Sicilien mycket sällsynt, MALHERBE, 1843; tvivelaktig, DRESSER.

Säges vara 'ej sällsynt' i Butrino i Grekland, POWYS.

I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW. Erhållen der även enl. SEEBOHM. I Persien om vintern, Turkestan, SEWERZOW. Udskoje-Ostrog d. $\frac{25}{5}$ g. st., v. MIDDENDORFF; Schilka d. $\frac{3}{3}$, MAACK, Tunka d. $\frac{25}{12}$ maj 1859, RADDE.

I Amoy under vintern, SWINHOE. Erhållen vid Kinas kust, OUSTALET. I N. Japan, BLAKISTON, 1862. Hakodadi i jan. 1865, SWINHOE, WHITELY. Denna säges dock senast vara *C. nigricollis*, SEEBOHM, 1879, men troligtvis finnas här båda arterna.

Träffad i Saskatchewan d. $\frac{3}{3}$, i Montreal, HALL; är vida utbredd i det inre av britiska Nordamerika, BLAKISTON, och temligen allmän, samt häckar både här och i N. Förenta staterna. Connecticut om vintern; flyttar i maj, återkommer i sept. eller okt., MERRIAN, DRESSER. Häckar, ALLEN. Vid Hudsons bay, har ägg i juni, flyttar söder ut om hösten; vid Newyork hela vintern, LATHAM, BECHSTEIN. I Atlantiska distrikten till Texas, AUDUBON. Georgia, GERHARDT. I Ohio, Missouri, Mississippi och dess grenar mycket allmän, häckar från de stora sjöarna till Fur Countries, AUDUBON, 1839. Great Salt lake-dalen, Utah, ALLEN, 1872. New Hampshire d. $\frac{6}{2}$ 1662, COUES. Bay of Fundy i dec., DRESSER. Allmänt utbredd i staterna vid Atlantiska oceanen och i det inre av landet, LAWRENCE. Träffad i Wisconsin d. $\frac{4}{3}$ 1862 av THURE KUMLIN; d. $\frac{23}{4}$ samma år, SCHLEGEL.

Uppgives såsom erhållen på Bermuda d. $\frac{24}{11}$ 1846 och d. $\frac{1}{2}$ 1855, JONES m. fl.

Vid Stilla oceanens kust, LAWRENCE; Vancouvers ö, BROWN, Portage bay, Alaska, d. $\frac{12}{2}$, i medlet av samma månad flere gånger iakttagen, G. HARTLAUB, 1883.

Till sitt levnadssätt liknar han samslägtingarna, i synnerhet *C. nigricollis*, men bebor nordligare trakter. På Island uppehåller den sig om sommaren ofta vid varma källorna och dammarna och i ganska varmt vatten. Han är mycket skygg och döljer sig bland växterna, då han märker någon fara.

Dess flygt är mycket snabb. Från marken kan han icke

lyfta och släpar sig med svårighet fram. Simmar under vattnet endast med fötterna.

Lätet under häktiden i juni och juli liknar 'gi-au'.

Om dess föda må nämnas, att MEVES fann i magen hos de gamla vatteninsekter, såsom *Haliphi*, *Hydropori*, *Hydrobii*, *Donociae*, några växtdelar och små fjädrar; hos ungarna fans liknande innehåll, deribland även några fjädrar från föräldrarna.

Om fogelns fortplantning har FABER lemnat flere underättelser. Fogeln häckar vid sött vatten. Vid leken förfölja de hvarandra flygande och på vattnet. Även säges hanen under parningstiden förfölja maken under vattnet. Häckar år efter år på samma plats och nyttjar samma bo. Bereder sitt bo av vattenväxter och dy med bädd av något torrt gräs. Det flyter på vattnet, men står stundom på en sten i vattnet. Boet, som höjer sig något ovan vattenspegeln, är $\frac{1}{2}$ fot i diameter. Mister fogeln äggen, lägger honan om flere gånger, den ej ruvande maken håller sig i närheten av boet och flyter på vattnet sovande med huvudet instuckt under fjädrarna. Ruvningen varar 21 dygn. Den ruvande fogeln täcker äggen, då han lemnar dem, men om äggen äro nära fullruvade, söker han försvara dem och skriker; maken skyndar till hjälp, plaskar med fötterna skriker och dyker omvexlande. Om maken skjutes, simmar den andra och stöter honom några gånger med näbbet, innan han simmar bort. Dundrägten varar 35 dygn.

Jagas, såsom vi sett, der den finnes i mängd, för skinnets skull. Fogeln är svår att få att lyfta och dyker lätt undan för skott.

Då den är ganska skygg, är det ofta, utom å häckplatserna, svårt att komma inom håll, och även med de nya gevären är

fogeln ofta svår att skjuta. Fångas stundom i nät. Både kött och ägg skola, enl. MOHR, smaka väl.

Av dess inelvsmaskar äro endast följande kända:

Filaria acuta DIES., i bukhålan; *Tænia capillaris* RUD. och *Tetrabothrium macrocephalum* RUD., båda i tarmkanalen.

Trapazorola l. *Mergulus* GESN., Av. 1555, 135. L., S.N. VI 1748, 23. Fiorna.

Colymbus minor ALDROV., Orn. III 78. JOHNST., Av. 1657, p. 89 bis, Cap. VIII.

Colymbus n. 123, L., Fn. 1746, 45 descr.: *Auritus* *flavescens*.

Colymbus auritus L., S.N. X 1758, 135; Fn. II 1761, 53, 559, descr.; S.N. XII 1766, 222 a. BRÜNN., Orn. 1764, 41, n. 136-9. GADD., Sjöf. 1759, 8. SCOP., Ann. I 1769, 77. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 341. MÜLL., Prodr. 1776, 20. ?THUNB., V. A. H. 1782, 119. GM., L. S.N. 1788, 590. BES., Vög. Kurl. 1792, 54. ?JULIN, N. Journ. f. Hush. 1792, 61, Fjornan. RETZ., Fn. 1800, 152. PALL., Zoogr. II 1811, 356 (part.). ?BOIE, Wieg. Z. Mag. I, III 1819, 120. FABER, Hochn. Vög. 1826, 49, 98 etc. ?JACKS., Loud. Mag. 1830, 177. BUVR., J.f.O. 1857, 130. R. BLAS., Ber. XIV Vers. 1862, 75. MEVES, Öfv. V. A. F. 1871, 788. ALST., Br., Ibis 1872, 72. v. DROSTE, Z. G. 1873, 150. E. REY, Z. G. 1874, 429. SEV., J.f.O. 1875, 186. Jahresb., J.f.O. 1877, 342; 1878, 436; 1880, 406; 1883, 76.

Colymbus cornutus minor BRISS., Orn. VI 1760, 50 + *C. cristatus minor* 42 + *C. minor* 56; Ed. 1763 II 371, -3 (part.?).

?*Colymbus nigricans* SCOP., Ann. I 1769, 77 (sec. SUNDEV.).

Sef-Oend OLAFS., Isl. II 1775, 203.

Colymbus caspicus S. G. GM., Reise IV 1784, 137. GM., L. S.N. 1788, 593. LATH., Ind. II 1790, 784. LATH., B., IV 1812, 477.

Podiceps cristatus MOHR, Isl. 1786, 39, tab. 2. MEYER, Vög. Liv-u. Esthl. 1815, 220. ESM., N. Mag. f. Nat. 1838, 385.

Colymbus cornutus GM., L. S.N. 1788, 591. CUV., R. A. 1817, 508. NAUM., N-a 1849, 2 H. 11. TOB., J.f.O. 1853, 216; Orn. C. 1879, 144. v. DROSTE, Bork. 1869, 385. Jahresb., J.f.O. 1877, 342; 1878, 436; 1880, 406; 1882, 109 [vix. 1883, 76]. STRECK., Orn. C. 1879, 53.

Colymbus obscurus GM., L. S.N. 1788, 592 + *C. caspicus*. LATH., Ind. II 1790, 782.

Colymbus thomensis GM., L. S.N. 1788, 592. LATH., Ind. II 1790, 784.

Colymbus hebridicus GM., l. c. 1788, 594.

Podiceps auritus LATH., Ind. II 1790, 781 β . LATH., B., VI, i 1812, 476.

BECHST., V. D. III 1809, 552-5, part. ?NITZSCH, Osteogr. Beitr. 1811, 98, 119. NILSS., Orn. II, i 1818, 128. FABER, Prodr. 1822, 62; Isis 1824, 456; Hochn. Vög. 1826, 49 + *P. cornutus* 2, 34, 49 + *P. arcticus* 64, 98, 276 etc. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1849, 209; Üb. Wieg. Arch. 1850, 44-8. WALL., N-a 1853, 90; 1854, 282. ?CALWER, N-a 1853, 101. WESTERL., Göt. Handl. (1853-4) 1855, 71. [?K.-WARTH., N-a 1855, 179.] MEY., Öfv. V. A. F. 1856, 279; 1868, 292; 1871, 788. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. F. 1857, 44. [vix Pr. MAX. v. WIED, J.f.O. 1859, 116.] v. HEUGL., Ibis 1859, 349. SALV., l. c. 364. ?SEIDL., Sitz.-ber. N.G. Dorp. 1860, Sep. 43 + *P. corn.* ?SWINH., Ibis 1860, 67; 1861, 344; Pr. Z. S. 1871, 415 + *P. cornutus*; ref. v. HEUGL.; J.f.O. 1874, 401. BLAS., NAUM. V. D. XIII 1860, 266. SCHÜTT, J.f.O. 1861, 240. NORDVI, Öfv. V. A. F. 1862, 302. ?DOEBN., Z. G. 1846, 116. (LUNDBORG), Jägarf. Tidskr. 1764, 103. ?MORE, Ibis 1865, 445. ?RIVA, Orn. 1865, 491. R. MEY., Offenb. Ver. Nat. 1866, 50. ?WITHELY, Ibis 1867, 209. DEGL., G., Orn. II 1867, 534. SUNDSTR., Örebro (1868) 1869, 26; Bih. V. A. H. I 1872, n. 4, 42. ELW., BUCKL., Ibis 1880, 341. FRITSCH, V. E. 1870, 504 + *P. arct.*; Wirb. Böhm. 1872, 93. KOLM., Gotl. F. 1871, 16. ?E. v. HOM., J.f.O. 1872, 339. GOEB., J.f.O. 1873, 18. PALM., Finl. Fogl. 1873, 655; J.f.O. 1876, 64. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. Ak. 1874, 250. ?DANF., Br., Ibis 1875, 434. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 460; Vög. Salzb. 1877, 87. v. MIDD., Reise IV, II 1875, 1030. DRESS., Ibis 1876, 417; B. Eur. part. 56-7, 1879. Kronpr. RUDOLF, J.f.O. 1878, 83. LIEBE, l. c. 85. ?BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. ?HEIB., ELW., Ibis 1880, 390. GIGL., Ibis 1881, 222. ?IRBY, Ibis 1883, 190.

Podiceps obscurus LATH., Ind. II 1790, 782. LATH., B., III, i 254, Tab. 96; IV, II, 476. TENGM., V. A. H. 1794, 312 + *P. corn.* NILSS., Orn. II, i 1818, 130.

Podiceps caspicus LATH., Ind. II 1790, 784.

Podiceps thomensis LATH., B., III, i 258; IV, II 477.

Podiceps hebridicus LATH., Ind. 1790, 785. LATH., B., III, i 261; IV, II 478.

Podiceps cornutus LATH., Ind. II 1790, 782 + β . LATH., B., VI, II 1712, 476; III, II 255. BOIE, Wieg. Z. Mag. I, III 1819, 119; Reise 1822, 97, 308, 337; Isis 1822, 561. MEYER, Wetter. Ann. 1809, 57. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 431. TEMM., Man. 1815, 466; Ed. 2 II (1820) 721; IV 1840, 450. MEISN., SCHINZ, Vög. d. Schweiz 1815, 252. FABER, Prodr. 1822, 61;

Isis 1824, 449-52; Hochn. Vög. 1826, 2, 34 etc. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 145. VIEILL., Gal. d. Ois. 1825, 203-4. SWAINS., RICH., Fn. B. Am. II 1831, 411; ref. Isis 1833, 1112. BREHM, V. D. 1831, 959-60 + *P. bicornis* + *P. arcticus*; Vogelf. 1855, 402-3 + *P. recurvirostris* [vix *P. nigricollis*] + *P. auritus*. VALCHN., Orn. 1835, 139. HORNSCH., SCH., Verz. 1837, 22 + *P. arct.* SCHINZ, Fn. helv. 1838, 117. AUDUB., Syn. 1839, 357. ZAW., Fn. Gal.-buk. W. 1840, 136. SCHINZ, Eur. Fn. II 1840, 353. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 434 + *arct.* ?ROSS, Edinb. n. Phil. J. 1841, 163. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SEL., Fn. Belg. 1812, 161 + *P. arct.* DE SERR., Migr. 1842, 110. LANDB., Ibis 1842, 202. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1842) 206. MALH., Fn. Sic. 1843, 227. SCHLEG., Rev. 1844, CV; Mus. P. B. IX Urinat. 1867, 36 + *P. corn. arct.* RATHKE, N. preuss. Pr.-bl. 1846, Sep. 13. GRAY, Gen. III (633) 1846. NAUM., N-a 2 H. 1849, 15. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 49; Danm. Fugl. 1852, 401; ed. COLL., 1876, 719; N-a 1854, 307. FUHLR., N-a 1850, 3 H. 77. BÖCK, Ber. 1850, 21; 1851, 4. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. THOMPS., Irel. III 1851, 186 + *P. aur.* 189. v. MIDD., Reise II II 1851, 238. v. NEGEL., N-a 1853, 62 + *P. arct.* HELLM., l. c. 287. LICHT., Nom. 1854, 105 + *P. arct.* + *P. aur.* BAILLY, Orn. Sav. IV 1854, 442. LEU, Vög. 1855, 17; ref. N-a 1855, 424. BRAHTS, l. c. 330. GERH., l. c. 384. ?KORNH., Vög. Ung. 1856, 25. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. JÄCK., l. c. 250, 526; Ber. Bamb. (1861-2) 1863, 100; Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 132. C. JÄG., Offenb. Ver. Nat. 1858, 45. KRÜP., N-a 1857, 52. J. v. WRIGHT, Kuopio 1857, 51; Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 122. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 565. NILSS., Fn. II 1858, 530. JOHNS, Bermuda 1859, ref. J.f.O. 1859, 220. POW., Ibis 1860, 349. v. SCHRENCK, Amur 1860, 492. LAW., B. of N. A. 1860, 895. J. REINH., Ibis 1861, 15. MALMGR., Not. S. pr. Fn. & Fl. VI 1861, 108. SCHÜTT, J.f.O. 1861, 240. BLAK., Ibis 1862, 10. B. R. ROSS, Makenzie riv. 1863, 155. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 34. COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 231; Key to N. A. B. 1872, 337; B. of N. W. 1874, 731. HALL, Can. Nat. a. Geol. 1862, 47. GRÄV., J.f.O. 1862, 457. RADDE, Reise II 1863, 21, 381. RÖM., Verz. 1863, 68. ALTUM, J.f.O. 1863, 119. BLAK., Ibis 1863, 154. SEZ., Ber. Cass. 1864, 42. (LUNDBORG), Jägarf. Tidskr. 1864, 103. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 157. COLLETT, Christiania 1864, 224; Vid. S. Forh. 1868, 190; 1871, 61; Mag. f. Nat. 1877, 222. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380. ALBARD., Herkl. Fn. III 1866, 226. TURNBULL, Ibis 1867, 374. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1868, 52. BRUHIN, Abh. z.-b. G. 1868, 252. BROWN, Ibis, 1868, 427. MARCHANT, Cat. 1869, 82. BORGG., Nordd. 1869, 137. ?KORNH., Syn. 1870, 30. HOLL., Wirb. (1871) 86. ALLEN,

Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3 (1871) 399; III n. 6, 1872, 173, 183. SWINH., Pr. Z. S. 1871, 415; Ibis 1875, 456. v. PELZ., Abh. z.-b. G. XXI 1871, 727. COUES, Key 1872, 337. HANF, Abh. z.-b. G. 1872, 404. STÖLK., Ver. St Gall. (1870-71) Sep. 1872, 15. SEWERZ., J.f.O. 1874, 410. BRANDT, Bem. d. Wirb. 1875, 71. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 23; v. HOM., Reise 1880, 85. TACZ., J.f.O. 1875, 203. FINSCH, Ibis 1877, 54; Reise, Abh. z.-b. G. 1880, 268. OUST., Ois. Chin. 1877, 513. BLAK., Pr., Ibis 1878, 211. SEEB., Ibis 1879, 21; 1882, 231, 369; 1883, 36. Kronpr. RUD., Br., J.f.O. 1879, 129. GOELDL., J.f.O. 1879, 384. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. v. LÖBENSTEIN, v. HOM., Orn. Br. 1881, 197. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. Vind. 1882, 130, 179. HARTL., J.f.O. 1883, 284.

Eared Grebe PENN., Arct. Zool. II 1792, 208.

Colymbus minutus PALL., Zoogr. II 1811, 358.

Podiceps arcticus BOIE, Reise d. Norw. 1822, 308, 337, 350; Isis 1823, 666. FABER, Isis 1824, 452-5; Hohn. Vög. 1826, 54, 64 etc. BRUCH, Isis 1825, I 589. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1858, 385. NAUM., V. D. IX 1838, 755. TEMM., Man. IV 1840, 449. SCHINZ, Eur. Fn. II 1840, 354. ANDR., V. A. H. 1841, 211. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 161. SCHRAD., Ibis 1842, 917; J.f.O. 1853, 312. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 211. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 401; v. HOM., Orn. Br. 1881, 215. JÄCK., N-a 1853, 399. SCHLÜT., J.f.O. 1857, 302. SOMM., Öfv. V. A. F. 1861, 75, 88. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407.

Colymbus (Podiceps) cornutus NAUM., N-a 1850, 2 H. 15 + *C. arcticus*.

Colymbus arcticus BOLSM., N-a 1852, 3 H. 35.

Podiceps sclavus BONAP., Compt. Rend. XLI 1855, 244, Sep. 29.

214 a. SYDLÄNSK DOPPING, *Colymbus nigricollis* (L. BREHM).

Podiceps nigricollis, Pl. LXXV, fig. 1, 1 b.

Näbb svart, kort med spetsen uppåt böjd; hals hos de gamla svart.

1. *Hane, gammal*, Rhen.

Näbb svart; näbbås vid midten rät, vid spetsen svagt bågböjd; näsås sluttande. Käkkanter räta, avrundade; underkäkens undre kant rät, bildar med spetsens en trubbig vinkel, spetsens undre kant konvex. Pannrand svagt urringad. Näsborrar ovala, parallela med käkkanten; näslock urringadt; iris 'cinnoberöd'. Huvud ovan svart; övre ögonlocket baktill och undre ögonlocket, översta delen av kinden, tinning och nackens sidor med rödbruna, i spetsen gula, bak- och nedåt böjda förlängda fjädrar; huvudets sidor för övrigt och haka svarta. Hals svart, av måttlig längd; kräva svart med hvitt spetsbräm med inblandade hvita fjädrar med svart spetsbräm; nacke svart. Rygg och skulderfjädrar svarta, de senare nå vingspetsarna; kors och övre stjärtäckare svarta; stjärtfjädrarna små, rödbruna. Bröst och mage hvita; sidor hvita med svartgrå, svaga, men stora fläckar, överst rödbruna; undergump grå; tumvinge brunsvart; handpennor, stora 10: 2 föga $> 1 = 3 > 4$, 1—5 mörkt sotbruna, 6—9 med inifrån tilltagande hvitt och hvita spetsar, 10 vit med endast en svag brun spetsfläck i utfan; armpennor 12, hvita, 12:te i utfan vid spetsen svartbrun; armbågspennor 6 > armpennorna, svarta, undertill med inåt avtagande hvitt; hand- och armtäckare, även de mellersta och kanttäckarna, brunsvarta; undre hand- och armtäckare samt de mellersta hvita; undre kanttäckare: handens svartbruna, till en del med hvita spetsar, de övriga hvita; undre överarmtäckare hvita, breda, av medelmåttig längd; skenben fjäderklädt till hälen. Tars hoptryckt, framtill med smala sköldar; tarssula dubbelt sågad; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor platta, svarta, framkant å 3 grå, tandad, $3 > 4 > 2 > 1$.

2, 3. *Hanar*, 10 och 11 maj 1879, Arkö, Östergötland.

Längd 10,75—11,25 dec.-tum. Iris innerst gul, småningom övergående till högröd färg, mörkare än cinnober. Hals med sommarfjädrarna icke fullt utvuxna; handpennor: 1—5 gråbruna, 6—10 med brunt utfan och hvitt infan; armpennor hvita; armbågspennor svartaktiga. Fötter utåt mörkbruna,

inåt, likasom simflikarna, blygrå, hos den mindre fogeln dragande åt grönt. — Enl. beskrivning av LUNDBORG.

4. *Hona*, Schweiz.

Huvud brunsvart; tinning, örontrakt och översta delen av sidhalsen rostbruna, nedtill rödbruna med smala, något förlängda fjädrar, halsen för övrigt svartbrun; kräva mörkt rödbrun. Rygg och skulderfjädrar svartbruna; övre stjärtäckare svarta. Stjert svart, vit och rostbrun; undergump svartgrå. Bröst och mage hvita, glänsande; sidor med slaksida grå, baktill roströda med nästan täckande svarta spetstrakter; handpennor: de yttre gråbruna med bruna spolar, $1=2>3$, de inre hvita; armpennor hvita; arm- bågspennor mörkt gråbruna. Fötter i torrt tillstånd svarta och grå.

5. *Övergångsdräkt*, Kap, LETTERSTEDT.

Liknar mest honan. Tinning framtill mörkbrun, bakåt med rostgula, glesa fjädrar; kindtrakt svartgrå, till en del med hvita spetsar och inblandade hvita fjädrar; haka gråvit; handpennor fälda. Tarsens insida gul, utsida svart.

6. *Vinterdräkt*, i ruggning, Aleutiska öarna.

Käkkant rät; käkkanten parallel med underkakens undre kant; spetsens kant bildar dermed en trubbig vinkel; huvud ovan mörkbrunt, nedtill å panna, ögonvrå och huvudets sidor övergående till gråbrunt och hvitt; haka vit. Halsens översta del vit, fram- och sidhals nedtill brungrå, bakåt mörkast; kräva vit; nacke mörkbrun; halsrygg överst med ett mörkbrunt band, nedtill gråbrun. Rygg och skulderfjädrar brunsvarta med rostgrå kanter. Gump grå; stjärtspennor mörkbruna. Bröst och mage hvita; sidor grå med svag dragning åt rostgrått; handpennor rostbruna med bleka spetsar; armpennor hvita, vid roten rostbruna; armbågspennor dels rostbruna med bleka spetsar, dels svarta med svaga, rostgrå spetskanter; handtäckare bruna; armtäckare dels svartbruna, dels ljusa, brungrå; undre handtäckare hvita, de yttre med ljust gråbruna spetsar; undre armtäckare hvita och gråbruna, de mellersta hvita; undre kanttäckare hvita och grå; undre överarmtäckare gråbruna. Tarsens in-, fram- och baksidor grågula, utsidan svart.

7. *Dundräkt*, juli 1877, nedre Volga, C. MÖLLER.

Haka vit. Hals svart och vitstrimmig; strupe vit. Kroppen ovan svart med svaga, avbrutna streck, undre delar hvita.

8. *Dununge*, ålder omkring 20 dagar, Sydryssland, C. MÖLLER.

Näbb svart, undertill grått, svartfläckigt, spets grå, kullrig, nedåt båg- böjd; näsås framåt sluttande. Käkkanter nästan räta, avrundade; undre kanten av underkakens spets rät, snedt fram- och uppåt riktad, bildar med kakens underkant en trubbig, nedskjutande vinkel. Näsborrar ovala, näsgropen

intager hälften av näbbets längd; näslock mjukt. Huvud ovan svart, längs pannan ett gråhvitt streck, som är deladt först vid hjessan, gående ut- och bakåt, der hvardera åter delar sig, det övre gående bakåt till nacken, det undre snedt ned- och bakåt å tinningen, der det bildar en spetsig vinkel med ett dylikt, kommande från bakre ögonvinkeln; huvudets sidor ovan gråsvarta, nedtill hvita; haka vit. Framhals vit; sidhals vit och svart, upp- till med ett från tinningen nedgående svart streck; kräva vit; nacke och halsrygg gråsvarta med vitgrå, små fläckar. Rygg, skuldror och kors gråsvarta, på hvardera sidan å korset vid stjärtroten en vit fläck. Bröst hvitt; sidor svartgrå; mage vit, baktill svartgrå. Vingar svarta, undertill grå och hvita. Fötter svarta; tår: $4>3>2>1$; klor platta.

9. *Hona*, ung, vinterdräkt, Aleutiska öarna.

Näbb i torrt tillstånd gråbrunt, framåt hvitt, spets nedböjd; näbbås framtill båg böjd; näsås rät, sluttande. Käkkant rät, men överkakens vid spetsen något nedböjd; underkakens rät, dennas vinkel avrundad, undre kanten baktill rät. Huvud ovan svartbrunt, tinning ovan svartbrun, nedtill vit; ögonvrå svartgrå, tygel naken; huvudets sidor och haka hvita. Framhals överst vit, för övrigt brunvit; sidhals överst vit, nedtill svartbrun; kräva vit, nacke och halsrygg svartbruna, i botten hvita. Rygg och skulderfjädrar svartbruna med grått bräm; kors och övre stjärtäckare svartbruna. Stjert svartgrå och vit, undergump vitgrå. Bröst och mage hvita, glänsande; sidor hvita, bakåt med svarta spetsar. Vingar svartbruna; armpennor hvita; undre täckare hvita utom handens och undre överarmtäckare, av hvilka en del äro svartbruna. Tars framtill i likhet med tarssulan skarp, och likasom insidan gul, utsidan gråsvart.

10. *Ung*, vinterdräkt, 1827, Bosforen, J. HEDENBORG, Riksm.

Näbbås framtill något båg böjd; näsås framåt sluttande. Käkkant nära rät; underkakens vinkel trubbig, spetsens underkant konvex. Huvud ovan brunsvart; tinning rostgrå utan förlängda fjädrar; kindtrakt vit; haka vit. Fram- och sidhals överst hvita, nedtill brungrå med hvitt spetsbräm; kräva vit, halsrygg brunsvart. Rygg och skulderfjädrar nästan svarta; kors brunsvart; övre stjärtäckare svarta; slaksida svartbrun; armpennor hvita; arm- bågspennor brunsvarta. Tars framtill och tarssula ljusa, gula, insida brun, utsida svart.

11. *Hane*, ung, höstdräkt, 1842, Lycksele, SUNDELIN.

Näbb i torrt tillstånd gråhvitt, upptill svart, spets något nedtryckt; näbbås nästan rät; näsås sluttande. Käkkant rät; överkaken > underkaken, som är jemnhög med avrundad vinkel och spetsens undre kant konvex. Pannrand bakåt bågformig. Näsborrar snedt ovala; iris 'karminröd'. Huvud ovan svartbrunt; ögonvrå gråbrun; kind och käktrakt hvita; tinning och

	Nº	1 ♂	4 ♀	5	6	7 p.	8 j.	9 ♀ j.	10 j.	11 ♂ j.
Längd.....		—	—	—	—	—	c. 215	—	—	c. 280
Huvudets längd.....		—	—	—	—	—	—	—	—	c. 57
Näbb, längd till pannan.....		23	23,6	24	24,5	10	14	22	24	—
» » » munvinkeln.....		c. 30	—	25	—	—	21	—	—	c. 29
» » fr. spets. t. näsborrarna.....		16,3	16,8	13,6	18	—	9	16	17	15,6
» höjd vid roten.....		8	8,5	6,9	7,3	—	7,5	7,6	7,4	7
» » » näsborrarna.....		6	6,3	5,5	6	—	5,5	6,6	6	6
Gapets bredd.....		11	10,5	10	11	—	—	—	c. 10,5	c. 9,2
Näbbets bredd vid näsborrarna.....		6	5,3	5	5	—	4	4	5,5	5
Underkäkens spets, längd.....		8	7,5	6	7	—	4,5	8,5	7	7
Näsborrar.....		4×1	—	—	—	—	2,5×0,8	3×1	3×1	2,7×0,8
Vingens längd, direkt.....		133	125	—	127	—	—	134	129	122
Tumvinge.....		55	49	—	50	—	—	57	52	49
Tars.....		43	40	35	42	18,5	28	36	39	40
Mellantå med klo.....		53	52	47	53	18	38	47	55	18

örontrakt gråbruna; haka och framhals hvita; sidhals överst grå, derunder gråbrun, nedtill hvit; kräva hvit, åt sidorna grå; nacke och halsrygg svartbruna. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjärtäckare svartbruna, i botten hvita. Gump grå. Bröst och mage hvita; sidor och slaksida gråsvarta, spetsar för övrigt hvita. Vingar mörkbruna med hvit spegel; tumvinge med 4 fjädrar; handpennor stora 10: 7—10 vid spets och inbräm hvita, 1 > 2 > 3; armpennor 11, hvita, å 11:te i infan med mörkbrun fläck; armbågspennor 7: 1—5 > armpennorna, 1 vid roten i infan hvit; överarmpennor långa, smala, mörkbruna; övre hand-, undre hand- och armtäckare hvita; undre kanttäckare grå; undre överarmtäckare långa, dels hvita, dels sotbruna med hvita spetsar. Tars hoptryckt, upptill något bred, tår: 3 > 4 > 2 > 1, 2 och 3 nästan till basen bakom 1:a leden skilda; klor: 3 > 4 > 2 > 1, 3 med sned, tandad framkant.

Anm. Angående n. 9 och 11 synes SUNDEVALL hava varit osäker, om de borde föras hit eller till *C. auritus*.

Ägg. Elliptiska, blåhvita, hvita, gråhvita, brungula; kalkavsättningar svaga.

1. 11 maj 1865, SACHSE.

2. 1867, Volga, MOESCHLER. Blåhvitt med kalkavsättning.
3. 1867, Volga, MOESCHLER. Hvitt.
4. 1867, Volga, MOESCHLER. Grågult.
5. 2 maj 1882, Sarepta, MOESCHLER. Brungrå.
6. 1872, Astrakan. Elliptiska, brungula; a och c något sneda, så att en tvärdiameter är något kortare än en annan.

I Norge utanför Tvedestrand träffad en gång under vintern 1863—64, COLLETT.

Ej funnen häckande i Sverige, en gång erhållen vid Leonardsborg i trakten av Norrköping, SUNDEVALL, 1850; två honor erhöles d. 1/5 och 1/5 1879. Sistnämnde dag erhöles en hane även vid Kalmar av KOLTHOFF, LUNDBORG. En fäld utanför Malmö hamn d. 7/2 1868; den hade slukat en liten Aborre, som låg med stjärten i fogeln bakåt, till följd hvarav en ryggstråle hade genomborrat svalget, enl. meddel. 1885 av EURENIUS.

	Nº	1	2	3	4	5 a	b	c	6 a		b	c		d
Äggets längd.....		44,4	44,9	40,4	43,9	44,7	44,3	42,5	44,4		43,2	42,6		42,3
» bredd.....		30	31,4	28,7	29,4	29,6	29,4	29,1	29,8	29,7	31	30	29,6	29,6
» spets.....		14,4	13,5	11,7	14,5	15,1	14,9	13,4	14,6	14,7	12,2	12,6	13	12,7
» reducerade längd.....		1,48	1,43	1,4	1,49	1,51	1,5	1,46	1,49	1,49	1,39	1,42	1,44	1,43
» rektangel.....		1332	1410	1159	1291	1323	1302	1237	1323	1319	1339	1278	1261	1252

Häckar i Jutland, BOIE, allmänt, ELWES, 1880; erhållen vid Thisted d. $\frac{1}{2}$ 1876, COLLIN, 1877. Häckar i Slesvig och Holstein, TEILMANN, BOIE. Erhållen i Veilefjorden i nov. Vid Flensburg i maj, Kielerbugten, KJÆRBÖLLING. I Hertigdömena under apr.—sept.; i Slesvig sällsynt på Als. Häckar endast i Ö. Holstein någorlunda talrikt; genomströvar under flyttning även andra trakter i sept. och okt.; på Nordfriesiska öarna, ROHWEDER, 1875. I Slesvig och Holstein 1876 regelbunden om sommaren, Jahresb.

I S. Finland sällsynt, v. NORDMANN; erhållen en gång, d. $\frac{1}{2}$ 1853, PALMÉN.

I 'hela' Rysslands och Sibiriens vattendrag talrik, PALLAS. ?Kommer till Sarepta 4 veckor senare än Änderna, BALDAMUS, 1853. I Astrakan häckar han mycket allmänt på Kirgis-stepperna, HENKE, SEEBOHM. ?Vid Eupatoria, GOEBEL, 1774. Sällsynt i Turkestan, Aral-tianschan, SEWERZOW, DRESSER. Vid Semipalatinsk erhållen d. $\frac{4}{5}$; i trakten av Omsk, FINSCH, 1876.

Erhållen på Poel, v. PREEN. I Mecklenburg och Schlesien vanlig, GLOGER, NAUMANN. I Ö. och V. Preussen ej talrik; uppgives såsom häckande i Ö. Preussen, RATHKE. I Mark ej sällsynt, VANGEROW, Wilsnack, SCHULZ. I Preussen vid Thorn häckar den, men fåtaligt, RATHKE, 1846. Erhållen vid Scharfenberg, BOLLE. Häckar 'överallt' i Brandenburg; vid Neustadt a. d. Dosse, SCHALOW. Talrikare i östra än i mellersta Tyskland, BREHM, 1831. I Altenkirchen 1876 häckande och regelbunden om sommaren, Jahresb. I trakten av Braunschweig sällsynt på flyttning, R. BLASIUS, 1862. Träffad i Altenkirchen, SACHSE, 1875; ?i Dingelstedt, STRECKER, 1879. I Münsterlandet sällsynt; på våren 1846 och 1847 erhållen på Ems; 3 st. följdes åt, BOLSMANN. Tillfällig på flyttning å Ems och Lippe, 1846 erhållen i praktdrägt vid Lippe, v. DROSTE, 1873. (?)2 par erhållna från

trakten av Grünberg; sällsynt, TOBIAS, 1879; i Dingelstedt, STRECKER, 1879. Några gånger erhållen i trakten av Dortmund, Arnsberg, SUFFRIAN, 1846. På Rhen och Main sällsynt, erhållen vid Hochheim; iakttagen vid Mainz; häckar vid Seeburg, Pr. MAX ZU WIED. På Westerwalde högst sällan, RÖMER, 1863; säges häcka der, SACHSE, 1875. Ägg skola hava erhållits d. $\frac{2}{3}$ 1880 från Falkenberger-Teich i Oberschlesien, KOLLIBAY. Häckar vid Litschen i juli, v. LÖBENSTEIN, v. HOMEYER. År 1867 flere gånger träffad, häckar vid Breslau, GLOGER, A. v. HOMEYER. Vid Neustadt, Oberschl., 1880 häckande. År 1881 ägg d. $\frac{3}{4}$. Vid Falkenberg d. $\frac{2}{4}$ färska ägg, Jahresb. I Kurhessen på flyttning, SCHWAAB, 1851. I Niederrhessen ganska sällsynt, SEZEKORN, 1864. I Thüringen sällsynt på flyttning, HELLMANN, 1853. I Wetterau under höst och vår sällsynt, mycket skygg, JÄGER, 1858. På Rhen, SCHLEGEL. På Bodensjön ej sällsynt, men svår att skjuta. Den $\frac{2}{5}$ 1855 i praktdrägt, SCHÜTT, 1861. En ung fogel erhöles d. $\frac{6}{10}$ vid Nürnberg, JÄCKEL. Erhållen dessutom vid Fürth och Erlangen samt Sulz, JÄCKEL, 1864. I Memmingen mycket sällsynt; i Schwaben, i Neuburg under flyttningstider, LEU. På sjöarna i Schweiz temligen sällsynt; träffad på Neuenburger- och Murtnersjöarna, men endast om vintern, MEISNER, SCHINZ, 1815. I Genève-dalen endast om hösten, F.-BEAUMONT 1856.

Häckar i Lausitz, NAUMANN, E. v. HOMEYER, SCHALOW. Häckar stundom i Oberlausitz; avtager i antal, TOBIAS. Häckar ej talrikt i Böhmen; 20 par skola stundom träffa tillsammans. Hugger med näbbet vid försök att mata den, FRITSCH.

I Nedre Österrike på hösten, v. FRAUENFELD; torgförd i Wien d. $\frac{2}{3}$ 1813, Gr. MARSHALL, v. PELZELN, 1882. Fere gånger erhållen på Neusiedlersjön, såsom d. $\frac{2}{3}$ 1814, åren 1822 och 1823, v. PELZELN. I Vorarlberg om vintern temligen allmän, erhållen

i Rhendalen i sept. 1866, BRUHIN; unga foglar i Tyrolen om vintern, ALTHAMMER; i V. Tyrolen; iakttagen i Obersteiermark, 7 st. d. $\frac{19}{9}$ 1867, HANF. Häckar i Siebenbürgen på tätt vassbevuxna sjöar, ofta, der utrymmet är ringa, så nära hvarandra, att man finner dess flytande bo vid hvart 10:de eller 20:de steg, LANDBECK. I Transsylvanien sällsynt utom i Mesôség, der han är allmän; i Strellaldalen, DANFORD, BROWN. Häckar i Ungern, BALDAMUS; finnes här under hela året, dock sällsyntare än *Colymbus minor*, KORNHUBER. På mellersta Donau i Ungern syntes den sällan, Kronpr. RUDOLF. ?Iakttagen i Peterwardein, A. FRITSCH.

I Oldenburg under flyttning sällsynt, v. NEGELEIN; 1879 regelbunden på flyttning, Jahresb. Under vintermånaderna stundom vid kusten, ALBARDA. I Ostfriesland under kalla vintrar, senhöst och vår; på Borkum ej sällsynt, erhållen i okt. 1868, v. DROSTE. I Holland d. $\frac{15}{4}$ 1853, $\frac{30}{9}$ 1861, $\frac{30}{10}$ 1860, vid kusten i april och d. $\frac{28}{8}$ 1841, SCHLEGEL.

I Skotland 'regelbunden' om vintern vid kusten nära Dunbar, TURNBULL, 1867, en uppgift som strider mot följande. På Britiska öarna mycket sällsynt. I Skotland erhållen under jan. och febr. 1835, d. $\frac{30}{11}$ 1846; i magen: *Gobius Ruthensparri*, *Crangon vulgaris*, *Mysis*; även erhållen d. $\frac{11}{11}$ 1847, $\frac{24}{2}$ 1838, $\frac{15}{6}$ 1847, juni 1849, THOMPSON, 1851. En hane erhöles nära Turo i april 1829, JACKSON. Säges förr hava häckat. I Lincolnshire, PENNANT, MORE.

I Belgien temligen sällsynt under flyttning vår och höst; mycket sällsynt omkring Liège, DE SELYS.

Sällsynt i N. Frankrike, men i Nîmes allmän, häckar, Abbeville, Bayonne, årligen på flyttning vid Lille i april, maj, sept., okt.; d. $\frac{64}{4}$ 1842 i ruggning; i Béthune i maj i full dräkt; häckar vid åar och sjöstränder, DEGLAND, GERBE. I trakten av Lyon,

O.-GALLIARD. I Savoyen under okt.—april, häckar på Rhône och Isère, BAILLY. I Provence mindre talrik än *C. minor*, J. W. v. MÜLLER, 1856. Erhållen i Côte d'Or, MARCHANT.

I Pirano 1881 iakttagen d. $\frac{21}{3}$, $\frac{26}{3}$, $\frac{28}{3}$, $\frac{9}{10}$, $\frac{7}{11}$, $\frac{13}{11}$, $\frac{14}{11}$, $\frac{27}{12}$, $\frac{28}{12}$, $\frac{30}{12}$, Jahresb. Nämnas från Lago di Garda, Eupili, Milano, Pavia, PAVESI m. fl. I Toscana, SAVI. I Pisa under vinter och vår, GIGLIOLI. På Corsica vid kusten och i sjöar; få iakttagna i mars, men icke i april, WHARTON. På Corsica mycket allmän under vintern; ett par i full vårdräkt d. $\frac{19}{4}$, ett annat d. $\frac{18}{5}$, WHITEHEAD, 1885. På Sardinien både unga och gamla mycket talrika, SALVADORI, under vintern till slutet av mars, då nästan alla flytta, BROOKE. På Sicilien mycket allmän på kusterna och omkring Catania och Syracuse; Sällsynt i N. Sicilien, häckar, MALHERBE. På Malta, SCHEMBRI; ej allmän, 4—5 st. erhållna, C. A. WRIGHT. Vanlig i Italien, GIGLIOLI, 1881.

Enligt v. D. MÜHLE sällsynt i Grekland; erhållen d. $\frac{16}{12}$ 1842, SCHLEGEL; endast under vintern då den är talrik i Euboea-kanalen, även i Piræus, LINDERMAYER. Säges häcka i sjön vid Butrino. I Epirus om vintern mycket allmän, tros häcka här, POWYS. Erhållen av Lord LILFORD, ELWES, BUCKLEY. I Macedonien och på Joniska öarna under nov. till början av april, DRUMMOND, KRÜPER. Övervintrar på Cykladerna, ERHARD.

På Turkiets kuster talrikast bland samslägtingarna, ELWES, BUCKLEY. Erhållen i Bosforen, Riksm.

Häckar talrikt i Algeriet, BREHM, A. v. HOMEYER. I Constantine, BUVRY, TACZANOWSKI. Mycket allmän i El Baheira under vintern, iakttagen i sjön Djendeli, ägg ej erhållna, SALVIN, 1859; i maj 1856 talrik i N. Afrika; Wed R'hir's sjöar, TRISTRAM. I N. Algeriet talrikt häckande; i Halloula-sjön likaså. Äggen täcktes med ruttnade växter. Boen voro mycket varma av sol-

strålarnas inverkan på de ruttnande växterna. Äggen vanligen 3 nära fullt utruvade. Ungen pep i ägget, A. v. HOMEYER.

Å Egyptens medelhavskust. I Moeris och Menzaleh-sjöarna och Röda havet en och annan under vintern, A. BREHM, 1854. Erhållen i maj. Om vintern i Lägre Egypten och i viken vid Suez; häckar i sjön Tameik i Faguin, HEUGLIN. Träffad i Transvaal, AYRES. Erhållen i övergångsdrägt vid Kap, se ovan n. 5.

I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW.

'Tyckes vara den allmännaste arten i Palestina', enl. TRISTRAM, nämnes dock icke uti bibeln eller hos författare om den bibliska zoologien.

I Amoy om vintern träffad mellan Takoo och Peking, SWINHÖE. I Kina om vintern erhållen i de nordliga provinserna till Amoy, i trakten av Peking mindre talrik, OUSTALET.

I N. Japan, BLAKISTON. En erhållen d. 2^o 1865 i Hakodadi, WHITELY; även i april en träffad i full vårdrägt; 'igenkännes alltid på sitt höga näbb', SWINHÖE. Allmän i Tokio och Yezo, SWINHÖE, BLAKISTON.

N. Amerikas fogel är av olika författare antagen vara samma art som vår, eller en skild art eller varietet derav och har blivit kallad *C. californicus*. Den förekommer å Mackenzie river, B. ROSS, BLAKISTON. Den 2¹ träffad på Missouri, PRINS MAX v. WIED. I Texas, Dakota, Kansas, Illinois, V. trakterna av N. Amerika från Great Slave lake till Guatemala, COUES. Aleutiska öarna, se ovan n. 6 och 9.

Fogeln är ganska skygg; dyker och simmar väl. Lätet är pipande, enl. NAUMANN. Det liknar 'bib bib' och derefter 'bidevide', hvilket i synnerhet höres om nätterna i juni och juli.

Födan utgöres vanligtvis av vatteninsekter, larver, maskar eller av mycket små fiskar och grodyngel; dessutom förtär han

späda växter, hvarförutom talrika fjädrar av fogelns bröst och mage finnas i muskelmagen.

Häckar bland glesare rör och vass ofta på avsides ställen. Boet är icke flytande som andra arters, utan står på en gammal tuva av sävstubb, och blir flytande först sedan det blir nedtrampadt; det bygges av vattenväxter och är högst 9 tum i diameter. Äggen vanligen 4—5, sällan 6, ruvas av båda föräldrarna under 3 veckor. Ungarna kunna vara flygga i slutet av juli. Mister fogeln äggen, lägger hon om, men ungarna träffas då mycket senare.

Köttet är tranigt. Kråkor och Skator m. fl. taga äggen, men för övrigt skyddas han vanligtvis av vassen mot rovfoglar.

NAUMANN hade en i slutet av juli infångad ung fogel. Den levde under 6 dagar. Han var mycket livlig i ett stort kärl med vatten, i hvilket man kastade små fiskar och insekter, hvilka han fångade. Han visade härvid ingen rädsla. I rummet gick han sämre än andra Doppingar. Då han varit i vattnet och fjädrarna blivit våta, uttryckte han en mängd fjädrar, hvilka han noga plockade upp ur vattnet och sväljde. För att bliva torr tog han sina fjädrar knippvis i gapet och tryckte ut vattnet, hvar efter han tog och insmorde dem med oljan från fettkörteln, mot hvilken han även gned huvud och hals. När han derefter dök och åter kom upp ur vattnet, rann det som perlor från fjädrarna. Men hade han varit uti rummet en halv dag och åter kom i vattnet, blev han våt och förnyade samma arbete.

Ibland fjädrarna leva:

Nirmus fuscomarginatus DENNY och *Menopon tridens* NITZSCH, den senare även på *C. cristatus* och några vadare.

Inelvsmaskar:

Ascaris speculigera RUD., i matstrupe och ventrikel; *Filaria subulata* DE SELYS, i bukhålan; *Spiroptera adunca* CREPL. och *S. striata* CREPL., i ventrikelns hinnor; en art av *Dispharagus* i bindväv; *Distomum capsulare* DIES., inkapslad mellan muskler; *Tænia acanthorhynchus* WEDL.; *T. capillaris* RUD.; *T. multistriata* RUD. och *Ligula digramma* CREPL., alla i tarmkanalen.

Alterum merguli genus GESN., Av. 1555, 141 + *Merg. niger* l. c. 89.

Colymbus minor alterum genus ALDR., Orn. III 1635, C. 52, L. 19, p. 78.

KLEIN, Hist. Av. 1750, 150; Vög. 1760, 276.

Colymbus s. Podiceps minor WILL., Orn. 1676, 258 part. MARS., Danub. V 1726, p. 82 + *C. min.* Tab. 39.

Colymbus n. 123 L., Fn. 1846, 45. 'Mas.'

Colymbus auritus L., S.N. X 1758, 135 (part.); Fn. II 1761, 53, 222. 'Mas.'

Colymbus auritus β L., S.N. XII 1766, 223.

Colymbus auritus BRISS., Orn. VI 1760, 54-6; Ed. 1763, II 271-3 + *C. min.* ?SCOP., Ann. I H. Nat. 1769, 77. PALL., Zoogr. II 1810, 356 (part.). GLOG., Schles. 1833, 160. NAUM., N-a 1852, 2 H. 15; V. D. IX 1858, 768; V. D. XIII v. BLAS. u. BALD., 1860, 267. SCHULZ, Fn. 1845, 425. ZAW., Fn. gal.-buk. W. 1840, 136. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 35. TOB., J.f.O. 1853, 216. BUVRY, J.f.O. 1857, 130. SACHSE, J.f.O. 1875, 427 (veris.). ?TOBIAS, Orn. C. 1879, 144. Jahresb., J.f.O. 1880, 406; 1882, 109; 1883, 76.

Colymbus nigricans SCOP., Ann. I 1762 n. 101 (veris.).

Podiceps auritus LATH., Ind. II 1790, 781. LATH., B., III, I 1796, 253, n. 4; IV, II 1812, 476, n. 4; enl. detta cit. + *P. corn.* III 255. TENGM., V. A. H. 1874, 309. BECHST., Nat. Vög. D. III 1809, 552. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 435. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 222. MEISN., SCHINZ, Vög. 1813, 253. TEMM., Man. 1815, 469; Ed. 2 II (1820) 725; IV 1840, 451. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 146. JACKS., Loud. Mag. 1830, 177. BREHM, V. D. 1831, 962-3. SAVI, Orn. 1821-31; ref. Isis 1833, 1004. ?WALCHN., Orn. 1835, 140. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 117. AUDUB., Syn. 1839, 358. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 433. DE SERR., Migr. 1842, 110. DE SEL., Fn. 1842, 161. ?LANDB., Isis 1842, 201. MALH., Fn. Sic. 1843, 227. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 208. SCHEMBRI, Cat. 1843; ref. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 42. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 421. SCHLEG., Rev. 1844. CV. v. D. MÜHLE, Orn. Gr. 1844, 134. SUFFR., Jahresb.

Nass. 1846, 156. SCHULZ, Fn. 1845, 425. RATHKE, N. preuss. Pr.-bl. 1846, 13. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 49; Danm. Fugl. 1852, 402. VID., Mem. Madr. Ac. 1851, ref. J.f.O. 1855, 315. SCHWAAB, Geogr. Nat. 1851, 75. THOMPS., Irel. III 1851, 189. ?BALD., N-a 1852, 2 H. 87; 1853, 306; 1855, 519. NEGEL., N-a 1853, 62. HELLM., N-a 1853, 287. ?A. FRITSCH, J.f.O. 1853, Extr. 33. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85. BAILLY, Orn. IV 1854, 445. LEU, Vög. 1855, 17; N-a 1855, 424. O.-GALL., N-a 1855, 52 (verisim.). BRAHTS, l. c. 330. VANG., J.f.O. 1855, 345. KORNH., Vög. Ung. 1856, 25. v. PREEN, N-a 1856, 79. F.-BEAUM., l. c. 166. JÄCK., N-a 1856, 249; Abh. N. G. Nürnberg. 1864, 132. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. v. HEUGL., V. N. O. Afr. 1856, 320; Ibis 1859, 346; Peterm. Geogr. Mitth. 1861, 316. ?ALTHAMM., N-a 1857, 402. ERH., N-a 1858, 9. JÄG., Jahrb. Wett. G. 1858, 46. TRISTR., ref. N-a 1858, 134; Ibis 1860, 82, 164, 159. NILSS., Fn. II 1858, 532. SALVIN, Ibis 1859, 364. SWINH., Ibis 1860, 67; 1861, 344. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 169. POW., Ibis 1860, 349. SCHÜTT, J.f.O. 1861, 240. B. R. ROSS, Makenz. riv. 1862, 155. BLAK., Ibis 1862, 331; 1863, 100, 154. RÖM., Verz. 1863, 68. ALTUM, J.f.O. 1863, 117. SEZEK., Ber. Cass. 1864, 42. (LUNDB.) Jägarf. Tidskr. 1864, 103. C. A. WRIGHT, Isis 1864, 157. TURNBULL, l. c. 373. A. v. HOM., J.f.O. 1864, 326. v. NORDM., l. c. 380. ?DOEBN., Z. G. 1865, 116. SALVAD., J.f.O. 1865, 432. ?MORE, Ibis 1865, 445. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 227. SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 40. ?WHITELY, Ibis 1867, 209. TURNB., Birds. 1867; Ibis 1867, 373. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 190; ref. J.f.O. 1869, 392. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 252. HANF, l. c. 966. MARCHANT, Cat. 1869, 82. BORGGR., Nordd. 1869, 137. SEVERZ., Fn. Turkest. 1869; ref. DRESS., Ibis 1876, 414. TACZ., J.f.O. 1870, 56. GLOG., A. v. HOM., l. c. 231. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 341. SWINH., Proc. Z. S. 1871, 415. v. PELZ., Verh. z.-b. G. 1871, 727; 1872, 562. ?E. v. HOM., J.f.O. 1872, 339. GOEB., J.f.O. 1874, 447. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 22; v. HOM., Reise 1880, 85. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 297. SACHSE, J.f.O. 1875, 428. ?DANF., Br., Ibis 1876, 434. PAVESI, Rend. Ist. Lomb. 1877, Sep. 6. Jahresb., J.f.O. 1877, 342. Kronpr. RUDOLF, BREHM, J.f.O. 1879, 83, 129. BLAK., Pr., Ibis 1878, 211. KOLLIBAY, Orn. C. 1880, 155. FINSCH, Reise: Abh. z.-b. G. 1880, 268. ?BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. ?ELWES, Ibis 1880, 390. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 131, 179. SEEB., Ibis 1882, 369. ?IRBY, Ibis 1883, 190.

Podiceps nigricollis L. BREHM, V. D. 1831, 963. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1849, 209; 1850, 291. WALL., N-a 1854, 282. BALD., N-a 1855, 53. SCLAT.,

Ibis 1864, 111. LILF., Ibis 1866, 187. WHITELY, Ibis 1867, 209. DEGL., G., Orn. II 1867, 585. GURN., Ibis 1868, 263. TRISTR., l. c. 329. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. AYRES, Ibis 1869, 303. C. A. WRIGHT, l. c. 248. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 341. SAUND., Ibis 1871, 402. A. FRITSCH, Wirb. 1872, 93. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 661; N-a 1876, 65. SWINH., Ibis 1874, 163; 1875, 456. SEVERZ., J.f.O. 1875, 186. DANF., Br., Ibis 1875, 434. SCHAL., J.f.O. 1876, 4. WHART., Ibis 1876, 29. COLLIN, Skand. Fugl. 1876, 731; Orn. Bidr. 1877, 27. OUST., Ois. Chin. 1877, 713. SEEB., Ibis 1879, 21. LUNDB., Jägarf. Tidskr. 1879, 83. BOLLE, Orn. C. 1879, 117. GIGL., Ibis 1881, 222. HENKE, SEEB., Ibis 1882, 231. IRBY, Ibis 1883, 190. BROOKE, l. c. 349. WHITEHEAD, Ibis 1885, 46.

Podiceps cornutus NEUM., Haus- u. Wasser-Vög. Görl. 1828, t. SCHAL. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 157 t. DRESS. BLAK., Pr., Ibis 1875, 456 t. SWINH., SEEB.

Proctopus auritus KAUP., Eur. Thierw. 1829, 49.

Otodytes auritus REICHENBACH, 'Nat. Syst. 3'.

Colymbus nigricollis R. BLAS., Ber. Orn. G. 1862, 75. v. DROSTE, Bork. 1869, 386; Z. G. 1873, 150.

Den amerikanska fogeln omtalas särskildt under följande namn:

Podiceps auritus AUDUB., Syn. 1839, 358. Pr. MAX., J.f.O. VII 1859, 246.

Podiceps californicus HEERM., Pr. Phil. Ac. 1854, 179. LAW., B. of N. A. 1860, 896. DRESS., Ibis 1866, 46. SALVIN, l. c. 200. COUES, l. c. 273. SCLAT., P. Z. S. 1864, 179.

Podiceps (Proctopus) californicus COUES, Pr. Phil. Ac. 1862, 231, 404; 1866, 100.

Podiceps auritus var. *californicus* RIDGW., Ann. Lyc. N. H. N. Y. 1871, 392. COUES, Key to N. A. B. 1872, 337; B. of N. W. 1874, 733.

Anm. Några författare anför GMELIN såsom den, hvilken givit arten namnet *nigricollis*, hvilket jag funnit icke vara fallet. Den förste, som använt detta namn, var, för så vidt jag kan se, L. BREHM, såsom här ovan blivit anfördt, men hvilket blivit förbisedt.

215. SMÅDOPPING, *Colymbus minor* L.

Podiceps minor, Pl. LIV, fig. 7.

Näbb rakt, svart med ljus spets; fram- och sidhals i sommardrägt brunröda; tofs och halskrage saknas; längd omkring 220—250 m.m.

1. Gammal, PAYKULL, Riksm.

Näbb koniskt, svart, yttersta spetsarna gulgrå; näbbås med näsås kullrig, sluttande, framåt svagt bågböjd. Käkkant rät; underkäkens vinkel ej nedskjutande; munvinkel naken. Pannranden tvär, framdragen, avrundad. Näsborrar vid näbbets midt. Huvud ovan och nacke svarta; ögonlock svarta; ögonvrå upptill naken, nedtill med små svarta fjädrar; tinning upptill svart, nedtill, likasom huvudets sidor, rödbrun; kind, käktrakt framtill och haka svartbruna. Fram- och sidhals upptill rödbruna, nedtill och kräva svartgrå med hvita, breda bräm; halsrygg mörkbrun. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjärtäckare brunsvarta. Stjert obetydlig, svartbrun, mot roten hvit. Bröst hvitt; sidor mörkt gråbruna, framtill med hvitt bräm; mage hvit; undre stjärtäckare svartbruna; slaksida brunsvart, i botten rostgul. Vingar korta, breda; tumvinge med 4 fjädrar, mörkt brungrå, infan blekare; handpennor, stora 10, gråbruna med bruna spolar, $2=3 > 1 > 4$; armpennor 10: 1—9 i utfan brungrå, i infan med tilltagande hvitt, 10 svartbrun, endast vid roten i infan hvit; armbågspennor 4, gråbruna, i infan blekare; överarmpennor stora, breda, gråbruna; handtäckare, även de små, mörkt gråbruna; armtäckare och de mellersta gråsvarta; kanttäckare grå, inåt hvita; undre täckare hvita; undre överarmtäckare korta. Fötter svartbruna; vadtäckare mörkbruna; skenben fjäderklädt till närheten av hälen. Tars starkt hoptryckt, framtill med smala, sidor med breda sköldar; tarssula skarp, sågad av 2 rader på kant stående fjäll; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, simflikar i kanten tandade, den å 3:dje bredast, inåt, intån utåt mera fri; klor platta, 3:dje å främre, inre kanten tandad, > 2 , som är obetydligt $> 4 > 1$.

2—4. 1843, Pommern, meddel. av E. v. HOMEYER.

Handpennor: $2 > 1=3 > 4 > 5$; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor: $3 > 2 > 4 > 1$.

5. *Dundrägt*, Nedre Volga, C. MÖLLER.

Panna silvervit. Huvud ovan svart, men tinningen med hvitt streck och vid nackens sidor en liten brun fläck. Kropp ovan svart med två framtill förenade streck. Bröst hvitt, sidor svarta, mage vit. Vinge svart, vid dess rot en liten brun fläck.

6. *Ung*, 4 oktober 1848, Orust, W. v. WRIGHT.

Näbb kort, grågult, spetsar hornbruna, ytterst grå; näsås svart. Näsborrar korta, jemnhöga med avrundade vinklar; iris 'brun'. Huvud ovan brunsvart, pannan gråsvart; huvudets sidor svarta och bruna, ett band över tinningen och fläckar å densamma hvita; käktrakt vit med ett brunsvart, bak- och nedåt gående band; haka vit. Framhals överst vit, för övrigt rödgrå med hvitt bräm; sidhals brun och svart med två långsgående hvita band, av hvilka det bakre är längst; nacke svart med rödbruna fläckar; halsrygg svart, överst med ett, nedåt med två rödbruna långsgående band; kors och sidor rostgula med brunsvarta spetsar. Tars hoptryckt, upptill dock bredare än hos den föregående, hvilken den i övrigt liknar; tarssula gul.

7. *Ung*, hösten 1841.

Liknar den förra, men huvud ovan mörkt gråbrunt; haka vit, framhals

Nº	1	2	3	4	5 p.	6 j.	7 j.	8 j.
Huvudets längd	—	50	55	52	—	—	55	—
Näbb, längd till pannan	20,3	16	19	16	6	19	17,5	19
» » » munvinkeln	28	25	27	27	—	—	25	23
» » » från spetsen till näsborrarna	11	—	—	—	—	11,8	11	—
» höjd vid roten	10	8	9	8	—	8	8	9
» » » näsborrarna	c. 7	—	—	—	—	6,5	6,3	7,2
Gapets bredd	c. 10,5	10	11	10	—	—	9	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	4,5	—	—	—	—	4,2	4,2	—
Underkäkens spets, längd	5,8	—	—	—	—	5	5,5	6,4
Näsborrar	—	—	—	—	—	2,5 × 0,7	3	—
Vingens längd, direkt	97	93	102	100	—	97	94	92
Tumvinge	40	—	—	—	—	39	39	40
Tars	c. 34	30	33	32	9	c. 34	c. 33	36,5
Mellantå, längd med klo	43	—	—	—	14	47	44	44
Fjerde tån » » »	—	45	50	45	—	—	—	—
Första » » » »	—	—	11	11	—	—	—	—
» » » » bredd	—	—	5	5	—	—	—	—

Nº	1 a	b	c	d	e	2 a	b	c	3 a	b	c	4 a	b	c	d
Äggets längd	39,7	38,2	37,6	36,6	36,4	37,7	37,6	36,9	38,3	37,6	35,6	39	38,6	37	35,4
» bredd	26,3	27,1	26,5	26,9	26,4	26,3	26,1	26,1	24,7	25	25,4	25,8	25,4	25,6	25,6
» spets	13,4	11,1	11,1	9,7	10	11,4	11,5	10,8	13,6	12,6	10,2	13,2	13,3	11,4	9,8
» reducerade längd	1,5	1,4	1,42	1,36	1,38	1,43	1,44	1,41	1,55	1,5	1,4	1,51	1,52	1,45	1,38
» rektangel	1044	1035	996	985	961	992	981	963	946	940	904	1006	980	947	906

upptill vit, nedåt rostgul; sidhals rostgul, bakåt mörkare; nacke, halsrygg och kroppens övre delar mörkt gråbruna.

8. *Ung*, GRILL.

Liknar den sistnämnde. Armpennor ljus brungrå och hvita.

Ägg. Elliptiska, hvita eller gula, smutsiga.

1. 10 juni 1872, Mark Brandenburg, GRUNACK. a hvitt med små knölar, ena sidan till största delen gulgrå; b stora, gulhvita fläckar; c gulhvitt; d nästan överallt missfärgadt; e gulhvitt.

2. 2 juni 1880, Mark Brandenburg, SCHLÜTER. Glänsande, gulbruna, smutsiga.

3. 27 juni 1867, Meurthe, d'HAMONO. Brungula, ena (övre) sidan något ljusare.

4. Maj 1867, Lac Haloulah, Alger, d'HAMONO. Kull? a, b grågula, smutsiga; c, d hvita.

Erhållen på Färöarna en gång, d. 24 1845, H. C. MÜLLER.

Häckade sparsamt i Norges inre trakter, såsom i Mjösen. Går ej över 62° n. br.; om höst och vinter sedd här och der på S. och V. kusten; erhållen vid Stavanger och Bergen, COLLETT hos DRESSER.

Erhållen i Kristianiafjorden och i Sigdal, RASCH. Iakttagen i Sigdal på sommaren. Flere träffade vid Kristiania i slutet av nov. 1862 och vid Bergen funnen häckande åren före 1870. Träffad på Jäderen d. 27 1874 och i fjorden utanför Kristiania i slutet av dec. 1873, COLLETT.

Erhållen vid Ringaby i aug. 1863, SUNDSTRÖM; i Segerstads

socken, S. Vermland, i en ryssja, LINDBLAD. En gång, d. $\frac{4}{10}$ 1848, på Orust, W. v. WRIGHT, se n. 5. På Göta elv oftare erhållen, d. $\frac{2}{11}$ 1851, $\frac{23}{12}$ 1872, $\frac{1}{1}$ 1854, $\frac{26}{1}$ 1847, $\frac{10}{10}$ 1844. I Uddevallatrakten sällsynt, KOLTHOFF, MALM. I N. Bohuslän sällsynt under vintern, CEDERSTRÖM. I Bohuslän en gång i febr., enl. meddel. av KOLTHOFF.

Har icke erhållits i trakten av Norrköping, enl. meddel. av LUNDBORG. En gång träffad på Gotland i febr. 1847, en gång i jan., enl. WALLENGREN. Vid Kalmar en gång vintern 1875, enl. meddel. av KOLTHOFF. I Skåne i dammar och vid kusten, NILSSON. En gång under vintern i NÖ. Skåne, WALLENGREN. Gamla foglar träffade vid Skegrie d. $\frac{9}{10}$ 1844, vid Malmö d. $\frac{11}{12}$ 1852 och $\frac{24}{12}$ 1873, enl. meddel. av EURENIUS; d. $\frac{17}{10}$ 1866 i Kragholms sjö; i jan. 1881 i Köpinge å, enligt meddelande av N. BRUZELIUS.

Häckar sällan i Danmark på öarna och Jutland, FABER. Talrikast bland alla arterna, i synnerhet om hösten, häckar. Erhållen vid Kallebodstrand d. $\frac{21}{1}$ 1855. Kommer i april, bortflyttar dels i sept., dels sent på året; erhållen i febr. 1853, häckar i Nors- och Sperringsjöarna, COLLIN. I hertigdömena sällsyntare än de större arterna, BOIE, 1819. År 1876 stundom om sommaren; flere träffade om vintern, Jahresb. Häckar vid Gravenstein, TEILMANN, 1823. Vid Flensburg 1877 regelbunden om vintern, Jahresb. I Slesvig och Holstein förekommer den under april till sept. ej sällsynt, häckar, under flyttning talrikare; somliga förekomma även under vintern; på de större Nordfriesiska öarna efter häktiden ej sällsynt, vanligtvis försöka somliga att övervintra, men sådana omkomma oftast, ROHWEDER. På Bolschlotersee 1877 i juni, Jahresb.

Skall hava träffats i Finland två gånger, PALMÉN. En gång erhållen i S:t Petersburg på ön Petroffski, BRANDT. Allmän och ständig i Östersjöprovinserna och Polen, DRESSER. Häckar i Astrakan, men skall vara sällsynt, HENKE, SEEBOHM. I Riäsanguvernementet och nära Moskva; i SV. Ryssland skall han vara sällsynt, träffad i Orenburg; i Pultava talrik, DRESSER. I Uman-kretsen sällsynt, häckar; iakttagen d. $\frac{4}{1}$ 1867, $\frac{28}{3}$, $\frac{2}{10}$ 1868, GOEBEL. I Araltianschan, SEVERZOW.

I N. Tyskland vanlig under milda vintrar, BORGGREVE. Träffad vid Danzig, BÖCK; i Terakow, Mecklenburg, v. MÜNCHHAUSEN, 1857. I Neu-Vorpommern 1877 regelbunden om sommaren, Jahresb. I trakten av Schlosskämpen en träffad d. $\frac{21}{11}$ 1855; häckade 1857 och senare samt i små sjöar med rörbevuxna stränder, torvgravar, i synnerhet i sådana, som ligga i skogar, såsom i en liten sjö Ubeded; i Schlosskämpen iakttogs en d. $\frac{16}{10}$ 1865 på drag. Den $\frac{10}{10}$ 1866 5 st., d. $\frac{18}{10}$ om aftonen på drag. Den $\frac{12}{11}$ 1867 vid N. vind och vid + 4° till — 4° sågs en på Radü, HINTZ. Ej sällsynt i Schwerin, häckar talrikt, v. PREEN; oregelbunden på flyttning, d. $\frac{19}{1}$ 1878, Jahresb. Häckar i Pommern, men är ej vanlig, HORNSCHUCH, SCHILLING; häckar ej sällan i små sjöar i eller vid skogar, HOLLAND. Häckade i Riddagshausen år 1876; det första ägget 1872 funnet d. $\frac{21}{1}$. I Seeburgsjön d. $\frac{10}{1}$ 1876 fåtalig. I Gramzow 1877 regelbunden om sommaren. Vid Charlottenburg år 1878, häckade 1880, men sällan i den närmaste omgifningen, Jahresb. I Ö. och V. Preussen iakttagen, ej talrik enl. RATHKE, 1846. I Mark ej sällsynt, SCHULZ. Mycket talrik i Mark, häckar och kvarstannar vid mild vinter, enl. SCHALOW, som dock senare säger, att den ej är så jemnt fördelad i Mark som han förr ansåg; i somliga trakter sparsam. Häckar talrikt omkring Saabor, märkes på sitt skrik, är svår

att skjuta, TOBIAS. Ej sällsynt vid Dingelstadt, STRECKER. Häckar i trakten av Diebzig mellan Elbe och Saale, BALDAMUS. Vid Neustadt, Ö. Schl., häckade den talrikt, Jahresb. Vid Reichenbach d. $\frac{1}{6}$ 1866, A. v. HOMEYER. Häckar i Anhalt. Boet utgöres av en hög vattenväxter, flytande på vattnet; ägg av Rapphönsäggs storlek med hvitt kalköverdrag, antaga ofta av vatten och växter brungulfärg, PÄSSLER. I Grasberg år 1878 oregelbunden på flyttning. I S. Hannover före 1877 ofta om vintern, Jahresb.; häckar, träffas även stundom om vintern i Gronow på öppna vatten, sedan de mindre vattendragen tillfrusit, A. MEYER, 1883. Vid Braunschweig talrik, kommer d. $\frac{3}{9}$ till $\frac{6}{4}$, hade ägg d. $\frac{5}{5}$ — $\frac{7}{6}$, en gång d. $\frac{3}{8}$, R. BLASIUS. År 1880 stannade en till slutet av nov. Häckar i Riddagshauser Teich. De unga springa omkring på *Stratiotes aloides* och gömma sig bland rör eller *Equisetum palustre*. I Sonderhausen stundom om sommaren. I Walkenried häckade den år 1876; iakttogs d. $\frac{23}{10}$ — $\frac{28}{10}$ 1878; hade ägg i maj och juni. I Grossenhain år 1877 sparsam om sommaren, flere gånger träffad om vintern; 1878 om sommaren, stundom om vintern, Jahresb. På flyttning d. $\frac{1}{11}$ 1878; erhållen d. $\frac{30}{12}$; d. $\frac{3}{1}$ 1879, d. $\frac{20}{4}$ på häckplats, d. $\frac{17}{8}$, $\frac{21}{9}$. Flere iakttagna å Koselitzer Teich, NEUMANN, GRÜNEWALD; der särskildt iakttagen d. $\frac{18}{8}$ 1878. Vid Grossenhain d. $\frac{9}{12}$ 1879 vid — 17° (C.?) togs en, förföljd av Kråkor. Vid Kleinraschütz erhållen d. $\frac{28}{12}$ 1878. Vid Adelsdorf hörd d. $\frac{25}{3}$ och $\frac{7}{4}$ 1878. Seesen år 1877 regelbunden om sommaren; kom till Riddagshausen d. $\frac{25}{3}$. Vid Cronenberg i aug. en ung erhållen 1878, Jahresb. Iakttagen i Altenkirchen, Westerwalde, häckar, SACHSE; häckade 1876 och 1878. I Teutoburgerwald 1878. I Trachenberg temligen ofta häckande 1878. Vid Witzenhausen 1878 regelbunden på flyttning om vintern. På Werra erhållen d. $\frac{26}{3}$ 1878. I Tüchelhausen

1878 stundom om sommaren; iakttagen även i okt. och nov., Jahresb. Häckar i Münsterlandet, BOLSMANN, 1852. Träffad vid Köln, RUHL. I Nassau icke sällsynt under flyttning, RÖMER, SACHSE. Erhållen vid Witzenhausen, prov. Hessen-Nassau, Gr. BERLEPSCH, 1879. I Arnsberg häckande i de norra trakterna; i bergstrakterna endast på flyttning, men ej sällsynt, SUFFRIAN. I Schlesien ganska allmän, GLOGER. Häckar vid Frankfurt a. M., lemna häckplatserna i okt. och uppsöker för vintern varmare kärr eller källor, MÜHLIG. Förekommer i Wupperthal, HOPFF, FUHLROTT, 1850. Under senhösten på Rhen unga och gamla. De flytta 'troligen' bort från Seeburg simmande utför Wiedbach, som vid Irrlich utflyter i Rhen, BRAHTS. Häckar i Kurhessen, SCHWAAB. I Niederhessen icke sällsynt, SEZEKORN. I Wetterau iakttagen d. $\frac{4}{1}$, är den enda av släktet, som häckar och det allmänt, samt övervintrar ej sällan. Häckar vid Hanau, C. JÄGER. Hane och hona erhöles i samma fisknät d. $\frac{15}{2}$ 1857, enl. SNELL, hvarav han sluter, att paren även om vintern hålla sig tillsammans. I Thüringen erhållen d. $\frac{24}{4}$, Riksm., COLLIN, 1865; häckar, HELLMANN. Är i Ö. Thüringen vanlig och antalet ökas, LIEBE, 1878. I Werrathal hade en slagit mot en telegraftråd, RÖMER.

I Bayern vanlig, häckar nästan överallt; d. $\frac{7}{3}$ till d. $\frac{14}{6}$ 1853 erhöles 31 friska ägg. Häckar i Memmingen, kom d. $\frac{4}{4}$ och $\frac{4}{4}$; d. $\frac{18}{8}$ erhöles 3 knappt några dagar gamla ungar, JÄCKEL; under höst och vinter allmän, LEU. I Mittelfranken vanlig, kommer i mars, häckar, bortflyttar i okt. och nov.; en och annan stannar om vintern, JÄCKEL. I en flod i Würtemberg såg LANDBECK på hösten många hundrade, hvilka övervintra å varma källvatten; de förtära och göra skada å Forellyngel. I S. Würtemberg erhöles 4 st. d. $\frac{15}{2}$ 1857, K.-WARTHAUSEN. I Schwaben och Neuburg från hösten till våren, LEU. Häckar i Mindel- och Kamel-

thal, LANDBECK. Kommer till Aischtrakten i mars eller april, är allmän, häckar, bortflyttar i slutet av okt. eller början av nov., JÄCKEL.

I Schweiz under hela året; i Bern på åar under vinter och vår. Köttet har en egen bisam-lukt och är därför icke godt att äta, MEISNER, SCHINZ. På Zürichersee och Vierwaldstädtersee under hela året, SCHINZ. Häckar i Schaffhausen, kommer temligen ofta på Rhen och Untersee, GOELDLIN. I Freiburgs kanton icke sällsynt, erhållen i Unterwald och i Le Valais, O.-GALLIARD; i Ticino, RIVA. Häckar i Genève-dalen, F.-BEAUMONT.

I Oberlausitz i små dammar, fångas stundom i nät, TOBIAS. Är i Böhmen den talrikaste arten i släktet, de flesta bortflytta i nov. och återkomma i mars; få skola övervintra, FRITSCH. I Mähren och Schlesien mycket vanlig, hvarje år stanna några över vintern på öppna ställen i floden Ostravitza; vid kalla vintrar kunna de under natten gå temligen långt på isen, sökande öppna ställen, och de kunna spåras vid nyfallen snö, SCHWAAB.

Häckar i övre Österrike, lägger ägg i första hälften av maj; förekommer i trakten av Linz, Steyr, Gmunden, Losensteinleiten, Pyhrn, Innkretsen, BRITTINGER, 1866. När Salzburg hade kvar sina stadsgravar, var han der talrik. På öppna dammar stannar han över vintern, en varietet omtalas, v. TSCHUSI. Vid Hallein visade sig flere d. 10, 11, 21, 28 Jahresb. I Vorarlberg nästan överallt under hela året, BRUHIN. I Siebenbürgen häckfogel både i större och mindre sjöar och på långsamt flytande floder med klart vatten, LANDBECK. Kommer till Österrike i mars, bortflyttar i nov.; kom till Kremsmünster d. 2, Grodek d. 4, Laibach d. 14, bortflyttar från Kremsmünster d. 17, från Laibach i medeltid d. 19, K. FRITSCH. På mellersta Donau sparsam. Regelbun-

den vid Wien, häckar vid Donau. En flock övervintrar årligen vid Lilienfeld. Allmän i Neusiedlersjön, en ung fogel erhållen i aug. 1823, Kronpr. RUDOLF, BREHM. I Transsylvanien ej allmän; i Strellaldalen, DANFORD, BROWN. Häckar i Ungern, BALDAMUS; är allmän även om vintern, KORNHUBER. I övre Ungern ej sällsynt, JEITTELES, 1862. Erhållen vid Pest d. 2 1857, SCHLEGEL.

Häckar i Oldenburg, NEGELEIN; förekommer under sommaren. På Marschvattnen vid Nordsjön övervintrade flere 1877, Jahresb. Häckar i Vegesack, men är ej talrik; ägg erhållna d. 16 och 20. Häckar allmänt i Friesland, ALBARDA; få övervintra i Holland. Erhållen d. 30 1844, 27 1838, 12 1861, 22, 4 1862, dec. 1860. En 5 dagar gammal unge erhållen d. 10 1860, SCHLEGEL. I Groeningen talrik i sött vatten, BRAAK. På Borkum rätt talrik om vår och höst, men aldrig i salt vatten, v. DROSTE.

På Orkney-öarna skall den hava träffats. Synes ej häcka i Shetland, MORE, är fåtalig, DRESSER. Häckar i Storbritannien, MORE, och är temligen allmän, DRESSER. I Cumberland, JACKSON. I Storbritannien temligen allmän under alla årstider; i Skotland, visar sig om vintern i Irlands skärgård. Inverness d. 10 1872, DRESSER. På Irland mycket allmän under hela året; förtär *Gasterosteus*, krustacéer, vatteninsekter, deribland *Notonecta*; *Lacuna quadrifasciata*, *Rissoa ulvæ*, mycket unga *Littorina rudis*, *Valvata obtusa*, *Planorbis carinatus*, *Limnæus palustris*, *Paludina tentaculata*, THOMPSON. Häckar sällan på Kanal-öarna; på Guernsey höst och vinter.

I Belgien under flyttning om våren och senhösten, häckar, är den allmännaste arten i släktet, DE SELYS.

I Frankrike allmän under vintern, i norra trakterna ständig, häckar, DEGLAND, GERBE. Vid Havre erhållen d. 11 1874, 30 och

$\frac{14}{11}$ 1875, DRESSER. I dep. Eure-et-Loire mycket allmän, häckar der på många platser. I Côte d'Or ständig, MARCHANT, MARCHAND. I Savoyen under okt. till dagjemningen, under dec. till febr. mindre talrik, få häcka, BAILLY. I Provence under hela året allmän, J. W. v. MÜLLER. På Pyrenéerna, LAPEYROUSE, 1782.

En finnes i Santanders museum, IRBY, troligen ifrån trakten. I Spanien talrik på lämpliga platser, SAUNDERS. Allmän i Galicien under sept. och okt., NACEYRO. Skall vara allmän i Alemtejo, A. C. SMITH. Allmän under hela året på Albufera, VIDAL. Häckar i mängd i Andalusien, talrikast under vintern. N. om Gibraltar och i Murcia även talrik, IRBY, R. BREHM. Allmän i Spanien, CHAPMAN.

Vid Pirano 1880 flyttfogel, från okt. till mars temligen talrik; 1881 d. $\frac{8}{11}$, $\frac{13}{11}$ i Valle di Fasano 5 st.; en och en iakttagen i den inre hamnen d. $\frac{12}{12}$ och vid S. Bernardino d. $\frac{27}{12}$, Jahresb. Ej sällsynt på Korsika under vintern; senast iakttagen d. $\frac{24}{4}$, WHITEHEAD. I Pisa under vinter och vår, GIGLIOLI. På Sardinien mycket talrik, stannfogel, BROOKE. På Sicilien allmän under hela året, vid Messina om våren, MALHERBE. Vid Ternate d. $\frac{1}{3}$ 1861. Vid Catania under vintern, DRESSER. På Malta, SCHEMBRI, ej sällsynt i slutet av aug. och början av sept., C. A. WRIGHT. Erhållen d. $\frac{25}{5}$ 1861.

I Butrino, Albanien, d. $\frac{2}{11}$ 1871, DRESSER. Erhållen i Herzegowina, v. TSCHUSI.

Omnämnes av ARISTOTELES såsom den minsta bland simfoglarna. I Grekland under hela året, men i synnerhet om vintern mycket talrik; besöker ytterst sällan lugnt salt vatten, ej långt från stranden, v. D. MÜHLE. Unga foglar i medlet av maj; 'saknas' på Arkipelagens öar, LINDERMAYER. Vanlig i Macedonien under vintern, likaså på Joniska öarna från början av nov. till

början av april, DRUMMOND, KRÜPER. På Epirus allmän om vintern, POWYS. Allmän om vintern i Turkiet, ELWES, BUCKLEY.

I NV. Afrika allmän hela året, DRAKE. Omnämnes även av DU BOCAGE 1870. Kommer till Tanger i april, okt. till dec., är talrik i sjöarna i Bas-Dowra, hvarest under häktiden araberna leva av ägg av hvarjehanda vattenfoglar, deribland dennas, IRBY. Dununge erhållen i Senegambien, SCHLEGEL; i Gabon, Angola och Benguela. Talrik vid Accra, Guldkusten, SHELLEY, BUCKLEY. Häckar och är allmän vid Zana, Ö. Atlas, SALVIN. I N. Afrika och i S. Sahara; unga Doppingar talrika i S. Sahara, TRISTRAM. I Algeriet, BUVRY. I Constantine sågos några på små floder, TACZANOWSKI.

Om vintern vid Medelhavet, Röda havet, Moeris- och Menzalehsjöarna fåtalig, A. BREHM, 1854. Nämnes av v. HEUGLIN bland europeiska flyttfoglar, träffade mellan Hamesen och Adoa i början av nov. Vid Suez i dec., v. HEUGLIN. Vid Alexandria erhållen d. $\frac{19}{4}$ 1862, DRESSER. På Nilen om våren, enl. SHELLEY som ansåg sig hava sett den på Mareotis vid Alexandria. I Abyssinien, RÜPPEL, över 11,000 fot över havet; även vid kusten och Ö. Sennaar, v. HEUGLIN. Ngami och flere ställen, Walwich bay; häckar talrikt i trakten av Odonga, C. J. ANDERSSON. Erhållen vid Kap, talrik vid Natal, oftast parvis, DRESSER; förtär insekter, men ej fisk, är alldeles lik Englands fogel, erhållen av WAHLBERG, SCHLEGEL; i Kafferlandet, d. $\frac{12}{2}$ och $\frac{15}{3}$, Riksm. I Lydenburg-distriktet; i Transvaal ej sällsynt, BARRATT; den säges vara 'liten', erhållen d. $\frac{2}{3}$, AYRES.

På Madagaskar stannfogel, POLLEN; på sjön Zalanza, 2,000 fot över havet, Sganzen, VERREAUX; skall här vara något mindre än vår, HARTLAUB.

I Mindre Asien allmän stannfogel, KRÜPER. Häckar i Pa-

lestina vid små vattendrag, TRISTRAM. Erhållen i Galileen d. $\frac{7}{8}$ 1864, DRESSER. I Arabien, LICHTENSTEIN, 1854.

I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW, SEEBOHM. I Turkestan träffad, enligt SEVERZOW; i nov. och dec., ej talrik, även i juni, skall häcka i Yarkand, HUME, DRESSER. Sällsynt i Gilgit, erhållen i nästan full dräkt d. $\frac{1}{4}$, SCULLY; i Indien, J. FRANKLIN, mycket vanlig, BLYTH, erhållen i juni 1867, DRESSER; i Persien, BLANFORD. Häckar, ägg läggas under olika tider, i Kaschmir i medlet av maj. Övre Punjab och Doab i synnerhet i aug., sept., på andra ställen i aug. och sept., DRESSER. Erhållen vid Calcutta, COLLIN, 1865.

Troligtvis under flyttning över Kandahar i början av mars, erhållen d. $\frac{1}{3}$ och $\frac{2}{3}$ 1881, C. SWINHOE. På floden Jumna, NV. Indien, talrik, BEAVAN. På Formosa sommaren 1860, 1861, SWINHOE, DRESSER. En erhållen d. $\frac{23}{4}$ 1865 med hela bröstet svart, SWINHOE, d. $\frac{29}{8}$. I Kina, i Amoy d. $\frac{3}{8}$ 1863, d. $\frac{27}{12}$ 1858, SWINHOE, SCHLEGEL; i nov. 1866 och jan. 1867. Takow i april 1865. Hankow om hösten. Osenkeo d. $\frac{11}{5}$ 1857. På Hainan i febr. 1868, DRESSER.

Från Japan omtalad under namn av *C. philippensis*, kan ej skiljas från vår art, SEEBOHM m. fl., Jezo i sept., DRESSER.

På sjön Lino, Celebes, i maj i stora flockar, lever av fisk och krustacéer, A. B. MEYER; i sept., SCHLEGEL; på Java, HORSFIELD; erhållen i aug.; på Moluckerna och Timor under sommaren, SCHLEGEL.

Träffad i N. Australien, DRESSER.

Bor ej endast vid större vatten, utan även vid mycket små. Lätet låter som 'bi bibib'. Födan utgöres till största delen av insekter och larver, såsom av *Ephemera*, hvilka han fångar genom dykning, men stundom på så grundt vatten, att han endast

behöver sträcka ned huvudet för att nå botten. Mera sällan, utom under den kallare årstiden, förtär han små fiskar. Enligt THOMPSON förtär han *Paludina tentaculata*, *P. impura* LAM.; även små krustacéer. Utom växtdelar finner man av hans egna fjädrar i magen, dock icke i så stor mängd som hos andra arter.

Boet är 8—10 tum i diameter och 4—5 tum högt och är av enahanda beskaffenhet som samslägtingarnas, men det finnes i mindre vattendrag och dammar. Äggen 3—5, sällan flere, läggas efter vårens beskaffenhet i slutet av april eller början av maj. Då fogeln mistat sina ägg, lägger honan om, så att man funnit henne ruvande till och med i början av aug.; båda könen ruva omkring 3 veckor; betäcka äggen, då de lemna dem, hvartill tages från kanten av boet 4—5 gap fulla och läggas på äggen, hvarefter fogeln dyker. Sedan ungarna blivit utkläckta gå de genast i vattnet, kunna simma, men ej dyka, hvilket modern så småningom lär dem, så att, då de äro en vecka gamla, kunna de redan dyka. Ungarna matas av båda föräldrarna, hvilka även taga dem på sin rygg. Man har sagt, att de häcka två gånger om året.

Sina fiender kunna de gamla nog genom dykning undvika, men ägg och små ungar bortsnappas av Korpar, Kråkor, Skator, Storkar m. fl.

Om jagten på dessa foglar är icke mycket att orda. Då de äro ytterst skygga och mindre ofta träffas på öppet vatten och dyka snabbt undan skottet, är det sällan man kan träffa dem. Stundom fångas de i fiskdon. Fogeln kan anses nyttig genom förbrukande av en mängd insekter, skadliga för fisket. Hos oss är den så fåtalig, att man kan anse att han gör hvarken någon skada eller något synnerligt gagn.

- Kολυμβίς*, Kolymbis, ARISTOT., Hist. Ann. I 1, 6; VIII 5, 8. ALEX. MYND., ATHEN., IX 52.
- Urinatrix* (*Colymbis*) SCHNEID., ARIST., II 1811, p. 334. SUNDEV., Aristot. Djurart. 1869, p. 145.
- Mergus parvus fluviatilis* GESN., Av. 1555, 136.
- Petit Plongeon, Castagneux, Zoucet, *Mergus minimus fluviatilis* BELON, Oys. 1555, 177.
- Colymbus minor Belloni* ALDROV., Orn. III 1635, 78. JOHNST., Av. 1657, p. 89.
- Tertium genus urinatricum* ALDR., l. c. L. 19, C. 51.
- Colymbus tertius* JOHNST., l. c. 89.
- Colymbus s. Podiceps minor* WILL., Orn. 1676, 258 part.
- Grèbe de rivière ou Castagneux BUFF., Cast. des Philippines BUFF., Le Grèbe BUFF., Hist. Nat. XV 1787, 284.
- Colymbus fluviatilis* BRISS., Orn. VI 1760, p. 59; Ed. 1763, II 374 + *C. f. nigricans* VI 62, II 375.
- [Le Petit Grèbe *Colymbus minor* 'BRISS., VI 56' part.? (Fig. = *Pod. nigricollis*?)]
- Colymbus auritus* γ L., S.N. XII 1766, 223.
- Little Grebe PENN., Brit. Zool. II 1776, 501.
- Colymbus pyrenaicus* LAPEYROUSE, V. A. H. 1782, 125. LATH., B., IV, II 1812, 262.
- Colymbus minor* GM., L. S.N. 1788, 591. BECHST., Jagdw. I, II 1802, 468. CUV., R. A. 1847, 508. BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 120. BRAAK, Cat. Av. 1821, 190. ?DÆRING, De pelv. meth. 1824, 31. JACKS., Loud. Mag. 1830, 171. GLOG., Schles. 1833, 60. NAUM., V. D. IX 1838, 785. SCHULZ, Fn. 1845, 426. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 35. TOB., J.f.O. 1853, 216; Orn. C. 1879, 144. BUVR., J.f.O. 1857, 130. R. BLAS., Ber. XIV Vers. Orn. G. 1862, 75. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 429; Bork. 1869, 387. SACHSE, J.f.O. 1875, 428. MALM, Fn. 1877, 334. Jahresb., J.f.O. 1877, 341; 1878, 436; 1880, 96, 406; 1882, 109; 1883, Sep. 76; 1884, Sep. 52. STRECK., Orn. C. 1879, 53. NEUM., GRÜN., Orn. C. 1881, 60. LINDBL., Jägarf. Tidskr. 1883, 54.
- Podiceps minor* LATH., Ind. II 1790, 78. LATH., B., III, I 1796, 259; IV, II 1812, 477. RETZ., Fn. 1800, 154. BECHST., Tasch. II 1803, 335; Nat. V. D. III 1809, 565. MEY. u. W., Tasch. II 1810, 436. MEISN., SCHINZ, V. d. Schw. 1815, 254. TEMM., Man. Ed. 1, 1815, 471; Ed. 2 II (1820) 720; IV 1840, 452. NILSS., Orn. I, I 1818, 131; Fn. II 1858, 535.
- HORSF., Birds of Java, Trans. L. S. 1821, 193. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 147. FABER, Isis 1824, 456. J. FRANKLIN, P. Z. S. 1831, 125, L. BREHM, V. D. 1831, 964-6; Vogelf. 1855, 403 + *P. hebr.* + *P. pygm.* HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 22. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 117; Eur. Fn. I 1840, 355. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 385. GR. KEYS., BL., Wirb. 1840 n. 432. ZAW., Fn. Gal.-buk. W. 1840, 136. DE SERR., Migr. 1842, 110. DE SEL., Fn. 1842, 161. LANDB., Isis 1842, 202; N-a 1855, 88; v. HOM., Orn. Br. 1881, 137. SCHEMBRI, Cat. 1843, 114. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 209. MALH., Fn. Sic. 1843, 227-8. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 421. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 134. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, Sep. 13. SUFFR., Jahrb. Nass. 1846, 156. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1849, 205. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 49; Danm. Fugl. 1852, 403; Ed. COLL., 1876, 722. FUHLR., N-a 3 H- 1850, 27. NAC., Mem. Madr. Ac. 1850, ref. J.f.O. 1855, 304. BÖCK, Ber. 1851, 21; v. HOM., Orn. Br. 1881, 287. SCHWAB, Nat. Kurh. 1851, 75. W. v. WR., Göt. Handl. 1851, 94. THOMPS., Irel. III 1851, 190. VIDAL, Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 315. JÄCK., N-a 1852, 2 H. 122. RUHL, l. c. 3 H. 53. BALD., l. c. 87; 1855, 519. NEG., N-a 1853, 62. WALL., l. c. 90; 1854, 282; Öfv. V. A. F. 1866, 4. CALW., N-a 1853, 101. HELLM., l. c. 287. A. BREHM, J.f.O. 1854, 85. GAETKE, l. c. 325. HARTL., l. c. 304-5, 325; 1860, 10, 174; Orn. W. Afr. 1857, 249; J.f.O. 1868, 10; Vög. Madag. 1877, 368. BAILLY, Orn. Sav. IV 1854, 448. SCHWAAB, Abh. z.-b. Ges. 1854, 523. LEU, Vög. 1855, 17. LLOYD, Ant. II 1855, 201. BOLSM., N-a 1855, 317. BRAHTS, l. c. 330. VANG., J.f.O. 1855, 346. KORNH., V. Ung. 1856, 24. PÄSSL., J.f.O. 1856, 67. v. PREEN, N-a 1856, 66; J.f.O. 1859, 462. F.-BEAUM., N-a 1856, 167. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. v. HEUGL., V. NO. Afr. Sitz.-ber. Ak. Wien, 1856, 320; Ibis 1859, 348; J.f.O. 1862, 287. HINTZ, N-a 1857, 10; J.f.O. 1861, 226. v. MÜNCHH., N-a 1857, 333. C. JÄG., Jahresb. Wetter. G. 1858, 46; Z. G. 1864, 378. K.-WARTH., N-a 1858, 166. R. BREHM, l. c. 234. SALVIN, Ibis 1859, 364. TRISTR., Ibis 1860, 82, 159; 1868, 329. LINDERM., V. Gr. 1860, 169. POW., Ibis 1860, 349. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 34. GURN., Ibis 1862, 153. JEITT., Verh. z.-b. G. 1862, 277. HALL, Montreal 1862, 403. POLLEN, Enumer. d. An. 1863, 50. RÖM., Verz. 1863, 68. HINTZ, J.f.O. 1863, 431. SWINH., Ibis 1863, 433; 1865, 355, 541. SEZ., Ber. Cass. 1864, 42. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 157. ?LÖW., Öfv. V. A. F. 1864, 318. SNELL, Z. G. 1864, 321. COLLETT, Krist. 1864, 225; Vid. Selsk. Forh. 1868, 190; 1871, Sep. 10; Mag. f. Nat. 1877, 222. COLLIN, Cat. rer. nat. 1865, 11; Orn. Bidr. 1877, 28. MORE, Ibis 1865, 448. RIVA, Orn. 1865, 483. BRITT.,

Ber. Mus. Franc.-Car. 1866, 124. HINTZ, J.f.O. 1866, 155; 1867, 174; 1868, 402. LILF., Ibis 1866, 177. ALBARD., Herkl. Fn. II 1866, 227. SCHLEG., Mus. Urinat. 1867, 43. A. v. HOM., J.f.O. 1867, 49. DRAKE, Ibis 1867, 430. v. TSCHUSI, Abh. z.-b. G. 1867, 690, Sep. 4; Z. G. 1875, 461; Mitth. Orn. Ver. Wien. 1881, 29. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1868, 52. BRUH., Abh. z.-b. G. 1868, 252. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. SUNDSTR., Örebro 1869, 26. MARCHANT, Cat. 1869, 82. BORGGR., Nordd. 1869, 137. AYR., Ibis 1869, 303; 1880, 271. SNELL, Z. G. 1869, 323. DU BOUAGE, Journ. des Sc. math. Lisb. 1870, Sep. 19. GOEB., J.f.O. 1870, 182; 1871, 151. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 341. FRITSCH, V. E. 1870, 505; Wirb. 1872, 93. KOLM., Gotl. Fogl. 1871, 16. HOLL., Wirb. (1871) 86. SHELL., Ibis 1871, 316. SAUND., l. c. 402. SHELL., BUCKL., Ibis 1872, 293. HÖGM., Jemf. framst. 1873, 27. HALLER, Z. G. 1873, 377. PALM., Finl. F. 1873, 683; J.f.O. 1876, 65. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. Ak. 1874, 250. MÜHLIG, Z. G. 1874, 268. SCLAT., Ibis 1874, 420. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1875, Sep. 11, 14, 19. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 12; v. HOM., Reise 1880, 84. KRÜP., Momms. Gr. Jahresz. III 1875, 297. SEV., J.f.O. 1875, 186; Ibis 1876, 413. DANF., Br., Ibis 1875, 434. CED., Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. BARRATT, Ibis 1876, 214. KOHLM., Brutv. Veg. 1877, 36. Kronpr. RUDOLF, Br., J.f.O. 1878, 83; 1879, 129. LIEBE, l. c. 85. A. B. MEY., Ibis 1879, 145. Gr. BERLEPSCH, J.f.O. 1879, 223. GOELDL., l. c. 384. RUHMER, J.f.O. 1880, 147. BRANDT, l. c. 251. BOGD., SCHAL., l. c. 276. SCHAL., J.f.O. 1881, 292. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 131, 179. HENKE, SEEB., Ibis 1882, 232. SEEB., l. c. 369; 1883, 63. IRBY, Ibis 1883, 190. BROOKE, l. c. 349. AD. MEY., J.f.O. 1883, 398.

Colymbus philippensis BONNAT., Tabl. enc. méth. I 1790, 58, t. DRESS.

Podiceps pygmaeus BREHM, V. D. 1831, 966; Vogelf. 1855, 403.

Podiceps philippensis GRAY, Cat. Hogds. 1846, 147. BLYTH, Cat. 1849, 311. SWINH., Ibis 1860, 67; 1861, 343; 1875, 456; P. Z. S. 1671, 415. BLAK., Ibis 1863, 100. JERD., B. of Ind. II (1864) 822. BEAV., Ibis 1868, 403. OUST., Ois. de la Chine, 1877, 512.

Tachybates minor BONAP., Compt. rend. 1857, 775. WHITEHEAD, Ibis 1885, 46.

Podiceps fluviatilis DEGL., G., Orn. II 1867, 587. DRESS., B. E. pt. 77-9, 1880. SCULLY, Ibis 1881, 593. C. SWINH., Ibis 1882, 125-6.

Podiceps novae Hollandiae STEPH., Shaw, Gen. Z. XI pl. 18, t. DRESS.

Sylbeocyclus minor BONAP., List. 1838, 64. JÄCK., J.f.O. 1855, 407; N-a 1856, 249, 526.

Sylbeocyclus minor JÄCK., Abh. Nat. G. Nürnberg. 1864, 132. GIGL., Ibis 1865, 62. TACZ., J.f.O. 1870, 56.

Podiceps auritus BLAK., Ibis 1862, 1863, 100.

Smådopping CED., Jägarf. Tidskr. 1875, 158.

The Little Grebe CHAPMAN, Ibis 1884, 91.

Fam. 6. Pelikaner, *Totipalmatæ*.

Alla fyra tårna förenade med simhud.

Släktet SKARV, *Graculus* L.

Näbb trindt, näsfåran djup, näbbspets klolik, vinge spetsig, kort, stjärt kortare än kroppen, avrundad, yttersta tån längst, de övriga inåt avtagande i längd.

216. STORSKARV, *Graculus carbo* (L.).

Pl. LV, fig. 1 sommardräkt, 2 första fjäderdräkten.

Rygg- och skulderfjädrar med avrundade kanter; stjärt pennor 7 par.

1. *Hane, gammal*, 25 april, Stockholm.

Huvud ovan blåsvart med fina, hvita spolstreck och spetsar, tätast å hjessan; kind framtill hvit, baktill blåsvart med hvita, fina spetsar likasom övre delen av halsen; haka vid käken naken, för övrigt hvit. Halsens nedre

del blåsvart; framhals upptill med få hvita fjädrar; nacke blåsvart med hvita spolstreck och spetsar, tofs hoptryckt med blåsvarta, 34 m.m. långa fjädrar. Rygg och kors blåsvarta; skulderfjädrar grönbruna med bronsfärg och regelbundna blåsvarta bräm; slaksida och yttre delen av vaden med en stor vit fläck; handpennor svarta, utfan med grön skiftning; armpennor: $2 > 3 > 1$, den 1:a svartbrun, de övriga svarta; arm- och kanttäckare brun-gröna med svart bräm.

2. *Hane i sommarträkt.*

Se planchen LV, fig. 1.

3. *Gammal, i ruggning*, oktober 1877, Kalmar.

Liknar n. 4. Stjertpennor 7 par; handpennor: $2 > 3 > 1$, 1—4 gamla, brunsvarta, 6 eller 6 och 7 nya, svarta; armpennor 17; armbågspennor $4 <$ armpennorna, blandade gamla brunsvarta och nya grönsvarta. Fötter med klor svarta.

4. *Hane*, 18 december, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb hoptryckt, ovan gråsvart, undertill grått, mot spetsen grårödt, vid roten reffladt, sidorna med tvärfårar stadda i avfjällning; näbbås åt sidorna avrundad, till midten sluttande, spetsen klolik, något tillbaka böjd. Käkanter intryckta, vid midten nästan räta, åt munvinklarna snedt nedlöpande; käkroten under ögonen naken, gul. Pannvinkel bakåt riktad, nära rät. Näsfårar djupa, tilltagande framåt. Ögon små, iris grå (gul). Huvud ovan blåsvart utan tofs; ögontrakt naken; övre ögonlock svartbrunt; undre ögonlock gulbrunt utan fjädrar; ögonvrå gråbrun med små brunsvarta, ej täckande fjädrar; huvudets sidor svartbruna, baktill svarta; kind grå, i botten vit; ansigtsrand från ögonvrån till och med hakan gul, naken; haka vid käken gul, naken, bakåt gråvit med gråbruna spetsar; framhals blåsvart med utväxande fjädrar, överst brunsvart, i botten vit; kräva blåsvart; nacke och halsrygg blåsvarta. Rygg i midten blåsvart, åt sidorna svartgrön med blåsvart bräm; skulderfjädrar svartgröna med blåsvart bräm; kors och övre stjerttäckare blåsvarta. Stjert svart, avrundad; stjertpennor här 6 par. Bröst, sidor, mage och undre stjerttäckare blåsvarta; slaksida blåsvart, utanför knäleden och övre delen av vaden med få inströdda, små, hvita fjädrar. Vingar spetsiga, breda; handpennor stora 10; 1 litet < 2 , båda i utväxt, $2 = 3$, $2 - 5$ i ut- och infan mot spetsarna utskurna; armpennor 15: 1 liten i utväxt, svarta, utfan med grön skiftning; armbågspennor 5, svarta med grön glans, $1 >$ armpennorna; överarmpennor 9: 3:dje i utväxt, $4 = 5$ längst, svarta; handtäckare svarta, de små grönsvarta med bräm; kanttäckarna i utfan bruna; armtäckare ävensom de mellersta grönglänsande med svart bräm; kanttäckare svarta med blåsvart bräm; undre hand- och armtäckare brungrå, de mellersta blåsvarta; undre kanttäckare brunsvarta med blå glans; undre

överarmtäckare svarta, de mindre med svartblått bräm. Fötter svarta; skenben fjäderklädt till hälen. Tars hoptryckt med små sköldar, tarssulans minst; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor svarta, 3 något $>$ de övriga, som äro nästan lika, fårade, 3 med något vidgad, kamformig inkant; simhud svart, förenar alla tårna, när ej klospetsarna.

5. *Hona, gammal*, 5 februari, Bohuslän.

Iris 'gröngul'. Huvudets sidor framtill och haka ljusbruna med vit botten. Hals vid midten med få, spridda, hvita spetsar; nacke med endast få förlängda fjädrar; slaksida med få hvita fjädrar, för övrigt blåsvart. Tumvinge med 4 fjädrar svarta, i utfan svartgröna; handpennor stora 10: $2 > 3 > 1$, brunsvarta, utfan åt roten med hvita flammor, oregelbundna; armpennor 13, 1—3 bruna, mer eller mindre hvita, 8:de svartbrun, de övriga i utfan grönsvarta med svarta kanter; armbågspennor 4, $<$ armpennorna; överarmpennor stora, breda, svartgröna med svarta kanter; handtäckare svarta, de inre mer eller mindre hvita; armtäckare av vanlig färg, utom 1, som är rent vit; undre hand- och överarmtäckare brungrå och glänsande, de övriga brunsvarta, mot kanterna blågröna.

6. *Hona, gammal, i ruggning*, 5 december 1876, Bohuslän.

Liknar hanen n. 4. Ögonlock olivbruna, det undre bakåt olivgult; ögonvrå olivbrun med mycket små, ej täckande fjädrar; kind, mungipor och kindtrakt framtill nakna, brandgula; haka framtill naken, gul, bakåt gråbrun; halsrygg med få fina, hvita fjäderspetsar. Stjertpennor 7 par: 3, 4 och 3, 5 i utväxt, spolar svarta och svartgrå; tumvinge med 5 fjädrar; handpennor stora 10; gamla t. venster 3, 6, 7, i utväxt 8, t. höger 3, 8 i utväxt, alla övriga nya; armpennor 17; armbågspennor $5 <$ armpennorna, 1, 5 och 1, 3 gamla. Skenbenets utsida med 1—2 hvita fjädrar och spridda fina penselformiga hvita. Fötter svarta; klor gråsvarta, den tredjes kam grå.

7. *PAYKULL*, Riksm.

Övre delen av huvud, nacke och större övre delen av sidhals och halsrygg med stora, hvita, nästan täckande fjäderspetsar; å strupens övre del äro de mindre, ej täckande. Tumvinge med 4 fjädrar; handpennor mörkbruna.

8. *Årsunge*, 16 november, Vesterbotten, EGERSTRÖM.

Bakre delen av ögontrakten gråbrun; främre käktrakten och haka hvita med gråbruna, till en del täckande spetsar. Sidhals mörkbrun; halsrygg brunsvart med spridda, fina, hvita spetsar. Främre delen av ryggen och skulderfjädrarna brungröna med svartbrunt bräm och brungrå kanter, likasom armtäckarne. Bröst hvitt, sidor brunsvarta och svarta, skenben med få fina, hvita spetsar.

9. *Hona, ung*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Näbb ovan och spetsens främre yta svarta, för övrigt grått. Huvud

ovan blåsvart; pannan med sparsamma hvita, penselformiga fjädrar; undre ögonlock gula; ögonvrå gul med ett svart streck från ögat till näbbfåran med små, ej täckande svarta fjädrar; kind gul, naken; kindtrakt nedom munvinkeln något gul, bakåt ävensom hakan vit med ljusa, brungrå fjäderspetsar; örontrakt gråsvart med grå fjäderkanter, utväxande fjäderspetsar svarta. Framhals ovan svartbrun, nedtill svart med grå sidokanter; kräva med gråbruna, åt sidorna hvita, i spetsarna nötta fjädrar, inblandade med svarta, åt sidorna gråbruna fjädrar; nacke utan tofs och likasom halsryggen blåsvart. Rygg mörkt gråbrun med blåsvart bräm; skulderfjädrar brungröna, glänsande; kors och övre stjärtäckare blåsvarta, de längsta av dessa med grön skiftning, i synnerhet å utväxande nya fjädrar. Stjert lång, avrundad, svart, spolar svartgrå; stjärt pennor 7 par, nötta. Bröst med hvita fjädrar, mot spetsen gråbruna, spetsarna svarta; sidor svarta; mage framtill vit med svarta fjäderspetsar, baktill svart; undre stjärtäckare brunsvarta, de mellersta brungrå och svarta; slaksida blåsvart. Vingar avrundade, breda; tumvinge med 4 fjädrar, utfan grönsvarta, infan svartbruna med gråbruna kanter; handpennor 10: $3 = 2 > 4 = 1 > 5$, 2—4 i utfan, 1—3 i infan utskurna, svarta, spetskanter gråbruna; armpennor 17, grönsvarta, spetskanter gråbruna; armbågspennor 5 samt överarmpennor stora och av samma färg; handtäckare brunsvarta, de små i utfan grönsvarta, i infan svarta, bräm blåsvarta; armtäckare brunsvarta med dragning åt grönt, spetsar brungrå, spetskanter svaga, hvita, de mellersta grönsvarta med blåsvart bräm; kantäckare blåsvarta med täckande bräm; undre hand- och armtäckare gråbruna, de mellersta och undre kantäckare samt överarmtäckare svartbruna.

Fötter svarta; vadtäckare blåsvarta, upptill med inströdda små, hvita, penselformiga fjädrar; skenben fjäderklädt till hället. Tars hoptryckt, framtill avrundad med små sköldar, insidan med breda; tarssula kornig; tår upptill beklädda med talrika, breda, nästan platta sköldar; klor svarta, starka, krökta, 3 med 13-tandad inkant.

10. *Hona, ung, i ruggning*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Stjärt pennor 7 par, alla fälda utom 5:te, som är nött, brunsvart, de övriga svarta med violett glans, $2 > 6$, båda i utväxt, 4 utskjutande; slaksida med utväxande, täckta, hvita fjädrar; handpennor: 9:de svartbrun, de övriga svarta, i utväxt, $3 > 1 > 6$; armpennor mörkt svartviolettera, 5:te i utväxt.

11. *Ung, i ruggning*, 13 mars 1876, Bohuslän, KOLTHOFF.

Stjärt pennor 7 par, alla nya, t. venster i utväxt, $4 > 6 > 2$, t. höger i utväxt $1 > 5$; handpennor alla fälda, svarta, utom den 2:a, som är nött, svartbrun, i utväxt, $1 > 3$, lika på båda sidor; armpennor i utväxt, $1 > 3$.

12. *Ung*, Ryssland, BRANDT.

13. *Ung*, Röda havet, HEDENBORG.

14. Australien.

Ägg. Långsträckta, ovala, med spridda grova och täta, fina porer. Ljust grönbå med kalkavsättning.

1. 26 maj 1881, Grönland.

2. 1870, Norge, BARTELSSEN.

3. 28 maj 1876, Vardö, NORDVI. Ovanligt smalt, betydligt ojemn

	Nr	1 ♂	3 ♂	4 ♂	5 ♀	6 ♀	7	8 j.	9 ♀ j.	10 ♀ j.	11 ♂ j.	12 j.	13 j.	14
Längd.....	—	—	910	900	—	840	—	—	833	846	875	—	—	—
Huvudets längd + näbb	—	—	145	158	—	141	—	—	139	142	143	—	—	—
Näbb, längd till pannan	73	74	78	67	65	61	—	—	67,5	65,5	67	65	68	64
» » » munvinkeln.....	104	109	107	98	99	91	—	—	95	96	100	91	—	89
» höjd vid roten.....	27	26	27	—	32,7	—	—	23,5	—	22,5	24	21	21	20
» » minsta.....	—	15,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,5	11	11,5
Gapets bredd.....	41	38	38	35	39	31	—	—	36,5	37	38	c. 32	—	c. 28
Näbbets minsta bredd.....	—	—	—	—	14	—	—	14,6	—	—	—	—	—	—
Näbbklons bredd	7	8	7	6,5	7,6	5,3	—	6,9	6,5	7	7	5,2	6	5
Underkäkens spets, längd.....	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	16	15
Vingens längd, direkt	c. 335	341	345—9	326	320	300	345	316—22	325	325	325	330	325	316
Vingbredd.....	—	1440	1495	—	1353	—	—	1365	1375	1390	—	—	—	—
Tumvinge.....	141	144	139	133	134—7	121	124	140	130	137	128	134	127	127
Stjert, längd	165	177	165	163	160	158	170	136	170	166	174	181	165	165
Stjertspets bakom vingpetsarna	c. 160	170	160	—	150	c. 120	140	145	145	160	—	—	c. 144	—
Tars	65	70	60	63	69	58	66	65	65	70	58	58	57	57
Mellantå med klo	86	74	93	80	85	75	85	86	83	89	63+13	69+16	62+13	—
Dess klo	15	14	—	15	15	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Fjerde tåns längd	100	—	111	100	105	90	104	104	111	112	—	—	—	—

kalkavsättning, α med kalkskal, som är 0,32 m.m. tjockt och derunder; β utan kalk; något snedt.

4. 1870, Trömsö, BARTELSSEN. Kull?
5. Mecklenburg. Kalkavsättning ojemn.
6. Rügen, KEITEL. a smalt, b bukigt.
7. Sarepta, MOESCHLER. Kalkavsättning stark, ojemn.
8. a, b starkt avsmalnande. Enligt uppgift av WESTERLUND. Kull?
9. '*Graculus filamentosus*' SCHLEGEL. Sibirien, DYBOWSKY. Ovat, blått med ymnig, jemn kalkavsättning; ägget kan icke skiljas från föregående.

På Grönland temligen talrik, bortflyttar icke; dess förnämsta föda är här *Cottus scorpius*; kött och skinn användas, FABRICIUS. I N. Grönland häckar den på särskilda ställen på lodräta klippväggar, om vintern allmän i S. Grönland, der han har egna sovställen, HOLBÖLL. Är allmän vid Godhavn, WALKER. Erhållen i april 1876, SCHLEGEL.

Häckar på Island. Fångades på V. Island, OLAFSEN; är mycket allmän både på N. och Ö. kusterna, MOHR; häckar endast på Nordlandet; bär i regeln sommardräkt, då den i mars kommer till häckplatsen, FABER. På Island draga sig de, som häcka i de norra trakterna, mot hösten till öns sydliga, der åtminstone en del stannar över vintern och drager om våren åter

norr ut. Häckar på Island endast på klippor vid stränderna. Ungarna, som under sista veckan av juni lemnat boet och klipporna, komma till S. landet i början av okt. och stanna der över vintern; förtär *Cottus scorpius*, även enl. FABER.

På Färöarna under hela året, bygger i bergen, vanligtvis flere tillsammans, LANDT; lever här mest av årsgammal Gråsej, men i brist derpå av annan fisk. Bygger kolonivis i april sitt bo av tång och gräs. Är mycket skygg, H. C. MÜLLER. WINTER berättar en saga om Skarven och Ejdern, till hvilken jag får hänvisa.

I N. Norge talrik på alla öar. Häckar vid Bodö, F. och G. GODMAN. I Varangerfjorden talrik; har en hviloplats vid Mortensnäs, häckar på en klippa vid Vardö; har ägg i juni med eller utan bo, SCHRADER. Å Ostfinmarkens kust talrik, häckar på stela fogelberg; säges visa sig årligen vid Enare, dit han kom d. $\frac{21}{3}$ 1842, MALM. I Finmarken allmän stannfogel, enl. meddel. av NORDVI. Häckar kolonivis vid kusterna. De största och talrikaste kolonierna finnas i Norges nordligaste trakter; allmän söder ut till Stavanger, COLLETT. I Ostfinmarken allmän, går längs Tanaelven. En albino erhållen d. $\frac{28}{8}$ 1858, SOMMERFELT. Från Lofoten till Bergen, v. HEUGLIN, 1871; en ung hona med

	N ^o	1 a	b	c	2 a	b	3 α		β		4 a	b
							65,11		64,70			
Äggets längd		66	65,7	60,5	63,2	60					68,7	63,7
» bredd.....		39,5	38,4	40,4	39	40,7	38,20	37,90	37,88	37,84	41,3	41
» spets.....		26,5	27,3	20,1	24,2	19,3	—	—	26,82	26,86	27,4	22,7
» reducerade längd.....		1,67	1,71	1,5	1,62	1,47	—	—	1,708	1,71	1,66	1,55
» rektangel.....		2607	2523	2444	2465	2442	—	—	2451	2448	2837	2612

	N ^o	5 a	b	c	6 a	b	7	8 a	b	c	9
Äggets längd.....		63,3	61,6	60,8	65,5	64,7	67,8	67	67	65	63,2
» bredd		39,7	39,2	39,7	39,8	42,8	39,9	41	39	43	40,9
» spets		23,6	22,4	21,1	25,7	21,9	27,9	26	28	22	22,3
» reducerade längd.....		1,59	1,57	1,53	1,65	1,51	1,7	1,61	1,72	1,51	1,55
» rektangel		2513	2415	2415	2607	2769	2705	2747	2613	2795	2585

dubbel äggstock erhöles vid Vadsö, der den var allmän, i aug. 1848; mellan Bergen och Lindesnäs kort före midsommar ej fåtalig. LILLJEBORG. I Vesterålen och å Lofoten träffas ungar, som hålla sig för sig själva; kan först efter 2 år fortplanta sig, BARTH. Under höst och vår besöker han ofta de sydliga fjordarna och icke sällan, nästan årligen, sött vatten, även fjellvattnen, såsom Mjösen, Gudbrandsdalen, Valders. En albino erhållen. Träffas i Ringerige, Hadeland och Aschim; å södra delen af vestkusten sällsyntare än sin samslägting, RASCH. Vid Kristiansand d. $\frac{19}{10}$ 1747, KALM. Om våren visar han sig sällan i Kristianiatrakten, erhållen d. $\frac{10}{4}$ 1830. På Hvalöarna, 49° n. br., 40° ö. long., talrik, träffas även på sjöarna i traktens inre delar. Förtär *Gadus morhua* intill en längd av 200 m.m. och *Acantholabrax rupestris*, COLLETT.

Träffad i Lappland om våren, WALLENGREN. I Östersunds läroverks museum förvaras ett ex., för flere år sedan skjutet vid Oviken i Storsjön, och ett annat, som i april 1881 af V. SAHLIN dödades vid Handöl i Åre. Äfven i södra Frostviken förekommer den, enligt SELBERG, förirrad, OLSSON. Ifrån Dalarna omtalas den, *G. c. 'major'*, har erhållits d. $\frac{2}{10}$ 1870 från sjön Hyen nära Dalelven; och *G. c. 'medius'* erhöles d. $\frac{8}{10}$ 1861 i Rättvik samt en d. $\frac{13}{9}$ samma år vid Lima-viken, AHLN, THEORIN. V:botten, p. 1117.

Häckar ej i Stockholms skärgård, som den stundom besöker, ÖDMANN, 1792. Iakttogs vid Sandhamn under flyttning från SV. åt NO.: 2 st. d. $\frac{1}{4}$ 1884 kl. 5 f. m. vid jemn SO. bris; 4 st. i flock d. $\frac{23}{8}$ kl. 5—6 f. m. vid jemn SV. bris; erhållen en gång i medlet av maj, enl. meddel. av O. EKBOHRN. Vid Ringaby i trakten av Örebro i aug. 1862, HÖGBERG. I Södermanlands skärgård träffad flere gånger, såsom d. $\frac{11}{11}$ 1858 och d. $\frac{16}{10}$ 1870, ej

funnen häckande, SUNDSTRÖM, 2 erhållna vid Havringe, LUNDQVIST, 1864. I Östergötland sällsynt, erhållen i Jonsbergs skärgård i nov. 1855. Vid Vestervik d. $\frac{5}{2}$ 1856; före 1848 i Vettern, enl. meddel. av LUNDBORG; träffad i Bråviken i nov. 1856; skall hava blivit sedd vid Motala ströms utlopp i saltsjön i nov. 1853, LUNDBORG.

I N. Bohuslän allmän, stannfogel, CEDERSTRÖM; längs hela kusten från slutet av aug. till slutet av april, en och annan under sommaren. Då havet tillfryser, söker han sin föda i de öppna strömmarna, dit han kommer flockvis strax efter dagningen, återvänder mot aftonen till höga skär, på hvilka han tillbringar natten. Erhållen i Rörö skärgård d. $\frac{8}{2}$ och $\frac{5}{2}$ 1881; iakttagen på Gåsö d. $\frac{15}{7}$ 1872, erhållen vid Kongsbacka d. $\frac{27}{11}$ 1875, MALM. På klippor utanför Göteborg iakttagen d. $\frac{27}{11}$ 1750 av OSBECK. Vid Venern under vår och höst; vid Karlstad temligen sällsynt, enl. CEDERSTRÖM, många der erhållna, även vid vestkusten, HAMMARGREN. Erhållen i Vermland d. $\frac{22}{2}$ 1866, vid Venern d. $\frac{23}{2}$ 1867, MALM. Säges årligen förekomma nära Kinnekulle, CEDERSTRÖM. [Obs. ett tryckfel hos HAMMARGREN.]

På Karlsön såg MEVES 2 st. d. $\frac{6}{2}$ 1856; skall finnas här under vintern. Häckar, enligt KOLMODIN, icke. På Gotland under vintern sällsynt, ANDRÉE, WALLENGREN; ej funnen häckande till 1884, enl. meddel. av STENSTRÖM. Erhållen vid Kalmar slott i senare hälften av jan. 1868; säges hvarje vinter visa sig i trakten, TISELIUS. Erhållen från Hoby till Karlshamns läroverk, enl. meddel. av C. G. RÄÄF. Kom, enligt en uppgift hos NILSSON, till Hoby i Blekinge omkring d. $\frac{25}{2}$; häckar i träd på ett näs.

Häckar i skogarna vid Snogeholm bland Hägrarna, enl. meddel. av C. MÖLLER, erhållen d. $\frac{23}{6}$, $\frac{30}{6}$ 1867; vid Krageholm er-

hållen d. $\frac{1}{6}$ 1873 och $\frac{2}{3}$ 1877, dununge d. $\frac{1}{2}$ 1878; en erhållen vid Ystad. Skarvarna hava först på de senaste 20 åren slagit sig ned vid de nämnda sjöarna, der de förökat sig, oaktadt häftig förföljelse; enl. meddel. av BRUZELIUS, som anser de i Skåne häckande tillhöra *Grac. carbo medius* NILSS. Erhållen vid Sövdeborg d. $\frac{2}{3}$ 1860, vid Sege d. $\frac{2}{3}$ 1871, enl. meddel. av EURENIUS. Visar sig mycket sällan i Malmö. Dock vill jag minnas mig 1829 eller 1830 hava hört, att en stor obekant svart 'olycksfogel' kommit dit och satt sig överst på kyrktornet, bebådande krig eller pest, hvilket dock, såsom bekant, icke inträffade.

Häckade på Fyen och Lolland, TEILMANN, även förr på Se-land m. fl. ställen nära havet. Häckar i Danmark endast i träd och ofta vid sött vatten långt från havet, FABER. Kommer till Danmark omkring medlet av mars, bortflyttar i slutet av aug.; spridda uppehålla sig under vintern vid öppet vatten; små kolonier i skogar vid kusten, BENZON hos DRESSER. På en liten ö, Rysöe, i Öfjord häckade årligen några par. Häckar i Jutland och Holstein. På en liten ö, Äbelöe, i sjön Skanderborg hade en Hägerkoloni häckat under flere år. I denna slog ett par Skarvar sig ned och häckade år 1822. År 1823 funnos der över 100 par i träden. På Worsöe i viken vid Horsens häckade ett par i en liten Hägerkoloni. Skarvarna uppsöka Hägerkolonierna mer för sällskaps skull än för att begagna de bon, som Hägrarna lemnat, FABER. På samma ö fans sedan 1825 en stor koloni, ur hvilken årligen de unga foglarna nedskötos till ett antal av 150—850 st. årligen. I ett gammalt träd funnos 45 bon, och marken var på sina ställen betäckt till flere tums höjd med guano. Den $\frac{2}{7}$ 1827 slog en Skarv sig ned på högsta tornet av Kronborg, förjagade Kajorna derifrån och behöll platsen till hvilostad under 14 dagar, KJÆRBÖLLING. Vid Bognäs hade ett stort antal

slagit sig ned; år 1860 dödades 597 par; i ett träd funnos 42 bon. Två år senare kom ett mindre antal dit och byggde med Hägrar. År 1877 heter det, att kolonien i Lundgårds skog vid Kjerteminde var utrotad, och den i Vorsö för länge sedan blivit fördriven derifrån och icke finnes i trakten, COLLIN, 1877. År 1819 säger BOIE, att fogeln ännu få år dessförinnan var sällsynt vid hertigdömenas kuster, men att den vid Östersjön betydligt ökats; år 1810 iakttogs den först vid Fyen, 1812 kommo 4 par till Neudorf nära Lütjenburg, fördrevo de i höga bokar boende Råkor och Hägrar, häckade '2 gånger i maj och juli'; 1813 och följande år kommo de allt talrikare, så att man inom få år beräknade de häckande paren till 7,000. År 1815 räknade man i ett träd 50 bon och deröver. För att sätta en gräns för deras ödeläggelse tillsattes en kommission, och på somliga dagar fälades 400—500 st., men först under de påföljande åren lyckades man att fullständigt förjaga dem. ROHWEDER säger 1875, att den uppehåller sig i Schlesvig och Holstein från medlet av mars till slutet av sept., att den för övrigt är sporadisk, samt att den omkring 50 år dessförinnan först nedsatt sig här. BOIES ovan anförda yttrande synes vara noggrannare. Var 1875 utrotad med undantag av några få små familjer, som sökte sig bostad än här och än der, och var oregelbunden om sommaren, Jahresb.

Från Finland omnämnes den av GADD 1769 och WALLENIUS 1810; byggde vid havsstränder i träd; vistas i Botniska viken tills havet tillfryser, då den flyttar till 'södra svenska havskusterna'.

Om våren i skären och landets inre, NORDMANN. På Kola, v. MIDDENDORFF; Schuretskaja talrik, LILLJEBORG. Häckar talrikt vid Hvita havet, SABANEJEW, DRESSER. Muonio, 68° 35' n. br. våren 1832, W. v. WRIGHT. Vid Utsjocki stundom, i synnerhet

vid svårt väder; erhållen i Kittilä hösten 1867; under hösten 1870 och d. $\frac{2}{3}$ 1871 vid Kuusamo, nästan hvarje höst vid Uleåborg, NYLANDER. I Kuopio-trakten sällsynt under sept. och okt., W. v. WRIGHT, 1857; nästan årligen vid Vasa, vitjade Siknät, J. v. WRIGHT; erhållen d. $\frac{1}{2}$ 1868, vid Varkaum d. $\frac{1}{2}$ 1837, M. v. WRIGHT, vid Nyslott d. $\frac{1}{2}$ 1866 och d. $\frac{1}{2}$ 1870; vid Finlands sydkust i Ruokolax d. $\frac{1}{2}$ 1841, Helsingfors d. $\frac{3}{4}$ 1848, $\frac{1}{2}$ 1849, $\frac{1}{2}$ 1863, $\frac{2}{3}$ 1865. Endast den 'stora formen' har träffats, PALMÉN m. fl. Erhållen i Finland i nov. 1854, SCHLEGEL. Häckade i träd i Åbo skärgård, GADD.

Kommer till Rysslands och Sibiriens träsk, kärr och sjöar tidigt, dock icke ibland de första, från södern, der han övervintrar; är allmän till Kamtschatka, i synnerhet i fiskrika trakter. Talrikare i de fiskrika vikarna av Baikal och åtskilliga bergsjöar i Daurien, såsom Jeruna och Schakscha, samt i Kaspiska havet. Häckar kolonivis dels ibland rör och på låga holmar, dels i träd bland Hägrar; begagnar till sitt bo äfven större gåspennor; flyger med utsträckt hals och på sned linie; flyter tungt på vattnet, dyker jemt; omkommer stundom i fisknät; förtär *Salmo autumnalis*, Omul, PALLAS.

Torgföres om hösten stundom nyskjuten i S:t Petersburg, BRANDT. Erhållen vid Narva, GRAFIUS, BRANDT. Omnämnes av SCHWEDER bland Östersjöprovinsernas foglar och från Lifland och Estland, säges uppehålla sig på Östersjön, MEYER, 1815. I Kurland. Sågs sommaren 1874 och 1875 vid Sokolowsjön, ansågs häcka, GOEBEL. Några häckade förr vid Varschau, nu sällsynt. I Centralryssland på flyttning. Vid Sarpa och Volgas mynning, DRESSER. Erhållen i sept. 1869 i Umankretsen; flyttar här över, GOEBEL. Häckar i Sarepta, BALDAMUS, 1853, och på kusten av Svarta havet; är der allmän, DRESSER. I Astrakan i hundra- till

tusental, i synnerhet i pilträd, HENKE, SEEBOHM. I juli iakttagen på havet mellan Odessa och Eupatoria; vid Dnjepers mynning d. $\frac{2}{3}$ — $\frac{1}{2}$ 1868, GOEBEL. I Kaspiska och Svarta haven om vintern; skall även visa sig tillfälligtvis under sommaren, SEEBOHM.

I Amur vid Sassyk-Ala-Kul syntes de första d. $\frac{1}{2}$, vid Saissan-Nor d. $\frac{2}{3}$ talrika flockar. Vid Marka-Kul, V. Sibirien, talrik d. $\frac{1}{2}$; saknas längs Ob, O. FINSCH. Häckar och på flyttning i Turkestan. Vid Kara-Kul sedd i slutet av juli; erhållen vid Taschid-Kul i slutet av aug. i häckdräkt, SEVERZOW. Flyttade vid början av vintern till Baikal och återvände på våren, GMELIN, 1735. Häckar der; i Daurien talrik; i Darasun på flyttning, på våren 1873 i Staryi Tjurachaitui, DYBOWSKI, TACZANOWSKI. Träffad i Argun; 'hanen har mycket talrikare hvita fjädrar på huvudet än den europeiska'. I Ussuri-landet, anses skild från *G. carbo*; i synnerhet färgen något olika, TACZANOWSKI. I Aral-tianschan; varieteter beskrivas, SEVERZOW, 1875. v. SCHENCK anser den i Grönland, Sverige, Kina, Van Diemensland identisk med den från Amur och Ussuri och godkänner icke särskiljandet av *G. medius* NILSS. Då floderna i S. Sibirien om våren gå upp, visar han sig i mängd, häckar å V. Baikalstranden alltid på klippor, men ej i träd. Ungar av olika storlek d. $\frac{2}{3}$ g. st. Samlar sig i stora skaror på hösten och vandrar till fiskrika vikar, följer fiskaren och Glador samt inväntar fiskavfallet vid Omul-fångsten. Vid Övre Amur sällsynt lika som i Burejabergen, der en erhöles d. $\frac{1}{2}$ 1858 g. st., RADDE. Kamtschatka, STELLER.

År 1801 säger BECHSTEIN, att Skarven förekom ensam vid Tysklands kust och var sällsynt på tåg i mellersta Tyskland. Häckade i Ö. och V. Preussen 1846, men var icke talrik, RATHKE. Var förr okänd i Tyskland. En skara slog sig först ned vid nedre delen af Oder och har derifrån utbredt sig och bildat flere

kolonier, NAUMANN, 1850. I Ö. Preussen hade han fördrivit Hägrarna och invandrat i det inre, WIESE, 1860. Häckar i Nordtyskland kolonivis i träd. Kolonierna funnos till största delen vid kusten, men även här och der i det inre landet, och det tycktes, som om Skarvarna lemnade sina häckplatser, sedan Ålen i trakten blivit av dem utrotad; av den förr nära Oderberg i Mark befintliga kolonien hade Ålen i alla traktens sjöar blivit nästan eller alldeles utrotad; så ock i Werbellinsjön. Nämnda år funnos kolonier i Mecklenburg, på Usedom i Danziger Stadtförst, der den ännu stred med Hägrarna, samt vid Kurische Haff. Från kolonierna göra de utflygter för fiske om 10—15 tyska mil, om vintern besöka de spridda nästan alla vattendrag, BORGGREVE, 1869. Erhållen vid Danzig, BÖCK, 1851. Flyttfogel i trakten av Schwerin, häckar; en koloni fans vid kusten av insjön. Häckar vid Hohen-Wischendorff, v. PREEN, 1865-67. På Hiddensö d. 1^o 1852, en enda iaktogs, H. SCHILLING. Vid Heringsdorf på Usedom fans en koloni till 1850; fördriven härifrån drog den till Wollin; försvann der 1856 och återkom till Usedom. I Stolzenburg fans en Hägerkoloni, i hvilken 1859 flere skaror slog sig ned och häckade. Några spridda träffades i flere trakter, HOLLAND, 1871. Kolonien på Usedom i höga bokar hade i början av juni 1858 ungar i bo. Sedan år 1857 några par återvänt till Usedom, följde år 1858 hela skaran exemplet, så att kolonien i dess höga bokar blev betydlig; d. 2^o 1860 sutto ungarna omkring boen, ännu d. 1^o 1859 voro somliga icke flygga. År 1859 träffades 2 st. d. 1^o och 2^o i Vorpommern, QUISTORP. Nära Peene-mynningen sutto talrika på de pålar, som voro nedslagna i vattnet och mellan hvilka sillnät voro utspända; kl. 6 e. m. värmde de sig i solskenet. Ett ständigt krig föres mot dem, men de stå icke att utrota, FRIEDEL. I trakten av Oder och Warthe hade de slagit sig ned några

år före 1845, så att man då var betänkt på deras utrotande, SCHULZ. Då 'pingst, hänryckningens dag, var inne', iaktogs vid Kurow a. d. Oder en koloni bland Hägrarna, MÖSCHLER; 2—4 bo i träd med svag krona; omnämnas även 1880 av E. v. HOMEYER. I Gramzow 1877 sällsynt om sommaren, Jahresb. I Pommern vanlig, HORNSCHUCH, SCHILLING, 1837. Häckar stundom der och vid Elbe, PÄSSLER, 1856. Ej talrik i Mark, häckar, VANGEROW. FRITSCH omtalar den 1740; men SCHALOW anser, att han först under de första 20 åren av detta århundrade bosatte sig i Mark. Kommer plötsligt i tusental till en större sjö, häckar i en skog och stannar så länge, tills han förtärt fisken i sjön eller med våld blivit driven derifrån. Berlins museum har en fäld vid Tegel d. 2^o 1825; erhöles vid Liepe 1835; vid Neustadt Ew. slog en ofantlig koloni sig ned 1837; de bästa skyttarna av Gardes-jägarbataljonen togos till hjälp emot dessa objudna gäster. På samma sätt gick det en koloni vid byn Klein Schönebeck, der 400 unga Skarvar skötos på en dag, och en vid Oderberg, der Skarvarna hade fördrivit Hägrarna. Vid samma tid visade han sig, fastän i ringa antal, i Altmark. En överjägmästare sköt der åren 1839—47 vid Letzlingen 113 st. Från Duberow vid Königs-Wusterhaus finnes exemplar i Berlin. I trakten av Saabor hade några par slagit sig ned i en Hägerkoloni, men de hade blivit utskjutna och funnos der icke 1852, L. TOBIAS. I Neumark vid Landsberg a. d. W. fans år 1869 en koloni; andra funnos sedan 1876 i Angermünde-kretsen. Vid Tegelsjön iaktogs enkla foglar på våren 1872, SCHALOW. Visade sig i Sachsen d. 1^o 1853, stannade under 4 veckor, BALDAMUS. I Werbellin slog ett stort antal sig ned i Hägerkolonien. Då man ville utrota dem och nedsköt gamla och unga, sutto de återstående kvar i träden. På en ö vid Lubiathfliers, Reg.-bez. Frankfurt, fans 1881 en stor

koloni; vid Brandenburg iakttogs sommaren 1877 en sådan, SCHALOW, 1881. I trakten av Grossenhain fälades ett par, hane och hona, d. 2^o 1879, NEUMANN, GRÜNEWALD. Till Rhen, Neu-wied, kommo stundom 2—3 i okt., BRAHTS. Flere gånger träffad i trakten av Braunschweig. KUTTER skrev 1869 till DRESSER, att han i maj besökt en liten ö i Klossowskisjön i N. Posen med en Hägerkoloni om 6—800 par, bland hvilka Skarven slagit sig ned för 6 år sedan och ännu var mindre talrik. I Gronow, Hannover, sällsynt, träffad en gång i nov., MEJER, 1883. I Altenkirchen irrgäst; erhållen i sept. 1876; 1878 oregelbunden på flytting, Jahresb. Säges av BOLSMANN vara sällsynt i Münsterlandet. I Westerwald erhållen, en gammal hane d. 2^o 1872, SACHSE. Efter att i Schlesien endast ytterst sällan hava visat sig började den infinna sig under sista tiden före 1833 ävensom under nämnda år oftare och i små flockar, deribland flere under juni och midt på sommaren, SCHLEGEL. Häckade 1878 i Trachenberg ej talrikt, Jahresb. HOPFF träffade den i Wupperthal, FUHLROTT, 1850. Vid Kassel erhöles en några år före 1864, SEZEKORN. I Halle a. S. träffad flere gånger, E. RÉY. Erhållen vid Langensalza och Ichtershausen, HELLMANN, 1853. I Schlotheim, N. Thüringen, en, LUNGERSHAUSEN, 1853. Drar omkring i Wetterau på floderna, i synnerhet å Main under vinter och vår; erhållen d. 5^o 1846; d. 18^o iakttogs 2 st., JÄGER. I nov. 1870 skötos 3 st. nära Heidelberg, G. v. KOCK. Förekommer i Würtemberg, CALWER, 1853. En erhållen 1650 i Dutschenteich, kallas Scherben eller Seerab; 2 st. kommo dit i apr. 1860, den ena sköts d. 2^o i en ek; våren 1837 kommo 6 st. till Cadolzburg; träffad på Regnitz d. 7^o 1829 och i okt. 1862 i Ansbach; till Neuhaus kommo 3 st. den 13^o 1857; på Donau i nov. 1852. För övrigt iakttagen den 12^o 1855, 1^o, 25^o 1856, den 21^o och i

medlet av dec., JÄCKEL. I Sydtyskland iakttagen d. 24^o 1844, v. HEUGLIN.

I de högre trakterna av Schaffhausen nästan årligen, är skadlig för fiskodlingen. Skriket 'kra kra kra' liknar Kråkans, GOELDLIN. I Schweiz temligen sällsynt, träffas i synnerhet under vintern på sjöarna; erhållen i juni 1768 i Ridersee, der ett par under längre tid uppehållit sig; även erhållen under sommaren 1812, i jan. 1813 och jan. 1814, MEISNER, SCHINZ; även i Boden- och Genève-sjöarna, SCHINZ; i den sistnämnda sjön regelbunden, F.-BEAUMONT. På Bodensjön d. 13^o, JÄCKEL, 1857, ej sällsynt. På efterhösten 1867 erhållen i St Gallen. I Vorarlberg endast om vintern, är sällsynt, STÖLKER, BRUHIN, 1868.

I Oberlausitz en och en, sällan i små flockar, TOBIAS. I Böhmen fällas några hvarje år, FRITSCH. Kommer ytterst sällan under vintern till Weichsel, ZAWADSKI. Häckar talrikt i trakten av Wien, Kronpr. RUDOLF. Erhållen i Neusiedlersjön, Gr. MARSCHALL, v. PELZELN. Vid Salzburg erhöles ett par i aug. 1853 och en 1872, v. TSCHUSI. Uppehåller sig över vintern i Tyrolen, ALTHAMMER. Aperlan d. 17^o 1812, 2^o 1813, en i Platten-see d. 22^o 1816, v. PELZELN. Häckar i Ungern, BALDAMUS. Erhållen i övre Ungern, HORVATH; häckar bland Hägrar mycket talrikt vid mellersta Donau, Kronpr. RUDOLF, och å Donaumynnin-garna; erhållen i Grodek i medeltal d. 17^o, en gång d. 12^o, vid Laibach d. 13^o och d. 12^o, K. FRITSCH. Häckar på Margaretaön (Petényi), KORNHUBER, 1856. Häckar på Obedska Barra, ETTINGER. I Transsylvanien sällsynt, men stundom på de stora floderna om vintern; erhållen nära Russ på Strell i aug.; d. 24^o 1867 erhållen vid Felvincz; vid Klausenburg d. 27^o 1867 sågos 7 st.; 2 av dem erhöles, DANFORD, BROWN; talrik vid Belgrad, en stor koloni; äggen samlas och ätas i Semlin i stället för hönsägg, LÖBENSTEIN.

I Banatet i juni, TOBIAS. I Hvita moraset iaktogs en koloni bland Hägrar d. $\frac{3}{4}$. Fisket har ej avtagit på Theiss och Donau, oaktadt Pelikaner och Skarvar dagligen fiska, BALDAMUS, 1850; d. $\frac{2}{3}$ 1845 i Batiz vid Strellfloden, flyttade i N. riktning, STELLER. På Adony i april 1838 i mängd, häckar i popplar och pilar, LANDBECK.

I Oldenburg sällsynt; år 1790 nedsköts en från ett kyrktorn, NEGELEIN; år 1878 oregelbunden på flyttning; vid Hamburg 1878 under hela året, Jahresb. I slutet av maj och juni på Elbe; har häckat i Üchermünde, PÄSSLER, 1856.

På Borkum sällsynt, en gång erhållen; i Ostfriesland sällsynt, v. DROSTE, 1869. Häckar i Holland, de flesta å sjön Horst erhållna under 1859—62 emellan d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{4}$, vid Leiden d. $\frac{1}{2}$ 1838, $\frac{2}{3}$ 1856, $\frac{1}{4}$ 1857, SCHLEGEL. Häckade, enl. SCLATER, FORBES, i Horst talrikt d. $\frac{1}{4}$ 1877; bon 18 tum höga, 2—3 meter från hvarandra; hade ägg och börjat för få dagar sedan ruva. Ägg insamlas 2 gånger i veckan. På Schollewaarsön (Skarvön) vid Rotterdam fans i skogen en stor koloni, som försvann, då för några år sedan ön blivit dränerad och skogen nedhuggen, LABOUCHÈRE, DRESSER.

På Shetland talrik, ständig; erhållen d. $\frac{1}{2}$ och på Orkney d. $\frac{3}{4}$ 1861, SCHLEGEL. Häckar på Hebriderna. Är ganska fåtalig på S:t Kilda, C. DIXON, 1885. På Isle of Man m. fl. ställen, JARDINE. På Bass Rock, CUNNINGHAM.

Å Storbritanniens N. och V. kuster talrik; har förr häckat i Norfolk, MORE, 1865. På flere ställen i Irland och på klippor vid dess kuster under hela året, THOMPSON. Har i Storbritannien vidsträckt utbredning på de flesta lämpliga ställen å kusten; häckar på flere ställen mindre talrikt än förr, DRESSER. Följer

stundom om vintern floderna inåt landet, JARDINE. I Cornwall temligen sällsynt, JACKSON.

Förekommer på Belgiens kust nästan under hela året; under vår och höst tillfällig på la Meuse, flyttar flockvis; på la Moselle om vintern, DE SELYS.

Ständig å några platser på Frankrikes kust vid oceanen och regelbunden på flyttning under vår och höst på många ställen av N. kusten under slutet av mars eller i april. Häckar på klippor i Boulogne till Dieppe, på kusten av Bretagne och på klippor vid Biarritz nära Bayonne; häckar även i träd, DEGLAND, GERBE. I Eure & Loire flere gånger skjuten, MARCHAND. I Seine-inférieure 'större än den vanliga, längd 35 tum', HARDY. Träffad i trakten av Lyon, O.-GALLIARD, 1855. I Savoyen visa sig under slutet av okt. till jan. unga foglar i små flockar, sällan uppgående till 8—15 st., såsom d. $\frac{2}{3}$ 1853, BAILLY. I Côte-d'Or erhöles en vid Dijon i jan. 1861 och en å Auxonne i slutet av febr. 1869, MARCHANT. I Provence om vintern, även i maj i full skrud, J. W. V. MÜLLER, 1856.

Vid Santander ej sällsynt i maj och nov., IRBY. Vanlig stannfogel vid Galiciens kust, BOLLE. Funnen på flere ställen i Portugal, A. C. SMITH. Visar sig en och annan vinter på Albufera, VIDAL. I S. Spanien allmän vid kusterna och floderna om vintern, SAUNDERS.

Vid Pirano flyttfogel, under vintern sällsynt, erhållen 1876, Jahresb. På Sardinien vanlig stannfogel, fiskar Ål om dagarna. Samlar sig och tillbringar nätterna på klippor, SALVADORI, 1865; är i den fiskrika hamnen Conde talrikast; tredje tån är, enligt CETTE, icke kamformig för att bättre 'kunna fasthålla en fångad fisk'; hvari nämnde författare utan tvivel har rätt, synnerligast som fogeln aldrig tar fisken med fötterna. Är på Sardinien myc-

ket allmän; en morgon i mars flög en flock av 43 st. liksom Gäss från havet till ett kärr, BROOKE. På Sicilien allmän å Lentini, häckar i träd; på flyttning endast tillfällig i trakten av Messina, MALHERBE, 1843. Häckar i trakten av Cagliari, iakttogs av Lord LILFORD; erhållen der, SCHALOW. På Malta ej mycket talrik, SCHEMBRI; ej sällsynt, men gör ej regelbundna besök. Kommer mest om vintern, synes dock även under vår, sommar och höst, C. A. WRIGHT.

I Greklands större sjöar, är på havet talrik under hela året. Häckar på klippor vid havskusten och i kärr vid Thermopyle. Om vintern talrikare, v. D. MÜHLE. Säges komma vid denna årstid från Azowska sjön och Svarta havet; häckar kolonivis redan i jan. på klippor, LINDERMAYER. Vid Petala, på Greklands kust, såg SPERLING morgonen d. $\frac{6}{12}$ en flock om 2,000 st. flyga SO. över sitt huvud åt Greklands kust. I Macedonien vanlig under vintern; på Korfu och Kreta ständig, DRUMMOND, KRÜPER. Stannfogel å Cykladerna, ERHARD. Vid kusten av Epirus under vintern ej sällsynt, POWYS.

En och annan visar sig i det inre av Bulgarien vid små floder. Vid Donau talrikare. Mycket talrik i Bosporen och Marmorasjön, der den häckar; talrik på Krim och Vardarfloden, ELWES, BUCKLEY.

En syntes vid Kap Spartel, NV. Afrika, DRAKE. I Senegambien, LICHTENSTEIN. I Algeriet under hela året, LABOUYSSE, 1853. Iakttagen uti Fezzaratrakten i medlet av april; drar norr ut i stora skaror, BUVRY. Åtskilliga träffade på sjön El-Baheira, SALVIN.

Talrik i Egypten under vintern, ej senare än i mars. Ej iakttagen i Nubien, SHELLEY. Kommer till Egypten i tusental och träffas både i sjöarna i lägre Egypten och i Sudan, A. BREHM.

Mot slutet av febr. samla de sig i stora skaror, men antalet minskas dag efter dag. Från de sydligare trakterna infinna sig flyttfoglar, som endast hvila under kort tid; i mars äro alla i fullt tåg, och de, som då ej flytta, kvarstanna här under hela sommaren. Till Menzaleh kommer han i slutet av sept., A. BREHM. I Delta och övre Egypten under vinter och vår talrik, v. HEUGLIN, 1856. Ej sällsynt under vintern vid Suezviken, HEUGLIN. Sedd på Nilen d. $\frac{7}{12}$ och $\frac{10}{12}$, VIERTHALER, 1855. Talrik på Nilen, tros häcka(?) i Egypten. Hvilar i mängd på klipporna vid floden, TAYLOR, 1859. Är allmän nära Tor och långsät kusten av Röda havet. Sågs? i en större regndam d. $\frac{2}{12}$ 1850, A. BREHM. Från Thebe norrut talrik, 'häckar vid Manflood', ADAMS, 1864. ?Nära Bendergam, Somali, sågs i slutet av nov. en flock, HEUGLIN. Träffad i Wampokomolandet, Zanzibar, i maj 1879, G. A. FISCHER. En erhållen i Transvaal, BARRATT. I Damara, ANDERSSON. Sedd i Simons bay i häckdrägt, LAYARD. I Walwich bay ej sällsynt, DRESSER. Om LAYARDS fogel anmärker NEWTON 1868, att det är en annan art.

Vid Tiflis erhållen under sträng vinter, RADDE. I Kaspiska havet, YARRELL. I Kaukasus, BOGDANOW, SCHALOW. I Persien, de FILIPPI, enligt St. JOHN, på Makran-kusten talrik, BLANFORD. I Sindh talrik, HUME. Häckar i Burmah, Oates, DRESSER. På Cypern, A. MÜLLER. I Arabien, LICHTENSTEIN. Talrik vid kusten av Palestina, TRISTRAM. Talrik i Himalaya, men fåtalig i de flesta delar av Indien; saknas i Bengalen, BLYTH. I Gilgit såg BIDDULPH flere gånger en Skarv, som han ansåg tillhöra denna art. Den $\frac{12}{12}$ en flock om 5 st.; är här temligen allmän längs åt de stora floderna; om sommaren från första veckan i mars till medlet av sept., men aldrig om vintern, SCULLY. Allmän på Null, Kattiavar, V. Indien, J. H. LLOYD. Erhållen i Argendabfloden år 1881 d.

$\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{3}$, C. SWINHÖE. I N. Indien talrikare än i södra, i synnerhet i det vattenrika Bengalen och vid Himalayas floder, vanligen parvis, ensamma eller 4—5 tillsammans, JERDON. Erhållen på Ganges, SCHLEGEL. Den $\frac{29}{3}$ 1877 i V. staterna av Malayhalvön, KELHAM. I Mongoliet, PRZEWALSKY, talrik i mars; i Hoangho-dalen i april, vid Koko-nor de första d. $\frac{1}{2}$, få häcka, senare talrik. Mycket tam i Mongoliet och Ussurittrakten, der de ej ofredas. I Kina användes den till fiske; ägg utkläcktes av Höns, OUSTALET, DRESSER m. fl. Vid Talien bay, N. Kina, sågs en emellan d. $\frac{21}{6}$ och $\frac{25}{7}$ 1860. Allmän på klipporna vid Chefoos kust, häckar; unga foglar d. $\frac{29}{9}$, iris blågrön. I Amoy under jan. och febr., d. $\frac{10}{12}$ 1866 och d. $\frac{28}{11}$ 1867. Ofta sedd i inre vattendrag emellan Takoo och Peking. Allmän om vintern, samlas om våren flockvis och bortflyttar, R. SWINHÖE. Enligt ett brev från Amoy övervintrar han vid kusten, liknar den från Japan med undantag derav, att kinderna icke äro hvita, utan av jemn bronsfärg likasom hela huvudet och nacken, som är tätt prydd med hvita, trådlika fjädrar. Är under vintern icke sällsynt på Formosa och å S. Kinas klippor. Tidigt om våren samla de sig i flockar och flytta. De tama hava fjäderklädnaden varierande likasom de flesta husfoglar. I södern endast om vintern. Vid V. Hainan sedd i stor mängd på flyttning. Erhållen i full dräkt i Siam, SWINHÖE.

Erhållen på Sumatra, SCHLEGEL. På Japan, BLYTH. Kunde ej skiljas från den europeiska; i Jeddoviken, CASSIN. Japans fogel är lika med Europas, SCHLEGEL. I N. Japan, BLAKISTON, SWINHÖE. Erhållen i Hakodadi, SWINHÖE. Näbb är mörkbrunt, öga mörkgrönt, fötter svarta. Vid Hakodadi d. $\frac{1}{1}$ 1864, WHITELY. Häckar i stort antal i trän i Babasaka, i det inre av Tokio; de flyga i ofantliga V-formiga linier, 3—400 meter långa. Även i

Yamoto vid bergströmmar. Allmän på kusten av Yeddo. En mycket stor erhöles vid Larushima, Perryön, Tokioviken, med bröst och mage rent hvita. Finnes även i Yokohama, BLAKISTON, PRYER, 1878.

Amerikas fogel anses lika med Europas, BAIRD m. fl. I Hudsonviken till Georgia, DRESSER. Häckar vid S:t Lawrenceviken, BRYANT. I stort antal på klippor i Labrador och Newfoundland; på Anticosti; även på Percé rock, VERRILL, 1862. Går om vintern söderut till New-York, AUDUBON, och till de mellersta Förenta Staterna, COUES; är talrik öster ut från Massachusetts. I Canada, häckar å arktiska kusten, Hudson bay, går om vintern till Alleghani, ALLEN. I Franklin county en sedd under vintern, COX, 1869. Går söderut till New-Yersey under vintern, LAWRENCE. Kom till Missouri d. $\frac{1}{4}$ 1820; iaktogs i Pittsburg d. $\frac{5}{2}$ 1818, E. JAMES.

I Australien; i Tasmania häckar den även inne i landet. I Nya Zeeland talrik; SCHLEGEL och FINSCH anse den identisk med vår. Tavia, Tenasserim, BLYTH. Nya Zeeland talrik, då FINSCH vistades der, d. $\frac{23}{3}$ — $\frac{12}{12}$ 1881.

Storskarvarna äro sinsemellan sällskapliga, men hugga ofta mot andra simfoglar. Söka vid storm lä på klippavsatser. Då vingpennorna fällas efter hand, kan fogeln även under ruggningen flyga. Flyger med hastiga vingslag. Simmar under vattnet 60—80 steg; säges kunna dyka till ett djup av 100 fot. Dyker med fötterna. Vid simning flyter han än högt, så att stjerten är över vattnet, än lågt, så att vattnet spolar över ryggen. Halsen hålles lodrätt och näbbet snedt uppåt riktadt. Dyker antingen från vattenytan, då han simmar, eller genom att göra ett starkt hopp över vattnet. Söker föda i dagningen och mot aftonen, hvilar under mellantiden på stranden; i solsken sitter han och solar

sig med utbredda vingar. Då han hvilar på skären, står han ofta med utbredda vingar, även under hård vinter. W. v. WRIGHT ansåg, att detta icke skedde för att torka fjädrarna, emedan Storskarvens fjädrar ej bliva mer våta än andra simfoglars och emedan ej alla individerna göra det, men väl och ofta sedan de ganska länge stått på det torra. A. v. HOMER, som såg den i en zoologisk trädgård, säger deremot, att, då fogeln dykt mycket, bliva fjädrarna genomvåta, och att han då skyndar till land och torkar sig i solen med utbredda vingar.

Lätet 'krau' är starkt och liknar Korpens.

Dess föda utgöres huvudsakligen av fisk av olika arter, efter hvad den omgivande trakten har att erbjuda. På Island helst *Cottus scorpius*; då den bor vid sött vatten även *Cyprinus*. Har, enl. FABER, ofta en fjerdedels timmas arbete med en *Cottus*, innan han kan svälja den. Sätter, enl. KOLTHOFF, ej värde på Sill, utan förtär mest Torsk, i synnerhet *Gadus pollachius*. Oakadt han dyker mycket väl, får han stundom arbeta strängt för födan. Han förföljde en gång en stor Karp så länge, tills båda blevo alldeles uttröttade, såsom A. v. HOMER omtalar. Någon gång säges han även taga Andungar.

Till häckplats väljer han antingen klippor vid kusten eller höga träd nära kusten eller inne i landet och der oftast bland Hägrar. I början strida de med Hägrarna om deras bon, men sedan lära de sig att fördraga hvarandra i sin närhet. 'De strida icke mer för sin tillvaro', såsom man så ofta förmodadt, och funno sig å ömse sidor bättre utan strid, såsom E. v. HOMER säger. Ej långt från vestra ändan av Frische Haff ligger en by, Bodenwinkel, med en Häger- och Skarvkoloni. År 1874 hade Skarvarna lemnat sin gamla häckplats och slagit sig ned 2 kilometer vester derom, och Hägrarna hade frivilligt följt dem

jemte deras vanliga följeslagare Gladorna. — Orsaken till förflyttningen är ej utredd. Dock torde de på sina ställen få för trångt och brist på föda; ofta förjagas de av människan. Häckar, enligt FABER, året efter sedan de blivit utkläckta. Lever i monogami; båda makarna hjälpas åt att bygga bo och ruva, och de föra föda åt ungarna, tills dessa blivit flygga. Boet är omkring 3 fot i diameter av ek-, björk- eller grankvistar med bädd i ekar av gräsrötter, mossar, men vid havskusterna av tång m. m. Ruvningen varar, enligt FABER, 24—28 dagar. Ungen utkläckes blind och naken, efter 4—5 dygn erhåller han gråbrunt dun med grå spetsar; näbbet och den nakna delen av ansigtet äro köttfärgade. Dunderäkten varar, enligt FABER, 35 dagar. MAX SCHMIDT har angående Skarvens fortplantning meddelat följande. Sedan 1859 (—70) fanns ett par i zoologiska trädgården i Frankfurt a. M., hvilket med uteslutande fiskföda triffades förträffligt. I medlet av maj 1867 började de samla riskvistar och fjädrar i en oredig hög vid stranden, men snart flyttade de den till ett annat ställe. Emellertid parades de den 26 maj. Ris lades till dem, och redan följande morgon hade de byggt boet 3 tum högt och 15 tum i diameter. Honan stälde sig midt i boet med egna åtbörder, lade huvudet starkt tillbaka med näbbet uppåt riktadt, höll stjärten rakt uppåt och flaxade med vingarna; lemnade boet blott för få ögonblick, då foglarna erhöilo mat. Den 2 juni påbyggdes boet ytterligare och hanen stälde sig i boet, hållande utkik åt alla håll; d. 4 fortsattes byggandet, hvarvid hanen förde ris till honan, som inflätade det; den 9 fanns vid boet ett ägg, men som det var sprucket, togs det bort, — skrovligt och något blodigt, såsom ofta första ägget; d. 11 låg ett ägg i boet. Hona och hane omvexlade nu med ruvning, d. 13 åter ett ägg, mera slätt och något mörkare. Foglarna gapade och hväste mot andra foglar, som

närmade sig. Båda ruvade, men honan mest. Honan fick emellertid av någon tillfällighet vingen bruten. Hanen ruvade flitigt; d. 9 juli var det sista ägget utkläckt och en Andunge blev resultatet; följande dag var den försvunnen, troligen slukad av Skarven. Det andra ägget var väl ruvad, men ungen i ägget tidigt död. Foglarna brydde sig nu ej mera om boet. Benbrottet läktes, men en falsk ledgång bildades. År 1869 byggde de åter bo. Den 1, 3 och 4 maj fingo de åter ägg. Ruvning började efter 1:a ägget. Den 29, 30 maj och 1 juni utkläcktes ungarna. Kläckningstiden räckte således 28 dygn. De matades i näbbet $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ timma efter sedan föräldrarna ätit. Dessa erhöilo hackad fisk och hästkött, hvilket föräldrarna nu, men ej förut, förtärde. Den 3 juni var den ena ungen försvunnen, man vet ej hvart. Den $\frac{2}{3}$: utstående ögon, hals lång, hakpåse stor, kroppen med svarta fjäderspetsar utan dun. Då de voro hungriga, sträckte de upp huvudet, som annars låg på boets botten, gapade och pepo. Den äldre ungen var svart, den yngre grå; d. 1st dog den minste. Den större utvecklade sig hastigt, och mot slutet av månaden stod han ofta på boets kant. Han var nu nästan lika stor som de gamla, men saknade deras metallglans, var brunaktig, undertill hvitaktig, sidor ljusbruna, handpennor halvvuxna.

I ett stort träd träffas ända till 40—50 bon; båda makarna bygga boet och ruva äggen, som läggas, enl. BENZON, DRESSER, i slutet av april eller i maj.

Fogeln är allmänt ansedd som skadlig för fisket, i synnerhet der den bor i större kolonier vid inre vattendrag.

Köttet hava de aldra flesta ansett såsom obrukbart. Är afskyvärdt, enl. DEGLAND. Anses av araberna för en utmärkt läckerhet. De äro mycket feta, något som av dem värderas, BREHM. Och i sjelva verket är köttet, åtminstone av yngre foglar och vid

ordentlig tillagning, ganska utmärkt och liknande köttet av ung Tjäder. OLAFSEN sade, att köttet, om fogeln fladdes, smakade som Kalkon.

I tamt tillstånd är fogeln ganska märklig. I Kina har man, såsom vi sett, redan i urminnes tider hållit den tam till fiske. Även i England har fogeln i Karl I:s tid begagnats till fiske: man satte en ring om halsen, hvilken, sedan han tagit så mycket fisk, som man önskade, borttogs och fogeln fick fiska för egen räkning. Uppfödd som unge blir han mycket tam, är läraktig och visar sig vara mycket 'intelligent'. I början får man öppna fogelns gap och insticka maten i svalget, men han lär sig snart äta fisk och kött, men aldrig salt föda. Senare flög en sådan bort och skaffade sig sjelv föda, hvarefter han återkom. Han får i tredje året full dräkt. Under första året är iris brun, derefter ljus blågrön, efter andra året smaragdgrön.

Mot andra foglar äro de såsom tama fördragsamma; men till och med Svanor visa dem tydlig respekt och undvika gerna deras närhet, och då de dyka, skynda de andra foglarna gerna mot land. Han underhålles i många zoologiska trädgårdar och ådrager sig välförtjent uppmärksamhet.

Om dess begagnande vid fiske finnes uti katalogen över Ningpo-samlingen vid fiskexpositionen i Berlin en beskrivning, som förtjenar att meddelas. Många sätt äro använda i Ningpo att fånga alla slags fisk i floder, sjöar och kanaler, men intet av dem är märkvärdigare än Skarvfisket, hvilket utövas över allt omkring Ningpo. Foglarna äro förträffliga på vissa platser, der de utkläckas och inövas; ibland dessa må vi nämna Ttenham och Shaohsing. Den berömdaste platsen är likväl en liten stad, Tanghsichên, 50 li, om 2,000 fot, nordvest om Hangchow. Folket

här anses äga en hemlighet i yrket, hvarav de hava särskild nytta. Skarvens namn är Lut zu, men kallas vanligen Yu ying, Fiskhök, eller Yü ya, Fiskkråka. Honorna lägga årligen 3—9 ägg, i den 1:a och 8:de månaden. Äggets färg är grön, men det är belagdt med hvit kalk och stort som ett Andägg. Den hvita insidan är obetydligt grön. Äggen ätas aldrig, emedan de hava en skarp lukt. Endast äggen i första kullen utruvas. Nära början av den andra månaden överlemnas de åt en Höna att ruvas, ty Skarvhonan är en oförsigtig moder. Ungen bryter sitt skal efter en månads ruvning. Som nyfödda kunna de icke stå på fötterna och äro mycket ömtåliga för kyla. De tagas därför bort från Hönan, läggas i korgar, fyllda med bomull, och hållas på ett varmt ställe. Andra kullen ägg användes icke; vädret är då för kallt; de givas åt barn eller tiggare. De unga foglarna uppfödas först med en blandning i lika delar av böngröt och rått fint hackadt kött av Ål. Om Ål icke kan anskaffas, användes i stället köttet av Hei yii, *Ophiocephalus niger*, i form av små bollar. I slutet av månaden 'täckes' dunet av de större fjädrarna, och en större mängd fiskkött gives dem, under det att böngröten minskas. Efter andra månaden hava de unga foglarna blivit dubbelt så stora och äro då färdiga att torgföras. En hane kostar 1 eller 2 dollars och en hona hälften så mycket. Foglarna födas nu med ung fisk, som kastas åt dem. När de äro fullvuxna, knytes ett snöre om ena benet, den andra ändan fästes vid kanten av en damm eller kanal. De kunna då gå i vattnet. Uppfödaren hvisslar på ett särskildt sätt och använder ett bamburör att påskynda dem. Den småfisk, som kastas till dem, sluka de glupskt. De återkallas nu med ett olika hvisslingsljud och nödgas lyda förmedelst snöret. Då de nå stranden, gives dem mera fisk. Dagligen under en månad upprepas samma övning. Ytterligare fyra eller fem veckor

åtgå till att öva foglarna från en båt, och vid slutet av denna tid begagnas icke snöret. Då en gammal välövad Skarv finnes att följa en ung, inskränkes övningstiden till hälften. Foglar, som icke blivit inövade efter allt detta besvär, anses för dumma och otjenliga till fiske. När övningen är fullbordad, födas Skarvarna sparsamt hvarje morgon med fisk. En liten ring av hampa knytes omkring deras hals, så att de icke kunna svälja stor fisk. Skarvar tagas ombord på den lilla ekstocken, som kallas 'Skarvbåt'. De äro nu så läraktiga som hundar och sitta på en större pinne vid sidan av båten, tills de skickas i vattnet genom hvissling av sin herre. De dyka efter fisk, som de säkert hålla i sitt krokiga näbb, och föra den till båten. När en fisk är för stor för en fogel, förena tre eller flere foglar sina krafter och bära den gemensamt. Ibland tecknar fiskaren till dem att dyka genom att slå vattnet med ett långt bamburör. Om någon Skarv visar sig vara olydig, bindas hans fötter tillsammans med ett kort snöre, som bildar en ögla, med hvilken även en motvillig fogel kan på några ögonblick tagas ombord med en krok, fästad på ett långt bamburör. Efter att hava fiskat 2 eller 3 timmar får fogeln komma ombord för att hvila. Vid dagens slut avtages hampringen, och de tillåtas att fiska för egen räkning eller få de föda av sin herres hand. Fiskaren lyfter dervid foglarnas överkåk och släpper in i deras gap småfisk och en boll av böndeg, så stor som en knytnäve; nedsväljandet underhjelper han genom att med den andra handen stryka på fogelns hals, och fogeln synes tycka om denna föda, emedan han snart vill hava mer. Om natten föras foglarna hem och instängas. En Skarv håller ut under fem år, sedan förlorar han sina fjädrar och dör snart derefter. Honorna äro svagare än hanarne och fånga endast småfisk, hvarför de äro mindre värda. Riktigt goda foglar uppnå ett värde av 10 floriner paret, en väl

inövad hane är värd 6 eller 7 dollars. Honorna lägga ägg vid ett års ålder.

Såsom tillägg till hvad jag nämnt angående folkets åsigt om fogeln, då han visar sig på ställen, der han är obekant, bör jag påpeka en uppsats från år 1879 av C. BOLLE. 'Ålen överlever Skarven, som i forntiden sammansmälte med Harpyian. I början av medeltiden blev i Irland den helige PATRIK, som från Smaragdöarna fördrev de onda andarna och skadliga djuren, under 40 dagar på Lough Dery svårt pinad av legioner svarta foglar. Alltid voro de för folket diaboliska, ej sällan, då de visade sig, även varelser, som bådade olycka. Såsom förkunnande krig och annan ofärd visade den sig även uti WILLIBALD ALEXIS' skildringar av naturen och sederna i Mark. »Die Seeraben, Skarvarna, kommo från Nordländerna, voro stora som Storkar och starka som Örnar och värjde sig mot jägaren, även om de blevo anskjutna. Der de bo, dö träden av deras träck, och de utfiska sjöarna. Haren och de unga Rådjuren voro icke säkra för dem.» — »Det är en stor olycka för djuren i skogen, att stormfoglarna kommo från Island», sade HANS JÜRGEN.'

Ibland Skarvens fjädrar har man funnit:

Docophorus bassanæ DENNY och *Lipeurus toxoceros* NITZSCH.

I inelvorna leva:

Ascaris spiculigera RUD., i matstrupen och ventrikeln; *Hystriehis pillosus* RUD., i matstrupen; *Tricosoma carbonis* RUD.; *Echinorhynchus hystrix* BREMS.; *E. striatus* GOEZE; *Distomum echinatum* ZED., alla i tarmkanalen; *Holostomum platycephalum* DUJ., i bursa Fabricii; *Hemistomum trilobum* RUD. och *Tænia scolecina* RUD., båda i tarmkanalen.

כַּרְבִּי Schalak Mos., III, 11, 17 (15, 16); V, 14, 17 ex p. Cf. KEIL, Comm. II 1870, 88.

Πάντα χάραχα Sept. interpr. III, Ed. JÄGER, Didot. 1882, 11, 16.

'Alle raben' LUTH., Bibl. 1731.

Mergulus Vulgata, Par. 1785. BOCHH., Hieroz. II L. 2, C. 21.

Mergus MICHAËLI, Bibl., 1720.

Seerabe LEWYS., Z. d. Talmuds 1858, 174. Tar enl. Talmud fiskar ur havet, är en Vattenkorp.

Pelecanus basanus GESEN., Lex. 1828, 847. ÖDM., Saml. III 1788, 58. TRISTR., N. Hist. of the Bibl. 1868, 252 (nec L.).

Korp C. XII:s Bib.; Sv. Bib.-Sällsk. Bib. 1855; Bibelkomm. 1878. — Torde med ledning av Talmud och de 70 uttolkare rätteligen böra översättas med Skarv.

[כַּרְבִּי] Kaath är omnämnd på flere ställen i gamla testamentet, ibland andra även bland de orena foglarna. De flesta tolkarna hava ansett, att den hör hit; så ock ÖDMANN 1788. BOCHART, Hieroz. II 292, ansåg, att detta namn tillhörde Pelikan och Häger, i synnerhet *Ard. stellaris*. ÖDMANN säger, III 50, att sistnämnde författare ansåg den för Skedgås, men i nämnda arbete har jag icke funnit detta. Även i Talmud omtalas den, och LEWYSON säger, att den är *Corvus aquaticus* Seekrähe, LEWYS., Zool. 1858, 175, hvilket dock icke synes vara alldeles säkert.]

Κορώνη ἐνάλιος HOM., Od. V 67, XIV 308, 418. HOMEROS omtalar, att Skarvar bodde jemte flere andra foglar nära Kalypsos grotta. Den hade större tunga, var havsfogel och drev sitt yrke, d. v. s. fiskade, på havet. Att med *Κορώνη* icke menas 'Kråka' är tydligt, och man kan anse fogeln för Skarv, fastän tungan säges vara stor. Uti DIDOTS sista ed., 1881, översattes *τανύγλωσσοί τε κορώναι* HOM., Od. V. 66, med *latas-lingues habentes cornices*. Krähen, Seekrähen FRIEDR., Real. II. u. Od. 1851 & ed. 2, 1876, 275.

När Zeus med blixten splittrat Odysseus' farkost, störtade hans folk i havet, och såsom Skarvar doko de upp och ned. Icke heller på detta ställe kan någon tvekan uppstå om fogelarten. HOM., Od. XII 418; XIV 308. På dessa ställen tillägges '*marinæ*' till *cornices*, hvarigenom översättaren tydligen velat säga detsamma som 'Havskråka, Ålkråka' eller Skarv. HOM., Od. XV 478. BUCHH., Real. I, II 1873, 111. GROSHANS, Prodr. II 23, BOTH, VOSS, PASCHKE, NETOLICKA. KOERNER, Hom. Thierw. 1880, 67. Skarv v. supr. p. 828.

[Nec *Κόραξ* ARISTOPH., Sph. 43, 47, Orn. 861, Thesm. 868.]

Κόραξ (part.) ARISTOT., VIII 5, 8. GLOGER, De avibus ab ARIST. comm. 1830, 34, *Corvus aquaticus* SUNDEV., Arist. 1862, 147, *Graculus carbo*.

- Till simfoglarna, Steganopodes, hör den så kallade *Κόραξ*; till storleken liknar den Storken, men benen äro kortare, han har simfötter och kan simma, är av svart färg; han sätter sig i träd, i hvilka han ensam bland simfoglarna även häckar. ARISTOT., VIII 3, 8. Wasserrabe AUB., WIMM., ARIST. Thierk. 1868, VIII 3, 48.
- Corvus* GAZA, ARIST. Tom. IV 1580, p. 279, ej här *C. aquaticus*, såsom SCHNEIDER, ed. Didot, säger.
- Phalacrocorax* PLIN., Nat. hist. X 48, 68. På Baleariska öarna och Alperna.
- Corvus aquaticus* PLIN., XI 47 Corbeau aquatique DE GRANDSAGNE, PLIN. 1830, p. 99. ALDR., Orn. XIX p. 3, pag. 79, 81, Scharb.
- [Vix *Mergus* PLIN.; v. supr. 758, -9, 831-2, 835. Plongeon PLIN., trad. p. DE GRANDSAGNE, Ed. PANCK. Par. 1830, Tom. VII 273, 303, VIII p. 153; XII p. 99, XVIII p. 75.]
- Κορώναι θαλάσσιοι* ARRIAN., Per. P. Eux. 32.
- Coturnices marinae* C. MÜLL., l. c. Ed. Did. 1882, 398, 16.
- Κόραξ* BARNAB., Epist. X, Patr. apost. opera, ed. DRESSSEL 1857 p. 20, *Corvus*.
- '*Corvus aquæ* AVICENNA', ALDR., l. c. *Macha*.
- Morfex*: avis est aquatica, quæ *Scolucherez* vocatur; nigra est, rostrum habet 'serratile', forte, unguis fortes, mergetur sub aqua, capit pisces magnos, præcipue anguillas, gregatim nidificat in arboribus juxta aquas . . . Stercus hujus avis siccatur arbores, in quorum ramis cadit, ALBERT. MAGN., 1495, 238; ref. JOHNST., Av. 1657, 97. GESN., Av. 1555, 131. ALDR., Orn. III 1635, p. 84. BELL., Av. 32, 161. Har mycket snabb flygt, hvadan han ur bröstet utspyr överflödigt föda, som tynger honom, derav LUCARINI lemma: *Tute volat exonerata*, PINICELLO 1681, 312.
- Catarracta anser* = *Cormoran* BELON, L'hist. des Oyseaux 1555, 156.
- Cormorant*, *Coroni thalassios* en Grec, *Corvus aquaticus* BELON, Oys. L. III c. 7, Paris 1555, 161-2.
- Phalacrocorax* GESN., l. c. 1555, 336, 657. HORSTIUS, GESN. red. II 1669, 23. ALDR., l. c. p. 81. ? + *Graculus palmipes* ARISTOT., s. *Corvus aqu. minor* JOHNST., Av. 1577, 95. BRISS., Av. VI 1760, p. 511 t. 45; ed. 1763, II 495.
- Carbo aquaticus* GESN., Av. 1555, 131 + *Scheledracus*, HORST., GESN. red. 1669, 109. L., S.N. VI 1746, 23.
- Corvus aquaticus* GESN., l. c. 1555, 336. ALDR., Orn. l. c. p. 79. JOHNST., Av. 1657, p. 95, t. 47. RAY, Syn. 1713, 122. WILL., Orn. 1676, 248. MARS., Danub. 16, t. 39. SIBBALD, Scot. ill. II 1684, 20. LOCHNER, Mus. Bresl. 1716, 29. ALBIN, Ois. II 1750, 59, 70, Tab. 81. SALERNE, Orn. 1777, 371.
- Mergus marinus*, *Cormorant* BELON, Observ. ed. CLUS. 1589, 30.
- Corvus marinus* + *C. aquaticus* + *Cornix anguillarum* sägas vara försedda med *rostra dentata*; *Morfex* deremot med *rostrum serratile*. OLAUS MAGN., Gent. sept. Hist. Lugd. Bat. 1645, L. XIX C. VIII, p. 483-4.
- Carbon aquaticus* GESN. red. II 1669, 111.
- Corvus lacustris*, Baklan, GM., Reise 1735; Allg. Hist. d. Reisen XIX 1769, 199.
- Graculus* L., S.N. I 1735. MÖRING t. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1844, 172. L. S.N. Ed. 2, 1740, 46; Ed. VI 1748, 23, Hafstjäder + *Graculus* — Hafskorp. Dilaskarf OLAFS., Reise Isl. II 1775, 200.
- Pelecanus subtus albicans ricticibus quatuordecim* L., Fn. 1746, 42.
- Graculus palmipes* L., S.N. Ed. VI, 1748, 23.
- Plancus corvus* KLEIN, Av. 1750, 144 + *P. c. minor* l. c. 145; Vög. 1760, 266, 267; *P. c. aquaticus* Stemm. 1759, 36 + *Hydrocorax* l. c.
- Skarv KALM, Resa I 1753, 110. STRØM, Søndm. I 1762, 250 part. PONTOPP., Norw. II 1754, 179 (ex parte); Hvidlåring 180. MALM, Resa 1851, 47.
- Ålekråkor eller Havsörnar OSBECK, Resa 1757, 4.
- Fisk-fogeln, Kinesiska Lau-fu OSBECK, l. c. 262.
- Pelecanus carbo* L., S.N. X 1758, 133; Fn. II 1761, 51; S.N. XII 216. BRÜNN., Orn. 1746, 30. GADD, Sjöf. 1769, 6. Havstjäder. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 328. PALL., Naturg. V 1776, 36. MÜLL., Prodr. 1776, 18 + *P. cristatus* [Obs. err. typ. corr. l. c. 277]. TROIL, Isl. 1777, 127 part. FABR., Fn. 1780, 88. MOHR, Isl. Nat. 1786, 32. BERG., Tal. 1787, 27. GM., L. S.N. 1788, 573. LATH., Ind. II 1790, 886. LATH., B., III, II 1798, 508; IV, II 1812, 530. JULIN, Ny Journ. Hush. 1792, 60. ÖDM., Wermdö 1792, 71. PENN., Arct. Z. II 1792, 309. RETZ., Fn. 1800, 144 part.: Syn. *P. grac.* excl. BECHST., Tasch. II 1803, 391; Naturg. d. V. III 1809, 750. LANDT, Færø 1800, 257. WALLENIUS, Fn. Fenn. 1810, 24. CUV., R. A. 1817, 524; Ed. 1829, 562. SABINE, Trans. L. S. 1819, 559; Ibis 1826, 99. JAMES, Exp. Rocky-mount. 1823; ref. Isis 1824, 262. JACKS., Loud. Mag. 1830, 177.
- Pelecanus phalacrocorax* BRÜNN., Orn. 1764, 31.
- Corvorant PENN., Br. Z. II 1776, 608.
- Il corbo aquatico CETTI, Uebers. Nat. Sard. II Leipz. 1784, 342, *Cormoran*, Wasserrabe Tab. VI.
- Graculus sinensis* SHAW, Nat. Misc. pl. 529. GRAY, Gen. III 1845, (667).
- Phalacrocorax sinensis* 'LATH., Ind. suppl. 70.' SALV., SCLAT., Ibis 1880, 375.
- Carbo cormoranus* MEY. u. W., Tasch. II 1810, 576. MEY., Vög. Liv- u. Esthl. 1815, 265. MEISN., SCHINZ, V. d. Schw. 1815, 316. TEMM.,

Man. 1 Ed. 1815, 587; 2 Ed. II (1820) 894; IV 1840, 563. BOIE, Wied. Z. Mag. I, III 1819, 150; Reise n. Norw. 1822, 142. NILSS., Orn II 1821, 254. FABER, Prodr. 1822, 53; Hochn. Vög. 1826, 2, 15, 38, 46, 61, 81, 90, 206, 286. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 204. LICHT., Doubl. 1824, 86. GRABA, Reise n. Färö 1830, 65; Isis 1833, 768. LESS., Tr. d'Orn. 1831, 605. BREHM, V. D. 1831, 816-9 + *C. glac.* + *C. arb.* + *C. subcorm.* YARRELL, Changes of Plumage 1833, 18. HORNSCH., SCH., Verz. 1837, 21. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 131; Eur. Fn. I 1840, 366. SCHLEG., Tijdschr. v. Nat. G. 1839, 171. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 384. BRANDT, Petersb. Ac. Sc. Mém. V, II 1840, 83; J.f.O. 1880, 251. DE SERR., Migr. 1842, 91, 206. LANDB., Ibis 1842, 212, 282; v. HOM. Orn. Br. 1881, 126, 136. HOLB., Krøyt. Tidsskr. 1842-3, 450; Übers. v. PAULS., 1846, 78. MALH., Fn. Sic. 1843, 225. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 423, 427. SCHLEG., Rev. 1844, CXXII, 110. MALM, Krøyt. Tidsskr. 1844, 186. RATHKE, N. preuss. Pr.-bl. 1846, 14. BALD., N-a 1 H. 1849, 34; 1850, 2 H. 75; 1852, 84; 1854, 397. A. BREHM, N-a 1 H. 1849, 57-9. HEUGL., 1850, 2 H. 63. LÖBENST., N-a 3 H. 1850, 22. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 51-2; Danm. Fugl. 1852, 393; ed. COLL., 1876, 707; Orn. Bidr. 1877, 27, *Grac.* BÖCK, Ber. 1851, 21. W. v. WRIGHT, Göt. Handl. 1851, 92. v. NEGEL., N-a 1853, 62. HELLM., l. c. 288. LABOUYSSE, l. c. 345. SCHILL., J.f.O. 1853, 378. BOLLE, J.f.O. 1855, 305. BRAHTS, l. c. 330. VIERTH., N-a 1855, 375, 470. HARDY, l. c. 422. PÄSSLER, J.f.O. 1856, 68, 388. J. W. v. MÜLL., l. c. 232-3. ETTLING., Abh. z.-b. G. 1857, 74. BUVRY, J.f.O. 1857, 130. ALTHAMM., N-a 1857, 403. QUIST., N-a 1858, 29, 30, 290-7, 379, 380; J.f.O. 1860, 78. FINSCH, J.f.O. 1859, 386; Ibis 1877, 54. E. v. HOM., J.f.O. 1858, 237; 1859, 374-5; Deutschl. Säug. u. Vög. Nutz. u. Schad. 1877, 85; Wand. 1881, 27, 158, 248, 270-1. TAYL., Ibis 1859, 54. SALVIN, l. c. 365. v. PREEN, J.f.O. 1859, 462; 1865, 331. LILLJ., Orn. Bidr. 1860, 31. WALKER, Ibis 1860, 166. v. SCHRENCK, Amur. 1860, 188. POW., Ibis 1860, 355. SWINH., l. c. 379-80; 1861, 261-4, 409; 1862, 332; 1863, 433. BENZ., Naturf. Möt. Förh. 1862, 431. F. a. G. GODM., Ibis 1861, 92. RADDE, SO. Sib. 1863, 378; v. HOM., Orn. Br. 1881, 105. (LUNDB.), Jägarf. Tidsskr. 1864, 103. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 154. SPERL., l. c. 290. COLLETT, Christiania 1864, 472. SEZ., Ber. Cass. XIV 1864, 43. v. PREEN, J.f.O. 1865, 331. CUNNINGH., Ibis 1866, 15. STÖLK., Ber. St. Gall. N. G. 1866-7, 80. WHITELY, Ibis 1867, 210. BRUHIN, Z. G. 1868, 156; Verh. z.-b. G. 1868, 256. A. v. HOM., Z. G. 1868, 238. TRISTR., Ibis 1868, 331. DYB., PARR., J.f.O. 1868, 339. A. C. SMITH,

Sundevall, Svenska föglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

Ibis, 1868, 457. FISCH., Schiødte Nat. Tidsskr. 1869, 152. MAX SCHMIDT, Z. G. 1870, 12, 17. GOEB., J.f.O. 1870, 141, 182; 1871, 149; 1873, 13; 1874, 447; 1879, 272. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. G. v. KOCK, J.f.O. 1871, 231. v. MIDD., Reise IV, II 1875, 1030. SACHSE, J.f.O. 1875, 427. Kronpr. RUD., J.f.O. 1879, 82-3; & BR., l. c. 129. GOELDL., J.f.O. 1879, 383. A. MÜLL., l. c. 393.

Halieus carbo ILL., Prodr. 1811, 279. GLOG., Schles. Wirb. 1833, 60; J.f.O. 1857, 21. ZAW., Fn. 1840, 134. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 36, err. typ. obs. R. BLAS., Ber. XIV Verh. Orn. G. 1862, 73. v. DROSTE, J.f.O. 1864, 428; Bork. 1869, 316. v. FRAUENF., Verh. z.-b. G. 1871, 1189-90. HANSM., J.f.O. 1872, 310. E. REY, Z. G. 1874, 429. TOB., Orn. C. 1879, 144. NEUM., GRÜN., l. c. 1881, 60. Jahresb., J.f.O. 1878, 436; 1880, 95; 1882, 108.

Phalacrocorax carbo PALL., Zoogr. II 1811, 297. 'LEACH, Cat. Mus. 1816, 34.' STEPH., Shaw, G. Z. XIII 1825, 76. BONAP., Gen. N. A. Birds, Extr. Ann. Lyc. N. Y. 1828, 402; Geogr. a. Comp. List. 1838, 59; Cat. d. Ucc. Eur. 1842, 75; Extr. Compt. rend. XLI 1855, Sep.: Tabl. par. 1856, 20. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 384. AUDUB., Syn. 1839, 302. KEYS., BL., Wirb. Eur. 1840, n. 423. ANDR., V. A. H. 1841, 211. SCHEMBRI, Cat. Orn. 1843, 137. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 238. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 148. v. D. MÜHLE, Orn. Gr. 1844, 130. MALM, Krøyt. Tidsskr. 1844, 211 + *C. corm.* 186. SCHULZ, Fn. 1845, 420. FUHLR., N-a 1850, 3 H. 77. CED., Karlst. 1851, 12-3. THOMPS., Irel. III 1851, 240. BALD., N-a 1852, 2 H. 83-4, 87; 1853, 306. JÄCK., N-a 1853, 399; J.f.O. 1854, 264; Ber. Bamb. (1861-2) 1863, 100; Abh. N. G. Nürnberg. 1864, 131. WALL., N-a 1853, 90; 1854, 280. CALW., N-a 1853, 100. HAMMARGR., l. c. 296 (lege 'Kinnekulle'). A. BREHM, J.f.O. 1854, 85; 1855, 367, 486. LICHT., Nom. Av. 1854, 104. BAILLY, Orn. IV 1854, 415. O.-GALL., N-a 1855, 51. LLOYD, Ant. II 1855, 208. HARTL., J.f.O. 1855, 319; Orn. W. Afr. 1857, 259. VANG., J.f.O. 1855, 345. HARDY, N-a 1855, 422. KORNH., Vög. Ung. 1856, 28. v. PREEN, N-a 1856, 67. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. BOLLE, J.f.O. 1856, 166; Orn. C. 1879, 117-8. v. HEUGL., Sitz.-ber. Ak. Wien. 1856, 324; Ibis 1860, 430; 1869, 352; J.f.O. 1874, 402. CASS., Un.-St. Exp. 1856; J.f.O. 1858, 448. J. v. WRIGHT, Öfv. V. A. F. 1857, 44; Kuopio 1857, 50. NYL., Bidr. t. Finl. Nat. 1857, 85. ERH., N-a 1858, 7. C. JÄG., Jahresb. Wetter. G. 1858, 54; 1869, 85. NILSS., Fn. II 1858, 514. SWINH., Ibis 1860, 68; 1861, 261-3, 345; 1863, 433; P. Z. S. 1863, 324; 1871, 420; Abh. z.-b. G. 1866, 441, Kina: Lu-tsze, Lav-tche;

- Ibis 1867, v. infr.; 1870, 367; 1874, 164, 1875, 138. LINDERM., V. Gr. 1860, 166. VERRILL, Proc. B. S. N. H. IX 1862, 141. BRYANT, Ibis 1863, 111. RADDE, Reise II 1863, 379. ADAMS, Ibis 1864, 35; ref. J.f.O. 1864, 457. (LUNDB.), Jägarf. Tidskr. 1864, 103. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 154. A. BREHM, Z. G. 1864, 198. v. NORDM., J.f.O. 1864, 379. SALVAD., J.f.O. 1865, 415. CUNNINGH., Ibis 1866, 16. TAYL., Ibis 1867, 71. WHITELEY, Ibis 1867, 210. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 322. DEGL., GERB., Orn. II 1867, 352. DRAKE, Ibis 1867, 430. HORVATH, Abh. z.-b. G. 1867, 559. HÖGB., Örebro, 1868, 19. TRISTR., Ibis 1868, 331. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. MARCHANT, Cat. 1869, 78. BARTH, J.f.O. 1869, 99. BORGGR., Nordd. 1869, 135. SCHWED., Syn. 1870, 29. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 434. A. FRITSCH, V. E. 1870, 450. M. SCHMIDT, Z. G. 1871, 12. KOLM., Gotl. F. 1871, 15. AHLM, Jägarf. Tidskr. 1871, 82. SHELLEY, Ibis 1871, 317. SAUND., Ibis 1871, 398. HOLMGR., Fn. II 1871, 935. QUENN., Stud. 1873, 59. TACZ., J.f.O. 1873, 111, 334-7. CED., Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 552; J.f.O. 1876, 61. K. FRITSCH, Denkschr. Ak. Wien 1874, 247. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 21. SEVERZ., J.f.O. 1873, 381 (nom. err. typ.); 1875, 196; Ibis 1876, 414. LILF., Ibis 1875, 25. v. TSCHUSI, Z. G. 1875, 459. ?DE FILIPPI, J.f.O. 1876, 189. SCHAL., J.f.O. 1876, 6; 1877, 191. KRÜP., Momms. Gr. Jahr. III 1875, 295. ARNSTRÖM, Iakttag. Bistr. 1877, 22. L. HOLZ, Orn. C. 1877, 81. OUST., O. Chin. 1877, 532. BLAK., Pr., Ibis 1878, 216. DRESS., B. E. Pt. 73, 1879. BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276. FINSCH, Verh. z.-b. G. 1880, 280. SCHAL., J.f.O. 1881, 292. SCULLY, Ibis 1881, 594. OLSS., Öfv. V. A. F. 1882, n. 10, 46. HENKE, SEEB., Ibis 1882, 231. EWART, Journ. L. Soc. Zool. XV 455; ref. Ibis 1882, 335. SEEB., Ibis 1883, 36. SEVERZ., Ibis 1883, 177. IRBY, l. c. 190. BROOKE, l. c. 385. C. DIXON, Ibis 1885, 91.
- Graculus carbo* 'LEACH, Cat. Mus. 1816, 74.' SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1844, 384; Met. Nat. 1872, 139. GRAY, Gen. III 1845 (667). BLYTH, Cat. (1849) 298; P. Z. S. 1859, 150; Ibis 1867, 181. LILLJ., V. A. H. 1850, 300, 324. VID., Mem. Madr. Ac. 1851; ref. J.f.O. 1855, 316. MEV., Öfv. V. A. F. 1856, 278. BAIRD, Ibis 1867, 286. FINSCH, J.f.O. 1867, 347; 1870, 375. A. v. HOM., J.f.O. 1859, 374-5. LAWR., B. of N. A. 1860, 876. J. REINH., Ibis 1861, 19. H. C. MÜLL., Vid. Meddel. 1862, 76. SCHLEG., Mus. Pel. 1863, 4, 6. JERD., B. of Ind. III 1864, 861. MORE, Ibis 1865, 451. TISEL., Ö. Smål. 1868, 33. LAY., Ibis 1868, 121. SUNDSTR., Örebro (1868) 1869, 25; Bih. V. A. H. 1872, n. 4, 38; Fn. 1872, 178. COX, Rep. Geol. Indian. 1869, 234. SWINH., Ibis 1870, 367. v. PELZ., Verh. z.-b. G. 1871, 729. COUES, Key 1872, 302. J. H. LLOYD, Ibis 1873, 421. DANF., BR., Ibis 1875, 431. BARRATT, Ibis 1876, 214. v. TSCHUSI, Vög. Salzb. 1877, 87. MALM, Fn. 1877, 337; Göt. Årsskr. (1881) 1882, 10, 11. Jahresb., J.f.O. 1877, 341. G. A. FISCH., J.f.O. 1879, 284; Ibis 1882, 392, 401. PLESKE, Orn. C. 1880, 13. BIDD., Ibis 1881, 102. C. SWINH., Ibis 1881, 126. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 136, 181. KELHAM, Ibis 1882, 203. FRIEDEL, Z. G. 1882, 309.
- Hydrocorax carbo* VIEILL., N. Dict. d'Hist. Nat. VIII 1817, 83.
- Pelecanus sinensis* BONNATERRE & VIEILL., Enc. Méth. Orn. I 1823, 342.
- Carbo subcormoranus* + *C. glacialis* + *C. cormoranus* BREHM, Orn. 1824; ref. Isis 1826, 630.
- Phalacrocorax novæ Hollandiæ* STEPH., Gen. Z. XIII 1825, 95.
- Pelecanus macrorhynchos* (CUV.) Gal. de Paris. Bec épais; plumage noir bronzé; gorge blanche. *Femelle*: Gris roux et brun; ventre noirâtre. De Terre-Neuve (Lapylaie), LESSON, Traité d'Orn. 1831, 604. Om-nämnes icke av CUV., R. A. ed. 1817 eller 1829. *Phalacrocorax macrorhynchus* CUV., BONAP., Extr. des Compt. rend. XLI, Sep. 21; XLIII, 1856, Sep. 57. Hitförd även av SCHLEGEL. *Graculus carbo* LAWR., B. N. A. 1860, 876 cit.: BONAP., t. c. XLII 1856, 766, under *Gr. carbo*.
- Phalacrocorax medius* NILSS., Fn. II 1835, 478. LLOYD, Ant. II 1855, 208.
- Phalacrocorax carboides* GOULD, P. Z. S. 1837, 156.
- Carbo medius* J. A. AV STRÖM, Sv. F. 1839, 80.
- Halieus cormoranus* NAUM., V. D. XI 1842, 52; N-a 2 H. 1850, 18. SCHRAD., J.f.O. 1853, 315. A. FRITSCH, J.f.O. 1853, Extr. 33. TOB., J.f.O. 1858, 217.
- Graculus sinensis* GRAY, Gen. II 1845 (667) BLYTH, Cat. (1849) 298. JERD., B. of Ind. III 1864, 862.
- Graculus novæ Hollandiæ* GRAY, Gen. III 1845 (667).
- Graculus carboides* GRAY, l. c.
- Carbo capillatus* TEMM., SCHLEG., Fn. Jap. 1850, 129.
- Phalacrocorax capillatus* BONAP., Compt. rend. XLI 1855, Extr. p. 20. SWINH., P. Z. S. 1863, 325. TACZ., J.f.O. 1876, 202-3.
- Phalacrocorax filamentosus* BONAP., Compt. rend. XLI 1855, Extr. 20. SWINH., Ibis 1861, 204, 409.
- Phalacrocorax carbo medius* NILSS., Fn. II 1858, 515.
- Phalacrocorax cormoranus* var. *sinensis* SWINH., Ibis 1867, 390 + *Ph. capillatus*.
- Phalacrocorax carbo* var. *continentalis* SEV., J.f.O. 1875, 185 + β *leucogaster*.

Graculus cormoranus AD. MEJER, J.f.O. 1883, 398.

Kormoran TOB., Abh. N. G. Görl. 1847, 36. STETTER, Verh. Sieb. Herrmanst. 1864, 239; ref. E. v. HOM., Wand. 1881, 248; Z. G. 1868, 156. E. v. HOM., Reise 1880, 5, 6, 10.

Havstjäder G. LUNDQUIST, Jägarf. Tidskr. 1864, 218.

Cormorant SCLAT., FORB., Ibis 1877, 714.

Skarv WINTER, Färö 1876, 344. KINB., Skand. Nat. Möte 1880, Sth. 1883, 476.

Carbo KOLTHOFF, Kinb. Tidskr. f. Vet. 1878, 27.

217. TOPPSKARV. *Graculus cristatus*.

Pl. LV, fig. 3.

Näbb längre än huvudet; rygg- och skulderfjädrarnas spetsar lancettformiga; stjärtpenor 6 par. Längd omkring 660—730 m.m.

Iris grön; munvinkel gul.

Tillhör icke Sveriges, men väl Norges foglar. SUNDEVALL hänförde den dock även till vår fauna, och sannolikt besöker han stundom åtminstone Bohuslän, fastän vi hittills der icke träffat honom. Se här nedan pag. 1138.

1. *Hane, gammal*, juli, Norge.

Iris ljusgrön. Huvud ovan brunsvart med gröna spetsar, nästan täckande; ögontrakt naken; huvudets sidor = huvud ovan; haka svartbrun. Framhals svartbrun; sidhals och halsrygg svartgröna; kräva mörkgrön; nacke utan tofs. Rygg och skulderfjädrar violettgröna med svarta, regelbundna bräm; kors svartgrönt; övre stjärtäckare små, utväxande; undre kroppsdelar svartbruna, dels med brungrå, dels med gröna spetsar; handpenor:

$3 > 2 > 4 > 1$, svartbruna; armpennor svartgröna; armbågspennor brunsvarta; handtäckare brunsvarta, de små svarta med ljust gråbruna spetsar; armtäckare = rygg med inblandade svartbruna fjädrar med ljusgrå spetsar; vadtäckare mörkgröna; skenben framtill fjäderklädt nedom hället. Tars med små sköldar; tår: $4 > 3 > 2 > 1$; klor svarta, krökta, $3 > 4 = 1 > 2$.

2. *Hane*, 8 november 1844, Färöarna, P. A. HOLM.

Klor: $3 > 2 > 4 > 1$.

3. *Hona*, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb långt, rakt, överkäkens spets nedböjd, grå; näbbås refflad, framåt svagt nedtryckt. Käkkant vid roten snedt neddragen, vid spetsen nedböjd, för övrigt rät med invikna gråbruna kanter; överkäken brunsvart; underkäken gråbrun, vid roten svartbrun, gulfläckig; mungipor platta, vida, gula. Näsborrar slutna, näsfära djup, går från ögonvrån till näbbklon, der den delar sig. Hela fjäderklädnaden, utom de undre vingtäckarna, svart med grön skiftning; nacke utan tofs. Stjert rät, lång, undertill urhåkad, spets avrundad; stjärtpenor här 4 par; tumvinge med 3 fjädrar, når 93 m.m. från handleden; handpenor här 9, smala, de yttre spetsiga, $2 = 3 > 1 > 4$ [varierar sålunda: $2 = 3 > 4 > 1 > 5$; $2 = 3 = 4 > 1 > 5$; $3 > 2 = 4 > 5 > 1$], 2—4 i utfan något utskurna; armpennor 10; armbågspennor 3, < de sistnämnda; överarmpenor 5, långa; alla undre täckare brunsvarta. Fötter svarta; skenben fjäderklädt till hället. Tars framtill och å sidorna med breda, korta, talrika sköldar; tarssula med små, vårtlika sköldar; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, ovan beklädda med talrika, korta, breda sköldar; simhud svart, mellan 1 och 2 kortast, men vidast; klor: $3 > 4 = 2 > 1$, svarta, krökta, hoptryckta, men 3 med inkant grå, något vidgad, kamformigt 14-delad.

4. *Hona, gammal, i ruggning*, 13 mars, Färöarna, REINHARDT.

Näbb svartbrunt med brandgul spets; mungipor gula. Fjäderklädnaden svartgrön; hjessa med kort, tvär tofs, 39 m.m. hög av jemnbreda och något uppåt böjda fjädrar med avrundade spetsar. Rygg och skulderfjädrar med svarta bräm. Stjert svart; stjärtpenor nötta, endast 5 finnas, de övriga fälda och i utväxt, sidor utan förlängda fjädrar; tumvingens fjädrar med utfan svartgrönt, infan svart; handpenor gamla brunsvarta, nya utväxande svarta med svartgröna spetsar; armtäckare, de mellersta och kanttäckare med svarta bräm. Fötter bruna och svarta; tår ringlade, $4 > 3 > 2 > 1$; klor svarta, krökta, trubbiga, 3 med vidgad, grå, kamformig inkant.

5. *Hona, gammal*, Norge.

Liknar den föregående. Har rygg och skulderfjädrar med grönsvart bräm.

6. 1844, Färö.

Klor: $3 > 2 = 1 = 4$.

7. December 1844, Färö.

Klor: $3 > 2 > 4 = 1$.

8. *Dundrägt, hane*, 12 juni, Färö, KOLTHOFF, LUNDBORGS samling.

Nästan naken. Dun svart, utskjutande, men ej täckande. Huvud, hals, vingar och gump nakna.

9. *Hona, ung*, 14 augusti 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb < huvudet, ovan svart, nedom näsfårorna liksom spetsen grått; underkäken framtill brungul, genomskinlig med röda och bruna ådror, kärlen synas igenom hornbeklädnaden; näbbås vid roten långsät refflad. Näsborrar saknas. Näbbklon bildar bakåt en mellan näbbåsen och kantstycket spetsig vinkel. Hela fogeln svart, utom hvad om färgen särskildt nämnes. Huvud ovan med jemna fjädrar, utan tofs. Pannan vid ögonen gråbrun; ögontrakt och ögonlock nakna, grå, kanter svarta; ögonvrå med små, gråbruna, glesa fjädrar; kind nedom ögat och trakten mellan denna och munvinklarna och käkkanten nakna, grå; örontrakt och tinning svartbruna; haka smal, framtill naken, sedan vit, baktill vit med grå spolfläckar. Hals lång, tjock; framhals gråbrun; strupe gråbrun med svarta spolstreck och med svartbruna spolar och spolstreck; sidhals likaså, men något mörkare; kräva gråbrun med svarta spolar. Rygg, skulderfjädrar och övre stjärtäckare svarta med något grön skiftning; de senare med dunlika 10 m.m. långa spetsar, svartbruna med gråbrunt tvärband. Stjert platt, rät, spets avrundad, hoplagd inunder urgröpt; stjärt pennor 6 par, 1 når 45 m.m. längre än 6, spetsar nötta. Bröst gråbrunt med mörkt gråbruna spolar; sidor svartbruna, spetsar och spolar mot botten grå. Vingar och största delen stjärtäckare nå bakom och täcka stjärtroten, spetsiga, smala, brunsvarta; tumvinge med 4 fjädrar, kanter gråbruna, spetsar smala med få strålar; handpennor stora 10: 2—5 i utkanten mot spetsen utskurna, 4:de och följande med smala spetsar om 8 m.m. längd, ej fullvuxna, $3 > 2 = 4 > 1 > 5$; armpennor 14 med dunlika, grå spetsar utom å de innersta; armbågspennor 4: 1 och 2 > armpennorna, spetskanter utskurna, spetsar småningom avsmalnande, svartgrå med ljusare brungrått tvärband, dessa spetsar nå spetsarna å de längsta handpennorna; överarmpennor 5: 4 längst, svarta, spetskanter svartgrå; handtäckare med spetskanter och fina spetsar svartgrå, utom första svagt gråbrun; de små och mellersta med samma färger; kanttäckare svarta; undre hand- och armtäckare svartgrå, de övriga svarta. Fötter svarta, omkring 1:sta tålederna vid någon torkning brunsvarta; skenben svart, fjäderklädt till hället. Tars naken, kantig, föga hoptryckt, framtill med korta, breda sköldar, de främsta små, smala; tarssula hoptryckt med små sköldar; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, 1 framåt bågböjd, simhud mellan alla tårna svart; klor krökta, kullriga, utan fåror, av nästan lika längd, 3 störst, svarta med vidgad, bredt

tandad, grå inkant, 7-tandad, de övriga hoptryckta, 2—4: klosspetsar slitna eller avskavna.

10. *Hane, ung, i ruggning*, juli, Norge.

Vid underkakens rot och hakan vitgrå. Huvud ovan mörkbrunt med gröna spetsar; ögontrakt och ögonvrå nakna. Framhals mörkbrun med inblandade grå fjädrar; nacke utan tofs; skulderfjädrar med dels gröna, dels svartbruna fjädrar; stjärt pennor: 3:dje paret fäldt, en av första paret i utväxt, de övriga nötta, svartbruna med gråbruna kanter. Bröst, sidor och mage gråbruna; undre stjärtäckare med blandade gråbruna och mörkgröna fjädrar; armtäckare mörkbruna med grå spetsar och inblandade gröna fjädrar; vadtäckare mörkbruna.

10. *Hane, ung*, juli, WRIGHT.

11. *Ung, i ruggning*, sydöstra Ryssland.

Liknar ung fogel från Bohuslän. Underkäken mot klon avtagande i höjd. Huvud ovan svart med rostgrå sidobräm; hjessa med få hvita fjädrar; huvudets sidor upp- och baktill gråbruna, ned- och framtill hvita; framhals och kräva med rostsvarta, nästan täckande spetsar. Rygg och skulderfjädrar grönbruna med svarta bräm; övre stjärtäckare gamla svarta med avnötta spetsar, nya svarta med vitgrå spetsbräm; stjärt pennor 6 par: 1 och 6 i utväxt, $1 < 4$ med liten vit spets, > 6 , 2—5 gamla svartgrå med blekare nötta spetsar, spolar grå, i de nya å spetsarna svarta. Bröst vitt, vid spetsarna rosthvita, spetsar svarta; sidor svarta; mage i midten = bröstet, åt sidorna svart; handpennor: $2 > 3 > 1$, dessa likasom armpennorna gamla med bruna spetsar; armbågspennor dels gamla mörkt gråbrunsvarta med bruna spetsar vinkelformigt tillspetsade, dels nya grönsvarta med svarta spetsbräm. Fötter svarta; skenben fjäderklädt, svart, utåt med en fläck med inströdda hvita, penselformiga fjädrar. Tars hoptryckt, utåt ringlad, för övrigt nättecknad; tår: $4 > 3 > 2 > 1$, 1 nättecknad, de övriga ringlade; klor svarta, spetsar bruna, den 3:dje kamformig.

12. *Ung, höstdrägt*, 1835, Röda havet, HEDENBORG.

Liknar huvudsakligen föregående, har drägten föga nött och inga nya fjädrar. Tars även å insidan nättecknad. Klor bruna.

13. *Gammal, i ruggning*, Australien.

SUNDEVALL ansåg den som en mindre varietet till vår art. — Näbbets spets långt nedskjutande; underkäken mot spetsen jemnhög. Fjäderklädnaden nästan ny, liknande vår gamla fogels, blåsvart; nacke längs midten med förlängda fjädrar. Rygg och skulderfjädrar brungröna med blåsvart bräm; stjärt pennor, gamla svartbruna, nya svarta; handpennor, gamla svartbruna, nya svartgröna, utväxande i följande ordning: 1, 4, 3, 6 eller 4, 6. Fötter svarta. Tars öfverallt nättecknad; tår nättecknade, de övriga ringlade; klor:

Nº	1 ♂	2 ♂	3 ♀	4 ♀	5 ♀	6	7	9 ♀ j.	10 ♂ j.
Längd.....	—	735	706	—	—	c. 730	c. 702	702	—
Huvudets längd	—	—	—	—	—	—	—	127	—
Näbb, längd till pannan	61	64	70	61	58	64	64	61,5	60
» » » munvinkeln	89	93	91	91	82	92	90	85	87
» höjd vid roten	16	16	15	13,7	14,5	14	15	16,5	16,5
» » » näsborrarna	—	11	—	—	—	—	—	8	—
Gapets bredd	32	27	—	c. 30	c. 28	—	27	29	30
Näbbets bredd vid näsborrtrakten	—	33	—	—	—	—	—	—	—
» minsta höjd.....	11,5	—	—	9,3	9	—	—	—	—
» » bredd	—	5,5	—	—	—	—	—	8,5	11
Näbbklons bredd.....	5	5,5	—	4,6	5	—	—	4,5	5
Underkäkens spets, längd	—	—	—	13	—	—	—	7,5	—
Vingens längd, direkt	272	268	260	250	267	258	264	245	260
Vingbredd.....	—	—	1062	—	—	—	—	1032	—
Tumvinge.....	107	—	93	88	96	—	—	112	107
Stjert, längd	127	131	155	110	131	160	150	136	127
Stjertspets bakom vingspetsarna	c. 108	123	—	120	113	—	—	133	149
Tars	58	63	—	58	57	58	—	57	58
Mellantå med klo	75	—	—	75	75	—	—	—	75
Mellantåns klo	13,5	16	16	—	15	12	15	10	12
Fjerde tån med klo.....	97	101	95	100	96	92	90	96	97

svarta: $3 > 2 = 1 > 4$, hoptryckta, krökta, spetsiga, 3 med vidgad kamformig inkant.

Ägg. Ljusblått, porer ojemna, kalkavsättning ojemn, stundom mycket tjock.

1. 4 juni 1874, Vardö, NORDVI. α med kalköverdrag, 0,05—0,22 m.m. tjockt, β utan sådant.
2. (?Norge) 1881. — Detta och de följande mätt med kalkavsättning.
3. Maj 1868, R. COLLETT. Troligtvis från Norge.
4. 1860, Färö, BENZON. Elliptiska.
- 6—8. 1868, Shetland.
9. Skotland, kull.
10. Enl. WESTERLUND.

Toppskarven var på Grönland sällsynt och förekom endast i dess södra trakter, enl. FABRICIUS, som dock ej sjelv synes hava sett den; och då han säger, att man påstod, att den var större än *G. carbo*, tyckes uppgiften vara högst osäker. Beskrivningen hör dock hit. FABER säger, att fogeln är talrikare i S. Island, Norge och på Färöarna än å Grönland. Då fogeln ej senare blivit funnen här, kan man med säkerhet antaga, att den icke tillhör landets fauna.

Den skall vara allmän och skadlig på Island. Erhåller tofsen i medlet av okt., men faller den efter slutet av mars, dock bibehålles stundom en del derav till medlet av juni. Ungarna bliva vanligtvis flygga i medlet av juni, men vid samma tid

Nº	1 α		β		2	3	4 a	b	5	6	7	8	9 a	b	10 a	b
Äggets längd	58,70		58,48		61,6	64,3	64,2	63,5	60,2	64,5	62,5	60,2	60,4	57	63	60
» bredd	38,88	37,73	38,83	37,60	38,3	40,3	37,5	36,8	32,3	37,6	38,4	39,8	35,3	35,9	38	39
» spets.....	—	—	19,65	20,88	23,3	24	26,7	26,7	27,9	26,9	24,1	20,4	25,1	21,1	25	21
» reducerade längd.....	—	—	1,56	1,55	1,6	1,6	1,71	1,73	1,87	1,72	1,63	1,51	1,71	1,59	1,66	1,54
» rektangel.....	—	—	2271	2199	2359	2591	2408	2337	1944	2425	2400	2396	2132	2046	2394	2340

finner man även ägg. De hungriga ungarna skrika högt och ofta. På Vestmanna-öarna träffades några oparade bland de häckande. Häckar årligen på Skarfaklet och Suluskjer, FABER, 1826.

På Färöarna ständigt, lägger ägg såväl i hålor i bergen som i stenrösen vid stranden. Är här allmän, häckar i fogelbergen högst 150 fot över havet. Kan dyka 150 fot djupt och stanna 4 minuter under vattnet. Har vid dykning vingarna tätt slutna intill kroppen. Födan utgöres huvudsakligen av *Cottus scorpius*, *Clupea sprattus* och unga *Pleuronectes hypoglossus*, GRABA. Har under senare tid mycket minskats i antal, emedan den jagas mycket. När han skall dyka, hoppar han med slutna vingar i en båge. De gamla foglarna hava tofs från jul till slutet av juli; lägger 3 ägg i febr., dock mycket oregelbundet; några flygga träffade d. $\frac{1}{3}$; fullvuxen, men 'naken' unge träffad d. $\frac{1}{3}$. 'Sin tunga har han mistat, emedan han omtalade för Korpen hvar Ejdern hade sitt bo', H. C. MÜLLER. Erhållen i febr. 1859, SCHLEGEL; d. $\frac{8}{7}$ och dununge d. $\frac{12}{2}$ 1872, enl. meddel. av EURENIUS. BENZON, hos DRESSER, omtalar, att de på Färöarna stundom angripas av en sjukdom; de gå i land och dö i stort antal. Rent hvit varietet träffad, LANDT, COLLIN.

Vid Nordkap funnos ägg och halvvuxna ungar d. $\frac{26}{6}$ 1872, DRESSER. Talrik vid Ö. Finmarkens kust, håller sig till havet och går ej djupt in i Varangerfjorden. Häckar på Vardö liksom *G. cormoranus*, SCHRADER. Håller sig på de yttersta öarna, PONTOPPIDAN, 1754. Häckar vid Bodö, F. och G. GODMAN. Är talrik norr om Stavanger, går hvarken 'in i fjordarna' eller in i landet, RASCH, 1838. Häckar på ett Skarvberg utanför Manger, hade dunungar d. $\frac{26}{7}$ 1870. Säges vid starkt solsken vara nästan blind, så att man kan ro så nära stället, der han sitter, att man kan

slå honom med en åra, THÉEL. I Ostfinmarken allmän vid havet, SOMMERFELT. Vid Tromsö allmän, enl. meddel. av NORDVI. Talrikare än Storskarven, häckar både å klippor och på stränder under stora stenar. Borgevær har på en rund klippa den största kolonien om tusenden, BARTH, 1869. På ön Rot, 59° n. br., är den sydligaste kolonien i Norge; 500—900 halvvuxna ungar tagas årligen ur boen och insaltas till vinterbehov. Utanför Nedenäs i Kristianssands stift sparsam. Häckar talrikast inom polcirkeln i den näst nedersta delen av fogelbergen; går 'sällan' in i fjordarnas inre, COLLETT.

LINNÉ kände fogeln redan år 1740 och upptager den bland Sveriges foglar, men säger, att den häckar i träd, en uppgift, som återkommer hos RETZIUS och (1821) hos NILSSON. Efter LINNÉs tid tyckes icke någon hava träffats i Sverige, men SUNDEVALL, som noga åtskilde de till vår fauna hörande foglarna från dem, som här endast sporadiskt förekomma, upptog den bland de förre, och han hade utan tvivel någon grund dertill. Att den emellertid icke tillhör de foglar, som här regelbundet infinna sig, är nu fullt säkert, och SUNDSTRÖM har ej utan skäl uteslutit den. THUNBERG ansåg den 1782 för honan till Storskarven, och han säger därför, att den är allmän i Europas söta vatten, hvilket ingalunda är förhållandet med i fråga varande art.

På Christiansö, enl. BRÜNNICH, men ej senare derifrån omtalad. En gång erhållen vid Helsingör, KJÆRBÖLLING.

BOIE träffade den aldrig i Slesvig. Erhållen vid Flensburg och Fredriksstad, KJÆRBÖLLING; flere gånger vid Elbes mynning, NAUMANN. Erhållen vid Brunsbüttel i febr. 1823. ROHWEDER säger 1875, att den är en sällsynt gäst, och att man icke har några underrättelser om honom från de senare åren.

Från Finland nämnes den 1810 av WALLENIUS; ej träffad inne i landet, utan endast vid Ishavet, v. NORDMANN, och den del derav, som gränsar till Norge, enl. SCHRADER; går icke in i Varangerfjordens inre delar och nästan aldrig till Östersjön.

I Baikal, enl. PALLAS, talrik. Finnes dock ej der, enligt senare undersökningar. Vid Dnjepers mynning d. $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{5}$, säges här häcka, enl. GOEBEL, 1870.

En gammal hane erhöles i Westfalen på Dieppe, ALTUM, v. DROSTE. En ung fogel erhöles i Neuwied, BRAHTS. Omnämnes såsom sällsynt på flyttning i Thüringen, HELLMANN, 1853. RIVA nämner den väl såsom flyttande från nordn till Corsica och Sardinien, och han synes sluta derav, att den skulle besöka Ticino, hvilket icke tyckes grunda sig på någon iakttagelse. WALCHNER säger 1835, att den visar sig högst sällan på Obersee, och SCHINZ år 1838, att den skulle hava förekommit på Genfersee (möjligen felskrivet i stället för Obersee, då jag icke angående denna fogel sett Genfersee nämnd), men att uppgiften synes hava berott på en förvexling. v. TSCHUSI meddelade, att den 1834 och 1841 erhöles i Krain, och i Serbien erhöles den ännu mera sällan, '*G. Desmaresti*', FINGER. I Transsylvanien mycket sällsynt, DANFORD, BROWN.

I Holland sällsynt, erhållen i Rotterdam den $\frac{25}{2}$ 1860, SCHLEGEL.

Stannfogel på Shetlandsöarna, enl. EDMONDSTON. 'Sgarbh' kallad häckar han talrikare än *G. carbo* på S:t Kildas kust, C. DIXON, 1885. På Orkaderna erhållen i jan. och d. $\frac{6}{8}$ 1880, SCHLEGEL. På yttre Hebriderna ständig. På Harris funnos 2—300 st. under häktiden. Häckar även på inre Hebriderna. På ön Rum en stor koloni med så litet skygga foglar, att de kunde tagas med händerna. Till boet användes 'alla' slag av

Fucus, DRESSER. På Isle of Man finnes den största kolonien; häckade i hundradetal å klippornas avsatser, JARDINE.

Talrik i många trakter av Skotland, i synnerhet på de V. och N. öarna. I Irland bebor den alla delar av kusten, är der ständig, dock mindre talrik än Storskarven, förtär endast fisk. Är i avtagande på Englands S. och Ö. kuster från Wight till Yorkshire, MORE.

Häckar på Bass rock, CUNNINGHAM. I Storbritannien talrikare i N. än i S. delarna. I Guernsey talrik, i synnerhet under häktiden, likaså på Alderney och Saerk; i juni 1876 voro ungarna nästan lika stora som de gamla, men ej flygga. Besöker stundom somliga platser på Englands kust till Yorkshire. Finnes ständigt på kusten av Northumberland och Durham. Häckar sällan på Farneöarna, ägg erhöles i juni i Skotland, DRESSER, 1879. Flyger på fiske om dagen och återvänder mot aftonen. Flyger lågt vid vackert, högt vid (eller om det tecknar sig att bliva) fult väder, JACKSON, 1830.

I Belgien sällsynt, träffad i Picardie och vid Flanderns kust, DE SELYS. Visar sig i Frankrike stundom på flyttning, såsom vid Dunkerque, Calais, Lille, Abbeville, Dieppe, Arcachon, Bayonne; häckar på klippor i trakten av Cherbourg och kap Finisterre; ägg 57—60×36—38, DEGLAND, GERBE; Seine-inférieure, HARDY.

Funnen på flere ställen av Portugals kust, A. C. SMITH, 1868. Vid Santander talrikare än *G. carbo*. Den enda art av Skarv, som häckade på ön Dragonera, ungarna likna '*G. Desmaresti*'. På Canariöarna tillfällig, sällsynt; träffad i okt. 1846, BOLLE.

I Medelhavet, BONAPARTE, SCHLEGEL m. fl. Dock anses Medelhavets fogel av många såsom en egen art: '*G. Desmaresti*', såsom av den nedan anförda synonymien synes. I Toscana,

SAVI. På Sardinien; Madeleine vid Corsica d. 1^o 1828, SCHLEGEL; åtskilliga sedda vid öns V. kust under vintern, WHARTON, 1876. På Corsica allmän, stannfogel; häckar tidigt, ungarna fullvuxna d. 2, WHITEHEAD, 1885; näbb mörkgrått, iris gräsgrön, tygel och haka smutshvita. Vid fjädrarna hos unga foglar, i synnerhet på rygg, skuldror och stjärt, växa små gröna alger, SAVI. Huruvida den verkliga *G. crist.* här förekommer är tvivelaktigt, enl. SALVADORI, 1865, och BROOKE, 1883. BLASIUS säger 1856, att *G. Desmaresti* är 'misstänkt', GLOGER år 1857 och E. v. HOMEYER år 1858 och 1881, att den är en god art, skild från den i fråga varande. På Italiens och Siciliens kuster under flyttning; även funnen på Corsica och Sardinien, MALHERBE; häckar på sydkusten av sistnämnda ö, LILFORD, DRESSER. — I Grekland sällsyntare än Storskarven, enl. v. D. MÜHLE, men enl. LINDERMAYER ej mindre talrik; har ägg i jan. och febr. Erhållen här, LICHTENSTEIN, 1845. I Dalmatien, v. PELZELN, 1871. Häckar i kolonier på Naxos, KRÜPER. Erhållen på kusten av Epirus av Lord LILFORD, ELWES, BUCKLEY, 1870. Vanlig om vintern i Macedonien, DRUMMOND. Erhållen i juni 1875 på kusten av Epirus. Häckar på en klippö, Standia, Paleokastrizza, Creta, Cypern. Lizard i juli 1872, häckade. I Medelhavet har han 'icke' tofs. På Cykladerna stannfogel, ERHARD; häckar på dem och nordliga Grekiska öar, KRÜPER.

Toppskarven liknar till sitt levnadssätt mycket Storskarven, men tillhör mest oceanen och häckar endast på klippor vid havskuster, men icke vid sött vatten eller i träd.

Han har snabb flygt och dyker väl. Låter höra sitt läte vid häcktiden, dock 'sällan', men icke vid andra tider.

Dess föda utgöres åtminstone huvudsakligen av fisk.

Bor i fogelberg ofta i övre delen av klippan, men stundom i dess midt. Lever i monogami, båda makarna bygga bo och

ruva äggen, men sakna, enl. FABER, ruvfläck. Ruvningen varar 24—28 dagar. Ungen utkläckes naken. Dundräkten varar 35 dagar. Föräldrarna mata ungarna, som stanna i boet tills de blivit flygga. Ännu vid boet i början av juni hava somliga gamla foglar rester av tofs å huvudet, hvilken de, enl. LANDT, bära om vintern.

I fogelbergen i Norge och på Färöarna är fogeln av vikt, emedan den lemnar ett värderadt födoämne. Den unga Toppskarven är en av de bästa till stek; tillagad ordentligt kommer den, enl. LANDT, nära harstek. Deri instämmer H. C. MÜLLER. Skinet avdrages och bereddes förr vid bokbinderi, STRØM.

Bland fjädrarna är endast funnen:

Lipeurus brevicornis DENNY.

Inelvsmaskar:

Ascaris spiculigera RUD., i matstrupen och ventrikeln; *Distomum spinulosum* RUD. och *Echinorhynchus hystrix* BREMS., i tarmkanalen.

Corvus aquaticus minor sive *Graculus palmipes* WILL., Orn. Ed. RAY, 1676, 249, L. III C. 4. RAY, Syn. 1713, 123.

[Vix *Graculus*, Havskorp L., S.N. ed. 2, 1740, 46.]

[Vix *Graculus palmipes* L., S.N. ed. 6, 1748, 23.]

[Vix *Pelecanus* L., Fn. 1746, 42 n. 117; ed. 1761, n. 146. STRØM, Søndm. 1762, 250.]

Top-skarv PONTOPP., Norw. 1754, 180.

Phalacrocorax minor BRISS., Orn. VI 1760, 516; ed. 1763, II 496.

Pelecanus capensis SPARRM., Mus. Carls. III 61 (enl. NILSS., ej i Fn. 1858).

Pelecanus cristatus BRÜNN., 1764, 31. GUNN., Trond. Selsk. Skr. III 1765, 141 [Obs. err. typ. GIEB., Thes. P. I 41]. MÜLL., Prodr. 1776, 18 + *P. graculus* [Obs. err. typ. corr. auct. l. c. 277]. FABR., Fn. 1780, 90. MOHR, Isl. Nat. 1786, 33. GM., L. S.N. 1788, 575. LATH., Ind. II

- 1790, 888. LATH., B., III, II 1798, 514; IV, II 1812, 530. RETZ., Fn. 1800, 145. LANDT, Færø 1800, 258. VIEILL., Tabl. Enc. méth. Orn. I 1823, 49. EDMONDST., Mem. Wern. Soc. 1823, 273.
- Pelecanus graculus* L., S.N. XII 1766, 217. BRÜNN., Orn. 1764, n. 121. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 330. THUNB., V. A. H. 1782, III part.: descr. lat. BERG., Tal 1787, 27. LATH., Ind. II 1790, 887. LATH., B., III, II 1798, 512; IV, II 1812, 530 *P. g.* + *P. africanus*. PENN., Arct. Z. II 1792, 309 + *P. crist.* 312. BECHST., Tasch. II 1803, 392; Nat. Vög. D. III 1809, 762. RETZ., Fn. 1800, 144. CUV., R. A. 1817, 525. VIEILL., Tabl. Enc. méth. Orn. I 1823, 47. JACKS., Loud. Mag. 1830, 177.
- Pelecanus ater capite cristato* TOPPSKARV OLAFS., Isl. I 1774, 295.
- Shag PENN., Br. Zool. II 1776, 612.
- Pelecanus ater* U. v. TROIL, Island 1777, 127.
- Carbo graculus* MEY. u. W., Tasch. II 1810, 578. TEMM., Man. 1815, 589; II (1820) 897; IV 1840, 565. BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 152; Reise d. Norw. 1822, 140, -2 + *C. cristatus* 343. SABINE, Trans. L. S. 1819, 559; Isis 1826, 29. FABER, Prodr. 1822, 53; Hochn. Vög. 1826, 2, 15, 122 etc. NILSS., Orn. 1821, 256. BREHM, V. D. 1831, 820. ?WALCHN., Orn. 1835, 150. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 367. SCHLEG., Rev. 1844, CXXIII 110. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 52; Danm. Fugl. 1852, 395; v. HOM. Orn. Br. 1881, 215. HARTL., J.f.O. 1850, 420. BRAHTS, N-a 1855, 331. BLAS., N-a 1856, 158. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 557. HELLM., N-a 1853, 288. KRÜP., J.f.O. 1863, 405. GOEB., J.f.O. 1870, 141-2.
- Phalacrocorax graculus* PALL., Zoogr. II 1811, 299. LEACH, Cat. Br. Mus. 1816, 34. BONAP., Geogr. a. Comp. List 1838, 59; Cat. Met. Ucc. 1842, 75. GR. KEYS., BLAS., Wirb. E. 1840, n. 425 + *Ph. cristatus*. DE SEL., Fn. 1842, 148. v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 131. SCHEMBRI, N. Ann. Sc. N. Bologne 1848, 68. THOMPS., Irel. III 1851, 250. LICHT., Nom. Av. 1854, 104. ERH., N-a 1858, 7. NILSS., Fn. II 1858, 419. LILLJ., Vet. Soc. Årsskr. 1860, Sep. 31. LINDERM., V. Gr. 1860, 167 + *Ph. crist.* v. NORDM., J.f.O. 1864, 379. SALVAD., J.f.O. 1865, 420. CUNN., Ibis 1866, 16. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868; Mag. f. Nat. 1877, 217. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458. BORGGR., Nordd. 1869, 136. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 434. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. FRITSCH, V. E. 1870, 451. THÉEL, Jägarf. Tidskr. 1871, 78. SAUND., Ibis 1871, 398. PALM., Finl. Fogl. 1873, 558. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 21. KRÜP., Momms. Gr. Jahresz. III 1875, 259. DRESS., B. E. Pt. 73-4, 1879 [Syn. '*Procellaria*' lege *Pelecanus*]. IRBY, Ibis 1883, 191. WHITEHEAD, Ibis 1885, 48. C. DIXON, l. c. 91.
- Halieus graculus* LICHT., Verz. Doubl. 1816. NAUM., V. D. XI 1842, 88. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 36. SCHRAD., J.f.O. 1853, 243, 315-6. v. DROSTE, Z. G. 1873, 149.
- Hydrocorax cristatus* VIEILL., N. Dict. d'H. N. VIII 1817, 88.
- Pelicanus leucogaster* VIEILL., l. c.
- Carbo leucogaster* CARA, Orn. Sard. 1842, 199.
- Carbo cristatus* TEMM., Man. II (1820) 900; IV 1840, 565. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 152, 177, 199, 227, 343. MEY., Tasch. III 1822, 233. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 205. GRABA, Færø 1828; ref. Isis 1833, 767. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 385. MALH., Fn. 1843, 225. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384. BOLLE, J.f.O. 1855, 305. HARDY, l. c. 442. F. a. G. GODM., Ibis 1861, 92. RIVA, Orn. 1865, 261 + *C. graculus*.
- Phalacrocorax cristatus* STEPH., Shaw, Gen. Zool. 1825, XIII 83. SAVI, Orn. 1821-31, ref. Isis 1833, 1004. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 385. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 240. WALL., N-a 1854, 281. LLOYD, Ant. II 1855, 208. HARDY, N-a 1855, 422. TORELL, Bidr. Spetsb. Moll. I 1859, (62) 63. DEGL., G., Orn. II 1867, 354. BARTH, J.f.O. 1869, 99. BORGGR., Nordd. 1869, 136. WHARTON, Ibis 1876, 29. WINTHER, Færøernes Oldtidshist. 1876, 401.
- Carbo Desmaresti* PEYRAUDEAU, Ann. Sc. N. 1826, 460. LILF., Ibis 1875, 27. BREHM, Vogelf. 1855, 360. E. v. HOM., J.f.O. 1858, 237; Z. G. 1881, 327. BROOKE, Ibis 1883, 345.
- Carbo brachyuros* L. BREHM, V. D. 1831, 822.
- Graculus cristatus* SUNDEV., V. A. H. 1844, 30. GRAY, Gen. III 1845 (667). LILLJ., V. A. H. 1850, 324. SOMMERF., Öfv. V. A. F. 1861, 75, 88. SCHLEG., Mus. Pelec. 1863, 18. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 77. v. PELZ., Abh. z.-b. G. 1871, 729. DANF., Br., Ibis 1875, 431. COLLIN, Skand. Fugl. 1876, 710.
- Carbo graculus mediterraneus* SCHLEG., Rev. 1844, CXXIII.
- Graculus Linnæi* GRAY, Gen. III 1845 (667). MORE, Ibis 1865, 451-2.
- Graculus Desmaresti* GRAY, Gen. III 1845 (667).
- Phalacrocorax Desmaresti* BREHM, Vogelf. 1855, 360. FRITSCH, V. E. 1870, 452.

Släktet SULA, *Dysporus* ILL.

Näbbet mera högt än bredt, rakt, tillspetsadt, utan klo; stjert kortare än kroppen, spetsig.

218. BERGHAMMAR, *Dysporus bassanus* (L.).Pl. LV, 4, 5, *D. albus*.

Haka fjäderklädd, men i midten med ett naket, svart streck. Kropp ovan hos gamla hvit, hos unga svartbrun, vitfläckig. Längd 930—995 m.m.

Iris hos gamla gul, hos unga i boet hvit, FABER.

1. *Hane, gammal*, 20 april, Bohuslän.

Näbb hvitgrått, hoptryckt; överkäkens spets nedböjd; näbbås vid roten bred, refflad, kullrig, bakom midten något nedtryckt, vid spetsen båg- böjd. Pannvinkel trubbig, avrundad, näbbets sidor hvälvda. Näsfåra djup, från ögonvrån till käkkanten bakom spetsen, mungipor utskjutande, något neddragna; iris 'gul'; ögontrakt och ögonvrå svart, naken. Huvud ovan, dess sidor ävensom nacken ljust rostgula; kindtrakt nedtill gulhvit; haka i midten naken, svart, vid sidorna fjäderklädd, hvit. Framhals hvit; sidhals nedtill hvit, baktill liksom halsryggen ljusgul. Hela fjäderklädnaden för övrigt hvit, utom å vingar; övre stjerttäckare korta. Stjert tillspetsadt; stjertpennor 6 par, 1:a 106 m.m. > 6:te, tillspetsade, raka. Vingar spetsiga; tumvinge med brunsvarta fjädrar; handpennor: 2 > 1 > 3, brunsvarta; arm- pennor hvita; armbågspennor 3, > armpennorna. Fötter svarta; skenben fjä- derklädt till hället. Tars med små sköldar; tår: 4 = 3 > 2 > 1, alla förenade med simhud; klor: 3 > 2 > 4 > 1, grå, krökta, tillspetsade, 3 med tandad, vid- gad inkant.

2. '*Hane*', oktober 1875, Slidre, Norge, enl. COLLETT.3. *Hane*, november 1871, Kragerö, Norge, enl. COLLETT.4. *Hane, gammal*, 15 februari 1868, Tjörn, enl. MALM.

Näbb blåhvit, käkkanter med näsfåra; den nakna huden å kind och haka samt munhåla skiffersvarta; tunga föga > ögats diameter; ögonlocken azurblå; iris gulhvit. Fötter ovan brunsvarta, undertill svartbruna, sköldarna å tarsens framsida och å tårna blågulgröna.

5. *Hona, gammal*, 29 augusti 1860, Tjörn, enl. MALM.6. *Hona*, oktober 1872, Sandefjord, Norge, enl. COLLETT.

7. 1875, Bohuslän.

7 a. *Dununge*. Svart med långa, hvita dun, CUNNINGHAM.8. *Ung*, PAYKULL.

Näbb brungrått. Huvud, ävensom hals och övre kroppsdelar brun- svarta med små, tresidiga, hvita spetsfläckar; ögonvrå och trakten mellan mungiporna och ögat nakna; haka i midten långsät naken; kräva brungrå med hvita spetsfläckar; övre stjerttäckare = slaksida, de längre med hvitt och gråhvit utfan och hvita spetsar. Stjert svart med ljusbruna spolar. Bröst gråhvit med hvita spolstreck och för övrigt grå spetsar; sidor svartgrå med hvita spetsar; mage vitgrå med brungrå spetsar; undre stjerttäckare vitbruna med hvita spetsar, hos de kortare hvita spetsfläckar; slaksida brunsvart med hvita spetsfläckar; klor gråhvita.

Anm. Ungdräkten förändras först på huvud, hals, bröst och mage, därefter rygg, vingtäckare och stjert, sist 1:sta paret stjertpennor och arm- pennor. På 4:de sommaren, födelseåret inberäknadt, är häckdräkten full- ständig och fogeln fortplantningsfärdig, FABER.

	<i>M</i>	1 ♂	2 ♂	♂ 3	4 ♂	5 ♀	6 ♀	7	8 j.
Längd	—	930	995	982	945	955	—	—	—
Huvudets längd	—	—	—	177	198	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	101	—	—	—	—	—	98	97	—
» » » munvinkeln	152	—	—	142*	147*	—	146	144	—
» höjd vid roten	33	—	—	—	—	—	—	31	—
» » » näsborrarna	23	—	—	—	—	—	—	22	—
Gapets bredd	51	—	—	—	—	—	—	46	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	15	—	—	—	—	—	—	12,5	—
Ögats diameter	—	—	—	10,5	11	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	485	508	487	480	470	470	—	380	—
Vingbredd	—	—	—	1850	1815	—	—	—	—
Tumvinge	132	—	—	—	—	—	—	146	—
Stjert, längd	235	215	230	280	260	218	195	c.190	—
Stjertspets bakom vingpetsarna	—	—	—	45	36	—	—	—	—
Hälen till fotsulan	—	—	—	77	75	—	—	—	—
Tars	61	—	—	—	—	—	55	60	—
Mellantå med klo	103	—	—	—	—	—	104	111	—
Mellantåns klo	18	—	—	—	—	—	—	16	—
Fjerde tån	101	—	—	—	—	—	—	88	—

* Från underkäkens spets.

Ägg. Ovata eller nästan elliptiska, ljus grönbå med kalk-avsättning.

1. 1862, Färö, BENZON.
2. 1865, Färö. Långsträckt; ojemna kalkavsättningar.
3. 7 juni 1869, Orkney, DUNN. Långsträckt, ojemn kalkavsättning.
4. 1867, Färö, ELLINGS. Abnormt; porer djupa, spridda, å spetsdelen i långsgående fåror; ytan ojemn av små, spridda knölar; obetydlig kalkavsättning.
5. 8 maj 1881, Färö, H. C. MÜLLER. Blåhvitt, glänsande, finkornigt utan kalkavsättning.
6. 8 maj 1881, Färö, H. C. MÜLLER. Hvitt med skrovlig kalkavsättning, smutsigt.

<i>N</i>	1	2	3	4	5	6
Äggets längd.....	76,4	84,5	79,4	81,2	82	80,9
» bredd.....	51,3	50	44,6	50,9	50,6	48,7
» spets	25,1	34,5	34,8	30,3	31,4	32,2
» reducerade längd	1,49	1,69	1,78	1,59	1,62	1,66
» rektangel	3919	4225	3541	4133	4149	3940

Ägg: 70—75×48—50, DEGLAND.

Mycket sällsynt på Grönland, häckar icke, FABRICIUS, 1753. N. Grönland ganska sällsynt, få gånger sedd på Davissundet, en gång driven död i land vid Godthaab; en erhållen från Egedesminde och 1842 från Julianehaab, HOLBØLL. Tillfällig och sällsynt, REINHARDT.

Till storlek och fjäder är han 'som en Stork'. Finnes överallt i Nordsjön och infinner sig vid sillfiske. Hjernan skattas högt. Fogeln har god syn, alldenstund han från en betydlig höjd störtar i vattnet, MARTENS, 1676.

Förekommer på Island, oftast i sydlandet och tidigt på våren; följer Sillen, som förföljes av Torsken, hvadan fogeln anses av folket för god och lyckofogel, som alltid medför fiskunderrättelse. Man slår honom, då han sover på havet. Då han fiskar nära

land på grundt vatten och störtar ned efter en fisk, bryter han stundom halsen av sig mot skäret och tages. Köttet smakar tran, men ätes. Häckar i synnerhet på Fugleskjer, 6 mil S. om Reykenäs, och en av Vestmannaöarna vid S. Island, OLAFSEN, 1774. På Nordlandet stundom inne i fjordarna, folket väntar då svårt väder; han förföljes av Havsörnen, MOHR, 1786. Häckar i stor mängd på nedersta delen av fogelskären vid 'Reikanes', TEILMANN, 1823. Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö; på Grimsö få par. Vid N. Island mindre talrik än i S. trakterna derav. En del stannar över vintern vid Island, men de flesta söka sydligare trakter av det öppna havet. Häckar kolonivis på små skär och öar, på Fogelskären och Vestmannaöarna; kommer dit i slutet av april. Boet stort, byggt av tång och alltid fuktigt. Tången, *Fucus vesiculosus*, föres ända till 2 mil bortifrån, bäres i gapet. Sitt enda ägg lägger honan i medlet av maj; det är litet, blåhvitt med gulhvit skorpa; längre tid ruvad blir det smutsigt, gulbrunt. Ungen, som är naken och liten, utkläckes i början av juli, dock så, att nykläckta och nästan fullvuxna ungar finnas samtidigt. I slutet av juli är han halvvuxen och har gult, hvitt dun. Lätet vid häckplatsen är 'orrr'. Häckar på Skarfaklet och Suluskjer. Var på Vestmannaöarna så spak på boet, att FABER kunde taga med händerna så många han ville. Övervintrar. Kastar vid stark storm i land på Island, FABER.

Erhållen 1604 på Färöarna av HÖJER, CLUSIUS. Fans endast på Myggenäsholm; folket hade derav årligen stor nytta, kallades av sjöfarande 'gentleman', DEBES, 1673. Störtdyker, men anskjuten kan han från simning dyka, GRABA. Kommer den $\frac{2}{5}$, bortflyttar vid Mårtensdag, d. II. Läger ägg i medlet av 'sept'; ungen får full dräkt i 3:dje året, kallas till dess Gråsula. Gamla foglar tagas i april, innan de lagt ägg, under en mörk natt, medan de

sova och med ett särskildt tag, så att de icke kunna ge något ljud ifrån sig, emedan annars hela sällskapet vaknar. Ungarna slås om hösten med en käpp. Vid lycklig fångst erhållas om våren 200 och lika många om hösten. Förtär Sill och Sej, av hvilken senare fisk knappt finnes någon så stor, att han icke kan sluka den hel, LANDT, 1800. Var även omkring år 1826 talrik på Myggenäs, FABER. Anses väl komma ovannämnda dag, men en och annan ses här flyga under hela vintern. Häckar även på ett par klippor nära Myggenäsholm, hvarifrån han för materialier till sitt bo. Störtar i vattnet från en höjd av 50—60 fot och deröver, stannar stundom en minut under vattenytan och slukar ofta så mycket fisk, att han icke kan lyfta från vattnet. Boet i klippavsatserna är så högt, att det når en man till knäet. Läger sitt ägg omkring d. $\frac{1}{4}$. Äggen utkläckas ojemnt; ungarna äro ej flygga före d. $\frac{3}{8}$; de tagas till d. $\frac{2}{3}$; stundom ser man Sulor sitta i bergen till d. $\frac{1}{10}$. Under de senare åren har Havhästen börjat slå sig ned här och fördriver Sulan. Fångsten av de gamla sker i senare tid så, att mannen kastar sig över foglarna och lagar, att han får så många som möjligt under sig, stundom ända till 12 st. åt gången. Får fogeln tag i mannens kläder, håller han sig fast ända tills han blir dödad, får den tag i händerna, är det till men för fångsten; under senare tid fångas vanligen 300 gamla och 600 unga årligen, H. C. MÜLLER. Således synes fogeln icke omkring 1862 här hava avtagit i antal. Fjädern är av ringa värde, emedan den är illaluktande. Erhållen d. $\frac{1}{6}$ 1877, enligt meddel av EURENIUS.

'På Spetsbergen ganska sällsynt', enl. FABER m. fl., men har icke, så vidt jag vet, blivit träffad der. Orsaken till antagandet, att den skulle förekomma på Spetsbergen, har troligtvis varit, att

MARTENS omtalar den, men han nämner alldeles icke, att den erhållits der, se ovan.

Å nordligaste Skandinavien kuster, men endast under den kalla årstiden, MALM, 1844. Är kokt eller saltad ätbar. Vid Norge i jan. och febr., PONTOPPIDAN. Gamla äro sällsynta, FABER. På vestkusten ej sällsynt under vinter-sillfisket, RASCH, 1838. En träffad i Finmarken av NORDVI; 1875—77 erhållen i trakten av Tromsö. Omtalas från Söndmör av STRÖM 1762. På Lofoten, BARTH. Sporadisk till Varangerfjorden. I fiskdistrikten från Stät till Jäderen i större mängd; en del även om sommaren utan att häcka. Visar sig sällan i Kristianiafjorden, en slagen vid Fredrikshald d. $\frac{1}{4}$ 1834. En död funnen mellan Kristiania och Dröbak, RASCH. Nästan hvarje höst och vinter i trakten av Lindesnäs till svenska gränsen. I de sydliga fjordarna träffas jemt väderdrivna eller döda, t. o. m. vid sött vatten, såsom i store Leesjø i Smaalenene vid riksgränsen, i slutet av nov. 1875 i Valders, COLLETT. Gammal hane erhållen d. $\frac{1}{8}$ 1851, enl. meddel. av EURENIUS. Träffas oftast under vintern från jan. till våren. RASCH erhöi en i juli; oftast gamla foglar; en ung fångades hösten 1823 levande nära Fredrikshald. På Hvalöarna om hösten nästan årligen efter starka stormar.

Är en pelagisk fogel, träffad i Nordsjön utanför Marstrand, LINNÉ. En flock om 7 gamla och en ung sågs i Nordsjön i juni, enl. meddel. av KOLTHOFF; i Kattegat iakttagen av THIENEMANN. Häckar icke vid Sveriges kuster. Var förr i Bohuslän under det stora sillfisket allmän och kallades Berghammar. Erhållen i Gullmarfjärden d. $\frac{7}{12}$ 1837, vid Väderöarna i medlet av april 1838, vid Marstrand d. $\frac{13}{10}$ 1841; år 1848 blev en fångad i en torvdam på Tjörn, är sällsynt, W. v. WRIGHT. Även i N. Bohuslän sällsynt, erhållen våren 1867 och juni 1872. Kallas Sillebas, CEDER-

STRÖM. Under åren 1841—74 hade till Göteborgs museum erhållits 12 st., nemligen d. $\frac{2}{10}$ 1841, $\frac{3}{9}$ 1845, $\frac{1}{10}$ 1846, $\frac{2}{10}$ 1851, $\frac{2}{9}$ 1860, $\frac{3}{9}$ och $\frac{6}{10}$ 1862, $\frac{1}{2}$ 1868, $\frac{4}{10}$ 1869, $\frac{1}{2}$ och $\frac{2}{10}$ 1873, $\frac{2}{10}$ 1874. En togs levande en midsommar i en torvmosse vid Bitterna, Skara stift, MALM.

Togs levande under jan. 1859 efter stark NV. storm i slotts-kanalen vid Malmö, enl. tillförlitligt meddel. av EURENIUS. Möjligtvis är det samma fogel, som ÅSTRÖM omtalar såsom fångad utanför Malmö i ett fisknät.

Vid Danmarks kuster, i synnerhet vid Nordsjön, icke sällsynt. Gamla och unga besöka om höst och vinter halvöns vestkust. Vid Amrom skall den förekomma talrik, BOIE. En och annan vid Danmarks kuster under vintern, i synnerhet vid storm, FABER. Erhållen vid Helsingör; i Brunsbüttel, BOIE, 3 st. fångade 1821, REINHARDT, COLLIN; efter stark storm vid Lässö 1821, FABER; vid Apenrade 1843 om vintern, utmattad, KJÆRBÖLLING. På Sylt i sept. 1845. På Jutlands V. kust ensamma då och då, på Ö. kusten sällsynt, NAUMANN. Mellan Hjørring och Skagen en funnen död i okt. 1863; på Skagens rev sågs en flock om 200 st. d. $\frac{1}{10}$ 1869. Efter en mycket hård storm från NV. och N. under föregående dag sågos i okt. 1874 3 st. i Aarhus vik; dessutom omtalas några flere fall, då fogeln träffats i Danmark, såsom i Ribe-trakten, $\frac{1}{2}$ mil från havet, der 7—8 st. erhållits, COLLIN. Ringkjöbing, Thisted, BENZON hos DRESSER.

Vid Flensburg d. $\frac{1}{11}$ 1843 och i dess närhet d. $\frac{2}{11}$, i Severstad d. $\frac{9}{10}$ 1845. En gammal hona vid Kiel i dec. 1811, BOIE. I Vendsyssel togs en sovande på marken d. $\frac{1}{10}$ 1867, FISCHER. I Slesvig och Holstein ofrivilliga gäster; av starka stormar kastas årligen flere utmattade och förvirrade, mest gamla foglar, till V. kusten, men saknas inne i landet och vid Östersjön. Temligen

talrik. Vid Helgoland, BOIE, 1821; der sågos under 16 dagar på ön endast gamla foglar. Förekommer i alla delar av Nordsjön, CORDEAUX, ej sällsynt, REINHARDT, COLLIN.

Mellan Schuretskaja och Nordkap sedd d. $\frac{3}{3}$ 1848 under temligen stark storm, LILLJEBORG. Ej träffad i Finland. Mycket sällsynt vid Ryska Lapplands och Sibiriens kuster, PALLAS. Vid Novaja Semlja träffad enl. DRESSER.

Stundom på Rügen, sedd vid Jasmund, fäld 1818 vid Wittow, HORNSCHUCH, SCHILLING. I Tyskland träffas den endast i full dräkt. Vintern 1818 under NV. storm togos i Brunsbüttel 3 st., NAUMANN. I Tyskland till Schweiz träffad utmattad år 1824; 2 st. i Magdeburg, 1 i Sachsen, 1825 i medlet av april nära Magdeburg, NAUMANN. Erhölls under vintern 1854 under en häftig snöstorm i Mecklenburg. En gång förut har detsamma inträffat, HEYDEMANN-THALBERG. Erhållen d. $\frac{3}{3}$ 1870 i Hannover, v. MENNINGERODE. Av storm hava 2 gånger utmattade foglar kastats in i Mark, SCHALOW, 1876. I Vestfalen vid Lippe tillfällig, träffad utmattad på slättlandet, v. DROSTE, 1873. I Münsterlandet under snörika vintrar, BOLSMANN, 3 gånger, BORGGREVE. I Nassau ytterst sällsynt; av en stor flock skötos 6 st. i aug. 1857, RÖMER. I Nordtyskland vid kusterna, i synnerhet Nordsjöns, stundom även utmattad inne i landet: ett fall av hvardera i Neuwied, Mecklenburg, BORGGREVE, 1869. En gång träffad i trakten av Dingelstedt; slog sig till en flock tama Gäss, togs med händerna och fördes till Göttingen.

I Oberlausitz har den erhållits, TOBIAS. Sällan förirrad i Siebenbürgen, LANDBECK. I Transsylvanien en gång iakttagen under vintern av STETTER, DANFORD, BROWN, 1875.

I Oldenburg sällsynt, NEGELEIN. Vid Elbes mynning, BOIE. Vid Tysklands Nordsjökust ej sällsynt, stundom kastas den av

NO. storm långt in i landet, J. F. NAUMANN. Flere gånger erhållen der, KJÆRBØLLING; vid Blankensee, W.-SUHM.

I Friesland årligen vid häftiga NV. stormar en och annan, mest unga foglar, ALBARDA. På Wangerooge under höst och vinter sällsynt, WIEPKEN. Under vintern 1865—66 erhållen utmattad på stranden av Borkum, dit de flesta komma under den vackraste årstiden i juli och aug., endast få om vintern; äro mycket orädda, v. DROSTE, HESS. Erhållen på Hollands kust d. $\frac{15}{10}$ 1840, $\frac{5}{9}$ 1861, $\frac{11}{10}$ 1860, $\frac{20}{10}$ 1862, $\frac{29}{10}$ 1859, $\frac{5}{9}$ 1859, $\frac{15}{6}$ 1860, SCHLEGEL.

På Shetland under vintern. Om han häckar der synes vara ovisst. Häckar på Stack island, 4 eng. mil SV. från Skerry, en av Hebriderna. Ungarna äro i sept. nära flygfärdiga. Häckar på flere öar, såsom på Orkney, St. Kilda, Bass rock, Firth of Forth, Lundy, i British Channel, Ailsa Craig, Ayrshire, MORE. Å Skotlands nordliga öar talrik, FABER. Å V. Skotlands kust talrik om sommaren, DRESSER. Erhållen vid Cole Shil vid Warwick i nov. 1669. Häckade på Basso-klippan, WILLUGHBY, 1676. På Bass rock, 2 eng. mil från södra klipporna vid Firth of Forth, 3 mil från North Berwick, tagas ungarna d. $\frac{1}{8}$ till sept. månads slut; på nordliga häckplatser d. $\frac{1}{8}$ till slutet av okt., NAUMANN. Fångsten av ungar utgör 1500—2000 st., JARDINE, 1843; de säljas färska i Edinburgh och äro icke dåliga. Kommer dit i medlet av febr. eller början av mars, flyttar bort i okt. Några få synas kvarstanna. Boet är byggt av gräs och tång, i synnerhet *Fucus digitatus*, är koniskt med toppen nedtryckt, basen 20 tum i diameter. Om ägget tages, lägges åter ett. Man har påstått, att fogeln kunde dyka 180 fot. Lätet 'grog grog', de ungas 'karra karra'. Förr skattades deras kött högt, ej nu mera, CUNNINGHAM, 1866.

Den äldsta underrättelsen från England härleder sig från en anglosaxisk krönika av år 975, deri följande verser förekomma, hvilka lyda på nutidens språk:

Then too was driven
Oslac beloved
an exile far
from his native land
over the rolling waves, —
over the ganet-bath.

Har blivit senare ofta omtalad, CUNNINGHAM.

Häckar på Lundy islands vid N.-Devon-kusten, Skellig isl., St. Kilda, Stack of Saliskerry, Ailsa Craig, DRESSER. På Borreay-ön, i trakten av St. Kilda, och mellanliggande klippor häckar den i tusental. Stack Lii är dess stora häckplats, hvilken från Long island, på 40 eng. mils avstånd, synes såsom ett stort skepp under fulla segel. Störas foglarna, förmörkas himlen, oaktadt endast en ringa del av dem lyfter. Vid St. Kilda, der de endast stanna kort tid på fiske, synas ganska få. Fogeln prisas mycket på denna ö för fjäders, tranens och köttets skull. Sedan några få förelöpare kommit, infinner sig den stora mängden i maj och stannar tills ungarna, kallade Gugha, på hösten blivit flygga. Många av foglarna hemta sin föda på ett avstånd av 50 eng. mil, C. DIXON, 1885.

I Storbritannien temligen allmän på många delar av kusten. I Ayrshire från febr.—okt.; på Ö. kusten, i trakten av Bass rock stannar en del kvar över vintern.

På Irlands kust under sommar och höst, häckar på en av Skelligöarna. En fogel med korsnäbb erhållen i sept. 1831. På Bass island d. $\frac{15}{6}$ 1861 oräkneliga, de unga voro värderade, och plockade kostade de 1 s. 8 d. stycket, RAY. Erhållen i Skotland 1623, JOHNSTON. MARTIN försäkrar, att öborna på St. Kilda

årligen förtärde ej mindre än 22,600 unga foglar av denna art utom en stor mängd av deras ägg, och att de av denna fogel hade sin förnämsta föda under hela året. Äggen och foglarna förvarades i små pyramidformiga stenbyggnader och betäcktes med torvaska. Fångsten är farlig och lifvet sättes dervid jemt på spel, PENNANT, 1776.

Redan GESNER och ALDROVAND omtalade även fogeln, men de gamle kände den nog icke. I senare tid har CUNNINGHAM beskrivit fogeln på Bass rock och Firth of Forth, se här ovan. År 1831 uppskattades av MACGILLIVRAY antalet till 2,000, hvilket år 1862 icke synes hava minskats.

Lägger endast ett ägg, ägghvitan skall vid kokning ej bliva hvit, utan färglös. Den ruvade fogeln lemnar ägget, först om man kommer 3 fot nära, och skriker 'grag grag' eller 'karra karra kurra kurra'. DRESSER fann den mindre spak, och den satte sig till motvärn.

Fogeln går med svårighet och den har även svårt att lyfta från slät mark. Man har påstått, att han kan dyka till 180 fots djup, THOMPSON, andra åter, att han synes ej dyka alls, hvilket bestrides av DRESSER, och det med skäl. — Jag har väl ej sett denna art dyka, men väl andra arter, såsom i Magellans sund och vid Callao, om hvilka jag vill påminna mig, att de döko oavlåtligt, då de voro på fiske. — Födan utgöres i synnerhet av Sill; 1—2,000 ungar tagas årligen, som på REY's tid plockade såldes för '6 pence till 1 shilling' stycket. De voro förr värderade av de skotska monarkerna, senare av borgare i Edinburgh. De förtäras stekta, numera mest av fattigare folk, DRESSER. Vid kusten av Cornwall i okt. flockvis om 3—30 st. Vid samma tid till månadens slut draga stora massor fisk öster ut längs kusten, RODD, 1864-9.

Temligen allmän vid Belgiens kuster under vintern, men unga foglar äro mycket sällsynta, häckar icke här, DE SELYS.

Å Frankrikes N. och V. kuster temligen ofta, i synnerhet vid storm, någon gång även i det inre av landet. Erhållen i Douai d. 6/7 1825; i febr. under ett år kastades på Abbevilles kust mer än 200 st. jemte en mängd andra foglar, DEGLAND, GERBE. I Seine-inférieure, HARDY. I Provence sällsynt, J. W. v. MÜLLER.

På flere ställen av Portugals kust, A. C. SMITH. Vid Santander temligen många sedda vid kusten d. 19/12 och 20/12, IRBY. Talrikt fiskande vid Kap Trafalgar i dec., SAUNDERS. På havet emellan Malaga och Cadiz i hundratal d. 19/12, SAUNDERS. I allmänhet på Spanska halvöns N. och V. kuster vanlig. I Gibraltar sund om vintern i stort antal, kom d. 11/11 1870, d. 12/11 1871; den senaste d. 28/3 1872, DRESSER.

I Medelhavet sällsynt, såsom vid Marseille, DRESSER. Erhållen en gång i Italien i Piombino d. 11/11 1877, GIGLIOLI. Träffad på Syra, Cykladerna, i maj, ERHARD.

På Canariöarna här och der om vintern, men mest unga foglar, BOLLE. På Madeira flyttfogel, HARCOURT. Iakttagen på Ascension, V. Afrika, Gambia, HARTLAUB. Allmän i NV. Afrika, DRAKE. Marocco okt.—mars ej talrik, FAVIER, IRBY, DRESSER. I S. Atlantiska oceanen, BLYTH. I museet i Paris finnes, enligt HARTLAUB, en ung fogel från Kap, '*Sula capensis*' LIGHT. Denna är lik vår, men säges vara något 'mindre'.

COLLINGWOOD omtalar den från Malaccasundet?, men sannolikt finnes der en annan art.

N. Amerikas fogel är lik Europas, BAIRD. Enligt L. BREHM skulle betydlig olikhet i näbbets form finnas; han ansåg därför,

att den icke hörde till samma art, hvilket dock icke har blivit bekräftadt. Häckar vid St Lawrence-viken, BRYANT, i otroligt antal på klippöar vid Labradors kust, LAWRENCE; omtalas från Georgia, GERHARDT. Häckar i Canada, ALLEN. På Anticosti allmän, häckar ej här, men väl på flere andra öar, såsom på Bonaventura, VERRILL. På Ö. Floridas kust talrik, BOARDMANN, ALLEN. ?Träffad på Cuba, St. Antonio, d. 2^o, HARTLAUB, men GUNDLACH säger, att det var en annan art. I Mexikanska viken under vintern, AUDUBON, COUES m. fl.

Berghammarn håller sig under hela året på havet. Den sover på vattnet med näbbet under vingen och så tungt, att den knappt vaknar, då ett fartyg seglar förbi. Lätet låter som 'rab rab'. Drar icke frivilligt mot land eller sött vatten. Endast under fortplantningstiden uppsöker den sin häckplats. Har kraftig och snabb flygt, än med kraftiga vingslag, än seglande, och ganska omvexlande. Förlorar flygförmågan och fattningen, då den kommit in på flackt land. Dyker icke ofta direkte från vattenytan, men störtar timaltals vid fiske gång på gång i havet, även i bränningarna, förfelar ofta sitt byte och störtar stundom vid kusterna mot ett undervattensskär så häftigt, att han omkommer. Slukar fisken under vattnet, eller hvilar han, återkommen till vattenytan, ett ögonblick, sväljer fisken och lyfter åter för att åter störta i vattnet. Söker icke att taga fisk från andra foglar. Förtär helst Sill, *Clupea harengus*, men även *Clupea sprattus* m. fl., särdeles Makrill, Bläckfisk, *Sepia officinalis*, *Loligo vulgaris*. En tam förtärde 12—18 Sillar på dagen, slukade 3—4 efter hvarandra. Fiskar på det sätt, att han dyker under stimmen och griper fisken, först då han åter är på väg mot havsytan. Har på St. Kilda 50—100 eng. mil till bankarna, der han fiskar.

Lever i monogami. Väljer till häckplats klippor i öppna havet. Häckar kolonivis, kommer i april till sin häckplats, flyttar bort i okt., lägger ägg stundom på bara marken eller drar tillsammans mer eller mindre tång, gräs m. m., så att boet stundom blir 1½ fot i diameter, 8—10 tum högt vid fördjupningen i midten. Mycket av den tång, han begagnar till boet, för han lång väg. Stundom taga de sådan från hvarandras bo, till följd hvarav slagsmål inträffa. Ett sådant har man sett sluta med tjuvens död, MARTIN, ELWES. Båda makarna bygga boet. Läger ett ägg, men lägger om en eller två gånger, om det tages i medlet av maj till medlet av juni. Båda makarna ruva, hvilket, enligt FABER, varar 30 dagar. Äggen omgivas nästan alltid av fuktiga ämnen, och många utkläckas icke. Ungen kommer naken ur ägget efter 6—8 dagar. Båda föräldrarna giva honom föda. De gamle lägga föda både framför ungarna och ruttnade ägg. Efter 4 veckor börja fjädrarna på vingar, skuldror och stjert att visa sig. Mot slutet av aug., på Grimsö först vid Mikaeli, äro ungarna fjäderklädda och då mycket feta och till storleken liknande de gamla. De tagas då och insaltas. Unga och gamla lemna häckplatsen i början av okt. Vid boet söka de gamla icke att försvara ungarna, knappt sig själva. Stundom träffas ungar i boet ända in i sept. Ungen får först vid 3 års ålder drägten lik de gamlas. Alla vid en häckplats på Island hade full dräkt. JARDINE omtalar dock, att somliga ruvande foglar hade kvar åtskilliga av ungfogelns mörka fjädrar å skuldror, vingar och stjert. Fogeln är under fortplantningstiden mycket mager.

Fiender har han i Havsörnen; de stora Måsarna och *Lestris* taga ägg och ungar.

Jagten sker på flere sätt. På häckplatsen kunna de slås och nedom den lätt skjutas, men ensamma foglar äro mera var-

samma. Fångsten å de branta klipporna är besvärlig och ganska farlig. Jagten å Bass rock är utarrenderad för flere årtionden sedan mot 630 kr., och det är förbjudet att taga något ägg, vid vite av 90 kr., eller att döda en gammal fogel. Här tagas årligen 1,000 st. ungar, hvilka torgföras i Edinburgh och andra ställen och säljas för omkring 2 kr. st. De ungas kött skall vara godt. De unga insaltas på Island för vintern. På Vestmannaöarna slås hvarje sommar de unga i tusental, men de gamla sparas. På Helgoland användes skinnet till hvarjehanda föremål.

Infångad badar han ofta; han biter alla, som komma i närheten, hugger kraftigt med näbbet och håller hundar och andra djur på avstånd, visar sig trög och ondsint. Emellertid blir han snart ganska tam, följer som en hund den, som ger honom mat; förtär fisk, men lär sig snart att äta kött och kan leva flere år i fångenskap. FABER beräknar, att fogeln blir 30 år gammal, dock på något osäkra grunder. Drives stundom vid storm levande eller uthungrad död i land. FABER omtalar, att fogeln under vissa år angripes av en smittosam sjukdom, och att döda hoptals uppkastas på Islands kust. Stundom angripas de av en sjukdom, som dödar otaliga.

Ibland fjädrarna leva, stundom i stor mängd:

Docophorus bassanæ DENNY; *Lipeurus staphylinoides* DENNY; *L. pullatus* NITZSCH; *Menopon pustulosum* NITZSCH.

Inga inelvsmaskar har man, så vidt jag kunnat finna, omtalat hos denna fogel. De böra således eftersökas.

Anser bassanus s. scoticus GESN., Av. 1555, 158; Red. 1669, 141. ALDR., Orn. III 1635, p. 49, 53 (Skotl. Hebrid.). JOHNST., Av. 1657, 94, t. 47, figuren hör ej hit. WILL., Orn. ed. RAY, 1676, 247 + *Sula Hoieri* CLUS., 249. KÖNIG, Regn. Anim. 1682, 124. SIBB., Scot. Ill. 1684, II L. 3, p. 20 (rubrik: Prodr. Nat. Hist. Scotiæ). RAY, Syn. 1713, 122, 191, n. 5+6 + *Sula Hoieri* 123; 'Itinerar.'

Anser Brendinus JOHN CAIUS, De rar. anim. 1570 teste CUNN., Ibis 1866, 4. *Sula Hoieri* CLUS., Exot. 1605, 367. WILLUGHBY, Orn. 1676, 249; Voy. to St. Kilda 1698: Solan Geese. RAY, Syn. 1713, 123. SALERME, Orn. 1767, 373.

Sule DEBES, Færø 1673, 132-3.

Johan von Gent MARTENS, Spitsb. Reise 1675, III 3, p. 71; Rec. de Voy. au Nord. II 1732, 143.

Soland Goose ALBIN, Nat. Met. of Birds I '1738'; ed. DERHAM 1750 + *Anser bassanus* p. 75, 90 [err. typ.] Tab. 86.

Oye de Soland ALB., Ois. ed. DERHAM, I 1750, 75, 90.

Plancus, Anser bassanus KLEIN, Hist. Av. 1750, 143, 165; Vög. 265.

Jan van Ghent KLEIN, Hist. Av. 1750, 170; Vög. 1759, 314.

Pelecanus bassanus L., S.N. X 1751, 133; Fn. Sv. II 1761, 52; S.N. XII 1766, 217. BRÜNN., Orn. 1764, 31. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 330. PALL., Naturg. V 1776, 36. MÜLL., Prodr. 1776, n. 149, 18. FABR., Fn. 1780, 91. MOHR, Isl. Nat. 1786, 34. ÖDM., [vix Schalak] V. A. H. 1786, 73-8; Strödda Saml. III 1788, 58. BERG., Tal. 1787, 78. GM., L. S. N. 1788, 577. LATH., Ind. II 1790, 891. LATH., B., III, II 1798, 521-2: IV, II 1812, 532. RETZ., Fn. 1800, 146. LANDT, Færø 1800, 259. CUV., R. A. 1817, 526, *Sula* 525. SABINE, Trans. L. S. 1819, 559; Is. 1826, 99. [Vix STELLER, Kamtschatka.]

Graculus MOEHR., Av. Gen. 1752, 66.

Hav-Sule PONTOPP., Norw. II 1754, 145. STRØM, Søndmør I 1762, 233. OLAFS., Isl. I 1774, 120 + *Sula* l. c. II 1775, 201.

Plancus bassanus KLEIN, Stemm. 1759, 35.

Sula bassana BRISS., Orn. VI 1760, 503; ed. 1763, II 492. PALL., Zoogr. II 1811, 306. BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 152. BONAP., Ann. Lyc. N. Y. Sep. 1828, 408; Compt. rend. XLI 1855; Sep. Tabl. par. 1826, 20. OWEN, P. Z. S. 1831, 90. BREHM, V. D. 1831, 813. SUNDEV., Phys. S. Tidskr. 1837, 218. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 384. AUDUB., Syn. 1839, 311. LAWR., B. N. A. 1860, 871. COUES, Key 1872, 298. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 431. DE SEL., Fn. 1842, 149. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 244. SCHLEG., Rev. 1844, CXXIII. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 211. BLYTH, Cat. 1849, 296. LILLJ., V. A. H.

1850, 300; N-a 1852, 110. LEFÈVRE, N-a 3 H. 1850, 37-8. W. v. WR., Göt. Handl. 1851, 92. THOMPS., Irel. III 1851, 254. HARTL., N-a 1852, 2 H. 54; W. Afr. 1857, 258. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 392. REINH., Vid. Medd. 1853, 85. WALL., N-a 1854, 281. LLOYD, Ant. II 1855, 209. GERH., N-a 1855, 384. BLAS., N-a 1857, 287. BOLLE, J.f.O. 1857, 348. ERH., N-a 1858, 21. NILSS., Fn. II 1858, 510. ÅSTR., Lomma 1859, 21. J. REINH., Ibis 1861, 19. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 73. VERRILL, Proc. B. S. N. H. IX 1862, 140. (GUNDL., J.f.O. 1862, 190.) RÖM., Verz. 1863, 67. BRYANT, Ibis 1863, 111. MALMGR., J.f.O. 1863, 455. v. NORDM., J.f.O. 1864, 379. COLLETT, Krist. 1864, 217; Hvaløerne 1866, 43; Vid. S. Forh. 1868, 182; ref. J.f.O. 1869, 394; Mag. f. Nat. 1877, 182. W.-SUHM, Z. G. 1865, 78. MORE, Ibis 1865, 452. RIVA, Orn. 1865, 562. CUNNINGH., Ibis 1866, 1-23. ALBARDA, Herkl. Fn. III 1866, 232. BAIRD, Ibis 1867, 286. DRAKE, l. c. 430. DEGL., G., Orn. II 1867, 346. A. C. SMITH, Ibis 1868, 457. ELW., Ibis 1869, 23, 30. SAUND., l. c. 174; 1871, 398. BORGG., Nordd. 1869, 136. v. MENNINGERODE, J.f.O. 1871, 73. ALLEN, Bull. Mus. Harv. Coll. II n. 3 (1871) 365, 399. CED., Jägarf. Tidskr. 1873, 22; Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 63. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, Sep. 54. PALM., Finl. Fogl. II 1873, 560; J.f.O. 1876, 71. ROHW., V. Schl.-H. 1875, 21; v. HOM. Reise 1880, 84. CORDEAUX, Ibis 1875, 187. DANF., Br., l. c. 431. SCHAL., J.f.O. 1876, 6. COLLIN, Sk. Fugl. 1876, 703; Orn. Bidr. 1877, 27. DRESS., B. E. Pt. 77, 1880. GIGL., Ibis 1881, 216. IRBY, Ibis 1883, 190. CHAPMAN, Ibis 1884, 98. C. DIXON, Ibis 1885, 91.

Sula major BRISS., Orn. VI 1760, 497. LATH., B., III II 526, n. 30. BREHM, V. D. 1831, 812.

Gannet PENN., Br. Zool. II 1776, 612.

Pelecanus punctatus SPARRM., Mus. Carlss. 1786, T. b. 10.

Pelecanus maculatus GM., L. S.N. 1788, 579.

Sula alba MEY. u. W., Tasch. 1810, 582; III 1822, 535. NITZSCH, Ost. Beitr. 1811, 51-3, 61, 92. TEMM., Man. 1815, 593; II (1820) 905. NILSS., Orn. II, II 1821, 258. BOIE, Reise d. Norw. 1822, 3. FABER, Prodr. 1822, 84; Isis 1824, 152-3, 790; 1827, 675; Hochn. Vög. 1826, 2, 13, 44, 68, 73-4, 82, 163-4, 210, 276 etc. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 206. BREHM, Isis 1826, 930. GRABA, Reise n. Færø 1810, 163; ref. Isis 1833, 770. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 24. SCHLEG., Tijdschr. v. Nat. Gesch. 1839, 169. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 369. DE SERR., Migr., 1842, 89. LANDB., Isis 1842, 202. HOLB., Krøyt. Tidsskr. 1842-3, 451; Übers. v. PAULS., 1846, 78. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 52; Danm. Fugl. 1852, 392. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52.

HARDY, N-a 1855, 423. ERH., 1858, 21. EGGEM., Nist. d. Vög. 1863, 28. HEYDEM.-THALB., J.f.O. 1865, 327. v. DROSTE, J.f.O. 1866, 391. RODD, A list. Br. B. Ed. 1864; ref. v. HOM. Wand. 1881, 401. FISCH., Nat. Tidsskr. 1869, 142. ?COLLINGWOOD, Ibis 1868, 473. ELW., Ibis 1869, 29-30. v. DROSTE, Z. G. 1873, 149. STRECK., Orn. C. 1879, 53. E. v. HOM., Reise 1880, 52. GAEBLER, Z. G. 1883, 293. NORDENSKIÖLD, Exp. Grönl. 1885, 26.

Dysporus bassanus ILL., Prodr. 1811, 280. SUNDEV., Phys. S. Tidskr. 3 H. 1838, 218. NAUM., V. D. XI 1842, 14; N-a 1850, 2 H. 18. TOB., J.f.O. 1853, 217. BOLSM., N-a 1852, 3 H. 36. v. DROSTE, Bork. 1869, 318. HOLMGR., Skand. Fogl. II 1871, 941. MALM, Fn. 335. WIEPK., J.f.O. 1877, 430.

Morus bassanus LEACH, Cat. 1816, 35. VIEILL., N. Dict. d'H. N. XII 39. ?*Sula melanura* TEMM., Man. IV 1840, 569 (Island). SCHLEG., Rev. (Sydaf.) 111.

Sula americana BONAP., Compt. List. 1838, 60. GOULD, B. E. Tab. 412.

Fou intermédiaire LEFÈVRE, N-a 1851, 38 = *Sula Lefèvri* BALD., l. c.

Sula WINTER, Færø 1876, 414, m. fl. — Kuksuk på Grönland.

Bass-Ganz v. FRAUENF., Abh. z.-b. G. 1871, 41.

Tölpel, Gannet, Jan, Fou, Ganso putola.

Släktet PELEKAN, *Pelecanus*.

Näbb mycket långt, bredt, framåt avsmalnande, överkäkens spets kloformig; hakan med vid säck.

218 a. PELEKAN, *Pelecanus onocrotalus* L.

Pl. LXXXI, fig. 1.

Hvit, ljust rosensöd; nacktofs kort med smala fjädrar; handpennor svarta; tars 122—150 m.m.

1. *Hane, gammal*, 8 juni 1850, St. Tuna, Dalarna, LEVIN. Riksm.

Näbb långt, bredt; näbbås bred, kullrig, svagt S-formigt böjd, fåråd, blåsvart, framåt avsmalnande övergående utan gräns vid näbbnageln. Käkkanter ojemnt bågböjda; överkäken baktill smalare än underkäken. Näsfårer nå från ansigtsranden till näbbnageln. Huvudets fjäderklädnad hvit; ögonvrå, ögontrakt och kind samt främre delen av tinningen och käktrakten nakna. Överkäakens sidor baktill breda, snedt stupande, framtill platta, långsät fårade och med sneda, ut- och framåt gående gropar. Näbb i stark avfjällning. Överkäakens käkkant nedskjutande, båda långsät fårade och framtill avrundade. Näbbnageln gulröd, bågformig, nedåt avsmalnande, klotlik, undertill urholkad. Underkäkens nagel gul, hop- och nedtryckt, undertill avrundad, i midten fåråd. Pannvinkel smal, spetsig. Pannan vid sidorna och framtill naken med avrundad rand. Tars hoptryckt, framtill och tarssula nättecknade; tår: $3 > 4 > 2 > 1$, alla förenade med simhud och ovan ringlade; klor starka, krökta, bruna och svarta, 3 spiralformigt vriden, vid, med främre delen av inkanten grovt tandad. — Hit hör vanligtvis:

1 a. '1864', C. H. WEGELIN. 2 gråsvarta och gråhvita armpennor. Riksm.

2. *Gammal*, Hvita Nilen, BARTOLUCCI, 1853.

Liknar föregående. Näbbspets röd, yttersta spetsen brungul; näbbås svart. Käkkanter röda; underkäken framtill gul, dennas sidor baktill svarta; iris 'röd'; tofs när 110 m.m. bakom nacken; huvudets sidor och huvud ovan rödhvita (ytligt gulhvitt, urblekt). Hals gulhvitt; framhals svagt rödhvit. Fjäderklädnaden rödhvit, i synnerhet undertill; sidornas fjädrar ej förlängda; tumvinge hvit; handpennor svarta, spetsarna gråsvarta, $3 > 2 = 4 > 5 = 1$, jemnbreda, tillspetsade, spolar gulhvita; armpennor inåt brun- och gråsvarta, utåt och spetsbräm grå till hvita, de innersta med svart utkant, vingar för övrigt hvita, i botten rödhvita; handtäckare svarta med gråhvita spetsar och kan-

ter, de små rödhvita; alla undre täckare rödhvita. Fötter gulbruna; tår ringlade vid roten avdelade i små sköldar; klor rödbruna, 4:de vid sidorna svart.

3. *I ruggning*, PAYKULL, Riksm. Troligtvis från S. Europa.

Pannrand tvär. Panna i midten med hvita fjädrar, bildande en spetsig vinkel; huvudets sidor baktill med hvita, korta fjädrar; ögonbåge, ögonvrå, kind samt främre delen av tinning och kindtrakt nakna; ansigtsrand naken, nedåt tillbakadragen; haka naken med stor, vid hud. Hals lång; framhals upptill naken, vid midten med korta, spetsiga, dunlika fjädrar, nedtill med långa, smala, spetsiga, glänsande, gulhvita, elastiska fjädrar; kråva rödhvit; nacke med en tofs, 112 m.m. lång, av smala, spetsiga, hvita fjädrar; halsrygg och sidhals med kort, hvitt dun, nedtill med långa, spetsiga fjädrar. Rygg, skulderfjädrar, kors och övre stjärttäckare hvita. Stjert hvit, något avrundad; stjärtspennor 11 par: de flesta gamla med mycket nötta spetsar, de övriga med vinkelformiga spetsar, spolar hvita. Bröst och sidor rödhvita med spetsiga fjädrar; mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita. Vingar långa; tumvinge med 4 fjädrar, 1 brunsvart med gulhvitt spole och gråhvita kanter, 2 brunsvart, i infanet, vid spolen hvit, spets och inkant hvit, 3 och 4 hvita, alla nötta; handpennor 19: de yttre svartbruna med gula, mot spetsarna bruna spolar, de inre saknas; armpennor brunsvarta, utåt grå till hvita, de inre med nästan hvitt utfan och med grått utbräm, nya; armbågspennor 5, hvita, spetsiga, 1 och 2 = armpennorna; överarmspennor hvita, långa, breda, blandade nya och gamla med nötta, tillspetsade spetsar; handtäckare svartbruna med gråhvita spetskanter, de små hvita; armtäckare, de mellersta och kanttäckare hvita, långa, spetsiga, smala; alla undre täckare hvita; undre överarmtäckare jemnbreda av ringa längd. Fötter (torra) gula; vadtäckare rödhvita; skenben fjäderklädt till närheten av hället. Tars trind, nättecknad; tår: 1 nättecknad, de övriga ringlade, $4 > 3$, när dock icke så långt framom som $3 > 2 > 1$, simhud: den inre och mellersta med räta kanter, den yttre något utskuren(?); klor röda, 3 vidgad > 1 , nästan = 2, föga > 4 , krökta, tillspetsade.

4. *Hona, ung*, 15 maj 1840, Port Natal, J. WAHLBERG.

Huvud ovan och sidor hvita. Hals brungrå med hvita spetsar; fram- och sidhals hvit med korta fjädrar. Rygg i midten hvit, åt sidorna gråbrun med hvita spetsar; skulderfjädrar gråbruna med hvita spetsar, de mindre åt ryggen hvita, de större vitgrå med gråsvarta spoltrakter och hvita spetsar, spolar brunsvarta; kors och övre stjärttäckare hvita, spetsiga. Stjert nästan tvär, de innersta pennorna starkare nötta än de yttre, brungrå till hvita. spetsar och bräm hvita; stjärtspennor 12 par (23 st.). Bröst, sidor, mage, undre stjärttäckare och slaksida hvita; tumvinge svartbrun, spetskanter hvita, spolar svarta; handpennor, stora 10, tillspetsade: $2 > 3 > 4 > 1 > 5$, svartbruna, mot

spetsarna något brungrå, spetskanter hvita; armpennor 24, spolar svarta, spoltrakter svartbruna, utfan gråhvita; armbågspennor 5, nötta, svartbruna och bruna, utåt och mot spetsarna gråhvita; handtäckare brunsvarta med bruna spetskanter, de små brungrå med hvita spetsar och svarta spolar; armtäckare och de mellersta gråbruna med hvita, nästan täckande nötta spetsar; kanttäckare gråbruna med hvita spetsar och kanter; undre handtäckare hvita, de yttre mot spetsarna grå, de övriga undre handtäckarna hvita. Fötter (torra) gulbruna, tåleder bruna, klor hornbruna.

5. *Ung, i ruggning*, 1835, Egypten, vid Röda havet, HEDENBORG.

Liknar den sistnämnde. Huvud ovan mörkbrunt, åt sidorna hvitt med bruna spolar; huvudets sidor hvita. Hals gråbrun, överst vit; nacke utan tofs; halsrygg i midten gråbrun; skulderfjädrar svartbruna och gråbruna, spetsbräm hvita, enstaka rent hvita; kors hvitt med gula spetsar; övre stjerttäckare hvita. Stjert brungrå, något avrundad; stjertpennor 10 par (19 st.), nötta. Bröst gråhvitt; sidor hvita med gula spetsar; mage, undre stjerttäckare och slaksida gulhvita; tumvinge med 4 fjädrar, tillspetsade, svartbruna med gulhvita spetskanter; handpennor i ruggning svarta, spolar mot spetsen bruna, men i spetsen svarta; armpennor utåt svartgrå, spoltrakter brunsvarta, inåt gråbruna, spetskanter grågula; armbågspennor vitgrå och brungrå; överarmpennor utåt brungrå, inåt svartbruna, spetsar hvita; armtäckare och de mellersta samt kanttäckare bruna och gråbruna med gula, nästan täckande fjädrar; undre handtäckare grå med hvita kanter; de mellersta armtäckarne med bruna spol- och hvita brämtrakter; undre kanttäckare brunhvita. Fötter brungrå; alla tår ringlade, klor hornbruna.

6. *Ung*, 1835, samma trakt, HEDENBORG.

Liknar den sist omtalade, har dock halsen mera brun.

Nº	1	2	3	4 ♀ j.	5 j.	6 j.
Huvudets längd	580	—	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	464	335	313	318	345	438
» » » munvinkeln	520	376	350	340	383	470
» höjd vid roten	43	c. 34	46	46	47	c. 53
Gapets bredd	77	c. 63	69	c. 53	c. 67	c. 65
Överkäkens minsta bredd	35	35	35,5	32,5	29	35,5
» största »	—	43,7	43,2	39,8	38,5	44
Underkäkens » » vid ansigtsranden	80	69	68,8	56	67	c. 78
Näbbnagelns bredd	12,5	12	10	8,7	11,4	11,8
» längd	c. 38	c. 40	32	31	c. 35	c. 35,5
Vingens längd, direkt	—	560	510	650	680	710
Tumvinge	—	171	200	219	235	233
Stjert, längd	—	173	180	190	170	175
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	?110	c. 0	c. 0	c. 0	c. 0
Tars	150	127	122	116	130	136
Mellantå med klo	138+20	126	131	122	135	151

Ägg. Ovata, hvita med utbredd kalkavsättning.

1. Juli 1874, Donau delta, TANCRÉ.

2. Samma tid och plats. Kalkavsättning ojemn.

Nº	1 a	b	c	2 a	b
Äggets längd	95,6	94,5	92,3	93,8	92,9
» bredd	60,8	61,2	58,6	62,4	60,9
» spets	34,8	33,3	33,7	31,4	32
» reduc. längd	1,57	1,54	1,58	1,5	1,53
» rektangel	5812	5783	5409	5853	5658

Ägg: 90—100×61—65, DEGLAND, GERBE.

Denna art tillhör SÖ. Europa, Asien och Afrika och visar sig sällan i andra trakter av vår verlsdel och vår nord.

Den har blivit skjuten en gång d. 8 1850 i sjön Råmen i Dalarne, SUNDEVALL. GADAMER omtalar 1853, att en erhållits i Lappland två år dessförinnan, av hvilken endast huvudet blivit räddadt, men möjligen var detta samma fogel som erhöles i Råmen, fastän tiden och stället uppgivas olika. Erhöles på hösten 1859 norr om Gaxahamn. Den lär ha tillhört ett menageri, som kort förut gått förlorat vid Öland, enl. MEVES, som anser sannolikt, att detta var samma Pelekan, som LILLJEBORG omtalat 1860.

Erhöles vintern 1821—22 på Langeland, sommaren 1857 i Slesvig vid Ravsted, år 1798 vid Frederiksstad, BOIE; en gång på Föhr och 2 gånger vid Widau, KJÆRBÖLLING m. fl.; d. 19 1863 på Elbe; den vägde 18 skålp., med vingbredd 10 fot 2 tum; näbbets längd 21 tum; hade icke utkommit från zoologiska trädgården i Hamburg, v. W.-SUHM.

Träffad en gång i Finland, nemligen tidigt på våren 1839, då en yngre fogel erhöles i Karis, V. Nyland, PALMÉN.

SCHWEDER omnämner den 1870 bland Östersjöprovinsernas foglar. En erhöles vid Bretenfeld, Russow, 1880; båda dessa

uppgifter synas röra en och samma fogel. I Polen tillfällig, TACZANOWSKI; några gånger träffad i mellersta Ryssland. Häckar i Sarepta, BALDAMUS, 1853, SABANEJEW, DRESSER. Erhållen i början av våren 1797 å steppen vid Sarpa, PALLAS. Lever i stora skaror vid Siwasch, mynning, hvarifrån den drar bort i slutet av okt. Redan i början av samma månad visa Pelekanerna sig oroliga, flyga ofta långt in i stepperna och hvila der mycket tröga på marken och äro mindre skygga än vanligt. Mot aftonen draga de till de lugna vattnen, nära de små öarna och landtungorna i Siwasch, och fällas i Tonko i mängd för fettets skull. Detta köpes av tatarer och skall, efter deras utsago, ega synnerlig verkan mot gikt och gamla sår. En fet Pelekan lemnar 2—3 buteljer flytande fett, hvilket betaltes med $\frac{1}{2}$ —1 rub. silv. pr butelj. Även skinnet på bröstet tillvaratages, sändes till Odessa, der det beredes till pelsverk. Ofta erhållas här unga foglar, och man sluter derav, att fogeln häckar i trakten, RADDE, 1854.

Har visat sig vid Danzig 2 gånger, BORGGREVE. En ung i övergångsdräkt erhöles nära Stralsund våren 1853, QUISTORP; en dessutom våren 1841 vid Colberg, HOLLAND. År 1819 skola 3 st. hava visat sig på Oder vid Stettin, och det säges, att år 1833 2 st. hava blifvit sedda mellan Greifswald och Anclam, HORN-SCHUCH, SCHILLING. I slutet av juni 1858 erhållen i Oldenburg; den uppehöll sig under 8 dagar bland en hjord av nötkreatur, F. WIEPKEN. I Marienburger Werder erhöles en 1608; vid Königsberg en 1841, RATHKE. I Erfurt en gång; i aug. för flere år tillbaka i Anhalt, NAUMANN. Vid Richmond skjuten, enligt R. BLASIUS. Synes hava erhållits i Schlesien; erhållen i Ramslau, GLOGER, 1833. I Schlesien, Mosel och Posen en gång på hvarje ställe, BORGGREVE. År 1773 erhållen vid Schlüchtern, Wetterau, JÄGER.

Den har flere gånger visat sig i Schweiz. I Zugersee i slutet av febr., GESNER, 1555; på Zürichsee erhöles en, enl. CARDANUS, som såg den uppspikad på rådhuset i Zürich. En erhållen i juni 1642 av YVERDON, sågs länge upphängd i stadshuset derstädes, WAGNER. I juli 1768 sågos 130 st. på Bodensjön; de slog ned vid Lindau; hade kommit högt över bergen från söder. En af dessa lätt sårad hade erhållits och förevisades såsom en stor sällsynthet. Den $\frac{2}{3}$ 1806 hade en vingskjutits, och infångad hade den levande förts omkring och blifvit förevisad; kom till konungens av Würtemberg menageri, der den levde ännu år 1815, MEISNER, SCHINZ. På Bodensee sågos flere år 1811, STÖLKER; ej sedd senare, GOELDLIN, 1879. Omnämnes från Genève-dalen såsom oregelbunden på flyttning, F.-BEAUMONT.

Erhållen i Oberlausitz, TOBIAS, 1853. Omtalas mellan åren 1650—1750, under namn av 'Nimmersatt', såsom förekommande i Böhmen, FRITSCH, 1872, men synes icke der under senare tid hava visat sig. Stundom i Galizien och Bukowina, 6 st. erhållna, ZAWADSKI. Få gånger träffad i Tyrolen, ALTHAMMER. Träffad i Cille, Styrien, SEIDENSACHER hos DRESSER. Gr. MARSCHALL och v. PELZELN säga, att den aldrig träffats i trakten av Wien, men anför en uppgift av JUKOWITZ, att den visade sig hvarje år på Neusiedlersjön, så länge den hade vatten och fisk. Förekommer ofta i Siebenbürgens stora sjöar kommande från Walachiet, Moldau och Banatet, LANDBECK, 1842. Vid Laibach iakttagen d. $\frac{15}{6}$ och $\frac{7}{7}$, K. FRITSCH, 1874. Ej sällsynt i Banatet, endast en syntes kretsande högt, utan synbar rörelse med vingarna, bärande huvudet såsom Hägrarna, LÖBENSTEIN. I Transsylvanien sällsynt; dock skall han hava träffats på flere ställen i icke ringa antal, DANFORD, BROWN, 1875. I Ungern stundom i flockar om 4—500 st.; flyger mycket högt, NEUMANN. I övre Ungern vid Miskolecz skall

den hava visat sig, JEITTELES, 1862. Omkring Ofen och Pest, i mellersta Karpaterna och på nedre Donau, KORNHUBER; allmän, NAUMANN.

JOH. CULMANNUS meddelade GESNER en figur och följande uppgift. Fogeln hade han sett i Mecheln i Brabant. Innevånarna sade, att fogeln var 80 år gammal och alltid hade blivit buret framför kejsar Maximilians läger och utvisat passande platser att slå läger; detsamma hade han även gjort på Philippi tid.

Synes icke hava träffats hvarken i Holland eller på Britiska öarna.

Vid Metz erhållen d. 4^{to} 1835, MALHERBE. I S. Frankrike några gånger, NAUMANN. I slutet av juni 1849 sågos flere i olika trakter; en erhöles vid Guête och 3 st. andre vid Libourne, Gironde, DEGLAND, GERBE. I Côte-d'Or erhållen 2 gånger och vid Saulieu en gång. I Provence tillfällig, J. W. v. MÜLLER.

I departementet Moselle veterligen icke träffad mer än en gång, neml. d. 4^{to} 1835, DE SELYS.

Träffad sällan i Portugal, men ej iakttagen i Spanien, DRESSER.

I Italien oregelbunden. Träffad i Toscana, SAVI. På Sardinien sällsynt, SALVADORI, 1865. Stundom talrik i Mincio, på Adriatiska havet, DRESSER. Vid Messina hösten 1831 och en stor flock i maj 1832, MALHERBE. År 1848 i mängd driven till Sicilien vid stark NO. storm; i juli 1859 efter stark NV. storm; d. 1^o 1865 vid Marsa, DRESSER. Vidare visar den sig på Lago di Garda, d'Iseo, Bergamasco, Lago di Como, Piano di Colico 1859, Lago Maggiore, Lago di Varese, Pavese 1858, 1866, 1877, PAVESI m. fl. Under senare år i Italien sällsynt, erhållen på hösten 1868 vid Castelfiorentino, nära Siena och vid Empoli i juni 1836, GIGLIOLI, 1881. På Malta tillfälligtvis, erhållen 1832

och d. 11 1841, SCHEMBRI, 1843; i okt. 1848 i stort antal efter stark NO. storm, en sedd (?) d. 1^o 1865 vid Marsa, C. A. WRIGHT, 1864.

V. D. MÜHLE erhöles i Grekland endast en enda, en hona från Missolonghi, hvilken i april månad hade ett läggfärdigt ägg. Deremot var *P. crispus* allmän under hela året och denna ansågs därför vara den enda Pelekan, som de gamle grekerna kände; se dock här nedan. Även LINDERMAYER säger, att *P. onocrotalus* är mycket sällsyntare än *P. crispus*. Uppehåller sig endast om vintern i Grekland och bortflyttar om våren, KRÜPER, 1875; Makedonien om vintern vanlig; talrik i Butrino och Santa Marta, DRUMMOND, KRÜPER. På Epirus, Lord LILFORD, enligt ELWES, BUCKLEY, hvilka senare synas icke själva hava träffat den. Flyttar över Korfu söder ut i början av nov. i oräkneliga skaror. Vid kusten av Epirus kvarstanna några få över vintern, POWYS, 1860. På Cykladerna regelbunden om vintern och ej så sällsynt, som V. D. MÜHLE säger, ERHARD, 1858. — Härav synes det dock vara troligt, att de gamle grekerna även kände denna art, utan att skilja den från den andra.

I Dobrudscha, SIMPSON. SÖ. Europa, Svarta och Kaspiska haven.

I Mindre Asien träffad av STRICKLAND; i Smyrna d. 1^o, DRESSER. I Merom och Galileen träffades en art Pelekan, THOMPSON hos TRISTRAM, 1868, men arten, Kâath i Gamla testamentet, beskrives icke. Av *P. crispus* fans en oräknelig flock i trakten av berget Carmel, S. Palestina, TRISTRAM, 1859.

I NV. Afrika sparsam. Träffad i Senegambien, LICHTENSTEIN. I Mosambik, Slavkusten, Kap, HARTLAUB. På Ascension träffades d. 3^o 1752 'Pelekaner', möjligen denna art, av OSBECK. Å Nilen ej sällsynt, kallas Abdjirbu. Häckar på en ö i Röda havet, bygger bo av kvistar. Ägg 4, hvita med mörka fläckar, stora som Gåsägg,

FORSKÅL, 1775. Båda de nämnda arterna finnas i Egypten, enl. en uppgift är *P. crispus* sällsyntare. Ses på Nilen i oerhördt antal. Dock håller sig hvarje art för sig. Araberna fånga och äta dem, hvilket dock är muhamedanerna förbjudet, emedan då man byggde Kaaba i Mekka, och vatten måste hämtas långt ifrån, gick reservoiren sönder, men Allah skickade då tusenden av Pelekaner, som i sina hakpåsar förde vatten till stället. [Jemför OSBECK.] På de fångade tillstoppar man öronen, och ögonen genomdragas med trådar, som man knyter tillsammans över huvudet. En djurskyddsförening skulle här hava vidsträckt fält för sin verksamhet, A. BREHM, 1849. Infångas stundom för export till Europa. Är temligen allmän och på Nilen talrik; man ser den ofta på sandbankarna i floden, TAYLOR. I Egypten och Nubien mellan nov. och jan. ensamma eller i stora flockar. I Nubien ej allmän, ADAMS. v. HEUGLIN fann den endast få gånger i Delta och en gång i Chartum i jan. ARTINORI och LEITH ADAMS säga, att den är mycket talrik i Egypten, men *P. crispus* är den vanligaste och mycket allmän, v. HEUGLIN. Den $\frac{6}{7}$ 1868 sågs en flock av *P. crispus*, som har hvit iris, SHELLEY. *P. onocrotalus* är mycket talrik på Nilen. Den $\frac{2}{3}$ sågs vid Edfoo en flock på flere tusen flyga längs floden norrut; har iris karmosinröd, SHELLEY, 1871. I S. Afrika en mindre form; *P. mitratus*, LICHTENSTEIN; BLYTH ansåg, att i S. Afrika funnos 2 arter innefattade under namn av *P. onocrotalus*, DRESSER m. fl. SCLATER anser, att de utgöra endast dräktolikheter. Levande exemplar funnos uti zool. trädgården i London, GURNEY.

I Kaspiska havet träffas Pelekaner i flock om 50—100 st., OLEARIUS.

Omtalas från Indien, BLYTH, JERDON; regelbunden under kall väderlek, stundom i stora flockar, JERDON. I Indien förekomma

båda arterna, BLYTH. SCHLEGEL ansåg, att Pelekanen från Ö. Asien, Kina, Formosa, Sumatra, Java även hör hit, men andra författare äro av olika mening.

Tillfällig i Förenta staterna, DRESSER m. fl.

Den hvita Pelekanen lever kolonivis på sjöar, floder och flodmynningar förnämligast i SÖ. Europa. Dess flygt är snabb, lätt och uthållande, men med långsamma vingslag eller seglande; höjer sig spiralformigt så högt, att den ej ser större ut än en Svala. Vid flyttning, ofta i stor flock, flyga de i sned linie, eller bilda 2 sådana linier en V-formig vinkel. Drar vid flygt huvudet tillbaka och lägger näbbet över krävan. OSBECK omtalade 1757, att fogeln merendels i Afrika bor långt ifrån vatten, men bär sådant i hakpåsen och uppfyller dermed boet. Kamelen m. fl. djur dricka derav. — Då han simmar, flyter han lätt och med upplyftade vingar såsom Svanen.

Lätet är starkt, 'liknande Åsnans', även låter det som 'rö rö'.

Födan utgöres huvudsakligen av levande fisk, som han sjelf fångar; oftast tager han av släktet *Cyprinus* om $1\frac{1}{2}$ —2 skålp., *C. carpio* om 3 skålp. Då han fiskat, kan han hava många fiskar i hakpåsen, alla äro riktade med huvudet bakåt, och kunna leva der en stund sedan de fångats, och man kan se fiskarnas rörelser. Om sättet hvarpå han fångar fisk är man ej ense, nämligen om han stört dyker eller icke. NAUMANN bestrider möjligheten derav. — Denna art har jag väl ej sett i fritt tillstånd, och i zoologiska trädgårdarna har han icke tillfälle eller behov av att anstränga sig dermed, men Pelekaner i Stilla oceanen har jag ofta sett stört dyka och uppkomna ur vattnet angripas av andra mindre havsfoglar, hvilka tvungit dem att åter lemna ifrån sig fiskarna. — Denna art fiskar även på det sätt, att de ge-

mensamt driva ett fiskstimm på grundt vatten mot land. Till sina ungar hemta de ofta föda på flere mils avstånd.

Att fogeln föröder en mängd fisk, kan man lätt finna derav, att en enda fogel behöver minst 2—3 skålp. om dagen; en flock om 500 st. förtär således 1,000—1,500 skålp. om dagen. De ströva också vida omkring, troligtvis för att skaffa sig föda, och på många trakter är av samma anledning flyttning för dem nödvändig, och de kunna endast leva på mycket fiskrika orter. På de trakter, der de vanligtvis uppehålla sig, såsom i de stora floderna i SÖ. Europa eller i Egypten, har man icke förmärkt, att fiskmängden minskats.

Häckar på marken nära vatten. Boet, som bygges av kärrväxter och grenar, är enligt uppgift 6 fot i diameter och 1—2½ fot högt. Häckningen börjar i Grekland omkring d. $\frac{3}{2}$. Läger 2—5 ägg, vanligen 3, i fångenskap har den lagt 2 st.: $3\frac{3}{4} \times 2$ tum 5—2 tum 6 lin. Båda könen ruva omväxlande under 5—6 veckor. Ungarna utkläckas nakna och äro mycket små, erhålla av föräldrarna till en början halvsmält föda, sedan nyfångade fiskar, hvilka de få taga ur deras gap. Det påstås även, att de bära i hakpåsen vatten till ungarna.

Om fogelns fortplantning i zoologiska trädgården i Rotterdam har v. BEMMELEN meddelat följande. En hane fans här sedan 1860 och en hona sedan 1856. De hade alltid varit mycket vänliga mot hvarandra, men utan att paras. Omkring den $\frac{20}{6}$ 1872 började de draga tillsammans en hög ris och gräs i sin halmhydda. Den $\frac{28}{6}$ fans ett ägg i boet. Föräldrarna ruvade skiftesvis, och efter 36 eller 38 dagar d. $\frac{2}{3}$ eller $\frac{4}{3}$ utkläcktes ungar, hvilka liknade ulltappar. I början, de första 8 dagarna, matades de ur föräldrarnas näbb, såsom det syntes, med en vätska, derefter med halvsmält fisk. De växte mycket hastigt.

Den $\frac{30}{8}$ voro de redan så stora som en stor tam Gås. Andra foglar kommo och besågo ungarna, men snart tålte föräldrarna icke dessa besök. Hanen skötte om ungarna flitigare än honan. De lemnades aldrig ensamma. I stället att, såsom vanligt, äta en gång om dagen, gingo de nu 4—6 gånger om dagen till sin föda. — Näbbet är hos de unga litet, hakpåsen stor och fötterna tjocka.

Den gamla sägnen, att fogeln matar ungarna med sitt blod har blivit av flere skalder använd. I 'De tre bröderna' sjunger TEGNÉR om dygden:

Men vid hennes fötter stod
blott en pelekan och närde
ungarna med eget blod.

OEHLENSCHLÄGER har i 'Den Rige og den Fattige' låtit Ernst säga

Det Ferdinands Papa gaaer modsat Pelikanen:
Den nærer Ungerne tidt med sit eget Blod,
Nær Nøden kræver det.

Som fogeln är ganska skygg, är den svår att komma inom håll; under vintern i sydliga länder skall detta mindre vara fallet.

Köttet säges hava en obehaglig lukt, vara segt och dåligt och förtäres därför icke, av de unga bättre, men värderas ej; även den ovan omtalade, erhållen i Sverige, hvilken förväldes och stektes, var ej smaklig. Fordom lades skinn av fogeln vid magplågor på magen, VALESIIUS, 1678. Huden å strupsäcken beredes till hvarjehanda bruk. Näbbet begagnas till dolkslida. Man har dresserat även denna fogel till fiskfångst.

Pelekanen, såsom ung infångad, blir snart tam, och lem-

nad i frihet skaffar den sig sjelv föda. Skadskjutna återställas lätt och bliva snart tama. De underhållas ofta i menagerier och zoologiska trädgårdar och bliva der mycket gamla. I fria tillståndet kan han säkert bliva ännu äldre. De äro ganska dyra att underhålla. Utom fisk förtära de även kalvkött, skuret i smärre stycken, även små, plockade foglar, döda Möss och andra mindre däggdjur. De bada gerna och putsa sina fjädrar. Kyla plågar dem, så att hela kroppen skakas. De kunna dock motstå även temligen kallt klimat under fri himmel, i synnerhet om de hava ett litet hus av bräder till skydd. I fångenskap gå de i mellersta Europa om vintern ej i vatten, hvilket de dagligen göra under den blidare årstiden. De hålla sig i lä vid kall blåst.

Ibland fjädrarna lever:

Colpocephalum eucarenum NITZSCH, erhållen i Frankfurt 1827 (BURMEISTERS hane och hona äro båda honor, enl. GIEBEL).

Inelvsmaskar:

Ascaris nosula SCHNEIDER, i matstrupe och ventrikel; *Sclerostomum Pelecani* CHATIN, inkapslad under huden.

קאָת Kaath (part.) Mos., III 11, 18; V 14, (17) 18. Ps., 102, 6, (7). Es., 34, 11. ZEPH., 2, 14. — *Πελεκάν* Sept. Interpr. Mos. & ZEPH., l. c. Ed. Did. 1882. — Rohrdommel LUTHER m. fl. — *Pelecanus graculus* ÖDM., Saml. III 1788, 49. — Pelekan MELLIN, Sv. B. 1864. — Pelikan The Hol. Bib. Oxford 1885 l. c.

תִּנְשֵׁמֶת Thinschemeth Mos., III 11, 18; V 14, 16. Den var en av de foglar, som MOSES förklarade orena. Enligt flere författare, såsom FRANZIUS, Ed. V, 347; Ed. HUBNER p. 379, ÖDM., Saml. III, 41, hörde fogeln till denna art, men Vulgata har *Cygnus*. BOCHHART, Hieroz. II 285, ansåg den vara en Ugglä.

לֶקָנִי Lekani CHULIN, 63 a. LEWYS., Zool. Talm. 1858, 184. Den var tillåten att äta. — Anmärkningsvärd likhet med namnet Pelekan.

Πελεκάν ARISTOPH., Av. 884; ref. ATHEN., Deipn. IX 398 c. Ed. SCHWEIGH., 1803. ANAXANDRIDES, ref. ATHEN., l. c. IV 131 f. ARISTOT., VIII

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

14: 2, 6; IX 11 (?part.). Ed. AUB. u. WIMMER, 1868 VIII 77, 85; IX 71. Ed. Did. *Platea*. SUNDEV., n. 146. AILIAN., Nat. Anim. III 20. — Flyttar från Strymon till Danubius, förtär 'musslor'.

?*Πελεκίνος* ARISTOPH., Av. 884; ref. ATHEN., Deipn. IX 398 + *Πελεκίνος*. DIONYS., Paraphr. de Av. II 6; Ed. LEHRS, Did. 1862 '*Pelecinus*'. — Då ARISTOPHANES nämner dessa två foglar omedelbart efter hvarandra, är det möjligt, att han kände båda arterna Pelekan, men det är ingalunda säkert, att Pelekinos var en av dem, emedan skalden på detta ställe även uppräknar de mest olika foglar jemte hvarandra. Hvad DIONYSIOS' fogel angår, kan man antaga, att den hör till ifrågavarande art.

Platalea CIC., De nat. deor. II 49.

Platea PLIN., X 40, C. 56.

Onocrotalus PLIN., X 47, 66 (N. Frankr.). LENZ, Zool. 1856, 384.

Pelecanus, *Onocrotalus*, *Platea*, *Platalea* BELON, L'Hist. des Oyseaus 1555, 153; Observ. rec. CLUS. Ed. 2, 1605, 90.

Onocrotalus GESN., Av. 1555, 605; GESN. red. 1669, 359. OLEARIUS-Kunst-C. 1666, 22. GEORG DE SEPIBUS VALESIIUS 1678, 32. BRISS., Orn. VI 1760 519. FORSKÅL, Descr. An. 1775 p. VII Abdjirbu. ÖDM., Djurrikets släktskaper 1785, 24, 26.

Onocrotalus s. *Pelecanus* ALDR., III 1635, L. 19; C. 2, p. 15. FRANZIUS, Anim. Hist. sacr. (1612); Ed. VI, P. II, C. 4, p. 247. JOHNST., Av. 1657, L. IV, C. 1, p. 19.

?Kropfganz OLEAR., Gottorff. Kunst-Cammer 1666, 22, Tab. XIII 1.

Pelecanus L., S.N. ed. I 1735 (12). FISCHER, N. Act. Phys.-med. Ac. Cæs. Leop.-Car. I 1757, 284; Ref. Comm. Sc. Nat. & Med. VII 1758, 137. ?NITZSCH, Osteogr. Beitr. 1811, 61.

Pelecanus onocrotalus L., S.N. II 1740, 46; VI 1748, 23; X 1758, 132; *P. o. a. orientalis* L., S.N. XII 1766, 215. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 322. GEORG., N. Act. Phys.-med. Ac. Cæs. Leop.-Car. I 1757; Ref. Comm. Sc. Nat. & Med. 1758, 149. HASSELQ., It. 1757, 288. CETTI, Sard. II Leipz. 1784, 343 'Löffelgans'. GM., L. S.N. 1788, 569. LATH., B., III, II 1798, 496; IV, II 1812, 528. MEY., W., Tasch. II 1810, 574. PALL., Zoogr. II 1811, 296 (part.). MEISN., SCHINZ, Vög. d. Schw. 1815, 314. TEMM., Man. Ed. 1, 1815, 584; Ed. 2 II (1820) 891; IV 1840, 560. BOIE, Wied. Z. Mag. I, III 1817, 150. CUV., R. A. 1817, 523. SAVI, Orn. Tosc. 1827-31; ref. Isis 1833, 1004. BREHM, V. D. 1831, 824. BRUCH, Isis 1832, 1108. GLOG., Schles. Wirb. 1833, 54. JACQUEMIN, Rech. Act. Paris 1836, 319. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 24. LICHT., Berl. Abh. 1838, 30. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 132; Eur. Fn. I 1840, 365. ZAW., Fn. Gal.-buk. W. 1840, 124. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 429. DE SERR.,

Migr. 1842, 91. DE SEL., Fn. 1842, 148. NAUM., V. D. XI 1842, 150; XIII 1860, 449. LANDB., Isis 1842, 202. SCHEMBRI, Cat. 1843, 127. MALH., Fn. Sic. 1843, 224. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422, 427. SCHLEG., Rev. 1842, CXXII, 199; Mus. Pel. 30. v. D. MÜHLE, Orn. Gr. 1844, 133. RATHKE, N. Preuss. Prov.-bl. 1846, Sep. 14. M. v. WRIGHT, Helsingforstr. fogelfauna 1848, 67. A. BREHM, N-a 1 H. 1849, 58-9; J.f.O. 1855, 369; Z. G. 1864, 198. BLYTH, Cat. 1849, 297. LÖBENST., N-a 3 H. 1850, 21. SUNDEV., Öfv. V. A. F. 1850, 184; Årsber. 1845-50, 208, 298. BÖCK, Ber. 1851, 4. KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 396; Ed. COLL., 1870, 713. BALD., N-a 1853, 168, 306. TOB., J.f.O. 1853, 217. GAD., N-a 1853, 407. RADDE, Bull. Mosc. 1854, 159. WALL., N-a 1854, 281. HARTL., J.f.O. 1854, 308; 1861, 274; Orn. W. Afr. 1857, 259. LLOYD, Ant. II 1855, 210. VIERTH., N-a 1855, 375. KORNH., Vög. Ung. 1856, 27. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. BOLLE, J.f.O. 1856, 166. v. MÜLL., l. c. 233. v. HEUGL., Abh. z.-b. G. 1856, 323; J.f.O. 1867, 207; 1874, 402. FING., z.-b. G. 1857, 566. ERH., N-a 1857, 403; 1858, 21. C. JÄG., Jahresb. Wetter. 1858, 61. ALTHAMM., N-a 1858, 167. QUIST., l. c. 50. WIEPK., l. c. 353. NILSS., Fn. II 1858, 521. A. v. HOM., J.f.O. 1859, 375. TRISTR., Ibis 1859, 37; N. H. Bibl. 2 Ed. 1868, 251. TAYL., Ibis 1859, 54. FINSCH, J.f.O. 1859, 386. LINDERM., Vög. Gr. 1860, 169. LILLJ., Vet. Soc. Årsskr. 1860, 288; ref. J.f.O. 1860, 203. POW., Ibis 1860, 355. SIMPS., Ibis 1861. R. BLAS., Ber. XIV Verz. D. Orn. G. 1862, 73. JEITT., Verh. z.-b. G. 1862, 277. EGGEM., Nist. d. Vög. 1863, 22. HARTM., J.f.O. 1863, 237. ADAMS, Ibis 1864, 35; ref. J.f.O. 1864, 457. C. A. WRIGHT, Ibis 1864, 154. STETTER, Verh. Hermannst. XV 1864, 240. W.-SUHM, Z. G. 1864, 306. v. NORDM., J.f.O. 1864, 379. JERD., B. of Ind. III 1864, 854. TIEMANN, J.f.O. 1865, 218. M. SCHMIDT, Z. G. 1865, 339. SALVAD., J.f.O. 1865, 415. RIVA, Orn. 1865, 558. TAYL., Ibis 1867, 71. BLYTH, l. c. 178. DEGL., G., Orn. 1867, II 342. SCLAT., P. Z. S. 1868, 264. GURN., Ibis 1868, 264. MEVES, Öfv. V. A. F. 1868, 291. NOLL, Z. G. 1868, 311, 45, 77. BORGG., Nordd. 1869, 136. SCHWED., Syn.: Progr. Riga 1870, 29. MARTIN, Z. G. 1870, 41. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 335. FRITSCH, V. E. 1870, 447; Wirb. 1872, 69. HOLL., Wirb. (1871) 86. SHELL., Ibis 1871, 317. SCLAT., Pr. Z. S. 1871, 632. v. FRAUENF., Abh. z.-b. G. 1871, 1189. STÖLK., Verh. St. Gall. 1871; Sep. 1872, 17. v. PELZ., Wien. Abh. XXI 1871, 730. v. BEMMELEN, Z. G. 1872, 264-5. E. v. HOM., J.f.O. 1872, 339. O.-GALL., Rev. & Mag. Z. 1873, 53. SEV., J.f.O. 1873, 344; 1875, 183; Ibis 1876, 414. PALM., Finl. F. 1873, 549. K. FRITSCH, Denkschr. Wien. 1874, 247. KRÜP., J.f.O. 1875, 284. DANF., BR., Ibis 1875, 430-1.

DE FIL., J.f.O. 1876, 189. PAVESI, Rend. Ist. Lomb. 1877, Sep. 6. DRESS., B. E. Pt. 75-6, 1879. GOELDL., J.f.O. 1879, 383. RUSSOW, Orn. Ehst., Liv- u. Curl. 1880, 186. BRANDT, J.f.O. 1880, 251. BOGD., SCHAL., l. c. 276. GIGL., Ibis 1881, 216. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 181-2. HENKE, SEEB., Ibis 1882, 231. SEEB., l. c. 36. BROOKE, Ibis 1883, 345.

Plancus gulo KLEIN, Hist. Av. 1750; Stemm. 1759, 35; Vög. 1760, 263.

Pelekan ? OSBECK, Resa 1757, 291. MARTIN, Z. G. 1870, 41.

Le Pélican rose de l'Isle de Luçon SONNERAT, Voy. à la N. Guinée, 1776, 91, pl. 54; förf. säger, att le Pélican brun, hvilken han även beskriver, möjligtvis är samma art.

Pelecanus roseus LATH., GM., L. S.N. 1788, 576. PALL., Zoogr. II (1811) 296. 'EVERSM., Add. Zoogr. I 1835, 29.'

'*Onocrotalus phoenix* LESS., Man. 1823, 371'; namnet ej begagnadt i ed. 1831.

Pelikan TEGNÉR, Iduna VII 1817, 34; Skr. II 3 ed. 1860, 47, 50. OEHLenschLÄGER, (1845) Poet. Skr., udg. av LIEBENBERG, XVIII 1860, 107-8. Pélican GRANDVILLE, STAHL, Vie d. Anim. 1868, 21.

Anm. GESNER anför flere författare och uppgifter, hvilka dock till en del icke säkert röra denna art. — Så omnämnes även en uppgift av OLAUS MAGNUS (ed. 1654, 497), att *Onocrotalus* skulle finnas vid Hvita havet, hvilket icke är fallet.

THOMAS MOORE har följande:

Pelikanerna, som simma

Med fjädrar, hvita såsom snö,

På Möris blå och lugna sjö.

TH. MOORE, Lalla Rookh (1817), övers. av ARNELL 1860, 97, 257.

Nej, när kedjan dig tynger, när blodet dig flyr,

Dina söner du blir i ditt kval mera dyr,

Ty som öknarnas fogel din kärlek så varm

Du dem ger i hvar droppe, som går ur din barm.

TH. MOORE, 'Minnas dig?' (1834) Irl. mel. övers. av NYBLOM, 1859, 125.

Pelikan, namnet på ett tandinstrument, nämnes i 'Die Räuber' av SCHILLER, Werke II 1838, 71; SCHILL.-Lex. II 1868, 189.

Fam. 7. Stormfoglar, *Procellarinæ*.

Näsrör enkelt, liggande över näsroten; munöppningen lång; vingar långa. I stället för baktå en högt fästad liten klo.

Släktet STORMFOGEL, *Fulmarus* LEACH.

Tars nättecknad, kortare än mellantån; klor svaga, spetsiga. Fjäderklädnaden undertill hvit.

218 b. HAVHÄST, *Fulmarus glacialis* (L.).

Procellaria glacialis. Pl. LXXIX, fig. 4.

Mantel grå.

1. *Gammal*, 1876, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb gråsvart med dragning åt blått, underkäk rödgrå; näbbnaglar gula; näbbås vid roten kullrig; näsås något tillskärpt, framom näsborrarna nedtryckt, nagel i överkäk kloformig, i underkäk hoptryckt med platta sidor, undre kanten vid spetsen utskuren, överkäkens sidor kullriga; dess käkkant från munvinkeln snedt uppstigande, sänker sig bågformigt till nageln, som är bågformigt utskuren; underkäkens kant vågig. Pannans rand framtill avrundad. Näsborrar med halvmånformig, gemensam, framåt riktad mynning. Huvud och hals hvita, kräva hvit. Mantel och kors ljust blågrå; övre stjärtäckare hvita, täckta av korsets fjädrar. Stjärt hvit, avrundad; stjärt pennor 7 par. Bröst, sidor, mage, slaksida och undre stjärtäckare hvita, de längsta av de sistnämnda nå stjärtspetsen. Vingar spetsiga, smala; tumvinge med 4 fjädrar, svartgrå; handpennor, stora 10, utåt och mot spetsarna svartgrå, mot roten och infan ljusgrå, spolar mot roten hvita; armpennor 17, grå, infan utom vid spetsen och smala spetskanter hvita; armbågspennor 4: den 1:a lika lång som 17:de armpennan, hvitgrå, spolar hvita; överarmpennor grå; handtäckare av handpennornas färg; armtäckare grå; undre handtäckare hvita, de yttre i utfanet och hand-

kanttäckare grå; undre arm-, kant- och överarmtäckare hvita, de sistnämnda långa, breda. Fötter (saltade och torra) violetta; vadtäckare hvita; skenben fjäderklädt utom nedersta femtedelen. Tars hoptryckt med små sköldar, överallt nättecknad; tår: $4 > 3 > 2$, 1 saknas, endast en liten klo finnes; simhud hvit; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, grå, krökta, spetsiga, 3 inåt vidgad.

2. *Sommardrägt*, Spetsbergen.

Näbb gult, spets klolik, ned- och tillbakaböjd; näsås hög, i midten nedtryckt, grå, åt sidorna hvalvd. Käkkant snedt utåt riktad, nedåt bågöjd utom vid spetsen; underkåken inviken; käkrot bred. Pannvinkel trubbig, avrundad; munvinklar gula. Näsborrar snedt ovala med tunn skiljevägg; näslockens kant bildar en jemn båge. Huvud framtill rödbrunt. Mantel grå. (Fjäderklädnaden defekt.) Fötter gulhvita; skenben fjäderklädt utom nedersta delen. Tars något hoptryckt, framtill och å tarssula med små, korta, smala sköldar, nättecknad; tår: $4 > 3 > 2$, 1 bildad endast av klo och ett kort metatarsalben, doldt av tarsalhuden, 1:sta tåleden saknas, endast kloleden finnes; simhud når framom klornas midt, kanter räta; klor hvita, skarpa, föga krökta, $3 > 2 > 4 > 1$, 1 ned- och bakåt riktad, 3 inåt vidgad.

3. *Gammal*, 25 augusti 1877, Papö vid Island.

Liknar n:o 1. Näbb undertill vitgrått, spets grågul, sidor grå, näsås gråsvart.

4. *Gammal*, i *ruggning*, 1851, Grönland, KJÆRBÖLLING. 'Var. major.'

Näsås rät; huvud hvitt; ögonlockskanter svarta; hals och undre delar hvita. Rygg och skulderfjädrar grå, de gamla brungrå med bleka kanter; övre stjärtäckare brungrå, nya blågrå med hvitt bräm. Stjärt brungrå med hvita spetsar; vingtäckare gamla gråbruna och nya blågrå.

5. *Dundrägt*, juli 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb ovan gråsvart, under svartbrunt, vid roten och underkanten samt underkäkens spets med dragning åt rött; spetsen av båda käkarna perlemorfärgad. Mungipor neddragna. Käkkant baktill nedåt, framtill uppåt bågöjd; underkåken framtill hoptryckt; munvinkel gulhvitt. Huvud hvitt; undre kroppsdelar hvita, övre grå. Fötter grå, simhud ljusgrå, klor grå.

6—16. *Dundrägt*, juli 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

6. Liknar n. 7, men allt dunet fäldt. Näbb hvitt utom näbbåsen, som är gråblå, spetsar gula.

7. Överkäk svart, men spetsen gul. Underkäk nedtill hvit; käkkant svart, spets grå. Kvarsittande dun mest på undre delar, gråhvitt, på övre delar grått. Stjärt ljusgrå.

8. Näbb hvitt, näbbås gråblå och hvit. Dun kvarsittande till en del å övre och undre delar av kroppen.

9—16. Likna föregående.

17—20. *Unga, första fjäderdräkten*, 30 augusti 1877, Papö, Island.

Näbbets sidor hvita, spetsar gula; näbbås mörkt gråblå. Huvud hvitt; ögonvrå med en gråsvart fläck närmast ögat. Hals och alla undre delar hvita. Mantel grå. Tumvinge med gråhvita fjäderkanter; handpennor i tillväxt grå, de yttre mörkare, infan mot roten hvitt. Handtäckare, de mindre med hvita spetskanter. Fötter rödgrå, simhud vit.

21. *Ung, i ruggning. 'Var. minor.'*

Liknar n. 23, men är i allmänhet mindre. Bröst och övriga undre delar ljusare grå. Tumvinge mörkgrå med hvita kanter; handpennor: de yttre, 1—3, gamla, mörkt gråbruna med bleka kanter, de inre i utväxt, gråsvarta med hvita spetskanter; armpennor blandade gamla gråbruna med mycket nötta, grå utkanter och nya mörkgrå; klor bruna.

Nº	1	2	3	4	5 p.	6 p.	7 p.	8 p.	9 p.	10 p.	11 p.	12 p.
Längd.....	495	—	452	—	160	160	170	180	230	230	235	245
Huvudets längd	96	—	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbb, längd till pannan	39	39	41	39	21	24	22	25	25,5	26,5	27	27,5
» » » munvinkeln	52	55	55	—	26	20	30	31	32	32	39	34
» » från spetsen till näsborrarna	23	25	25,6	25	6	14	13	16	15	16	16	17
» höjd vid roten.....	19	15,5	22	20,5	12	12	12	12	14	14	15	14
» » över näsborrarna	—	—	18,5	19	—	—	—	—	—	—	—	—
» » framom »	14	—	14,6	—	8,5	9	9	10	10,5	10,5	11	11
Gapets bredd	25	31	27	—	12	15	15	16	18	17	18	21
Näbbets bredd vid näsborrarna	13	15	12,8	12,3	—	—	—	—	—	—	—	—
Näbbspetsens bredd	7,5	8,5	8	7,8	5	5	5	5,5	6	6,5	7	6,5
Underkäkens spets, längd	8	8	7,5	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Näsborrar, båda tillsammans	3×5	3	3×6	2,6×5	—	—	—	—	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	314	—	330	330	40	41	38	52	50	58	53	55
Vingbredd	1100	—	1005	—	180	202	190	212	265	280	265	300
Tumvinge	88	52	87	87	—	—	—	—	—	—	—	—
Stjert, längd	130	—	128	127	—	—	—	—	—	—	—	—
Stjertspets framom vingspetsarna.....	18	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tars	54	—	53	53	25	23	24	23	26	29	30	32
Mellantå med klo	71	75	60+14	59+14	26	28	27	29	31	37	34	38

Nº	13 p.	14 p.	15 p.	16 p.	17 j.	18 j.	19 j.	20 j.	21 j.	22 j.	23 j.	24 j.	25 j.
Längd	265	266	300	300	419	444	440	471	—	—	—	490	495
Huvudets längd	—	—	—	—	94	95	96	97	c. 86	c. 90	c. 94	95	96
Näbb, längd till pannan	27	26,5	32	30	36	38,5	41,4	42,4	35	35,6	41	39	39
» » » munvinkeln.....	39	35	41	36	53,5	51	58	53	—	—	—	52	52
» » från spetsen till näsborrarna	17	16	19	17	21,8	23,5	26	26	20,5	22,3	24	24	23
» höjd vid roten.....	13	14	15,5	15	16,5	17	20	19,5	17,4	15,5	21	19,5	19
» » över näsborrarna	—	—	—	—	15,2	16	17,8	18	15,5	17	19,6	17,6	—
» » framom »	10	10,5	12	10	11	12,6	14	13,5	11,6	12,6	14,6	14	—
Gapets bredd.....	16	20	20	20	24	23	23	24	—	—	—	24	25
Näbbets bredd vid näsborrarna	—	—	—	—	11	12,7	12	14	11	11	13,3	13	13
Näbbspetsens bredd	6,5	5,5	6,5	6	6,4	7,5	7,8	8,2	6,7	6,6	8,3	—	—
Underkäkens spets, längd	—	—	—	—	6,7	6,4	6,8	6,5	—	—	—	7,8	8
Näsborrar, båda tillsammans	—	—	—	—	2,5×4,5	2,5×9,5	2,5×4	2,3×4	2,6×3,2	3×3,2	3,5×4,2	2×3,2	2×3,2
Vingens längd, direkt.....	61	70	80	80	284	270	265	285	300	309	320	305	314
Vingbredd	325	347	380	410	995	1000	1020	1120	—	—	—	1112	1100
Tumvinge	—	—	—	—	78	84	87	87	80	83	80	88	—
Stjert, längd	—	—	—	—	118	120	105	125	121	131	140	130	130
Stjertspets framom vingspetsarna.....	—	—	—	—	0	0	bak. 26	bak. 19	c. 7	c. 12	c. 15	15	18
Tars.....	32	31	40	37	52	48	55	52	45	48	55	54	54
Mellantå med klo	37	38	47	43	52+13	52+12	60+14	61+14	51+14	51×14	59+14	72	71

22. *Hona, ung, i nästan slutad ruggning*, 4 juli 1873, Spetsbergen, NORDENSKIÖLD.

Näsås framåt uppstigande, svart. Huvud ovan blågrått; ögonvrå grå, åt ögat en gråsvart fläck; huvudets sidor blågrå, nedtill ljusgrå; haka hvit; framhals ljusgrå; nacke och halsrygg blågrå. Stjert blågrå. Bröst gråhvitt; sidor grå; mage gråhvitt; undre stjerttäckare och slaksida grå; tumvinge svartgrå med hvita spetskanter; handpennor gråsvarta; armtäckare blågrå, några av de mellersta med blekare bräm gamla.

23. *Ung, i ruggning*, 1851, Grönland, KJÆRBÖLLING. 'Var. major.'

Näsås rät. Huvud mörkt brungrått, vid näbbroten blekare; ögonvrå närmast ögat svart; framhals och kräva grå med gråhvitt bräm. Rygg och skulderfjädrar mörkt grå; övre stjerttäckare grå. Stjert brungrå med bruna spolar, avrundad; stjertpennor 7 par med avrundade spetsar. Bröst och andra undre delar mörkt blågrå med bleka kanter. Vingar spetsiga; tumvinge svartgrå med gråhvita spetskanter; handpennor: 1 > 2 > 3, mörkt gråbruna med bruna spolar med ljusare spetskanter, de yttersta något nötta; armpennor med samma färger, de gamla med nötta, bleka utkanter, stötande mera i brunt, de nya mera i grått; armbågspennor gråbruna med bleka kanter; handtäckare svartgrå med hvita spetskanter, de små med hvitgrått bräm; armtäckare, även de mellersta, blandade gamla nötta, gråbruna och nya grå med mörkare spolar; kanttäckare gråbruna med hvitt bräm; undre täckare gråbruna. Tars något hoptryckt, upptill vid, framtill och tarssula nätteknade; tår ringlade, 4 vid roten nätteknad, 1 endast klo, liten, gråbrun med svart spets, ej nående marken; klor bruna. — Näsborrarnas invändiga höjd och bådas invändiga bredd i tab. anförd.

24, 25. *Unga*, 1875, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Huvud brungrått; ögonvrån har vid ögat en liten svart fläck. Hals brungrå; skulderfjädrar brungrå. Stjert avrundad, askgrå. Bröst, sidor, mage och undre stjerttäckare blekare brungrå; handpennor: den 1:a längst, utfan mörkgrått, infan blekt purpurgrått, spolar hvitbruna.

Ägg. Ovata eller ovala, hvita, finkorniga, stundom grovkorniga.

1, 2. 3 maj, Davis sund, DANN. Ovata, grovkorniga, matta.

3. Island. Ovat, finkornigt.

4, 5. 1878, Island, SNORRI JÓNSSON. Något sneda, 4 ovat, 5 ovat med grova porer.

6, 7. Färöarna.

8. CARL MÖLLERS samling.

9. 1862, Färöarna, BENZON.

10. Skotland.

Häckar på Disco-ön och andra från Grönlands fastland avlägsna platser; kommer sällan i land utom 'errans in nebula', hvilket i synnerhet sker i aug. Under flykten liksom löper han över böljorna, tagande sin föda. Köttet ätes kokt eller torkadt; fettet förtäres rått eller begagnas det i lampor. Skinnet användes sällan till kläder; svalget begagnas att fästa på mindre kastspjut. Fälles lätt med kastspjut, då han hvilar på vattnet, FABRICIUS, 1780. En mörk eller blå varietet eftersöktes på Disco förgäves av FEILDEN. Stannfogel vid 62° 15' n. br., träffad d. 14 1883, NORDENSKIÖLD, 1885. Den sades på Grönland avvika betydligt från den på Island, hvilket icke blivit bekräftadt.

Finnes överallt i Davis-sundet utom nära land; i N. Grönland, der han aldrig förekommer om vintern, vid kuster och fjordar. Vid flensning av Hvalar är han så närgången, att man kan slå

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Äggets längd	78,5	73,4	76,8	73,7	73,1	73	73	73	78	76,2
» bredd	52	48,3	51,4	52,9 52,7	52,4 52,3	50	50	50	51,3	51,4
» spets	26,5	25,1	25,4	20,8 21	20,7 20,8	23	23	23	26,7	24,8
» reduc. längd	1,51	1,52	1,49	1,393 1,398	1,395 1,398	1,46	1,46	1,46	1,52	1,48
» rektangel	4082	3545	3948	3899 3884	3830 3823	3650	3650	3650	4001	3917

tusental med åror eller båtshakar. Den sydligaste häckplatsen är några mil norr om Godhavn och vid Omanak. Ägget och fogeln under fortplantningstiden äro välsmakande. Vid S. Grönlands kust endast under stark dimma.

Allmän i N. delen av Baffins bay, följer fartyg till Kap Sabine på kusten av Grinnell land, 82° 30' n. lat., d. 2^o 1876 träffades en, och en annan fans död få dagar senare på stranden 2 eng. mil nordligare. Sedan sågs den ej förr än på återvägen i Baffins bay i sept. 1876, FEILDEN.

Angående en mindre form, '*F. minor*', säger KJERBÖLLING, att det hvita på bakryggen går mindre långt bakåt än hos den vanliga, manteln mer brungrå, handpennor med ljusa inkanter, vingens framkant och vingtäckare mörkare, allt tecken, som synas mig beteckna olika årstider och ej arter. Åren 1853 och 1857 ansåg REINHARDT den såsom en egen art. Förekom utanför kusten under Fox' resa 1857 till Godhavn och utanför Kap Farewell och så långt norrut, som Fox' expedition gick, WALKER.

Flygten liknar 'Morkullans'. Följer jemt fartygen i Atlantiska haven och simmar på vattenytan, men sätter sig ej på jernis, derifrån den ej kan lyfta, GILLET.

Häckar på en ö, 2 mil från Grimsö, FABER. I aug. fångar man omkring 3—4,000 ungar. Erhållen d. 3^o 1860, SCHLEGEL. Kommer i medlet av mars. Ägget lägges i medlet av maj, ruvas över 6 veckor. Ungen utkläckes under de första dagarna av juli, ligger 2 månader i boet, tills den i slutet av aug. är flygg. Den hördes pipa i ägget, sedan han hackat hål på skalet; har vid utkläckningen dun. På Vestmannaön togos 30,000 ungar om året, men antalet ökas ändock. I sept. lemnar den häckplatsen och uppehåller sig om vintern på havet. Nykläckta ungar tagna

d. 7 och 2^o 1821. Dunet mistes först på vingarna, sist å underlivet. Kastas i land vid stark storm, FABER.

HÖJER omtalade från Färöarna, att fiskare, då de sågo fogeln, ryste och skyndade hem, CLUSIUS. Omnämnes härifrån av FABER 1824. Började för 10 år sen, säger J. WOLLEY år 1850, att bosätta sig här för första gången. År 1862 säger H. C. MÜLLER, att intill för omkring 16 år sedan var fogeln så godt som okänd här, endast en och annan drevs stundom i land, men sistnämnda år häckade den i temlig och jemt tilltagande mängd på 3 ställen å öarna och skaffade sig nya häckplatser, såsom på Myggensholm, der den tar bon från Sulan, och på Troldhoved. Håller sig både vinter och sommar på havet, 10—20 mil från land. Läger sitt ägg i medlet av maj eller senare. Hela fogeln och fjädern lukta tran och användas icke här förr än under senare tid, då man börjat taga ungarna. Häckar på Dimon, KOLTHOFF, NORDENSKIÖLD, 1885. År 1862 erhöles en gammal hane, d. 2^o 1872, en ung i dundrägt d. 7, enl. meddel. av EURENIUS. Deras läte låter på långt håll som Grodornas. De sågos först vid 62—63° n. br. och följde skeppet till Spetsbergen och till 79—80°. Soppa koktes på bröstet, som var köttrikt. Häckar på de yttersta holmarna av Spetsbergen, der en ö efter dem heter Mallemockeneiland. Å en fogel fans ruvfläck d. 7, MARTENS, 1759. Även träffad på kusten av PHIPPS, 1774. Går till 82³/₄° n. br., PARRY. Iaktogs vid V. Spetsbergen på en dödad Sjel, EVANS, STURGE, 1859. Efter ett dygns resa från Finmarkens skär, eller mellan d. 1^o och 1¹/₂, sågos de med utbredda, orörliga vingar glida lätt över det av storm upprörda havet. Antalet tilltager norrut. De förtärde späck och, enligt A. v. GOËS, även *Limacina arctica*. Häckar på Spetsbergen, på norra sidan av Brandywine-bay, 80° 24' n. lat., talrikt i ett fogelberg. De innehade zonen närmast

Larus glaucus, vid pass 6—800 fot över havet. På avstånd kunde man urskilja både de ljusare och mörkare färgade drägterna: bådadera förekomma talrikt på Spetsbergen. Den mörkare dräkten antyder blott en yngre ålder, men icke en särskild art, MALMGREN, 1863. KEILHAM uppger, att dessa foglar häcka i mängd på Beeren Eiland. På havet der omkring d. $\frac{1}{2}$ i mängd; d. $\frac{1}{3}$ på $74^{\circ} 25'$ n. lat., $17^{\circ} 30'$ v. long., CHYDENIUS, 1865; vid Jan Mayen i mängd, VOGT, QUENNERSTEDT. På Dunöarna, v. HEUGLIN, 1871. Talrik N. om Beeren Eiland, i synnerhet på drivis. Häckar på klippor vid Isefjord och Storfjord, v. HEUGLIN, 1871.

Utanför Norge på Stor-Eggen, kallas Hav-Hest, PONTOPPIDAN, 1754. I Ostfinmarken från och till under hela året, är mycket spak, flyger ned i fiskbåtarna för att få fiskavskräden; äter så mycket, att den ej kan lyfta, kallas Bubmalask, SOMMERFELT, 1861. Vid Hammerfest talrik, NEWTON, 1865. Går innerst in i fjordarna, men häckar ej, enl. meddel. av NORDVI. Nämnas från Lofoten av BOIE och FABER. Sällan vid Norges kuster, enligt RASCH, som såg den först 20 mil från land. Fiskare träffa den vid Lofoten på bankarna 5—6 mil från land i Ishavet, der *Pleuronectes hippoglossus* och Långa fångas, BARTH. Utanför Manger träffades d. 2^{de} 1870 en död, troligtvis skjuten; vid denna årstid annars sällsynt så långt inne bland skären, der den deremot om vintern är allmän. Om sommaren vanligtvis nordligare och ute på havet, THÉEL. Erhållen den 1^{de} 1857 utanför Kristiania, COLLETT.

Erhållen på Koster i nov. 1874, CEDERSTRÖM. Enligt uppgift kommer en fogel, kallad Mulemack, under nov. och dec. till Bohus skärgård, NILSSON, hvilket måste ske mycket sällan, då hvarken MALM eller KOLTHOFF erhållit den. Sjömän berättas hava sett flockar derav i Östersjön, BARTH, hvilket låter föga

sannolikt. Erhållen d. 1^{de} 1860 vid Bjernum, Skåne, efter flere dagars stark V. storm, SVENSSON, HOLMGREN. En fångades för några år sedan vid Pålshö vid Helsingborg, enl. meddel. av N. BRUZELIUS.

Sedd under vintern vid Möen. Den 3^{de} 1838 efter stark storm i Flensburgs hamn. En erhöles den 4^{de} på Helgoland, GAETKE.

WHEELWRIGHTS uppgift, att den skall häcka å Nordlandens och Finlands öar, ej bekräftad. Träffad en gång vid Muonio, LUDWIG, NEWTON, 1865. Känd av fiskare vid Ishavet, SCHRADER. Vid 70° n. br. sällsynt, v. MIDDENDORFF. Ej sedd på fastlandet; allmän på havet mellan Novaja Semlja och Norge, v. HEUGLIN. På havet omkring Kamtschatka, Kurilerna och Aleutiska öarna talrik, PALLAS.

Funnen död nära kusten av Oldenburg, v. NEGELEIN. Träffad vid Elbes mynning, NAUMANN, KJÆRBÖLLING.

Under dec. 1865 tagen utmattad på stranden av Borkum, v. DROSTE. Erhållen vid Hollands kust, SCHLEGEL.

Vid St. Kilda i nov. till aug., LATHAM, BECHSTEIN. Ungar utkläckas i medlet av juni. Visar sig norr om Shetlandsöarna flygande lågt, vågformigt efter vattnets rörelse. Följer fartyg till närheten av Island fr. d. $\frac{10}{15}$ — $\frac{15}{15}$, KRÜPER. Häckar på yttre Hebriderna, särdeles på St. Kilda; ävenså, enl. YARRELL, på Borrena samt å Soa, Bairaöarna, MORE. I mängd å St. Kilda; äggen voro rödbrunfläckiga, ELWES; stannfogel, säges dock i allmänhet draga bort i medlet av okt. och återvända i medlet av nov.; häckar i stor mängd, är icke skygg. Börjar ruva i medlet av maj, ungarna äro flygga i början av aug. Fångas en fogel, uppkastar den en mängd olja, mest ur gapet, men även en del genom näsborrarna; då ett skott lossas, lyfter den i sådan mängd, att

foglarna synas som snöflingor och förmörka himlen. Man finner uti dem stundom små nötter, som antagas hava blivit slukade i Golvströmmen, C. DIXON, 1885.

Vid Boulogne, DEGLAND, 1855. Under storm på kusten av Gascogne-viken, LOCHE, 1855.

Vid N. Asiens ostkuster, E. v. HOMMEYER m. fl. Från Japan är Stilla oceanens form mörkare och har spetsigare näbb och fötter, *Proc. pacifica*, *Fulm. pacificus*, AUDUBON, LAWRENCE, men ej *F. Rogersi* CASSIN, BLAKISTON, PRYER, SEEBOHM. I otalig mängd vid hvalfisket i N. Amerikas Ishav, LESLIE. STELLER omtalar, att på kusterna togs en stor mängd, upphängdes i solen och torkades, hvarvid en hel del olja uttrann ur dem, hvilken var nyttig till hvarjehanda bruk, PALLAS. ?Erhållen på Kurilerna, BLAKISTON, PRYER.

Den nordiska Stormfogeln lever sin mesta tid på öppna oceanen och besöker endast under häktiden ödsliga skär och klippor.

Lätet liknar 'gä gä gä' eller 'karr'.

Fogeln är mycket spak. Den luktar illa. Drar efter fortplantningstiden söder ut och träffas då stundom och i synnerhet vid stark storm, fastän sällan långt ifrån sina vanliga uppehållsställen. Dess flygt är kraftig, snabb, och ofta svävar han nära vattenytan, följande vågornas rörelser. När han träffar fartyg, följer han dem i kölvattnet, ofta lång väg.

Dess föda utgöres utom av hvarjehanda lägre djur, hvaribland må nämnas krustacéer, cefalopoder, *Clio borealis*, Medusor, även kött, späck, lever m. m. av döda djur, såsom Hvalar. De församla sig i otalig mängd, när man fångat en Hval, sätta sig på honom och hacka, medan han ännu lever, späck ur honom. De förråda även, hvar en död Hval finnes, hvilken man sålunda

erhåller utan möda. — Detta ger mig god anledning att anse den Söfugl, som OEHLENSCHLÄGER på ett ställe omtalar, vara denna art, oaktadt sista versen sällan passar in derpå. Skalden låter nämligen Bragi i epilogen till Hakon Jarl säga:

Den lette Snekke, der en Söfugl liig
Sig skynder efter Rov; den pikker Næbbet
I Spækket av den plumpe Hvalfisk, som
Hovmodig troer at herske over Havet,
Og iler glad til Stranden med sit Bytte.

Han försvarar sig med att utspruta tran ur svalg och mage på den, som anfaller honom, och säges kunna hålla på dermed mer än en halv timme. Den utsprutade massan uppsamlas på Island till att brännas i lampor. Dessutom söker han att försvara sig med näbbet. Han dyker ej.

Häckar på skär och klippor vid öppna havet, lägger ett ägg, hvilket båda makarna omvexlande ruva. Derunder är han så litet skygg, att man stundom kan taga honom med händerna.

Bland dess fiender må nämnas Havsörnar, och *Lestris catarrhactes* tar ungarna.

Huvudsakligen på Island har folket mycken nytta av fogeln. Årligen insamlades och saltades minst 20,000 ungar. Även på Grönland förtäres den, på Färöarna ungarna; på Kurilerna torkas fogeln i solen. Kött och ägg lukta och smaka tran. Vill man äta fogeln, upphänges den vid fötterna 1—3 dagar, derefter lägges den i sött vatten, hvarefter den kokas och stekes.

I tamt tillstånd har man stundom underhållit honom. ANDERSSON erhöll år 1733 från Davis sund en levande. Den förtärde rått kött och fisk, slogs tappert med Råttor och Kattor, blev tam och from mot den, som gav honom föda.

Ibland fjädrarna har man funnit:

Lipeurus caudatus RUDOW och *L. Vagelli* (FABR.), den senare synes vara densamma som *L. bilineatus* STEPHENS.

Dess intestinalmaskar må eftersökas.

Equus marinus CLUS., Exot. 1605, 368, Häfhest (Hävehestur Färöiska).
Mallemucke MARTENS, Spitsb. Reise 1675, IV 68; Ed. Amst. 1732, 109, 137 Tab. Ne. KLEIN, Hist. Av. 1750, 170; Vög. 1760, 313.
Avis Diomedea LACHMUND, De Av. Diom. 1674, 48, fig. 1—3.
Larus marinus maximus Grœnlandicus ANDERSON, Isl. 1746, 177.
Hav-Hest PONTOPP., Norw. II 1754, 143. GUNN., Trondhj. Skr. I 1761, 182. STRØM, Søndm. I 1762, 231.
Procellaria MARTIN, V. A. H. 1759, 94, Tab. III. OLAFS., Isl. II 1775, 49, Filing (Obs. excl.).
Procellaria cinerea BRISS., Av. VII 1760, 143, t. 12, f. 2; ed. 1763, II 399. GUNNER, Trondhj. Skr. I 1761, 182.
Procellaria glacialis L., Fn. II 1761, 51; S.N. XII 1766, 213. BRÜNN., Orn. 1764, 118. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 316. PHIPPS, Voy. 1774, 186. PALL., Naturg. V 1776, 36; Zoogr. II 1811, 312. MÜLL., Prodr. 1776, 17. FABR., Fn. 1780, 86. MOHR, Isl. Nat. 1786, 29. BERG., Tal. 1787, 31. ÖDM., Uppfostr.-Sällsk. allm. Tidn. 1788, 1 n. 38. GM., L. S.N. 1788, 562. LATH., Ind. II 1790, 823. LATH., B., III, II 1798, 353; IV 1812, 497. RETZ., Fn. 1800, 143. TEMM., Man. d'Orn. Ed. I 1815, 518; II (1820) 802; IV 1840, 505. BOIE, Wiedem. Zool. Mag. I, III 1819, 136; Reise d. Norw. 1822, 153, 344; J.f.O. 1869, 105. CUV., R. A. 1817, 515. SAB., Trans. L. S. 1819, 553; Isis 1826, 99. KÜHL, Beitr. 1820, 139. NILSS., Orn. II, II 1821, 187; Fn. 1858, 357, 367. FABER, Prodr. 1822, 107; Isis 1824, 786, 791; 1827, 675; Hochn. Vög. 1826, 2, 14 etc. MEY., Tasch. III 1822, 217. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 174. PARRY, Narr. App. 1828, 196. GRABA, Reise n. Färö 1830, 19; Isis 1833, 769. BREHM, V. D. 1831, 799. LESLIE, Narr. Polar-Seas 1832, 100. THIENEM., Isis 1837, 769. RASCH, N. Mag. f. Nat. 1838, 381. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 393. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 453. NAUM., V. D. 1840, 589. DE SERR., Migr. 1842, 99. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 156. SCHLEG., Rev. 1842, CXXXII; Mus. Proc. 1863, 21. HOLB., Krøy. Tidsskr. 1842-3, 429; Übers. v. PAULS., 1846, 58. JARD., B. of Gr. Br. IV (1843) 250. SUNDEV., V. A. H. 1844, 384. MALM, Krøy. Tidsskr. 1844, 208; Fn. 1877, 647. KJÆRB., N-a 3

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

H. 1850, 51; 1852, 12; Danm. Fugl. 1852, 323 + *P. minor*. LILLJ., V. A. H. 1850, 301. WOLLEY, Rep. Br. Ass. 1851, 127. THOMPS., Irel. III 1851, 406. SCHRAD., J.f.O. 1853, 315. v. NEGEL., N-a 1854, 204. WALL., N-a 1854, 266. REINH., Vid. Medd. 1853; J.f.O. 1854, 433, 43; Ibis 1861, 16. DEGL., N-a 1855, 419. LOCHE, l. c. 420. HARDY, l. c. 422. LLOYD, Ant. II 1855, 215 (+ Hav-Häst PONTOPP.). BLAS., N-a 1857, 288. KRÜP., l. c. 436-7. EVANS, STURGE, Ibis 1859, 168. GÄTKE, Ber. Orn. Ges. J.f.O. 1860, 65. WALKER, Ibis 1860, 165. v. SCHRENCK, Amur. 1860, 417. SOMMERF., Öfv. V. A. H. 1861, 74, 84. MALMGR., Öfv. V. A. H. 1863, 106; 1864, J.f.O. 1863, 361, -8, -77; 1865, 207-9, 400. v. NORDM., J.f.O. 1864, 380. COLLETT, Christ. 1864, 222; Vid. S. Forh. 1868, 188; J.f.O. 1869, 394. CHYDEN., Sv. Exp. 1861, 1865, 23. MORE, Ibis 1865, 457. NEWT., l. c. 511. (LINDBL.) Jägarf. Tidskr. 1866, 85. v. DROSTE, J.f.O. 1866, 391; Bork. 1859, 365. A. & K. MÜLL., Z. G. 1867, 208; 1873, 61. QUENN., V. A. H. 1868, 30. BARTH, J.f.O. 1869, 98, 105. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. GILL., Ibis 1870, 307. E. v. HOM., J.f.O. 1870, 439. THÉEL, Jägarf. Tidskr. 1871, 79. HOLMGR., Sk. Fogl. II 1871, 993. v. HEUGL., J.f.O. 1871, 89, 104; Ibis 1872, 65. PALM., Finl. Fogl. 1873, 630; J.f.O. 1876, 60. CEDERSTR., Öfv. V. A. F. 1876, n. 4, 62. FEILD., Ibis 1877, 410. KINB., Tidskr. f. Vet. 1878, 202; Sep. Sneda fogelägg 1879, 10. NORDENSK., Vega I 1880, 103; Grönl. 1885, 26. C. DIXON, Ibis 1885, 92.
Le Pétrel blanc BUFF., Hist. Nat. XVII 1787, 360.
Le Fulmar ou Pétrel-Puffin BUFF., Hist. Nat. XVII 1787, 372.
Fulmarus glacialis LEACH, Cat. Brit. Mus. 1816. STEPH.; Shaw, Gen. Z. XIII 234. H. C. MÜLL., Færøernes Fuglefaune, Vid. Meddel. 1862, 62; Übers. J.f.O. 1869, 382. COUES, Proc. Ac. Phil. 1866, 27. FRITSCH, V. E. 1870, 482. SUNDEV., Tent. 1872, 14; Öfv. V. A. F. 1874 n. 3, 22. FEILD., Ibis 1875, 520. COLLIN, Skand. Fugl. 8 H. 1876, 579. MALM, Fn. 1877, 340, 647. ?BLAK., Pr., Ibis 1878, 218. SEEB., Ibis 1879, 25.
Procellaria hiemalis BREHM, Orn. 1824, 20; Isis 1826, 936; V. D. 1831, 800.
Rhantistes glacialis KAUP, Nat. Syst. 1829, 105.
Procellaria minor KJÆRB., Danm. Fugl. 1852, 324; N-a 1854, 308, p. LIX-LX; Skand. Nat. 6:te möte 1855, 254.
Fulmarus glacialis var. *Auduboni* + *minor* BONAP., Consp. Av. II 187; Compt. rend. XLI 1855; Sep. Tabl. par. 1856, 22.
Procellaria borealis + *P. minor* BREHM, N-a 1855, 296.
Malemucke RINK, N. Grönl. II 1855, 86.
Fulmar TAYL., Ibis 1869, 388. ELW., l. c. 33-4.

Soefugl OEHLENSCHL., Epilog. till Hakon J. 1808; Skr. ed. LIEBENBERG, XVIII 1860, 142.

Nec Seepferd MUSÄUS, Volksm. II 1845, 159 m. fl.

Nec Meerpferd GRÖSSE, Märchenwelt (1868) 245; Cf. d'AULNOY, La chatte blanche; Blaue Bibl. 1791, 191-244.

Stormfogel BÖTTIGER, ref. Läseb. f. folket 1878, 454.

Släktet STORMSVALA, *Procellaria*.

Små, mest svarta foglar, med tarsen längre än mellantån.

Κέφαρος ARISTOT., SUNDEV. n. 152. GAZA översatte namnet med *Fulica*. SUNDEVALL trodde väl, att härmed menades *Thalassidroma*, men det synes knappt troligt, då ARISTOTELES berättar, att fogeln levde vid havet och av hvad detta uppkastade på stranden, ävensom att den fångades och förtärdes.

219. STORMSVALA, *Procellaria pelagica* L.

Pl. LXXVIII, fig. 5.

Sotsvart; stjärt tvär; övre stjärttäckare mest hvita, likasom de undre åt sidorna; tars mindre lång, nättecknad; klor svaga, spetsiga. Längd 146—162 m.m.

1. *Hane, gammal*, juli 1843, Färöarna, P. A. HOLM.

Handpennor: $2 > 3 > 1 > 4$.

2. *Gammal*, 12 augusti 1875, H. C. MÜLLER.

Näbb svart; spets nedböjd, i synnerhet överkäkens; näbbås från näsborrarna krökt i ojemn båge; näsås åt sidorna avrundad, framåt högre. Käkanter mot spetsen å båda käkarna starkt nedböjda, överkäkens även bakåt bågformig; underkäkens bakom spetsen rät; underkäkens undre kant svagt bågöjd, bildande en mycket stor vinkel med spetsen, som är något bågformigt utskuren, hvarigenom en kort vinkel bildas. Munvinkeln snedt neddragen, grå. Näsborrar närmare pannan än näbbspetsen, snedt uppåt riktade. Huvud ovan svart; haka, framhals och kräva svarta med drag-

ning åt brunt. Rygg och skulderfjädrar svarta; kors svart, dess bakersta fjädrar med hvita spetsar; övre stjärttäckare hvita, de flesta med svarta spolar, de längsta dessutom med svarta spetsar. Stjärt tvär, något avrundad; stjärtpennor 6 par, svarta, 1 enfärgadt, 2 vid roten med infan hvitt, 3—6 ut- och infan vid roten hvitt, men spolar hos alla svarta, undertill utom vid roten brunsvarta, glänsande med svaga, fina tvärband. Bröst, sidor och mage brunsvarta; undre stjärttäckare, de mellersta och längsta brunsvarta, åt sidorna hvita, hos de flesta med infan mer eller mindre brunsvart, några hvita med svarta spolar; slaksida svart. Vingar spetsiga, långa, smala, spolar svarta, undertill svartbruna med ett hvitt band; handpennor stora 10: $2 > 3 > 4 = 1$, inåt hastigt avtagande, de innersta, men ej i vingens midt, helbräddade; armpennor 11, svarta, de innersta brunsvarta, fina spetskanter i synnerhet å dessa gråhvita, inåt böjda; armbågspennor 4, räta, brunsvarta, spetskanter hvita, 1 lika lång som innersta armpennan; handtäckare svarta med fina, grå spetskanter, de små svarta; armtäckare svartbruna, utbräm mot spetsar och spetsbräm hvita, de mellersta och kanttäckarna svartbruna; undre handtäckare grå, de mellersta i utfan och spetsar hvita, de mindre och alla kanttäckarna svartbruna med något ljusare kanter; undre armtäckare hvita, mot roten grå; undre överarmtäckare brunsvarta, de längsta med hvita spetsar. Fötter svarta; vadtäckare: infan brunsvart, utfan hvitt; skenben fjäderklädt till två tredjedelar, svartbrunt. Tars nästan trind, framtill med smala sköldar; tarssula avrundad med korta sköldar; tår: $3 = 4 > 2$, 1 är endast en kort klo; simhud svart, bågformigt utskuren, i synnerhet den inre kortare; klor; $3 > 2 = 4 > 1$, svarta, svagt krökta, en av dem inåt vidgad och intill fårad.

3. *Gammal*, Färöarna.

4. *Hona*, Malta. Erhållen av STRICKLAND. '*Thalassidroma melitensis*'. Färgen å kroppens undre delar ljusare; fötter svarta; är knappt skild från den på Färöarna.

5. *Dundrägt*, 3 augusti 1868, Orkney.

Huvud ovan svartgrått; ögonvrå, kindtrakt och haka nakna; kräva grå; nacke, halsrygg och andra övre delar och sidor svartgrå. Bröst och mage ljusgrå; klor svarta med vitgrå spetsar.

6. *Dundrägt*, 14 oktober 1875, Färöarna, meddelad av H. C. MÜLLER liksom de följande.

Näbb svart. Dun svartgrått, tät, bekläder hela kroppen; skulderfjädrar utväxande svarta, de största med spetsdun (= dun kvarsittande å fjädrarnas spetsar). Vingar med korta fjäderspetsar och dun.

7. *Unge med dun*, 14 oktober 1875, Färöarna.

Huvud, hals och undre kroppsdelar med täta, långa, yviga, grå spetsdun

och utskjutande fjäderspetsar, på magen en stor fläck med korta dun och små fjäderspetsar. Övre kroppsdelar med utväxande svarta fjädrar och spridda dun. Hvita fjäderspetsar utskjutande omkring stjerten på vanliga ställen.

8—23. *Ungar med dun*, oktober 1875, Färöarna.

24. *Unge*, 14 oktober 1875.

Fjäderklädnaden mera rent svart, ovan med violett skiftning. Spridda svartgrå, långa spetsdun å huvud, hals, kräva, bröstets sidor, mage och undre stjärtäckare, på bröstet dylika i stor mängd, på bröst och mage en stor fläck med kort, gråsvart dun, täckt av närliggande fjädrar. Vingar undertill gråsvarta med hvitt band; undre stjärtäckare svarta.

25, 26. *Ungar*, samma tid och ställe.

27. *Unge*, samma tid och ställe.

Fjäderklädnaden utvuxen med kvarsittande sparsamt dun å hals, skulderfjädrar, övre stjärtäckare, armpennor, armtäckare, bröst, mage och undre stjärtäckare. Undre överarmtäckare få, långa, svarta med hvita, långa spetsar.

Ägg. Elliptiska, hvita, släta, platta; porer fina med svaga, röda prickar å basen eller i krans.

1—4. Färöarna.

5, 6. Färöarna, 1881, H. C. MÜLLER.

7—12. 1868, Shetland, CROWF. 8 något tillspetsadt.

Nº	1 ♂	2	3	4 ♀	5 p.	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Längd [dunets längd efter +]	c. 150	158	146	—	c. 55	120+17	120	117	120+20	117	88	132	128	132
Huvudets längd	c. 31	35	34	—	8	30	30	28	31	30	28	32	31	32
Näbb, längd till pannan	10	11	11,5	12	—	11	11	10	11	9,5	10	10,5	10	10
» » » munvinkeln	18	15	16	—	—	15	14	12,5	13	13,5	13	15,5	15,5	16,5
» » från spetsen till näsborrarna	—	—	7,6	7,6	3,5	6	6	6	6,5	6	6	7	6,8	6,8
» höjd vid roten	4	4	—	4,5	—	4	4	3,5	4	4	5	—	—	—
» » över näsborrarna	—	5	4,5	5	—	5	5	4,3	5	5	—	4,5	4	4
Gapets bredd	c. 12	c. 10	8,5	—	—	8	7,5	6	6,5	6	8	8	6	7
Näbbets bredd vid näsborrarna	—	2,5	2,8	2,9	—	2	2	2	2	2	3	2,5	2,5	2,5
Vingens längd, direkt	124	120	119	127	—	37	—	34	58	36	26	80	60	69
Vingbredd	—	346	358	—	—	184	22	165	228	170	136	265	227	225
Tumvinge	—	—	5	35	—	20	27	18	28	21	—	—	—	—
Stjert, längd	60	56	57	58	—	—	23	—	20+20	—	—	36	36	31
Stjertspets bakom vingspetsarna	—	—	—	—	—	35	15	41	—	—	—	5	—	—
» framom »	—	10	15	—	—	—	—	—	18	28	35	—	15	17
Tars	c. 21	23	24	23	8	15	21	18	21	18	17	23	20	21
Mellantå med klo	17+3	21	21	21	7	17	18	15	18	17	15	19,5	18	20

Nº	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Längd	132	140	140	144	151	155	155	155	155	156	157	157	162
Huvudets längd	31,5	32	31,5	32,5	32,5	32,5	31,8	31,5	32,5	31	32	32	32,5
Näbb, längd till pannan	10	10	11	10	11	c. 10,5	11	11	11,5	10	10,5	11	11
» » » munvinkeln	16,5	16	15,5	15,5	16	17	15	15,8	18	15	16,5	16,3	16
» » från spetsen till näsborrarna	7	6,5	7	7	7	7	7	7	7	6,5	7	7	7
» höjd vid roten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
» » över näsborrarna	4	4	5	5	4,5	4,5	4,5	4,7	4	5	5	4,5	5
Gapets bredd	7	7	7	7	7	7	7	8	8	10	7,6	8	8
Näbbets bredd vid näsborrarna	2,6	2,5	2,3	2,3	2,5	2,3	2,5	2,5	2,5	2	2,7	2	2,5
Vingens längd, direkt	72	87	86	96	98	98	99	106	97	112	113	113	112
Vingbredd	255	277	285	304	309	311	301	326	324	345	333	344	336
Tumvinge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—
Stjert, längd	35	43	45	46	53	51	48	52	53	56	58	59	56
Stjertspets bakom vingspetsarna	10	15	13	0	10	8	10	0	16	5	5	5	6
Tars	21	22	22	22	22	23	22	22	23	22,5	22	22	22
Mellantå med klo	19	19	18	19	20	20	19	19	19	20	20	18	20

Nº 8 längd med dun. — Nº 10 stjertdun oberäknadt.

	N ^o	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Äggets längd.....		29	28,3	27,3	26,7	27,3	27	30,4	28,3	28	27,5	27,3	26,9
» bredd.....		21,2	21,6	20,5	21,2	21,4	21	21,5	21,8	21,8	22,3	20,5	19,6
» spets.....		7,8	6,7	6,8	5,5	5,9	6	8,9	6,5	6,2	5,2	6,8	7,3
» reducerade längd.....		1,37	1,31	1,33	1,26	1,28	1,29	1,41	1,3	1,28	1,23	1,33	1,37
» rektangel.....		615	611	560	566	584	567	654	617	610	613	560	527

Ägg: 26—27×20—21, BALDAMUS; från Färö och Skotland: 1 $\frac{1}{2}$ × $\frac{1}{4}$ eng. tum, DRESSER; 26—29×19—21 m. m., COLLIN.

Från Grönland erhållen till museet i Leiden, SCHLEGEL, men är der ytterst sällsynt, då hvarken till Danmark erhållits någon derifrån, ej heller något exemplar träffats der av de svenska expeditionerna.

På Island visar hon sig sällan. MOHR såg den icke; häckar icke, FABER; PRYER träffade henne.

Hon följer fartyg och träffas å havet omkring Färöarna och Shetland, och i synnerhet vid storm visar hon sig talrikast. I Nordsjön från 59° n. br.; 'sydligare' [meningen är väl 'nordligare'] ser man den sällan, FABER, 1822. På Färöarna icke sällsynt, häckar i steniga stränder, kallas Dunquiti, Hvitstjert. Att man drog en veke genom fogeln och använde den till lampa, såsom man berättat, hade icke LANDT sett. Häckar på många av öarna, bland stenrös ofta nära byggnaderna, alltid nära havet; gräver om möjligt ett hål i jorden, ofta flere fot djupt. Innerst hyser boet endast få grässtrån. Någon tid innan hon lägger ägg, plockar hon fjädrar av magen, så att de hava ruvfläck 8 dagar förr än ägget lägges. Hon tar icke någon föda i fångenskap, hvarunder hon är mycket missmodig. Hon sitter mest på tarsen. Då hon höjer sig på foten, håller hon kroppen vågrätt. Det smala hvita bandet å vingen hade icke alla, GRABA. Hon lägger ägg i medlet av juli i jordhålor, bland nedrasade klippblock, eller i uthusens väggar, byggda av sten och jordtorvor. Ungarna lemna icke boet förr än i slutet av nov. Ungar med dundrägt erhållna

d. $\frac{1}{11}$ 1855; d. $\frac{21}{11}$ 1857 hade en unge fält dunet å huvud, vingar och stjert. Till och med nära jul har man fått ungar med dun. Då ungarna ha något tillvuxit, äro de gamla icke hos dem om dagen, utan föra föda till dem om natten och mata dem i näbbet. Hon bygger oftast kolonivis. I synnerhet om natten låter hon höra sitt pipande läte, då hon sitter i boet. Då man tar henne, utspyr hon flere gånger gul tran, tills förrådet är uttömdt. Att använda henne till lampa, såsom förr skedde, försöktes av MÜLLER, 'men den giver icke någon god eller behaglig belysning'. Erhållen på Färöarna d. $\frac{20}{6}$ 1828, SCHLEGEL. Om sommarnätterna, liksom stundom vid dimma om dagen, svävar hon över vattenytan ständigt med sin snabba flygt, 'som liknar Svalans'. Hon låter då locka sig, med utkastad fisklever eller späck, så nära båten, att man kan taga henne med handen. Har hon kommit upp på land, blir hon förvirrad och försöker icke att flyga, H. C. MÜLLER.

Skall under vintern komma till Norge, BOIE, 1822. Är talrikare i Nordsjön än i Atlantiska oceanen, enl. FABER, som fortsätter: 'er erscheint unter den 90° N. B.', hvilket må rättas möjligtvis till 60° n. br. Visar sig i Norge vid S. vind, derav kommer namnet Sórróe Peder; Peder därför att hon synes gå på vattnet. Vid Vesteraalen och Lofoten, BARTH, 1869. Träffas i små flockar från Hvalöarna till Lofoten, är tillfällig inne i fjordarna, ej N. om 60°, COLLETT hos DRESSER. Besöker icke sällan Norges kuster, men häckar icke der. Vid Bergen i nov. 1869, COLLETT.

RASCH träffade henne under de första dagarna i maj 10—12 mil från land på höjden av Stadt i temligen stort antal. Sover på havet med huvudet under vingen, BARTH. Hösten 1864 träffad i Tistedalselven, COLLETT. Sällsynt i Kristianiafjorden, om hösten 1838 efter stark storm erhållen inne å Pipervigsbugten, RASCH, ESMARK. År 1862 d. $\frac{28}{10}$, $\frac{30}{10}$, $\frac{31}{10}$ vid mycket starka stormar jemte andra sjöfoglar, såsom *Lestris Buffoni*; vid Kristiania några träffade på en åker, COLLETT.

L. LLOYD hitför PONTOPPIDANS 'Hav-Hest', men utom det att hvad som efter fiskares sägen berättats icke passar till denna fogel, så har HANS STRÖM 1762, som meddelat teckningen till fogeln i sin beskrivning över Söndmör, förklarat fogelarten vara Male-mucke hos KLEIN. Härav är tydligt, att Havhästen är *Fulmarus glacialis* och icke en Stormsvala.

LINNÉ förmodade, att en 'Sparv', som han såg på Karlsöarna d. 14 juli 1741 kunde vara en Stormvädersfogel, hvilket dock är föga troligt. Erhållen vid Hedemora. Med. Dr J. WESTMAN skickade år 1744 LINNÉ en av Angersten tillvaratagen. A. hade skjutit på honom, men ej träffat, hvarefter fogeln slagit efter förladdningen och blivit tagen levande, men snart dödt. Folket kallade honom S:t Per, emedan han går på vattnet, derav Petrell. Låter sjöfolket 6—12 timmar förut veta, när storm skall inträffa, kommer då till skeppen för att uppehålla sig i lä om fartygen, LINNÉ.

Vid NV. storm stundom i Kattegat, NILSSON, är ej senare träffad i Bohuslän av någon av våra naturforskare, icke heller har jag vid mina besök der eller under segling i Kattegat sett henne. En blev d. $\frac{25}{11}$ 1825 tagen levande vid Kulla-Gunnarstorp i Skåne, NILSSON. Erhållen i Malmö hamn, enl. meddel. av C. MÖLLER. Troligtvis om samma exemplar har EURENIUS meddelat, att en gammal hane sköts d. $\frac{12}{12}$ 1863 vid utloppet av Sege-å; vid stark storm i nov. 1884 erhöles en vid Malmö. Vid Falsterbo

erhållen d. $\frac{29}{11}$ 1870, EURENIUS. NILSSON uppgiver väl, att man från flere håll försäkrat honom, att man sett Stormsvalor i Östersjön omkring Bornholm, men under många seglingar i Östersjön och Botniska viken har jag aldrig sett henne, och uppgiften har icke heller från Danmark bekräftats. Se dock vidare här nedan.

Stora Belt; Endrupholm, BOIE. TEILMANN erhöles henne en gång på vestkusten av Jutland. Sågs oftare i Lilla Belt vid Veile-fjord. Erhållen vid Brunsbüttel sommaren 1824 och d. $\frac{1}{11}$ 1834. År 1821 efter storm och år 1824 ej få i Holstein, NAUMANN. Visar sig i Danmark oftast efter långvariga, N. och NV. stormar. Erhållen i Aalborg d. $\frac{6}{10}$ 1860; vid Herlufsholm d. $\frac{12}{11}$ 1824; i trakten av Ärö 1839; Ringkjöbing 1850; d. $\frac{21}{10}$ 1845 vid Flensburg; vid Lönstrup d. $\frac{12}{12}$ 1861 och d. $\frac{1}{11}$ 1862; vid Fredericia vintern 1863 funnen död; i trakten av Randers 1869 en utmagrad, KJÆRBÖLLING, COLLIN. På Slesvigs och Holsteins vestkust från okt. till mars efter ihållande starka NV. stormar fåtalig, vanligen utmattad; sällan på Ö. kusten, ROHWEDER. Vid Husum tog ROHWEDER 1881 d. $\frac{15}{10}$ under storm flere vid Nordsjöns strand, av hvilka några strax dogo i handen, Jahresb. Erhållen på Helgoland d. $\frac{5}{10}$ 1854, GAETKE.

Har ej erhållits i Finland, men 'synes' någon gång hava visat sig i Vasa skärgård.

På tyska Östersjökusten mycket sällsynt, NAUMANN. Vid Schwerinsjön erhöles hon d. $\frac{12}{12}$; hon anfölls av Kråkor. En gång förut har en sådan erhållits i Mecklenburg, v. PREEN; en träffad på Poel d. $\frac{10}{10}$ 1881, SCHALOW; i febr. 1837 på Östersjöstranden funnen död av HINTZ, HOLLAND. I Wampen, Pommern, erhållen utmattad under häftig SV. storm d. $\frac{11}{11}$ 1825, år 1827 enl. HOLLAND, HORNSCHUCH, SCHILLING. I Neustadt, Eberwalde, BORGGREVE; 1836 i nov. togs en levande i Dingelstadt, men dog snart,

STRECKER. I Westfalen vid Diepe tillfällig, mest efter stark storm, funnen död, v. DROSTE, 1873. Träffad i Münsterlandet, tillfällig, BOLSMANN, ALTUM. Träffad vid Mosel några gånger, BORGGREVE. I Schlesien d. 1st 1821; i Breslau, FABER, GLOGER. Iakttagen i Wupperthal; mycket sällan i Preussen, HOPFF. Vid Berlin, NAUMANN. Vid Frankfurt a. d. O. togs en levande, BECHSTEIN; år 1864 vid Oderberg erhöles en, och en och annan vid Brandenburg a. H., SCHALOW, 1881. En gång träffad utmattad vid Frankfurt a. M., A. v. HOMEYER, BORGGREVE. Vid häftiga stormar träffad i trakten av Offenbach d. 1st 1800; d. 1² 1810 vid stark SO. storm på Main vid Frankfurt; vid Aschaffenburg och Hammerwerk; d. 1² 1821, vid SV. storm i Odenwald, C. JÄGER, R. MEYER. Vid Würzburg erhållen för 6:te gången, under en förskräcklig storm d. 1² 1863, R. MEYER; erhöles d. 1² samma år, L. H. JEITTELES; träffad mycket fet, men dock utmattad, J. SCHMIDT. I Donau-eschingen, Baden, erhållen till museet i Zürich, SCHINZ; en och annan sedd, R. M(EYER). I Schweiz ytterst sällsynt, erhållen på Boden- och Genève-sjöarna, SCHINZ, F.-BEAUMONT; i Olmütz, NOLL, 1871.

Till Galizien och Bukowina vid häftiga stormar sällsynt, ZAWADSKI. Upptagen bland Österrikes foglar av FINGER. I Wien 1828 d. 1⁶, enl. v. PELZELN d. 1⁶ ävensom en annan gång, möjligen den först nämnda. I Siebenbürgen på våren 1840. I Transsylvanien hava få träffats under dålig väderlek. STETTER erhöles den år 1840 på Maros, DANFORD, BROWN, 1875.

Träffad i Oldenburg, NEGELEIN, BORGGREVE; inne i landet 1881 d. 1⁶ efter en orkan tagen utmattad, Jahresb. År 1824 på efterhösten vid NV. stormar mellan Eider och Elbes mynning, FABER, MEYER. Vid Hamburg träffad flere gånger, E. v. HOMEYER.

I Holland tillfällig, erhållen i nov 1854 och d. 1³ 1835 samt

en gång vid Katwijk, SCHLEGEL; i nov. 1868 erhållen vid Borkum, v. DROSTE.

På Shetland erhållen d. 1⁶ 1859, 1⁷ 1862, unga, omkring 20 dygn gamla, d. 1⁹ 1861, omkring 15 dagar d. 1² 1861, omkring 6 dagar d. 1³ 1859, SCHLEGEL. Häckar i stort antal på Foula, VETSH, 1822; likaledes häckar hon på de yttre Hebriderna; på St Kilda, ELWES, mycket allmän, men i synnerhet på Soay; ägg erhöles på Borreay d. 1⁵; häckar även på Doon; säges komma och draga bort samtidigt med *Puffinus anglorum*, C. DIXON, 1885. Häckar på Skotlands öar och från Kap Warth till Ardnamuzchan och derifrån till Mull of Cantyre. Den sydligaste häckplatsen på västkusten av Skotland anses vara Ailsa craig; även vid Isle of Man träffade JARDINE den i juni. Häckar på kusten av Pembrokeshire. Även på små skär vid Irland häckar den, THOMPSON, DRESSER. På Scilly och Lundyöarna, Ailsa, Iona, Staffa och Treshnish; på Skye och på alla grupperna av västra och norra öarna, Isle of Man i juni, MORE. Erhållen från Ö. kusten av England, GOULD.

Tagen levande vid Brüssel, DUBOIS. I Belgien stundom efter storm talrik på Schildt och någon gång i det inre av landet, DE SELYS.

Häckar på kusten av Bretagne; vid en häftig storm under sista hälften av okt. 1834 på kusten mellan Funes och Dunkerque mycket talrik; satte sig utmattade på stranden, NAUMANN. På Frankrikes kuster, talrikt häckar den på öar vid Bretagne och Marseille, DEGLAND, GERBE. Vid Boulogne träffad, enligt DEGLAND. Ses ofta på öppna havet. Sågs mellan Havre och Lissabon d. 1⁵, men arten osäker, E. L. LAYARD. På Spanska sjön iakttagen av FORSKÅL; i Provence flere gånger fångad, men det är knappt möjligt att behålla henne levande, J. W. v. MÜLLER.

Enligt LOCHE kommer hon dit i april; ägg erhållas i maj—sept., ungar från juni till början av okt., DEGLAND, GERBE.

Säges av A. C. SMITH vara sällsynt vid Portugal, men ej sällsynt vid kusten enl. DE BOGAGE, DRESSER; enl. senare under rättelse i mängd under hösten, men ingen om våren, CHAPMAN, 1884. Är vid Hormigas och andra öar utanför Carthagena sotsvart utan hvitt på vingar och stjärt. Har mindre hvitt på vingarna än nordliga exemplar; häckar i mängd på öar utanför Mar Menor, SAUNDERS. Vid Cabrera och Conejera, långt till havs liggande öar, A. V. HOMER.

Exemplar hemförda från Medelhavet likna dem från Orkney och Shetland, somliga av de förra äro endast obetydligt, om något, mera grå, DRESSER. Talrik 10—15 eng. mil från Medelhavskusten, mycket sällan närmare stränderna; flere erhållna i Genua; ägg erhållna på Lisca Nera, en av de små Lipariska öarna, GIGLIOLI, 1881. Häckar talrikt på små öar vid Sardinien, *Proc. melitensis* SCHEMBRI, GRAY; häckar, A. V. HOMER. På Malta, C. A. WRIGHT; allmän och häckar på sydkusten av Malta, å Filfolä, lägger utan näste ett ägg, SCHEMBRI, det hvita å stjärten varierar något, hvilket dock även förekommer hos fogeln på andra trakter, C. A. WRIGHT. Fogeln å Malta kan ej skiljas från de nordliga, DRESSER. Träffad vid Toscana, SAVI, vid Syracuse och Messina; talrik på ön Filfolä vid S. kusten av Malta; ägg der ej funna, MALHERBE, C. A. WRIGHT; uppgifterna olika. På Medelhavet, A. FRITSCH.

På Joniska havet nära Pagenia sedd en gång i dec., POWYS. Funnen på kusten av Epirus, LORD LILFORD, ELWES, BUCKLEY.

I Algeriet har hon ägg från maj till sept., ungar från slutet av maj till början av okt., LOCHE. Ett par sågs i havsviken vid Stora, Constantine, TACZANOWSKI. Vid Babelmandeb tillfällig,

HEUGLIN. Vid Ö. Afrikas kust mellan latituden för Zambezi och Zanzibar, SPERLING.

Tillhör öarna norr om linien, mest i tempererade trakter, enl. J. J. V. TSCHUDI, 1856. På Madeira, HARCOURT. Tillfällig på Canariöarna, BERTHELOT m. fl., BOLLE; d. $\frac{2}{3}$ på $30^{\circ} 31'$ n. br., $16^{\circ} 20'$ v. l. mellan Canariöarna syntes även Stormsvalor, arten osäker, LAYARD. Unga foglar, som tycktes tillhöra denna art, följde i maj fartyg från Canariöarna till Cadiz, GODMAN; mellan Teneriffa och Sierra Leona träffades även Stormsvalor av osäker art; syntes vara talrik vid Afrikas V. kuster, SHELLEY, BUCKLEY. Ledsagade ifrån 48° n. br. fartyg; även vid V. Afrikas öar, S:t Thomé m. fl., REICHENOW. Vid Fantee county på västkusten av Afrika, SHARPE. Erhölls vid Kap d. $\frac{2}{4}$ 1845 av WAHLBERG; gamla foglar erhöles der av HORSDOCK till museet i London, SCHLEGEL. Talrik vid Wallfish bay, DRESSER.

En sedd och erhållen i Wellington-canals emellan d. $\frac{1}{8}$ och $\frac{3}{8}$ 1852, CORMICK. I SV. delen av Amerikas atlantiska kust allmän, COUES, 1872. På Newfoundlands bank, AUDUBON, GUNDLACH. ?S. Texas på kusten under vintern, DRESSER, 1866. Från Jamaica omnämnd av GRONEN, 1884. På resa i aug. över oceanen till N. Amerika ses den talrikt, BOLLE, 1873.

?Söder om 35° s. br., HUTTON, 1867. Fogeln från Galapagos, *P. Tethys* BONAP., säges vara mindre än den vanliga och hava övre stjärtäckare hvita utan svarta spetsar, DRESSER.

Uppehåller sig i land endast under häktiden eller om den bliver dit väderdriven eller söker skydd. Talrik i Atlantiska oceanen även utanför afrikanska kusten. HÖJER, som omtalar den från Färöarna, säger, att fiskaren bergade segel, då hon närmade sig.

Flygten ansåg FABER likna den hos *Hirundo urbica*; hon flyger stundom högt i luften med fötterna bakåt sträckta. — Under vanliga förhållanden på oceanen är flygten hvarken lik Svalans eller hög. Tvärtom är den jemn, svävande, och oftast går dess riktning nästan på tvären mot dyningarna eller vågorna och bidevind eller låringsvis, hvilket gör, att fogeln höjer och sänker sig vågformigt, och då han vill höja sig å en våg, tar han sats på vattnet med fötterna, likasom när han höjer sig efter att under flygten hava från vattenytan fångat något djur. Flygten är mycket uthållig, och han följer ett fartyg, hur fort det ock seglar hela dagen, och ses icke hvila på vattnet. Emedan man tyckt, att fogeln gick på vattnet, har han sitt namn efter S:t Peter.

Hennes läte får man icke höra på oceanen, men det säges av LANDT likna en Rättas, som sitter i knipa. Anses av FABER ej kunna dyka, och jag har icke heller sett hvarken denna eller någon annan art av släktet dyka. Då den syntes på havet, ansågo sjömännen den bebåda någon olycka eller storm. Erfarenheten har visat, att hon hvarken bebådar det ena eller det andra; ännu fruktas den dock, enl. BARTH, såsom förebud till oväder av fiskare i Norge. — Orsaken härtill kan nog vara, att fogeln närmar sig Norges kuster, likasom i allmänhet kusterna, under storm; men på de öppna oceanerna ser man en eller annan art nästan ständigt, utan avseende på väderleken. Huruvida den visar sig vid seglare under verklig storm i större eller mindre antal, kan jag icke avgöra, då jag icke på öppet hav sett någon storm. Icke heller har jag hört någon vidtbefaren sjöman sluta någonting derav, att fogeln visar sig. Även andra resande synas hava samma erfarenhet. På resa i aug. från Amerikas Förenta stater till Europa visade hon sig, enl. FINSCH, talrik vid

lugnt väder, men vid storm sågs ingen. Enligt Prins MAX samla flere sig vid storm och följa fartyg i kölvattnet; detta göra de dock ofta vid vanlig passadvind. Deras föda utgöres av små djur, som leva i havsytan, och antagligen de, som lysa i mörkret.

Hon häckar vid havet; lever i monogami; gräver hålor i jorden till sitt ägg. Fogeln samlar få grässtrån i sina hålor samt småsten, hvarav de göra ett flatt bo. Då den synes förekomma mycket avlägset från land under hela året, måtte många individer icke häcka.

På Azorerna erhåller man av sjöfogel olja, hvilken begagnas i stället för olivolja till mat. Själva foglarna värderas högt och skyddas under fortplantningen. Fogelns ringa storlek är dess skydd mot människan.

Det är tydligt, att en fogel med ett sådant levnadssätt som dennas svårligen kan underhållas i tamt tillstånd. LANDT hade ett par inom hus, och de voro icke rädda. I Wien lyckades det en gång att bibehålla en levande under 2 dagar.

Ibland fjädrarna leva:

Lipeurus pelagicus DENNY och *Docophorus Thalassidromæ* DENNY.

Dess inelvsmaskar äro okända.

Stormfinck HÖJER hos CLUS., Exot. 1605, 368. JOHNST., Av. 1657, p. 129.

Procellaria L., V. A. H. 1745, 93; n. 249 Fn. 1746, 93.

Procellaria pelagica L., V. A. H. 1745, 93-6, Tab. 4; S.N. X 1758, 131; Fn. II 1761, 50; Fundam. Orn. 1765, 26; Am. Ac. IV 587; S.N. XII 1766, 212. BRÜNN., Orn. 1764, 29. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 315. FORSK., Descr. Anim. 1775, p. VII. MÜLL., Prodr. 1776, 17. HAGGREN, Diss. 1780, 4. MOHR, Isl. Nat. 1786, 32. BERG., Tal. 1787, 31. GM., L. S.N. 1788, 561. LATH., Ind. II 1790, 826. LATH., B., III, II 1798, 361; IV 1812, 499. RETZ., Fn. 1800, 143. LANDT, Færø 1800, 256. CUV., R. A. 1817, 516.

- MEY. u. W., Tasch. II 1810, 495. BOIE, Wied. Z. Mag. I, III 1819, 137; Reise d. Norw. 1822, 153. MEY., l. c. III 1822, 223. TEMM., Man. 1 Ed. 1815, 519; 2 Ed. 1840, 810. NILSS., Orn. 1821, 186. KÜHL, Beitr. II 1820, 139. FABER, Prodr. 1822, 110; Isis 1824, 791-2; Hohn. Vög. 1826, 2, 14, 60. VETCH, Mem. Wern. Soc. 1822, 249. TEILM., Danm. o. Isl. Fugl. 1823, 176. DROSS., Loud. Mag. 1830, 325-6. GRABA, Reise n. Färö 1830, 22, 125, 175; Isis 1833, 769. GOULD, P. Z. S. 1831, 151. HORNSCH., SCHILL., Verz. 1837, 10. SCHINZ, Fn. helv. 1838, 123. ZAW., Fn. 1840, 124. SUNDEV., V. A. H. (1843) 1844, 383; ref. J.f.O. 1855, 167, 252. A. FRITSCH, Cat. 1854, 43; V. E. 1870, 484. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52. GAETKE, J.f.O. 1854, 69. LLOYD, Ant. II 1855, 215. CORM., J.f.O. 1855, 417. DEGL., N-a 1855, 419. H. C. MÜLL., Færø. Fugl. Vid. Medd. 1862, 58; Üb. J.f.O. 1869, 381. [?SWINH., Ibis 1867, 387, ?= *P. Leachi*]. ELW., Ibis 1869, 28. BARTH, J.f.O. 1869, 98, 105. FIGUIER, Les Ois. 2 éd. 1869, 359. SHARPE, Ibis 1872, 74. ?SHELL., BUCKL., l. c. 281. USSHER, Ibis 1874, 75. REINH., Vid. Medd. [1874', 187] Sep. 'Meddelt 1875', 9. COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 215. E. v. HOM., Wand. 1881, 25, 30. GIGL., Ibis 1881, 217 [nec PALL., Zoogr. II 1811, 316].
- St. Pehrs fogel, Stormvådersfogel KALM, Resa I 1753, 33; II 1756, 114 etc. *Procellaria* BRISS., Orn. VI 1760, 140; ed. 1763, 398.
- Plautus minimus*, *Procellarius* KLEIN, Hist. Av. 1750, 18; Vög. 1760, 272.
- L'Oiseau de tempête BUFF., Hist. Nat. XVII 1786, 272.
- Hydrobates pelagica* BOIE, Isis 1822, 562. BREHM, V. D. 1831, 804.
- Thalassidroma pelagica* VIGORS, Zool. Journ. II 1825, 405. ESM., N. Mag. f. Nat. 1838, 256. RASCH, l. c. 381. AUD., Syn. 1839, 341; ref. J.f.O. 1855, 109; 1859, 350; 1862, 180. SCHINZ, Eur. Fn. 1840, 396. TEMM., Man. IV 514. NAUM., V. D. X 1840, 557. KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 450. DE SERR., Migr. 1842, 99. DE SEL., Fn. 1842, 157. MALH., Fn. Sic. 1843, 303. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 158. DRUMM. (et STRICKL.), Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422, 427. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXIII. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 51; Danm. Fugl. 1852, 318. HOPFF, N-a 1850, 3 H. 77. THOMPS., Irel. III 1851, 418. GAD., N-a 1852, 3 H. 10. BOLSM., l. c. 36. NEG., N-a 1853, 62. BALD., l. c. 174, 442. WALL., N-a 1854, 266. HARTL., J.f.O. 1854, 305. BOLLE, J.f.O. 1855, 178; 1857, 346; 1873, 459. HARDY, N-a 1855, 422. DUBOIS, J.f.O. 1855, 270, v. TSCHUDI, J.f.O. 1856, 145. F.-BEAUM., N-a 1856, 166. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. JÄG., Jahresb. Wett. 1858, 47. FING., Abh. z.-b. G. 1857, 568. WEBB, BERT., Orn. Can., ref. N-a 1858, 359. NILSS., Fn. II 1858, 375. Pr. MAX v. WIED, J.f.O. 1859, 251-2. GUNDL., l. c. 347. LILLJ., Orn. Ant. 1860, 32. POW., Ibis 1860, 357.
- A. v. HOM., J.f.O. 1862, 432; 1870, 231. ALTUM, J.f.O. 1863, 103, 119. C. A. WRIGHT, Ibis 1863, 438; 1864, 154; 1869, 251. R. M(EYER), Z. G. 1864, 24; Offenb. Ver. Nat. 1866, 49. L. H. JEITT., Z. G. 1864, 88. COLLETT, Christ. 1864, 223; Vid. S. Forh. 1868, 189. v. PREEN, J.f.O. 1865, 327. SALVAD., J.f.O. 1865, 428. MORE, l. c. 458. ?DRESS., Ibis 1866, 42. ?HUTT., Ibis 1867, 190. SPERL., Ibis 1868, 293. v. DROSTE, J.f.O. 1868, 407; Bork. 1869, 367; Z. G. 1873, 149. A. C. SMITH, Ibis 1868, 459. ELW., Ibis 1869, 28, 36. BORGG., Nordd. 1869, 140; 1870, 231. SAUND., Ibis 1869, 171. TACZ., J.f.O. 1870, 55. ELW., BUCKL., Ibis 1870, 336. HOLL., Wirb. Pomm. 1871, 88. NOLL, Z. G. 1871, 207. LAY., Ibis 1871, 336. SAUND., l. c. 401. v. PELZ., Wien. Abh. XXI 1871, 727. GODM., Ibis 1872, 223. FINSCH, J.f.O. 1873, 459. PALM., Finl. Fogl. 1873, 632. REICH., J.f.O. 1874, 374. DRESS., B. E. XXVI 1874. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23. DANF., Br., Ibis 1875, 433. SCHAL., J.f.O. 1876, 6; 1881, 292; Orn. C. 1882, 141. STRECKER, Orn. C. 1879, 53. E. v. HOM., Reise 1880, 16. Gr. MARSCH., v. PELZ., Orn. vind. 1882, 131. Jahresb. J.f.O. 1883, 75. CHAPM., Ibis 1884, 98. GRONEN, Z. G. 1884, 284. C. DIXON, Ibis 1885, 95.
- Hydrobates færvæensis* BREHM, V. D. 1831, 803.
- Thalassidroma melitensis* REICHENB., 'Nat. Syst.' DRUMM., STRICKL., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422; 1844, 318.
- Procellaria* l. *Thalassidroma melitensis* SCHEMBRI, Cat. Orn. 1843, 118. WRIGHT, Ibis 1864, 145.
- Thalassidroma tethys* BONAP., ref. J.f.O. 1853, 47.
- ?*Procellaria tethys* BONAP., Compt. rend. 1854, 662; 1856, 769; ref. J.f.O. 1853, 47. COUES, Proc. Ac. Phil. 1864, 80.
- Thalassidroma tenuirostris* BREHM, N-a 1855, 296 + *Th. minor* + *Th. færvæensis* + *Th. albifasciata*.
- Le Petrel SALERNE, Orn. 1757, 383. — Stormy Petrel LATH., [*Procellaria melanonyx* NILSS., Fn. Fogl. 2:dra uppl. II 1835. 347, hör ej hit, såsom GIEB., Thes., säger, utan är = *Fulmarus glacialis*.]

Till denna art torde höra den fogel, som UFFO DANIEL HORN i sin dikt Mutter Karrey omtalar, och hvilken anföres av HUB, Deutschl. Balladen-Dichter u. Lyriker der Gegenwart, 1874, 307-8.

Auf öden Felsenspitzen
Seht dort gekauert sitzen
In Wind und Wetter frei

Und spinnen von dem Rocken
Viel weiche weisse Flocken
Die Meermutter Karrey!

Viel Jahre sind und Stunden
Versunken und verschwunden,
Seitdem die Alte spinnt;
Ihre Hand ist dürr und eisig,
Ihre Haare flattern greisig
Im kühlen Morgenwind.

Und um sie her da hängen
In Ritzen, Felsengängen,
Viel Nester im Gestein, —
Da sitzen in den Flocken
Die nackten Küchlein trocken
Und piepen drin und schrei'n.

Sie freut sich, wenn die dicken
Gelbschnäbel hungrig picken
Das Futter ihr vom Schooss,
Und wahr't die Ritzen dichte
Mit Flocken vor dem Lichte,
Bis flügge sie und gross.

Und will das Meer befliegen
Ein Sturm mit Wetterzügen,
Dann aus dem Felsenhaus
Schickt Seglern auf den Wellen
Als Boten sie die schnellen
Sturmvögelein hinaus.

Härvid må dock märkas, att ungarna hvarken äro nakna eller gul-näbbade. — Fogeln har blivit kallad Mother Carey's Chicken.

219 a. KLYKSTJERTAD STORMSVALA,
Procellaria leucorrhœa VIEILLOT.

Något större än föregående art; stjert kluven.

Visar sig i Sverige endast mycket sällan.

1. *Gammal*, meddel. av STRICKLAND, lokal obekant.

Näbb svart, spetsar nedböjda; näbbås framom och närmast näsborrarna rät, framåt bågbojd; näsås nästan rät. Näsborrar sneda med skiljevägg. Panna svartbrun. Huvud ovan och nacke för övrigt svarta; huvudets sidor och haka svarta, framtill med någon dragning åt grått. Hals och rygg svarta; skulderfjädrar svarta, de längsta med brungrå kanter (möjligen överarmpen-nor); kors svart; övre stjerttäckare svartgrå, mot spetsarna till större delen hvita, hvarigenom ett hvitt, fläckigt band bildas bakom stjerttroten. Stjert kluven, i ruggning, osymmetrisk; stjertpennor 6 par: 5 längst, 3 och 5 på en sida ej fälda, de övriga fälda och till en del nästan fullvuxna, spetsar avrundade. Bröst, sidor och mage svarta, bakåt med dragning åt grått; undre stjerttäckare svartgrå, de yttre vitgrå med svarta spolar och mot spetsarna hvita; slaksida svartgrå. Vingar spetsiga (nå stjertspetsen?) svarta med stor svartbrun fläck och grått band; tumvinge med 2 fjädrar, svarta; handpennor stora 10: $2 > 3 > 1 = 4$, svarta, tillspetsade, helbräddade; armpennor 11, breda, de yttre gråsvarta, de inre svartgrå; armbågspennor 3, svarta, 1 = innersta armpennan; handtäckare, även de små, svarta; armtäckare: de yttre svarta, de inre svartgrå, mot spetsarna grå, de mellersta grå; kanttäckare svarta; undre täckare brungrå och svarta. Fötter svartbruna; vadtäckare svarta, i det uppåt riktade utfanet hvita; skenben nedtill naket. Tars något hoptryckt, $>$ mellantå utan klo, framtill och tarssula med små sköldar, nätformigt fördelade; tår: $3 > 4 > 2$, den första utgöres endast av en kort klo; yttre simhuden störst; klor: $3 > 2 > 4 > 1$, svarta, något krökta, tillspetsade, 3 med vidgad inkant och fårad.

2. Grönland, LUNDBORGS samling.

Brunsvart; övre stjerttäckare hvita; undre stjerttäckare brunsvarta, de vid sidorna hvita. Vingspetsarna nå stjertspetsen; armbågspennor svartbruna, utbräm gråhvitt; armtäckare brungrå.

3. *Gammal*, januari 1874, Strömstadsfjorden.

Liknar den föregående. Fjäderklädnaden omkring näbbet och å hakan gråsvart; stjertpennor: 6 > 5 > 4 > 3 > 2 > 1; handpennor: 2 > 3 > 1 > 4; över-
armpennor 3, långa, breda, svarta med gråhvitt spetsbräm.

Nº	1	2	3
Längd.....	c. 205	—	c. 220
Huvudets längd.....	c. 43	—	c. 42
Näbb, längd till pannan.....	15,5	17	16
» » » munvinkeln.....	c. 23	—	—
» » från spetsen till näsborrarna.....	10	—	9
» höjd vid roten.....	6,7	6,5	6
» » över näsborrarna.....	6	—	—
» » framom ».....	4	—	4,8
Näbbets bredd vid näsborrarna.....	3,6	—	3
Näbbklons bredd.....	—	—	1,3
» längd.....	—	—	9
Underkäkens spets, längd.....	—	—	4,4
Vingens längd, direkt.....	154	162	152
Tumvinge.....	41	—	39
Stjert, längd.....	60	—	62
Stjertspets framom vingspetsarna.....	75	—	69
Tars.....	c. 0	—	c. 0
Mellantå med klo.....	23	23	23
	c. 26	26	c. 23

Ägg. Ovata eller nästan elliptiska, svarta, i basen stundom rödprickiga.

1. 16 juni 1874, Green Island, Bay of Fundy, Newfoundland; finkor-
niga med små, grovkorniga fläckar; basen svagt rosenröd med små rödbruna
fläckar.

2, 3. N. Amerika, BENZON. Nästan elliptiska, basen svagt färgad
(ruvade?).

4, 5. Troligtvis från Grönland, enl. COLLIN.

Nº	1	2	3	4	5
Äggets längd.....	33,2	32	32,8	30	34,5
» bredd.....	23,7	24	24,4	24	24
» spets.....	9,5	8	8,4	6	10,5
» reducerade längd.....	1,4	1,33	1,34	1,26	1,44
» rektangel.....	787	768	800	720	828

Ägg: 31—32,5×20—23 m.m.; New Brunswick 1 $\frac{10}{16}$ ×1 $\frac{11}{16}$ —1 $\frac{10}{16}$ ×1 $\frac{18}{16}$, DRESSER.

Mellan 64 och 65° n. br. och till Grönlands sydspets allmän
långs kusten å fiskbankarna; talrik i synnerhet under lugnt vä-
der och låter jemt höra sitt pipande läte, talrikast utanför Godt-
haabs-fjorden från början av maj till slutet av aug. Under samma
månad sågos inga i Davis sund, men ovanligt många i Atlantiska
havet; antages lemna Grönland om vintern, enl. HOLBØLL, hvars
förmodan, att den häckar der, blivit bekräftad av REINHARDT.

Visar sig under sommaren på havet omkring, men häckar ej
på Färöarna, H. C. MÜLLER.

I Kristianiafjorden träffad hösten 1847 och i jan. 1851, ett
exemplar från Norge finnes i Lunds museum. Anses icke sällan
förekomma vid Norges kust. Vid Svinesund erhållen d. 7 1876;
flög fram och åter över en vak i isen, COLLETT.

I N. Bohuslän erhållen i jan. 1874, se ovan n. 3.

Vid Köpenhamn d. 17 1848 efter flere dagars N. och NV. storm
erhållen av CONRADSEN, och på våren 1849, KJÆRBØLLING. I
Ribe tagen i nov. 1875 (ej i mars, såsom förut uppgivits), COLLIN.

Träffad en gång på Helgoland, BLASIUS, CORDEAUX.

Erhållen i Mitau vid stranden, SEIDLITZ, till ett museum i
Kurland, GOEBEL.

I Tyskland iakttagen på Rhen och Main, RÖMER. I West-
falen vid Diepe högst sällsynt, erhållen d. 18 1866; en gång vid
Frankfurt a. M., NAUMANN. I Wetterau en gång i nov. 1828
träffad på en åker utmattad under en häftig storm, KÜHN, JÄGER.

Träffad å Borkum och i Ö. Friesland, HOLLAND, SCHLEGEL.

Häckar på St. Kilda, MORE, på Hebriderna, ELWES. Erhölls
på St. Kilda av BULLOCK, 1818. Allmän på Doon; ägg erhållna
på Borreay och Soay; skall komma tidigt på våren och draga
bort sent på hösten. Har ägg d. 10; bygger kolonivis, lägger ett
ägg i hålör, stundom på bara jorden, hålorna hava stundom 2

ingångar; båda könen anses ruva. Är mest i rörelse om natten, C. DIXON, 1885.

På Irland flere gånger träffad, i synnerhet under dec.; anses av THOMPSON vara tillfällig. I Storbritannien ej sällsynt, DRESSER. Erhållen i bräckt vatten nära Cromer, flere gånger. Erhållen vid Norfolk, H. STEVENSON.

I Belgien träffad 3 gånger, DE SELYS.

Å N. och V. kusten av Frankrike ej sällsynt, DRESSER. Erhållen vid kusten av Normandie, SCHLEGEL; vid Boulogne, DEGLAND, 1858. I Eure & Loire döda funna 2 gånger efter storm, MARCHAND. Några gånger tagen levande vid kusten av Provence, J. W. v. MÜLLER.

Å Portugals kust talrikare än *P. pelagica*, DE BOGAGE. 'Sällsynt' i Portugal, A. C. SMITH.

Förekommer å Medelhavet. Å franska Medelhavskusten, flere gånger vid Cette, JAUBERT, LAPOMMERAYE.

Säges hava träffats i Italien, men uppgiften om dess förekomst beror på ett misstag, DRESSER.

På Madeira, HARCOURT, tillfällig, DRESSER. En gång under vintern erhållen död vid Tanger, REID, 1885. En fångades d. $\frac{2}{3}$ vid 14° n. br., 26° v. l., men kaptenen var så fördomsfull, att han ej tillät, att den togs tillvara, HUTTON, hvadan arten är osäker.

Vid Atlantiska kusten av Amerika till Baffinsviken, New Brunswick och Bay of Fundy häckar den talrikt. Från Newfoundland till Massachusetts, AUDUBON. Häckar vid St. Lawrenceviken, BRYANT. Erhållen av IVES vid Ipswich, BREWER. Till trakten av Washington väderdrevos 100 st. i aug. 1842. Erhållen d. $\frac{2}{3}$, då 10—12 st. sågos; vid Sable-Island; sedd i trakten av Newfoundland's bank och på Porpoise bank, S. om Nova Scotia, Pr. MAX v. WIED.

Vid Sitka, der den var mera rostfärgad än vanligt, DRESSER. Vid Aleuterna talrik, MATSCHIE, ZIEMER, 1858. — Regelbunden åtminstone i nordliga delen av Stilla oceanen, erhållen vid 45° 42' n. lat., DRESSER. Ofta sedd S. om 50° n. lat. Häckar talrikt på Attu, Kyska och Amchitka; lägger sitt ägg i en lång krökt gång. Har ägg från d. $\frac{10}{10}$ till slutet av juli. Är under häcktiden nattfogel. Vistas här om sommaren; drager söder ut om vintern; återkommer till öarna i maj. De från öarna äro 'mörkare' än de från Sitka, DALL.

Liknar till sitt levnadssätt föregående art. Följer fartygen och söker taga upp näringsämnen, som kastas över bord. Följer under flykten vågornas rörelser och synes ofta rätta sig mera efter fartygets kurs än vindens riktning; flyger tyst och lågt, och endast om natten hör man dess skrik. Efter ihållande storm träffas hon stundom vid kuster, som annars ej besökas av henne, och, såsom vi sett, inne i åtskilliga länder.

Häckar kolonivis, gräver gångar i jorden, 2—3 fot långa, lägger endast ett ägg. Fogeln utsprutar en oljaktig massa, då den tages.

Dess parasiter okända.

Procellaria leucorrhœa VIEILL., N. Dict. d'Hist. N. XXV 1817, 422. SCHLEG., Mus. Proc. 1863, 30. CORD., Ibis 1875, 188. COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 215. MALM, Fn. 1877, 339, 646. GIGL., Ibis 1881, 187. REID, Ibis 1885, 254.

Thalassidroma Leachii VIGORS, Zool. Journ. I 1825, 405. KUHLE, Beitr. II 1820, 137. BONAP., Ann. Lyc. N. H. N.Y. (1826); Sep. 1828, 367; List B. Eur. a. N. A. 1838, 64; Cat. Ucc. Eur. 1842, 81; Compt. rend. XLI; Sep. Tabl. par. Ans. etc. 1856, 23. BREWER, Bost. J. N. H. 1837, 438. AUDUB., 1839, 340; Orn. Biogr. ref. J.f.O. 1855, 109. NAUM., V. D. X

1840, 375; XIII 1860, 277. SCHINZ, Eur. Fn. I 1840, 397. KEYS., BL., Wirb. E. 1840, n. 451. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 157. JARD., B. of Gr. Brit. IV (1843) 261. HOLB., Krøyt. Tidsskr. 1842-3, 430; Übers. v. PAULS., 1846, 59. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXIII. KJÆRB., N-a 3 H. 1850, 51; Danm. Fugl. 1852, 320; J.f.O. 1870, 439; E. v. HOM., Orn. Br. 1881, 231. THOMPS., Irel. III 1851, 415. BALD., N-a 1852, 442. HARC., Ann. a. Mag. N. H. 1853; ref. J.f.O. 1855, 52. HARDY, N-a 1855, 422. LLOYD, Ant. II 1855, 216. J. W. v. MÜLL., J.f.O. 1856, 233. REINH., Rink, Grønland; Sep. 1857, 19; Ibis 1861, 16. BLAS., N-a 1857, 288; 1858, 316. JÄG., Jahresb. Wetter. 1858, 46; N-a 1858, 171. NILSS., Fn. II 1858, 376. PR. MAX v. WIED, J.f.O. 1859, 252-5. GUNDL., l. c. 347-8, -50, -4; 1862, 180. SEIDL., Sitz.-b. N. G. Dorp. I 1860, Sep. 44. v. SCHRENCK, Amur 1860, 515. LAWR., B. of N. A. 1860, 830. RÖM., Verz. 1863, 69. BRYANT, Ibis 1863, 111 [nec ALTUM, J.f.O. 1863, 103]. H. STEW., Ibis 1863, 235. R. M(eyer), Z. G. 1864, 26. COLLETT, Christ. 1864, 223; Vid. S. Forh. 1868, 180. COLLIN, Cat. 1865, 12. MORE, Ibis 1865, 458. BAIRD, J.f.O. 1866, 351; Ibis 1867, 292. ?HUTTON, Ibis 1866, 190. MARCHAND, Rev. & Mag. Z. 1867, 322. A. C. SMITH, Ibis 1868, 458 [nec BORGGR., Nordd. 1869, 140 (sec. ALTUM)]. v. DROSTE, Bork. 1869, 369; Z. G. 1873, 149. DALL, Proc. Calif. Ac. Sc.; Sep. Aleut. Isl. 1874, 8; 1874, 8. GOEB., J.f.O. 1873, 13. QUENN., Stud. Fagl. An. I 1873, 61. PALM., Finl. Fagl. 1873, 632. CED., Jägarf. Tidskr. 1885, 158.

[Nec *Thalassidroma melitensis* SCHEMBRI, ut vult DEGL.]

Procellaria pelagica PALL., Zoogr. II 1811, 316 (nec L.).

Procellaria Leachi TEMM., Man. II (1820) 812, IV 512. MEY., Tasch. III 1822, 222. TEILM., Danm. o. Isl. Fagl. 1823, 177. HARC., A. a. Mag. N. H. 1853, 52. DEGL., N-a 1858, 419. H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 60; Üb. J.f.O. 1869, 381. ELW., Ibis 1869, 28. FRITSCH, V. E. 1870, 484. COLLIN, Skand. Fagl. 8 H. 1876, 575; Orn. Bidr. 1877, 24.

Hydrobates Leachi BOIE, Isis 1822, 562. BREHM, V. D. 1831, 804.

Procellaria Bullocki FLEMM., Br. An. 1831, 136.

Thalassidroma Bullocki SELBY, Br. Orn. II 1833, 537. BOIE, Isis 1835, III 253.

Cymochorea leucorrhoa COUES, Proc. Ac. Phil. 1864, 76; Key 1872, 329. MATSCHIE, ZIEMER, J.f.O. 1885, 149. [Obs. err. typ. GIEB., Thes.].

Thalassidroma leucorrhoa DEGL., G., Orn. II 1867, 387. DRESS., B. E. XXVI 1874. C. DIXON, Ibis 1885, 95.

Släktet LIRA, *Nectris* FORST.

Näbbet av huvudets längd, nästan trindt; näsborrar fram till skilda med tjock skiljevägg; baktån utgöres av en klo.

219 b. LILLA LIRAN, *Nectris puffinus* (L.).

Kropp ovan svart, hos unga gråbrun; näbb något > huvudet, framåt hoptryckt, på midten uppåt böjdt; spets tvärt nedböjd; näsborrar parallela, hvardera < mellanrummet dem emellan; handpennor nå bakom stjärtspetsen; tars hoptryckt, > näbbet; bakklon kort, trubbig. Längd 350—392 m.m.

Denna fogel, som icke regelbundet besöker Skandinavien, har icke träffats i Sverige, men väl i Norge.

1. *Gammal*, juni, Färöarna, H. C. MÜLLER.

Näbb gråsvart, framom näsborrarna smalt; spets hos båda käkarna nedböjd, överkäkens klolik; näbbås begränsad av djupa fåror; näsås avrundad, i midten nedtryckt. Käkkanter intryckta, överkäkens under näsborrarna nedtryckta. Pannan fram till tvär; ansigtsrand uppåt bågformig. Näsborrar upp- och framåt riktade, skilda; iris 'mörkbrun'. Huvud svart likasom hela fogeln ovan, inunder hvit. Sidor ytterst med stora, svarta och vitgrå fjäder-spetsar. Vingar spetsiga, långa, smala; tumvinge med 3 fjädrar; handpennor stora 10; armpennor 15 el. 17; armbågspennor 4, kortare än de förra; armtäckare långa; undre hand-, arm- och överarmtäckare hvita; undre kanttäckare askgrå. Fötter hoptryckta; vad utåt svart, inantill hvit; skenben fjäderklädt till hälen. Tars rödgrå på utsida, upp- och ned till svart; tarssula skarp, svart; tår: 4 svart > 3 > 2, 3 på utsidan svart, för övrigt likasom 2 rödgrå, 1 svart, utgöres endast av en liten klo < 4 < 2 < 3; simhud ljusgrå, kanter svarta, utskurna.

2. *Gammal*, juni, Färöarna.

Liknar n. 1. Ruvfläck 40 m.m. lång, 30 m.m. bred.

3. *Gammal*, juli, Färöarna.

Liknar n. 1. Armpennor 15. Fötter svartbruna; klor: $3 > 2 > 4 = 1$, de sistnämnda mycket små.

4. *Hona*, 6 augusti 1875, Färöarna.

Mage med en stor dunfläck. Handpennor: 1 liten, svart; stora 10, spetsiga, $1 > 2 > 3$, hos denna ej fullt och något olika utvuxna, se tab.; armpennor 15; armbågspennor 4; undre handtäckare hvita, de 2 yttersta utåt svarta; undre armtäckare hvita med svartgrå spetsfläckar, de inre med tilltagande grått; undre överarmtäckare långa, hvita. Tår = dem hos n. 1; klor: $3 > 2 > 4$, föga krökta, 1 kort.

5. 6 augusti 1875, Färöarna.

Liknar n. 4. Undre överarmtäckarne i utfanet med gråsvarta spetsfläckar.

6. 6 augusti 1875, Färöarna.

Liknar n. 4. Undre överarmtäckarnas spetsfläckar intaga både ut- och infan, själva spetsarna dock hvita.

7. *Dundrägt*, 12 juli 1872, Färöarna, KOLTHOFF, LUNDBORGS samling. Dun långt, tätt, ovan svartgrått, undertill hvitt, åt sidorna grått.8. *Ung*, Färöarna.

Framhals gråhvit. Rygg med rostgrå bräm. Ovan svartbrun, under hvit. Sidor gråhvita. — Enligt en äldre anteckning.

N	1	2	3	4 ♀	5	6	7 p.
Längd	387	392	385	381	377	355	—
Huvudets längd	—	—	—	85	81	80	—
Näbb, längd till pannan	36	37	34	37	35	34	19
» » » munvinkeln	51	54	48	52,5	50	50	—
» » från spetsen till näsb.	—	—	26	28	25	26	—
» höjd vid roten.....	12	11,5	12	12	12	12	7
» » framom näsborrarna.....	8,5	7,5	9	8	8	9	—
Gapets bredd	18	19	20	24	21	20	—
Näbbets minsta bredd	4	4	4,5	3,5	3,2	4	—
Näbbspetsens bredd	3	3	3	3	2,5	3	—
Underkäkens spets, längd	—	—	—	6	6	6,5	—
Näsborrar	—	—	2,5	3×1,3	2,5×1,5	2,5×1,5	—
Vingens längd, direkt.....	222	235	232	230 240	327	331	—
Vingbredd.....	760	840	825	810	805	800	—
Tumvinge	—	—	70	70	63	68	—
Stjert, längd.....	93	81	80	79	80	79	—
Stjertspets bakom vingspetsarna ...	—	—	20	20	20	17	—
Tars	45	45	43	45	43	46	—
Mellantå med klo.....	51	54	52	53	57	50	—

Ägg. Ovata, hvita, släta, porer grunda.

1. 22 maj 1875, Färö.

2. 20 maj 1862. Glänsande, något knöligt.

3. 1865, BENZON. Nästan elliptiskt, kort, trubbigt.

4. 1868, Shetland, CROWF.

N	1	2	3	4
Äggets längd.....	63,9	61	55,6	61,6
» bredd.....	43,7	41,9	42,1	42,6
» spets	20,2	19,1	13,5	19
» reducerade längd	1,46	1,46	1,32	1,45
» rektangel	2792	2556	2341	2624

Ägg: 47×40, DEGLAND, GERBE; 57,5—66×39,5—42 m.m., COLLIN; 21 $\frac{5}{8}$ ×12 $\frac{5}{8}$ eng. mått, DRESSER.

Från Grönland erhållen 1822, REINHARDT sen., men ej träffad der av HOLBØLL.

På Island trodde MOHR att den häckade. Vid nordkusten under goda fiskår talrik; häckar årligen på Heimaey hon största och sydligaste Vestmannaön, FABER. Är temligen sällsynt och stannfogel å havet deromkring, talrikare vid S. än N. trakterna av kusten. Den 26 1821 funnos halvvuxna ungar och ägg; hon är mest i rörelse om natten; lätet är starkt, liknar mest det av *Larus tridactylus*. Drar ut på havet mot slutet av sept. Häckar på åtskilliga platser i temligen stor mängd, enl. FEILDEN, DRESSER.

På Färöarna, dit hon kommer d. 12, är hon talrik, LANDT. Uppsöker strax vid framkomsten sin håla, hvilken hon rensar, eller gräver hon den djupare. Den gamla fogeln uppehåller sig i hålan, utom vid häktiden, endast om natten. Flyger ut vid daggryningen, men om den kommer att försena sig tills det blivit dager, håller den sig der under hela dagen. Häckar kolonivis högt uppe i bergen. Läger ägg i början av maj; ungarna äro flygga i slutet av aug. Under sista tiden sitta ungarna utanför

hålorna och öva sig att begagna vingarna, H. C. MÜLLER. Bortflyttar i sept., LANDT. Vid Gåsedal omtalas Lireberg, som har sitt namn efter fogeln, WINTHER. Erhållen d. 22^{d} 1872, enl. meddel. av EURENIUS.

Visar sig stundom på Stor-Eggen, utanför Aalesund, PONTOPPIDAN, STRØM; erhållen från Norge, enl. BRÜNNICH; träffad i sept. 1867 i Tvedestrand; enligt en uppgift hos DRESSER i aug. samma år vid Ryngö; hösten 1870 utanför Kristiania; sommaren 1874 vid Ona fyr, utanför Aalesund, se ovan; den är väl känd av fiskare å de utanför nämnda sund liggande fiskbankar, COLLETT.

I Flensburgs fjord träffad i jan. 1847; vid Blockhus d. 23^{d} 1858, KJÆRBØLLING, COLLIN. I Nordsjön, N. om Helgoland, årligen i små flockar. På Nämö temligen sällsynt, visar sig i synnerhet efter ihållande NV. storm, NAUMANN.

Häcker på Orkney, träffad d. 8^{d} 1869. Häcker på Scilly-öarna, Shetland, Yttre Hebriderna, Lundyöarna, i Bristolkanalen. På Calf of Man var den förr talrik, men anses der hava blivit utrotad av Råttor, MORE, 1865. På St. Kilda i mängd, ELWES, 1869. Häcker på Doon och Soay, kommer tidigt på våren, nemligen i början av febr., och drar bort sent på hösten; 400 st. kunna fångas på en natt; deras skrik är dövande; den är en nattfogel, C. DIXON, 1885. Den 24^{d} 1868 längs kusten. Utanför Queenstown, TAYLOR. Vid Islands kust under sommaren regelbunden 'på flyttning', THOMPSON.

Tillfällig på Tysklands NV. kust; på Hollands och Belgiens kuster, DE SELYS.

På Frankrikes V. kust temligen vanlig, DEGLAND, GERBE. Seine-inférieure (HARDY), liksom enl. LAPOMMERAY i Provence, DRESSER.

På Azorerna häcker den, men mindre talrikt. Anses god för bordet, GODMAN.

Vid Santander många sedda vid kusten i maj, IRBY. Säges vara väl bekant i Portugal, A. C. SMITH, DU BOUAGE. I Gibraltarsund vanlig om hösten, IRBY, DRESSER.

I Medelhavet allmän, kommande intill kusten och holmar under häktiden, DRESSER; ofta ansedd för en egen art, *Puffinus obscurus* TEMMINCK. På Majorca, häcker vid Dragonera, SAUNDERS, 1871. Allmän på Korsika, der hon blivit kallad *Puffinus yelkouan*, hvilken liknar *N. puff.*, men har de undre stjärt pennorna mörkbruna i stället för hvita, WHITEHEAD, 1885.

Vid Pirano flyttfogel, om sommaren talrik, Jahresb. Sågs vid Pisa i medlet av maj. Under vinter och vår, GIGLIOLI. Den är rundt omkring Sardinien på kusterna allmän under hela året, BROOKE, 1883. På vissa delar av Italiens kust ej sällsynt, erhållen i Genua i aug. 1845. Enligt DRESSER, GIGLIOLI m. fl. är det samma art som den nordiska. 'Sällsynt å Sardinien', CARA. Kommer under hvarje vinter till Sicilien, i synnerhet till Messina, MALHERBE. På Malta, SCHEMBRI, 1843; häcker på samma ställen som *P. cinereus*, äggen sägas vara mindre och mera elliptiska än sistnämnda fogels. Ägg och ungar erhållas i juni och juli. Fogeln uppkastar, då den tages, en grön vätska, färgad av *Inula crithmoides*, en av de få växter, som finnas på de kala klipporna. Närmar sig Malta i mars, häcker; unga och gamla draga bort i okt., C. A. WRIGHT. Även häckande på Filfolia. Fiskaren fångar den i nät, utspända i bergskrevor, SPERLING.

Vid Grekland allmän, enl. KRÜPER, hvilken dock, liksom flere, anser denna art vara *Puffinus obscurus*, en skild art enl. NAUMANN, DRESSER m. fl. Emellertid säger NAUMANN, att i Berlins museum finnes den nordiska arten från Cypern. Säges vara talrik vid

Bosforen, SIMPSON, TAYLOR. Vid Konstantinopel, der den ej är skygg, v. GONZENBACH, 1858. Säges förekomma i Kaspiska och Svarta haven, SEEBOHM, 1883. I Kaukasien, BOGDANOW, SCHALOW, 1880. Vid Smyrna, STRICKLAND, JARDINE, på våren 1859. Mindre Asien och Syrien. Erhållen död å Palestinas kust, TRISTRAM, DRESSER.

På Canariöarna, Madeira, häckar i klippgrottor på Alegranza, enl. BERTHELOT, och är vid Desertas talrik i juni månad, GODMAN. I Algeriet vid Tanger från aug. till nov., döda uppkastade på stranden, DRESSER. Synes vara träffad vid Tanger även enligt REID, 1885. Träffad i N. Egypten, v. HEUGLIN och, enl. DRESSER, av HEDENBORG.

Å N. Amerikas atlantiska kust, vid Newfoundland och Canada, allmän, AUDUBON, JARDINE m. fl. Från Labrador till New Jersey; på fiskbankarna i Bay of Fundy allmän, BOARDMANN, DRESSER. Å Bergunda ägg erhållet, 'S. REED' hos DRESSER.

Lilla Liran tillhör öppna havet, der hon lever, utom under fortplantningstiden. Om vintern draga de flesta söder ut. Dess flygt är snabb; hon flyger lågt efter vågornas höjning och sänkning. ofta än med den ena, än med den andra vingen nedåt riktad; i lugnt väder flyga de lågt, i oroligt 30—40 fot högt och skjuta ned på vågornas toppar. Hon dyker väl efter sin föda, men håller sig icke länge under vattenytan. Om vintern är hon i rörelse under hela dagen. Vid häckplatsen tvärtom om natten, DRESSER, 1876, m. fl.

Lätet liknar Måsarnas. Föda: animala ämnen, enl. FABER *Clupea sprattus*, enl. NAUMANN Sardeller, *Engraulis encrasicolus*, och fogeln följer stimmarna, hvarför fiskare av foglarnas närvaro sluta till god fångst.

Hon häckar kolonivis i fjellsidor vid havet, gräver i jorden på klippavsatser eller överst på bergen gångar från 1—10 fot långa och krokiga. Stundom kommer hon till norden, medan snö ännu täcker fjellen, men hon känner ändock igen stället så väl, att hon gräver genom snön till ingången till sin håla. Man påstår, att hon ligger på ryggen, när hon gräver. I hålan lägges en ringa bädd av torrt gräs. I norden lägger hon ett ägg i början av maj. GRABA fann de första äggen d. 1⁹; stundom finnas friska ägg i slutet av juni. Båda makarna ruva och hava å magen en stor ruvfläck. Ungen matas endast en gång om dygnet, men blir mycket fet. Den förlorar dundräkten i slutet av aug., liknar der- efter de gamla, utom deri att ryggen är mera brun än svart.

Fångsten tillgår på flere sätt. På Färöarna uppsökas ungarna d. 1⁵ eller, då boet är högt upp till fjells, d. 2⁴. De träffas vanligtvis $\frac{1}{2}$ —1 fot under jordytan. Man tager dem stundom med en fiskkrok, fästad på en käpp. Oftast har man ett hål uppifrån över boet och ungarna tagas derigenom, emedan gången är så lång, att man icke genom ingången kan nå boet med handen. Om boet väl bevaras och täckes, begagnas samma bo år efter år, så långt man kan minnas, endast icke Råttor eller Kattor döda de gamla. Stundom tager man med sig om natten dertill inövade hundar, hvilka taga de unga, som sitta ute, och bära dem till fångstmannen. Den gamla fogeln tages aldrig i en håla, så framt deri icke finnas 2 st., då man tager den äldsta, hvilken man tror sig kunna igenkänna på dess nötta klor. Man säger, att det förr var hög plikt på att döda den gamla fogeln, nemligen 1 kr. för hvar av fogelns klor. Man kan fånga dem på krok med lever till bete, eller om man kastar smulor av lever på vattenet, slå de ned derpå och komma ofta så nära båten, att man kan slå dem med åran. Fogeln säges vara så skotträdd, att,

då ett skott höres på sjön, falla de alla ned och ligga på ryggen i vattnet, tills man i båtar kommer och vill taga dem, då de lyfta, den ena efter den andra.

Ungen nedsaltas i lake och begagnas kokt, men smakar tran; de, som tagas högt i bergen, äro fetare än de, som tagas vid stranden. Omkring år 1860 togos, enligt H. C. MÜLLER, på Färöarna årligen knappt 2,000 ungar.

Fiender: Råttorna hade, enl. LANDT, redan år 1800 betydligt förminskat dessa foglars antal på Färöarna.

Inelvsmaskar:

Ascaris Procellariæ BILLINGHAM och *Spiroptera Procellariæ* BILLINGHAM.

Diomedea avis GESN., Av. 1555, 367, 771. ALDR., Av. III 1635, L. 19, C. 3, p. 20. JOHNST., Av. 1657, IV p. 92. RAY, Syn. 1713, 133.

Skrabe DEBES, Færø 1673, 134. PONTOPP., Norw. 1754, 185 (eft. DEBES).

Puffinus anglorum WILLUGHB., Orn. 1676, 251-2. SIBB., Scot. II 1684, L. 3, 20. RAY, Syn. 1713, 134. BOIE, Isis 1822, 562. GRABA, Reise n. Färö 1830, 22, 109, 137; ref. Isis 1833, 769-70. RASCH, Mag. f. Nat. 1838, 281. AUD., Syn. 1839, 338. TEMM., Man. Ed. II (1820) 806; IV 1840, 509. SCHINZ, Eur. Fn. II 1840, 395. BONAP., Cat. met. degl. Ucc. 1842, 81; Gen. N. A. B. a. Syn. 1828, 371; Geogr. List. 1838, 62; Compt. rend. XLI 1855, Sep. Tabl. Par. 1856, 23. DE SEL., Fn. Belg. 1842, 157. SCHEMBRI, Cat. 1843, 117. HOLB., Krøyt. Tidsskr. IV 1842, 431 not., Übers. v. PAULS., 1846, 57, 60. MALH., Orn. 1843, 203. JARD., B. of Br. IV (1843) 255. DRUMM., Ann. a. Mag. N. H. 1843, 422, 427. THOMPS., Irl. III 1851, 409. BOLLE, J.f.O. 1855, 178. REINH., Rink. Grönl. Sep. 1857, 19; Ibis 1861, 16; *P. arct.* Vid. Medd. 1873, 123. NILSS., Fn. II 1858, 371. v. GONZENBACH, J.f.O. 1859, 213. [?SIMPS., Ibis 1861, 366, Bosforen.] H. C. MÜLL., Vid. Medd. 1862, 60, Skråapur. SCHLEG., Mus. Proc. 1863, 28. KRÜP., J.f.O. 1863, 339. [?C. A. WRIGHT, Ibis 1863, 439; 1864, 153; 1874, 240.] [?SPERL., Ibis 1864, 289.] GIGL., Ibis 1865, 62; 1881, 217. MORE, l. c. 1865, 458. [?GODM., Ibis 1866, 104.] DEGL., G., Orn. II 1867, 379. [?TRISTR., N. H. of t. bibl. 1868, 211.] A. C. SMITH, Ibis 1868, 459. ELW., Ibis 1869, 35. TAYL., l. c. 391. FRITSCH, V. E. 1870, 48. ALLEN, Bull. Harv. Coll. (1871) 399. SAUND.,

Sundevall, Svenska foglarna; forts. af Kinberg, 1881-5.

Ibis 1871, 401. GODM., l. c. 1872, 224-5. COUES, Key 1872, 331. COLLIN Sk. Fugl. 8 H. 1876, 577. DRESS., B. E. Pt. 55-6, 1876. COLLETT, Mag. f. Nat. 1877, 215. [?BOGD., SCHAL., J.f.O. 1880, 276.] Jahresb., J.f.O. 1882, 108. SEEB., Ibis 1883, 36. IRBY, l. c. 190. BROOKE, l. c. 345. OGILVIE, Imp. Dict. IV 1883, 56, The Manx. [?WHITEHEAD, Ibis 1885, 94 *P. Yelkouan*.] C. DIXON, l. c. 94. [?REID, l. c. 254.] Shearwater RAY, Syn. 1713, 133 + Av. *Diom.* PENN., Br. Zool. II 1776, 551.

Larus piger KLEIN, Hist. Av. 1750, 137; Vög. 1760, 257.

Puffinus BRISS., Orn. VI 1760, 131; Ed. 1763, II 395. BARTHOLIN, Act. med. Havn. I 91.

Lire, Skraap STRØM, Søndm. I 1762, 243.

Procellaria puffinus BRÜNN., Orn. 1764, 29. L., S.N. XII 1766, 213. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 317. MÜLL., Prodr. 1776, n. 145. MOHR, Naturh. 1786, 31. BERG., Tal. 1787, 31 (Färö). GM., L. S.N. 1788, 566. LANDT, Færø 1800, 255, Skraapur. SABINE, Trans. L. S. 1815, 558, endast nämnd; Isis 1826, 99 (Grönl.). TEILM., Danm. Fugl. 1823, 175. DROSIER, Loudon Mag. 1830, 325-6 (Shetland). WINTHER, Færø. Oldtid, 1876, 411. Lire, Skrápur.

Pelecanus (minimus) naribus anthropomorphis, Skrofa OLAFS., Reise I 1774, 296 [GIEB. err. typ.].

Procellaria anglorum KÜHL, Beitr. Z. '1820, 146' (*Nectris*). TEILM., Danm. Fugl. 1823, 176. TEMM., Man. II (1820) 806; IV 1840, 509. SCHLEG., Mus. Proc. 1862, 28. MEY., Tasch. III 1822, 220. BREHM, V. D. 1831, 807. LLOYD, Ant. II 1855, 215.

Puffinus arcticus FABER, Prodr. 1822, 56; Isis 1824, 782-5; Hochn. Vög. 1826, 2, 10 etc.; ref. v. HOM., Wand. 1881, 30, 156. NAUM., V. D. X 1840, 618. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 189. SCHLEG., Rev. 1844, CXXXII. KJÆRB., N-a 1850, 3 H. 51; Danm. Fugl. 1851, 321.

Procellaria yelkouan ACERBI, Bibl. Ital. CXL 1827, 293.

Thalassidroma anglorum SWAINS., Classif. of B. II 1837, 374.

Nectris obscura KEYS., BL., Wirb. 1840, p. 94 (part. DRESS.). v. D. MÜHLE, Orn. 1844, 136. BORGG., Nordd. 1859, 140.

Cymotomus anglorum MACGILL., Man. B. Orn. II 1842, 13, t. DRESS.

Nectris puffinus KEYS., BL., Wirb. 1840, n. 455. ROHW., Vög. Schl.-H. 1875, 23.

219 c. STORA LIRAN, *Nectris major* (FABER).

Något större än föregående; längd omkr. 620, tars 56—58 m.m.

Denna art tillhör ännu mindre vår fauna, men upptages emedan den en gång träffats i Skandinavien.

1. *Hane, gammal*, 11 december, Plymouth.

Näbb hornsvart, iris mörkbrun. Huvud ovan mörkbrunt, undertill hvitt. Rygg mörkbrun med ljusare fjäderkanter; övre stjärtäckare hvita med bruna spetsar. Stjert svartbrun. Bröst, sidor, mage och undre stjärtäckare hvita; handpennor svartbruna, utfan vid roten hvitt; tår utåt bruna, inåt och simhud gulröda. Längd omkr. 19 tum eng. mått. — Efter DRESSER.

2. *Hona*.

Näbb större och längre än hos *N. puffinus*. Näsborrar ovala, skilda. Huvud ovan svartbrunt; halsrygg svartbrun. Rygg och skulderfjädrar bruna med grå spetsbräm; övre stjärtäckare vid spetsen hvitaktiga. Stjert avrundad, vigglik, når bakom vingarna, svart; 1:a paret stjärtpennor > de övriga, spetsiga. Bröst hvitt; undre stjärtäckare gråbruna; handpennor svarta. Tars starkt hoptryckt, nättecknad; tår nättecknade. Längd omkr. 20 tum 4 lin. — Efter NILSSON.

3. *Hane, ung*, 2 april 1845, Taffelbay, Kap, J. WAHLBERG.

Näbb gråsvart, undertill brungrått, spetsar nedböjda, överkäkens spets hög, lång, klolik; näbbås mellan näsborrar och nagel nedtryckt; näsås kullrig, bred. Käkkant intryckt, nedåt båg böjd, vid klon bågformig; underkäkens nagel med urringad, kullrig underkant; käkrot nära trind. Pannvinkel trubbig, avrundad, nästan tvär. Näsborrar ovala, snedt fram- och uppåt riktade, skiljevägg av näsborrarnes bredd. Huvud ovan mörkbrunt; undre ögonlock med ett hvitt band; ögonvrå mörkbrun, vid ögat i botten vit; huvudets sidor upptill mörkbruna, nedtill hvita; haka och framhals hvita; sidhals vit, nedtill brungrå med hvita kanter; kräva vit, vid sidorna brungrå med hvita kanter; nacke mörkbrun; halsrygg mörkt gråbrun med grå kanter. Rygg och skulderfjädrar mörkbruna med vitgrå spetsbräm; kors mörkbrunt; övre stjärtäckare mörkbruna, de längre hvita med spoltrakter brunfläckiga, spetsar nötta. Stjert avrundad; stjärtpennor 6 par, mörkbruna

med bruna spolar och brungrå kanter, jemnbreda, spetsar avrundade. Bröst hvitt, i midten med brungrå, bakåt med tilltagande täckande spetsar; sidor hvita; mage vit, i midten med svaga, brungrå spetsar; undre stjärtäckare mörkt gråbruna med hvita spetsar eller spetskanter, de längsta > de yttre stjärtpennorna; slaksida mörkt gråbrun. Vingar spetsiga, 1 > 2; tumvinge med 4 fjädrar, mörkbruna med gråhvita spetskanter; handpennor, stora 10, svartbruna med bruna spolar och något bleka spetsar; armpennor 17, mörkbruna med gråhvita, nötta kanter, de yttre med hvita spetskanter; armbågs-pennor 4, mörkbruna med blekare, gråbruna kanter, 1 = armpennorna; överarmpennor mörkbruna; handtäckare svartbruna med svaga, rostgrå kanter, de små svartbruna med gråbruna bräm; armtäckare, även de mellersta, mörkbruna med vitbruna, nötta bräm, de mindre mörkbruna med något blekare kanter; kanttäckare något rostbruna med hvitt bräm; undre handtäckare hvita, de yttre med mörkbruna utspoltrakter eller spoltrakter; undre armtäckare hvita, de inre med mörkbruna spolstreck, de mellersta hvita; undre kanttäckare hvita med mörkbruna spoltraktsfläckar, de mindre mörkbruna med hvitt bräm; undre överarmtäckare långa, breda, hvita med mörkbruna spetsar och hvitt spetsbräm. Fötter gulbruna; vadtäckare mörkt gråbruna med gråhvita bräm, till en del täckta av dels hvita, dels brunspetsade fjädrar; skenben fjäderklädt till hället. Tars hoptryckt, överallt nättecknad, framtill skarp; tår: 4=3>2, 1 endast en kort, konisk klo; simhud blek, kanter svarta, urringade; klor: 3 > 2 > 4 > 1, spetsiga, föga krökta, 3 något vidgad.

	Nº	3
Längd.....		c. 450
Näbb, längd till pannan		46
» » » näsborrarna		36,5
» höjd vid roten		14,9
» » över näsborrarna.....		13,5
» » framom »		10,5
» bredd vid »		7,9
Näbbspetsens bredd		4,5
» längd		23
Underkäkens spets, längd		9
Näsborrar.....		3×1,7
Tumvinge.....		92
Vingens längd, direkt		318
Stjertspets bakom vingpetsarna		c. 7
Stjert, längd		122
Tars, längd		57
» minsta bredd		3,7
Mellantå med klo		60+12

Ägg. 1. Madeira, C. SACHSE. Slätt, hvitt, något glänsande med spridda porer.

	Nº	1
Äggets längd		72,6
» bredd.....		48
» spets.....		24,6
» reducerade längd.....		1,51
» rektangel.....		2985

Denna art tillhör Atlantiska oceanen. Träffad på Island, är talrik vid Newfoundland. Om vintern träffad på Färöarna.

LILLJEBORG ansåg sig hava sett den mellan Schuretskaja och Nordkap, hvilket PALMÉN anser vara osäkert. Det första och enda hittills från Skandinavien kända individ erhöles i Kristianiafjorden d. 7^o 1873, COLLETT, STEJNEGER.

Den visar sig ej sällan vid Britiska öarna. Erhållen vid Diepe.

Träffas även i S. Atlantiska oceanen ända till Kap och Eldslandet.

Puffinus major FABER, Prodr. 1822, 56. ?LILLJ., V. A. H. 1850, 301. NILSS., Fn. II 1856, 373. DEGL., G., Orn. II 1867, 376. TAYL., Ibis 1869, 388, 390. ELW., Ibis 1868, 459. PALM., Finl. Fogl. 1873, 633. COLLETT, J.f.O. 1874, 455. STEJN., J.f.O. 1875, 167. DRESS., B. E. Pt. 61-2, 1877.

Nectris cinerea KEYS., BL., Wirb. E. 1840, p. 97.

Cymotomus arcticus MACG., Man. B. O. II 1842, 13 (nec FAB.) + *Puff. arct.* 262 (nec FAB.).

Procellaria major SCHLEG., Mad. Proc. 1862, 27.

Puffinus obscurus HARTING, Br. B. 1872, 176 (part. nec GM.).

Fam. 8. ALBATROSSER, *Diomedidæ*.

Näbb stort, tjockt, av omkring huvudets längd; näsborrar små, skilda genom den breda näbbåsen, ligga i näsfårorna; tår 3, i stället för baktån endast en liten klo.

Släktet ALBATROSS, *Diomedea* L.

Näbb starkt, lågt, hoptryckt, spets klolik; näbbås kullrig; näsås bred. Käkkanter skarpa. Näsborrar skilda, bilda korta rör. Vingar långa, smala. Fötter korta, starka; mellantån längst.

219 d. ALBATROSS, *Diomedea exulans* L.

Pl. LXXX, 2.

Näbb något hoptryckt, med bred, konvex näbbås, pannvinkel något avrundad; stjert kort; armpennor 38—40.

Albatrossen förrirrar sig sällan till vår nord, och den tillhör icke Europas regelbundna foglar.

1. *Gammal*, 16 februari 1852, Stilla oceanen utanför Patagoniens kust, EUGENIES resa.

Näbb violetthvitt, torrt vitgult; spets krökt, båda spetsarna hvita i friskt tillstånd; näbbås vid roten och näsås kullriga, breda, framåt avtagande och sluttande till näbbets midt, derefter framtill uppstigande, klon jemnt bågböjd. Käkkant nedåt bågböjd till klon; underkäkens spets tvär, nagel vid sidan hög, nedtill färad, käkrot hög. Pannvinkel bakåt avrundad. Näsborrar avdelade med dubbla öppningar, den bakre snedt upp- och framåt riktad, den främre utåt riktad; näsfåra djup, går från ansigtsranden. Huvud och hals hvita; ansigtsrand med mot näsborrarna något framdragen, trubbig vinkel, på undre käken en längre framdragen rät vinkel till trakten under

näsborrarna; sidhals överst, bakom örontrakten, ljus rosenröda fläckar hos nyskjuten fogel. Rygg hvit med inblandade hvita fjädrar med fin, gråsvart, gles vattring; skulderfjädrar, de mindre hvita, till en del vattrade, de förra nötta, de längre med brunsvarta spetsar, i närheten av dessa svartspräckliga; kors och övre stjärtäckare hvita. Stjert i ruggning med nötta eller fälda pennor, hvit. Bröst, sidor och mage hvita; undre stjärtäckare hvita, långa; slaksida hvit. Vingar långa, spetsiga; tumvinge med 4 fjädrar, korta, brungrå med ljus, gråhvit spetskant; handpennor stora, 10: svartbruna, infan gråbrunt, mot roten hvitt, spolar gula, $1 > 2 > 4$, 1 och 2 med gråbruna spetsar, nötta; armpennor svartbruna i infan, mot roten hvita, de inre hvita med mörkbrun, stor spetsfläck, i synnerhet intagande utfan; armbågspennor hvita, nötta; överarmpennor 13, korta, breda, i utfanet svartbruna med bleka, brungrå kanter, infan hvitt, vid spetsarna obetydligt svartbrunt, dessa och skulderfjädrarnas spetsar bilda en stor, mörk fläck; handtäckare svartbruna med bleka spetskanter; armtäckare hvita, spräckliga, infan svartbrunt, utfan å de inre hvita, de mellersta med svartbruna, täckande utfan och spetsar, de inre hvita, de främre av dessa med svart vattring; kanthandtäckare svartbruna med infan med hvitt; kantarmtäckare hvita, svartfläckiga; undre täckare hvita; undre överarmtäckare långa, breda; överarmkanttäckare hvita, fint, glest vattrade. Fötter hvitblå, torra gula; smalben naket, 46 m.m. Tars föga hoptryckt, nätteknad; tår: $4 = 3 > 2$, 1 saknas, simhud föga urringad, de främsta lederna ringlade; klor torra gråbruna, kanter och spetsar hvita, krökta, 3 föga vidgad.

2. *Hona, gammal, i ruggning*, 1833, havet utanför Kap. N. J. ODÉN.

Näbb gult; underkåkens nagel baktill svartgrå, å ömse sidor med en fåra; det sålunda skilda undre stycket nedskjuter under och bakom nageln till den längd från spetsen, som nedan angives såsom nagelns längd. Panna nedtill hvit. Huvud ovan och nacke gråbruna, i botten hvita; huvudets sidor och haka hvita; framhals gråhvit, i botten hvit; kräva gråhvit; sidhals och halsrygg ljus brungrå, i botten hvita. Rygg hvit med gråbrun vattring; skulderfjädrar, de främre hvita, mörkbruna, spräckliga, de mellersta mörkbruna, hvitspräckliga, de bakre mörkbruna, alla åt roten hvita, de gamla dock med rostbruna, nötta spetsar; kors brunt med inblandade spräckliga fjädrar; övre stjärtäckare, de längre mörkbruna, de kortare hvitspräckliga, de yttres utfan mörkbrunt, hvitspräckligt, infan hvitt, brunspräckligt. Stjert avrundad; stjärtpennor 6 par, svartbruna, de yttre något tillspetsade, de inre avrundade. Bröst hvitt, framtill och sidorna gråbrunt spräckliga; mage hvit, undergump och undre stjärtäckare hvitspräckliga och med inblandade gråspetsade fjädrar, de längsta av de senare nå stjärtspetsen med mest mörkbruna spetsar, alla åt roten hvita; slaksida brun. Vingar spetsiga, långa;

tumvinge med 4 fjädrar, korta, breda, 1 föga > 2 , svartbruna med gråbruna, nötta spetskanter; handpennor svartbruna, spolar ljusgula, spetsarna svarta, $1 > 2$, båda med nötta, bleka, bruna spetsar; armpennor mörkbruna med blekare nötta spetsar, de nya svartbruna; armbågspennor gråbruna med gråhvita, betydligt nötta spetsar; överarmpennor mörkbruna med ljusbruna, nötta spetsar; handtäckare svartbruna med bruna spetskanter, de små mörkbruna med bleka spetskanter; armtäckare mörkbruna med brungrå, nötta spetskanter, de mellersta mörkbruna med brunhvita, nötta spetsar; kanttäckare mörkbruna med bleka kanter; undre hand- och armtäckare samt de mellersta hvita; undre kanttäckare vid själva kanten mörkbruna, för övrigt hvita; undre överarmtäckare långa, breda, dels hvita, dels bruna. Fötter torra gulbruna; vadtäckare hvita; gråbrunt spräckliga. Tars trind; tår: $4 = 3 > 2$, 1 saknas; klor bruna: $3 > 2 > 4$, 3 bredast.

3. *Dundrägt*, 5—6 dagar gammal.

Dun hvitt, silkeslent. Enligt LAYARD.

?4. *Ung*, 1842, Kinesiska sjön, GIBSON. *D. brachyura* TEMM.

5. *Ung*, 1845, havet utanför S. Afrika, J. WAHLBERG.

Liknar honan. Näbb kortare. Panna hvit. Huvud ovan och nacke mörkbruna; ögonbåge, huvudets sidor och haka hvita; framhals ovan hvit, nedtill brun med inblandade dels hvita, mot spetsen brungrå, dels bruna,

	M	1	2 ♀	[4 j.]	5 j.
Längd		1180	—	—	—
Huvudets längd		270	225	c. 189	c. 225
Näbb, längd till pannan		171	135	113	139
» » från spetsen till näsborrarna		123	98	86	95,5
» höjd vid roten		68,4	55,6	41	54,6
» » » näsborrarna		53,2	41,5	31,5	40,3
» största höjd framtill		59,5	38	26,6	35,2
Gapets bredd	c. 67	c. 60	—	—	—
Näbbets bredd vid näsborrarna	36	29	20	26,4	—
» minsta höjd	—	33	23,8	31,3	—
Näbbnagelns bredd	19	14,6	—	14,6	—
» längd	58,3	49	41	44,8	—
Underkåkens spets, längd	36	27	34,7	33,6	—
Från näbbspetsen till vingleden	525	—	—	—	—
Näsborrar	12×4	9,5×3,5	5×2,9	9,6×3,1	—
Från näsborrarnas bakre rand till främre ögonvinkeln	70	—	—	—	—
Vingens längd, direkt	670	600	530	580	—
Mellan vingspetsarna	2447	—	—	—	—
Tumvinge	190	89	145	172	—
Stjert, längd	210	210	210	185	—
Stjertspets bakom vingspetsarna	0	? 70	? 40	c. 0	—
Tars	120	106	81	103	—
Mellantå med klo	182	155	123	144	—

Ägg: 5"×3" 3" eng. mått, LAYARD.

mot spetsarna blekare fjädrar; sidhals hvit med inblandade brunspetsade fjädrar; halsrygg med nästan täckande, brunspetsade fjädrar. Rygg med blandade mörkbruna och ljusare bruna fjädrar, de senare med brungrå, nötta spetsar; skulderfjädrar med blandade svartbruna och bruna med bleka bräm; kors och övre stjerttäckare svartbruna och bruna med rostbruna spetsar. Stjertpennor: de yttersta brunsvarta med grå spetskanter, de inre med rostgrå, nötta kanter, flere fälda. Bröst framtill gråbrunt, till en del med hvitt bräm, samt hvitt, gråbrunt spräckligt, för övrigt hvitt med inblandade, brunspetsade fjädrar; sidor mörkt gråbruna med dels hvita, dels rosthvita spetskanter; mage lika med bröstet baktill; undre stjerttäckare bruna; slaksida mörkbrun; tumvinge brunsvart; handpennor svarta, 1 och 2 med bleka, rostgrå spetsar: armpennor svartbruna; armbågspennor mycket nötta; överarmpennor svartbruna med rostgrå spetskanter; handtäckare brunsvarta med mörkbruna spetskanter, de små svartbruna med rostbruna spetskanter; armtäckare, de mellersta och kanttäckare svartbruna med rostgrå spetskanter; undre överarmtäckare mest hvita. Fötter gulbruna; vadtäckare = sidorna; klor gråbruna med grågula spetsar.

BRÜNNICH omtalar 1764, att huvudet och fötterna av en Albatross, hvilken 'man sade' blivit dödad i Norge, visades i Köpenhamn i Volquarts museum. BRÜNNICH synes således hava betvivlat uppgiften, hvilken föranledt, att fogeln blivit omtalad bland Skandinaviens foglar.

I Danmark skall den hava träffats, enl. FRITSCH, hvilket dock bestrides av REINHARDT.

En vinge av fogeln kastades i land sommaren 1868 på Borkum, v. DROSTE. Vid Antwerpen i sept. 1833 blev en slagen med åror, BOIE; den var således utmattad.

Vid Charmoat skola i nov. 1758 3 st. hava erhållits, enligt en uppgift i 'La chasse au fusil 1788'. Erhölls av HARDY vid Dieppe, DEGLAND, GERBE.

Träffad d. $\frac{1}{2}$ 1752 vid Ascension, $7^{\circ} 55'$ s. br., $16^{\circ} 43'$ v. l., enl. OSBECK, en uppgift, som knappt bör betvivlas, oaktadt fogeln annars tillhör en sydligare breddgrad.

I Atlantiska oceanen vid $32^{\circ} 55'$ s. br., $9^{\circ} 47'$ v. long. syntes den först på en resa söder ut d. $\frac{1}{2}$, LAYARD, 1867. Gamla foglar erhållna i S. Afrikas hav, Kap, BRISSON, SCHLEGEL. Häckade på ön Tristan da Cunha i sept. 1868. Utanför S. Afrikas V. kust iakttagen vid $27-25^{\circ}$ s. br.; Amerikas vestkust vid 24° s. br.; Afrikas Ö. kust vid 27° s. br., är lika talrik utanför Afrikas båda kuster, SPERLING, 1872. I maj 1826 i trakten av öarna St Paul och Amsterdam, BOIE. En gång i övergångsdrägt d. $\frac{2}{9}$ 1830 i Mosambikkanalen, SCHLEGEL.

I S. Atlantiska oceanen mellan $29-33^{\circ}$ s. br. iakttogs den dagligen, talrikare mellan $40-45^{\circ}$ s. br.; S. om 50° sällsynt; S. om 54° syntes ingen. En infångad insmordes å huvud, hals och bröst med tjära och utsläpptes. Den följde nästan oavbrutet fartyget, som gjorde $7-9$ knop, men i medeltal $4\frac{1}{2}$ knop under 6 dygn, v. TSCHUDI. Ses sällan nära land, SPERLING. I april 1854 i Atlantiska oceanen vid segling från Kap till Madeira, omkring 26° s. br., flög en rakt S. ut, utan att låta uppehålla sig genom att följa fartyget. Vid 40° s. lat. allmän. Häckar på Kerguelens land i okt.; boet koniskt, 2 yards i diameter, hade ett enda hvitt ägg, enl. HUTTON, som meddelat flere uppgifter. Både denna art och *D. chlororhynchus* finnas i trakten av Kerguelens land. Ungarna tagas i jan.; deras kött skall vara välsmakande, HUSKER, 1879. HJ. KINBERG j. meddelade, att under flere resor, som han gjorde S. om Kap Horn, var Albatrossen vanlig, och att åtskilliga fångades. Vid Eugenies resa sågs den icke uti Magelhaens sund, men väl utanför Patagoniens både östra och västra kuster, se ovan p. 1183. Sällan norr om $30^{\circ} 11'$ s. br., vid $59^{\circ} 41,8'$ ö. lat. erhållen av HUSKER, enl. CABANIS, REICHENOW, 1876. Iakttogs d. $\frac{1}{2}$ vid $34^{\circ} 15'$ s. br., 23° v. long., följde derifrån fartyget ända till N. Zeeland. Aldrig syntes mer än 9 st. om da-

gen; en hane fångades vid 43° s. br., 101° v. long.; den var 10 fot mellan vingspetsarna och vägde 16 skålp.; fettet å bröstet av en halv tums tjocklek. Medelålders foglar hade en fläck under örat, andra icke, HUTTON, 1865—67. Skall häcka på Chatam, N. Zeeland, FINSCH, 1874; å samma land även enl. G. R. GRAY och BULLER. I brun, första årets, dräkt, sågs en enda mellan d. 15° och 16° , 41° 44' s. br.; d. 16° nära S. kusten av van Diemens land iakttogos 2 gamla foglar; d. 22° mellan van Diemens land och N. Zeeland mycket allmän, LAYARD, 1862. Träffades vid 51° 28' s. br., 72° 23' v. long.; antalet ökades norr ut till 46—40° s. br. Den sista sågs vid 32° s. br. och 80° v. lat., v. TSCHUDI.

Norra Stilla oceanens fogel, från Kurilerna, NV. Amerika, Japan, Kina, beskriven av PALLAS under namn *D. Albatross*, *D. brachyura* TEMMINCK, synes vara en från den Södra oceanens skild art, hvadan v. TSCHUDIS åsigt, att de individer, som träffats i Europa, skulle hava kommit över N. Amerika, synes sakna all grund. — Sedd under 29° 56' s. br., vid en andra resa vid 42° s. br., v. TSCHUDI. I Stilla oceanen öster om Kap Horn 51° 28' s. br., 72° 23' v. long., tilltager norr ut, talrikast mellan 36—40° s. br.; norrut lemnade de fartyget vid 32° s. br., 80° v. long., v. TSCHUDI, 1856. Träffad vid Valdivia, Chile, v. BOECK, 1855. Från Pernambuco till Valparaiso rundt Kap Horn under dec.—jan. visade den sig först nära 45° s. br.; sällan färre än 20—30 st. syntes kring fartyget mellan Callao och Valparaiso, vid 15° s. br. iakttogos en Albatross; sågs i rörelse även om natten av SAUNDERS. Även jag har sett dem följa fartyget under natten, fastän aldrig i så stort antal.

Ibland alla foglar, som man får se i oceanernas södra delar, är denna en av de märkvärdigaste. Många leva långt från sitt hem, och de hava en utomordentligt ihållande flygt. Han kan

flyga, enl. v. FRAUENFELDS beräkning, omkring 720 sjömil på 24 timmar, under 3—4 minuter seglar han utan att märkbart röra vingarna. — Han kan flyga mycket hastigare. Vanligtvis vid jemn passadbris, vare sig att fartyget seglar bidevind, har vinden tvärs för, låringsvis eller akterut, följer han seglande fartyg utan spår av ansträngning och flyger lågt, ofta höjande och sänkande sig efter dyningen; och det är tydligt, att vinden uppbär honom, och han vägledes utan tvivel ofta av passadvinden. Vid stiltje kan jag icke påminna mig hava sett honom vid fartyget. Då han ämnar sig långt bort och icke följer ett fartyg, flyger han högt, så att man ser honom på mycket långt håll, och han ser även ett fartyg på ännu längre avstånd; han sänker sig då småningom närmare oceanens yta, hinner fartyget inom mycket kort tid, detta må göra hvad fart som helst. SEBELIN, kapten vid preussiska marinen, förmodar, att dyningens vågor ledde foglarnas flygt å oceanen, och att omvexlande vindar icke inverka derpå, hvilket dock synes mig vara för mycket sagdt.

Dess föda utgöres av oceaniska mollusker, krustacéer, Medusor och avfall från fartyg. Aldrig fisk funnen i magen, HUTTON. Man har påstått, att han förtärde fisk, särskildt Flygfisk, men man skulle då någon gång få se honom förfölja stimmar av denna fisk eller funnit lemningar av sådana hos dem man fångat, hvilket icke senare iakttagelser bekräftat.

Fogeln fångas på krok med späck till bete och kan skjutas från fartyg.

Dess kött förtäres stundom av sjömän, och det skall vara omtyckt på N. Zeeland, 'HAWKESWORTH', BERGIUS.

Ibland fjädrarna träffas:

Docophorus thoracicus NITZSCH; *Lipeurus taurus* NITZSCH och *L. pederiformis* DUFOUR.

Inelvsmaskar:

Filaria dubia LEIDY, cysta i ventrikelns slemhinna, och *Tænia sulcipes* BAIRD, i tarmkanalen.

?*Albatraz* GESN., Av. 1555, 241. CARDANUS, De subtilitate (1553): de animal. perfect. L. X 350.

Man of War Bird ALB., N. H. Av. III 1740, t. 81; ed. DERHAM, III 1750, 34, t. 81.

Folk från Jamaica kallade den le Vaisseau de Guerre, ALBIN, ed. DERHAM, hvarav man dock ej får sluta till, att fogeln fans på Jamaica.

Plautus albatrus KLEIN, Av. 1750, 148; Vög. 1760, 273.

?*Diomedea adscensionis* OSBECK, Resa 1757, 293.

?*Diomedea piscatoria* OSBECK, l. c.

Diomedea exulans L., S.N. X 1758, 132; VII 1766, 214. BRÜNN., Orn. 1764, 31. PH. MÜLL., L. S. II 1773, 320. GM., L. S. N. 1788, 566. LATH., Ind. II 1790, 789. LATH., B., III, I 1796, 271; IV, II 1812, 480 (part.). ÖDM., V. A. H. 1788, 206. CUV., R. A. 1817, 517. VIEILL., Gal. d. Ois. 1825, 234. BOIE, Isis 1835, 259. JACQUEMIN, Rech. Act. Par. 1836, 319. SUNDEV., V. A. H. 1844, 323, 384; Tent. 1872, 143. WALL., N-a 1854, 265. HARDY, N-a 1855, 422. v. BOECK, l. c. 511. v. TSCHUDI, J.f.O. 1856, 140-1, 154-5, 160 (part.). v. FRAUENF., St Paul II 1858, 383; J.f.O. 1864, 107. NAUM., V. D. X 633; XIII v. BLAS. u. BALD. 1860, 278. LAY., Ibis 1862, 97, 9. G. R. GRAY, l. c. 247. SCHLEG., Mus. Proc. 1863, 31. HUTTON, Ibis 1865, 278; 1867, 185. SAUND., Ibis 1866, 124. MÄKL., Fogel. Ordn. 1867, 91. BULLER, Orn. N.-Zealand 1865; ref. FINSCH, J.f.O. 1867, 338, 347. LAY., Ibis 1867, 252, 460. DEGL., G., Orn. II 1867, 366. COLLETT, Vid. S. Forh. 1868, 188; ref. J.f.O. 1869, 397. SPERL., Ibis 1868, 293-4; 1872, 76. v. DROSTE, Bork. 1869, 364. FRITSCH, V. E. 1870, 486. v. PELZ., Ibis 1872, 51. REINH., Vid. Medd. N. For. 1873, 124. O. FINSCH, J.f.O. 1874, 173. CABAN., REICHEN., J.f.O. 1876, 328. Enc. Brit., X 1879, 147. HUSKER, Orn. C. 1879, 167.

Albatrus BRISS., Orn. VI 1760, 126; Ed. 1766, II 394.

Albatross BERG., Tal. 1787, 29.

Diomedea spadicea GM., L. S.N. 1788, 568. LATH., Syn. II 1790, 790. LATH., B., III, I 1796, 273; IV, II 1812, 480 (part.).

Diomedea adusta v. TSCHUDI, J.f.O. 1856, 157.

Albatross, poetiskt nämnd såsom levande i molnen, stötte mot en ruin; men fogeln passar ej till platsen. TH. MOORE, Lalla Rookh, ed. ARNELL, 1860, 143.

219 e. *Diomedea culminata* GOULD.

Näbb svart, näbbrot och näbbås gula.

Denna art, som tillhör södra delarna av Atlantiska och Stilla oceanerna, har en gång i april 1837 blivit tagen på isen å Fiskumsvand i Eker, Norge, 59° 50' n. br. Årtalet, som av olika författare blivit olika uppgivet, var det här nämnda enl. på förfrågan erhållet meddel. av prof. COLLETT.

Diomedea culminata GOULD, Proc. Z. S. 1843, 107. SCHLEG., Mus. Proc. 35. COLLETT, Vid. S. Forh. 1865, 188.

Diomedea chlororhynchus ESMARK, N. Mag. f. Nat. 1838, 256. RASCH, l. c. 381. WALL., N-a 1854, 265. SPERL., Ibis 1868, 293 (part.). [Nec LATH., nec GM., L. S.N. 1788, 568.]

219 f. *Diomedea chlororhynchus* GM.

Näbbås ljusgul, näbbets sidor svarta, fötter gula.

Av denna art träffades omkring år 1843 en på Vestmannaö vid sydkusten av Island, COLLETT, 1873. Tillhör de södra oceanerna.

Diomedea chlororhynchus GM., L. S.N. 1788. HARTL., J.f.O. 1860. 11, Madagaskar. REINH., Vid. Medd. N. F. 1873, 126, 133 (nec ESM. etc.).

Tillägg:

Till hvad ovan blivit omtaladt om Tärnor och Måsar må vi tillägga följande.

Den arabiske skalden HARIRI, född 1054, låter 'skolmästaren i Hims' kalla en lärjunge vid flere smeknamn, bland andra ett, som av RÜCKERT återgives med: du Seeschwälbchen. FR. RÜCKERT, 39:ste Makame; Poet. Werke IX 1869, 518; ref. JALOWICZ, Der poetische Orient, 1856, 422.

Hos CAMOENS, Luciad. 6, 77, heter det, att under storm

Från närbelägna stranden höres klaga

De sorgsna Halcyoners dystra sång.

Övers. N. LOVÉN, 1852, 217.

Dessa Halcyoner böra anses för Måsar, se pag. 831.

Vidare heter det:

Wogenbeschwichtigerinnen, o halkyonische Vögel,

Musen, besänftigt den Sturm, welcher im Busen mir tobt!

Wo ihr nistet, ihr holden, ist augenblickliche Stille,

Und der Verwirrer der Welt, Amor, der stürmende, ruht.

FR. RÜCKERT, Galateia, Poet. Werke V 1868, 66.

Men Tärnorna i skrämda hopar

Stå, liksom stelnade av slag;

Ty de ej andades, ej rördes.

TH. MOORE, övers. ARNELL, 1860, 159.

Bedrövligt Måsen rösten höjer,

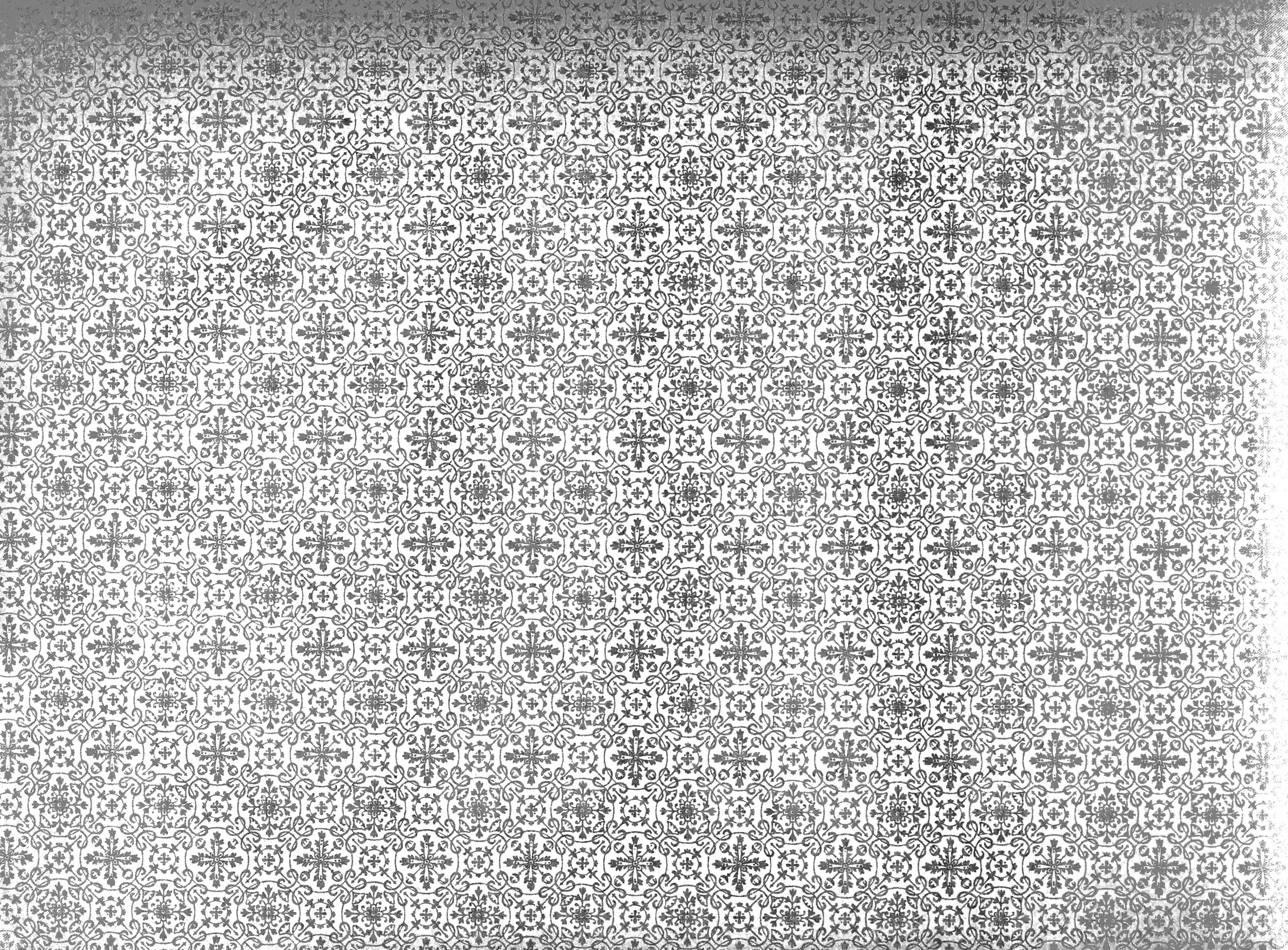
Då snabbt han flyger upp i land.

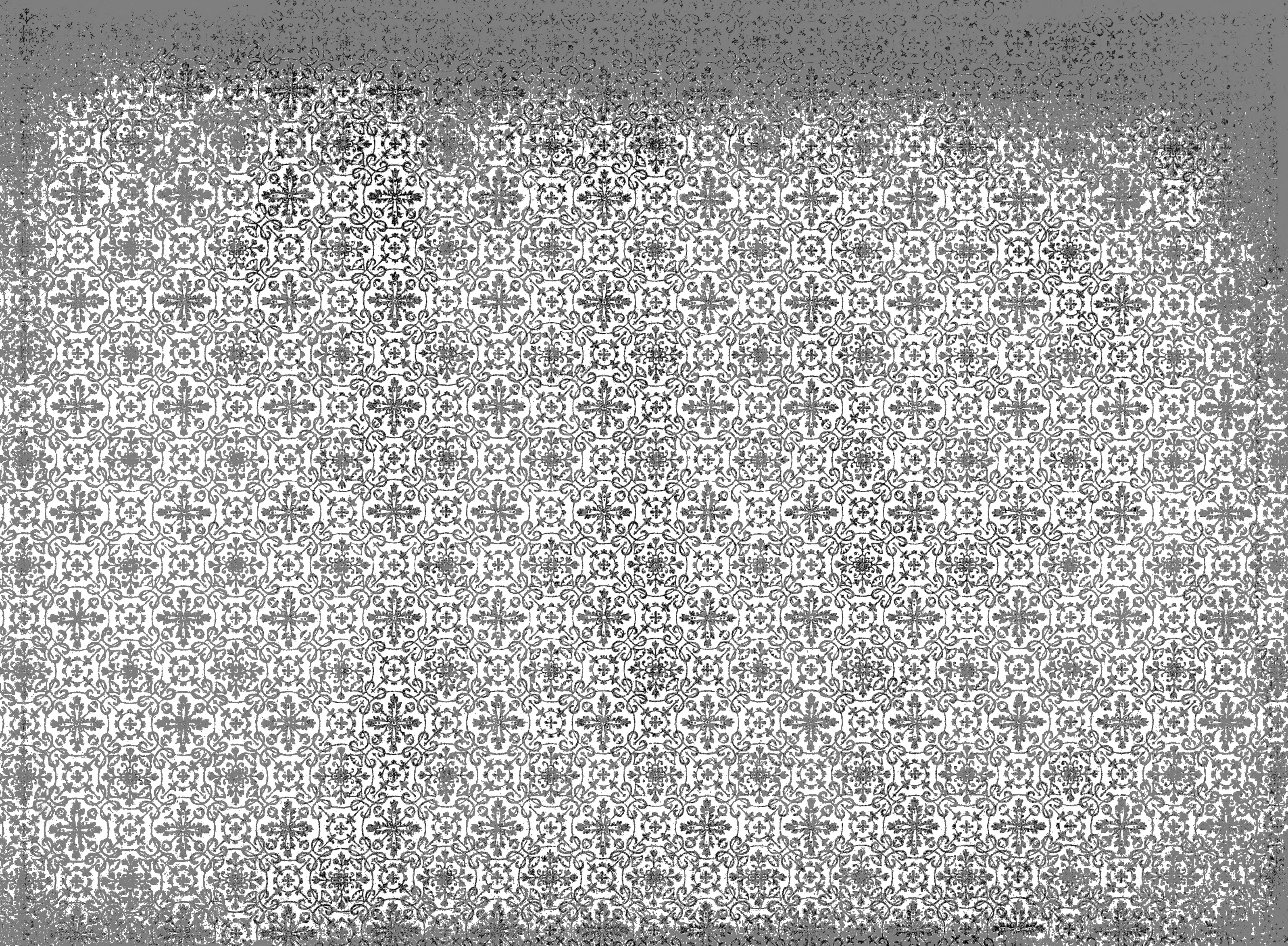
TH. MOORE, övers. ARNELL, 1860, 155.

Anm. De anförda familjenamnen hava vid latinsk stam latinsk ändelse och vid grekisk grekisk. Underfamiljer undvikas.

Rättelse:

Fam. 4 och 8, pag. 757 torde böra kallas *Eudytidæ* och *Diomedidæ*.





SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES



3 9088 01186 1630